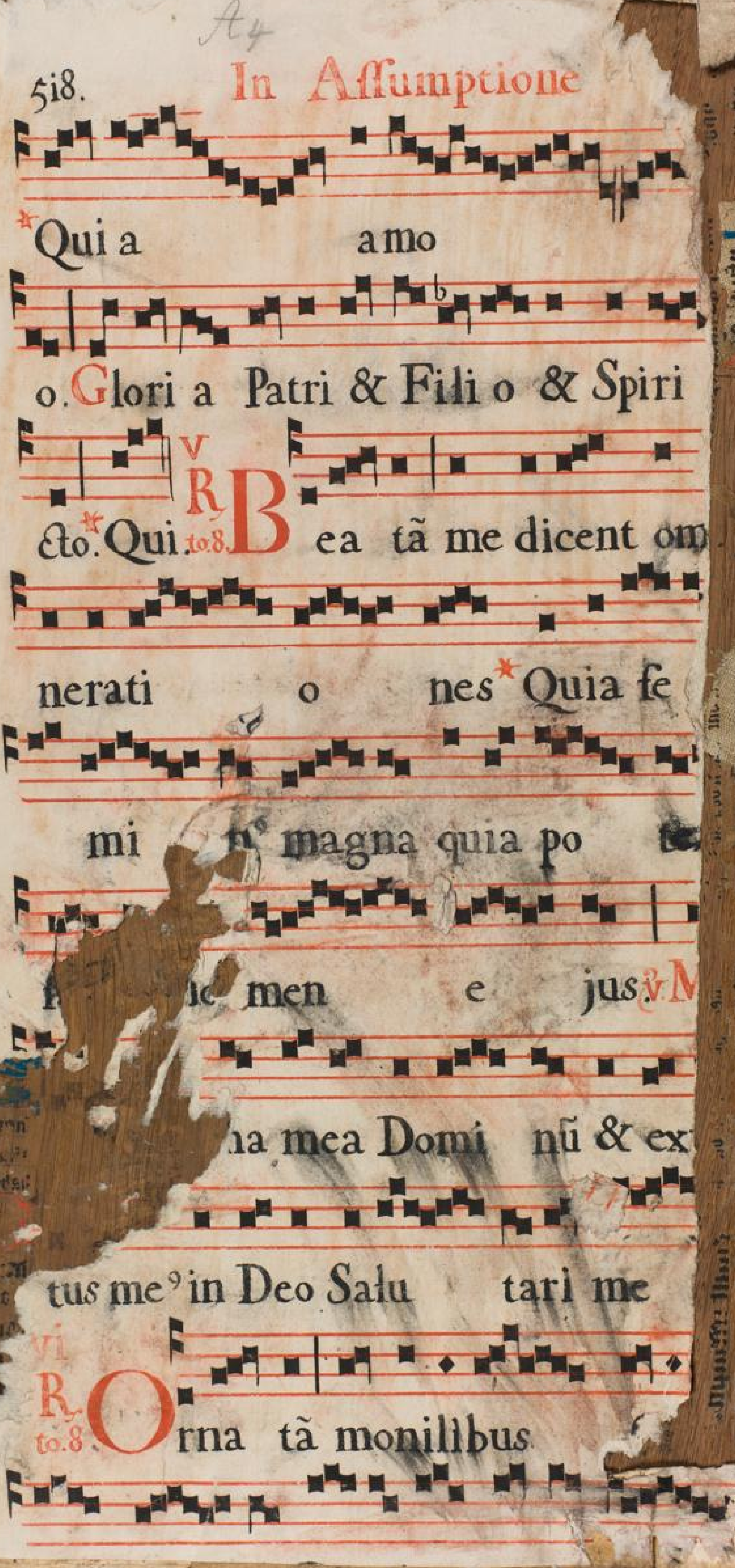
A4
518. In Assumptione
Qui a amo
o. Glori a Patri & Fili o & Spiri
cto. Qui. ℟ to.8. Bea tã me dicent om
nerati o nes * Quia fe
mi magna quia po
men e jus. ℣
na mea Domi nũ & ex
tus me in Deo Salu tari me
℟ to.8 Orna tã monilibus

Incipit epistola sancti Ieronimi presbiteri ad paulinum presbiterum de omnibus divine historie libris:-

FRATER AMBROSIUS

tua michi munuscula perferens detulit et suavissimas litteras que a principio amicitiarum fidem probate iam fidei et veteris amicitie preferebant. Vera enim illa necessitudo est et Christi glutino copulata, quam non utilitas rei familiaris, non presentia tantum corporum, non subdola et palpans adulatio, sed dei timor et divinarum scripturarum studia conciliant. Legimus in veteribus historiis quosdam lustrasse provincias, novos adisse populos, maria transisse, ut eos quos ex libris noverant coram quoque viderent. Sic pitagoras memphiticos vates, sic plato egyptum et architam tarentinum eamque oram italie que quondam magna grecia dicebatur laboriosissime peragravit, ut qui athenis magister erat et potens, cuiusque doctrinam achademie gimnasia personabant, fieret peregrinus atque discipulus, malens aliena verecunde discere quam sua impudenter ingerere. Denique cum litteras quasi toto orbe fugientes persequitur, captus a piratis et venundatus, etiam tyranno crudelissimo paruit, ductus captivus vinctus et servus; tamen quia philosophus, maior ementi se fuit. Ad titum livium lacteo eloquentie fonte manantem, de ultimis hispanie galliarumque finibus quosdam venisse nobiles legimus, et quos ad contemplationem sui roma non traxerat, unius hominis fama perduxit. Habuit illa etas inauditum omnibus seculis celebrandumque miraculum, ut urbem tantam ingressi aliud extra urbem quererent. Apollonius sive ille magus ut vulgus loquitur, sive philosophus ut pitagorici tradunt, intravit persas, pertransivit caucasum, albanos, scitas, massagetas, opulentissima indie regna penetravit, et ad extremum latissimo phison amne transmisso pervenit ad bragmanas, ut hiarcam in throno sedentem aureo et de tantali fonte potantem, inter paucos discipulos de natura, de moribus ac de cursu dierum et siderum audiret docentem. Inde per elamitas, babilonios, chaldeos, medos, assyrios, parthos, syros, phenices, arabes, palestinos, reversus alexandriam, perrexit ethiopiam, ut gymnosophistas et famosissimam solis mensam videret in sabulo. Invenit ille vir ubique quod disceret, et semper proficiens semper se melior fieret. Scripsit super hoc plenissime octo voluminibus phylostratus. Quid loquar de seculi hominibus, cum apostolus paulus vas electionis et magister gentium, qui de conscientia tanti in se hospitis loquebatur: an experimentum queritis eius qui in me loquitur Christus, post damascum arabiamque lustratam, ascendit ierosolimam ut videret petrum, et mansit apud eum diebus quindecim. Hoc enim misterio ebdomadis et ogdoadis futurus gentium predicator instruendus erat. Rursumque post annos quatuordecim assumpto barnaba et tito exposuit apostolis evangelium, ne forte in vacuum curreret aut cucurrisset. Habet nescio quid latentis energie vive vocis actus, et in aures discipuli de auctoris ore transfusa fortius sonat. Unde et eschines cum rodi exularet, et legeretur illa demostenis oratio quam adversus eum habuerat, mirantibus cunctis atque laudantibus, suspirans ait: Quid si ipsam audissetis bestiam sua verba resonantem? Nec hoc dico quod sit aliquid in te tale quod vel possis vel velis discere, sed ardor tuus et discendi studium absque nobis per se probari debeat. Ingenium docile et sine doctore laudabile est. Non quid invenias, sed quid queras consideramus. Mollis cera et ad formandum facilis, etiam si artificis et plaste cessent manus, tamen virtute totum est quicquid esse

potest. Paulus apostolus ad pedes gamalielis legem moysi et prophetas didicisse se gloriatur: ut armatus spiritalibus telis. postea diceret confidenter: Arma enim militie nostre non carnalia sunt. sed potentia dei ad destructionem munitionum: cogitationes destruentes. et omnem altitudinem extollentem se adversus scientiam dei: et captiuantes omnem intellectum ad obediendum christo: et parati subiugare omnem inobedientiam. Thimotheum scribit ab infantia sacris litteris eruditum. et hortatur ad studium lectionis: ne negligat gratiam que data sit ei per impositionem manus presbiterii. Tito precipit ut inter ceteras uirtutes episcopi quem breui sermone depinxit. scientiam quoque meo digat scripturarum: obtinentem inquit eum qui secundum doctrinam est fidelem sermonem: ut potens sit exhortari in doctrina sana. et contradicentes reuincere. Sancta quippe rusticitas solum sibi prodest: et quantum edificat ex uite merito ecclesiam christi: tantum nocet si destruentibus non resistat. Malachias propheta immo per malachiam dominus interrogauit sacerdotes legem. In tantum sacerdotis officium est: interrogatum respondere de lege. In deuteronomio legimus. Interroga patrem tuum et annuntiabit tibi: seniores tuos et dicent tibi. In ipso quoque centesimo octauo decimo psalmo. Cantabiles mihi erant iustificationes tue: in loco peregrinationis mee. Et in descriptione iusti uiri cum eum arbori uite dauid que est in paradyso compararet: inter ceteras uirtutes et hoc intulit. In lege domini uoluntas eius: et in lege eius meditabitur die ac nocte. Daniel in fine sacratissime uisionis. iustos ait fulgere quasi stellas: et intelligentes id est doctos quasi firmamentum. Vides quantum inter se distent iusta rusticitas. et docta iustitia? Alii stellis. alii celo comparantur: quamquam iuxta ebraicam ueritatem utrumque de eruditis possit intelligi. Ita enim apud eos legimus. Qui autem docti fuerint fulgebunt quasi splendor firmamenti: et qui ad iustitiam erudiunt multos. quasi stelle in perpetuas eternitates. Et paulus uas electionis. Nempe quia legis et scripturarum sanctarum armarium. Pharisei stupent in doctrina domini: et mirantur in petro et iohanne quomodo legem sciant: cum non didicerint. Quicquid enim aliis exercitatio et cotidiana in lege meditatio tribuere solet. illis hoc spiritus sanctus suggerebat: et erant sicut scriptum est docibiles dei. θεοδιδακτοι (theodidacti). id est theologi. Duodecim annos saluator impleuerat: et in templo senes de questionibus legis interrogans. magis docet dum prudenter interrogat. Nisi forte rusticum petrum. rusticum dicimus iohannem: quorum uterque dicere poterat. et si imperitus sermone: non tamen scientia. Iohannes rusticus piscator indoctus: et unde illa uox obsecro. In principio erat uerbum et uerbum erat apud deum et deus erat uerbum. Λογος (logos) grece multa significat. Nam et uerbum est et ratio. et supputatio: et causa uniuscuiusque rei quam sunt singula que subsistunt: que uniuersa recte intelligimus in christo. Hoc doctus plato nesciuit. hoc demostenes eloquens ignorauit. Perdam inquit sapientiam sapientium: et prudentiam prudentium reprobabo. Vera sapientia perdet falsam sapientiam. Et quamquam stultitia predicationis in cruce sit. tamen paulus sapientiam loquitur inter perfectos. Sapientiam autem non seculi huius que destruitur. nec principum seculi qui destruuntur. sed loquimur sapientiam in mysterio absconditam: que predestinata est ante secula. Dei sapientia: christus est. Christus enim iuxta apostolum dei uirtus et dei sapientia. Hec sapientia in mysterio abscondita est. De qua et noni psalmi titulus prenotatur. pro occultis filii. in quo sunt omnes thesauri sapientie et scientie absconditi. Et qui in mysterio absconditus erat. predestinatus est ante secula. predestinatus et prefiguratus in lege et prophetis. Unde et prophete appellabantur uidentes: quia uidebant eum quem ceteri non uidebant. Abraham uidit diem eius. et letatus est. Aperiebantur ezechieli celi qui populo peccatori clausi erant. Reuela inquit dauid oculos meos: et considerabo mirabilia de lege tua. Lex enim spiritualis est. et

LANDES- UND STADT- BIBLIOTHEK DÜSSELDORF

cie luctator fortis et rigidus stat super cus
todiam suam et figit gradum super muni
tionem suam: ut christum contempletur in
cruce et dicat. Operuit celos gloria eius et
laudis eius plena est terra. splendor eius ut
lux erit cornua in manibus eius: ibi abscon
dita est fortitudo eius. Sophonias specula
tor et archanorum domini cognitor audit
clamorem a porta piscium et eiulatum a
secunda et contritionem a collibus: indicit quoque ulu
latum habitatoribus pile. quia conticuit omnis
populus chanaan. dispersi sunt qui involuti erant
argento. Aggeus festivus et letus. qui seminavit
in lacrimis ut in gaudio metat. destructum tem
plum edificat: dominumque patrem inducit loquentem.
Adhuc unum modicum et ego commovebo ce
lum et terram et mare et aridam et movebo omnes
gentes et veniet desideratus cunctis gentibus.
Zacharias memor domini multiplex in prophetia. Ihesum
vestibus sordidis indutum et lapidem oculorum vii. candelabrumque
aureum cum totidem lucernis quot oculis. duas quoque
olivas a sinistris lampadis cernit et dextris. ut post
equos rufos. varios. albos. et dissipatas quadri
gas ex effraim et equum de iherusalem pauperem regem va
ticinetur et predicet. sedentem super pullum filium
asine subiugalis. Malachias aperte et in fine omni
um prophetarum de abiectione israel et vocatione gen
tium: non est mihi ait voluntas in vobis dicit dominus ex
ercituum. et munus non suscipiam de manu vestra:
ab ortu enim solis usque ad occasum magnum est no
men meum in gentibus: et in omni loco sacrificatur et offertur no
mini meo oblatio munda. Isaiam. ieremiam.
ezechiel et danihelem. quis vel possit intelligere vel ex
ponere? Quorum primus non prophetiam mihi videtur texere.
sed euangelium. secundus virgam nuceam et ollam succensam
a facie aquilonis. et pardum spoliatum suis coloribus:
et quadruplex diversis metris alphabetum nectit.
Tercius principia et finem tantis habet obscuritatibus
involuta: ut apud hebreos ipse partes cum exor
dio geneseos ante annos xxx non legantur. Quartus

vero qui et extremus inter quattuor prophetas. temporum
conscius. et totius mundi philohystoricus: (philostoros)
lapidem percisum de monte sine manibus
et regna subvertentem: claro sermone pronuntiat.
David simonides noster. pindarus et alceus. flaccus
quoque catullus et serenus christum lira personat: et in de
cacordo psalterio ab inferis excitat resurgen
tem. Salomon pacificus et amabilis domini. mores
corrigit. naturam docet. ecclesiam iungit et
christum: sanctarumque nuptiarum dulce canit
epitalamium. Hester in ecclesie typo populum libe
rat de periculo: et interfecto aman. qui interpretatur
iniquitas. partes convivii et diem celebrem
mittit in posteros. Paralipomenon liber id est in
strumenti veteris epitome tantus ac talis est: ut absque illo siquis
scientiam scripturarum sibi voluerit arrogare. seipsum
irrideat. Per singula quippe nomina iuncturasque verborum.
et pretermisse in regum libris tanguntur historie:
et innumerabiles explicantur euangelii questiones.
Ezras et neemias adiutor videlicet et consolator
a domino. in uno volumine artantur: instaurant tem
plum: muros extruunt civitatis: omnisque illa
turba populi redeuntis in patriam et descriptio sacer
dotum. levitarum. israelitis. proselitorum. ac per sin
gulas familias murorum et turrium opera divisa.
aliud in cortice preferunt. aliud retinent in medul
la. Cernis me scripturarum amore raptum excessisse
modum epistole: et tamen non implesse quod volui. Audi
vimus tantum quid nosse. quid cupere debeamus: ut et
nos quoque possimus dicere. Concupivit anima mea de
siderare iustificationes tuas in omni tempore. Ceterum so
craticum illud impletur in nobis: hoc tantum scio.
quod nescio. Tangam et novum breviter testamentum.
Matheus. marcus. lucas. iohannes. quadriga domini et ve
rum cherubin. quod interpretatur scientie multitu
do. per totum corpus oculati sunt. scintille emicant.
discurrunt fulgura: pedes habent rectos et in
sublime tendentes. terga pennata et ubique
volantia. tenent se mutuo. sibique perplexi
sunt: et quasi rota in rotam volvuntur: et per

gunt quecumque eos flatus sancti spiritus duxerit.
Paulus apostolus ad septem scribit ecclesias. octava enim
ad hebreos a plerisque extra numerum po
nitur. Thimoteum instruit ac titum. phi
lemonem pro fugitivo famulo deprecatur. super quo
tacere melius puto quam pauca scribere. Actus
apostolorum nudam quidem sonare videntur hystori
am. et nascentis ecclesie infantiam texere. sed si
noverimus scriptorem eorum lucam esse medicum
cuius laus est in evangelio. animadvertimus pariter om
nia verba illius anime languentis esse medicinam.
Iacobus. petrus. iohannes. iudas. septem epistolas ædide
runt. tam mysticas quam succinctas. et breves
pariter ac longas. breves in verbis. longas in senten
tiis. ut rarus sit qui non in earum lectione cecuti
at. Apocalipsis iohannis. tot habet sacramenta.
quot verba. Parum dixi. pro merito voluminis.
laus omnis inferior est. in verbis singulis multipli
ces latent intelligentie. Oro te frater karissime inter
hec vivere. ista meditari. nichil aliud nosse.
nichil querere. nonne tibi videtur iam hic in terris
regni celestis habitaculum? Nolo offendaris
in scripturis sanctis simplicitate. vel verborum. que vel
vitio interpretum vel de industria. sic prolata sunt.
ut rusticam contionem facilius instruerent. et in
una eademque sententia. aliter doctus. aliter au
diret indoctus. Non sum tam petulans et hebes.
ut hec me nosse pollicear. et eorum fructus
carpere quorum radices in celo fixe sunt. sed
velle fateor. sedenti me prefero. magistrum renu
ens. comitem spondeo. Petenti datur. pulsanti
aperitur. querens invenit. Discamus in terris.
quorum nobis scientia perseveret in celis. Obvius
te manibus excipiam. et ut inepte aliquid ac de
hermagore tumiditate effundam: quicquid quesie
ris. tecum scire conabor. Habes hic amantis
simum fratrem eusebium. qui litterarum tuarum
michi gratiam duplicavit. referens honestatem mo
rum tuorum. contemptum seculi. fidem amici
tie. amorem christi. Nam prudentiam et eloqui

venustatem. etiam absque illo ipsa epistola pre
ferebat. Festina queso te. et herenti in salo navi
cule funem magis precide quam solve. Nemo
renuntiaturus seculo bene potest vendere. que con
tempsit ut venderet. Quicquid in sumptus de
tuo tulisti: pro lucro computa. Antiquum dictum
est. avaro tam deest quod habet: quam quod non habet.
Credenti totus mundus divitiarum est. infidelis
autem obulo indiget. Sic vivamus quasi nichil
habentes. et omnia possidentes. Victus atque vestitus
divitie christianorum. Si habes in potestate
rem tuam. vende. si non habes. proice. Tollen
ti tunicam. et pallium relinquendum est. Scilicet
nisi tu semper retractans. et diem in diem trahens.
caute et pedetemptim tuas possessiunculas vendi
deris. non habet christus unde alat pauperes suos.
Totum deo dedit. qui se ipsum obtulit. Apostoli na
vem tantum et retia reliquerunt. Vidua duo era
misit in gazophilatium. et prefertur cresi divi
tiis. Facile contempnit omnia. qui se semper
cogitat moriturum. Explicit epistola.

Hec [illegible] [illegible]
[illegible] non [illegible] in gestis. ver[illegible] in nomine.
[illegible] hostium regna subiit. Divi
dit terram [illegible] per singulas urbes.
viculos. montes. flumina. torrentes. atque
confinia [illegible] spalia regna
des[illegible]

INCIP LIB BRESITH Q̃ GENESIS. DR.

IN PRINCIPIO

creauit ds celum et terrã. Terra autẽ erat
inanis et uacua. et tenebre erant sup faci
em abyssi. et sps dei ferebatur sup aquas.
Dixitq; deus fiat lux. Et facta ē lux. Et ui
dit ds lucem quod eēt bona. et diuisit lu
cem ac tenebras. Appellauitq; lucē diem. et
tenebras noctem. factumq; ē uespe et mane.
dies unus.

Dixit quoq; deus. fiat firmamentum ĩ
medio aquarum. et diuidat aquas ab a
quis. Et fecit ds firmamentũ. Diuisitq; aqs
que erant sub firmamento. ab his que erant
sup firmamentũ. Et factum ē ita. Vocauitq;
ds firmamentũ celũ. Et factum est uespere
et mane dies secds.

Dixit uero deus. Congregentur aque q sub
celo sunt in locum unum. et appareat
arida. factumq; ē ita. Et uocauit ds aridã
terram. congregationesq; aquarũ appella
uit maria. Et uidit ds quod eēt bonum. et
ait. Germinet terra herbam uirentẽ. et fa
cientẽ semẽ. et lignum pomiferũ faciens
I. fructum iuxta genus suũ. cuius semẽ in se
metipso sit sup terram. Et factum est ita.
Et protulit terra herbam uirentem et affe
rentẽ semẽ iuxta genus suum. lignũq; faci
ens fructum. et habens unumquodq; sementẽ
iuxta speciem suam. Et uidit ds quod eēt
bonum, factumq; uespe et mane dies tcius.

Dixit autẽ ds. fiant luminaria
in firmamento celi. ut diuidant diem et
noctem. et sint in signa. et tempora. et di
es. et annos. ut luceant in firmamento celi.
et illuminent terram. Et factũ ē ita. Fecitq;
duo magna luminaria. luminare maius
ut peēt diei. et luminare minus ut peēt
nocti. Et stellas. Et posuit eas in firmamẽ
to celi. ut lucerent sup terram. et preessent
diei ac nocti. et diuiderent lucem ac tene
bras. Et uidit deus quod eēt bonum. Et
factum ē uespe et mane dies quartus.

Dixit etiam ds. Producant aque reptile
anime uiuentis. et uolatile sup trã.
sub firmamento celi. Creauitq; ds cete grã
dia. et omnem animam uiuentẽ atq; mo
tabilẽ. quam pduxerant aque in species
suas. et omne uolatile secdm genus suum.
Et uidit ds quod eēt bonum. benedixitq;
eis dicens. Crescite et multiplicamini et re
plete aquas maris. auesq; multiplicentur
sup terram. Et factum est uespe et mane.
dies quintus.

Dixit quoq; ds. Producat terra animam
uiuentem in genere suo. iumenta et
reptilia. et bestias terre secdm species suas.
factumq; est ita. Et fecit ds bestias terre
iuxta species suas. iumta et omne repti
le terre in genere suo. Et uidit ds quod eēt
bonum et ait. Faciamus hominẽ ad imagi
nem et similitudinẽ nrãm. et psit piscib;

LANDES- UND STADT- BIBLIOTHEK DÜSSELDORF

maris. et uolatilibus celi. et bestiis
uniuersęq; terrę. omniq; reptili quod
mouetur in terra. Et creauit ds hominem ad
imaginem suam. ad imaginem dei creauit illum.
masculum et feminam creauit eos. Benedixitq;
illis ds et ait. Crescite et multiplicamini et
replete terram. et subicite eam. et domina
mini piscibus maris et uolatilibus celi. et
uniuersis animantibus que mouentur sup ter
ram. Dixitq; ds. Ecce dedi uobis omnem
herbam afferentem sem sup terram. et uni
uersa ligna que habent in semetipsis sem
tem generis sui. ut sint uobis in escam et
cunctis animantibus terrę. omniq; uolu
cri celi. et uniuersis que mouentur in terra.
et in quibus e anima uiuens. ut habeant
ad uescendum. Et factum e ita. Viditq; ds
cuncta que fecit. et erant ualde bona.
Et factum e uespe et mane. dies sextus.
Igitur pfecti sunt celi et terra.
et omnis ornatus eorum. Compleuitq; ds
die septimo opus suum quod fecerat. et
requieuit die septimo ab omni ope quod pa
trarat. Et benedixit diei septimo et scifica
uit illum. quia in ipso cessauerat ab omni
ope suo quod creauit ds ut faceret.
Iste generationes celi et terre quando create
sunt. in die quo fecit dns ds celum et tram.
et omne uirgultum agri. antequam oriretur
in terra. omneq; herbam regionis prius q
germinaret. Non enim pluerat dominus
sup tram. et homo non erat qui opareturt
tram. Sz fons ascendebat e terra. irrigans
uniuersam supficie terrę. Formauit g dns
ds hominem de limo terrę. et inspirauit
in faciem eius spiraculum uite. et factus est
homo in animam uiuentem.
Plantauerat aut dns deus paradysum .iii.
uo luptatis a principio. in quo posuit
hominem que formauerat. Produxitq; dns
deus de humo omne lignum pulchrum uisu. et
ad uescendum suaue. lignum etiam uite in me
dio paradysi. lignumq; scientie boni et mali.
Et fluuius egrediebatur de loco uoluptatis
ad irrigandum paradysum. qui inde diuidit
in quattuor capita. Nomen uni physon. ipse e
qui circuit omnem terram euilath ubi nas
cit aurum. et aurum terre illius optimum est.
Ibiq; inuenitur bdellium. et lapis onichinus.
Et nomen fluuii scdi gyon. ipse e qui circuit
omnem terram ethiopie. Nomen u fluminis
tercii tigris. ipse uadit contra assirios. Flu
uius autem quartus. ipse e eufrates.
Tulit g dns ds hominem et posuit eum
in paradiso uoluptatis. ut operaretur et
custodiret illum. Precepitq; ei dicens. Ex omni
ligno paradisi comede. de ligno aut scien
tię boni et mali ne comedas. In quacumq;
enim die comederis ex eo. morte morieris.
Dixit quoq; dns ds. Non e bonum ee homi
nem solum. faciamus ei adiutorium simile sibi.
Formatis g dns deus de humo cunctis ani
mantibus terrę et uniuersis uolatilib celi.
adduxit ea ad adam. ut uideret quid uoca
ret ea. Omne enim quod uocauit adam anime
uiuentis. ipsum e nomen eius. Appellauitq;
adam nominib suis cuncta animantia. et
uniuersa uolatilia celi. et omnes bestias terrę.
Ade u non inueniebatur adiutor similis
eius. Inmisit g dns ds soporem in adam.
Cumq; obdormisset. tulit unam de costis
eius. et repleuit carnem p ea. Et edificauit
dns ds costam quam tulerat de adam in mu
lierem. et adduxit eam ad adam. Dixitq; adam.
Hoc nunc os ex ossibus meis. et caro de car
ne mea. Hec uocabitur uirago. qm de
uiro sumpta e. Quamobrem relinquet
homo patrem et matrem. et adhere
bit uxori suę. et erunt duo in carne una.
Erat aut uterq; nudus. adam scilicet

et uxor ei'. et non erubescebant. Sz et ser-
pens erat callidior cunctis animantibus
terre. que fecerat dns ds. Qui dixit ad mu
lierem. Cur precepit uobis dns ds ut non
comederetis de omni ligno paradysi. Cui
respondit mulier. De fructu lignorum que
sunt in paradiso uescimur. de fructu u lig
ni quod e in medio paradisi pcepit nobis
ne comederem. et ne tangeremus illud.
ne forte moriam. Dixit autem serpens ad
mulierem. Nequaquam morte moriemini.
Scit enim ds quod in quacumq; die come
deritis ex eo aperientur ocli uri. et eritis sicut
dii. scientes bonum et malu.

Vidit g mulier quod bonu eet lignum
ad uescendum. et pulchru oclis aspectu
q; delectabile. et tulit de fructu illius et co
medit. dedit q; uiro suo. Qui comedit. et ap
ti sunt ocli amborum. Cumq; cognouissent
se ee nudos. consuerunt folia ficus et fece
runt sibi pizomata.

Et cum audissent uocem dni di deam
bulantis in paradiso ad auram post
meridiem. abscondit se adam et uxor ei.
a facie dni dei in medio ligni paradisi. Vo
cauitq; dns ds ada. et dixit ei. Adam ubi es.
Qui ait. Voce tua audiui in paradiso et
timui eo quod nudus eem. et abscondi me.
Cui dixit. Quis enim indicauit tibi quod
nudus ees. nisi quod ex ligno de quo pre
ceperam tibi ne comederes comedisti. Dixitq;
ada. Mulier quam dedisti sociam michi.
dedit m de ligno et comedi. Et dixit dns
ds ad mulierem. Quare hoc fecisti. Que respon
dit. Serpens decepit me. et comedi. Et ait
dns ds ad serpentem. Quia fecisti hoc. maledict'
es inter omnia animantia. et bestias terre.
Sup pectus tuum gradieris. et terram co
medes cunctis diebus uite tue. Inimicicia
pona inter te et mulierem. et semen tuum

et semn illius. Ipsa conteret caput tuum. et
tu insidiaberis calcaneo eius. Mulieri quoq;
dixit. Multiplicabo erumpnas tuas. et con
ceptus tuos. In dolore paries filios et sub
uiri potestate eris. et ipse dominabit tui.
Ade u dix. Quia audisti uocem uxoris tue
et comedisti de ligno ex quo preceperam tibi
ne comederes. maledicta terra in ope tuo.
In laboribus comedes eam. cunctis diebus
uite tue. Spinas et tribulos germinabit
tibi. et comedes herbas terre. In sudore
uultus tui uesceris pane tuo. donec reuer
taris in terram de qua sumptus es. quia
puluis es et in puluerem reuerteris. Et
uocauit adam nom uxoris sue eua. eo qd
eet mat cunctor uiuentiu.

Fecit quoq; dns ds ade et uxori eius tu
nicas pelliceas. et induit eos et ait.
Ecce adam factus est quasi unus ex nob.
sciens bonu et malum. Nunc g ne forte
mittat manu suam. et sumat etiam de
ligno uite et comedat. et uiuat in etnu.
Et emisit eum dns deus de paradiso uolup
tatis. ut operaretur terram de qua sump
tus e. Eiecitq; adam. et collocauit ante pa
radisum uoluptatis cherubin et flammeu
gladium atq; uersatilem. ad custodiendam
uiam ligni uite. .iiij.

Adam u cognouit euam uxorem suam.
que concepit et pepit cain dicens.
Possedi hominem p deum. Rursumq; pepit
frem eius abel. Fuit aut abel pastor ouiu.
et cayn agricola. Factum aute post multos
dies ut offerret cayn de fructib' terre mu
nera dno. abel quoq; obtulit de pmogenitis
gregis sui. et de adipibus eorum. Et re
spexit dns ad abel et ad munera eius. ad
cayn u et ad munera eius non respexit.
Iratus q; est cayn uehementer. et concidit
uultus eius. Dixitq; dns ad eu. Quare

iratus es. et quare concidit facies tua? Non
ne si bene egeris recipies: Sin autē male:
statī in foribꝰ peccatū aderit. Sed sub te
erit appetitus eius: et tu dominaberis
illius.

Dixitq; cayn ad abel fratrem suū. Egredi
amur foras. Cumq; essent in agro. consur
rexit cayn adūsus abel fratrem suū: et inter
fecit eū. Et ait dn̄s ad cayn. Ubi ē abel
frater tuus? Qui respondit. Nescio. Nū
quid custos fratris mei sū ego? Dixitq; ad
eum. Quid fecisti? Vox sanguinis fratris
tui clamat ad me de terra. Nunc igᵒ male
dictus eris sup terrā: que apuit os suum.
et suscepit sanguinē fr̄is tui de manu tua.
Cū opatus fueris eam: non dabit tibi
fructus suos. Uagus et pfugus eris sup
terram. Dixitq; cayn ad dn̄m. Maior est
iniquitas mea: quam ut ueniā merear.
Ecce eicis me hodie a facie terrę. et a facie
tua abscondar. et ero uagus et pfugꝰ in
terra. Omnis igᵒ qui inuenerit me occidet
me. Dixitq; ei dn̄s. Nequaquā fiet ita.
sed omnis qui occiderit cain septuplū pu
niet. Posuitq; dn̄s in cain signū: ut nō
eū interficeret omnis qui inuenisset eū. Egres
susq; cain a facie dn̄i: habitauit in terra
pfugus ad orientalē plagam eden.

Cognouit autē cain uxorē suam: que con
cepit et pepit enoch. Et edificauit ci
uitatē: uocauitq; nomē eius ex nomine
filii sui enoch. Porro enoch genuit irad:
et irad genuit mauiael. et mauiael genu
it matusael. et matusael genuit lamech.
Qui accepit uxores duas: nomē uni ada. et
nomen alteri sella. Genuitq; ada iabel:
qui fuit pater habitantiū in tentoriis
atq; pastorum. Et nomē fr̄is eius iubal: ipse
fuit pat̄ canentiū in cythara et organo.
Sella quoq; genuit tubalcain: qui fuit
malleator et faber in cuncta opa ęris et fer
ri. Soror ū tubalcain: noemma. Dixitq;
lamech uxoribus suis ade et selle. Audite
uocē meā uxores lamech: auscultate sermo
nē meū. Qm̄ occidi uirū in uulnus meum:
et adolescentulum in liuore meū. Septu
plū ultio dabit̄ de cain. de lamech ū septu
agies septies.

Cognouit quoq; adhuc adam uxorē suā:
et pepit filiū. uocauitq; nomē eī seth
dicens. Posuit mihi d̄s semē aliud p abel quē
occidit cain. Sed et seth natus ē filius: quē
uocauit enos. Iste cepit inuocare nomē dn̄i.
V. Hic ē liber generationis adam.
In die qua creauit d̄s hominē. ad simi
litudinem dei fecit illum: masculū et fe
minā creauit eos. Et benedixit illis: et uo
cauit nomē eorum adam in die qua creati sūt.
Uixit autē adam centū triginta annis: et
genuit filiū ad imaginē et similitudinē suā. uo
cauitq; nomē eius seth. Et facti sunt omnes
dies adam postquam genuit seth. octingen
ti anni: et genuit filios et filias. Et factū
ē omne tempꝰ quod uixit adam. anni non
genti triginta: et mortuus est. Uixit quoq; seth
centū quinq; annis: et genuit enos. Uix
itq; seth postquam genuit enos octingen
tis septem annis: genuitq; filios et filias.
Et facti sunt omnes dies seth nongentorum
duodecim annorum: et mortuus ē. Uixit ū
enos nonaginta annis: et genuit cainan.
Post cuius ortum uixit octingentis quinde
cim annis: et genuit filios et filias. Factiq;
sunt omnes dies enos nongenti quinq;
anni: et mortuus ē. Uixit quoq; cainan
septuaginta annis: et genuit malaleel. Et
uixit cainan postquam genuit malaleel
octingentis quadraginta annis: genuitq;
filios et filias. Et facti sunt omēs dies cainan
nongenti decem anni: et mortuus ē. Uixit

uixit malaleel sexaginta quinq; annis. et
genuit iared. Et uixit malaleel postquam ge
nuit iared octingentis triginta annis. et ge
nuit filios et filias. Et facti sunt omnes di
es malaleel octingenti nonaginta quinq;
anni. et mortuus est. Uixitq; iared centum
sexaginta duob; annis. et genuit enoch.
Vixitq; iared postquam genuit enoch octin
gentis annis. et genuit filios et filias. Et
facti sunt omnes dies iared nongenti sexagin
ta duo anni. et mortuus est.
Porro enoch uixit sexaginta quinq;
annis. et genuit matusalam. et am
bulauit enoch cum deo. Vixit enoch post
quam genuit matusalam trecentis annis.
et genuit filios et filias. Et facti sunt omnes
dies enoch trecenti sexaginta quinq; anni.
ambulauitq; cum deo. et non apparuit. quia
tulit eum deus. Uixit quoq; matusalam cen
tum octoginta septem annis. et genuit la
mech. Vixitq; matusalam postquam ge
nuit lamech septingentis octoginta duob;
annis. et genuit filios et filias. Et facti sunt
omnes dies matusalam nongenti sexa
ginta nouem anni. et mortuus est. Uixit autem
lamech centum octoginta duobus annis. et ge
nuit filium. uocauitq; nomen eius noe dicens.
Iste consolabitur nos ab operibus et laborib;
manuum nostrarum. in terra cui maledixit dominus.
Vixitq; lamech postquam genuit noe quin
gentis nonaginta quinq; annis. et genuit
filios et filias. Et facti sunt omnes dies la
mech septingenti septuaginta septem anni.
et mortuus est. Noe uero cum quingentorum vj.
esset annorum. genuit sem. cham. et iaphet.
Cumq; cepissent homines
multiplicari super terram. et filias pro
creassent. uidentes filii dei filias hominum
quod essent pulchre. acceperunt uxores sibi
ex omnibus quas elegerant. Dixitq; deus. Non
permanebit spiritus meus in homine in eternum quia
caro est. Eruntq; dies illius centum uiginti an
norum. Gigantes autem erant super terram in die
bus illis. Postquam enim ingressi sunt filii dei
ad filias hominum. illeq; genuerunt. isti sunt
potentes a seculo uiri famosi. Uidens autem
deus quia multa malicia hominum esset in terra
et cuncta cogitatio cordis intenta esset ad ma
lum omni tempore. penituit eum quod homi
nem fecisset in terra. Et precauens in futurum.
et tactus dolore cordis intrinsecus. delebo
inquit hominem quem creaui a facie terre. ab ho
mine usq; ad iumenta. a reptili usq; ad uolucres
celi. Penitet enim me fecisse eos.
Noe uero inuenit gratiam coram domino. He ge
nerationes noe. Noe uir iustus atq; perfectus
fuit in generationibus suis. Cum deo ambu
lauit. et genuit tres filios. sem. cham. et ia
feth. Corrupta est autem terra coram deo. et repleta
est terra iniquitate. Cumq; uidisset deus terram
esse corruptam. omnis quippe caro corruperat
uiam suam super terram. dixit ad noe. Finis uniuerse
carnis uenit coram me. Repleta est terra iniqui
tate a facie eorum. et ego disperdam eos cum terra.
Fac tibi archam de lignis leuigatis. Mansiun
culas in archa facies. et bitumine linies in
trinsecus et extrinsecus. et sic facies eam. Tre
centorum cubitorum erit longitudo arche. et quin
quaginta cubitorum latitudo. et triginta
cubitorum altitudo illius. Fenestram in archa fa
cies. et in cubito consummabis summitatem
eius. Ostium autem arche pones ex latere deorsum.
cenacula et tristega facies in ea. Ecce ego addu
cam diluuii aquas super terram. ut interficiam
omnem carnem in qua spiritus uite est subter celum.
Uniuersa que in terra sunt consumentur.
Ponamq; fedus meum tecum. et ingredieris
archam tu et filii tui. uxor tua et uxores fi
liorum tuorum tecum. Et ex cunctis animantib;
uniuerse carnis bina induces in

arcam: ut uiuant tecum masculini sexus et
feminini. De uolucribus iuxta genus suum.
et de iumentis in genere suo: et ex omni
reptili terre secundum genus suum. Bina de om
nibus ingredientur tecum: ut possint ui
uere. Tolles igitur tecum ex omnibus escis que
mandi possunt et comportabis apud te.
vii. et erunt tam tibi quam illis in cibum. Fecit
ergo noe omnia que preceperat illi deus. Dixitque dominus
ad eum. Ingredere tu et omnis domus tua
in archam: te enim uidi iustum coram me in
generatione hac. Ex omnibus animantibus
mundis tolle septena et septena: masculum
et feminam. De animantibus uero non mundis
duo et duo: masculum et feminam. Sed et
de uolatilibus celi septena et septena mas
culum et feminam: ut saluetur semen super
faciem uniuerse terre. Adhuc enim et post
dies septem ego pluam super terram quadra
ginta diebus et quadraginta noctibus:
et delebo omnem substantiam quam feci
de superficie terre. Fecit ergo noe omnia que
mandauerat ei deus. Eratque sexcentorum
annorum: quando diluuii aque inundaue
runt super terram.

Et ingressus est noe et filii eius: uxor eius.
et uxores filiorum eius cum eo in archam:
propter aquas diluuii. De animantibus quoque
mundis et inmundis. et de uolucribus.
et ex omni quod mouetur super terram duo et duo
ingressi sunt ad noe in archam masculus
et femina: sicut preceperat dominus noe. Cumque
transissent septem dies: aque diluuii in
undauerunt super terram. Anno sexcente
simo uite noe mense secundo. septimodecimo
die mensis rupti sunt omnes fontes abis
si magne: et cataracte celi aperte sunt: et facta
est pluuia super terram quadraginta diebus
et quadraginta noctibus. In articulo diei illius
ingressus est noe et sem et cham. et iafeth filii
eius. uxor illius et uxores filiorum eius cum
eis in archam: Ipsi et omne animal secundum
genus suum: uniuersaque iumenta in gene
re suo. et omne quod mouetur super terram
in genere suo: cunctumque uolatile secundum
genus suum, Uniuerse aues omnesque uo
lucres: ingresse sunt ad noe in archam.
Bina et bina ex omni carne in qua erat
spiritus uite. et que ingressa sunt masculus
et femina ex omni carne introierunt si
cut preceperat ei deus: et inclusit eum deus defo
ris. Factumque est diluuium quadraginta
diebus super terram. et multiplicate sunt
aque: et eleuauerunt archam in sublime
a terra. Uehementer enim inundauerunt: et omnia
repleuerunt in superficie terre. Porro ar
ca ferebatur super aquas. et aque preualuerunt
nimis super terram: opertique sunt omnes mon
tes excelsi sub uniuerso celo. Quindecim
cubitis altior fuit aqua super montes quos
operuerat. Consumptaque est omnis caro
que mouebatur super terram: uolucrum. ani
mantium. bestiarum. omniumque reptilium que
reptant super terram. Uniuersi homines:
et cuncta in quibus spiraculum uite est in
terra mortua sunt. Et deleuit omnem sub
stantiam que erat super terram ab homine
usque ad pecus: tam reptile quam uolucres
celi: et deleta sunt de terra. Remansit
autem solus noe. et qui cum eo erant in
archa: obtinueruntque aque terras. cen
tum quinquaginta diebus. viii.

Recordatus autem deus noe: cunctorumque ani
mantium. et omnium iumentorum que erant
in archa cum eo: adduxit spiritum super terram
et inminute sunt aque. et clausi sunt fon
tes abyssi. et catharacte celi: et prohibite
sunt pluuie de celo. Reuerseque sunt aque
de terra. euntes et redeuntes: et ceperunt
minui post centum quinquaginta dies.

Requieuitque archa mense septimo. uicesima
septima die mensis. super montes armenie.
At uero aque ibant et decrescebant usque ad deci
mum mensem. Decimo enim mense primo
die mensis apparuerunt cacumina monti
um. Cumque transissent quadraginta dies.
aperiens noe fenestram arche quam fecerat
dimisit coruum. Qui egrediebatur et non re
uertebatur donec siccarentur aque super terram.
Emisit quoque columbam post eum ut uide
ret si iam cessassent aque super faciem terre.
Que cum non inuenisset ubi requiesce
ret pes eius. reuersa est ad eum in archam.
Aque enim erant super uniuersam terram.
Extenditque manum et apprehensam intu
lit in archam. Expectatis autem ultra
septem diebus aliis rursum dimisit co
lumbam ex archa. At illa uenit ad eum ad
uesperam portans ramum oliue uirentibus
foliis in ore suo. Intellexit ergo noe quod ces
sassent aque super terram. Expectauit autem ni
chilominus septem alios dies. et emisit co
lumbam que non est reuersa ad eum.
Igitur sexcentesimo primo anno primo mense
prima die mensis imminute sunt aque su
per terram. Et aperiens noe tectum arche aspexit
uiditque quod exsiccata esset superficies terre.
Mense secundo. septima et uicesima die mensis.
arefacta est terra. Locutus est autem deus ad noe
dicens. Egredere de archa tu et uxor tua.
filii tui et uxores filiorum tuorum tecum.
cuncta animantia que sunt apud te. ex
omni carne tam in uolatilibus quam in
bestiis. et in uniuersis reptilibus que reptant
super terram educ tecum. et ingredimini super
terram. crescite et multiplicamini super
eam. Egressus est ergo noe et filii eius. uxor ix.
illius et uxores filiorum eius cum eo. Sed et omnia
animantia. iumenta. et reptilia que reptant
super terram secundum genus suum de archa egressa

sunt. Edificauit autem noe altare domino. et tollens
de cunctis pecoribus et uolucribus mundis.
obtulit holocaustum super altare. Odoratusque
est dominus odorem suauitatis. et ait ad eum. Nequa
quam ultra maledicam terre propter homines.
Sensus enim et cogitatio humani cordis in
malum prona sunt ab adolescentia sua. Non
igitur ultra percutiam omnem animantem sicut
feci. Cunctis diebus terre sementis et mes
sis. frigus et estus. estas et hyemps. nox
et dies non requiescent.

Benedixitque dominus noe et filiis eius. et dixit
ad eos. Crescite et multiplicamini et im
plete terram. et terror uester ac tremor sit super
cuncta animalia terre. et super omnes uolu
cres celi. cum uniuersis que mouentur in terra.
Omnes pisces maris manui uestre traditi sunt.
et omne quod mouetur et uiuit erit uobis
in cibum. Quasi olera uirentia tradidi uobis
omnia. excepto quod carnem cum sanguine
non comedetis. Sanguinem enim anima
rum uestrarum requiram de manu cunctarum besti
arum. et de manu hominis. De manu uiri
et fratris eius requiram animam hominis.
Quicumque effuderit humanum sanguinem
fundetur sanguis illius. Ad imaginem
quippe dei factus est homo. Vos autem cres
cite et multiplicamini. et ingredimini
super terram. et implete eam.

Hec quoque dixit dominus ad noe et ad filios
eius cum eo. Ecce ego statuam pactum
meum uobiscum. et cum semine uestro post uos.
et ad omnem animam uiuentem que est uo
biscum. tam in uolucribus. quam in iumentis.
et pecudibus terre. cunctis que egressa
sunt de archa. et uniuersis bestiis terre. Sta
tuam pactum meum uobiscum. et nequaquam
ultra interficietur omnis caro aquis di
luuii. neque erit deinceps diluuium dissipans
terram. Dixitque deus. Hoc signum federis

do int' me et uos: et ad omnē animā uiuen
tē que ē uobcū. in generationes sempit̄nas.
Arcū meū ponam in nubib3: et erit signum
federis inter me et int' terram. Cūq; obduxero
nubib; celum: apparebit arcus meus in nu
bibus. et recordabor federis mei uobiscum.
et cū omni anima uiuente: que carnem ue
getat. et non erunt ultra aque diluuij ad
delendam uniu'sam carnem. Eritq; arcus
meus in nubibus et uidebo illū. et recorda
bor federis sempiterni. quod pactum est
inter dm̄ et inter omnē animā uiuentem.
uniu'se carnis que ē sup terram. Dixitq; ds̄
ad noe. Hoc erit signū federis quod con
stitui inter me et omnē carnem sup terrā.
Erant ḡ filij noe qui egressi
sunt de archa: sem. cham. et iafeth.
Porro cham: ipse ē pat' chanaan. Tres isti
sunt filij noe. et ab his disseminatū ē omē
genus hominū sup uniu'sam terrā. Ce
pitq; noe uir agricola exercere terram. et
plantauit uineam. Bibensq; uinum
inebriatus est. et nudatus in tabnaculo
suo. Quod cum uidisset cham pat' chana
an . uerenda scilicet patris sui ēē nudata:
nunciauit duobus fratribus suis foras.
At u' sem et iafeth palliū imposuerunt
humeris suis: et incedentes retrorsum.
operuerunt uerenda patris sui. faciesq;
eorū auerse erant: et patris uirilia n̄ uide
runt. Euigilans aut̄ noe ex uino. cum
didicisset que fecerat ei filius suus minor:
ait. Maledictus chanaan: seruus seruorū
erit fratribus suis. Dixitq;. Benedictus dn̄s
deus sem: sit chanaan seruus eius. Di
latet ds̄ iafeth. et habitet in tabnaclis sem:
sitq; chanaan seruus eī.
Vixit aut̄ noe p' diluuiū trecentis quin
quaginta annis: et impleti sunt om̄s
dies eius nongentorū quinquaginta an

x. norū. et mortuus ē. Hę generationes filiorū
noe: sem. cham. et iafeth. Natiq; sunt eis
filij post diluuium. Filij iafeth: gomer et
magog. et madai. iaban. et tubal. et mosoc
et thiras. Porro filij gomer: ascenez. et riphat
et thogorma. Filij aut̄ iaban elysa. et thar
sis. cethim et dodanim. Ab his diuise sunt
insule gentium in regionib3 suis: unusquisq;
scdm̄ linguam et familias in nationibus
suis. Filij aut̄ cham. chus. et mesraim. et
futh. et chanaan. Filij chus: saba. et euila.
et sabatha. et regma. et sabathaca. Filij reg
ma: saba. et dadan. Porro chus genuit nem
roth. ipse cepit ēē potens in terra: et erat ro
bustus uenator coram dnō. Ob hoc exiuit
p'uerbium: quasi nemroth robustus uena
tor corā dno. Fuit aūt principiū regni eī babylon
et arach. et archath. et calanne in terra sen
naar. De terra illa egressus ē assur: et edifica
uit niniuen. et plateas ciuitatis et chale.
Resen quoq; inter niniuen et chale: hęc est
ciuitas magna. At u' mesraim genuit ludi.
et anamim. et laabim. neptuim. et phetrusim.
et cesluim: de quibus egressi sunt phili
stijm et capturim. Chanaan aut̄ genuit sy
donem primogenitū suū: et ethū. et iebuseū.
et amorreū. gergeseū. eueū. et aracheū. sine
um. et aradiū. samariten. et amatheum.
Et post hec disseminati sunt popli chanane
orū. Factiq; sunt termini chanaan uenientib3
a sydone gerarum. usq; gazam: donec ingre
diaris sodomam et gomorram. et adamam.
et seboim. usq; lesa. Hi filij cham in cogna
tionibus et linguis. et generationib3 ter
risq; et gentibus suis. De sem quoq; nati
sunt patre omīum filiorū heber: fratre ia
feth maiore. Filii sem: elam. et assur. et ar
faxat. et luth. et aram. Filij aram: hus. et ul.
et gether. et mes. At u' arfaxat genuit sala:
de quo ortus ē heber. Natiq; sunt heber fi

lii duo. Nomen uni phaleg: eo quod in diebus eius diuisa sit terra. Et nomen fratris eius iectan. Qui iecthan genuit helmodad. et saleph. et asarmoth. iare. et aduram. et uzal. et decla. et ebal. et abimael. saba. et ophir. et euila. et iobab. Omnes isti filii iectan. Et facta est habitatio eorum de messa pergentibus usque sephar: montem orientalem. Isti filii sem. XI. secundum cognationes. et linguas. et regiones: in gentibus suis.

Hae familie noe iuxta populos et nationes suas: Ab his diuise sunt gentes in terra post diluuium. Erat autem terra labii unius: et sermonum eorundem. Cumque proficiscerentur de oriente: inuenerunt campum in terra sennaar: et habitauerunt in eo. Dixitque alter ad proximum suum. Venite faciamus lateres: et coquamus eos igni. Habueruntque lateres pro saxis. et bitumen pro cemento: et dixerunt. Venite faciamus nobis ciuitatem et turrim cuius culmen pertingat ad celum: et celebremus nomen nostrum antequam diuidamur in uniuersas terras. Descendit autem dominus ut uideret ciuitatem et turrim quam edificabant filii adam: et dixit. Ecce unus est populus. et unum labium omnibus: ceperuntque hoc facere nec desistent a cogitationibus suis: donec eas opere compleant. Venite igitur descendamus et confundamus ibi linguam eorum: ut non audiat unusquisque uocem proximi sui. Atque ita diuisit eos dominus ex illo loco in uniuersas terras: et cessauerunt edificare ciuitatem. Et idcirco uocatum est nomen eius babel: quia ibi confusum est labium uniuerse terre. Et inde dispersit eos dominus super faciem cunctarum regionum. He generationes sem. Sem centum erat annorum quando genuit arfaxat: biennio post diluuium. Vixitque sem postquam genuit arfaxat quingentis annis: et genuit filios et filias. Porro arfaxat uixit triginta quinque annis: et genuit sale. Vixitque arfaxat postquam genuit sale trecentis tribus annis: et genuit filios et filias. Sale quoque uixit triginta annis: et genuit heber. Vixitque sale postquam genuit heber quadringentis tribus annis: et genuit filios et filias. Vixit autem heber triginta quattuor annis: et genuit faleg. Vixitque heber postquam genuit faleg quadringentis triginta annis: et genuit filios et filias. Vixit quoque faleg triginta annis: et genuit reu. Vixitque faleg postquam genuit reu ducentis nouem annis: et genuit filios et filias. Vixit quoque reu triginta duobus annis: et genuit saruch. Vixitque reu postquam genuit saruch ducentis annis: et genuit filios et filias. Vixit uero saruch triginta annis: et genuit nachor. Vixitque saruch postquam genuit nachor ducentis annis: et genuit filios et filias. Vixit autem nachor uiginti nouem annis: et genuit thare. Vixitque nachor postquam genuit thare centum decem et nouem annis: et genuit filios et filias. Vixitque thare septuaginta annis: et genuit abram. et nachor. et aran.

Hae sunt autem generationes thare. Thare genuit abram. et nachor. et aran. Porro aran genuit loth. Mortuusque aran ante thare patrem suum in terra natiuitatis sue: in ur chaldeorum. Duxerunt autem abram et nachor uxores. Nomen uxoris abram sarai. et nomen uxoris nachor melcha. filia aran patris melche: et patris iesche. Erat autem sarai sterilis: nec habebat liberos. Tulit igitur thare abram filium suum. et loth filium aran filium filii sui: et sarai nurum suam. uxorem abram filii sui: et eduxit eos de hur chaldeorum. ut irent in terram chanaan.

Veneruntque usque aran et habitauerunt ibi. Liii.
Et facti sunt dies thare ducentorum quinque
annorum et mortuus est in aran.
Dixit autem dominus ad abram. Egredere de ter
ra et de cognatione tua. et de domo pa
tris tui. et ueni in terram quam monstra
bo tibi. faciamque te in gentem magnam.
Benedicam tibi et magnificabo nomen
tuum. erisque benedictus. Benedicam benedi
centibus tibi. et maledicam maledicentibus
tibi. atque in te benedicentur uniuerse cogna
tiones terre. Egressus est itaque abram sicut
preceperat ei dominus. et iuit cum eo loth. Septua
ginta quinque annorum erat abram cum egre
deretur de aran. Tulitque sarai uxorem suam.
et loth filium fratris sui. uniuersamque substan
tiam quam possederant. et animas quas
fecerant in aran.
et egressi sunt ut irent in terram chana
an. Cumque uenissent in eam. pertransi
uit abram terram usque ad locum sichem.
et usque ad conuallem illustrem. Chananeus
autem tunc erat in terra. Apparuitque dominus
abram et dixit ei. Semini tuo dabo terram
hanc. Qui edificauit ibi altare domino qui ap
paruerat ei. Et inde transgrediens ad mon
tem qui erat contra orientem bethel. tetten
dit ibi tabernaculum suum. ab occidente habens
bethel. et ab oriente ai. Edificauit quoque
altare domino. et inuocauit nomen eius. Perrexitque
abram uadens et ultra progrediens ad me
ridiem. Facta est autem fames in terra. et
.xiii. descendit abram in egiptum ut peregrina
retur ibi. Preualuerat enim fames in terra.
Cumque prope esset ut ingrederetur egiptum.
dixit sarai uxori sue. Noui quod pulchra
sis mulier. et quod cum uiderint te egiptii
dicturi sunt uxor ipsius est. et interficient me
et te reseruabunt. Dic ergo obsecro te quod soror
mea sis. ut bene sit michi propter te. et uiuat

anima mea ob gratiam tui. Cum itaque ingres
sus esset abram egiptum. uiderunt egiptii
mulierem quod esset pulchra nimis. Et nun
tiauerunt principes pharaoni. et laudauerunt
eam apud illum. et sublata est mulier in do
mum pharaonis. Abram uero bene usi sunt
propter illam. Fueruntque ei oues et boues
et asini. et serui. et famule. et cameli.
Flagellauit autem dominus pharaonem plagis
maximis. et domum eius. propter sarai uxo
rem abram. Vocauitque pharao abram. et dixit
ei. Quidnam est quod fecisti michi. Quare
non indicasti michi quod uxor tua esset. Qua
ob causam dixisti esse sororem tuam. ut tolle
rem eam michi in uxorem. Nunc igitur ecce con
iunx tua accipe eam et uade. Precepit
que pharao super abram uiris. et deduxerunt
eum et uxorem illius et omnia que habe
bat. Ascendit ergo abram de egipto ipse et
uxor eius. et omnia que habebat et loth
cum eo ad australem plagam. Erat autem
abram diues ualde. in possessione auri et
argenti. Reuersusque est per iter quo uenerat
a meridie in bethel usque ad locum ubi prius
fixerat tabernaculum inter bethel et hai. in
loco altaris quod fecerat prius. et inuoca
uit ibi nomen domini. Sed et loth qui erat cum
abram fuerunt greges ouium. et armenta
et tabernacula. nec poterat eos capere terra
ut habitarent simul. Erat quippe substan
tia eorum multa. et non quibant habitare
communiter. Vnde facta est rixa inter pastores gregum
abram et loth. Eo autem tempore chananeus et
pherezeus habitabant in illa terra. Dixit ergo
abram ad loth. Ne queso sit iurgium inter
me et te. et inter pastores meos et pastores
tuos. fratres enim sumus. Ecce uniuersa
terra coram te est. Recede a me obsecro. Si ad
sinistram ieris. ego dexteram tenebo. Si tu
dexteram elegeris. ego ad sinistram pergam.

Eleuatis itaq; loth oculis uidit omnē circa re
gionem iordanis. que uniu̇sa irrigabatur.
antequam subuerteret dn̄s sodomam et go
morram. sicut paradisus dn̄i. et sicut egipt⁹
uenientibus in segor. Elegitq; sibi loth regi
onem circa iordanem. et recessit ab oriente. Di
uisiq; sunt alterutrum a fratre suo. Abram
habitauit in terra chanaan. loth morat⁹
ē in oppidis que erant circa iordanem. et ha
bitauit in sodomis. Homines aut̄ sodo
mite pessimi erant. et peccatores corā dn̄o
Dixitq; dn̄s ad abram L.x.i. nimis.
postquam diuisus ē loth ab eo. Leua
oculos tuos. et uide a loco in quo nunc es ad
aquilonem et meridiem. ad orientem. et
ad occidentem. Omnē t̄ram quam conspici⁹
tibi dabo et semini tuo in sempitn̄um. faci
amq; semen tuum sicut puluerem terre. Si
quis potest hominū numerare puluerem.
semē quoq; tuum numerare poterit. Surge
et perambula terram in longitudine et ī lati
tudine sua. quia tibi daturus sum eam.
Mouens g̊ abra in tab̄nacl̄m suum uenit
et habitauit iuxta conuallem manbre. q̄d ē
est in hebron. edificauitq; ibi altare dn̄o.
Factum ē aū in illo tempore ut amraphel XIIII
rex sennaar. et arioch rex ponti. et cho
dorlaomor rex elamitar̄. et thadal rex gen
tium. inirent bellum contra bara regē sodo
morum. et contra bersa regem gomorre. et
contra sennaab regem seboim. contraq; re
gē bale ipsa ē segor. Omnes hi conuenerāt
in uallem siluestrem. que nunc ē mare salis.
Duodecim enim annis seruierunt chodor
laomor. et tertiodecimo anno recesserunt
ab eo. Igitur anno quartodecimo uenit cho
dorlaomor. et reges qui erant cum eo pcus
seruntq; raphaim in astaroth. carnaim et
susim cum eis. et emim in sauecariathaim.
et chorreos in montibus seir. usq; ad campe
stria pharan. que ē in solitudine. Reuersiq;
sunt et uenerunt ad fontem mesphat. ipsa
est cades. Et percusserunt omnem regionem
amalechitarum. et amorreorum qui habita
bant in asasonthamar. Et egressi sunt rex
sodomorum et rex gomorre. rexq; adame. et
rex seboim. necnō et rex bale que ē segor. et
direxerunt aciem contra eos in ualle siluest̄.
scilicet aduu̇sus chodorlaomor regem elami
tarum. et thadal regem gentiū. et amrafel
regem sennaar. et arioch regem ponti. qua
tuor reges aduersus quinq;. Uallis aut̄ silue
stris habebat puteos multos bituminis.
Itaq; rex sodomorum et gomorre terga
uerterunt. cecideruntq; ibi. et qui remanse
rant fugerunt ad montē. Tulerunt autem
omnem substantiam sodomorum. et gomor
re. et uniu̇sa que ad cibum pertinent et abie
runt. necnō et loth et substantiam ei⁹ filiū
frīs abrā qui habitabat in sodomis. Et ec
ce unus qui euaserat nunciauit abrā hebreo
qui habitabat in conualle manbre amorrei.
frīs escol. et fratris aner. Hi enim pepigerant
fedus cū abram. Quod Cum audisset abram
captū uidelicet loth fratrem suum. numera
uit expeditos uernaculos suos trecentos de
cem et octo. et psecutus est eos usq; dan.
Et diuisis sociis irruit super eos nocte. pcus
sitq; eos et psecutus ē. usq; soba. que ē ad
leuam damasci. Reduxitq; omnē substanti
am. et loth fratrem suum cū substantia illius.
mulieres quoq; et populum. Egressus est
autem rex sodomorum in occursum eius post
quam reu̇sus a cede chodorlaomor. et regū
qui cum eo erant in ualle sabe. que ē uallis
regis. At u̇o melchisedech rex salem. pferēs
panē et uinū. erat enim sacerdos dei altis
simi. benedixit ei et ait. Benedixit abrā
deo excelso. qui creauit celum et terram.
et benedictus ds̄ excelsus. quo ptegente

hostes in manibus tuis sunt. Et dedit ei de
cimas ex omnibus. Dixit autem rex sodomorum
ad abram. Da michi animas. cetera tolle tibi.
Qui respondit ei. Leuo manum meam ad do
minum deum excelsum. possessorem celi et terre.
quod a filo subtegminis usque ad corrigiam
caligę. non accipiam ex omnibus que tua
sunt. ne dicas ego ditaui abram. exceptis
his que comederunt iuuenes. et partibus
uirorum qui uenerunt mecum. aner escol
et mambre. isti accipient partes suas.
xv. His itaque transactis. factus est sermo domini ad
abram per uisionem dicens. Noli timere
abram. ego protector tuus sum. et merces
tua magna nimis. Dixitque abram. Domine deus quid
dabis michi. Ego uadam absque liberis. et
filius procuratoris domus mee iste damascus
helyezer. Addiditque abram. Michi autem non
dedisti semen. et ecce uernaculus meus he
res meus erit. Statimque sermo dei factus est
ad eum dicens. Non erit hic heres tuus. sed
qui egredietur de utero tuo. ipsum habebis
heredem. Eduxitque eum foras. et ait illi. Sus
pice celum. et numera stellas si potes. Et dixit
ei. Sic erit semen tuum. Credidit abram
l. iii. deo. et reputatum est illi ad iustitiam. Dix
itque dominus ad abram. Ego dominus qui eduxi te
de hur chaldeorum. ut darem tibi terram
istam et possideres eam. At ille ait. Domine
deus unde scire possum quod possessurus sim
eam. Et respondens dominus. sume inquit mi
uaccam triennem. et capram trimam. et ari
etem annorum trium. turturem quoque et co
lumbam. Qui tollens uniuersa hec diuisit ea
per medium. et utrasque partes contra se altrin
secus posuit. Aues autem non diuisit. Descen
deruntque uolucres super cadauera. et abigebat
eas abram. Cumque sol occumberet sopor ir
ruit super abram. et horror magnus et tene
brosus inuasit eum. Dictumque est ad eum. Scito pre
noscens quod peregrinum futurum sit sem
tuum in terra non sua. et subicient eos ser
uituti et affligent quadringentis annis.
Verumtamen gentem cui seruituri sunt ego
iudicabo. et post hec egredientur cum magna
substantia. Tu autem ibis ad patres tuos in
pace. sepultus in senectute bona. Generati
one autem quarta reuertentur huc. Necdum
enim complete sunt iniquitates amorreorum
usque ad presens tempus. Cum ergo occubuisset sol.
facta est caligo tenebrosa. et apparuit cliba
nus fumans. et lampas ignis transiens in
ter diuisiones illas. In die illa pepigit dominus
cum abram fedus. dicens. Semini tuo dabo
terram hanc. A fluuio egipti. usque ad fluui
um magnum eufraten. cineos. et cenezeos.
cethmoneos. et etheos. et pherezeos. rapha
im quoque et amorreos. et chananeos. et ger
xvj. geseos. et iebuseos. Igitur sarai uxor abram
non genuerat liberos. sed habens ancillam egyp
tiam nomine agar. dixit marito suo. Ecce conclusit me deus
ne parerem. Ingredere ad ancillam meam. si forte sal
tem ex illa suscipiam filios. Cumque ille acquies
ceret deprecanti. tulit agar egiptiam ancillam
suam post annos decem quam habitare ceperant
in terra chanaan. et dedit eam uiro suo uxo
rem. Qui ingressus est ad eam. At illa conce
pisse se uidens. despexit dominam suam. Dixitque
sarai ad abram. Inique agis contra me. Ego
dedi ancillam meam in sinum tuum. que uidens
quod conceperit. despectui me habet. Iudicet
dominus inter me et te. Cui respondens abram.
ecce ait ancilla tua in manu tua est. utere
ea ut libet. Affligente ergo eam sarai. fugam
iniit. Cumque inuenisset eam angelus domini iux
ta fontem aque in solitudine que est in uia sur
in deserto. dixit ad illam. Agar ancilla sarai
unde uenis et quo uadis. Que respondit.
A facie sarai domine mee ego fugio. Dixitque ei an
gelus domini. Reuertere ad dominam tuam. et humi

liare sub manu ipsius. Et rursum. Multipli
cans inquit multiplicabo semen tuum: et
non numerabitur pre multitudine. Ac deinde
ceps: Ecce ait concepisti et paries filium:
vocabisque nomen eius hismael: eo quod audie
rit dominus afflictionem tuam. Hic erit ferus
homo. Manus eius contra omnes: et manus
omnium contra eum: et e regione universorum
fratrum suorum figet tabernacula. Vocavit au
tem nomen domini qui loquebatur ad eam: tu deus
qui vidisti me. Dixit enim. Profecto hic vi
di posteriora videntis me. Propterea ap
pellavit puteum illum puteum viventis
et videntis me: ipse est inter cades et barath.
Peperitque agar abre filium: qui vocavit nomen eius
ismael. Octoginta et sex annorum erat:
quando peperit agar ismaelem. XVII.
Postquam vero Nonaginta et novem
annorum esse ceperat: apparuit ei dominus.
Dixitque ad eum. Ego deus omnipotens: ambula
coram me et esto perfectus. Ponamque fedus
meum inter me et te: et multiplicabo te
vehementer nimis. Cecidit abram pronus
in faciem. Dixitque ei deus. Ego sum et pactum
meum tecum: erisque pater multarum gen
tium. Nec ultra vocabitur nomen tuum abram:
sed appellaberis abraham: quia patrem mul
tarum gentium constitui te; faciamque te
crescere vehementissime: et ponam in
gentibus. regesque ex te egredientur; Sta
tuam pactum meum inter me et te: et inter
semen tuum post te in generationibus suis.
federe sempiterno: ut sim deus tuus et se
minis tui post te. Daboque tibi et semini tuo
terram peregrinationis tue: omnem terram
chanaan in possessionem eternam: eroque
deus eorum. Dixit iterum deus ad abraham.
Et tu ergo custodies pactum meum. et semen
tuum post te in generationibus suis: Hoc
est pactum quod observabitis inter me et

vos: et semen tuum post te: Circumcidetur
ex vobis omne masculinum: et circumcidetis
carnem preputii vestri: ut sit in signum federis
inter me et vos. Infans octo dierum circum
cidetur in vobis. omne masculinum in genera
tionibus vestris. tam vernaculus quam emp
ticius circumcidetur: et quicumque non fue
rit de stirpe vestra: eritque pactum in carne vestra.
in fedus eternum. Masculus cuius preputii
caro circumcisa non fuerit. delebitur anima
illa de populo suo: quia pactum meum ir
ritum fecit. Dixit quoque deus ad abraham.
Sarai uxorem tuam non vocabis ultra sarai
sed saram: et benedicam ei. Et ex illa dabo
tibi filium. cui benedicturus sum: eritque
in nationes: et reges populorum orientur ex eo.
Cecidit abraham in faciem et risit dicens in
corde suo. Putasne centenario nascetur filius.
et sara nonagenaria pariet? Dixitque ad dominum
Utinam ismael vivat coram te. Et ait dominus
ad abraham. Sara uxor tua pariet tibi filium:
vocabisque nomen eius ysaac. Et constituam
pactum meum illi in fedus sempiternum:
et semini eius post eum. Super ismael quoque
exaudivi te. Ecce benedicam ei: et augebo
et multiplicabo eum valde. Duodecim du
ces generabit: et faciam illum in gentem
magnam. Pactum vero meum statuam ad ysaac:
quem pariet tibi sara tempore isto in anno
altero. Cumque finitus esset sermo loquentis cum
eo: ascendit deus ab abraham. Tulit autem .II.
abraham hismaelem filium suum. et omnes ver
naculos domus sue: universosque quos emerat
cunctos mares ex omnibus viris domus
sue: et circumcidit carnem preputii eorum
statim in ipsa die sicut preceperat ei deus. A
braham nonaginta novem erat annorum
quando circumcidit carnem preputii sui:
et ismael filius eius tredecim annos imple
verat tempore circumcisionis sue. Eadem

die circumcisus est abraham et ismahel filius
eius. et omnes uiri domus illius tam uer
naculi quam empticii. et alienigene pari
ter circumcisi sunt. xviii.

Apparuit autem ei dominus in conualle man
bre. sedenti in ostio tabernaculi sui in
ipso feruore diei. Cumque eleuasset oculos.
apparuerunt ei tres uiri stantes prope
eum. Quos cum uidisset cucurrit in occur
sum eorum de ostio tabernaculi sui.
et adorauit in terram et dixit. Domine si inueni
gratiam in oculis tuis ne transeas seruum tuum.
sed afferam pauxillum aque et lauentur
pedes uestri. et requiescite sub arbore. Ponamque
buccellam panis. et confortate cor uestrum.
postea transibitis. Idcirco enim declina
stis ad seruum uestrum. Qui dixerunt. Fac
ut locutus es. Festinauit abraham in
tabernaculum ad saram. dixitque ei. Accelera
tria sata simile commisce. et fac subcine
ricios panes. Ipse uero ad armentum cucurrit.
et tulit inde uitulum tenerrimum. et opti
mum. deditque puero. Qui festinauit. et
coxit illum. Tulit quoque butirum et lac
et uitulum. quem coxerat. et posuit co
ram eis. Ipse uero stabat iuxta eos sub ar
bore. Cumque comedissent. dixerunt ad
eum. Ubi est sara uxor tua. Ille respon
dit. Ecce in tabernaculo est. Cui dixit. Reuer
tens ueniam ad te tempore isto uita co
mite. et habebit filium sara uxor tua.
Quo audito sara. risit post ostium taber
naculi. Erant autem ambo senes prouecteque
etatis. et desierant sare fieri muliebria.
Que risit occulte dicens. Postquam con
senui et dominus meus uetulus est. uoluptati
operam dabo. Dixit autem dominus ad abraham.
Quare risit sara dicens. num uere paritu
ra sum anus. Numquid deo est quicquam
difficile. Iuxta condictum reuertar ad te.
hoc eodem tempore uita comite. et habebit
sara filium. Negauit sara dicens. Non risi.
timore perterrita. Dominus autem. Non est inquit
ita. sed risisti. Cum ergo surrexissent inde uiri
direxerunt oculos contra sodomam. et abra
ham simul gradiebatur deducens eos. Dixit
que dominus. Num celare potero abraham que ge
sturus sum. cum futurus sit in gentem mag
nam ac robustissimam. et benedicende sint
in eo omnes nationes terre. Scio enim quod
precepturus sit filiis suis et domui sue post
se. ut custodiant uiam domini et faciant iusti
ciam et iudicium. ut adducat dominus propter
abraham omnia que locutus est ad eum.
Dixit itaque dominus. Clamor
sodomorum et gomorreorum multipli
catus est. et peccatum eorum aggrauatum est
nimis. Descendam et uidebo utrum clamo
rem qui uenit ad me opere compleuerint.
an non est ita ut sciam. Conuerteruntque
se inde. et abierunt sodomam. Abraham
uero adhuc stabat coram domino. et appropin
quans ait. Numquid perdes iustum cum im
pio. Si fuerint quinquaginta iusti in ci
uitate peribunt simul. et non parces loco illi
propter quinquaginta iustos si fuerint in eo.
Absit a te ut rem hanc facias. et occidas iu
stum cum impio. fiatque iustus sicut impius.
Non est hoc tuum. qui iudicas omnem terram.
Nequaquam facies iudicium. Dixitque dominus ad eum.
Si inuenero sodomis quinquaginta iustos
in medio ciuitatis. dimittam omni loco pro
pter eos. Respondens abraham ait. Quia se
mel cepi. loquar ad dominum meum cum sim pul
uis et cinis. Quid si minus quinquagin
ta iustis quinque fuerint. delebis propter
quadraginta quinque uniuersam urbem. Et ait.
Non delebo. si inuenero ibi quadraginta quinque.
Rursumque locutus est ad eum. Si autem qua
draginta inuenti fuerint quid facies. Ait.

Non percutiam propter quadraginta. Ne que-
so indigneris domine si loquar. Quid si inventi
fuerint ibi triginta? Respondit. Non faci-
am si invenero ibi triginta. Quia semel ce-
pi loquar ad dominum meum. Quid si inventi
fuerint ibi viginti? Dixit. Non interficiam
propter viginti. Obsecro inquit ne irascaris
domine si loquar adhuc semel. Quid si inventi
fuerint ibi decem? Dixit. Non delebo propter
decem. Abiit dominus postquam cessavit loqui
ad abraham, et ille reversus est in locum suum.
Veneruntque duo angeli sodomam XIX.
vespere. sedente loth in foribus civitatis.
Qui cum vidisset eos, surrexit et ivit obviam eis.
Adoravitque pronus in terram, et dixit. Obsecro
domini declinate in domum pueri vestri. et mane-
te ibi. Lavate pedes vestros. et mane proficisce-
mini in viam vestram. Qui dixerunt. Minime.
sed in platea manebimus. Compulit illos
oppido. ut diverterent ad eum. Ingressisque
domum illius fecit convivium. coxit azima.
et comederunt. Prius autem quam irent cubitum
viri civitatis vallaverunt domum a puero
usque ad senem. omnis populus simul. Vo-
caveruntque loth. et dixerunt ei. Ubi sunt
viri qui introierunt ad te nocte? Educ illos
huc. ut cognoscamus eos. Egressus ad illos
loth. post tergum accludens ostium ait.
Nolite queso fratres mei. nolite malum hoc
facere. Habeo duas filias que needum cog-
noverunt virum. educam eas ad vos et
abutimini eis. sicut vobis placuerit. dum-
modo viris istis nichil faciatis mali. quia
ingressi sunt sub umbra culminis mei.
At illi dixerunt. Recede illuc. Et rursum
inquiunt. Ingressus es ut advena. numquid
ut iudices? Te ergo ipsum magis quam hos
affligemus. Vimque faciebant loth vehe-
mentissime. Iamque prope erat ut infringerent
fores. et ecce miserunt manum viri. et intro-
duxerunt ad se loth. clauseruntque ostium. et
eos qui erant foris percusserunt cecitate a
minimo usque ad maximum. ita ut ostium
invenire non possent. Dixerunt autem ad loth.
Habes hic tuorum quempiam? generum aut
filios aut filias? Omnes qui tui sunt educ
de urbe hac. Delebimus enim locum istum.
eo quod increverit clamor eorum coram domino.
qui misit nos ut perdamus illos. Egressus II.
itaque loth locutus est ad generos suos. qui
accepturi erant filias suas. et dixit eis. Sur-
gite et egredimini de loco isto. quia delebit
dominus civitatem hanc. Et visus est eis quasi lu-
dens loqui. Cumque esset mane. cogebant
eum angeli dicentes. Surge tolle uxorem
tuam et duas filias quas habes. ne et tu
pariter pereas in scelere civitatis. Dissimulante
illo apprehenderunt manum eius. et ma-
num uxoris et duarum filiarum eius. eo quod
parceret dominus illi. et eduxerunt eum. po-
sueruntque extra civitatem. Ibi locuti sunt
ad eum dicentes. Salva animam tuam. Noli re-
spicere post tergum. nec stes in omni loco circa
regione. sed in monte salvum te fac ne et
tu simul pereas. Dixitque loth ad eos. Queso
domine mi. quia invenit servus tuus gratiam
coram te. et magnificasti misericordiam tuam
quam fecisti mecum ut salvares animam meam.
nec possum in monte salvari. ne forte ap-
prehendat me malum et moriar. est civitas
hic iuxta ad quam possum fugere parva.
et salvabor in ea. Numquid non modica est
et vivet anima mea? Dixitque ad eum. Ecce
etiam in hoc suscepi preces tuas. ut non
subvertam urbem pro qua locutus es. Festina
et salvare ibi. quia non potero facere quic-
quam donec ingrediaris illuc. Idcirco voca-
tum est nomen urbis illius segor. Sol egressus
super terram. et loth ingressus est segor.
Igitur dominus pluit super sodomam et gomorram III.

sulphur et ignem a dn̄o de celo. subuertitq;
ciuitates has et omnē circa regionē. uniu̾
sos habitatores urbiū. et cuncta terre uiren
tia. Respiciens q; uxor eius post se. uersa ē
in statuam salis. Abraham aut̄ mane consur
gens ubi steterat p̄us cū dn̄o. intuit̄ ē so
domā et gomorram et uniuersam terram
regionis illius. uiditq; fauillam ascenden
tem de terra. quasi fornacis fumum. Cum
enim subuerteret dn̄s ciuitates regionis
illius recordatus ē abrahe. et liberauit loth
de subu̾sione urbium in quib; habitau̾at.
Ascenditq; loth de segor et mansit in monte.
due quoq; filie eius cū eo. Timuerat enim
manere in segor. et mansit in spelunca. ip
se et due filie eius. Dixitq; maior ad mino
rem. Pater noster senex est. et nullus uiro
rum remansit in terra. qui possit ingredi
ad nos iuxta morē uniu̾se terre. Veni ine
briem⁹ eum uino. dormiamq; cum eo. ut
seruare possimus ex patre nr̄o semē. Dede
runt itaq; patri suo bibere uinū nocte illa.
et ingressa ē maior dormiuitq; cum patre.
At ille non sensit. nec quando accubuit fi
lia nec quando surrexit. Altera quoq; die.
dixit maior ad minorem. Ecce dormiui he
ri cum patre meo. Demus ei bibere uinū
etiam hac nocte. et dormies cum eo. ut
saluemus semen de patre nr̄o. Dederunt
q; illa nocte patri uinum. Ingressaq; mi
nor filia. dormiuit cum eo. Et nec tūc quidē
sensit. quando concubuerit. uel quando
illa surrexerit. Conceperunt g̃ due filie loth
de patre suo. Peperitq; maior filium et uoca
uit nom̄ eius moab. ipse est pat̄ moabita
rum usq; in p̄sentē diem. Minor quoq; pe
perit filium et uocauit nom̄ eius ammon.
id ē filius populi mei. Ipse ē pat̄ ammoni
tarum usq; hodie. .XX.

Profectus inde abraham in t̄ram australē.
habitauit inter cades et sur. et peregrinatus
est in geraris. Dixitq; de sara uxore sua. So
ror mea est. Misit g̃ abimelech rex gerare. et
tulit eam. Venit autem ds̄ ad abimelech per
somnium nocte. et ait illi. En morieris propt̄
mulierem quam tulisti. habet enim uirum.
Abimelech u̾o non tetigerat eam. et ait. Dn̄e
num gentē ignorantē et iustam interficies.
Nonne ipse dixit michi soror mea ē. et ipsa
ait frater meus est. In simplicitate cordis
mei et mundicia manuum mearum feci hoc.
Dixitq; ad eum ds̄. Et ego scio quod sim
plici corde feceris. et ideo custodiui te ne
peccares in me. et non dimisi ut tangeres
eam. Nunc g̃ redde uxorem uiro suo quia
p̄pha est. et orabit pro te et uiues. Si autē
nolueris reddere. scito quod morte morieris
tu et omnia que tua sunt. Statimq; de no
cte consurgens abimelech uocauit omnes
seruos suos. et loquutus ē uniu̾sa uerba hec
in auribus eorum. Timueruntq; om̄s uiri
ualde. Vocauit autem abimelech etiam
abraham. et dixit ei. Quid fecisti nobis. Quid
peccauimus in te. quia induxisti sup̾ me et
sup̾ regnū meum peccatum grande. Que
non debuisti facere fecisti nob̄. Rursumq; et
postulans ait. Quid uidisti ut hoc faceres.
Respondit abraham. Cogitaui mecū dicēs.
forsitan non est timor dei in loco isto. et in
terficient me propter uxorem meam. Alias
aut̄ uere soror mea est. filia patris mei et
non filia matris mee. et duxi eam uxorē.
Postquam aut̄ eduxit me ds̄ de domo patris
mei. dixi ad eam. Hanc misericordiam facies
mecū. in omni loco ad quē ingrediem̄. dicēs
quod frater tuus sim. Tulit g̃ abimelech
oues et boues. et seruos et ancillas. et dedit
abraham. Reddiditq; ei saram uxorē suā.
et ait. Terra coram uobis ē. ubicumq; tibi
placuerit habita. Sare aut̄ dixit. Ecce mille

argenteos dedi fratri tuo; hoc erit tibi in velamen oculorum ad omnes qui tecum sunt. et quocumque perrexeris. mementoque te deprehensam. Orante autem abraham sanavit deus abimelech. et uxorem ancillasque eius. et pepererunt. Concluserat enim dominus omnem vulvam domus abimelech. propter saram uxorem abraham. .xxi.

Visitavit autem dominus saram sicut promiserat. et implevit que locutus est. Concepitque et peperit filium in senectute sua. tempore quo predixerat ei deus. Vocavitque abraham nomen filii sui quem genuit ei sara ysaac. et circumcidit eum die octavo sicut preceperat ei deus. cum centum esset annorum. Hac quippe etate patris. natus est ysaac. Dixitque sara. Risum fecit michi deus. Quicumque audierit. corridebit michi. Rursumque ait. Quis auditurus crederet abraham. quod sara lactaret filium quem peperit ei iam seni. Crevit igitur puer et ablactatus est. fecitque abraham grande convivium in die ablactationis eius.

Cumque vidisset sara filium agar egyptie ludentem cum ysaac dixit ad abraham. Eice ancillam hanc. et filium eius. Non enim erit heres filius ancille cum filio meo ysaac. Dure accepit hoc abraham pro filio suo. Cui dixit deus. Non tibi videatur asperum super puero. et super ancilla tua. Omnia que dixerit tibi sara audi vocem eius. quia in ysaac vocabitur tibi semen. Sed et filium ancille faciam in gentem magnam. quia semen tuum est. Surrexit itaque abraham mane. tollensque panem et utrem aque imposuit scapule eius. tradiditque puerum et dimisit eam. Que cum abisset. errabat in solitudine bersabee. Cumque consumpta esset aqua in utre. abiecit puerum subter unam arborum que ibi erant et abiit. Seditque e regione procul. quantum potest arcus iacere. Dixit enim Non videbo morientem puerum. Et sedens contra. levavit vocem suam et flevit. Exaudivit autem dominus vocem pueri. Vocavitque angelus domini agar de celo dicens. Quid agis agar? Noli timere. Exaudivit enim deus vocem pueri de loco in quo est. Surge tolle puerum et tene manum illius. quia in gentem magnam faciam eum. Aperuitque oculos eius deus. Que videns puteum aque. abiit et implevit utrem. deditque puero bibere. et fuit cum eo. Qui crevit et moratus est in solitudine. factusque est iuvenis sagittarius. habitavitque in deserto pharan. Et accepit illi mater sua uxorem de terra egypti.

Eo tempore. dixit abimelech et ficol princeps exercitus eius ad abraham. Deus tecum est in universis que agis. Iura ergo per dominum ne noceas michi et posteris meis. stirpique mee. sed iuxta misericordiam quam feci tibi facies michi. et terre in qua versatus es advena. Dixitque abraham. Ego iurabo. Et increpavit abimelech propter puteum aque. quem vi abstulerant servi eius. Respondique abimelech. Nescivi quis fecerit hanc rem. Sed et tu non indicasti michi. et ego non audivi preter hodie. Tulit itaque abraham oves et boves et dedit abimelech. percusseruntque ambo fedus. Et statuit abraham septem agnas gregis seorsum. Cui dixit abimelech. Quid sibi volunt septem agne iste quas stare fecisti seorsum. At ille. Septem inquit agnas accipies de manu mea. ut sint in testimonium michi quoniam ego fodi puteum istum. Idcirco vocatus est locus ille bersabee. quia ibi uterque iuravit. et inierunt fedus pro puteo iuramenti. Surrexit autem abimelech et ficol princeps milicie eius. reversique sunt in terram philistinorum. Abraham vero plantavit nemus in bersabee. et invocavit ibi nomen domini dei eterni. et fuit colonus terre philistinorum diebus multis. .xxii.

Dominica Sexagesima. hic incipiendum a capitulo In Refectorio

Que postquam gesta sunt. Temptavit deus abraham et dixit ad eum.

abraham. Ille respondit. Assum. Ait illi. Tolle
filium tuum unigenitum quem diligis ysaac. et uade
in terram uisionis atque offer eum ibi in ho
locaustum. super unum montium quem monstraue
ro tibi. Igitur abraham de nocte consurgens
strauit asinum suum. ducens secum duos iuuenes.
et ysaac filium suum. Cumque concidisset ligna
in holocaustum. abiit ad locum quem preceperat ei
deus. Die autem tercio eleuatis oculis. uidit locum
procul. dixitque ad pueros suos. Expectate
hic cum asino. ego et puer illuc usque properantes
postquam adorauimus reuertemur ad uos.
Tulit quoque ligna holocausti. et imposuit
super ysaac filium suum. Ipse uero portabat in
manibus suis ignem et gladium. Cumque duo perge
rent simul. dixit ysaac patri suo. Pater mi.
At ille respondit. Quid uis fili. Ecce inquit
ignis et ligna. ubi est uictima holocausti.
Dixit abraham. Deus prouidebit sibi uictimam
holocausti fili mi. Pergebant ergo pariter. uene
runtque ad locum quem ostenderat ei deus.
In quo edificauit altare. et desuper ligna com
posuit. Cumque colligasset ysaac filium suum.
posuit eum in altari super struem lignorum.
Extenditque manum et arripuit gladium. ut
immolaret filium suum. Et ecce angelus domini de celo
clamauit dicens. Abraham abraham. Qui
respondit. Assum. Dixitque ei. Non extendas ma
num tuam super puerum. nec facias illi quicquam.
Nunc cognoui quod timeas deum. et non
pepercisti filio tuo unigenito propter me. Le
uauit abraham oculos uiditque post tergum
arietem inter uepres herentem cornibus. Quem as
sumens. obtulit holocaustum pro filio. Ap
pellauitque nomen loci illius. dominus uidet. Unde
usque hodie dicitur. in monte dominus uidebit.
Uocauit autem abraham angelus domini de celo secundo
dicens. Per memetipsum iuraui dicit dominus. quia
fecisti hanc rem. et non pepercisti filio tuo u
nigenito. benedicam tibi et mul
tiplicabo semen tuum sicut stellas celi. et uelut
harenam que est in litore maris. Possidebit
semen tuum portas inimicorum suorum. et benedicen
tur in semine tuo omnes gentes terre quia o
bedisti uoci mee. Reuersus est abraham ad pu
eros suos. abieruntque bersabee simul et ha
bitauit ibi.

His ita gestis. nunciatum est abraham quod
melcha quoque genuisset filios nachor
fratri suo. hus primogenitum suum. et buz fratrem
eius. chamuel patrem syrorum. et caseth. et azau.
pheldas quoque et iellaphet. ac batuel de quo
nata est rebecca. Octo istos genuit melcha
nachor fratri abraham. Concubina uero illius
nomine roma. peperit thabee et gaon. et tha
as. et maacha. xxiii.

Uixit autem sara centum uiginti septem annis.
et mortua in ciuitate arbee que est hebron
que est in terra chanaan. Uenitque abraham
ut plangeret et fleret eam. Cumque surrexisset
ab officio funeris. locutus est ad filios heth
dicens. Aduena sum et peregrinus apud uos.
date michi ius sepulchri uobiscum. ut sepe
liam mortuum meum. Responderuntque filii
heth. Audi nos domine. Princeps dei es apud nos.
in electis sepulchris nostris sepeli mortuum tuum.
Nullusque te prohibere poterit quin in monu
mento eius sepelias mortuum tuum. Surrexit
abraham et adorauit populum terre. filios ui
delicet heth. Dixitque ad eos. Si placet anime
uestre ut sepeliam mortuum meum. audite me
et intercedite apud efron filium seor. ut det
michi speluncam duplicem. quam habet in
extrema parte agri sui. Pecunia digna tra
dat michi eam coram uobis in possessionem
sepulchri. Habitabat autem ephron in me
dio filiorum heth. Responditque ephron
ad abraham cunctis audientibus qui in
grediebantur portam ciuitatis illius dicens.
Nequaquam ita fiet domine mi. sed magis auscul
ta quod loquor. Agrum trado tibi et speluncam
que in eo est presentibus filiis populi mei. se
peli mortuum tuum. Adorauit abraham coram
populo terre. et loquutus est ad ephron circum

stante plebe. Queso ut audias me. dabo pe
cuniam pro agro. Suscipe eam. et sic sepeliam
mortuum meum in eo. Respondit ephron. Do
mine mi audi. Terra quam postulas. quadringen
tis argenti siclis ualet. Istud est precium inter
me et te. Sed quantum est hoc? Sepeli mortu
um tuum. Quod cum audisset abraham. appen
dit pecuniam quam ephron postulauerat
audientibus filiis heth. quadringentos si
clos argenti probate monete publice. Confirma
tusque ager quondam ephronis in quo erat spelunca du
plex respiciens mambre. tam ipse quam spelunca et omnes
arbores eius in cunctis terminis per circuitum abrahe
in possessionem. uidentibus filiis heth et cunctis qui in
trabant portam ciuitatis illius. Atque ita sepeliuit
abraham saram uxorem suam in spelunca agri duplici
que respiciebat mambre. hec est hebron. in terra chana
an. Et confirmatus est ager et antrum quod erat in eo abra
he in possessionem monumenti. a filiis heth. XXIIII.

Erat autem abraham senex. dierumque mul
torum. et dominus in cunctis benedixerat ei.
Dixitque ad seruum seniorem domus sue. qui pre
erat omnibus que habebat. Pone manum
tuam subter femur meum. ut adiurem te per
dominum deum celi et terre. ut non accipias uxorem
filio meo de filiabus chananeorum. inter quos habi
to. sed ad terram et cognationem meam
proficiscaris. et inde accipias uxorem filio meo
ysaac. Respondit seruus. Si noluerit muli
er uenire mecum in terram hanc. num redu
cere debeo filium tuum ad locum de quo egres
sus es? Dixit abraham. Caue ne quando re
ducas filium meum illuc. Dominus deus celi qui tulit
me de domo patris mei. et de terra natiui
tatis mee. qui locutus est michi et iurauit
dicens. semini tuo dabo terram hanc. ipse
mittet angelum suum coram te. et accipies
uxorem filio meo. Sin autem noluerit mu
lier sequi te. non teneberis iuramento. fili
um tantum meum ne reducas illuc. Posuit
ergo seruus manum sub femore abraham domini
sui. et iurauit illi super sermone hoc.

Tulitque decem camelos de grege domini sui. et
abiit ex omnibus bonis eius portans secum.
Profectusque uenit mesopotamiam. ad urbem
nachor. Cumque camelos fecisset accumbere.
extra oppidum iuxta puteum aque uespere. eo
tempore quo solent mulieres egredi ad hau
riendam aquam. dixit. Domine deus domini mei abra
ham occurre hodie obsecro michi. et fac mi
sericordiam cum domino meo abraham. Ecce ego
sto prope fontem aque. et filie habitatorum
huius ciuitatis egredientur ad hauriendam
aquam. Igitur puella cui ego dixero incli
na ydriam tuam ut bibam. et illa respon
derit. bibe. quin et camelis tuis dabo po
tum. ipsa est quam preparasti seruo tuo ysaac.
et per hoc intelligam quod feceris misericordiam
cum domino meo. Necdum intra se uerba com
pleuerat. et ecce rebecca egrediebatur filia
batuel filii melche. uxoris nachor fratris
abraham habens ydriam in scapula. puel
la decora nimis uirgoque pulcherrima. et in
cognita uiro. Descenderat autem ad fontem et impleue
rat ydriam. ac reuertebatur. Occurritque ei
seruus et ait. Paxillum michi ad sorbendum
prebe aque de ydria tua. Que respondit. Bi
be domine mi. Celeriterque deposuit ydriam super
ulnam suam. et dedit ei potum. Cumque ille
bibisset. adiecit. Quin et camelis tuis hauri
am aquam. donec cuncti bibant. Effundensque
ydriam in canalibus. recucurrit ad pute
um ut hauriret aquam. Et haustam omnibus
camelis dedit. Ille autem contemplabatur eam
tacitus. scire uolens utrum prosperum fecisset iter
suum deus an non. Postquam ergo biberunt ca
meli. protulit uir inaures aureas appenden
tes siclos duos. et armillas totidem pondo
siclorum decem. Dixitque ad eam. Cuius es
filia? Indica michi. Est in domo patris tui
locus ad manendum? Que respondit. Fi
lia batuelis sum. filii melche. quem peperit
nachor. Et addidit dicens. Palearum quoque et
feni plurimum est apud nos. et locus spaciosus

ad manendū. Inclinauit se homo: et ado
rauit dnm dicens: Benedictus dns deus
dni mei abraham. qui non abstulit miam
et ueritatem suā a dno meo: et recto me iti
nere pduxit in domum fris dni mei. Cu
currit itaq; puella: et nunciauit in domū
I.1 matris sue omnia que uiderat. Habebat
autem rebecca frem nomine laban: qui
festinus egressus est ad hominē ubi erat
fons. Cumq; uidisset inaures et armillas
in manibus sororis sue: et audisset cuncta
uerba referentis. hec locutus ē michi
homo: uenit ad uirum qui stabat iuxta
camelos et prope fontem aque: dixitq;
ad eum. Ingredere benedicte dni. Cur fo
ris stas? Preparaui domū et locū came
lis. Et introduxit eum in hospicium ac
destrauit camelos: deditq; paleas et fe
nū et aquam ad lauandos pedes camelorū.
et uirorum qui uenerant cū eo: et appositus
est in conspectu eius panis. Qui ait. Non co
medā: donec loquar sermones meos. Re
spondit ei. Loquere. At ille. Seruus inquit
abraham sum. et dns benedixit dno meo
ualde: magnificatusq; est: et dedit ei oues
et boues argentum et aurum. seruos et an
cillas: camelos et asinos. Et pepit sara uxor
dni mei filiū dno meo in senectute sua: de
ditq; illi omnia que habuerat. Et adiura
uit me dns meus dicens: Non accipies ux
orem filio meo de filiabus chananeorum
in quorum terra habito: sed ad domum
patris mei pges. et de cognatione mea ac
cipies uxorem filio meo. Ego uo respondi
dno meo. Quid si noluerit uenire mecum
mulier? Dns ait in cuius conspectu ambu
lo mittet angłm suum tecū. et diriget
uiam tuam: accipiesq; uxorē filio meo de
cognatione mea et de domo patris mei.
Innocens eris a maledictione mea: cum ue
neris ad propinquos meos et non dede
rint tibi. Veni ergo hodie ad fontē aque et
dixi. Dne ds abraham dni mei si direxisti ui
am meam in qua nunc ambulo: ecce sto
iuxta fontem aque. et uirgo que egredietur
ad hauriendam aquā audierit a me. da m
pauxillū aque ad bibendum ex ydria tua.
et dixerit michi. et tu bibe. et camelis tuis
hauriam: ipsa est mulier quā pparauit dns filio
dni mei. Dum hec mecū tacitus uoluerem:
apparuit rebecca ueniens. cū ydria quam
portabat in scapula. descenditq; ad fontē:
et hausit aquam. Et aio ad eam. Da m paulu
lum bibere. Que festinans deposuit ydri
am de humero: et dixit michi. Et tu bibe.
et camelis tuis potum tribuam. Bibi et ada
quauit camelos. Interrogauiq; eam: et dixi.
Cuius filia es? Que respondit. Filia batuelis
sum filii nachor: quem pepit ei melcha. Sus
pendi itaq; inaures ad ornandam faciē eius.
et armillas posui in manibus. pronusq; ado
raui dnm benedicens dno deo dni mei abra
ham: qui pduxit me recto itinere ut sume
rem filiam fris dni mei filio eius. Quāobrē
si facitis misericordiam et ueritatē cū dno meo:
indicate michi. Sin autē et aliud placet hoc
dicite: ut uadam ad dexteram siue ad sinistrā.
Responderunt laban et batuel. A dno egssus
est sermo: et non possumus extra placitū eius
quicquam aliud tecū loqui. En rebecca corā
te ē: tolle eam et pficiscere. et sit uxor filii
dni tui sicut locutus ē dns. Quod cum
audisset puer abraham: adorauit in tra dnm.
Platisq; uasis argenteis et aureis ac uestibus:
dedit eas rebecce pmunere. fratribus quoq;
eius et matri dona obtulit. Initoq; conuiuio:
uescentes pariter et bibentes manserunt ibi.
Surgens aut mane: locutus ē puer. Di
mittite me: ut uadam ad dnm meū. Respō
derunt fris eius et mater. Maneat puella sal
tem decē diebus apud nos: et postea pficis
cetur. Nolite ait me retinere: quia dns direxit
uiam meā. Dimittite me ut pgam ad dnm
meū. Dixerunt. Vocemus puellā: et queramus

ipsius uoluntatem. Cumque uocata uenisset:
sciscitati sunt. Vis ire cum homine isto? Que
respondit. Vadam. Dimiserunt ergo eam et nutricem illi-
usque. seruumque abraham et comites eius: imprecantes
prospera sorori sue atque dicentes. Soror nostra es. cres
cas in mille milia. et possideat semen tuum
portas inimicorum suorum. Igitur rebecca et pu
elle eius ascensis camelis. secute sunt uirum.
Qui festinus reuertebatur ad dominum suum. Eo
tempore ysaac deambulabat per uiam que du
cit ad puteum. cuius nomen est uiuentis et uidentis.
Habitabat enim in terra australi. et egressus
fuerat ad meditandum in agro inclinata iam
die. Cumque leuasset oculos: uidit camelos ue
nientes procul. Rebecca quoque conspecto ysaac de
scendit de camelo. et ait ad puerum. Quis est
ille homo qui uenit per agrum in occursum nobis?
Dixit ei. Ipse est dominus meus. At illa tollens cito
pallium operuit se. Seruus autem cuncta que ges
serat narrauit ysaac. Qui introduxit eam in
tabernaculum sare matris sue et accepit eam
uxorem. et in tantum dilexit. ut dolorem qui ex
morte matris acciderat temperaret. Abra XXV
ham uero aliam duxit uxorem nomine cethuram.
que peperit ei zamram. et iexan. et madan. et
madian. et iesboch. et suhe. Iexan quoque
genuit saba et dadan. Filii dadan fuerunt
asurim. et lathusim. et loomim. At uero ex ma
dian ortus est epha. opher. et enoch. et abi
da. et heldaa. Omnes hi filii cethure. Dedit
que abraham cuncta que possederat ysaac.
Filiis autem concubinarum largitus est munera.
et separauit eos ab ysaac filio suo dum adhuc
ipse uiueret. ad plagam orientalem. .XII.
Fuerunt autem dies uite abrahe centum sep
tuaginta quinque anni. et deficiens mor
tuus est in senectute bona. prouecteque etatis
et plenus dierum. Congregatusque est ad populum
suum. et sepelierunt eum ysaac et hismael
filii sui. in spelunca duplici. que sita est in agro
ephron filii seor ethei e regione mambre. quam
emerat a filiis heth. Ibi sepultus est ipse et
sara uxor eius. Et post obitum illius benedixit deus
ysaac filio eius. qui habitabat iuxta puteum
nomine uiuentis et uidentis.
Hę sunt generationes ismael filii abrahe.
quem peperit ei agar egiptia famula sare.
et hec nomina filiorum eius in uocabulis
et generationibus suis. Primogenitus isma
helis nabaioth. deinde cedar. et abdeel. et
mabsan. masma quoque et duma. et massadad.
et thema. ithur. et naphis. et cethma. Isti
sunt filii ismael. Et hec nomina per castella
et oppida eorum. duodecim principes tribu
um suarum. Anni uite hismael centum tri
ginta septem. et deficiens mortuus est et ap
positus ad populum suum. Habitauit autem
ab euila usque sur. que respicit egiptum introe
untibus assirios. Coram cunctis fratribus
suis obiit.
Hę quoque sunt generationes ysaac filii abraham.
Abraham genuit ysaac. Qui cum quadra
ginta esset annorum. duxit uxorem rebeccam
filiam batuel siri de mesopotamia. sororem
laban. Deprecatusque est ysaac dominum pro uxore sua
eo quod esset sterilis. Qui exaudiuit eum. et
dedit conceptum rebecce. Sed collidebantur in u
tero eius paruuli. Que ait. Si sic michi futu
rum erat. quid necesse fuit concipere? Perrexit
que rebecca ut consuleret dominum. Qui respon
dens ait. Due gentes in utero tuo sunt. et
duo populi ex uentre tuo diuidentur. popu
lusque populum superabit. et maior seruiet mi
nori. Iam tempus pariendi uenerat. et ge
mini in utero eius reperti sunt. Qui prior egressus
est rufus erat. et totus in morem pellis hispidus.
Vocatumque est nomen eius esau. Protinus alter
egrediens plantam fratris tenebat manu.
et idcirco appellauit eum iacob. Sexagenarius
erat ysaac quando nati sunt paruuli. Quibus
adultis. factus est esau uir gnarus uenandi.
et homo agricola. Iacob autem uir simplex.
habitabat in tabernaculis. Ysaac amabat
esau eo quod de uenationibus illius uesceretur.

et rebecca diligebat iacob. Coxit autem iacob
pulmentum, ad quem cum venisset esau de
agro lassus, ait. Da michi de coctione hac ru
fa: quia oppido lassus sum. Quam ob causam
vocatum est nomen eius edom. Cui dixit iacob.
Vende michi primogenita tua. Ille respon
dit. En morior: quid michi proderunt primoge
nita. Ait iacob. Iura ergo michi. Iuravit esau:
et vendidit primogenita. Et sic accepto pane
et lentis edulio, comedit et bibit. et abiit
parvipendens. quod primogenita vendidisset.
X.I. Orta autem fame super terram post XXVI.
eam sterilitatem que acciderat in diebus
abraham: abiit ysaac ad abimelech regem
palestinorum in gerara. Apparuitque ei dominus
et ait. Ne descendas in egiptum: sed quiesce
in terra quam dixero tibi. et peregrinare in ea:
eroque tecum. et benedicam tibi. Tibi enim
et semini tuo dabo universas regiones has:
complens iuramentum quod spopondi abraham
patri tuo: et multiplicabo semen tuum sicut
stellas celi: daboque posteris tuis universas re
giones has. Et benedicentur in semine tuo
omnes gentes terre: eo quod obedierit abra
ham voci mee et custodierit precepta et man
data mea. et cerimonias legesque servaverit.
Mansit itaque ysaac in geraris. Qui cum inter
rogaretur a viris loci illius super uxore sua:
respondit. Soror mea est. Timuerat enim con
fiteri quod sibi sociata esset coniugio: repu
tans ne forte interficerent eum propter illius
pulchritudinem. Cumque pertransissent dies
plurimi et ibidem moraretur: prospiciens
abimelech palestinorum rex per fenestram. vidit
eum iocantem cum rebecca uxore sua. Et accer
sito ait. Perspicuum est: quod uxor tua sit. Cur
mentitus es sororem tuam esse. Respondit.
Timui ne morerer propter eam. Dixitque abi
melech. Quare imposuisti nobis. Potuit
coire quispiam de populo cum uxore tua: et
induxeras super nos grande peccatum. Precepit
que omni populo dicens. Qui tetigerit hominis
huius uxorem: morte morietur. Sevit autem
ysaac in terra illa: et invenit in ipso anno
centuplum. Benedixitque ei dominus. et locupleta
tus est homo: et ibat proficiens atque succres
cens. donec magnus vehementer effectus est.
Habuitque possessionem ovium et armentorum:
et familie plurimum. Ob hec invidentes ei
palestini. omnes puteos quos foderant ser
vi patris illius abraham illo tempore obstru
xerunt implentes humo: intantum ut ipse
abimelech diceret ad ysaac. Recede a nobis:
quoniam potentior nostri factus es valde. Et ille
discedens ut veniret ad torrentem gerare habi
taretque ibi: rursum fodit alios puteos. quos
foderant servi patris sui abraham: et quos
illo mortuo olim obstruxerant philistijm, ap
pellavitque eos hisdem nominibus: quibus
ante vocaverat. Foderunt in torrente: et rep
pererunt aquam vivam. Sed et ibi iurgium
fuit pastorum gerare adversus pastores ysaac:
dicentium nostra est aqua. Quamobrem nomen putei
ex eo quod acciderat vocavit calumpniam.
Foderunt et alium: et pro illo quoque rixati sunt.
Appellavitque eum inimicicias. Profectus in
de fodit alium puteum: pro quo non contenderunt.
Itaque vocavit nomen eius latitudo dicens. Nunc
dilatavit nos dominus et fecit crescere super terram.
ii. Ascendit autem ab illo loco in bersabee: ubi
apparuit ei dominus in ipsa nocte dicens. Ego sum
deus abraham patris tui: noli metuere quia tecum
sum. et benedicam tibi et multiplicabo semen
tuum propter servum meum abraham. Itaque edi
ficavit ibi altare: et invocato nomine domini
extendit tabernaculum. Precepitque servis suis:
ut foderent puteum. Ad quem locum cum venis
sent de geraris. abimelech et ochozat amicus
illius. et phicol dux militum: locutus est eis ysa
ac. Quid venistis ad me hominem quem odistis
et expulistis a vobis. Qui responderunt.
Vidimus tecum esse dominum: et idcirco nos diximus.
Sit iuramentum inter nos. et ineamus fedus:
ut non facias nobis quicquam mali. sicut et nos

nich tuos attigimus: nec fecimus quod te le-
deret. sed cum pace dimisimus auctum be-
nedictione domini. Fecit ergo eis convivium: et post
cibum et potum. surgentes mane iuraverunt sibi
mutuo. Dimisitque eos ysaac pacifice in locum
suum. Ecce autem venerunt servi ysaac in ipso
die annunciantes ei de puteo quem foderant.
atque dicentes: Invenimus aquam. Unde ap-
pellavit eum abundantiam: et nomen urbi impo-
situm est bersabee. usque in presentem diem. Esau vero
quadragenarius duxit uxores iudith filiam
beerith ethei. et basemath filiam helon eius-
dem loci: que ambe offenderant animum ysa-
ac et rebecce.

XXVII.

Senuit autem ysaac. et caligaverunt oculi eius.
et videre non poterat. Vocavitque esau fili-
um suum maiorem. et dixit ei. fili mi. Qui respon-
dit. Assum. Cui pater. Vides inquit quod senu-
erim: et ignorem diem mortis mee. Sume ar-
ma tua pharetram et arcum: et egredere fo-
ras. Cumque venatu aliquid apprehenderis.
fac michi inde pulmentum sicut velle me
nosti. et affer ut comedam: et benedicat tibi
anima mea antequam moriar. Quod cum
audisset rebecca. et ille abisset in agrum.
ut iussionem patris expleret: dixit
filio suo iacob. Audivi patrem tuum loquentem
cum esau fratre tuo: et dicentem ei. Affer michi
de venatione tua et fac cibos ut comedam:
et benedicam tibi coram domino antequam moriar.
Nunc ergo fili mi acquiesce consiliis meis: et per-
gens ad gregem affer michi duos hedos op-
timos ut faciam ex eis escas patri tuo. quibus
libenter vescitur. Quas cum intuleris et co-
mederit: benedicat tibi prius quam mori-
atur. Cui ille respondit. Nosti quod esau frater
meus homo pilosus sit et ego lenis. Si at-
trectaverit me pater meus et senserit: timeo
ne putet me sibi voluisse illudere. et inducat
super me maledictionem pro benedictione. Ad
quem mater. In me sit ait ista maledictio fi-
li mi: tantum audi vocem meam et pergens af-
fer que dixi. Abiit et attulit: deditque matri.
Paravit illa cibos sicut noverat velle patrem
illius: et vestibus esau valde bonis quas
apud se habebat domi induit eum. Pelliculas-
que hedorum circumdedit manibus: et colli
nuda protexit. Deditque pulmentum: et panes quos
coxerat tradidit. Quibus illatis dixit. Pater
mi. At ille respondit. Audio. Quis es tu fi-
li mi: Dixitque iacob. Ego sum esau primogeni-
tus tuus: feci sicut precepisti michi. Sur-
ge sede comede de venatione mea: ut bene-
dicat michi anima tua. Rursum ait ysaac ad .III.
filium suum. Quomodo inquit tam cito invenire
potuisti fili mi: Qui respondit. Voluntas
dei fuit: ut cito occurreret michi quod vole-
bam. Dixitque ysaac. Accede huc ut tangam
te fili mi: et probem utrum tu sis filius meus
esau an non. Accessit ille ad patrem: et pal-
pato eo dixit ysaac. Vox quidem vox iacob
est: sed manus manus sunt esau. Et non cog-
novit eum: quia pilose manus similitudinem
maioris expresserant. Benedicens ergo illi ait.
Tu es filius meus esau: Respondit. Ego sum.
At ille: Affer inquit michi cibos de venatio-
ne tua fili mi: ut benedicat tibi anima mea.
Quos cum oblatos comedisset: obtulit ei eti-
am vinum. Quo hausto: dixit ad eum. Accede
ad me: et da michi osculum fili mi. Accessit: et os-
culatus est eum. Statimque ut sensit vestimen-
torum eius fraglantiam: benedicens ait. Ec-
ce odor filii mei sicut odor agri pleni: cui be-
nedixit dominus. Det tibi deus de rore celi et de pin-
guedine terre habundantiam. frumenti
et vini olei. et serviant tibi populi. et adorent te
tribus. Esto dominus fratrum tuorum: et incurve-
tur ante te filii matris tue. Qui maledixe-
rit tibi sit maledictus: et qui benedixe-
rit tibi benedictionibus repleatur. Vix ysa-
ac sermonem impleverat: et egresso iacob
foras venit esau. Coctosque de venatione ci-
bos: intulit patri dicens. Surge pater mi
comede de venatione filii tui: ut benedicat

in anima tua. Dixit ei illi ysaac. Quis enim
es tu? Qui respondit. Ego sum filius tuus pri
mogenitus esau. Expavit ysaac stupore ve
hementi. et ultra quam credi potest ammi
rans ait. Quis igitur ille est qui dudum captam ve
nationem attulit michi. et comedi ex omnibus
prius quam tu venires. Benedixique ei. et erit
benedictus. Auditis esau sermonibus patris.
irrugiit clamore magno et consternatus
ait. Benedic etiam et michi pater mi. Qui
ait. Venit germanus tuus fraudulenter.
et accepit benedictionem tuam. At ille subiun
xit. Iuste vocatum est nomen eius iacob. Subplan
tavit enim me en altera vice. Primogeni
ta mea ante tulit. et nunc secundo subripuit
benedictionem meam. Rursumque ad patrem.
Numquid non reservasti ait et michi bene
dictionem? Respondit ysaac. Dominum tuum
illum constitui. et omnes fratres eius servituti
illius subiugavi. frumento et vino stabi
livi eum. et tibi post hec fili mi ultra quid
faciam? Cui esau. Num unam inquit tan
tum benedictionem habes pater? Michi
quoque obsecro ut benedicas. Cumque eiula
tu magno fleret. motus ysaac dixit ad eum.
In pinguedine terre. et in rore celi desuper.
erit benedictio tua. Vives gladio. et fratri
tuo servies. tempusque veniet cum excutias
et solvas iugum eius de cervicibus tuis.
Li. Oderat igitur semper esau iacob. pro benedictione
qua benedixerat ei pater. dixitque in corde
suo. Venient dies luctus patris mei. et oc
cidam iacob fratrem meum. Nunciata sunt hec
rebecce. Que mittens et vocans iacob fili
um suum. dixit ad eum. Ecce esau frater
tuus minatur ut occidat te. Nunc ergo fili
audi vocem meam. et consurgens fuge
ad laban fratrem meum in aran. habita
bisque cum eo dies paucos. donec requiescat
furor fratris tui. et cesset indignatio eius.
obliviscaturque eorum que fecisti in eum.
Postea mittam et adducam te inde huc.
Cur utroque orbabor filiis uno die? Dixitque
rebecca ad ysaac. Tedet me vite mee propter
filias heth. Si acceperit iacob uxorem de stirpe
huius terre. nolo vivere. xxviij.
Vocavit itaque ysaac iacob. et benedixit
precepitque ei dicens. Noli accipere coniu
gem de genere chanaan. sed vade et proficiscere
in mesopotamiam syrie ad domum batu
el patris matris tue. et accipe tibi inde uxo
rem de filiabus laban avunculi tui. Deus
autem omnipotens benedicat tibi. et crescere te fa
ciat atque multiplicet. ut sis in turmas po
pulorum. et det tibi benedictionem abrahe
et semini tuo post te. ut possideas terram
peregrinationis tue quam pollicitus est avo
tuo. Cumque dimisisset eum ysaac. profectus
venit in mesopotamiam syrie ad laban fi
lium batuel syri. fratrem rebecce matris sue.
Videns autem esau quod benedixisset pater
suus iacob et misisset eum in mesopota
miam syrie ut inde uxorem duceret. et quod
post benedictionem precepisset ei dicens. Non
accipies coniugem de filiabus chanaan. quodque
obediens iacob parentibus isset in syriam.
probans quoque quod non libenter aspiceret filias
chanaan pater suus. ivit ad hismahelem
et duxit uxorem absque his quas prius habebat
meleth. filiam hismael. filii abraham
sororem nabaioth. Lii.
Igitur egressus iacob de bersabee. pergebat
aran. Cumque venisset ad quendam locum
et vellet in eo requiescere. post solis occubi
tum. tulit de lapidibus qui iacebant. et
supponens capiti suo dormivit in eodem
loco. Viditque in somnis scalam stantem super
terram. et cacumen illius tangens celum.
Angelos quoque dei ascendentes et descenden
tes per eam. et dominum innixum scale dicentem
sibi. Ego sum dominus deus abraham patris tui.
et deus ysaac. Terram in qua dormis tibi
dabo et semini tuo. eritque germen tuum
quasi pulvis terre. Dilataberis ad occi

deinde ad orientem. septentrionem et meridiem.
et benedicentur in te et in semine tuo cuncte
tribus terre. et ero custos tuus quocumque per-
rexeris. et reducam te in terram hanc. nec di-
mittam nisi compleuero uniuersa que dixi. Cumque
euigilasset iacob de somno. ait. Vere dominus est
in loco isto. et ego nesciebam. Pauensque quam
terribilis inquit est locus iste. non est hic ali-
ud nisi domus dei et porta celi. Surgens ergo
mane tulit lapidem quem supposuerat capiti
suo. et erexit in titulum. fundens oleum desu-
per. appellauitque nomen urbis bethel. que prius
luza uocabatur. Vouit etiam uotum dicens.
Si fuerit dominus mecum et custodierit me in
uia per quam ambulo. et dederit michi pa-
nem ad uescendum. et uestimentum ad indu-
endum. reuersusque fuero prospere ad domum patris
mei. erit michi dominus in deum et lapis iste quem
erexi in titulum uocabitur domus dei. cuncto-
rumque que dederis michi. decimas offeram tibi.
Profectus ergo iacob. uenit ad XXIX.
terram orientalem. et uidit puteum in agro.
tres quoque ouium greges accubantes iuxta eum.
Nam ex illo adaquabantur pecora. et os eius
grandi lapide claudebatur. Morisque erat
ut cunctis ouibus congregatis. deuolue-
rent lapidem. et refectis gregibus rursum
super os putei ponerent. Dixit ad pastores.
Fratres unde estis? Qui responderunt. De aran.
Quos interrogans. numquid ait nostis la-
ban filium nachor? Dixerunt. Nouimus. Sanus-
ne est inquit? Valet inquiunt. Et ecce ra-
chel filia eius uenit cum grege suo. Dixitque
iacob. Adhuc multum diei superest. nec est
tempus ut reducantur ad caulas greges. An-
te date potum ouibus. et sic ad pastum eas
reducite. Qui responderunt. Non possumus.
donec omnia pecora congregentur. et amo-
ueamus lapidem de ore putei. ut adaquemus
greges. [pastores] Adhuc loquebantur. et ecce rachel · III ·
ueniebat cum ouibus patris sui. Nam gre-
gem ipsa pascebat. Quam cum uidisset iacob

et sciret consobrinam suam. ouesque laban
auunculi sui. amouit lapidem quo puteus
claudebatur. et adaquato grege osculatus est
eam. Eleuataque uoce fleuit. et indicauit ei
quod frater esset patris eius. et filius rebecce.
At illa festinans nuntiauit patri suo. Qui
cum audisset uenisse iacob filium sororis sue.
cucurrit obuiam ei. Complexusque eum et in
oscula ruens. duxit in domum suam. Auditis
que causis itineris. respondit. Os meum es. et
caro mea. Et postquam expleti sunt dies
mensis unius. dixit ei. Num quia frater meus
es. gratis seruies michi? Dic quid mercedis
accipias. Habebat uero filias duas. nomen
maioris lya. minor appellabatur rachel.
Sed lya lippis erat oculis. rachel decora facie.
et uenusto aspectu. Quam diligens iacob.
ait. Seruiam tibi pro rachel filia tua minore sep-
tem annis. Respondit laban. Melius est
ut tibi dem eam quam uiro alteri. mane
apud me. Seruiuit ergo iacob pro rachel septem
annis. et uidebantur illi pauci dies pre amo-
ris magnitudine. Dixitque ad laban. Da michi
uxorem meam. quia iam tempus expletum est.
ut ingrediar ad illam. Qui uocatis multis amico-
rum turbis ad conuiuium fecit nuptias. et ues-
pere filiam suam lyam introduxit ad eum. dans
ancillam filie zelpham nomine. Ad quam cum
iacob ex more fuisset ingressus. facto mane
uidit lyam. et dixit ad socerum suum. Quid est
quod facere uoluisti? Nonne pro rachel ser-
uiui tibi? Quare imposuisti michi? Respon-
dit laban. Non est in loco nostro consuetudi-
nis. ut minores ante tradamus ad nuptias.
Imple ebdomadam dierum huius copule.
et hanc quoque dabo tibi. pro opere quo seruitu-
rus es michi septem annis aliis. Adquieuit
placito. Et ebdomada transacta. rachel duxit
uxorem. cui pater seruam balam dederat.
Tandemque potitus optatis nuptiis amorem
sequentis priori pretulit. seruiens
apud eum septem annis aliis.

Videns autem dominus quod despiceret lyam aperuit vulvam eius: sorore sterili permanente. Que concepti genuit filium vocavitque nomen eius ruben dicens: Vidit dominus humilitatem meam: nunc amabit me vir meus. Rursumque concepit et peperit filium et ait. Quoniam audivit dominus haberi me contemptui: dedit etiam istum mihi. Vocavitque nomen eius symeon. Concepit tertio: et genuit alium. Dixitque. Nunc quoque copulabitur michi maritus meus: eo quod pepererim illi tres filios. Et idcirco appellavit nomen eius levi. Quarto concepit et peperit filium et ait. Modo confitebor domino. Et ob hoc vocavit illum iudam: cessavitque parere.

.xxx. .u

Cernens autem rachel quod infecunda esset: invidit sorori [illegible] et ait marito. Da michi liberos: alioquin moriar. Cui iratus respondit iacob. Num pro deo ego sum qui privavit te fructu ventris tui? At illa. Habeo inquit famulam balam: ingredere ad eam ut pariat super genua mea, et habeam ex ea filios. Deditque ei balam in coniugium. Que ingresso ad se viro: concepit et peperit filium. Dixitque rachel. Iudicavit mihi dominus: et exaudivit orationem meam. dans mihi filium. Et idcirco appellavit nomen illius dan. Rursumque bala concipiens peperit alterum: pro quo ait rachel. Comparavit me deus cum sorore mea et invalui. Vocavitque eum neptalim.

Sentiens lya quod parere desisset: zelfam ancillam suam marito tradidit. Qua post conceptum edente filium: dixit. Feliciter. Et idcirco vocavit nomen eius gad. Peperit quoque zelpha alterum. Dixitque lya. Hoc pro beatitudine mea: beatam quippe me dicent mulieres. Propterea appellavit eum aser. Egressus autem ruben tempore messis tritice in agrum: repperit mandragoras. quas matri lye detulit. Dixitque rachel. Da michi partem de mandragoris filii tui. Illa respondit. Parumne tibi videtur quod preripueris maritum meum michi: nisi etiam mandragoras filii mei tuleris? Ait rachel. Dormiat tecum hac nocte pro mandragoris filii tui. Redeuntique ad vesperam de agro iacob: egressa est in occursum eius lia et ait. Ad me inquit intrabis: quia mercede conduxi te pro mandragoris filii mei. Dormivitque cum ea nocte illa. Et exaudivit deus preces eius: concepitque et peperit filium quintum et ait. Dedit deus mercedem mihi: quia dedi ancillam meam viro meo. Appellavitque nomen eius ysachar. Rursum lya concipiens peperit sextum filium et ait. Ditavit me deus dote bona. etiam hac vice mecum erit maritus meus. eo quod genuerim ei sex filios. Et idcirco appellavit nomen eius zabulon. Post quem peperit filiam nomine dinam.

Recordatus quoque dominus rachelis exaudivit eam: et aperuit vulvam eius. Que concepit et peperit filium dicens. Abstulit deus obprobrium meum. Et vocavit nomen eius ioseph dicens. Addat mihi dominus filium alterum. Nato autem ioseph: dixit iacob socero suo. Dimitte me: ut revertar in patriam et ad terram meam. Da michi uxores et liberos meos pro quibus servivi tibi: ut abeam. Tu nosti servitutem qua servivi tibi. Ait ei laban. Inveniam gratiam in conspectu tuo. Experimento didici quod benedixerit michi deus propter te. Constitue mercedem tuam quam dem tibi. At ille respondit. Tu nosti quomodo servierim tibi: et quanta in manibus meis fuerit possessio tua. Modicum habuisti antequam venirem: et nunc dives effectus es. Benedixitque tibi dominus ad introitum meum. Iustum est igitur ut provideam aliquando etiam domui mee. Dixitque laban. Quid dabo tibi? At ille ait. Nichil volo. Si feceris quod postulo: iterum pascam et custodiam pecora tua. Gyra omnes greges tuos et separa cunctas oves varias et sparso vellere: et quodcumque furvum et maculosum variumque fuerit tam in ovibus quam in capris. erit merces mea. Respondebitque michi cras iustitia mea quando placiti tempus advenerit coram te: et omnia que non fuerint varia et maculosa

et furuū. tam in ouibus quam in capris furti
me arguent. Dixitq: laban. Gratum ha
beo quod petis. Et separauit in die illo capras
et oues. hircos et arietes. uarios atq: maculosos.
Cunctū autē gregē unicolorē. id ē albi et nigri
uelleris. tradidit in manu filiorū suorum. et po
suit spacium itineris inter se et generum. di
erum triū. qui pascebat reliquos greges ei.
Tollens ergo iacob uirgas populeas. uirides. et
amigdalinas. et ex platanis. ex parte decorti
cauit eas. Detractis q: corticibus. in hiis que spo
liata fuerant candor apparuit. Illa ū que
integra erant. uiridia ꝑmanserunt. atq: in
hunc modum color effectus est uarius. Posu
itq: eas in canalibus ubi effundebatur aqua.
ut cum uenissent greges ad bibendū. ante
oclos haberent uirgas. et in aspectu earum
conciperent. Factumq: ē. ut in ipso calore coitus
oues intuerentur uirgas. et parerent ma
culosa et uaria. et diuerso colore respersa. Di
uisitq: gregem iacob. et posuit uirgas ante
oclos arietum. Erant autem alba queq: et
nigra laban. cetera ū iacob. separatis inter se
gregibus. Igitur quando primo tempore as
cendebantur oues. ponebat iacob uirgas ī
canalibus aquarum. ante oclos arietum et
ouium. ut in earum contemplatione conci
perent. Quando ū serotina admissura erat. et
conceptus extremus. non ponebat eas. Facta
q: sunt ea que erant serotina laban. et que
primi temporis iacob. Ditatusq: ē homo ultra
modū. et habuit greges multos. ancillas
et seruos. camelos et asinos. XXXI.

Postquā autē audiuit iacob uerba filiorum laban
dicentium. tulit iacob omnia que fuerūt
patris nostri. et de illius facultate ditatus factus ē in
clitus. animaduertit quoq: faciem laban quod
non eēt erga se sicut heri et nudius tertius.
maxime dicente sibi dn̄o. reuertere in terram
patrum tuorum et ad generationem tuam.
ero q: tecū. misit et uocauit rachel et lyi
am in agrum ubi pascebat greges. dixitq:
eis. Video faciem patris uestri. quod ū sit erga
me sicut heri et nudius tertius. Ds̄ autē pa
tris mei fuit mecum. et ipse nostis quod totis
uiribus meis seruierim patri uestro. S; pater uester
circūuenit me. et mutauit mercedē meā decē
uicibus. et tamen non dimisit eū ds̄ ut noce
ret michi. Si quando dixit. uarie erunt mer
cedes tue. pariebant omnes oues uarios fetus.
Quando ū e contrario ait. alba queq: accipi
es pro mercede. omnes greges alba pepererunt.
Tulitq: dn̄s substantiam patris uestri. et dedit
michi. Postquam enim conceptus ouiū tempus
aduenerat. leuaui oclos meos et uidi in som
nis ascendentes mares super feminas uarios
et maculosos et diuersorum colorum. Dixitq:
angelus dn̄i ad me in somnis. Iacob. Et ego respon
di. Assū. Qui ait. Leua oclos tuos. et uide u
niuersos masclos ascendentes super feminas
uarios respersos atq: maculosos. Vidi enim omnia
que fecit tibi laban. Ego sum ds̄ be
thel. ubi unxisti lapidē et uotum uouisti michi.
Nunc ergo surge et egredere de terra hac. reuer
tens in terram natiuitatis tue. Responde
runt rachel et lya. Numquid habemus resi
dui quicquam in facultatibus et hereditate
domus patris nostri. Nonne quasi alienas
reputauit nos et uendidit. comeditq: precium
nostrum. S; ds̄ tulit opes patris nostri. et nobis eas
tradidit. et filiis nostris. Vnde omnia que precepit
tibi fac. Surrexit itaq: iacob. et impositis liberis
et coniugibus suis super camelos abiit. Tulitq:
omnem substantiam et greges et quicquid
in mesopotamia acquisierat. pergens ad ysaac
patrē suū in terra chanaan. Eo tempore laban
ierat ad tondendas oues. et rachel furata est
ydola patris sui. Noluitq: iacob confiteri so
cero suo quod fugeret. Cumq: abisset tam
ipse quam omnia que iuris eius erant. et
amne transmisso pergeret contra montem
galaad. nunciatum ē laban die tertio quod
fugeret iacob. Assumptis laban fratribus suis L. I.
persequutus est eum diebus septem. et compre

hendit eum in monte galaad. Viditque in
somnis dicentem sibi dominum. Caue ne quicquam
aspere loquaris contra iacob. Iamque iacob ex
tenderat in monte tabernaculum, cum ille con
secutus eum cum fratribus suis in eodem
monte galaad fixit tentorium. Et dixit ad
iacob. Quare ita egisti, ut clam me abigeres
filias meas quasi captiuas gladio. Cur ig
norante me fugere uoluisti, nec indicare michi
ut prosequerer te cum gaudio et canticis et
timpanis et cytharis. Non es passus ut os
cularer filios meos et filias. Stulte operatus es.
Et nunc quidem ualet manus mea reddere tibi
malum, sed deus patris tui heri dixit michi.
Caue ne loquaris cum iacob quicquam duri-
us. Esto. Cum ad tuos ire cupiebas et desiderio tibi
erat domus patris tui, cur furatus es de
os meos. Respondit iacob. Quod inscio te
profectus sum, timui ne uiolenter auferres
filias tuas. Quod autem furti me arguis,
apud quemcumque inueneris deos tuos nece
tur coram fratribus nostris. Scrutare, quicquid
tuorum apud me inueneris aufer. Hec di
cens, ignorabat quod rachel furata esset y
dola. Ingressus itaque laban tabernacula
iacob et lye et utriusque famule, non inuenit.
Cumque intrasset tentorium rachelis, illa
festinans abscondit ydola subter stramina
cameli, et sedit desuper. Scrutantique omne ten
torium et nichil inuenienti ait. Ne irascatur
dominus meus quod coram te assurgere nequeo,
quia iuxta consuetudinem feminarum
nunc accidit michi. Sic delusa sollicitudo que
rentis est. Tumensque iacob cum iurgio
ait. Quam ob culpam meam et ob quod
peccatum meum sic exarsisti post me, et scru
tatus es omnem supellectilem meam. Quid
inuenisti de cuncta substantia domus tue.
Pone hic coram fratribus meis et fratribus
tuis, ut iudicent inter me et te. Idcirco
uiginti annis fui tecum. Oues tue et capre
steriles non fuerunt, arietes gregis tui non

comedi, nec captum a bestia ostendi tibi.
Ego dampnum omne reddebam, quicquid
furto peribat a me exigebas. Die noctuque
estu urebar et gelu, fugiebat somnus ab
oculis meis. Sicque per uiginti annos in domo tua
seruiui tibi, quatuordecim pro filiabus et
sex pro gregibus tuis. Immutasti quoque mer
cedem meam decem uicibus. Nisi deus patris
mei abraham et timor ysaac affuisset michi,
forsitan modo nudum me dimisisses. Affli
ctionem meam et laborem manuum mearum
respexit deus, et arguit te heri. Respondit ei
laban. Filie et filii et greges tui et omnia
que cernis mea sunt. Quid possum facere
filiis et nepotibus meis. Veni ergo et ineamus
fedus, ut sit in testimonium inter me et te.
u Tulit itaque iacob lapidem, et erexit eum in ti
tulum. Dixitque fratribus suis. Afferte lapides.
Qui congregantes fecerunt tumulum, come
deruntque super eum. Quem uocauit laban tu
mulus testis, et iacob aceruum testimonii,
uterque iuxta proprietatem lingue sue. Dixitque la
ban. Tumulus iste testis erit inter me et te
hodie. Et idcirco appellatum est nomen eius gala
ad, id est tumulus testis. Intueatur dominus et
iudicet inter nos, quando recesserimus a nobis.
Si afflixeris filias meas, et si introduxeris
uxores alias super eas, nullus sermonis nostri
testis est absque deo qui presens respicit. Dix
itque rursus ad iacob. En tumulus hic et la
pis quem erexi inter me et te testis erit.
Tumulus inquam iste et lapis sint in testi
monio. Si aut ego transiero illum pergens
ad te, aut tu preterieris illum malum michi
cogitans, deus abraham et deus nachor iudi
cet inter nos, deus patris eorum. Iurauit iacob
per timorem patris sui ysaac. Immolatisque ui
ctimis in monte, uocauit fratres suos ut
ederent panem. Qui cum comedissent, man
serunt ibi. Laban uero de nocte consurgens
osculatus est filios et filias suas, et benedixit
xxxii illis, reuersusque est in locum suum. Iacob quoque

abiit tenere quo ceperat.
Fueruntque ei obuiam angeli dei. Quos cum
uidisset ait. Castra dei sunt hec. Et appel
lauit nomen eius manaim: id est castra. Misit au
tem et nuncios ante se ad esau fratrem suum
in terram seir regionis edom. precepitque ei
dicens. Sic loquimini domino meo esau. Hec di
cit frater tuus iacob. Apud laban peregrinatus
sum: et fui usque in presentem diem. Habeo boues
et asinos oues. et seruos atque ancillas. mit
toque legationem ad dominum meum. ut inueniam
gratiam in conspectu tuo. Reuersique sunt nun
cii ad iacob dicentes. Venimus ad esau fratrem
tuum. et ecce properat in occursum tibi cum qua
dringentis uiris. Timuit iacob ualde. et per ·III·
territus diuisit populum qui secum erat. gre
ges quoque et oues et boues. et camelos in
duas turmas dicens. Si uenerit esau ad u
nam turmam et percusserit eam. alia turma
que reliqua est saluabitur. Dixitque iacob.
Deus patris mei abraham. et deus patris mei
ysaac. domine qui dixisti michi reuertere in
terram tuam. et in locum natiuitatis tue
et bene faciam tibi. minor sum cunctis
miserationibus et ueritate quam explesti
seruo tuo. In baculo meo transiui iordanem
istum. et nunc cum duabus turmis regre
dior. Erue me de manu fratris mei de manu
esau. quia ualde eum timeo. ne forte ueni
ens percutiat matrem cum filiis. Tu locutus
es quod bene michi faceres. et dilatares se
men meum sicut harenam maris. que pre mul
titudine numerari non potest. Cumque dor
misset ibi nocte illa. separauit de his que
habebat munera esau fratri suo. capras du
centas. hircos uiginti. oues ducentas et
arietes uiginti. camelos cum pullis suis
triginta. uaccas quadraginta. tauros ui
ginti. asinas uiginti. et pullos earum decem.
et misit per manus seruorum suorum singulos
seorsum greges. Dixitque pueris suis. Ante
cedite me. et sit spacium inter gregem et gre
gem. Et precepit priori dicens. Si obuiam habueris
esau fratrem meum. et interrogauerit te cuius
es et quo uadis. et cuius sunt ista que seque
ris. respondebis. Serui tui iacob. Munera
misit domino meo esau. ipse quoque post nos uenit.
Similiter mandata dedit secundo ac tercio. et cun
ctis qui sequebantur greges dicens. Hisdem
uerbis loquimini ad esau cum inueneritis
eum. et addetis. Ipse quoque seruus tuus iacob.
iter nostrum insequitur. Dixit enim. Placabo
illum muneribus que precedunt. et postea
eum uidebo. forsitan propiciabitur michi. Pre
cesserunt ita munera ante eum. ipse uero man
sit nocte illa in castris. Cumque mature sur
rexisset. tulit duas uxores suas. et totidem
famulas. cum totidem filiis. et transiuit ua
dum iaboch. transductisque omnibus que ad
se pertinebant. remansit solus. Et ecce uir lu
ctabatur cum eo usque mane. Qui cum uide
ret quod eum superare non posset. tetigit
neruum femoris eius et statim emarcuit.
Dixitque ad eum. Dimitte me. iam enim as
cendit aurora. Respondit. Non dimittam
te. nisi benedixeris michi. Ait ergo. Quod nomen
est tibi. Respondit. Jacob. At ille. Nequaquam
inquit iacob appellabitur nomen tuum. sed israel.
Quoniam si contra deum fortis fuisti. quanto ma
gis contra homines preualebis. Interro
gauit eum iacob. Dic michi quo appella
ris nomine. Respondit. Cur queris nomen
meum. Et benedixit ei in eodem loco. Vo
cauitque iacob nomen loci illius phanuel di
cens. Vidi deum facie ad faciem. et salua
facta est anima mea. Ortusque est ei statim sol.
postquam transgressus est phanuel. ipse
uero claudicabat pede. Quam ob causam non
comedunt filii israel neruum qui emarcuit in
femore iacob usque in presentem diem. eo quod
tetigerit neruum femoris eius et obstupue
rit. Leuans autem iacob oculos suos. uidit
uenientem esau. et cum eo quadringentos ·XXXIII·
uiros. Diuisitque filios lye et rachel ambarumque

famularum: et posuit utramque ancillam. et li
beros earum in principio. lyam uero et liberos eius
in secundo loco. Rachel autem et ioseph nouissimos.
Et ipse progrediens adorauit pronus in terram
septies: donec appropinquaret frater eius. XXXIII.
Currens itaque esau obuiam fratri suo amplex
atus est eum. Stringensque collum eius et osculans
fleuit. Leuatisque oculis uidit mulieres et par
uulos earum et ait. Quid sibi uolunt isti. et
si ad te pertinent? Respondit. Paruuli sunt quos
donauit michi deus seruo tuo. Et appropin
quantes ancille et filii earum: incuruati sunt.
Accessitque lya cum liberis suis. Et cum simili
ter adorassent: extremi ioseph et rachel ado
rauerunt. Ait esau. Que nam sunt iste turme
quas obuiam habui? Respondit. Ut inue
nirem gratiam coram domino meo. Et ille ait. habeo
inquit plurima frater mi. sint tua tibi. Dixit
iacob. Noli ita obsecro: sed si inueni gratiam in
oculis tuis: accipe munusculum de manibus
meis. Sic enim uidi faciem tuam: quasi ui
derem uultum dei. Esto michi propicius et
suscipe benedictionem quam attuli tibi: et
quam donauit michi deus tribuens omnia.
Vix fratre compellente suscipiens ait. Gradi
amur simul: eroque socius itineris tui. Dixitque
iacob. Nosti domine mi quod paruulos habeam
teneros: et oues ac boues fetas mecum: quas
si plus in ambulando fecero laborare: mori
entur una die cuncti greges. Precedat do
minus meus ante seruum suum: et ego se
quar paulatim uestigia eius sicut uidero
posse paruulos meos: donec ueniam ad do
minum meum in seyr. Respondit esau. Oro
te: ut de populo qui mecum est saltem socii
remaneant uie tue. Non est inquit necesse;
Hoc uno indigeo: ut inueniam gratiam in con
·II· spectu tuo domine mi. Reuersus est itaque illo die
esau itinere quo uenerat in seyr.
Et iacob uenit in socoth. Ubi edificata do
mo et fixis tentoriis: appellauit nomen loci illius
socoth. id est tabernacula. Transiuitque in salem
urbem sicimorum que est in terra chanaan. postquam
reuersus est de mesopotamia syrie: et habitauit
iuxta oppidum. Emitque partem agri in qua
fixerat tabernacula a filiis emor patris sichem
centum agnis: et erecto ibi altari inuocauit
super illud fortissimum deum israel. Egressa est autem
dina filia lye: ut uideret mulieres regionis
illius. Quam cum uidisset sichem filius
emor euei princeps terre illius: adamauit
et rapuit. et dormiuit cum illa ui opprimens
uirginem. Et conglutinata est anima eius
cum ea: tristemque blandiciis deliniuit. Et per
gens ad emor patrem suum: accipe michi
inquit puellam hanc coniugem. Quod cum
audisset iacob absentibus filiis. et in pastu
occupatis pecorum: siluit donec redirent.
Egresso autem emor patre sichem ut loque
retur ad iacob: ecce filii eius ueniebant de agro.
Auditoque quod acciderat. irati sunt ualde eo
quod fedam rem esset operatus in israel: et uiola
ta filia iacob rem illicitam perpetrasset. Locutus
est itaque emor ad eos. Sichem filii mei adhesit
anima filie uestre: date eam illi uxorem. et iunga
mus uicissim conubia. filias uestras tradite no
bis. et filias nostras accipite: et habitate nobiscum.
Terra in potestate uestra est: exercete negociami
ni. et possidete eam. Sed et sichem ad patrem
et ad fratres eius ait. Inueniam gratiam coram uo
bis: et quecumque statueritis dabo. Augete do
tem munera postulate. libens tribuam quod
petieritis: tantum date michi puellam hanc
uxorem. Responderunt filii iacob sichem et
patri eius in dolo: seuientes ob stuprum sororis.
Non possumus facere quod petitis. nec dare
sororem nostram homini incircumciso: quod illi
citum et nefarium est apud nos. Sed in hoc
ualebimus federari. si esse uolueritis nostri simi
les. et circumcidatur in uobis omne masculini
sexus: tunc dabimus et accipiemus mutuo fi
lias nostras ac uestras. et habitabimus uobiscum.
erimusque unus populus. Si autem circumcidi
nolueritis: tollemus filiam nostram et recedemus.

Placuit oblatio eorum emor et sichem filio eius.
nec distulit adolescens quin statim quod pe
tebatur expleret. Amabat enim puellam ual
de: et ipse erat inclitus in omni domo patris
sui. Ingressique portam urbis: loquuti sunt ppło.
Viri isti pacifici sunt: et uolunt habitare nob
cum. Negocientur in terra et exerceant eam: q
spaciosa et lata cultoribus indiget. filias eor
accipiemus uxores: et nras illis dabimus. V
nu e quo differtur tantum bonum. Si circu
cidamus masclos nros ritum gentis imitan
tes: et substantia eorum et pecora. et cuncta
que possident nra erunt. Tantum in hoc ac
quiescamus: et habitantes simul unu effici
emus populum. Assensi sunt omnes: circum
cisis maribus cunctis. Et ecce die tertio quando iii
grauissimus uulneru dolor e: arreptis duo fi
lii iacob symeon et leui fratres dine gladiis.
ingressi sunt urbem confidenter. Interfectisq;
omnibus masclis. emor et sichem filiu
suum pariter necauerunt: tollentes dinam
de domo sychem sororem suam. Quib' egs
sis irruerunt sup occisos ceteri filii iacob: et
depopulati sunt urbem in ultionem stupri.
Oues eorum et armenta et asinos cunctaq;
uastantes. que in domibus et in agris erant.
paruulos quoq; et uxores eorum duxerunt
captiuas. Quibus patratis audacter: iacob
dixit ad symeon et leui. Turbastis me et odi
osum fecistis chananeis et pherezeis habita
toribus terre huius. Nos pauci sumus: illi
congregati percutient me: et delebor ego et
domus mea. Responderunt. Numquid ut
scorto abuti debuere sorore nra? XXXV.
Interea loquutus e dns ad iacob. Surge et
ascende bethel et habita ibi: facq; altare do
qui apparuit tibi quando fugiebas esau fre
tuu. Iacob u conuocata omni domo sua: ait.
Abicite deos alienos qui in medio uri sunt.
et mundamini. ac mutate uestimenta ura.
Surgite et ascendamus in bethel. ut faciam
ibi altare dno qui exaudiuit me in die tri
bulationis mee: et fuit socius itineris mei.
Dederunt g ei omnes deos quos habebant.
et inaures que erant in auribus eorum. At
ille infodit ea subter terebinthum: que e post
urbem sychem. Cumq; pfecti eent terror dni
inuasit omnes p circuitum ciuitates: et no
sunt ausi psequi recedentes.
Venit g iacob luzam. que e in terra chana
an cognomento bethel. ipse et omis ppls
cum eo. edificauitq; ibi altare: et appella
uit nom loci domus dei. Ibi enim apparuit
ei ds: cum fugeret fratrem suu. Eodem tpore
mortua e debbora nutrix rebecce: et sepulta
ad radices bethel subter quercum. Vocatu
q; e nom loci: quercus fletus. Apparuit aute
iteru ds iacob. postquam reuersus e de meso
potamia syrie: benedixitq; ei ds et ait. No
uocaberis ultra iacob: sed isrl erit nom tuu.
Et appellauit eum isrl. dixitq; ei. Ego ds om
nipotens. Cresce et multiplicare. Gentes et
populi nationu erunt ex te: reges de lumb
tuis egredientur: terramq; quam dedi abra
ham et ysaac. dabo tibi et semini tuo post te.
Et recessit ab eo. XI.
Ille u erexit [iacob] titulum lapideum in loco q
loquutus ei fuerat ds: libans sup eum liba
mina. et effundens oleum. Vocauitq; e nom
loci illius bethel. Egressus au inde uenit uer
no tempore ad terram que ducit effratam.
In qua cum parturisset rachel: ob difficulta
tem partus piclitari cepit. dixitq; ei obstetx.
Noli timere: quia et hunc habebis filiu.
Egrediente aut anima p dolore: et immi
nente iam morte: uocauit nom filii sui be
noni. id e filius doloris mei. Pat u appella
uit eum beniamin: id e filius dextere.
Mortua e autem rachel: et sepulta in uia
que ducit effratam. hec e bethleem. Erexit
q; iacob titulum sup sepulchru eius. hic
est titulus monumenti rachel: usq; in pre
sentem diem. Egressus inde: fixit tabna
cla trans turrim gregis. Cumq; habitaret

in illa regione: abiit ruben et dormiuit cum
bala concubina patris sui; Quod illum mi
nime latuit. Erant autem filii iacob duodecim.
filii lye: primogenitus ruben. et symeon. et
leui. et iudas. et ysachar. et zabulon. filii
rachel: ioseph et beniamin. filii bale ancil
le rachelis: dan et neptalim. filii zelphe an
cille lye: gad et aser. Hi filii iacob: qui nati
sunt ei in mesopotamia syrie. Venit etiam
ad ysaac patrem suum in manbre ciuitatem ar
bee. hec est hebron: in qua peregrinatus est abra
ham et ysaac. Et completi sunt dies ysaac.
centum octoginta annorum. consumptusque
etate mortuus est: et appositus populo suo.
senex et plenus dierum: et sepelierunt eum
esau et iacob filii sui. xxxvi.

Hę sunt autem generationes esau. ipse est
edom. Esau accepit uxores de filiabus
chanaan: ada filiam elom ethei. et oolibama
filiam ane filię sebeon euei. basemath
quoque filiam hismael sororem nabaioth. Pep
erit autem ada eliphaz: basemath genuit ra
guel. oolibama edidit yeus. et ielom. et
chore. Hi filii esau qui nati sunt ei in terra
chanaan. Tulit autem esau uxores suas. et fi
lios et filias. et omnem animam domus suę.
et substantiam et pecora et cuncta que ha
bere poterat in terra chanaan: et abiit in
alteram regionem. recessitque a fratre suo ia
cob. Diuites enim erant ualde. et simul ha
bitare non poterant: nec sustinebat eos terra
peregrinationis eorum pre multitudine gregum.
Habitauitque esau in monte seyr: ipse est edom.
Hę sunt generationes esau patris edom in
monte seyr: et hec nomina filiorum eius. Eli
phaz filius ada uxoris esau: Raguel quoque fi
lius basemath uxoris eius. Fueruntque filii
eliphaz. theman. omar. sephu. et gatham.
et cenez. Erat autem thamna concubina eli
phaz filii esau: que peperit ei amalech. Hi sunt
filii ade uxoris esau. Filii autem rauel naath
et thara. semma. et maza. Hi filii basemath
uxoris esau. Isti quoque erant filii oolibama
filię ana. filię sebeon uxoris esau. quos ge
nuit ei: ieus. et elom. et chore.
II. Hi duces filiorum esau. filii eliphaz primo
geniti esau: dux theman. dux omar. dux
sephu. dux cenez. dux chore. dux dathan. dux
amalech. Hi filii eliphaz in terra edom: et hi
filii ade. Hi quoque filii rauel filii esau. dux
naath. dux thara. dux semma. dux meza. Hi
duces rauel in terra edom. Isti filii basemath
uxoris esau. Hi autem filii oolibama uxoris esau.
dux yeus. dux ielon. dux chore. Hi duces ooli
bama filię ana. uxoris esau. Isti filii esau. et
hi duces eorum: ipse est edom. Isti filii seyr
horrei habitatoris terrę. lothan. et sobal. et se
beon. et anan. dison. et eser. et disan. Hi duces
horrei filii seir in terra edom. Facti sunt autem
filii lothan: horrei et theman. Erat autem so
ror lothan thamna. Et isti filii sobal: aluan.
et maneth. et hebal. sephi et onan. Et hi filii
sebeon. achaia. et ana. Iste est ana qui inue
nit aquas calidas in solitudine: cum pasceret
asinas sebeon patris sui; habuitque filium
disan: et filiam oolibama. Et isti filii disan;
amdan. et eseban. et iethran. et charan. Hi
quoque filii eser. balaan. et zeuan. et achan.
Habuit autem filios disan. hus. et aran.
Isti duces horreorum. dux lothan. dux sobal.
dux sebeon. dux ana. dux dison. dux eser.
dux disan. Isti duces horreorum: qui imperaue
runt in terra seir.

Reges autem qui regnauerunt in terra edom
antequam haberent regem filii israel:
fuerunt hi. Balach filius beor: nomenque
urbis eius denaba. Mortuus est autem balach:
et regnauit pro eo iobab filius zare de bosra.
Cumque mortuus esset iobab: regnauit pro eo
husan de terra themaneorum. Hoc quoque mor

tuo regnauit pro eo adad filius badadi. qui per
cussit madian in regione moab. et nomen
urbis eius ajuth. Cumque mortuus esset adad.
regnauit pro eo semla de masereca. Hoc quoque
mortuo regnauit pro eo saul de fluuio roo
both. Cumque et hic obisset. successit in regnum
baalanam filius achobor. Isto quoque mortuo.
regnauit pro eo adad. nomenque urbis eius phoa.
et appellabatur uxor illius metabel filia
matred. filie mizaab. Hec ergo nomina ducum
esau in generationibus et locis et uocabu
lis suis. Dux thamna. dux alua. dux ietheth.
dux oolibama. dux elath. dux phison. dux
cenez. dux theman. dux mabsar. dux magdi
el. dux yram. Hi duces edom habitantes
in terra imperii sui. ipse est esau pater idumeorum.
Habitauit autem iacob in terra chanaan in
qua peregrinatus est pater suus. Et he sunt ge
nerationes eius. XXXVII.

Ioseph cum sedecim esset annorum pascebat
gregem cum fratribus suis adhuc puer. et
erat cum filiis bale et zelphe uxorum patris
sui. Accusauitque fratres suos apud patrem crimine
pessimo. Israel autem diligebat ioseph super omnes
filios suos. eo quod in senectute sua genuisset
eum. fecitque ei tunicam polimitam. Videntes au
tem fratres eius quod a patre cunctis fratribus
plus amaretur. oderant eum nec poterant
ei quicquam pacifice loqui. Accidit quoque
ut uisum somnium referret fratribus suis.
que causa maioris odii seminarium fuit. Dixitque
ad eos. Audite somnium meum quod uidi.
Putabam nos ligare manipulos in agro. et
quasi consurgere manipulum meum et stare.
uestrosque manipulos circumstantes adorare
manipulum meum. Responderunt fratres eius.
Numquid rex noster eris. aut subiciemur
ditioni tue. Hec ergo causa somniorum atque
sermonum. inuidie et odii fomitem ministra
bat. Aliud quoque uidit somnium. quod narrans
fratribus ait. Vidi per somnium quasi solem et
lunam et stellas undecim adorare me. Quod
cum patri suo et fratribus retulisset. incre
pauit eum pater et dixit. Quid sibi uult
hoc somnium quod uidisti. Num ego et ma
ter tua et fratres tui adorabimus te super terram.
Inuidebant ergo ei fratres sui. pater uero rem tacitus
considerabat. Cumque fratres illius in pascendis
gregibus patris morarentur in sichem. dixit
ad eum israel. Fratres tui pascunt oues in sicimis.
ueni mittam te ad eos. Quo respondente
presto sum. ait. Vade et uide si cuncta pro
spera sint erga fratres tuos et pecora. et renuncia
michi quid agatur. Missus de ualle hebron.
uenit in sichem. Inuenitque eum uir erran
tem in agro. et interrogauit quid quereret.
At ille respondit. Fratres meos quero. indica mihi
ubi pascant greges. Dixitque ei uir. Recesse
runt de loco isto. Audiui autem eos dicentes.
eamus in dothaim. L.I.

Perrexit ergo ioseph post fratres suos. et inuenit
eos in dothaim. Qui cum uidissent eum
procul antequam accederet ad eos. cogitaue
runt illum occidere et mutuo loquebantur.
Ecce somniator uenit. uenite occidamus eum.
et mittamus in cisternam ueterem. dicemusque. fera
pessima deuorauit eum. Et tunc apparebit.
quid illi prosint somnia sua. Audiens hoc
ruben nitebatur liberare eum de manibus
eorum. et dicebat. Non interficiamus animam
eius nec effundamus sanguinem. sed proicite
eum in cisternam hanc que est in solitudine.
manusque uestras seruate innoxias. Hoc autem
dicebat uolens eripere eum de manibus eorum.
et reddere patri suo. Confestim igitur ut per
uenit ad fratres. nudauerunt eum tunica talari.
et polimita. miseruntque in cisternam que
non habebat aquam. Et sedentes ut comede
rent panem. uiderunt uiatores hismaeli
tas uenire de galaad. et camelos eorum por

tantes aromata. et resinam et stacten in e
giptum. Dixit ergo iudas fratribus suis. Quid
nobis prodest si occiderimus fratrem nostrum.
et celauerimus sanguinem ipsius. Melius est
ut uendatur hismaelitis. et manus nostre non
polluantur. frater enim et caro nostra est. Adquie
uerunt fratres sermonibus eius. et pretereuntibus
ismahelitis negociatoribus extrahentes eum
de cisterna uendiderunt uiginti argenteis.
qui duxerunt eum in egiptum. Reuersusque
ruben ad cisternam non inuenit puerum. et
scissis uestibus pergens ad fratres ait. Puer non
comparet. et ego quo ibo. Tulerunt autem
tunicam eius et in sanguine hedi quem occi
derant tinxerunt. mittentes qui ferrent
ad patrem et dicerent. Hanc inuenimus. uide
utrum tunica filii tui sit an non. Quam cum
cognouisset pater ait. Tunica filii mei est.
fera pessima comedit eum. bestia deuora
uit ioseph. Scissisque uestibus indutus est cilicio.
lugens filium multo tempore. Congrega
tis autem cunctis liberis eius ut lenirent
dolorem patris. noluit consolationem re
cipere et ait. Descendam ad filium meum lu
gens in infernum. Et illo perseuerante in
fletu. madianite uendiderunt ioseph in
egipto phutiphar eunucho pharaonis
magistro milicie. XXXVIII.

Eo tempore descendens iudas a fratribus
suis. diuertit ad uirum odollamitem.
nomine hyram. uiditque ibi filiam homi
nis chananei uocabulo sue. Et uxore accep
ta. ingressus est ad eam. Que concepit et
peperit filium. uocauitque nomen eius her.
Rursum concepto fetu. natum filium uoca
uit onam. Tertium quoque peperit. quem ap
pellauit sela. Quo nato. parere ultra ces
sauit. Dedit autem iudas uxorem primogeni
to suo her. nomine thamar. Fuit que her
primogenitus iude nequam in conspectu

.ii. domini. et ab eo occisus est. Dixit ergo iudas ad onam
filium suum. Ingredere ad uxorem fratris tui et so
ciare illi. ut suscites semen fratri tuo. Ille au
tem sciens non sibi nasci filios. introiens ad ux
orem fratris sui semen fundebat in terram.
ne liberi fratris nomine nascerentur. Et idcir
co percussit eum dominus. quod rem detestabilem
faceret. Quamobrem dixit iudas thamar nu
rui sue. Esto uidua in domo patris tui. do
nec crescat sela filius meus. Timebat enim.
ne et ipse moreretur sicut fratres eius. Que abiit.
et habitauit in domo patris sui. Euolutis
autem multis diebus. mortua est sue uxor iude.
Qui post luctum consolatione suscepta. as
cendebat ad tonsores ouium suarum. ipse
et yras opilio gregis odollamita in tamnas.
Nunciatumque est thamar. quod socer illius as
cenderet in thamnas ad tondendas oues.
Que depositis uiduitatis uestibus. assump
sit teristrum. Et mutato habitu sedit in bi
uio itineris quod ducit thamnam. eo quod
creuisset sela et non eum accepisset maritum.
Quam cum uidisset iudas suspicatus est esse me
retricem. operuerat enim uultum suum ne cog
nosceretur. Ingrediensque ad eam ait. Dimitte
me ut coeam tecum. Nesciebat enim quod nurus
sua esset. Qua respondente quid michi dabis
ut fruaris concubitu meo. dixit. Mittam
tibi hedum de gregibus. Rursumque illa di
cente. patiar quod uis si dederis michi arra
bonem donec mittas quod polliceris. Ait
iudas. Quid uis tibi pro arrabone dari. Re
spondit. Anulum tuum. et armillam. et
baculum quem manu tenes. Ad unum igitur
coitum concepit mulier. et surgens abiit. De
positoque habitu quem assumpserat. indu
ta est uiduitatis uestibus. Misit autem iudas
hedum per pastorem suum odollamitem. ut
reciperet pignus quod dederat mulieri. Qui
cum non inuenisset eam. interrogauit ho

mines loci illius. Ubi est mulier que sede
bat in biuio? Respondentibus cunctis.
non fuit in loco isto meretrix: reuersus est
ad iudam et dixit ei. Non inueni eam.
Sed et homines loci illius dixerunt michi.
numquam ibi sedisse scortum. Ait iudas. Habe
at sibi. certe mendacii nos arguere non pote
rit. Ego misi hedum quem promiseram: et tu non
inuenisti eam. Ecce autem post tres menses:
nunciauerunt iude dicentes. Fornicata est
thamar nurus tua: et uidetur uterus eius
intumescere. Dixit iudas. Producite eam:
ut comburatur. Que cum educeretur ad
penam: misit ad socerum suum dicens. De
uiro cuius hec sunt concepi. Cognosce
cuius sit anulus: et armilla. et baculus.
Qui agnitis muneribus ait. Iustior me
est quia non tradidi eam sela filio meo. Atta
men ultra non cognouit eam. Instante autem
partu: apparuerunt gemini in utero eius.
Atque in ipsa effusione infantium unus pro
tulit manum: in qua obstetrix ligauit
coccinum dicens. Iste egredietur prior. Il
lo uero retrahente manum: egressus est alter.
Dixitque mulier. Quare diuisa est propter te
maceria? Et ob hanc causam uocauit no
men eius phares. Postea egressus est fra
ter eius. in cuius manu erat coccinum: quem
appellauit zara. XXXIX. L. III.

Igitur ioseph ductus est in egiptum: emitque eum
phutifar eunuchus pharaonis. princeps
exercitus. uir egiptius. de manu hismahe
litarum a quibus perductus erat. Fuitque
dominus cum eo: et erat uir in cunctis prospere
agens. Habitabatque in domo domini sui. qui
optime nouerat esse deum cum eo: et omnia
que gereret dirigi ab eo in manus illius.
Inuenitque ioseph gratiam coram domino suo: et
ministrabat ei. A quo prepositus omnibus
gubernabat creditam sibi domum: et uniuer

sa que tradita sibi fuerant. Benedixitque
dominus domum egiptii propter ioseph: et mul
tiplicauit tam in edibus quam in agris
cunctam eius substantiam: nec quicquam
aliud nouerat nisi panem quo uescebatur.
Erat autem ioseph pulchra facie. et decorus
aspectu. Post multos itaque dies iniecit
domina oculos suos in ioseph: et ait. Dormi
mecum. Qui nequaquam acquiescens operi
nefario: dixit ad eam. Ecce dominus meus omnibus
michi traditis ignorat quid habeat in
domo sua: nec quicquam est quod non sit in
mea potestate. et non tradiderit michi.
preter te que uxor eius es. Quomodo ergo pos
sum malum hoc facere. et peccare in dominum
meum? Huiuscemodi uerbis per singulos
dies et mulier molesta erat adolescenti:
et ille recusabat stuprum. Accidit autem
ut quadam die intraret ioseph domum.
et operis quippiam absque arbitris faceret:
et illa apprehensa lacinia uestimenti eius
diceret. Dormi mecum. Qui relicto in ma
nu illius pallio fugit: et egressus est foras.
Cumque uidisset mulier uestimentum in ma
nibus suis. et se esse contemptam: uoca
uit homines domus sue. et ait ad eos.
En introduxit uirum hebreum ut illude
ret nobis. Ingressus est ad me ut coiret
mecum. Cumque ego succlamassem. et audis
set uocem meam: reliquit pallium quod
tenebam et fugit foras. In argumentum ergo
fidei retentum pallium ostendit marito re
uertenti domum: et ait. Ingressus est ad me
seruus hebreus quem adduxisti: ut illu
deret michi. Cumque uidisset me clamare:
reliquit pallium et fugit foras. His audi
tis dominus. et nimium credulus uerbis coniu
gis: iratus est ualde. Tradiditque ioseph in
carcerem ubi uincti regis custodiebantur:
et erat ibi clausus. Fuit autem dominus cum io

seph et misertus est illius; deditque ei gratiam in conspectu principis carceris. Qui tradidit in manu ipsius universos vinctos qui in custodia tenebantur. et quicquid fiebat sub ipso erat. nec noverat aliquid cunctis ei creditis. dominus enim erat cum illo. et omnia eius opera dirigebat. xl.

His ita gestis: accidit ut peccarent duo eunuchi. pincerna regis egipti et pistor domino suo. Iratusque pharao contra eos nam alter pincernis preerat. alter pistoribus. misit eos in carcerem principis militum. in quo erat vinctus et ioseph. At custos carceris tradidit eos ioseph. qui et ministrabat eis. Aliquantulum temporis fluxerat. et illi in custodia tenebantur. Videruntque ambo somnium nocte una. iuxta interpretationem congruam sibi. Ad quos cum introisset ioseph mane. et vidisset eos tristes: sciscitatus est dicens. Cur tristior est hodie solito facies vestra. Qui responderunt. Somnium vidimus. et non est qui interpretetur nobis. Dixitque ad eos ioseph. Numquid non dei est interpretatio? Referte michi quid videritis. Narravit prior prepositus pincernarum somnium suum. Videbam coram me vitem. in qua erant tres propagines. crescere paulatim in gemmas. et post flores uvas maturescere. calicemque pharaonis in manu mea. Tuli ergo uvas et expressi in calicem quem tenebam. et tradidi poculum pharaoni. Respondit ioseph. Hec est interpretatio somnii. Tres propagines tres adhuc dies sunt. post quos recordabitur pharao ministerii tui. et restituet te in gradum pristinum. dabisque ei calicem iuxta officium tuum. sicut facere ante consueveras. Tantum memento mei cum bene tibi fuerit. et facies mecum misericordiam ut suggeras pharaoni ut educat me de isto carcere. quia furtim sublatus sum de terra hebreorum. et hic innocens in lacum missus sum. Videns pistorum magister quod prudenter somnium dissolvisset: ait. Et ego vidi somnium quod haberem tria canistra farine super caput meum. et in uno canistro quod erat excelsius: portare me omnes cibos qui fiunt arte pistoria. avesque comedere ex eo. Respondit ioseph. Hec est interpretatio somnii. Tria canistra tres adhuc dies sunt. post quos auferet pharao caput tuum et suspendet te in cruce. et lacerabunt volucres carnes tuas. Exinde dies tertius natalis pharaonis erat. Qui faciens grande convivium pueris suis. recordatus est inter epulas magistri pincernarum. et pistorum principis. restituitque alterum in locum suum ut porrigeret ei poculum. alterum suspendit in patibulo ut coniectoris veritas probaretur. Et tamen succedentibus prosperis: prepositus pincernarum oblitus est interpretis sui. xli.

Post duos annos: vidit pharao somnium. Putabat se stare super fluvium. de quo ascendebant septem boves pulchre. et crasse nimis. et pascebantur in locis palustribus. Alie quoque septem emergebant de flumine fede. confecteque macie. et pascebantur in ipsa amnis ripa in locis virentibus. devoraveruntque eas quarum mira species et habitudo corporum erat. Expergefactus pharao rursum dormivit. et vidit alterum somnium. Septem spice pullulabant in culmo uno. plene atque formose. Alie quoque totidem spice tenues. et percusse uredine. oriebantur devorantes omnem priorum pulchritudinem. Evigilans pharao post quietem. et facto mane pavore perterritus: misit ad coniectores egipti. cunctosque sapientes. Et accersitis narravit somnium. nec erat qui interpretaretur. Tunc demum reminiscens pincernarum magi

fer ait. Confiteor peccatum meum. Iratus rex
servis suis: me et magistrum pistorum retrudi
iussit in carcerem principis militum ubi una
nocte uterque vidimus somnium. presagium fu
turorum. Erat ibi puer hebreus eiusdem ducis
militum famulus: cui narrantes somnia au
divimus quicquid postea rei probavit even
tus. Ego enim redditus sum officio meo:
et ille suspensus est in cruce. Protinus ad re
gis imperium eductum de carcere ioseph to
tonderunt: ac veste mutata obtulerunt ei.
Cui ille ait. Vidi somnia nec est qui edis
serat. que audivi te prudentissime
conicere. Respondit ioseph. Absque me deus
respondebit prospera pharaoni. Narravit
ergo pharao quod viderat. Putabam me sta
re super ripam fluminis. et septem boves de
amne conscendere. pulchras nimis. et ob
esis carnibus: que in pastu paludis vire
ta carpebant. Et ecce has sequebantur alie
septem boves in tantum deformes et ma
cilente: ut numquam tales in terra egypti
viderim. Que devoratis et consumptis
prioribus: nullum saturitatis dedere vesti
gium: sed simili macie et squalore torpe
bant. Evigilans: rursum sopore depressus
vidi somnium. Septem spice pullulabant
in culmo uno: plene atque pulcherrime. Alie
quoque septem tenues. et percusse uredine
oriebantur e stipula que priorum pulchritu
dinem devoraverunt. Narravi coniectoribus
somnium et non est qui edisserat. Respon
dit ioseph. Somnium regis unum est. Que fa
cturus est deus ostendit pharaoni. Septem bo
ves pulchre. et septem spice plene septem uber
tatis anni sunt: eandemque vim somnii con
prehenderunt. Septem quoque boves tenu
es atque macilente que ascenderunt post
eas. et septem spice tenues et vento u
rente percusse: septem anni sunt venture

famis: qui hoc ordine complebuntur. Ecce sep
tem anni venient fertilitatis magne in u
niversa terra egypti: quos sequentur septem
anni alii tante sterilitatis. ut oblivioni
tradatur cuncta retro habundantia. Con
sumptura est enim fames omnem terram:
et ubertatis magnitudinem perditura inopie
magnitudo. Quod autem vidisti secundo ad
eandem rem pertinens somnium. firmitatis
indicium est: eo quod fiat sermo dei et velocius
impleatur. Nunc ergo provideat rex virum sapi
entem et industrium. et preficiat eum terre egi
pti: qui constituat prepositos per singulas re
giones. et quintam partem fructuum per
septem annos fertilitatis qui iam nunc
futuri sunt congreget in horrea: et omne
frumentum sub pharaonis potestate condatur
serveturque in urbibus. et paretur future
septem annorum fami que pressura est
egyptum: et non consumetur terra inopia.
Placuit pharaoni consilium: et cunctis mi
nistris eius. Locutusque est ad eos. Num
invenire poterimus talem virum qui spiritu
dei plenus sit: Dixit ergo ad ioseph. Quia
ostendit tibi deus omnia que locutus es.
numquid sapientiorem et similem tui
invenire potero: Tu eris super domum meam:
et ad tui oris imperium cunctus populus
obediet: uno tantum regni solio te pre
cedam. Dicensque quoque rursum pharao ad
ioseph. ecce constitui te super universam
terram egypti. tulit anulum de manu
sua et dedit in manu eius. vestivitque
eum stola byssina: et collo torquem aure
am circumposuit; fecitque eum ascendere super
currum suum secundum clamante precone ut omnes
coram eo genu flecterent. et prepositum
esse scirent universe terre egypti. Dixit quoque
rex ad ioseph. Ego sum pharao. absque
tuo imperio non movebit quisquam ma

nū aut pedē in omī terra egipti. Uertitq;
nomē eius. et uocauit eū lingua egiptiaca
saluatorem mundi. Dedit quoq; illi uxorē
asenet filiam phutifares sacerdotis helio
poleos. Egressus itaq; ioseph ad terrā egy
pti. triginta aut̄ erat annorū quando stetit
in conspectu regis pharaonis. circuiuit oīs
regiones egipti. Uenitq; fertilitas septem
annorum. et in manipulos redacte segetes.
congregate sunt in horrea egipti. Omnis
etiā frugum habundantia. in singulis
urbibus condita est. Tantaq; fuit multitu
do tritici ut harene maris coequaretur.
et copia mensuram excederet. Nati sunt aut̄
ioseph filii duo antequam ueniret fames.
quos ei peperit asenet filia phutifares
sacerdotis heliopoleos. Uocauitq; nomē
primogeniti manasse dicens. Obliuisci
me fecit ds̄ omnium laborum meorum.
et domū patris mei. Nomē quoq; scdi.
appellauit effraim dicens. Crescere me fe
cit ds̄ in terra paupertatis mee. Igitur trans
actis septē annis ubertatis qui fuerant in
egipto. ceperunt uenire septem anni inopie
quos predixerat ioseph. et in uniuerso orbe
fames preualuit. In cuncta aut̄ terra egip
ti erat fames. Qua esuriente clamabat
populus ad pharaonem alimenta petens.
Quibus ille respondit. Ite ad ioseph. et qc̄
quid uobis dixerit facite. Crescebat aut̄
cotidie fames in omni terra. Aperuitq; io
seph uniuersa horrea. et uendebat egiptiis.
Nam et illos oppresserat fames. Omnesq;
prouincie ueniebant in egiptū. ut emerent
escas. et malum inopie temperarent.
xlii. Audiens aut̄ iacob quod alimenta ue
derentur in egipto. dixit filiis suis.
Quare negligitis. Audiui quod triticū
uenundetur in egipto. descendite et emi
te nobis necessaria. ut possimus uiuere.
et non consumamur inopia. Descenden
tes ergo fr̄s ioseph decē ut emerent frumēta
in egipto beniamin domi retento ab iacob.
qui dixerat fratribus eius. ne forte in itine
re quicquam patiatur mali. ingressi st̄
terram egipti cum aliis qui pergebant ad
emendū. Erat aut̄ fames in terra chanaan.
et ioseph princeps egipti. atq; ad illius
nutum frumenta populis uendebant.
Cumq; adorassent eum fr̄s sui. et agnouis
set eos. quasi ad alienos durius loquebat̄.
interrogans eos. Unde uenistis. Qui respō
derunt. De terra chanaan. ut emamus uictū
necessaria. Et tamē fr̄s ipse cognoscens. n̄
ē agnitus ab eis. Recordatusq; somniorū
que aliquando uiderat. ait ad eos. Explo
ratores estis. ut uideatis infirmiora tr̄e ue
nistis. Qui dixerunt. Non ē ita dn̄e. sed
serui tui uenerunt ut emerent cibos. Oms̄
filii uiri unius sumus. Pacifici uenimus.
nec quicquam famuli tui machinantur
mali. Quibus ille respondit. Aliť ē. Inmu
nita terre huius considerare uenistis. Et
illi duodecim inquiunt serui
tui fr̄s sumus. filii uiri unius in terra cha
naan. Minimus cum patre nr̄o ē. et alius
non est sup. Hoc ē ait quod locutus sum.
exploratores estis. Iam nunc experimentū
uri capiā. Per salutem pharaonis non egre
diemini hinc. donec ueniat frater ur̄ mini
mus. Mittite e uobis unū. ut adducat eū.
Uos aut̄ eritis in uinculis. donec pbentur
que dixistis. utrum falsa an uera sint.
Alioquin. per salutem pharaonis explorato
res estis. Et tradidit eos custodie tribus
diebus. Die aut̄ tertio. eductis de carcere
ait. Facite quod dixi uobis et uiuetis. Deū
enim timeo. Si pacifici estis. frater ur̄ unus li
getur in carcere. Uos abite et ferte frumenta
que emistis in domos uras. et fratrem urm̄

minimū ad me adducite: ut possim uos p
bare sermones et non moriamini. fecert
ut dixerat: et locuti sunt inuicē. Merito
hec patimur: quia peccauimus in fr̄em
nr̄m. uidentes angustiam anime eius.
cum deprecaretur nos et non audiuimus.
Idcirco uenit sup nos ista tribulatio. E q
bus unus ruben ait. Numquid n̄ dixi uo
bis nolite peccare in puerum. et n̄ audistis
me: En sanguis eius exquiritur. Nescie
bant enim quod intelligeret ioseph: eo qd
p interp̄tem loquebatur ad eos. Auertitq;
se parumper et fleuit. Et reuersus locutus
est ad eos. Tollensq; symeon et ligans ill'
p̄sentibus: iussit ministris ut implerent
saccos eorum tritico: et reponerent pecu
niam singlōrum in sacculis suis: datis
insup cibariis in uia. Q' fecert ita. At illi portā
tes frum̄ta i asinis: pfecti sunt. Aptoq; un'
sacco ut daret iumento pabulum in di
uersorio: contemplatus pecuniam in ore
sacculi dix' fratribus suis. Reddita est
michi pecunia mea: en habetur in sacco.
Et obstupefacti turbatiq; dixert mutuo.
Quid nam ē hoc quod fecit nobis deus:
Veneruntq; ad iacob patrem suū in ter
ra chanaan: et narrauerunt ei om̄ia que
accidissent sibi dicentes. Locutus ē nob
dn̄s terre dure: et putauit nos explora
tores p̄uincie. Cui respondimus. Pacifici
sumus: nec ullas molimur insidias. Duo
decim fr̄s uno patre geniti sumus. Un'
non ē sup: minimus uersatur cū patre
nr̄o in terra chanaan. Qui ait nob. Sic
pbabo quod pacifici sitis. fr̄em ur̄m
unum dimittite apud me: et cibaria do
mibus ur̄is necessaria sumite et abite:
fratrēq; ur̄m minimū adducite ad me. ut
sciam quod non sitis exploratores: et istū
qui tenetur in uinclis recipe possitis: ac
deinceps emendi que uultis habeatis li
centiam. His dictis cum frumenta effun
derent singli: repperunt in ore saccorum
ligatas pecunias. Exterritisq; simul om̄i
bus: dixit pater iacob. Absq; liberis me eē
fecistis. Joseph non est sup: symeon tene
tur in uinclis: beniamin auferetis. In
me hec mala om̄ia reciderunt. Cui respon
dit ruben. Duos filios meos interfice:
si non reduxero illum tibi. Trade eū in ma
nu mea: et ego eum tibi restituam. At
ille. Non descendet inquit filius m̄s uob
cum: frat' eius mortuus ē: ipse solus re
mansit. Si quid ei aduersi acciderit in ter
ra ad quam p̄gitis: deducetis canos meos
cum dolore ad inferos. xliii.

Interim fames omnem terram uehement'
premebat. Consumptisq; cibis quos ex
egipto detulerant: dixit iacob filius
suis. Reuertimini: et emite pauxillū esca
rum. Respondit iudas. Denunciauit
nobis uir ille sub testificatione iuran
di dicens. Non uidebitis faciem meam:
nisi fr̄em ur̄m minimū adduxeritis uobc̄.
Si g' uis mittere eum nobcum pgemus
pariter: et ememus t' necessaria. Si aūt
non uis: non ibimus. Vir enim ut sepe
diximus: denunciauit nob dicens. Nō
uidebitis faciem meam: absq; fr̄e ur̄o mi
nimo. Dixit eis isrl'. In meam fecistis
hoc miseriam: ut indicaretis ei et alium
uos habere fr̄em. At illi responderunt.
Interrogauit nos homo p ordinē nr̄am p
geniem: si pat' uiueret. si haberem' fr̄em:
et nos respondimus ei consequent' iux
ta id quod fuerat sciscitatus. Numquid
scire poteramus quod dicturus eēt. addu
cite uobcum fr̄em ur̄m. Judas quoq;
dixit patri suo. Mitte puerum mecum ut
pficiscamur et possimus uiuere: ne mori

amur nos et paruuli nri. Ego suscipio
puerū: de manu mea require illum. Nisi
reduxero et tradidero eum tibi: ero pecca
ti in te reus omni tempore. Si non inter
cessisset dilatio: iam uice altera uenisse
mus. Igitur isrł pater eorum dixit ad eos.
Si sic necesse ē: facite quod uultis. Sumi
te de optimis terre fructibus in uasis uris.
et deferte uiro munera: modicū resine.
et mellis. et storacis. et stactes et there
binti. et amigdalarū. Pecuniāq; duplicē
ferte uobcum: et illam quam inuenistis
in sacculis reportate: ne forte errore fac
tum sit. Set et frēm urm̄ tollite: et ite
ad uirum. Ds̄ aūt mŝ omps faciat uo
bis eum placabilem: et remittat uobcū
frēm urm̄ quem tenet et hunc beniam
in. Ego autem quasi orbatus absq; libis
ero. Tulerunt g̊ uiri munera. et pecuni
am duplicem. et beniamin: descende
runtq; in egiptū et steterunt corā ioseph.
Quos cum ille uidisset et beniamin si
mul: pcepit dispensatori domus sue di
cens. Introduc uiros domum et occide
uictimas et instrue conuiuium: qm̄ me
cum sunt commessuri meridie. Fecit ille
sicut fuerat imperatum: et introduxit ui
ros domum. Ibiq; exterriti: dixerūt mu
tuo. Propt pecuniam quam retulimus
prius in saccis nris introducti sumus: ut
deuoluat in nos calumpniam. et uiolent
subiciat seruituti. et nos et asinos nros.
Quamobrem in ipsis foribus accedentes
ad dispensatorem locuti sunt. Oramus
dne ut audias. Iam ante descendimus:
ut emeremus escas. Quib emptis cum
uenissemus ad diuersorium aperuimus sacculos
nros: et inuenimus pecuniam in ore sac
corum: quam nunc eodem pondere repor
tauimus. Sz et aliud attulimus argentum:

ut emamus que necessaria sunt. Non ē in
nra conscientia: quis eam posuerit in mar
suppiis nris. At ille respondit. Pax uobis.
nolite timere. Ds̄ uester et ds̄ patris
uri: dedit uobis thesauros in sacculis uris.
Nam pecuniam quam dedistis michi: pro
batam ego habeo. Eduxitq; ad eos symeon:
et introductis domum attulit aquam. et
lauerunt pedes suos: deditq; pabula asi
nis eorum. Illi uͦ parabant munera: donec
ingrederetur ioseph meridie. Audierant
enim: quod ibi commessuri essent panem.
Igitur ingressus ē ioseph domū suam.
obtuleruntq; ei munera tenentes in manib
suis: et adorauerunt proni in terram. At ille cle
menter resalutatis eis: interrogauit
dicens. Saluus ne ē pat ur senex de quo
dixeratis michi. Adhuc uiuit? Qui respon
derunt. Sospes ē seruus tuus pater nost:
adhuc uiuit. Et incuruati: adorauerunt
eum. Attollens autem oculos ioseph uidit
frēm suū beniamin uterinū et ait. Iste ē
frater uester paruulus de quo dixeratis
michi? Et rursum. Ds̄ inquit misereat
tui fili mi. Festinauitq; quia commota
fuerant uiscera sua sup fratre suo. et erū
pebant lacrime. et introiens cubiculum
fleuit. Rursusq; lota facie egress: conti
nuit se et ait. Ponite panes. Quib appo
sitis seorsum ioseph. et seorsum fratribz.
egiptiis quoq; qui uescebantur simul seor
sum: illicitū est enim egiptiis comedere
cum hebreis. et pphanum putant huius
cemodi conuiuium: sederunt coram eo
pmogenitus iuxta pmogenita sua: et
minimus iuxta etatem suam. Et mirabant
nimis: sumptis partibus quas ab eo acce
perant. Maior q; pars uenit beniamin:
ita ut quinq; partibus excederet. Biberūtq;
xliiii et inebriati sunt cum eo. Precepit autem

ioseph dispensatori domus sue dicens: Imple
saccos eorum frumento quantum possunt ca-
pere. et pone pecuniam singulorum in summitate
sacci. Sciphum autem meum argenteum. et
precium quod dedit tritici pone in ore sac
ci iunioris. Factumque est ita. Et orto ma
ne: dimissi sunt cum asinis suis. Iamque ur
be exierant. et processerant paululum. Tunc
ioseph accersito dispensatore domus surge
inquit persequere uiros. et apprehensis
dicito. Quare reddidistis malum pro bono.
Sciphus quem furati estis ipse est in quo bibit
dominus meus. et in quo augurari solet. Pessi
mam rem fecistis. Fecit ille ut iusserat. et
apprehensis per ordinem locutus est. Qui respon
derunt. Quare sic loquitur dominus noster: ut ser
ui tui tantum flagicii commiserint. Pecu
niam quam inuenimus in summitate sac
corum. reportauimus ad te de terra chana
an. et quomodo consequens est ut furati simus
de domo domini tui aurum uel argentum. Apud
quemcumque fuerit inuentum seruorum tuorum
quod queris moriatur. et nos serui erimus
domini nostri. Qui dixit. fiat iuxta uestram
sententiam. Apud quem fuerit inuentum.
ipse sit seruus meus. uos autem eritis innoxii.
Itaque festinato deponentes in terram saccos.
aperuerunt singuli. Quos scrutatus incipi
ens a maiore usque ad minimum: inuenit sci
phum in sacco beniamin. At illi scissis uesti
bus oneratisque rursum asinis: reuersi sunt
in oppidum. Primusque iudas cum fratribus
ingressus est ad ioseph. Necdum enim de
loco abierat. Omnesque ante eum pariter
in terra corruerunt. Quibus ille ait. Cur
sic agere uoluistis. An ignoratis quod non
sit similis mei in augurandi scientia. Cui iu
das ait. Quid respondebimus domino meo.
aut quid loquemur. uel iusti poterimus
obtendere. Deus inuenit iniquitatem seruo
rum tuorum. En omnes serui sumus domini
mei. et nos et apud quem inuentus est sciphus. Respondit ioseph.
Absit a me ut sic agam. Qui furatus est
sciphum ipse sit seruus meus. Uos autem
abite liberi ad patrem uestrum. Accedens pro
pius iudas: confidenter ait. Oro domine mi:
loquatur seruus tuus uerbum in auribus
tuis. et ne irascaris famulo tuo. Tu es enim
post pharaonem dominus meus. Interroga
sti prius seruos tuos. habetis patrem aut
fratrem. et nos respondimus tibi domino
meo. Est nobis pater senex. et puer par
uulus qui in senecta illius natus est. cuius
uterinus frater mortuus est. et ipsum solum
habet mater sua. Pater uero tenere diligit eum.
Dixistique seruis tuis. Adducite eum ad
me. et ponam oculos meos super illum. Sug
gessimus domino meo. non potest puer re
linquere patrem suum. Si enim illum di
miserit: morietur. Et dixisti seruis tuis. Nisi
uenerit frater uester minimus uobiscum:
non uidebitis amplius faciem meam. Cum
ergo ascendissemus ad famulum tuum patrem
nostrum: narrauimus ei omnia que locutus est
dominus meus. Et dixit pater noster. Reuertimi
ni et emite nobis parum tritici. Cui dixi
mus. Ire non possumus. Si frater noster
minimus descenderit nobiscum:
proficiscemur simul.
Alioquin illo absente non audemus uide
re faciem uiri. Ad que ille respondit. Uos
scitis quod duos genuerit michi uxor
mea. Egressus est unus. et dixistis. Bestia
deuorauit eum. et huc usque non comparet.
Si tuleritis et istum. et aliquid ei in uia
contigerit: deducetis canos meos cum
dolore ad inferos. Igitur si intrauero
ad seruum tuum patrem nostrum. et puer defue
rit. cum anima illius ex huius anima pen
deat. uideritque eum non esse nobiscum morietur. et dedu

cent famulitui canos eius cum dolore ad
inferos. Ego p̄pe seruus tuus fui qui in me
am hunc recepi fidem. et spopondi dicens.
Nisi reduxero eum: peccati reus ero in pa
trem meum omni tempore. Manebo itaque
seruus tuus p puero in ministerium dni
mei: et puer ascendat cum fratribus suis.
Non enim redire possum ad patrem me
um absente puero: ne calamitatis que
oppressura ē patrem meum testis assistā.
xlv. Non se poterat ultra cohibere ioseph:
multis coram astantibus. Unde p̄cepit
ut egrederentur cuncti foras: et nullus
interesset alienus agnitioni mutue.
Eleuauitque uocem cum fletu. quā au
dierunt egyptii omnisque domus pha
raonis: et dixit fratribus suis. Ego sum
ioseph. Adhuc pater meus uiuit? Nec po
terant respondere frs: nimio terrore
perterriti. Ad quos ille clementer. Accedi
te inquit ad me. Et cum accessissent p
pe: ego sum ait ioseph frater ur̄ quem
uendidistis in egyptum. Nolite pauere
nec uobis durum eē uideatur: quod
uendidistis me in his regionibus. P
salute enim ur̄a: misit me ds ante uos
in egyptum. Biennium ē quod fames
cepit eē in terra: et adhuc quinque anni
restant. quibus nec arari poterit nec
meti. Premisitque me ds ut reseruemini
sup terram: et escas ad uiuendū habe
re possitis. Non ur̄o consilio. sed dei huc
uoluntate missus sum: qui fecit me q̄si
patrem pharaonis: et dnm uniuerse
domus eius: ac principem in omni ter
ra egypti. Festinate et ascendite ad pa
trem meum: et dicetis ei. Hec mandat
filius tuus ioseph. deus me fecit dnm
uniuse terre egypti. descende ad
me ne moreris. Habita in tra gessen:

eris que iuxta me tu et filii tui. et filii filiorū
tuorum tecum: oues tue. et armenta tua. et
uniuersa que possides. ibique te pascā. Ad
huc enim quinque anni sunt residui famis:
ne et tu pereas et domus tua. et omnia que
possides. En oculi uri. et oculi fris mei ben
iamin uident quod os meum loquatur
ad uos. Nunciate patri meo uniusa glām
meam: et cuncta que uidistis in egypto.
Festinate. et adducite eum ad me. Cumque
amplexatus recidisset in collū beniamin
fris sui fleuit: illo quoque flente similiter
sup collum eius. Osculatusque ē ioseph omīs
fratres suos: et plorauit p singlos. Post
que ausi sunt ad eum loqui. Auditumque
est et celebri sermone uulgatum in aula re
gis. Uenerunt fratres ioseph. Et gauisus ē
pharao et omnis familia eius. Dixitque ad
ioseph ut imperaret fratribus suis dicens.
Onerantes iumenta ite in terram chanaan.
et tollite inde patrem urm et cognationē
et uenite ad me. et ego dabo uobis omnia
bona egypti. ut comedatis medullam tre.
Precipe etiam ut tollant plaustra de terra
egypti. ad subuectionem paruulorū suorū
et coniugum: ac dicito. Tollite patrē urm
et pperate quantotius uenientes. Nec dimit
tatis q̄cq̄m de supellectili ura: quia omnes opes
egypti ure erunt. Fecerunt filii isrl ut eis
mandatum fuerat. Quibus dedit ioseph
plaustra scdm pharaonis imperium: et ciba
ria in itinere. Singlisque pferri iussit stolas
binas: beniamin uero dedit trecentos argen
teos. cum quinque stolis optimis. tantūdē
pecunie et uestium mittens patri suo: ad
dens et asinos decem qui subueherent ex
omnibus diuitiis egypti. et totidē asinas
triticum in itinere panesque portantes. Di
misit ergo frs suos: et pficiscentibus ait. Ne
irascamini in uia. Qui ascendentes ex egip

to uenerunt in terram chanaan ad patrem suum
iacob. et nunciauerunt ei dicentes. Joseph
uiuit. et ipse dominatur in omni terra egipti.
Quo audito iacob quasi de graui somno
euigilans. tamen non credebat eis. Illi contra
referebant omnem ordinem rei. Cumque ui
disset plaustra et uniuersa que miserat. reui
xit spiritus eius et ait. Sufficit michi. si adhuc
ioseph filius meus uiuit. Vadam et uidebo
eum antequam moriar. xlvi.
Profectusque israel cum omnibus que habebat
uenit ad puteum iuramenti. et mactatis
ibi uictimis deo patris sui ysaac. audiuit
eum per uisionem noctis uocantem se. et dicen
tem sibi. Jacob iacob. Qui respondit. Ecce
assum. Ait illi deus. Ego sum fortissimus deus
patris tui. Noli timere. Descende in egip
tum. quia in gentem magnam faciam te ibi.
Ego descendam tecum illuc. et ego inde ad
ducam te reuertentem. Joseph quoque ponet
manum suam super oculos tuos.
Surrexit iacob a puteo iuramenti. tule
runtque eum filii cum paruulis et uxo
ribus suis in plaustris que miserat pharao
ad portandum senem. et omnia que posse
derat in terra chanaan. Venitque in egiptum
cum omni semine suo. filii eius et nepotes.
filie. et cuncta simul progenies. Hec sunt
autem nomina filiorum israel. qui ingressi
sunt in egiptum. Ipse cum liberis suis.
Primogenitus ruben. filii ruben. enoch.
et phallu. et esrom. et charmi. Filii symeon.
iemuel. et iamin. et aoth. et iachin. et sa
ter. et saul filius chananitidis. Filii leui.
gerson. caath. et merari. Filii iuda. her. et
onan. et sela. et phares. et zara. Mortui sunt
autem her et onan in terra chanaan. Nati
que sunt filii phares. esrom. et amul. Filii
isachar. thola. et phua. et iob. et semron.
Filii zabulon. sared. et helon. et iahel. Hi
filii lie quos genuit in mesopotamia syrie.
cum dina filia sua. Omnes anime filiorum
eius et filiarum. triginta et tres. Filii
gad. sephion. et aggi. suni. et esebon.
heri. et arodi. et areli. Filii aser. iamne. et
iesua. et iesui. et beria. Sara quoque soror
eorum. Filii beria heber. et melchiel. Hi
filii zelphe. quam dedit laban lye filie
sue. et hos genuit iacob. sedecim animas.
Filii rachel uxoris iacob. ioseph et benia
min. Natique sunt ioseph filii in terra egi
pti. quos genuit ei aseneth filia phutifa
res sacerdotis heliopoleos. manasses. et
effraim. Filii beniamin bela. et bechor.
et asbel. et naaman. iehi. et ros mophim.
et ophim. et ared. Hi filii rachel quos ge
nuit iacob. omnes anime quatuordecim.
Filii dan. usim. Filii neptalim. asiel. et
guni. et ieser. et sallem. Hi filii bale.
quam dedit laban racheli filie sue. et hos
genuit iacob. omnes anime septem. Cuncte
anime que ingresse sunt cum iacob in
egiptum. et egresse de femore illius. abs
que uxoribus filiorum. sexaginta sex. Filii
autem ioseph qui nati sunt in terra egipti.
anime due. Omnes anime domus iacob.
que ingresse sunt egiptum. fuere septua
ginta.
Misit autem iudam ante se ad ioseph
ut nunciaret ei. et ille occurreret
in gessen. Quo cum peruenisset. iuncto io
seph curru suo ascendit obuiam patri ad
eundem locum. Vidensque eum irruit super
collum eius. et inter amplexus fleuit.
Dixitque pater ad ioseph. Jam letus moriar
quia uidi faciem tuam. et superstitem te
relinquo.
Et ille locutus est ad fratres suos. et ad om
nem domum patris sui. Ascendam
et nunciabo pharaoni. dicamque ei. Fratres

mei et domus patris mei qui erant in ter
ra chanaan uenerunt ad me. et sunt uiri
pastores ouium. curamq; habent alendoꝝ
gregum. Pecora sua et armenta. et omnia
que habere potuerunt: adduxerunt secū.
Cumq; uocauerit uos et dixerit quod ē opꝰ
uestrum: respondebitis. Viri pastores sumus
serui tui ab infantia nr̄a usq; in presens.
et nos et patres nr̄i. Hec autem dicetis ut
habitare possitis in terra gessen. quia dete
stantur egiptii omnes pastores ouium.
xlvii. Ingressus g° ioseph. nunciauit pharao
ni dicens. Pater mꝰ. et frs̄ mei. oues eoꝝ.
et armenta. et cuncta que possident uene
runt de terra chanaan. et ecce consistunt
in terra gessen. Extremos quoq; frm̄ suoꝝ
quinq; uiros statuit coram rege. Quos ille
interrogauit. Quid habetis operis. Respon
derunt. Pastores ouium sumus serui tui.
et nos et patres nr̄i. ad peregrinandū in ter
ram tuam uenimꝰ. qm̄ non ē herba gregibus
seruorum tuorum ingrauescente fame in
regione chanaan. Petimus q; ut esse nos
iubeas seruos tuos in terra gessen.
Dixit itaq; rex ad ioseph. Pater tuus et
fratres tui uenerunt ad te de terra cha
naan. terra in conspectu tuo ē. In optimo
loco fac eos habitare. et trade eis terram
gessen. Quod si nosti esse in eis uiros indu
strios. constitue illos magistros pecorum
meorum. Post hec introduxit ioseph patrē
suum ad regem. et statuit eum coram eo.
Qui benedicens illi. et interrogatus ab eo
quot sunt dies annorum uite tue. respon
dit. Dies peregrinationis uite mee centum
triginta annorum sunt. parui et mali.
et n̄ peruenerunt usq; ad dies patrū meoꝝ
quibus peregrinati sunt. Et benedicto re
ge. egressus ē foras. Joseph uero patri suo
et fribus dedit possessionē in egipto. in
optimo solo ramesses. ut preceperat pharao.
et alebat eos. omnemq; domū patris sui pbens
cibaria singlis. In omni enim orbe panis
deerat. et oppresserat fames terram maxime
egipti et chanaan. E quibus omnē pecuni
am congregauit pro uenditione frumenti.
et intulit eam in erarium regis. Cumq; de
fecisset emptoribꝰ precium. uenit cuncta egip
tus ad ioseph dicens. Da nob panē. Quare
morimur coram te deficiente pecunia. Qui
bus ille respondit. Adducite pecora uestra.
et dabo uobis pro eis cibos. si precium n̄ habe
tis. Que cum adduxissent. dedit eis alimēta
pro equis. et ouibus. et bubus. et asinis.
Sustentauitq; eos illo anno pro commuta
tione pecoꝝ. Venerunt quoq; anno scdo.
et dixerunt ei. Non celamus dn̄o nr̄o qd
deficiente pecunia. et pecora quoq; defe
cerunt. nec clam te ē quod absq; corporibꝰ
et terra nichil habeamꝰ. Cur g° morimur
te uidente. Et nos et terra nr̄a tui erimus.
Eme nos in seruitute regiam. et pbe semi
na. ne pereunte cultore redigatur terra in
solitudinem. Emit g° ioseph omnē terra
egipti. uendentibus singlis possessiones
suas pre magnitudine famis. Subiecitq;
eam pharaoni. et cunctos populos eius.
a nouissimis terminis egipti. usq; ad ex
tremos fines eius preter terram sacerdo
tum que a rege tradita fuerat eis. quibꝰ
et statuta cibaria ex horreis publicis pbe
bantur. et idcirco non sunt compulsi uen
dere possessiones suas. Dixit g° ioseph ad po
pulos. En ut cernitis. et uos et terrā urām
pharao possidet. Accipite semina et serite
agros. ut fruges habere possitis. Quintā
partem regi dabitis. quatuor reliquas per
mitto uobis in sementem. et in cibos fa
milys urīs. et liberis. Qui responderunt.
Salus nr̄a in manu tua est. Respiciat nos

tantum dn̄s noster: et leti seruiemus regi.
Ex eo tempore usq; in p̄sentē diem in uniu
sa terra egipti regibus quinta pars soluit:
et factum ē quasi in legem absq; terra sacer
dota li. que libera ab hac condicione fuit.
Habitauit ḡ isrl̄ in egipto
id ē in terra gessen: et possedit eā; auct
q; ē et multiplicatus nimis: et uixit in ea
decem et septem annis: factiq; sunt omnes
dies uite eius centum quadraginta septē
annoꝝ. Cumq; appropinquare cerneret
mortis diem: uocauit filium suū ioseph
et dixit ad eum. Si inueni grām in conspe
ctu tuo. pone manum sub femore meo: et
facies michi misericordiam et ueritatem: ut
non sepelias me in egipto sed dormiā cū
patribus meis: et auferas me de hac terra.
condasq; sepulchro maiorum. Cui respon
dit ioseph. Ego faciam quod iussisti. At il
le. Jura ḡ inquit michi. Quo iurante ado
rauit isrl̄ dn̄m conuersus ad lectuli caput.
His ita transactis: xlviii.
nunciatum ē ioseph quod egrotaret
pater eius. Qui assumptis duobus filiis
suis manasse et effraim: ire perrexit. dictumq;
ē seni. En filius tuus ioseph uenit ad te:
Qui confortatus sedit in lectulo: et ingres
so ad se ioseph ait. D̄s omnip̄s apparuit michi in lu
za. que est in terra chanaan: benedixitq;
michi et ait. Ego te augebo et multipli
cabo et faciam in turbas populorum: da
boq; tibi terram hanc et semini tuo p̄ te.
in possessionem sempiternā. Duo ḡ filii
tui qui nati sunt tibi in terra egipti. ante
quam huc uenirem ad te: mei erunt. Effra
im et manasses: sicut ruben et symeon re
putabuntur michi. Reliquos autē quos
genueris p̄ eos tui erunt: et nomine fr̄m
suorum uocabuntur in possessionibus
suis. Michi enim quando ueniebam de

mesopotamia mortua ē rachel. in terra
chanaan in ipso itinere. Eratq; uernum tps:
et ingrediebar effratam. Et sepeliui eam
iuxta uiam effrate. que alio nomine appel
latur bethleem. Videns autem filios eius:
dixit ad eum. Qui sunt isti? Respondit.
Filii mei sunt quos dedit michi d̄s in loco
isto. Adduc inquit eos ad me: ut benedicā
illis. Oculi enim isrl̄ caligauerant p̄ nimia
senectute: et clare uidere non poterat. Ap
plicitos q; ad se. deosculatus et cōplexus.
dixit ad filium. Non sum fraudatus aspe
ctu tuo: insup ostendit michi d̄s sem̄ tuū.
Cumq; tulisset eos ioseph de gremio patris.
adorauit pronus in terram: et posuit ef
fraim ad dexteram suam id ē ad sinistram
isrl̄. manassē ū ad sinistram suam. ad dex
teram scilicet patris: applicuitq; ambos
ad eum. Qui extendens manum dexteram
posuit sup caput effraim iunioris fris: si
nistram autem sup caput manasse. q̄ maior
natu erat: commutans manus. Benedixit
q; ioseph filios: et ait. D̄s in cuius conspe
ctu ambulauerunt patres mei. abraham
et ysaac. d̄s qui pascit me ab adolescentia
mea usq; in p̄sentem diem: angl̄s q̄ eruit me
de cunctis malis. benedicat pueris istis.
et inuocetur sup eos nom̄ meū. nomina
quoq; patrum meorum abraham et ysaac:
et crescant in multitudine sup terram.
Videns autem ioseph quod posuisset pa
ter suus dexteram manum sup caput ef
fraim: grauiter accepit. Et apprehensam pa
tris manum leuare conatus ē de capite ef
fraim: et transferre sup caput manassē.
dixitq; ad patrem. Non ita conuenit pater:
quia hic est primogenitus; pone dexterā
tuam sup caput eius. Qui renuens ait.
Scio fili mi scio. Et iste quidem erit in po
pulos et multiplicabitur: s; fr̄ eius iunior

maior illo erit: et semen illius crescet in gen
tes. Benedixitque eis in ipso tempore dicens.
In te benedicetur israel atque dicetur: Faciat te
deus sicut effraim: et sicut manasse. Constitu
itque effraim ante manassen: et ait ad ioseph
filium suum. En ego morior: et erit deus uobiscum:
reducetque uos ad terram patrum uestrorum.
Do tibi partem unam extra fratres tuos: quam
tuli de manu amorrei in gladio et arcu meo.
Vocauit autem iacob filios xlix.
suos: et ait eis. Congregamini ut annun
tiem que uentura sunt uobis diebus nouis
simis. Congregamini et audite filii iacob: au
dite israel patrem uestrum. Ruben primogenitus
meus tu fortitudo mea: et principium dolo
ris mei. Prior in donis: maior imperio. Effusus
es sicut aqua: non crescas. quia ascendisti
cubile patris tui et maculasti stratum eius.
Symeon et leui fratres: uasa iniquitatis bellan
tia. In consilium eorum non ueniat anima
mea. et in cetu illorum non sit gloria mea: quia in
furore suo occiderunt uirum: et in uolun
tate sua suffoderunt murum. Maledictus
furor eorum quia pertinax: et indignatio illorum
quia dura. Diuidam eos in iacob: et disper
gam in israel. Iuda te laudabunt fratres tui.
Manus tua in ceruicibus inimicorum tuorum:
adorabunt te filii patris tui. Catulus leo
nis iuda; ad predam fili mi ascendisti. Requi
escens accubuisti ut leo: et quasi leena. Quis
suscitabit eum: Non auferetur sceptrum
de iuda. et dux de femoribus eius donec
ueniat qui mittendus est: et ipse erit expec
tatio gentium. Ligans ad uineam pullum
suum: et ad uitem o fili mi asinam suam.
Lauabit uino stolam suam: et san
guine uue pallium suum. Pulchriores
oculi eius uino: et dentes lacte
candidiores. Zabulon in litore maris ha
bitabit. et in statione nauium: pertingens

usque ad sydonem. Ysachar asinus fortis: habi
tans inter terminos; Uidit requiem quod esset
bona et terram quod optima: et supposu
it humerum suum ad portandum: factusque est
tributis seruiens. Dan iudicabit populum
suum: sicut et alia tribus in israel. Fiat dan
coluber in uia. cerastes in semita mordens
ungulas equi: ut cadat ascensor eius retro.
Salutare tuum expectabo domine. Gad accinctus
preliabitur ante eum: et ipse accingetur re
trorsum. Aser pinguis panis eius: et prebe
bit delicias regibus. Neptalim ceruus
emissus: et dans eloquia pulchritudinis.
Filius accrescens ioseph: filius accrescens
et decorus aspectu; filie discurrerunt super
murum: sed exasperauerunt eum et iurgati
sunt: inuideruntque illi habentes iacula.
Sedit in forti arcus eius: et dissoluta sunt
uincula brachiorum et manuum illius per manus
potentis iacob. Inde pastor egressus est la
pis israel. Deus patris tui erit adiutor tuus.
et omnipotens benedicet tibi benedictionibus
celi desuper: benedictionibus abyssi iacen
tis deorsum. benedictionibus uberum et
uulue. Benedictiones patris tui conforta
te sunt benedictionibus patrum eius: donec
ueniret desiderium collium eternorum. Fiant
in capite ioseph et in uertice nazarei in
ter fratres suos. Beniamin lupus rapax mane
comedet predam: et uespere diuidet spolia.
Omnes hi in tribubus israel duodecim. Hec
loquutus est eis pater suus; Benedixitque sin
gulis benedictionibus propriis: et precepit eis
dicens. Ego congregor ad populum meum.
Sepelite me cum patribus meis in spelunca
duplici que est in agro ephron ethei. contra
mambre in terra chanaan: quam emit abra
ham cum agro ab ephron etheo in posses
sionem sepulchri. Ibi sepelierunt eum: et
saram uxorem suam. Ibi sepultus est ysaac

cum rebecca coniuge sua: ibi et lia condita iacet. Finitisque mandatis quibus filios instruebat. collegit pedes suos super lectulum. et obiit. appositusque est ad populum suum.
I. Quod cernens ioseph. ruit super faciem patris flens et deosculans eum. Precepitque servis suis medicis ut aromatibus condirent patrem. Quibus iussa explentibus. transierunt quadraginta dies. Iste quippe mos erat cadaverum conditorum. Flevitque eum egiptus septuaginta dies. Et expleto planctus tempore. locutus est ioseph ad familiam pharaonis. Si inveni gratiam in conspectu vestro. loquimini in auribus pharaonis. eo quod pater meus adiuraverit me dicens. En morior. in sepulchro meo quod fodi michi in terra chanaan sepelies me. Ascendam igitur et sepeliam patrem meum. ac revertar. Dixitque ei pharao. Ascende et sepeli patrem tuum. sicut adiuratus es. Quo ascendente. ierunt cum eo omnes senes domus pharaonis. cunctique maiores natu terre egipti. domus ioseph cum fratribus suis. absque parvulis et gregibus atque armentis que dereliquerant in terra gessen. Habuitque in comitatu currus et equites. et facta est turba non modica. Veneruntque ad aream athat. que sita est trans iordanem. ubi celebrantes exequias planctu magno atque vehementi impleverunt septem dies. Quod cum vidissent habitatores terre chanaan. dixerunt. Planctus magnus est iste egiptiis. Et idcirco appellaverunt nomen loci illius. planctus egipti. Fecerunt ergo filii iacob sicut preceperat eis. et portantes eum in terram chanaan. sepelierunt eum in spelunca duplici. quam emerat abraham cum agro in possessionem sepulchri. ab ephron etheo contra faciem manbre. Reversusque est ioseph in egiptum cum fratribus suis et omni comitatu sepulto patre. Quo mortuo timentes fratres eius et mutuo colloquentes ne forte memor sit iniurie quam passus est. et reddat nobis malum omne quod fecimus. mandaverunt ei. Pater tuus precepit nobis antequam moreretur. ut hec tibi verba illius diceremus. Obsecro ut obliviscaris sceleris fratrum tuorum et peccati atque malicie quam exercuerunt in te. Nos quoque oramus. ut servo dei patris tui dimittas iniquitatem hanc. Quibus auditis. flevit ioseph. Veneruntque ad eum fratres sui. et proni in terram adoraverunt. atque dixerunt. Servi tui sumus. Quibus ille respondit. Nolite timere. Num dei possumus resistere voluntati? Vos cogitastis de me malum. et deus vertit illud in bonum. ut exaltaret me sicut in presentiarum cernitis. et salvos faceret multos populos. Nolite metuere. Ego pascam vos et parvulos vestros. Consolatusque est eos et blande ac leniter est locutus. Et habitavit in egipto cum omni domo patris sui. Vixitque centum decem annis. et vidit effraym filios usque ad tertiam generationem. Filii quoque machir filii manasse. nati sunt in genibus ioseph.

Quibus transactis. locutus est fratribus suis. Post mortem meam deus visitabit vos. et ascendere faciet de terra ista ad terram quam iuravit abraham ysaac et iacob. Cumque adiurasset eos atque dixisset. deus visitabit vos. asportate vobiscum ossa mea de loco isto. mortuus est expletis centum decem annis vite sue. et conditus aromatibus. repositus est in loculo in egipto.

Explicit liber bresith quod genesis dicitur: habens versus viii milia septingentos. Incipiunt capitula libri exodi.

I. De infantibus hebreorum quos precepit pharao in flumen proici.

II. De puero quem invenit filia pharaonis. et cognominavit eum moysen.

III. De egiptio quem occidit moyses. et fu-

git madian 7 isrł

iiii Mortuo pharaone exaudiuit dñs filios

v Apparuit angłs moysi in rubo.

vi De signo quod dededit dñs moysi i uirga.

vii De signo sc̄do.

viii De signo tercio.

ix Ubi uenit ad socerū moyses 7 dixit ei uado ad frs̄ meos.

x Mortuo pharaone dixit dñs ad moysen. uade in egiptum.

xi Dixit dñs ad aaron uade ĩ obuiam moysi.

xii Dicunt pharaoni ut dimittat isrł.

xiii Moysi dixit dñs ut loquatur ad popłm.

xiiii De principibus isrł.

xv Deinde dixit dñs ad cor pharaonis.

xvi Proiecit aaron uirgam coram pharaone. 7 facta ē draco. fecerunt 7 magi simił.

xvii Ubi aqua fluminis facta ē sanguis. fecerunt 7 magi similt̄.

xviii Percussit itum aaron aquas egipti. et eduxit ranas. fecerunt 7 magi similt̄.

xix Percussit aaron in limo terre. 7 facte st̄ cynuphes in hoīb. 7 cessauerunt magi.

xx Inmisit dñs cynomiā in totam trā eg̃.

xxi Morte misit dñs in omnia pecora egipti.

xxii De fauilla quā sparsit moyses in celū. et facta sunt ulcera in homines.

xxiii Extendit moyses manū in celū. 7 pluit dñs ignem 7 grandinem.

xxiiii Venit locusta sup̃ om̃s fines egipti.

xxv Facte sunt tenebre in egipto triduo.

xxvi Dixit dñs ad moysen adhuc unam plagam ego induco in pharaonē.

xxvii Loquitur dñs moysi 7 aaron de sacrificio pasche.

xxviii De decima plaga in qua pcussit dñs omne primogenitum egiptioꝝ.

xxix Habitauerunt filii isrł in egipto annis quadringentis triginta.

xxx Legem pasche dat dñs.

xxxi Dixit dñs ut sanctificent omē p̃mitiuū

xxxii Summa pgenie ascenderunt filii isrł de eg̃.

xxxiii Consecutus ē pharao filios isrł. 7 cooperuit egiptios mare.

xxxiiii Canticū. 7 panis 7 chous.

xxxv Cantauit et maria cum mulierib̃ suis.

xxxvi Murmurauit popłs in deserto p aqua.

xxxvii Murmurauerunt et pro carnibus.

xxxviii Dedit dñs poplo coturnices et manna.

xxxix Manducauerunt manna annis. xl.

xl. Murmurauerunt p aq̃. 7 eduxit aquā de petra

xli. Venit amalech ad pugnā. 7 pcussit eū isrł.

xlii Venit iethro ad moysen in deserto.

xliii Consilium dedit iethro moysi. ut poneret tribunos et centuriones.

xliiii Testatur dñs p moysen populo ut audiant eum.

xlv Descendit in monte syna in igne.

xlvi Precepit dñs moysi ut ascenderet in montem solus.

xlvii Decem uerba legis p̃cepit dñs ĕxodi.

xlviii Non erunt t̄ dii alieni absq; me.

xlix Non facies t̄ ydolum neq; ullam similitudinem.

l Non sumes nom̄ dei tui in uanū.

li In mente habe diem sabbatorum.

lii Honora patrē tuū et matrē tuā.

liii Non occides.

liiii Non mechaberis.

lv Non furtum facies.

lvi Non dices falsum testimoniū.

lvii Non concupisces uxorē pximi tui neq; aliquid ei.

lviii Timuit populus et dixerunt ad moysen. tu loquere nobis.

lix Deos argenteos uel aureos ñ faciendos.

lx De puero hebreo empto.

lxi De filia distracta.

lxii De pcusso mortuo.

lxiii Si quis occidit aliquē dolo.

lxiiii Qui percusserit patrē aut matrē.
lxv Qui maledixerit patri uel matri.
lxvi Qui furto ereptum uendiderit.
lxvii Si in rixa percusserit aliquis lapide l' pugno.
lxviii Si seruū aut ancillam percusserit aliquis et mortuus fuerit.
lxix Si mulierem percusserit et aptauerit.
lxx Oculm p oculo.
lxxi Oculū serui et ancille qui eiecerit.
lxxii Cornu aliquem percusserit taur⁹.
lxxiii Si foueam quis foderit.
lxxiiii Si taurus aliū cornu percusserit.
lxxv Si quis uitulū aut taurū immolauerit.
lxxvi De fure percusso.
lxxvii De agro alieno depasto.
lxxviii De area incensa uel messi.
lxxix De cōmdato 7 furto ab aliquo erepto.
lxxx De iumento uel aliquo pecude commendato 7 mortuo.
lxxxi Si petierit quis animal 7 mortuū fuit.
lxxxii De uirgine nondum sponsata.
lxxxiii Maleficum occidendum.
lxxxiiii Qui dormierit cum pecude occidendū.
xc Qui immolauit dys eradicandum.
xci Aduenam ñ nocendum.
xcii Viduam 7 orphanum ñ nocendum.
xciii De fenore 7 de pignere.
xciiii Non blasphemandū.
xcv Primicias offerendas.
xcvi Omne primitiuum dnō offerendū.
xcvii Carnē a bestia ñ edendā.
xcviii Non credendum facile q̄d audieris.
xcix Non consentiendum fieri testis iniquus.
c Non ē cū multis malum.
ci Non declinare cum multis iudicium.
cii Non spuendū paupem in iudicio nec pullo faciendum.
ciii Errans inimici iumentū reuocandū.
ciiii Inimici iumentū pssum pondere erigend⁹.
cv Iudiciū paupis ñ subuertendū.

cvi Ab omī uerbo iniquo recedendū.
cvii Innocentē et iustū ñ occidendum.
cviii Impiū ñ iustificandū p munerib⁹.
cviiii De anno remissionis septimo.
cx Sabbato ñ opandū.
cxi Omnia que pcepit dš obseruanda.
cxii Tribus temporib⁹ anni diē sollēne agend⁹.
cxiii Diē festū azimoꝝ obseruandū.
cxiiii Vacuū in ɔspectu dnī ñ apparendū.
cxv Trib; temporib; anni oē masculinum apparere dnō.
cxvi Primicias terre offerendas.
cxvii Non coquendū agnū in lacte matr̄s.
cxviii Angelm pmittit dns qui pcedat.
cxviiii Qui dm̄ audierit libari ab inimicis.
cxx Deos alienigenarū non adorandos.
cxxi Timorē 7 uespas missurū dnm̄ que eiciant alienigenas.
cxxii Dixit dns moysi ascendere ad se ī montem cum maiorib; natu.
cxxiii Edificauit moyses altare et xii lapidib⁹.
cxxiiii Ascendit moyses cum maiorib; natu.
cxxv Omš electi uenerunt in loco dī.
cxxvi Dixit dns moysi ut ascendat in montē accipe tabulas testamti. / ftas dnī.
cxxvii Ascendit moyses. 7 descendit ad eū maie
cxxviii Dixit dns offerri initia ad tabnaclm faciendum.
cxxix De fabrica arcę. 7 mēsę. 7 tabnacli.
cxxx De fabrica altaris.
cxxxi De oleo lucerne. / gant.
cxxxii De aaron 7 filys eius ut sacdotio fun
cxxxiii De stola scā.
cxxxiiii De ueste sacerdotali. / molanda.
cxxxv De ordinandis sacerdotib; 7 hostia im
cxxxvi De altari incensi.
cxxxvii De oblatione exoratonis.
cxxxviii Sacdotes lauare man⁹ 7 pedes cū accedūt sacrificare deo. de oleo unctionis scō.
cxxxix De ungento incensi.

LANDES- UND STADT- BIBLIOTHEK DÜSSELDORF

cxl De beselecl quē repleuit ds̄ spū sapien
tie ad omne opus.
cxli De sabbato obseruando.
cxlii Ubi dat dn̄s moysi tabulas testamenti.
cxliii Fecit aaron uitulū conflatilē.
cxliiii Dicit dn̄s moysi descende uelocit̄.
cxlv Orauit moyses p populo.
cxlvii Vidit moyses uitulū ꝛ confregit tabulas.
cxlviii Dicit moyses ad aaron quare hoc fecisti.
cxlix Iussit moyses populo ut occiderent inuicē.
cl Rogat moyses p populo ut dimittat illi
cli dn̄s peccatum illorum.
clii Dicit dn̄s moysi ascendite in terram quam
iuraui patribus ūris.
cliii Increpat dn̄s populū ꝛ loquit̄ ad moy
sen in columpna nubis.
cliiii Loquit̄ ē dn̄s ad moysen quomodo loquitur
quis ad amicū suū.
clv Petit moyses uidere dn̄m. ꝛ ait illi dn̄s n̄
potes uidere faciē meam. ⸗ibi.
clvi Ascendit moyses in montē ꝛ dn̄s descend̄
clvii Omē primitiuū iubet sibi offerri dn̄s.
clviii Non manducauit moyses diebꝫ. xl. cū scri
beret u̇ba testamenti. ⸗ē suam.
clix Gl'osa facta ē facies moysi. ꝛ uelabat faci
clx Dedic sabbatorum.
clxi Inicia iubet offerri dn̄o quecūq; disposu
issent in corde suo ad opus tabnaculi ꝛ
altaris. et stolam. ꝛ item sacdotalium.
clxii Fecerunt beselecl. et ooliab. ꝛ omīs sapi
ens stolas scās.
clxiii Fecit beselecl archam testimonij ꝛ m̄sā.
ꝛ candelabrū ꝛ septē lucernas. ꝛ altare
aureū ꝛ oleū unguenti.
clxiiii In die primo m̄sis primi pcepit dn̄s moy
si scificari om̄ia. ꝛ induere aaron stola scā
clxv In primo m̄se scdo anno pfectionis de egi
pto statuit moyses tabnacl̄m testimi.
clxvi Consumato tabnaclo texit nubes tabna
clm ꝛ maiestas dn̄i impleuit illud.

Incipit lib̄ ellesmoth
q̄ exodus dicit̄.

H
ec sunt nomina
filiorum isrl̄ qui
ingressi sunt in
egiptū cū iacob.
singli cum do
mibus suis in
troierunt. Ru
ben. Symeon.
leui. Iudas. ysa
char. zabulon. et beniamin. dan. et nepta
lim. Gad et aser. Erant ḡ omnes anime eoꝝ
que egresse sunt de femore iacob. septua
ginta quinq;. Ioseph in egipto erat. Quo
mortuo et uniu̇sis fratribus eius. omniq;
cognatione sua. filij isrl̄ creuerunt. et qua
si germinantes multiplicati sunt. ac roboꝛa
ti nimis impleuerunt terram. Surrexit inte
rea rex nouus sup egiptum qui ignoꝛabat ioseph.
et ait ad populum suum. Ecce popl̄s filioꝝ
isrl̄ multus. et fortioꝛ nobis est. Venite sapi
enť opprimam̄ eum. ne forte multiplicetur.
Et si ingru̇erit contra nos bellum. addatur
inimicis n̄ris. expugnatisq; nobis egrediat̄
e terra. Preposuit itaq; eis magistros opum.
ut affligerent eos onéribus. Edificaueruntq;
urbes tabnaclorum pharaóni. phiton et rames
ses. Quantoq; opprimebantur. tantó magis
multiplicabantur et crescebant. Oderantq; fi
lios isrl̄ egiptij. et affligebant illudentes eis.
atq; ad amaritudinem pducebant uitā eoꝝ.
opibus duris luti et lateris. omniq; famula
tu quo in terre opibus pmebant̄. dixit autē
rex egipti obstetricibus hebreoꝝ. quarū una
uocabatur sephoꝛa. et altera phua. pcipiens
eis. Quando obstetricabitis hebreas. et par
tus tempus aduenerit. si masculus fuerit.
interficite illū si femina reseruate. Timuerunt
autem obstetrices deum. ꝛ n̄ fecerunt

iuxta p̄ceptū regis egypti. sed conseruaue
runt mares. Quibus accersitis ad se rex ait.
Quid nam ē hoc quod facere uoluistis. ut
pueros seruaretis. Que responderunt.
Non sunt hebree sicut egyptię mulieres.
Ipse enim obstetricandi habent scientiā.
et p̄us quam ueniamus ad eas pariunt.
Bene ḡ fecit d̄s obstetricib;. et creuit pp̄ls.
confortatusq; est nimis. Et quia timue
runt obstetrices deum. edificauit illis do
mos. Precepit ḡ pharao omī populo suo
dicens. Quicquid masculini sexus natū
fuerit in flumen p̄icite. quicquid femi
nini reseruate. .ii.

Egressus est post hęc uir de domo le
ui. accepta uxore stirpis sue. que con
cepit et peperit filium. et uidens eum ele
gantē abscondit trib; mensibus. Cumq;
iam celare non posset. sumpsit fiscellam
scirpeam. et liniuit eam bitumine ac pice.
posuitq; intus infantulum. et exposuit
eum in carecto ripę fluminis. stante procul
sorore eius et considerante euentū rei. Ecce
aūt descendebat filia pharaonis ut laua
retur in flumine. et puelle eius gradie
bantur p̄ crepidinem aluei. Que cū uidis
set fiscellam in papirione. misit unam e fa
mulabus suis. et allatam aperiens. cernens
q; in ea paruulum uagientem. miserta ei'
ait. De infantibus hebreorum ē hic. Cui
soror pueri. Vis inquit ut uadam et uocē
tibi hebream mulierem que nutrire possit
infantulum. Respondit. Vade. Perrexit pu
ella. et uocauit matrem eius. Ad quam
loquuta filia pharaonis. accipe ait puerū
istum et nutri m̄. et ego t̄ dabo mercedē
tuam. Suscepit mulier. et nutriuit pue
rum. adultūq; tradidit filię pharaonis.
Quē illa adoptauit in locum filii. uoca
uitq; nomen eius moysen dicens. quia de
aqua tuli eū.

In dieb; illis postquam creuerat moyses.
egressus ad fr̄s suos. uidit afflictionem
eorum. et uirū egyptium p̄cutientē quē
dā de hebreis fratrib; suis. Cumq; circū
spexisset huc atq; illuc. et nullū adeē ui
disset. p̄cussum egyptium abscondit sā
bulo. Et egressus die altero conspexit du
os hebreos rixantes. dixitq; ei qui fecit
iniuriam. Quare p̄cutis proximū tuū.
Qui respondit. Quis te constituit princi
pem et iudicem sup̄ nos. Num occidere tu
me uis sicut occidisti heri egyptium. Ti
muit moyses et ait. Quomodo palam
factum est uerbum istud. Audiuitq;
pharao hunc sermonem. et querebat oc
cidere moysēn. Qui fugiens de conspectu
eius. moratus est in terra madian. et se
dit iuxta puteum. Erant aūt sacerdoti
madian septem filie. que uenerunt ad hau
riendam aquam. et impletis canalibus
adaquare cupiebant greges patris sui.
Superuenēre pastores. et eiecerunt eas. Sur
rexit moyses et defensis puellis. adaqua
uit oues earum. Que cū reuertissent ad
raguel patrem suū. dixit ad eas. Cur ue
locius uenistis solito. Responderunt.
Vir egyptius liberauit nos de manu pa
storū. insup̄ et hausit aquam nobiscum.
potūq; dedit ouibus. At ille ubi ē inquit.
Quare dimisistis hominem. Vocate eum.
ut comedat panē. Iurauit ḡ moyses q̄d ha
bitaret cum eo. Accepitq; sephoram filiam
eius. que peperit ei filium quē uoca
uit gersan dicens. Aduena fui in terra ali
ena. Alterum uō peperit. quē uocauit elie
zer dicens. D̄s enim patris mei adiutor
meus. et eripuit me de manu pharaonis.

Post multū temporis
mortuus ē rex egypti. et ingemiscentes

filii israel propter opera uociferati sunt. Ascenditque clamor eorum ad dominum ab operibus. et audiuit gemitum eorum. ac recordatus est federis quod pepigerat cum abraham. ysaac. et iacob. Et respexit dominus filios israel. et liberauit eos. III.

Moyses autem pascebat oues iethro cognati sui sacerdotis madian. Cumque minasset gregem ad interiora deserti. uenit ad montem dei oreb. Apparuitque ei dominus in flamma ignis de medio rubi. et uidebat quod rubus arderet et non combureretur. Dixit ergo moyses. Vadam et uidebo uisionem hanc magnam. quare non comburatur rubus. Cernens autem dominus quod pergeret ad uidendum. uocauit eum de medio rubi et ait. Moyses moyses. Qui respondit. Assum. At ille. Non appropies inquit huc. Solue calciamentum de pedibus tuis. Locus enim in quo stas. terra sancta est. Et ait. Ego sum deus patris tui. deus abraham. et deus ysaac. et deus iacob. Abscondit moyses faciem suam. non enim audebat respicere contra deum. Cui ait dominus. Vidi afflictionem populi mei in egipto. et clamorem eius audiui propter duritiam eorum qui prefsunt operibus. Et sciens dolorem eius descendi ut liberarem eum de manibus egiptiorum. et educerem de terra illa. in terram bonam. et spaciosam. in terram que fluit lacte et melle. ad loca chananei. et ethei. et amorrei. pherezei. et euei. et ihebusei. Clamor ergo filiorum israel uenit ad me. uidique afflictionem eorum. qua ab egiptiis opprimuntur. Sed ueni mittam te ad pharaonem. ut educas populum meum filios israel de egipto. Dixitque moyses ad dominum. Quis ego sum ut uadam ad pharaonem et educam filios israel de egipto. Qui dixit ei. Ego ero tecum. Et hoc habebis signum quod miserim te. Cum eduxeris populum meum de egipto. immolabis super montem istum. Ait moyses ad deum. Ecce ego uadam ad filios israel. et dicam eis. Deus patrum uestrorum misit me ad uos. Si dixerint mihi quod est nomen eius. quid dicam eis. Dixit dominus ad moysen. Ego sum qui sum. Ait. Sic dices filiis israel. Qui est misit me ad uos. Dixitque iterum deus ad moysen. Hec dices filiis israel. Dominus deus patrum uestrorum deus abraham. et deus ysaac. et deus iacob. misit me ad uos. Hoc nomen michi est in eternum. et hoc memoriale meum in generationem et generationem. Vade congrega seniores israel. et dices ad eos. Dominus deus patrum uestrorum apparuit michi. deus abraham. et deus ysaac. et deus iacob. dicens. Visitans uisitaui uos. et uidi omnia que acciderunt uobis in egipto. et dixi ut educam uos de afflictione egipti. in terram chananei. et ethei. et amorrei. et pherezei. euei et iebusei. ad terram fluentem lacte et melle. et audient uocem tuam. Ingredieris que tu et seniores israel ad regem egipti. et dices ad eum. Dominus deus hebreorum uocauit nos. Ibimus uiam trium dierum per solitudinem. ut immolemus domino deo nostro. Sed ego scio quod non dimittet uos. rex egipti ut eatis. nisi per manum ualidam. Extendam enim manum meam. et percutiam egiptum in cunctis mirabilibus meis que facturus sum in medio eorum. Post hec dimittet uos. Daboque gratiam populo huic coram egiptiis. Et cum egrediemini non exibitis uacui. sed postulabit mulier a uicina sua et ab hospita sua. uasa argentea et aurea. ac uestes. ponetisque eas super filios ac filias uestras. et spoliabitis egiptum. Respondit moyses et ait. Non credent michi neque audient uocem meam. sed dicent non apparuit tibi dominus. IIII.

Dixit ergo ad eum. Quid est quod tenes in manu tua. Respondit. Virga. Dixitque dominus. Proice illam in terram. Proiecit. et

versa est in colubrum, ita ut fugeret moyses. Dixitque dominus. Extende manum tuam: et apprehende caudam eius. Extendit et tenuit: versaque est in virgam. Ut credant inquit quia apparuerit tibi dominus deus patrum tuorum: deus abraham. deus ysaac. et deus iacob.

Dixitque dominus rursum. Mitte manum tuam in sinum tuum. Quam cum misisset in sinum: protulit leprosam instar nivis. Retrahe ait manum in sinum tuum. Retraxit et protulit iterum: et erat similis carni reliquę. Si non crediderint inquit tibi, neque audierint sermonem signi prioris: credent verbo signi sequentis. Quod si nec duobus quidem signis crediderint, neque audierint vocem tuam: sume aquam fluminis et effunde super aridam: et quicquid hauseris de fluvio vertetur in sanguinem. Ait moyses. Obsecro domine non sum eloquens ab heri et nudius tercius. et ex quo locutus es ad servum tuum. impeditioris et tardioris lingue sum. Dixit dominus ad eum. Quis fecit os hominis? aut quis fabricatus est mutum et surdum. videntem et cecum? Nonne ego? Perge igitur et ego ero in ore tuo: docebo que te quid loquaris. At ille. Obsecro inquit domine: mitte quem missurus es. Iratus dominus in moysen ait. Aaron frater tuus levites scio quod eloquens sit: ecce ipse egredietur in occursum tuum: vidensque te letabitur corde. Loquere ad eum et pone verba mea in ore eius: et ego ero in ore tuo et in ore illius: et ostendam vobis quid agere debeatis. Ipse loquetur pro te ad populum. et erit os tuum: tu autem eris ei in his que ad deum pertinent. Virgam quoque hanc sume in manu tua: in qua facturus es signa.

Abiit moyses et reversus est ad iethro cognatum suum: dixitque ei. Vadam et revertar ad fratres meos in egyptum: ut videam si adhuc vivant. Cui ait iethro. Vade in pace.

Dixit ergo dominus ad moysen in madian. Vade et revertere in egyptum: mortui sunt enim omnes qui querebant animam tuam. Tulit ergo moyses uxorem suam et filios suos. et imposuit eos super asinum: reversusque est in egyptum portans virgam dei in manu sua. Dixitque ei dominus revertenti in egyptum. Vide ut omnia ostenta que posui in manu tua facias coram pharaone: Ego indurabo cor eius: et non dimittet populum. Dices ad eum. Hec dicit dominus. filius primogenitus meus israhel. Dixi tibi. dimitte filium meum ut serviat michi: et noluisti dimittere eum: ecce ego interficiam filium tuum primogenitum. Cumque esset in itinere in diversorio: occurrit ei dominus et volebat occidere eum. Tulit illico sephora acutissimam petram: et circumcidit preputium filii sui. Tetigitque pedes eius et ait. Sponsus sanguinum tu michi es. Et dimisit eum postquam dixerat sponsus sanguinum: ob circumcisionem.

Dixit autem dominus ad aaron. Vade in occursum moysi in deserto. Qui perrexit ei obviam in montem dei: et osculatus est eum. Narravitque moyses aaron omnia verba domini quibus miserat eum: et signa que mandaverat. Veneruntque simul et congregaverunt cunctos seniores filiorum israhel. Locutusque est aaron omnia verba que dixerat dominus ad moysen. et fecit signa coram populo: et credidit populus. Audieruntque quod visitasset dominus filios israhel. et quod respexisset afflictionem eorum: et proni adoraverunt.

Post hec ingressi sunt moyses et aaron: et dixerunt pharaoni. Hec dicit dominus deus israhel. Dimitte populum meum ut sacrificet michi in deserto. At ille respondit.

Quis est dominus ut audiam vocem eius et dimittam
israel? Nescio dominum et israel non dimittam.
Dixeruntque: Deus hebreorum vocavit nos ut
eamus viam trium dierum in solitudinem
ut sacrificemus domino deo nostro ne forte acci
dat nobis pestis aut gladius. Ait ad eos
rex egipti: Quare moyses et aaron sollici
tatis populum ab operibus suis? Ite ad one
ra vestra. Dixitque pharao: Multus est populus
terre; videtis quod turba succreverit, quan
to magis si dederitis eis requiem ab operibus?
Precepit ergo in die illo prefectis operum et ex
actoribus populi dicens: Nequaquam ultra
dabitis paleas populo ad conficiendos
lateres sicut prius; sed ipsi vadant et col
ligant stipulam; et mensuras laterum
quos prius faciebant imponetis super eos
nec minuetis quicquam. Vacant enim
et ideo vociferantur dicentes: Eamus
et sacrificemus deo nostro. Opprimantur
operibus et expleant ea ut non acquiescant
verbis mendacibus. Igitur egressi prefecti
operum et exactores ad populum dixerunt:
Sic dicit pharao: Non do vobis paleas.
Ite et colligite sicubi invenire poteritis
nec minuetur quicquam de opere vestro. Disper
susque est populus per omnem terram
egipti ad colligendas paleas. Prefectique
operum instabant dicentes: Complete opus
vestrum cotidie ut prius facere solebatis quan
do dabantur vobis palee. Flagellatique sunt
qui preerant operibus filiorum israel ab ex
actoribus pharaonis dicentibus: Quare non
impletis mensuram vestram laterum sicut
prius nec heri nec hodie? Veneruntque pre
positi filiorum israel et vociferati sunt ad
pharaonem dicentes: Cur ita agis contra
servos tuos? Palee non dantur nobis
et lateres similiter imperantur. En famu
li tui flagellis cedimur et iniuste agitur
contra populum tuum. Qui ait: Vacatis ocio
et idcirco dicitis: Eamus et sacrificemus domino.
Ite ergo et operamini. Palee non dabuntur vobis
et reddetis consuetum numerum laterum. Vide
bantque se prepositi filiorum israel in malo eo quod
diceretur eis: non minuetur quicquam de late
ribus per singulos dies. Occurreruntque moysi
et aaron qui stabant ex adverso egredientes
a pharaone et dixerunt ad eos: Videat dominus
et iudicet quoniam fetere fecistis odorem nostrum co
ram pharaone et servis eius et prebuistis ei
gladium ut occideret nos. Reversusque mo
yses ad dominum ait: Domine cur afflixisti populum
istum? Quare misisti me? Ex eo enim quo
ingressus sum ad pharaonem ut loquerer
in nomine tuo afflixit populum tuum et
VI. non liberasti eos. Dixitque dominus ad moysen: Nunc
videbis que facturus sum pharaoni. Per ma
num enim fortem dimittet eos et in manu
robusta eiciet illos de terra sua.
Loquutusque est dominus ad moysen dicens:
Ego dominus qui apparui abraham ysa
ac et iacob in deo omnipotente et nomen
meum adonai non indicavi eis. Pepigi
que cum eis fedus ut darem illis terram
chanaan, terram peregrinationis eorum
in qua fuerunt advene. Ego audivi ge
mitum filiorum israel quo egiptii oppres
serunt eos et recordatus sum pacti mei.
Ideo dic filiis israel: Ego dominus qui educam
vos de ergastulo egiptiorum et eruam de
servitute ac redimam in brachio excelso
et iudiciis magnis. Et assumam vos mihi
in populum et ero vester deus et scietis
quod ego sum dominus deus vester qui eduxe
rim vos de ergastulo egiptiorum et in
duxerim in terram super quam levavi ma
num meam ut darem eam abraham ysaac
et iacob daboque illam vobis possidendam
ego dominus. Narravit ergo moyses omnia filiis

isrl' qui n̄ acquieuerunt ei propt' angustiā
sp̄c. et op' durissimum. Loquutusq; ē dn̄s
ad moysen dicens. Ingredere et loquere
ad pharaonem regem egipti: ut dimittat
filios isrl' de terra sua. Respondit moyses
coram dn̄o. Ecce filij isrl' non me audiunt.
et quomō audiet me pharao. presertim cū
sim incircumcisus labijs.

Loquutus ē dn̄s ad moysen et aaron et
dedit mandatū ad filios isrl'. et ad pharao
nem regem egipti: ut educerent filios isrl'
de terra egipti. Isti sunt principes domorū
p familias suas. filij ruben p̄mogeniti
isrl's. enoch. et phallu. esrom. et charmi.
He cognationes ruben. filij symeon ia
muel. et iamin. et aoth. iachin. et soer.
et saul filius chananitidis. He p genies
symeon. Et hec nomina filiorum leui p
cognationes suas. Gerson. et caath. et me
rari. Anni autem uite leui: fuerunt centū
triginta septē. filij gerson: lobeni. et se
mei. p cognationes suas. filij caath: am
ram. et suar. et hebron. et oziel. Anniq;
uite caath: centum triginta tres. filij me
rari: mooli. et musi. He cognationes le
ui: p familias suas. Accepit aut̄ amram
uxorem iocabeth patruelem suam: que
peperit ei aarō et moysen et mariā. fueruntq; an
ni uite amram: centum triginta septem.
filij quoq; ysaar: chore. et napheg. et
zechri. filij quoq; oziel: misael. et helsaphan.
et zechri. Accepit autem aaron uxorē elisa
beth filiam aminadab sororē naason: que pe
perit ei nadab et abiu. et eleazar. et ythamar.
filij quoq; chore: asir. et helchana. et abia
sab. He sunt cognationes choritarum.
At ū eleazar filius aaron accepit uxorē de
filiabus phutiel: que peperit ei phinees. Hi
sunt principes familiarum leuiticarum.
p cognationes suas. Iste ē aaron et moy
ses: quibus precepit dn̄s ut educerent fi
lios isrl' de terra egipti. p turmas suas.
Hi sunt qui loquuntur ad pharaonem re
gem egipti: ut educant filios isrl' de egip
to. Iste moyses et aaron: in die qua locu
tus ē dn̄s ad moysen in terra egipti.

Et loquutus ē dn̄s ad moysen dicens.
Ego dn̄s. Loquere ad pharaonē regem
egipti: omnia que ego loquor t̄. Et ait mo
yses coram dn̄o. En incircumcisus labijs
sum. Quomodo audiet me pharao. Dixitq; vij.
dn̄s ad moysen. Ecce constitui te dm̄ pha
raonis: et aaron frat' tuus erit propheta tu
us. Tu loqueris omnia que mando tibi.
ille loquetur ad pharaonē ut dimittat fi
lios isrl' de terra sua. Sed ego indurabo
cor eius. et multiplicabo signa et ostenta
mea in terra egipti: et non audiet uos.
Immittamq; manum meam sup egiptū.
et educam exercitū et populū meū filios
isrl'. de terra egipti p iudicia maxima. et
scient egiptij quod ego sum dn̄s qui extē
derim manum meam sup egiptū: et edux
erim filios isrl' de medio eorum. Fecit itaq;
moyses et aaron sicut preceperat dn̄s: ita
egerunt.

Erat aut̄ moyses octoginta annorum.
et aaron octoginta trium: quando lo
quuti sunt ad pharaonē. Dixitq; dn̄s ad
moysen et aaron. Cum dixerit uob' pha
rao ostendite signa: dices ad aaron. Tolle
uirgam tuam et pice eam coram pharao
ne: ac uertatur in colubrum. Ingressi
itaq; moyses et aaron ad pharaonem: fe
cerunt sicut preceperat dn̄s. Tulitq; aaron
uirgam coram pharaone et seruis eius:
que u'sa ē in colubrum. Vocauit autem
pharao sapientes et maleficos: et fecerūt
etiam ipsi p incantationes egiptias et ar
chana quedam similit'. Proieceruntq; sin

guli uirgas suas que uerse sunt in dracones.
sed deuorauit uirga aaron uirgas eorum.
Induratumque est cor pharaonis et non au
diuit eos sicut preceperat dominus.
Dixit autem dominus ad moysen. Ingrauatum
est cor pharaonis non uult dimittere
populum. Vade ad eum mane. ecce egredie
tur ad aquas. et stabis in occursum eius
super ripam fluminis. et uirgam que con
uersa est in draconem tolles in manu tua. di
cesque ad eum. Dominus deus hebreorum misit
me ad te dicens. Dimitte populum meum ut
michi sacrificet in deserto. et usque ad presens
audire noluisti. Hec igitur dicit dominus. In hoc
scies quod dominus sim. Ecce percutiam uirga
que in manu mea est aquam fluminis. et
uertetur in sanguinem. Pisces quoque qui
sunt in fluuio morientur. et computres
cent aque. et affligentur egiptii biben
tes aquam fluminis. Dixit quoque dominus
ad moysen. Dic ad aaron. Tolle uirgam
tuam et extende manum tuam super aquas
egipti. et super fluuios eorum et riuos ac
paludes. et omnes lacus aquarum ut uertan
tur in sanguinem. et sit cruor in omni ter
ra egipti. tam in ligneis uasis quam in
saxeis. Feceruntque ita moyses et aaron si
cut preceperat dominus. Et eleuans uirgam percus
sit aquam fluminis coram pharaone et
seruis eius que uersa est in sanguinem.
et pisces qui erant in flumine mortui sunt.
Computruitque fluuius. et non poterant
egiptii bibere aquam fluminis. et fuit
sanguis in tota terra egipti. Feceruntque
similiter malefici egiptiorum incantatio
nibus suis. et induratum est cor pharaonis
nec audiuit eos sicut preceperat dominus. Auertitque
se. et ingressus est domum suam. nec
apposuit cor etiam hac uice. Foderunt
autem omnes egiptii per circuitum fluminis
aquam ut biberent. Non enim poterant bi
bere de aqua fluminis. Impletique sunt sep
tem dies. postquam percussit dominus fluuium.
Dixitque dominus ad moysen. viii.
Ingredere ad pharaonem. et dices ad eum.
Hec dicit dominus. Dimitte populum meum ut
sacrificet michi. Sin autem nolueris dimitte
re. ecce ego percutiam omnes terminos tuos
ranis. et ebulliet fluuius ranas que ascen
dent et ingredientur domum tuam et cu
biculum lectuli tui. et super stratum tuum.
et in domos seruorum tuorum. et in po
pulum tuum. et in furnos tuos. et in reli
quias ciborum tuorum. et ad te et ad populum
tuum. et ad omnes seruos tuos intrabunt
rane. Dixitque dominus ad moysen. Dic ad aaron.
Extende manum tuam super fluuios. et super
riuos ac paludes. et educ ranas super terram
egipti. Extendit aaron manum super aquas
egipti. et ascenderunt rane. operueruntque ter
ram egipti. Fecerunt autem malefici per in
cantationes suas similiter. eduxeruntque
ranas super terram egipti. Vocauit autem
pharao moysen et aaron. et dixit eis. Orate
dominum ut auferat ranas a me et a populo
meo. et dimittam populum ut sacrificet domino.
Dixitque moyses pharaoni. Constitue michi
quando deprecer pro te. et pro seruis tuis. et pro
populo tuo. ut abigantur rane a te et a
domo tua. et tantum in
flumine remaneant. Qui respondit. Cras.
At ille. Iuxta uerbum inquit tuum faciam. ut
scias quoniam non est sicut dominus deus noster. et recedent
rane a te et a domo tua et a pueris tuis et a populo tuo. tantum in flu
mine remanebunt. Egressique sunt moyses
et aaron a pharaone. et clamauit moyses
ad dominum pro sponsione ranarum quam condixe
rat pharaoni. Fecitque dominus iuxta uerbum
moysi. et mortue sunt rane de domibus. et
de uillis et de agris. Congregaueruntque

eas in immensos aggeres. et computruit
terra. Videns autem pharao quod data eet
requies. ingrauauit cor suũ et ñ audiuit eos
sicut preceperat dñs.
Dixitq; dñs ad moysen. Loquere ad aaron.
Extende uirgam tuam et percute pul-
uerem terre. et sint sciniphes in uniu͂sa
terra egipti. Feceruntq; ita. Et extendit aa-
ron manũ uirgam tenens. percussitq; pul-
uerem terre. et facte sunt sciniphes in ho
minibus et iumentis. Omnis puluis terre
uersus ẽ in sciniphes. p totam terrã egipti.
Feceruntq; similit̃ malefici incantationib;
suis ut educerent sciniphes. et non potue
runt. Erantq; sciniphes tam in hominib;
quam in iumentis. Et dixerunt malefici
ad pharaonem. Digitus dei est hic. Induratu
mq; ẽ cor pharaonis. et non audiuit eos
sicut preceperat dñs. IX.
Dixit quoq; dñs ad moysen. Consurge
diluculo et sta coram pharaone. egredie-
tur enim ad aquas. et dices ad eum. Hec dicit
dñs. Dimitte pplm meũ. ut sacrificet michi.
Quod si non dimiseris eum. ecce ego immit
tam in te et in seruos tuos et in populum
tuum. et in domos tuas omñe genꝰ muscaꝝ.
et implebuntur domus eorum muscis di
ui͂si generis. in uniu͂sa terra in qua fuerint.
Faciamq; mirabilem in die illa terrã gessen
in qua populus mẽs ẽ. ut non sint ibi musce.
ut scias quia ego dñs in medio terre. po
namq; diuisionem inter pplm meum et inter
populum tuũ. Cras erit signũ istud. Fecitq;
dñs ita. Et uenit musca grauissima in do
mos pharaonis et seruorum eius. et in om
nem terram egipti. Corruptaq; ẽ terra ab
huiuscemodi muscis. Vocauitq; pharao
moysen et aaron. et ait eis. Ite sacrificate
deo ur̃o in terra hac. Et ait moyses. Non po
test ita fieri. Abhominationes enim egipti-
oꝝ immolabimus dño deo nr̃o. Quod si ma
ctauimus ea que colunt egiptij coram eis.
lapidibus nos obruent. Viam triũ dierũ
pgemus in solitudinem. et sacrificabim'
dño deo nr̃o sicut pcepit nobis. Dixitq; pha
rao. Ego dimittam uos ut sacrificetis dño
deo ur̃o in deserto. Uerumtam̃ longius ne
abeatis. Rogate p me. Et ait moyses. E
gressus a te orabo dñm. et recedet musca
a pharaone et a seruis et a populo eius.
cras. Veruntamen noli ultra fallere.
ut non dimittas populum sacrificare
dño. Egressusq; moyses a pharaone ora
uit dñm. Qui fecit iuxta ũbum illius.
et abstulit muscas a pharaone et a ser
uis et a pplo eius. non supfuit ne una
quidem. Et ingrauatum ẽ cor pharaonis.
ita ut ne hac quidem uice dimitteret pplm.
Dixit aũt dñs ad moysen.
Ingredere ad pharaonem et loquere
ad eum. Hec dicit dñs ds hebreoꝝ. Di
mitte populum meum ut sacrificet m̃.
Quod si adhuc renuis et retines eos. ec
ce manus mea erit sup agros tuos. super
equos et asinos et camelos. et oues et bo
ues. pestis ualde grauis. Et faciet dñs
mirabile int̃ possessiones isrl̃. et possessi
ones egiptiorum. ut nichil omnino pereat
ex his que ptinent ad filios isrl̃. Constitu
itq; dñs tempus dicens. Cras faciet dñs
ũbum istud in terra. Fecit g̃ dñs ũbum
hoc altera die. mortuaq; sunt omnia ani
mantia egiptiorum. De animalib; ũo filioꝝ
isrl̃. nichil omnino piit. Et misit pharao
ad uidendũ. nec erat quicquam mortuũ
de his que possidebat isrl̃. Ingrauatumq;
ẽ cor pharaonis. et ñ dimisit pplm.
Et dixit dñs ad moysen et aaron. Tollite
plenas manus cineris de camino. et spar
gat illud moyses in celum coram pharaone.

sitque puluis super omnem terram egipti. Erit
enim in hominibus et iumentis uulnera et
uesice turgentes in uniuersa terra egipti.
Tuleruntque cinerem de camino et steterunt
coram pharaone. Et sparsit illum moyses in
celum. factaque sunt uulnera uesicarum tur
gentium in hominibus et in iumentis. nec pote
rant malefici stare coram moyse propter uul
nera que in eis erant et in omni terra egip
ti. Indurauitque dominus cor pharaonis et non
audiuit eos sicut locutus est dominus ad moy
Dixit quoque dominus ad moysen. sen.
Mane consurge et sta coram pharaone
et dices ad eum. Hec dicit dominus deus hebreorum.
Dimitte populum meum ut sacrificet mihi.
quia in hac uice mittam omnes plagas
meas super cor tuum et super seruos tuos et super
populum tuum. ut scias quod non sit simi
lis mei in omni terra. Nunc enim extendens
manum meam percutiam te et populum tuum
peste. peribisque de terra. Idcirco autem posui te
ut ostendam in te fortitudinem meam. et nar
retur nomen meum in omni terra. Adhuc retines
populum meum. et non uis eum dimittere.
En pluam hac ipsa hora cras grandinem
multam nimis. qualis non fuit in egipto
a die qua fundata est usque in presens tempus.
Mitte ergo iam nunc et congrega iumenta
tua et omnia que habes in agro. Homi
nes enim et iumenta et uniuersa que in
uenta fuerint foris nec congregata de agris.
cecideritque super ea grando morientur. Qui
timuit uerbum domini de seruis pharaonis. fe
cit confugere seruos suos et iumenta in
domos. Qui autem neglexit sermonem domini.
dimisit seruos suos et iumenta in agris.
Et dixit dominus ad moysen. Extende manum X.
tuam in celum. et fiat grando in uniuersa
terra egipti. super homines et super iumenta
et super omnem herbam agri in terra egipti.

Extenditque moyses uirgam in celum. et dominus
dedit tonitrua et grandinem. ac discurrentia
fulgura super terram. Pluitque dominus grandinem
super terram egipti. et grando et ignis mixta
pariter ferebantur. Tanteque fuit magnitudi
nis. quanta ante numquam apparuit in uni
uersa terra egipti ex quo gens illa condita est.
Et percussit grando in omni terra egipti cun
cta que fuerunt in agris. ab homine usque
ad iumentum. Cunctam herbam agri
percussit grando. et omne lignum regionis
confregit. Tantum in terra gessen ubi erant
filii israel grando non cecidit. Misitque pharao
et uocauit moysen et aaron. dicens ad eos.
Peccaui etiam nunc. Dominus iustus. ego
et populus meus impii. Orate dominum ut desi
nant tonitrua dei et grando. ut dimittam
uos et nequaquam hic ultra maneatis.
Ait moyses. Cum egressus fuero de urbe
extendam palmas meas ad dominum et cessa
bunt tonitrua et fulgura et grando non
erit. ut scias quia domini est terra. Noui autem
quod et tu et serui tui necdum timeatis
dominum deum. Linum ergo et ordeum lesum est.
eo quod ordeum esset uirens. et linum iam
folliculos germinaret. Triticum autem
et far non sunt lesa. quia serotina erant.
Egressusque moyses a pharaone ex urbe.
tetendit manus ad dominum. et cessauerunt
tonitrua et grando. nec ultra stillauit plu
uia super terram. Videns autem pharao quod
cessasset pluuia et grando et tonitrua.
auxit peccatum. et ingrauatum est cor eius
et seruorum illius et induratum nimis. nec
dimisit filios israel sicut preceperat dominus per ma
num moysi. Et dixit dominus ad moysen. In
gredere ad pharaonem. Ego enim induraui
cor eius. et seruorum illius. ut faciam
signa mea hec in eo. et narres in auribus
filii tui et nepotum tuorum quotiens contriuerim

rim egiptios. et signa mea fecerim in eis. et
sciatis quia ego dns deus. Introierunt ergo mo
yses et aaron ad pharaonem. et dixerunt
ad eum. Hec dicit dns ds hebreorū. Usquequo
non uis subici michi? Dimitte populū meū
ut sacrificet michi. Sin autē resistis et nō uis
dimittere eum. ecce ego inducam cras lo
custam in fines tuos. que operiat superficiem
terre. nec quicquam eius appareat. sed come
datur quod residuum fuit grandini. Cor
rodet enim omnia ligna que germinant
in agris. et implebunt domus tuas et ser
uorum tuorum. et omnium egiptiorum. quantā
non uiderunt patres tui. et aui ex quo orti
sunt super terram. usque in presentem diem.
Auertitque se. et egressus est a pharaone. Dix
erunt autem serui pharaonis ad eū. Usquequo
patiemur hoc scandalum? Dimitte homi
nes. ut sacrificent dno deo suo. Nonne ui
des quod perierit egiptus? Reuocaueruntque
moysen et aaron ad pharaonem. Qui dixit
eis. Ite sacrificate dno deo uro. Quinam sunt
qui ituri sunt? Ait moyses. Cum paruulis
nris et senioribus pergemus. cum filiis et filiabus.
cum ouibus et armentis. Est enim sollem
nitas dnī dei nri. Et respondit pharao. Si
dns sit uobiscum. quomodo ego dimittam
uos et paruulos uros? Cui dubiū quod pes
sime cogitetis? Non fiet ita. sed ite tantū
uiri et sacrificate dno. Hoc enim et ipsi pe
tistis. Statimque eiecti sunt de conspectu pha
raonis.

Dixit autē dns ad moysen. Extende manū
tuam super terram egipti ad locustam. ut
descendat super eam et deuoret omnē herbā
que residua fuit grandini. Extendit moy
ses uirgam super terram egipti. et dns indu
xit uentum urentem tota illa die ac nocte.
Et mane facto. uentus urens leuauit locu
stas. Que ascenderunt super uniuersam terram
egipti. et sederunt in cunctis finibus egip
tiorum innumerabiles. quales ante illud
tempus non fuerant nec postea future sunt.
Operueruntque uniuersam superficiem terre. ua
stantes omnia. Deuorata est igitur herba terre.
et quicquid pomorum in arboribus fuit
que grando dimiserat. Nichil quoque omnino
uirens relictum est in lignis et herbis ter
re in cuncta egipto. Quamobrem festinus
pharao uocauit moysen et aaron. et dixit
eis. Peccaui in dnm dm urm et in uos.
Sed nunc dimittite michi peccatū etiam
hac uice. et rogate dnm deum urm ut
auferat a me mortem istam. Egressusque
est de conspectu pharaonis. et orauit do
minum. Qui flare fecit uentum ab occi
dente uehementissimum. et arreptam
locustam proiecit in mare rubrum. Non
remansit ne una quidem in cunctis fini
bus egipti. Et indurauit dns cor pharao
nis. nec dimisit filios isrl.

Dixit autē dns ad moysen. Extende ma
num tuam in celum. et sint tenebre
super terram egipti. tam dense ut palpari
queant. Extendit moyses manum in ce
lum. et facte sunt tenebre horribiles in
uniuersa terra egipti. Tribus diebus nemo
uidit fratrem suum. nec mouit se de loco
in quo erat. Ubicumque autem habitabant
filii isrl. lux erat. Uocauitque pharao moy
sen et aaron. et dixit eis. Ite sacrificate
dno. oues tantū urē et armenta remane
ant. paruuli uri eant uobiscum. Ait moy
ses. Hostias quoque et holocausta dabis nobis.
que offeramus dno deo nro. Cuncti greges
pergent nobiscum. non remanebit ex eis ungula.
que necessaria sunt in cultum dnī dei nri.
presertim cum ignoremus quid debeat im
molari donec ad ipsum locū perueniamus.
Indurauit autē dns cor pharaonis. et no

luit dimittere eos. Dixitque pharao ad moy
sen. Recede a me. caue ne ultra uideas fa
ciem meam. Quocumque die apparueris mi
morieris. Respondit moyses. Ita fiat ut
locutus es. non uidebo ultra faciem tuam.
xi. Et dixit dns ad moysen.
Adhuc una plaga tangam pharaonem
et egiptum. et post hec dimittet uos et ex-
ire compellet. Dices ergo omni plebi ut postu
let uir ab amico suo et mulier a uicina
sua uasa argentea et aurea. Dabit autem
dns populo suo gratiam coram egiptiis. Fuit
aut moyses uir magnus ualde in terra
egipti coram seruis pharaonis. et omni
populo. Et ait. Hec dicit dns. Media nocte
egrediar in egiptum. et morietur omne pri
mogenitum in terra egiptiorum. a primoge
nito pharaonis qui sedet in solio eius. usque
ad primogenitum ancille que est ad molam. et
omnia primogenita iumentorum. Eritque
clamor magnus in uniuersa terra egipti. qua
lis nec ante fuit nec postea futurus est. Apud
omnes aut filios isrl non muttiet canis.
ab homine usque ad pecus. ut sciatis quan
to miraculo diuidat dns egiptios et isrl.
Descendentque omnes serui tui isti ad me.
et orabunt me dicentes. Egredere tu. et
omnis populus qui subiectus est tibi. Post
hec egrediemur. Et exiuit a pharaone. iratus
nimis. Dixit aut dns ad moysen. Non
audiet uos pharao. ut multa signa fiant
in terra egipti. Moyses aut et aaron fece
runt omnia ostenta que scripta sunt coram
pharaone. Et indurauit dns cor pharaonis.
nec dimisit filios isrl de terra sua.
xii. Dixit quoque dns ad moysen et aaron in
terra egipti. Mensis iste uobis principium
mensium. primus erit in mensibus anni. Lo
quimini ad uniuersum cetum filiorum isrl.
et dicite eis. Decima die mensis huius tollat

unusquisque agnum per familias et domos
suas. Sin autem minor est numerus ut suffi
cere possit ad uescendum agnum. assumet
uicinum qui iunctus est domui sue. iuxta
numerum animarum que sufficere possint
ad esum agni. Erit aut agnus absque macula.
masculus anniculus. Iuxta quem ritum tolle
tis et hedum. et seruabitis eum usque ad quar
tamdecimam diem mensis huius. Immola
bitque eum uniuersa multitudo filiorum isrl ad
uesperum. et sument de sanguine ac ponent
super utrumque postem. et in superliminaribus
domorum in quibus comedent eum. Et edent
carnes nocte illa assas igni. et azimos panes
cum lactucis agrestibus. Non comedetis ex eo
crudum quid nec coctum aqua. sed assum tan
tum igni. Caput cum pedibus eius et intesti
nis uorabitis. nec remanebit ex eo quicquam
usque mane. Si quid residui fuerit. igni com
buretis. Sic aut comedetis illum. Renes uestros
accingetis. calciamenta habebitis in pedibus.
tenentes baculos in manibus. et comedetis
festinantes. Est enim phase. id est transitus
dni. Et transibo per terram egipti nocte illa.
percutiamque omne primogenitum in terra egi
pti ab homine usque ad pecus. et in cunctis
diis egipti faciam iudicia. ego dns. Erit aut
sanguis uobis in signum in edibus in qui
bus eritis. et uidebo sanguinem et transi
bo uos. nec erit in uobis plaga disperdens.
quando percussero terram egipti. Habebitis
autem hunc diem in monimentum. et celebra
bitis eam sollempnem dno in generationibus
uestris cultu sempiterno. Septem diebus azima
comedetis. In die primo non erit fermenta
tum in domibus uestris. Quicumque comederit
fermentatum peribit anima illa de isrl. a primo
die usque ad diem septimum. Dies prima erit
sca atque sollempnis. et dies septima eadem
festiuitate uenerabilis. Nichil operis facietis

in eis: exceptis his que ad vescendum pertinent: et observabitis azima. In eadem enim ipsa die educam exercitum vestrum de terra egypti: et custodietis diem istum in generationibus vestris ritu perpetuo. Primo mense quartadecima die mensis ad vesperam comedetis azima: usque in diem vicesimam primam eiusdem mensis ad vesperam. Septem diebus fermentatum non invenietur in domibus vestris. Qui comederit fermentatum peribit anima eius de cetu Israel: tam de advenis: quam de indigenis terre. Omne fermentatum non comedetis: in cunctis habitationibus vestris edetis azima. Vocavit autem moyses omnes seniores filiorum Israel: et dixit ad eos: Ite tollentes animal per familias vestras immolate phase; fasciculumque ysopi tingite sanguine qui est in limine: et aspergite ex eo superliminare et utrumque postem. Nullus vestrum egrediatur ostium domus sue usque mane. Transibit enim dominus percutiens egyptios. Cumque viderit sanguinem in superliminari et in utroque poste: transcendet ostium domus et non sinet percussorem ingredi domos vestras et ledere. Custodi verbum istud legitimum tibi: et filiis tuis usque in eternum. Cumque introieritis terram quam dominus daturus est vobis ut pollicitus est: observabitis cerimonias istas. Et cum dixerint vobis filii vestri que est ista religio: dicetis eis. Victima transitus domini est: quando transivit super domos filiorum Israel in egypto percutiens egyptios: et domos nostras liberans. Incurvatusque populus adoravit. Et egressi filii Israel: fecerunt sicut preceperat dominus moysi et aaron.

Factum est autem in noctis medio percussit dominus omne primogenitum in terra egypti: a primogenito pharaonis qui sedebat in solio eius: usque ad primogenitum captive que erat in carcere: et omne primogenitum iumentorum. Surrexitque pharao nocte et omnes servi eius: cunctaque egyptus: et ortus est clamor magnus in egypto. Neque enim erat domus: in qua non iaceret mortuus. Vocatisque pharao moyse et aaron nocte ait. Surgite egredimini a populo meo et vos et filii Israel. Ite immolate domino sicut dicitis. Oves vestras et armenta assumite ut petieratis: et abeuntes benedicite michi. Urgebantque egyptii populum de terra sua exire velociter: dicentes. Omnes moriemur. Tulit igitur populus conspersam farinam antequam fermentaretur: et ligans in palliis posuit super humeros suos. Feceruntque filii Israel sicut preceperat moyses: et petierunt ab egyptiis vasa argentea et aurea. vestemque plurimam. Dedit autem dominus gratiam populo coram egyptiis ut commodarent eis: et spoliaverunt egyptios. Profectique sunt filii Israel de ramesse in socoth: sexcenta fere milia peditum virorum absque parvulis. Sed et vulgus promiscuum innumerabile ascendit cum eis: oves et armenta et animantia diversi generis multa nimis. Coxeruntque farinam quam dudum conspersam de egypto tulerant: et fecerunt subcinericios panes azimos. Neque enim poterant fermentari cogentibus exire egyptiis: et nullam facere moram sinentibus: nec pulmenti quicquam occurrerant preparare.

Habitatio autem filiorum Israel qua manserunt in egypto: fuit quadringentorum triginta annorum. Quibus expletis eadem die egressus est omnis exercitus domini de terra egypti. Nox est ista observabilis domini: quando eduxit eos de terra egypti. Hanc observare debent omnes filii Israel in generationibus suis.

Dixitque dominus ad moysen et aaron

hec est religio phase. Omnis alienigena
non comedet ex eo. Omnis autem seruus emp-
ticius circumcidetur et sic comedet. Adue
na et mercennarius non comedent ex
eo. In una domo comedetur nec efferetis
de carnibus eius foras, nec os illius confrin
getis. Omnis cetus filiorum israel faciet
illud. Quod si quis peregrinorum in uestram
uoluerit transire coloniam. et facere
phase domini, circumcidetur prius omne mas
culinum eius et tunc rite celebrabit, eritque
simul sicut indigena terre. Si quis autem cir
cumcisus non fuerit, non uescetur ex eo.
Eadem lex erit indigene et colono qui
peregrinatur apud uos. Feceruntque omnes
filii israel sicut preceperat dominus moysi et aaron.
Et in eadem die eduxit dominus filios israel de
terra egipti per turmas suas. xiii.
Loquutusque est dominus ad moysen dicens.
Sanctifica michi omne primogenitum quod
aperit uuluam in filiis israel tam de homi
nibus quam de iumentis. Mea sunt
enim omnia. Et ait moyses ad populum
Mementote diei huius in qua egressi
estis de egipto et de domo seruitutis.
quoniam in manu forti eduxit nos dominus de
loco isto. ut non comedatis fermentatum
panem. Hodie egredimini mense nouarum
frugum. Cumque te introduxerit dominus
in terram chananei. et ethei. et amor
rei. et euei. et iebusei quam iurauit
patribus tuis ut daret tibi terram fluen
tem lacte et melle. celebrabis hunc mo
rem sacrorum mense isto. Septem diebus
uesceris azimis. et in die septimo erit
sollempnitas domini. Azima comedetis
septem diebus. Non apparebit apud
te aliquid fermentatum nec in cunctis
finibus tuis. Narrabisque filio tuo in
die illo dicens. Hoc est quod fecit dominus mi
quando egressus sum de egipto. Et erit
quasi signum in manu tua. et quasi mo
nimentum ante oculos tuos. et ut lex domini
semper in ore tuo. In manu enim forti edu
xit te dominus de egipto. Custodies huiusce
modi cultum statuto tempore a diebus
in dies. Cumque introduxerit te in terram
chananei sicut iurauit tibi et patribus
tuis et dederit eam tibi. separabis omne
quod aperit uuluam domino. et quod primiti
uum est in pecoribus tuis. Quicquid habu
eris masculini sexus consecrabis domino.
Primogenitum asini mutabis oue. Quod si
non redemeris interficies. Omne autem
primogenitum hominis de filiis tuis pretio redimes.
Cumque interrogauerit te filius tuus cras
dicens. quid est hoc. respondebis dicens.
In manu forti eduxit nos dominus de terra
egipti. de domo seruitutis. Nam cum
induratus esset pharao. et nollet nos di
mittere. occidit dominus omne primogenitum
in terra egipti. a primogenito hominis usque
ad primogenitum iumentorum. Idcirco immo
lo domino omne quod aperit uuluam masculi
ni sexus. et omnia primogenita filiorum
meorum redimam. Erit igitur quasi
signum in manu tua. et quasi appensum
quid ob recordationem inter oculos tuos.
eo quod in manu forti eduxerit nos dominus de
egipto.
Igitur cum emisisset pharao populum non eos
duxit deus per uiam philistim que uicina est.
reputans ne forte peniteret eum si uidis
set aduersum se bella consurgere et reuer
teretur in egiptum. sed circumduxit per uiam
deserti que est iuxta mare rubrum. Et arma
ti ascenderunt filii israel de terra egipti. Tu
lit quoque moyses ossa ioseph secum. eo quod
adiurasset filios israel dicens. uisitabit uos
deus. efferte ossa mea hinc uobiscum. Profectique

de socoth: castrametati sunt in etham in ex
tremis finibus solitudinis. Dominus autem precede
bat eos ad ostendendam viam per diem in co
lumpna nubis. et per noctem in columpna
ignis: ut dux esset itineris utroque tempore.
Nunquam defuit columpna nubis per diem: nec
columpna ignis per noctem coram populo.
Locutus est autem dominus ad moysen xiiii.
dicens. Loquere filiis israel ut reversi castra
metentur e regione phiaroth que est inter
magdalum et mare contra beelsephon: in
conspectu eius castra ponetis supra mare.
dicturusque est pharao super filiis israel. Coarta
ti sunt in terra: conclusit eos desertum. Et
indurabo cor eius ac persequetur vos: et
glorificabor in pharaone et in omni exercitu
eius: scientque egyptii quia ego sum dominus.
Feceruntque ita. Et nunciatum est regi egyp
tiorum quod fugisset populus. Immutatumque
est cor pharaonis et servorum eius super po
pulo. et dixerunt. Quid voluimus facere
ut dimitteremus israel ne serviret nobis?
Iunxit ergo currum et omnem populum suum assump
sit secum. tulitque sexcentos currus electos:
quicquid in egypto curruum fuit: et duces
totius exercitus. Induravitque dominus cor pha
raonis regis egypti: et persecutus est filios israel.
At illi egressi erant in manu excelsa. Cumque
persequerentur egyptii vestigia precedentium:
repperunt eos in castris supra mare. Omnis
equitatus et currus pharaonis et universus
exercitus erat in phiaroth: contra beelse
phon. Cumque appropinquasset pharao: le
vantes filii israel oculos viderunt egyptios post
se et timuerunt valde: clamaveruntque
ad dominum atque dixerunt ad moysen. Forsitan
non erant sepulchra in egypto: ideo tulisti
nos ut moreremur in solitudine. Quid hoc
facere voluisti: ut educeres nos de egypto?
Nonne iste est sermo quem loquebamur apud
te in egypto dicentes: Recede a nobis ut servia
mus egyptiis? Multo enim melius est servire
eis: quam mori in solitudine. Et ait moyses
ad populum. Nolite timere: state et videte ma
gnalia domini que facturus est hodie. Egyptios
enim quos nunc videtis: nequaquam ultra
videbitis in sempiternum. Dominus pugnabit
pro vobis: et vos tacebitis. Dixit quoque dominus
ad moysen. Quid clamas ad me? Loquere
filiis israel: ut proficiscantur. Tu autem eleva
virgam tuam. et extende manum tuam super
mare et divide illud: ut gradiantur filii
israel in medio mari per siccum. Ego autem
indurabo cor egyptiorum ut persequantur
vos: et glorificabor in pharaone et in omni
exercitu eius: in curribus et in equitibus il
lius. et scient egyptii quia ego sum dominus cum
glorificatus fuero in pharaone et in curribus
et in equitibus eius. Tollensque se angelus dei
qui precedebat castra israel abiit post eos.
et cum eo pariter columpna nubis: et pri
ora dimittens post tergum stetit inter castra
egyptiorum et castra israel. Et erat nubes
tenebrosa et illuminans noctem: ita ut
ad se invicem toto noctis tempore accedere
non valerent. Cumque extendisset moyses
manum super mare: abstulit illud dominus flan
te vento vehementi et urenti tota nocte:
et vertit in siccum. divisaque est aqua: et ingres
si sunt filii israel per medium maris sicci.
Erat enim aqua quasi murus: a dextra eorum
et leva. Persequentesque egyptii ingressi sunt
post eos. omnis equitatus pharaonis cur
rus eius et equites: per medium maris. Iamque
advenerat vigilia matutina: et ecce respi
ciens dominus super castra egyptiorum per colum
nam ignis et nubis interfecit exercitum
eorum: et subvertit rotas curruum: fereban
turque in profundum. Dixerunt ergo egyptii.
Fugiamus israelem: dominus enim pugnat pro eis

contra nos. Et ait dñs ad moysen. Extende
manum tuam supra mare. et revertantur
aque ad egiptios. sup currus et equites eorum.
Cumque extendisset moyses manũ contra mare:
reũsum ẽ primo diluculo ad priorẽ locũ. fugi
entibus que egiptiis occurrerunt aque. et
involuit eos dñs in mediis fluctib;. Reũ
seque sunt aque et operuerunt currus et equi
tes cuncti exercitus pharaonis. qui sequen
tes ingressi fuerant mare. ne unus quidẽ
supfuit ex eis. filii autẽ isrl' pertransierunt p
medium sicci maris. et aque eis erant qua
si p muro a dextris et a sinistris. Libera
uitque dñs in die illo isrl' de manu egiptiorũ.
et uiderunt egiptios mortuos sup litus ma
ris. et manum magnam quam exercuerat
dñs contra eos. Timuitque popl's dñm. et
crediderunt dño et moysi seruo eius. Tũc
cecinit moyses et filii isrl' carmen hoc dño
xv. et dixerunt. Cantemus dño. gloriose
enim magnificatus est. equum et ascenso
rem deiecit in mare. Fortitudo mea et
laus mea dñs. et factus est michi in salutẽ.
Iste ds̃ meus et glorificabo eum. ds̃ patris
mei et exaltabo eum. Dñs quasi uir pug
nator. omnipotens nomen eius. currus
pharaonis et exercitum eius proiecit in ma
re. Electi principes eius submersi sunt
in mari rubro. abyssi operuerunt eos. descen
derunt in pfundum quasi lapis. Dextera
tua dñe magnificata ẽ in fortitudine. dex
tera tua dñe pcussit inimicũ. et in multi
tudine misẽdie tue deposuisti aduersa
rios meos. Misisti iram tuam que deuo
rauit eos sicut stipulam. in spũ furoris
tui congregate sunt aque. Stetit unda
fluens. congregate sunt abyssi in medio
mari. Dixit inimicus psequar et compre
hendam et diuidam spolia. implebitur
anima mea. Euaginabo gladium meũ.
interficiet eos manus mea. Flauit spũs tu
us et operuit eos mare. submersi sunt qua
si plumbum in aquis uehementibus. Quis
similis tui in fortibus dñe. quis similis tui
magnificus in scitate. terribilis atque lau
dabilis et faciens mirabilia. Extendisti ma
nũ tuam et deuorauit eos terra. dux fuisti
in misẽdia tua populo quem possedisti.
Et portasti eum in fortitudine tua ad ha
bitaculum scm̃ tuum. Ascenderunt
populi et irati sunt. dolores optinuerunt
habitatores philistiim. Tunc conturbati
sunt principes edom. robustos moab ob
tinuit tremor. obriguerunt omnes habi
tatores chanaan. Irruat sup eos formido
et pauor. in magnitudine brachii tui. Fi
ant inmobiles quasi lapis donec ptranse
at populus tuus dñe. donec ptranseat po
pulus tuus iste quem possedisti. Introdu
ces eos et plantabis in monte hereditatis
tue. firmissimo habitaculo tuo quod operat'
es dñe. Scĩarium tuum dñe quod firmaue
runt manus tue. dñs regnabit in eternũ
et ultra. Ingressus est enim eques pharao
cum curribus et equitibus eius in mare.
et reduxit sup eos dñs aquas maris.
Filii autem isrl' ambulauerunt p siccum
in medio eius.

Sumpsit ergo maria prophetes soror aaron
tympanum in manu. egresseque sunt
omnes mulieres post eam cum tympanis
et choris quib; precinebat dicens. Cante
mus dño. glõse enim magnificatus ẽ. equũ
et ascensorem deiecit in mare. Tulit autem
moyses isrl' de mari rubro. et egressi sunt in
desertum sur. Ambulaueruntque trib; diebus
p solitudinem. et non inueniebant aquã.
Et uenerunt in marath. nec poterant aquas
bibere de marath eo quod essent amare. Vnde
et congruũ loco nomẽ imposuit. uocans illud

mara id est amaritudinem. Et murmurauit
populus contra moysen dicens. Quid bibem9?
At ille clamauit ad dnm. Qui ostendit ei lig
num. Quod cum misisset in aquas: in dulce
dinem uerse sunt. Ibi constituit ei pcepta atq;
iudicia. et ibi temptauit eum dicens. Si au
dieris uocē dnī dei tui. et quod rectum est co
ram eo feceris. et obedieris mandatis eius.
custodierisq; omnia pcepta illius. cunctū
langorem quem posui in egipto non indu
cam sup te. Ego enim dns sanator tuus.
Uenerunt autem in helim ubi XVI.
erant duodecim fontes aquarū et septu
aginta palme. et castrametati sunt iuxta aqs.
Profectiq; sunt de helim. et uenit omīs mul
titudo filiorum isrl in desertum sin. quod ē
inter helim et synai quintodecimo die mīsī
sedi postquam egressi sunt de terra egipti.
Et murmurauit omnis congregatio filiorū
isrl contra moysen et contra aaron in soli
tudine. dixeruntq; ad eos filii isrl. Utinā
mortui eēmus p manum dnī in terra egip
ti. quando sedebam9 sup ollas carnīū et
comedebamus panes in saturitate. Cur
induxistis nos in desertum istud. ut occideretis
omnem multitudinem fame? Dixit autē
dns ad moysen. Ecce ego pluam uobis pa
nes de celo. Egrediatur populus et colligat
que sufficiant p singlos dies. ut temptem
eum utrū ambulet in lege mea an non. Die
autem sexta parent quod inferant. et fit du
plum quam colligere solebant p singlos
dies. Dixeruntq; moyses et aaron ad omnes
filios isrl. Uespe scietis quod dns eduxerit
uos de terra egipti. et mane uidebitis glam
dnī. Audiui enim murmur urm contra
dnm. Nos ū quid sumus. quia mussitastis
contra nos? Et ait moyses. Dabit uobis
dns uespe carnes edere. et mane panes in
saturitate: eo quod audierit murmurati
onē urās quibus murmurati estis contra eum.
Nos enim quid sumus? Nec contra nos est
murmur urm: sed contra dnm. Dixitq; mo
yses ad aaron. Dic uniuse congregationi fi
liorum isrl. Accedite coram dno. audiuit
enim murmur urm. Cumq; loqueretur aaron.
ad uniusum cetū filiorū isrl. respexerunt ad
solitudinē. et ecce glā dnī apparuit in nube.
Locutus ē autem dns
ad moysen dicens. Audiui murmurationē
filiorū isrl. Loquere ad eos. Uespe comede
tis carnes. et mane saturabimini panibus.
scietisq; quod ego sim dns deus urs. Factū
est g uespe. et ascendens coturnix opuit
castra. Mane quoq; ros iacuit p circuitum
castrorum. Cumq; opuisset supficiem terre.
apparuit in solitudine minutum et quasi
pilo tunsum in similitudinem pruine sup
terram. Quod cum uidissent filii isrl. dixerunt
ad īuicē. Manhu. quod significat quid ē hoc.
Ignorabant enim quid esset. Quib9 ait mo
yses. Iste est panis quem dedit uob dns ad
uescendum. Hic ē sermo quē pcepit uobis
dns. Colligat ex eo unusquisq; quantum
sufficit ad uescendum gomor p singula
capita. iuxta numerum animarū urarū
que habitant in tabnaculo sic tolletis. Fece
runtq; ita filii isrl. et collegerunt alius pl9.
alius minus. et mensi sunt ad mensuram
gomor. Nec qui plus collegerat habuit
amplius. nec qui minus parauerat repperit
minus. sed singli iuxta id quod edere po
terant congregauerunt. Dixitq; moyses ad
eos. Nullus relinquat ex eo in mane. Qui
non audierunt eum sed dimiserunt qui
dam ex eis usq; mane. et scatere cepit uer
mibus atq; computruit. Et iratus ē moy
ses contra eos. Colligebant autē mane
singuli quantum sufficere poterat ad
uescendū. Cumq; incaluisset sol.

liquefiebat. In die uero sexta collegerunt cibos
duplices: id est duo gomor per singlos homi
nes. Venerunt autem omnes principes
multitudinis. et narrauerunt moysi. Qui
ait eis. Hoc est quod locutus est dominus. Requi
es sabbati sanctificata est domino. Cras quodcumque
operandum est facite. et que coquenda sunt co
quite. Quicquid autem reliquum fuerit
reponite usque in mane. Fecerunt itaque ut
preceperat moyses. et non computruit neque
uermis inuentus est in eo. Dixitque moyses.
Comedite illud hodie quia sabbatum est
domini. non inuenietur hodie in agro. Sex
diebus colligite. in die autem septimo sabba
tum est domini. idcirco non inuenietur. Ve
nit septima dies. et egressi de populo ut
colligerent non inuenerunt. Dixit autem
dominus ad moysen. Usquequo non uultis cu
stodire mandata mea et legem meam.
Videte quod dominus dederit uobis sabbatum.
et propter hoc tribuerit uobis die sexto
cibos duplices. Maneat unusquisque apud
semetipsum. nullus egrediatur de loco
suo die septimo. et sabbatizabit populus
die septimo. Appellauitque domus israel no
men eius man. Quod erat quasi semen co
riandri album. gustusque eius quasi simi
le cum melle. Dixit autem moyses. Iste
est sermo quem precepit dominus. Imple gomor
ex eo et custodiatur in futuras retro ge
nerationes. ut nouerint panem quo alui
uos in solitudine quando educti estis de
terra egypti. Dixitque moyses ad aaron.
Sume uas unum et mitte ibi man quan
tum potest capere gomor. et repone coram
domino ad seruandum in generationes uestras.
sicut precepit dominus moysi. Posuitque illud
aaron in tabnaculo reseruandum.
Filii autem israel comederunt man. qua
draginta annis. donec uenirent in ter
ram habitabilem. hoc cibo aliti sunt usque
dum tangerent fines terre chanaan. Gomor autem
decima pars est ephi.

XVII.

Igitur profecta omnis multitudo filiorum israel
de deserto syn. per mansiones suas iuxta sermo
nem domini castra metati sunt in raphidim. ubi
non erat aqua ad bibendum populo. Qui
iurgatus contra moysen ait. Da nobis aquam
ut bibamus. Quibus respondit moyses.
Quid iurgamini contra me. cur temptatis
dominum. Sitiuit ergo populus ibi pre aque penu
ria. et murmurauit contra moysen dicens.
Cur nos exire fecisti de egypto. ut occideres
et nos et liberos nostros et iumenta siti. Cla
mauit autem moyses ad dominum dicens. Quid fa
ciam populo huic. Adhuc paullulum. et lapi
dabunt me. Ait dominus ad moysen. Antecede
populum et sume tecum de senioribus israel. et
uirgam qua percussisti fluuium tolle in manu
tua et uade. En ego stabo coram te ibi super
petram oreb. percutiesque petram et exibit ex
ea aqua ut bibat populus. Fecit moyses ita
coram senioribus israel. Et uocauit nomen loci
illius temptatio propter iurgium filiorum
israel. et quia temptauerunt dominum dicentes. Est
ne dominus in nobis an non.

Venit autem amalech et pugnabat contra israel in
raphidim. Dixitque moyses ad iosue. Eli
ge uiros. et egressus pugna contra amalech.
Cras ego stabo in uertice collis. habens uir
gam dei in manu mea. Fecit iosue ut locutus
ei erat moyses. et pugnauit contra amalech.
Moyses autem et aaron. et hur ascenderunt
super uerticem collis. Cumque leuaret moyses
manus. uincebat israel. Sin autem paululum
remisisset. superabat amalech. Manus autem
moysi erant graues. Sumentes igitur lapidem
posuerunt subter eum quo sedit. Aaron autem
et hur sustentabant manus eius ex utraque
parte. Et factum est ut manus ipsius non

lassarentur usque ad occasum solis. fugavitque
iosue amalech et populum eius in ore gladii.
Dixit autem dominus ad moysen. Scribe hoc ob mo
nimentum in libro: et trade auribus iosue.
Delebo enim memoriam amalech sub celo.
Edificavit autem moyses altare domino: et vocavit
nomen eius dominus exaltatio mea dicens: quia ma
nus solii domini et bellum dei erit contra ama
lech a generatione in generationem. XVIII.
Cumque audisset iethro sacerdos madian
cognatus moysi omnia que fecerat deus
moysi et israel populo suo eo quod eduxisset
dominus israel de egypto: tulit sephoram uxorem
moysi quam remiserat et duos filios eius.
quorum unus vocabatur gersan dicente patre: ad
vena fui in terra aliena: alter vero eliezer: deus
enim ait patris mei adiutor meus: et eruit
me de gladio pharaonis. Venit ergo iethro
cognatus moysi et filii eius et uxor eius
ad moysen in desertum ubi erat castrame
tatus iuxta montem dei: et mandavit moy
si dicens. Ego cognatus tuus iethro venio
ad te: et uxor tua et duo filii cum ea tui.
Qui egressus in occursum cognati sui ado
ravit et osculatus est eum: salutaveruntque
se mutuo verbis pacificis. Cumque intrasset
tabnaculum. narravit moyses cognato
suo cuncta que fecerat deus pharaoni et egip
tiis propter israel: universum laborem qui ac
cidisset ei in itinere. quo liberarat eos dominus.
Letatusque est iethro super omnibus bonis que
fecerat deus israeli: eo quod eruisset eum
de manu egiptiorum et ait. Benedictus
dominus qui liberavit vos de manu egiptiorum
et de manu pharaonis: qui eruit populum
suum de manu egipti. Nunc cognovi quia
magnus est dominus super omnes deos: eo quod su
perbe egerunt contra illos. Obtulit ergo iethro
cognatus moysi holocausta et hostias domino.
Veneruntque aaron et omnes seniores israel:
ut comederent panem cum eo coram domino.
Altera autem die sedit
moyses ut iudicaret populum: qui as
sistebat moysi de mane usque ad vesperam.
Quod cum vidisset cognatus eius omnia
scilicet que agebat in populo: ait. Quid est
hoc quod facis in plebe: Cur solus sedes:
et omnis populus prestolatur de mane
usque ad vesperam: Cui respondit moyses.
Venit ad me populus: querens
sententiam dei. Cumque acciderit eis aliqua
disceptatio veniunt ad me ut iudicem
inter eos: et ostendam precepta dei et le
ges eius. At ille. Non bonam inquit rem
facis: stulto labore consumeris et tu et
populus iste qui tecum est. Ultra vires tuas
est negocium: solus illud non poteris su
stinere. Sed audi verba mea atque consilia:
et erit dominus tecum. Esto tu populo in his
que ad deum pertinent: ut referas que di
cuntur ad eum: ostendasque populo ceremo
nias et ritum colendi: viamque per quam in
gredi debeant. et opus quod facere. Pro
vide autem de omni plebe viros potentes
et timentes deum. in quibus sit veritas
et qui oderint avariciam: et constitue ex
eis tribunos et centuriones. et quinqua
genarios. et decanos. qui iudicent po
pulum omni tempore. Quicquid autem
maius fuerit referant ad te: et ipsi mino
ra tantummodo iudicent: leviusque tibi sit
partito in alios onere. Si hoc feceris im
plebis imperium dei. et precepta eius po
teris sustentare: et omnis hic populus
revertetur cum pace ad loca sua. Quibus
auditis moyses fecit omnia que ille sug
gesserat: et electis viris strenuis de
cuncto israel constituit eos principes
populi tribunos et centuriones: et quin
quagenarios et decanos: qui iudicabant

plebem omni tempore. Quicquid autem
grauius erat referebant ad eũ: faciliora
tantummodo iudicantes. Dimisitq; cog
natum: qui reũsus abiit in terram suam.
Mense tertio egressionis isrl̃ XIX.
de terra egipti. in die hac uenerunt
in solitudinem synai. Nam pfecti de raphi
dim et peruenientes usq; ad desertũ synai.
castrametati sunt in eodẽ loco. Ibiq; isrl̃
fixit tentoria e regione montis.
Moyses aũt ascendit ad dñm. uocauitq;
eum dñs de monte et ait. Hec dices domui
iacob. et annuntiabis filys isrl̃. Vos ipsi
uidistis que fecerim egiptys: quomõ porta
uerim uos sup alas aquilarũ et assupseri
m̃. Si ergo audieritis uocem meam et custo
dieritis pactũ meũ: eritis michi in peculi
um de cunctis poplis. Mea ẽ enim omnis
terra: et uos eritis michi in regnum sacer
dotale. et gens scã.
Hec sunt uerba que loqueris ad filios
isrl̃. Venit moyses. et conuocatis ma
ioribus natu populi exposuit omnes ser
mones quos mandauerat dñs. Respon
ditq; uniũsus populus simul. Cuncta q̃
locutus ẽ dñs faciemus. Cũq; retulisset
moyses uerba populi ad dñm: ait ei dñs.
Iam nunc ueniam ad te in caligine nubis.
ut audiat me populus loquentem ad te:
et credat t̃ in ppetuum. Nunciauit ẽ moy
ses uerba populi ad dñm.
Qui dixit ei. Vade ad populũ et scifica il
los hodie et cras. Lauentq; uestimenta
sua. et sint parati in diẽ tertiũ. In die enĩ
tertio descendet dñs coram omĩ plebe sup
montem synai. Constituesq; terminos
populo p circuitũ. et dices. Cauete ne as
cendatis in montem. nec tan
gatis fines illius. Omnis qui tetigerit
montem: morte morietur. Manus ñ tanget

eum. s; lapidibus obruetur. aut confodietur
iaculis. siue iumentum fuerit siue homo
non uiuet. Cum ceperit clangere bucina: tũc
ascendant in montem. Descenditq; moyses
de monte ad populũ. et scificauit eũ. Cũq;
lauissent uestimenta sua. ait ad eos. Estote
parati in diem tertium. ne appropinque
tis uxoribus uris. Iam aduenerat dies ter
tius et mane inclaruerat. et ecce ceperunt
audiri tonitrua ac micare fulgura. et nu
bes densissima operire montem. clangorq;
bucine uehementius pstrepebat. Timuitq;
populus qui erat in castris. Cũq;
eduxisset eos moyses in occursum dei de lo
co castrorum. steterũt ad radices montis. To
tus autem mons synai fumabat. eo q̃d
descendisset dñs sup eum in igne. et as
cenderet fumus ex eo quasi de fornace. E
ratq; mons omnis terribilis. et sonitus
bucine paulatim crescebat in maius. et p
lixius tendebatur. Moyses loquebatur.
et dñs respondebat ei. Descenditq; dñs su
p montem synai in ipso montis uertice.
et uocauit moysen in cacumen eius. Quo
cum ascendisset. dixit ad eum. Descende
et cõtestare populum ne forte uelint trans
cendere terminos ad uidendũ dñm. et pe
reat ex eis plurima multitudo. Sacerdotes
quoq; qui accedunt ad dñm sanctificentur.
ne percutiam eos. Dixitq; moyses ad dñm.
Non poterit uulgus ascendere in montem
synai. Tu enim testificatus es et iussisti di
cens. Pone terminos circa montẽ et scifi
ca illum.
Cui ait dñs. Vade descende. ascendesq;
tu et aaron tecum. sacerdotes autem
et populus ne transeant terminos nec as
cendant ad dñm. ne forte interficiat illos.
Descendit moyses ad populum. et omnia
narrauit eis.

Loquutusque dominus omnes sermones hos. XX.
Ego sum dominus deus tuus. qui eduxi te de terra .i.
egipti de domo seruitutis. Non habebis de
os alienos coram me. Non facies tibi sculptile.
neque omnem similitudinem. que est in celo desu
per. et que in terra deorsum. nec eorum que
sunt in aquis sub terra. Non adorabis ea
neque coles. Ego sum dominus deus tuus fortis
zelotes. uisitans iniquitatem patrum in
filiis in terciam et quartam generationem
eorum qui oderunt me. et faciens misericordiam
in milia. his qui diligunt me. et custodi
unt precepta mea. Non assumes nomen domini .ii.
dei tui in uanum. Nec enim habebit insontem
dominus eum qui assumpserit nomen domini dei sui
frustra. Memento ut diem sabbati sanctifi .iii.
ces. Sex diebus operaberis. et facies omnia
opera tua. Septimo autem die sabbati domini dei
tui non facies omne opus. tu et filius tuus.
et filia tua. et seruus tuus et ancilla tua. iu
mentum tuum. et aduena qui est intra por
tas tuas. Sex enim diebus fecit deus celum
et terram. et mare et omnia que in eis sunt.
et requieuit die septimo. Idcirco benedixit
dominus diei sabbati. et sanctificauit eum. Hono .iiii.
ra patrem tuum et matrem tuam. ut sis longe
uus super terram. quam dominus deus tuus da
bit tibi. Non occides. Non mechaberis. .v. vi.
Non furtum facies. Non loqueris contra .vii. viii.
proximum tuum falsum testimonium. Non con .ix.
cupisces domum proximi tui. nec desidera .x.
bis uxorem eius. non seruum. non ancillam.
non bouem non asinum. nec omnia que il
lius sunt.
Cunctus autem populus uidebat uoces
et lampades. et sonitum bucine montemque
fumantem. et perteriti ac pauore concussi.
steterunt procul dicentes moysi. Loquere tu
nobis. et audiemus. Non loquatur nobis
dominus. ne forte moriamur. Et ait moyses ad
populum. Nolite timere. Ut enim probaret
uos uenit deus. et ut terror illius esset in uobis
et non peccaretis. Stetitque populus de longe.
moyses autem accessit ad caliginem in qua
erat deus.
Dixit preterea dominus ad moysen. Hec dices
filiis israel. Vos uidistis quod de celo lo
quutus sim uobis. Non facietis deos argen
teos. nec deos aureos facietis uobis. Altare
de terra facietis michi. et offeretis super eo
holocausta et pacifica uestra. oues uestras et
boues in omni loco in quo fuerit memoria
nominis mei. Ueniam ad te et benedicam
tibi. Quod si altare lapideum feceris michi.
non edificabis illud de sectis lapidibus.
Si enim leuaueris cultrum tuum super eo. pol
luetur. Non ascendes per gradus ad altare
meum. ne reueletur turpitudo tua. XXI.
Hec sunt iudicia que propones eis. Si
emeris seruum hebreum. sex annis
seruiet tibi. et in septimo egredietur liber
gratis. Cum quali ueste intrauerit. cum
tali exeat. Si habens uxorem. et uxor
egredietur simul. Sin autem dominus dedit
illi uxorem et pepererit filios et filias.
mulier et liberi eius erunt domini sui. ipse
uero exibit cum uestitu suo. Quod si dixerit
seruus diligo dominum meum. et uxorem
ac liberos non egrediar liber. offerat eum
dominus diis. et applicabitur ad ostium et
postes. Perforabitque aurem eius subula.
et erit ei seruus in seculum.
Si quis uendiderit filiam suam in fa
mulam. non egredietur sicut ancil
le exire consueuerunt. Si displicuerit oculis
domini sui cui tradita fuerit. dimittet eam.
Populo autem alieno uendendi non ha
bebit potestatem. si spreuerit eam. Si
autem filio suo desponderit eam. iuxta
morem filiarum faciet ei. Quod si alteri

ea accepit: prouidebit puelle nuptias: et uestimenta. et precium pudicitie non negabit. Si tria ista non fecerit: egredietur gratis absque pecunia.

Qui percusserit hominem uolens occidere: morte moriatur. Qui autem non est insidiatus sed deus illum tradidit in manus eius: constituam tibi locum quo fugere debeat.

Si quis per industriam occiderit proximum suum et per insidias: ab altari meo euelles eum ut moriatur.

Qui percusserit patrem suum aut matrem: morte moriatur.

Qui furatus fuerit hominem et uendiderit eum: conuictus noxe. morte moriatur.

Qui maledixerit patri suo aut matri: morte moriatur.

Si rixati fuerint uiri et percusserit alter proximum suum. lapide uel pugno. et ille mortuus non fuerit. sed iacuerit in lectulo: si surrexerit et ambulauerit foris super baculum suum innocens erit qui percusserit: ita tamen ut opera eius et impensas in medicos restituat.

Qui percusserit seruum suum uel ancillam uirga et mortui fuerint in manibus eius: criminis reus erit. Si autem uno die super uixerit uel duobus non subiacebit pene: quia pecunia illius est.

Si rixati fuerint uiri et percusserit quis mulierem pregnantem. et abortiuum quidem fecerit sed ipsa uixerit: subiacebit dampno quantum expetierit maritus mulieris. et arbitri iudicauerint. Si autem mors eius fuerit subsecuta. reddat animam pro anima. oculum pro oculo. dentem pro dente. manum pro manu. pedem pro pede. adustionem pro adustione. uulnus pro uulnere. liuorem pro liuore.

Si percusserit quispiam oculum serui sui aut ancille et luscos eos fecerit: dimittet eos liberos pro oculo quem eruit. Dentem quoque si excusserit seruo aut ancille sue: similiter dimittet eos liberos.

Si bos cornu petierit uirum aut mulierem et mortui fuerint: lapidibus obruetur. et non comedentur carnes eius. dominus quoque bouis innocens erit. Quod si bos cornupeta fuerit ab heri et nudius tertius: et contestati sunt dominum eius nec recluserit eum. occideritque uirum aut mulierem: et bos lapidibus obruetur. et dominum illius occident. Quod si precium ei fuerit impositum: dabit pro anima sua quicquid fuerit postulatus. Filium quoque et filiam si cornu percusserit: simili sententie subiacebit. Si seruum ancillamque inuaserit. triginta siclos argenti dabit domino: bos uero lapidibus opprimetur.

Si quis aperuerit cisternam et foderit et non operuerit eam. cecideritque bos uel asinus in eam: dominus cisterne reddet precium iumentorum. quod autem mortuum fuerit ipsius erit.

Si bos alienus bouem alterius uulnerauerit et ille mortuus fuerit: uendent bouem uiuum et diuident precium. cadauer autem mortui inter se dispertient. Si autem sciebat quod bos cornupeta esset ab heri et nudius tertius et non custodiuit eum dominus suus: reddet bouem pro boue: et cadauer
XXII integrum recipiet. Si quis furatus fuerit ouem aut bouem. et occiderit uel uendiderit: quinque boues pro uno restituet: et quattuor oues pro una oue.

Si effringens fur domum siue suffodiens fuerit inuentus. et accepto uulnere mortuus fuerit: percussor non erit reus sanguinis. Quod si orto sole hoc fecerit: homicidium perpetrauit. et ipse morietur.

Si non habuerit quod pro furto reddat: venun-
dabitur. Si inventum fuerit apud eum quod
furatus est vivens, sive bos sive asinus sive
ovis: duplum restituet.
Si leserit quisquam agrum vel vineam,
et dimiserit iumentum suum ut depas-
catur aliena: quicquid optimum habuerit in
agro suo vel vinea, pro dampni estimatione
restituet.
Si egressus ignis invenerit spicas, et com-
prehenderit acervos frugum, sive stantes
segetes in agris: reddet dampnum qui ig-
nem succenderit.
Si quis commendaverit amico pecuniam vel
vas in custodiam et ab eo qui acceperat
furto ablata fuerint: si invenitur fur, du-
plum reddet. Si latet: dominus domus applica-
bitur ad deos: et iurabit quod non exten-
derit manum in rem proximi sui ad perpe-
trandam fraudem tam in bove quam in
asino, et ove, ac vestimento, et quicquid
dampni inferre potest: ad deos utriusque
causa perveniet. Et si illi iudicaverint: du-
plum restituet proximo suo.
Si quis commendaverit proximo suo
asinum, bovem, ovem, et omne iumentum
ad custodiam, et mortuum fuerit, aut de-
bilitatum aut captum ab hostibus, nullusque
hoc viderit: iusiurandum erit in medio, quod
non extenderit manum ad rem proximi
sui. Suscipiet dominus iuramentum: et ille redde-
re non cogetur. Quod si furto ablatum fu-
erit: restituet dampnum domino. Si comestum
a bestia, perferat ad eum quod occisum est,
et non restituat.
Qui a proximo suo quicquid horum mu-
tuum postulaverit, et debilitatum aut
mortuum fuerit domino non presente: reddere
compelletur. Quod si in presentiarum fuerit
dominus non restituet: maxime si conductum
venerat pro mercede operis sui.
Si seduxerit quis virginem necdum despon-
satam, dormieritque cum ea: dotabit
eam et habebit eam uxorem. Si pater virgi-
nis dare noluerit: reddat pecuniam iuxta
modum dotis, quam virgines accipere con-
sueverunt. Maleficos non patieris vivere.
Qui coierit cum iumento: morte moriatur.
Qui immolat diis occidetur preter domino soli.
Advenam non contristabis, neque affliges
eum: advene enim et ipsi fuistis in terra
Egypti.
Vidue et pupillo non nocebitis. Si lese-
ritis eos vociferabuntur ad me, et
ego exaudiam clamorem eorum: et indig-
nabitur furor meus, percutiamque vos gladio:
et erunt uxores vestre vidue: et filii vestri pu-
pilli. Si pecuniam mutuam dederis populo
meo pauperi qui habitat tecum: non ur-
ges eum quasi exactor, nec usuris op-
primes. Si pignus a proximo tuo acce-
peris vestimentum: ante solis occasum red-
des ei. Ipsum enim est solum quo operitur,
indumentum carnis eius: nec habet ali-
ud in quo dormiat. Si clamaverit ad
me exaudiam eum: quia misericors sum.
Diis non detrahes: et principi populi
tui non maledices.
Decimas et primicias tuas non tardabis
offerre.
Primogenitum filiorum tuorum dabis michi.
De bubus quoque et de ovibus similiter
facies. Septem diebus sit cum matre
sua: die octavo reddes illum michi.
Viri sancti eritis michi. Carnem que a be-
stiis fuerit pregustata non comedetis, sed
proicietis canibus. XXIII.
Non suscipies vocem mendacii:
nec iunges manus tuas ut pro impio
dicas falsum testimonium. Non sequeris

turbam ad faciendum malum: nec in
iudicio plurimorum acquiesces senten
tie ut a uero devies. Pauperis quoque misere-
beris in negocio. Si occurreris bovi ini
mici tui aut asino erranti: reduc ad eum.
Si videris asinum odientis te iacere sub
onere non pertransibis: sed sublevabis
cum eo. Non declinabis in iudicio pau
peris. Mendacium fugies.
Insontem et iustum non occides: quia aversor
impium.
Non accipies munera que excecant
etiam prudentes: et subvertunt
verba iustorum.
Peregrino molestus non eris. Scitis
enim advenarum animas: quia et
ipsi peregrini fuistis in terra egipti.
Sex annis seminabis terram tuam.
et congregabis fruges eius: anno
autem septimo dimittes eam et requi
escere facies. ut comedant pauperes popu
li tui: et quicquid reliquum fuerit edant
bestie agri. Ita facies in vinea. et in oli
veto tuo.
Sex diebus operaberis. septima die cessa
bis: ut requiescat bos et asinus tuus.
et refrigeretur filius ancille tue et adve
na. Omnia que dixi vobis
custodite: et per nomen externorum deorum
non iurabitis. neque audietur ex ore vestro.
Tribus vicibus per singulos annos michi
festa celebrabitis.
Sollempnitatem azimorum custodies.
Septem diebus comedes azima. sic
precepi tibi
Tempore mensis novorum quando
egressus es de egipto: non apparebis
in conspectu meo vacuus. Et sollempnita
tem mensis primitivorum operis tui quecumque
severis in agro. Sollempnitatem quoque in

exitu anni: quando congregaveris omnes
fruges tuas de agro.
Ter in anno apparebit omne masculi
num tuum coram domino deo. Non immolabis
super fermento sanguinem victime mee: nec
remanebit adeps sollempnitatis mee usque
mane.
Primicias frugum terre tue deferes in
domum domini dei tui.
nec coques hedum in lacte matris sue.
Ecce ego mittam angelum
meum qui precedat te et custodiat in via:
et introducat ad locum quem preparavi.
Observa eum et audi vocem eius. nec con
temnendum putes. quia non dimittet cum
peccaveritis: et est nomen meum in illo.
Quod si audieris vocem
illius et feceris omnia que loquor:
inimicus ero inimicis tuis: et affligam
affligentes te: precedetque te angelus meus.
et introducet te ad amorreum. et etheum.
ferezeum. chananeumque. et eveum. et ie
buseum. quos ego conteram.
Non adorabis deos eorum: nec coles eos.
Non facies opera eorum: sed destrues
eos. et confringes statuas eorum. Servi
etisque domino deo vestro: ut benedicam panibus
tuis. et aquis. et auferam infirmitatem
de medio tui. Non erit infecunda nec ste
rilis in terra tua: numerum dierum tuorum imple
Terrorem meum mittam bo.
in precursum tuum: et occidam omnem
populum ad quem ingredieris: cunctorum
que inimicorum tuorum coram te terga ver
tam: emittens crabrones
prius qui fugabunt eveum et chanane
um. et ettheum antequam introeas.
Non eiciam eos a facie tua anno uno: ne
terra in solitudinem redigatur: et crescant
contra te bestie.

Paulatim expellam eos de conspectu tuo.
donec augearis et possideas terram.
Ponam autem terminos tuos a mari ru
bro usq; ad mare palestinorum. et a deser
to usq; ad fluuium.
tradam in manibus uris habitatores
terre. et eiciam eos de conspectu uro.
Non inibis cum eis fedus. nec
cum dijs eorum. non habitent in terra tua
ne forte peccare te faciant in me. si serui e
ris dijs eorum. quod tibi certe erit in scan
dalum. XXIIII
Moysi quoq; dixit. Ascende ad dnm tu
et aaron. nadab. et abiu. et septua
ginta senes ex isrl. et adorabitis
p cul. solusq; moyses ascendet
ad dnm. et illi n appropinquabt. nec pls ascendet cu eo.
Venit g moyses. et narrauit plebi omia uerba dni XXIIII
atq; iudicia. Respondq; cunct ppls una uoce. Oia
uerba dni que locutus est dns faciem.
Scripsit autem moyses uniuersos
sermones dni. Et mane consurges
edificauit altare ad radices montis. et du
odecim titulos p duodecim tribus isrl.
Misitq; iuuenes de filijs isrl. et obtulert
holocausta. immolaueruntq; uictimas pa
cificas dno. uitulos duodecim.
Tulit itaq; moyses dimidiam parte san
guinis et misit in crateras. partem aute
residuam fudit sup altare. Assumensq; uo
lumen federis. legit audiente populo. Q
dixerunt. Omnia que locutus e dns fa
ciemus. et erimus obedientes. Ille u sup
tum sanguine respsit in poplm. et ait.
Hic e sanguis federis quod pepigit dns
uobiscum. sup cunctis sermonibus his.
Ascenderuntq; moyses et aaron.
nadab et abiu. et septuaginta de seni
oribus isrl. et uiderunt dm isrl. Sub pedib
eius quasi opus lapidis saphirini et qua
si celum cum serenu e. [illegible] sup eos q paul
recesserant de filijs isrl. misit manu sua.
uideruntq; deum et comederunt ac biber.
Dixit aut dns ad moysen.
Ascende ad me in montem et esto ibi.
daboq; tibi tabulas lapideas et le
gem ac mandata que scrpsi. ut doceas eos.
Surrexerunt moyses et iosue minist
eius. ascendens q; moyses in monte dei
senioribus ait. Expectate hic. donec re
uertamur ad uos. Habetis aaron et hur
uobiscum. si quid natum fuerit questio
nis. referetis ad eos. Cumq; ascendisset mo
yses. operuit nubes montem. et habitauit
gla dni sup synai tegens illum nube sex
Septima aut die [illegible] diebs.
uocauit eum de medio caliginis. Erat
autem species gle dni quasi ignis ardens
sup uerticem montis. in conspectu filioz
isrl. Ingressusq; moyses medium nebule
ascendit in montem. et fuit ibi quadragin
ta diebus et quadraginta noctibus. XXV.
Locutusq; e dns ad moysen dicens.
Loquere filijs isrl. ut tollant m primicias.
ab omni homine qui offert ultroneus ac
cipietis eas.
Hec sunt aut que accipe debetis. Auru
argentu et es. iacinctum. et purpu
ram. coccuq; bis tinctu. et byssum. pilos
caprarum. et pelles arietum rubricatas.
pelles iacinctinas et ligna sethim. oleu
ad luminaria concinnanda. aromata in
ungentum et thimiamata boni odoris.
lapides onichinos. et gemmas ad ornan
dum ephod. ac racionale. Facientq; michi
sciarium. et habitabo in medio eorum.
iuxta omne similitudinem tabnaculi
quod ostendam t. et omniu uasoz in cul
tu ei. Sicq; facietis illud.
Archam de lignis sethim compingite.

cuius longitudo habeat duos semis cu
bitos · latitudo cubitum et dimidium.
altitudo cubitū similiť ac semisse. et de
aurabis eā auro mundissimo intus et
foris. faciesq; supra coronam auream
p circuitum. et quatuor circulos aureos
quos pones p quatuor arche angulos.
duo circuli sint in latere uno. et duo in
altero. facies quoq; uectes de lignis se
thim. et operies eos auro. inducesq; p cir
culos qui sunt in arche lateribus ut por
tetur in eis. Qui semp erunt in circulis.
nec unquā extrahentur ab eis. Ponesq;
in archa testificationem quam dabo tibi.
Facies et ppiciatorium de auro mundis
simo. Duos cubitos et dimidiū tenebit
longitudo eius. semissem et cubitum
latitudo. Duos quoq; cherub aureos.
et pductiles facies. ex utraq; parte oraculi.
Cherub unus sit oraculi in latere uno.
et alter in altero. Utrūq; latus ppiciato
rii tegant. expandentes alas et operien
tes oraculum. respiciantq; mutuo uer
sis uultibus in ppiciatoriū quo operien
da est archa. in qua pones testimoniū
quod dabo tibi. Inde precipiam et loquar
ad te sup propiciatoriū scilicet ac medio
duorum cherubin. qui erunt sup archā
testimonii. cuncta que mandabo p te fi
liis isrl. Facies et mensam de lignis se
thim. habentē duos cubitos longitudi
nis. et in latitudine cubitū. et in altitu
dine cubitū ac semissem. et inaurabis
eam auro purissimo. Faciesq; illi labiū
aureū p circuitum. et ipsi labio coronā
interrasilem altam quatuor digitis. et
sup illam alteram coronam aureolam.
Quatuor quoq; circulos aureos pparab.
et pones eos in quatuor angulis eiusdē
mense p singlos pedes. Subt coronam

erunt circuli aurei. ut mittantur uectes p
eos et possit mensa portari. Ipsosq; uectes
facies de lignis sethim. et circumdabis au
ro. ad subuehendam mensam. Parabis et
acetabula ac phialas. thuribula ac ciathos.
in quibus offerenda sunt libamina ex au
ro purissimo. et pones sup mensam panes
ppositionis in conspectu meo semp. Facies
et candelabrū ductile de auro mundissimo.
hastile eius. et calamos. et cyphos. et speru
las ac lilia ex ipso procedentia. Sex calami
egredientur de lateribus. tres ex uno latere.
et tres ex altero. Tres sciphi quasi in nucis
modum p calamos singlos. speru
leq; simul et liliū. Et tres similiter
sciphi instar nucis in calamo al
tero. speruleq; et lilium. Hoc erit opus sex
calamorum. qui pducendi sunt de hastili.
In ipso autem candelabro erunt quatuor
sciphi in nucis modū. speruleq; p singlos
et lilia. sub duobus calamis p tria
loca. qui simul sex fiunt procedentes de
hastili uno. Et sperule ḡ et calami ex ipso
erunt. uniuersa ductilia de auro purissimo.
Facies et lucernas septem. et pones eas su
p candelabrum. ut luceant ex aduerso.
Emunctoria quoq; et ubi que emuncta sit
extinguantur. fiant de auro purissimo.
Omne pondus candelabri cum uniuersis
uasis suis. habebit talentū auri mun
XXVI dissimi. Inspice et fac secdm exemplar qd
tibi in monte monstratū ē. Tabnaculum
quoq; ita fiet. Decem cortinas de bysso ret
torta. et iacincto. ac purpura. coccoq; bis
tincto. uariatas ope plumario facies. Lon
gitudo cortine unius habebit uiginti oc
to cubitos. latitudo quatuor cubitorum
erit. Unius mensure fiant uniusa tentoria.
Quinq; cortine sibi iungentur mutuo. et
alie quinq; nexu similiť coherebunt. Ansu

las iacinctinas in lateribus ac summitatibus
facies cortinarum: ut possint invicem copulari.
Quinquagenas ansas cortina habebit in u
traque parte: ita insertas ut anse contra ansas
veniant: et altera alteri possit aptari. Facies
et quinquaginta circulos aureos quibus
cortinarum vela iungenda sunt: ut unum
tabernaculum fiat. Et facies saga cilicina
undecim: ad operiendum tectum tabernaculi.
Longitudo sagi unius habebit triginta
cubitos: et latitudo quatuor. Equa erit
mensura sagorum omnium. E quibus
quinque iunges seorsum: et sex sibi mutuo
copulabis: ita ut sextum sagum in fronte
tecti duplices. Facies et quinquaginta ansas
in ora sagi unius ut coniungi cum altero
queat: et quinquaginta ansas in ora sa-
gi alterius. ut cum altero copuletur. Quin
quaginta fibulas eneas quibus iungantur
anse: ut unum ex omnibus operimentum fiat.
Quod autem superfuerit in sagis que pa-
rantur tecto. id est unum sagum quod am
plius est: ex medietate eius operies posteri
ora tabernaculi: et cubitus ex una parte pen
debit. et alter ex altera: qui plus est in sagorum
magnitudine: utrumque latus tabernaculi pro-
tegens. Facies et operimentum aliud tecto. de
pellibus arietum rubricatis: et super hoc
rursus aliud operimentum de iacinctinis
pellibus. Facies et tabulas stantes taber
naculi de lignis sethim: que singule denos
cubitos in longitudine habeant: et in la
titudine singulos ac semissem. In lateribus
tabule due incastrature fiant. quibus
tabula alteri tabule connectatur: atque in
hunc modum cuncte tabule parabuntur.
Quarum viginti erunt in latere meridia
no: quod vergit ad austrum. Quibus qua
draginta bases argenteas fundes: ut bine
bases singulis tabulis per duos angulos
subiciantur. In latere quoque secundo tabernaculi
quod vergit ad aquilonem. viginti tabule
erunt: quadraginta habentes bases ar-
genteas. Bine bases singulis tabulis sup
ponentur. Ad occidentalem vero plagam
tabernaculi facies sex tabulas: et rursum
alias duas que in angulis erigantur post
tergum tabernaculi: eruntque coniuncte a de-
orsum usque sursum: et una omnes com
pago retinebit. Duabus quoque tabulis
que in angulis ponende sunt: similis
iunctura servabitur. Et erunt simul ta
bule octo: bases earum argentee sedecim:
duabus basibus per unam tabulam sup-
putatis. Facies et vectes de lignis sethim
quinque ad continendas tabulas in uno
latere tabernaculi: et quinque alios in altero
et eiusdem numeri ad occidentalem
plagam. Qui mittentur per medias tabu
las: a summo usque ad summum. Ipsasque
tabulas deaurabis: et fundes in eis
anulos aureos. per quos vectes tabula
ta contineant. Quos operies laminis au-
reis: et eriges tabernaculum iuxta ex
emplum quod tibi in monte monstra
tum est. Facies et velum de iacincto et
purpura. coccoque bis tincto. et bisso re
torta opere plumario. et pulchra varie
tate contextum. Quod appendes ante
quatuor columpnas de lig
nis sethim. que ipse quidem deaurate
erunt: et habebunt capita aurea sed
bases argenteas. Inseretur autem velum per
circulos: intra quod pones archam te
stimonii: et quo sanctuarium et sanctuarii
sanctuaria dividentur. Pones et propicia
torium super archam testimonii in sancta
sanctorum: mensam quoque extra velum.
et contra mensam candelabrum in latere
tabernaculi meridiano. Mensa enim stabit

in parte aquilonis. Facies et tentorium in
introitu tabernaculi de iacincto et pur-
pura. coccoque bis tincto. et bysso retorta
opere plumario. et quinque columpnas de
auratis lignorum sethim. ante quas
ducetur tentorium. Quarum erunt capi-
xxvii. ta aurea et bases eneę. Facies et altare
de lignis sethim. quod habebit quinque
cubitos in longitudine. et totidem in
latitudine. id est quadrum. et tres cubi-
tos in altitudine. cornua autem per quattuor
angulos in ipso erunt. et operies illud ere.
Faciesque in usus eius lebetas ad suscipien-
dos cineres. et forcipes atque fuscinulas.
et ignium receptacula. Omnia uasa ex
ere fabricabis. craticulamque in modum
retis eneam. per cuius quattuor angulos
erunt quattuor anuli erei. quos pones
sub arulam altaris. eritque craticula usque
ad altaris medium. Facies et uectes alta-
ris de lignis sethim duos quos operies
laminis eneis. et induces per circulos. eruntque
ex utroque latere altaris ad portandum. Non
solidum sed inane et cauum intrinsecus fa-
cies illud. sicut tibi in monte monstratum est.
Facies et atrium tabernaculi. in cuius plaga
australi contra meridiem erunt tento-
ria de bysso retorta. Centum cubitos unum
latus tenebit in longitudine. et columpnas
uiginti cum basibus totidem eneis. que
capita cum celaturis suis habebunt ar-
gentea. Similiter in latere aquilonis per
longum erunt tentoria centum cubitorum.
columpne uiginti. et bases enee eiusdem
numeri. et capita earum cum celaturis
suis argentea. In latitudine uero atrii quod
respicit ad occidentem erunt tentoria per
quinquaginta cubitos. et columpne decem.
basesque totidem. In ea quoque atrii latitu-
dine que respicit ad orientem quinqua-
ginta cubiti erunt. in quibus quindecim cu-
bitorum tentoria lateri uno deputabuntur.
columpneque tres et bases totidem. et in latere
altero erunt tentoria cubitos optinentia
quindecim. columpnas tres. et bases toti-
dem. In introitu uero atrii fiet tentorium cu-
bitorum uiginti. ex iacincto et purpura.
coccoque bis tincto. et bysso retorta opere plu-
marii. Columpnas habebit quattuor cum
basibus totidem. Omnes columpne atrii
per circuitum uestite erunt argenteis lam-
minis. capitibus argenteis et basibus e-
neis. In longitudine occupabit atrium
cubitos centum. in latitudine quinqua-
ginta. altitudo quinque cubitorum erit. fi-
etque de bysso retorta. et habebit bases eneas.
Cuncta uasa tabernaculi in omnes usus. et ce-
rimonias tam paxillos eius quam atrii. ex ere
facies.
Precipe filiis israel.
ut afferant tibi oleum de arboribus
oliuarum purissimum. piloque contusum.
ut ardeat lucerna semper in tabernaculo testimo-
nii. extra uelum quod oppansum est testimo-
nio. et collocabunt eam aaron et filii eius.
ut usque mane luceat coram domino. Perpetuus
erit cultus per successiones eorum a filiis
israel. xxviii.

Applica quoque ad te aaron fratrem tuum.
cum filiis suis de medio filiorum israel.
ut sacerdotio fungantur michi aaron. na-
dab. et abiu. eleazar. et ythamar.

Faciesque uestem sanctam fratri tuo in gloriam
et decorem. et loqueris cunctis sapien-
tibus corde quos repleui spiritu prudentie ut
faciant uestes aaron in quibus sanctificatus mi-
nistret michi.

Hec autem erunt uestimenta que facient.
Rationale. et superhumerale. tunicam
et lineam strictam. cydarim. et balteum.
Facient uestimenta sancta aaron fratri tuo et filiis

eius. ut sacerdotio fungantur michi. Accipi
entq; aurũ. et iacinctũ. et purpurã. coccũq;
bis tinctum. et byssum. facient autẽ superhu
merale de auro. et iacincto. ac purpura. coc
coq; bis tincto. et bysso retorta. ope polimi
to. Duas oras iunctas habebit in utroq;
latere summitatũ. ut in unum redeant.
Ipsa q; textura et cuncta opis uarietas.
erit ex auro. et iacincto. et purpura. coccoq;
bis tincto. et bysso retorta. Sumesq; duos
lapides onichinos. et sculpes in eis nomi
na filiorum isrł. Sex nomina in lapide uno.
et sex reliqua in altero. iuxta ordinẽ nati
uitatis eorũ. Ope sculptoris et celatura
gemmarii sculpes eos nominibus filiorũ
isrł. inclusos auro atq; circumdatos. Et po
nes in utroq; latere superhumeralis memo
riale filiis isrł. portabitq; aaron nomina
eorum coram dño super utrumq; humerũ
ob recordationem. Facies et uncinos ex au
ro et duas catenulas auri purissimi. sibi
inuicem coherentes. quas inseres uncinis.
Rationale quoq; iudicii facies ope poli
mito iuxta texturam superhumeralis. ex au
ro. iacincto. et purpura. coccoq; bis tincto.
et bysso retorta. Quadrangulum erit et du
plex. mensuram palmi habebit tam in longi
tudine quam in latitudine. Ponesq; in eo
quatuor ordines lapidum. In primo uersu
erit lapis sardius. et topazius. et smaragd'.
In secdo. carbuncls. saphirus. et iaspis. In
tertio. ligurius. et achates. et ametistus.
In quarto. chrisolit'. onichinus. et berillus.
Inclusi auro erunt p ordines suos. habebũt
q; nomina filiorum isrł. Duodecim nominibus
celabuntur singli lapides. nominib' sin
gulorum p duodecim tribus. Facies in rati
onali catenas sibi inuicem coherentes ex
auro purissimo. et duos anulos aureos q's
pones in utraq; rationalis summitate.

catenasq; aureas iunges anulis qui sunt
in marginibus eius. et ipsarum catenarũ
extrema duobus copulabis uncinis. in u
troq; latere superhumeralis quod rationale
respicit. Facies et duos anulos aureos q's
pones in summitatibus rationał. et in oris
que e regione sunt superhumeralis. et po
steriora eius aspiciunt. necnon et alios duos
anulos aureos qui ponendi sunt in utroq;
latere superhumeralis deorsum quod respic
contra faciem iuncture inferioris. ut ap
tari possit cum superhumerali. et stringat
rationale anulis suis cum anulis super
humeralis uitta iacinctina.
ut maneat iunctura fabrefacta.
et a se inuicem rationale et superhumerale
nequeant separari. Portabitq; aaron no
mina filiorum isrł in rationali iudicii
super pectus suum. quando ingredietur
sanctuarium. memoriale coram dño in etnũ.
Pones autẽ in rationali iudicii doctrinã
et ueritatem que erunt in pectore aaron.
quando ingredietur coram dño. et gesta
bit iudicium filiorum isrł in pectore suo
in conspectu dñi semp. Facies et tunicã
superhumeralis totam iacinctinam. in cuius
medio supra erit capitiũ. et ora p girũ ei'
textilis. sicut fieri solet in extremis uestium
partibus ne facile rumpatur. Deorsum ũ
ad pedes eiusdem tunice p circuitũ quasi
mala punica facies ex iacincto. et purpura.
et cocco bis tincto. mixtis in medio tintinna
bulis. ita ut tintinnabulum sit aureum.
et malumpunicũ. rursumq; tintinnabu
lum aliud aureũ et malumpunicũ. Et
uestietur eo aaron in officio ministerii.
ut audiat' sonitus quando egreditur et
ingreditur sanctuariũ in conspectu dñi et
non moriatur. Facies et laminam de
auro purissimo. in qua sculpes ope cela-

toris sanctum domino: ligabisque eam uitta iacin-
thina. et erit super thiaram: imminens fron-
ti pontificis.
Portabitque aaron iniquitates eorum quae
obtulerunt et sanctificauerunt filii israel
in cunctis muneribus et donariis suis.
Erit autem lammina semper in fronte eius:
ut placatus eis sit dominus. Stringesque tunicam
bysso: et thiaram byssinam facies et bal-
theum opere plumarii. Porro filiis aaron
tunicas lineas parabis: baltheos et thya-
ras in gloriam et decorem. Vestiesque his omnibus
aaron fratrem tuum: et filios eius cum eo. Et
cunctorum consecrabis manus. Sanctificabisque
illos ut sacerdotio fungantur mihi. Facies
et feminalia linea ut operiant carnem tur-
pitudinis suae. a renibus usque ad femora.
et utentur eis aaron et filii eius quando
ingredientur tabernaculum testimonii. uel
quando appropinquant ad altare ut mi-
nistrent in sanctuario meo: ne iniquitatis
rei moriantur. Legitimum sempiternum erit
XIX aaron et semini eius post eum. Sed et hoc
facies: ut mihi in sacerdotio consecrentur.
Tolle uitulum de armento. et arietes duos
inmaculatos. panesque azimos et crustu-
lam absque fermento quae conspersa sint oleo:
lagana quoque azima oleo lita. De simila
triticea cuncta facies: et posita in canistro
offeres. Uitulum autem et duos arietes. et
aaron et filios eius applicabis ad ostium
tabernaculi testimonii. Cumque laueris pa-
trem cum filiis aqua: indues aaron ue-
stimentis suis. id est linea et tunica. super
humerali et rationali quod constringes
baltheo: et pones thiaram in capite eius
et lamminam sanctam super thiaram: et ole-
um unctionis fundes super caput eius:
atque hoc ritu consecrabitur. Filios quoque
illius applicabis et indues tunicis lineis:

cingesque baltheo aaron scilicet et liberos eius.
et impones mitras. eruntque sacerdotes mihi
in religione perpetua.
Postquam initiaueris manus eorum appli-
cabis et uitulum coram tabernaculo testi-
monii. imponentque aaron et filii eius manus
super caput illius: et mactabis eum in conspe-
ctu domini. iuxta ostium tabernaculi testimonii.
Sumptumque de sanguine uituli: pones super
cornua altaris digito tuo. Reliquum autem
sanguinem fundes iuxta basim eius. Sumes
et adipem totum qui operit intestina. et reti-
culum iecoris ac duos renes. et adipem qui
super eos est: et offeres incensum super altare.
Carnes uero uituli et corium. et fimum combures
foris extra castra: eo quod pro peccato sit. U-
num quoque arietem sumes: super cuius caput
ponent aaron et filii eius manus. Quem
cum mactaueris tolles de sanguine eius:
et fundes circa altare. Ipsum autem arietem
secabis in frusta: lotaque intestina eius
ac pedes pones super concisas carnes. et su-
per caput eius: et offeres totum arietem in in-
censum super altare. Oblatio est domino: odor sua-
uissimus uictima dei.
Tolles quoque arietem alterum. super cuius caput
aaron et filii eius ponent manus suas.
Quem cum immolaueris sumes de sangui-
ne ipsius. et pones super extremum dextrae
auriculae aaron et filiorum eius et super pol-
lices manus eorum. et pedis dextri. fun-
desque sanguinem super altare per circuitum.
Cumque tuleris de sanguine qui est super altare:
et de oleo unctionis: asperges aaron et uestes
eius. filios et uestimenta eorum. Consecra-
tisque et ipsis uestibus. tolles adipem de a-
riete. et caudam. et aruinam quae operit uita-
lia. ac reticulum iecoris. et duos renes. atque
adipem qui super eos est. armumque dextrum
eo quod sit aries consecrationis. tortam panis

unius · crustulam conspersam oleo. laganum
de canistro azimorum quod positum est in conspe
ctu domini. ponesque omnia super manus aaron et fi
liorum eius. et sanctificabis eos elevans coram
domino. Suscipiesque universa de manibus eorum
et incendes super altare holocaustum odorem
suavissimum in conspectu domini. quia oblatio
eius est. Sumes quoque pectusculum de ariete
quo initiatus est aaron. sanctificabisque illud ele
vatum coram domino. et cedet in partem suam.
Sanctificabisque et pectusculum consecratum. et
armum quem de ariete separasti. quo initia
tus est aaron et filii eius. cedentque in partem aa
ron et filiorum eius iure perpetuo a filiis israel.
quia primitiva sunt et initia de victimis eorum
pacificis que offerunt domino. Vestem autem sanctam
qua utitur aaron habebunt filii eius post eum.
ut ungantur in ea et consecrentur manus
eorum. Septem diebus utetur ea qui pontifex
pro eo fuerit constitutus de filiis eius. et qui
ingredietur tabernaculum testimonii ut mi
nistret in sanctuario. Arietem autem consecra
tionis tolles. et coques carnes eius in loco
sancto. quibus vescetur aaron et filii eius. Pa
nes quoque qui sunt in canistro in vestibulo
tabernaculi testimonii comedent. ut sit placa
bile sacrificium. et sanctificentur offerentium
manus. Alienigena non vescetur ex eis. quia
sancta sunt. Quod si remanserit de carnibus conse
cratis sive panibus usque mane. combures re
liquias igni. Non comedentur quia sanctificata
sunt. Omnia que precepi tibi facies. super
aaron et filiis eius. Septem diebus consecra
bis manus eorum. et vitulum pro peccato of
feres per singulos dies ad expiandum. Munda
bisque altare cum immolaveris expiationis
hostiam. et unges illud in sanctificationem.
Septem diebus expiabis altare et sanctificabis.
et erit sanctum sanctorum. Omnis qui tetigerit illud.
sanctificabitur. Hoc est quod facies in altari.

Agnos anniculos duos per singulos dies iugiter.
unum agnum mane. et alterum vespere. De
cimam partem simile conspersę oleo tunso quod
habeat mensuram quartam partem hyn. et
vinum ad libandum eiusdem mensurę in
agno uno. Alterum vero agnum offeres ad
vesperam iuxta ritum matutine oblationis.
et iuxta ea que diximus. in odorem suavita
tis sacrificium domino oblatione perpetua in
generationes vestras. ad ostium tabernaculi te
stimonii coram domino. ubi constituam ut lo
quar ad te. ibique precipiam filiis israel. et sancti
ficabitur altare in gloria mea. et sanctificabo ta
bernaculum testimonii cum altari. et aaron
cum filiis eius. ut sacerdotio fungantur
michi. Et habitabo in medio filiorum israel.
eroque eis deus. Et scient quia ego dominus deus
eorum. qui eduxi eos de terra egypti. ut ma
nerem inter eos. Ego dominus deus ipsorum. Facies
que altare in adolendum thimiama de
lignis sethim. habens cubitum longitu
dinis. et alterum latitudinis. id est quadran
gulum. et duos cubitos altitudinis. Cor
nua ex ipso procedent. vestiesque illud auro
purissimo. tam craticulam eius quam pa
rietes per circuitum et cornua. Facies quoque
ei coronam aureolam per gyrum. et duos
anulos aureos sub corona per singula latera.
ut mittantur in eos vectes. et altare por
tetur. Ipsos quoque vectes facies de lignis
sethim. et inaurabis. Ponesque altare con
tra velum quod ante archam pendet testi
monii coram propitiatorio quo tegitur te
stimonium ubi loquar tibi. et adolebit
incensum super eo aaron suave fragrans
mane. Quando componet lucernas. incen
det illud. et quando collocat eas ad ves
peram. uret thimiama sempiternum coram
domino in generationes vestras. Non offeretis
super eo thimiama compositionis alterius.

nec oblationem et victimam nec liba libabitis. et
deprecabitur aaron super cornua eius semel per
annum in sanguine quod oblatum est pro pec
cato. et placabit super eo in generationibus vestris.
Sanctum sanctorum erit domino. Loquutusque est dominus ad
moysen dicens. Quando tuleris summam fili
orum israel iuxta numerum. dabunt singuli pre
cium pro animabus suis domino. et non erit
plaga in eis cum fuerint recensiti. Hoc au
tem dabit omnis qui transit ad nomen.
Dimidium sicli iuxta mensuram templi.
Siclus viginti habet obulos. Media pars
sicli offeretur domino. Qui habetur in numero.
a viginti annis et supra. dabit precium. Dives
non addet ad medium sicli. et pauper nichil
minuet. Susceptamque pecuniam que colla
ta est a filiis israel trades in usus tabernaculi testi
monii. ut sit monimentum eorum coram domino
et propicietur animabus illorum.
Loquutusque est dominus ad moysen dicens.
facies et labium eneum cum basi sua ad
lavandum. ponesque illud in tabernaculum
testimonii ad altare. Et missa aqua lava
bunt in eo aaron et filii eius manus suas
ac pedes. quando ingressuri sunt taberna
culum testimonii. et quando accessuri ad
altare. ut offerant in eo thimiama domino. ne
forte moriantur. Legitimum sempiternum
erit ipsi et filiis eius per successiones.
Loquutusque est dominus ad moysen dicens.
Sume tibi aromata prime mirre et electe
quingentos siclos et cynamomi medium.
id est ducentos quinquaginta siclos. cala
mi quoque ducentos quinquaginta. cassie
quoque quingentos siclos in pondere sctua
rii. oleum de olivetis mensuram hyn. faci
esque unctionis oleum. sanctum unguentum com
positum ope unguentarii. et ungues ex
eo tabernaculum testimonii. et archam te
stamenti. mensamque cum vasis suis. candela
brum et utensilia eius. altare thimiamatis
et holocausti et universam supellectilem que
ad cultum eorum pertinet. sanctificabisque omnia
et erunt sancta sanctorum. Qui tetigerit ea sanctificabitur.
Aaron et filios eius ungues. sanctificabisque eos
ut sacerdotio fungantur michi. Filiis quoque
israel dices. Hoc oleum unctionis sanctum erit michi
in generationibus vestris. Caro hominis non
ungetur ex eo. et iuxta compositionem eius
non facietis aliud quia sanctificatum est et sanctum
erit vobis. Homo quicumque tale composu
erit. et dederit ex eo alieno. exterminabitur
de populo suo. Dixitque dominus ad moysen. Sume
tibi aromata stacten. et onicha. galbanen
boni odoris. et thus lucidissimum. equalis
ponderis erunt omnia. faciesque thimiama
compositum ope unguentarii mixtum di
ligenter et purum. et sanctificatione dignissi
mum. Cumque in tenuissimum pulverem universa
contuderis. pones ex eo coram testimonio ta
bernaculi. in quo loco apparebo tibi. Sanctum sanctorum
erit thimiama. Talem compositionem non
facietis in usus vestros. quia sanctum est domino. homo
quicumque fecerit simile ut odore illius per
fruatur. peribit de populis suis. XXXI.
Loquutusque est dominus ad moysen dicens. Ecce
vocavi ex nomine beseleel filium huri. de
tribu iuda. et implevi eum spiritu dei. sapientia.
et intelligentia. et scientia in omni opere ad
excogitandum fabre quicquid fieri potest
ex auro et argento. et ere. marmore. et gem
mis. et diversitate lignorum. Dedique ei socium
ooliab filium achisamech de tribu dan.
Et in corde omnis eruditi posui sapientiam
ut faciant cuncta que precepi tibi. taber
naculum federis. et archam testimonii. et pro
piciatorium quod super eam est. et cuncta vasa
tabernaculi. mensamque et vasa eius. candela
brum purissimum cum vasis suis. et altare
thimiamatis. et holocausti. et omnia vasa

cor' tabulu cu basi sua. uestes scas in ministe
rio aaron sacerdoti. et filiis eius. ut fungan
tur officio suo in sacris. oleum unctionis.
et thimiama aromatum in sciario. omia
que precepi tibi facient.

Et locutus e dns ad moysen dicens.
Loquere filiis isrl et dices ad eos. Uidete
ut sabbatum meum custodiatis. quia sig
num e inter me et uos in generationibus
uris. ut sciatis quia ego dns qui sctifico uos.
Custodite sabbatum meu. scm e enim uobis. Q
pollucrit illud. morte morietur. Qui fecerit
in eo opus. anima illius peribit de medio po
puli sui. Sex diebus facietis opus. in septi
mo sabbatu e. requies sca dno. Omnis qui
opus fecerit in hac die. morietur. Custodiant
filii isrl sabbatum. et celebrent illud in ge
nerationibus suis. Pactum e sempiternum int
me et inter filios isrl. signumq; ppetuum.
Sex enim diebus dns fecit celum et terram.
et in septimo ab ope suo cessauit.

Dedit quoq; moysi completis huiuscemo
di sermonibus in monte synai duas ta
bulas testimonii lapideas. scriptas digito
dei. XXXII.

Uidens aut populus quod mora faceret
descendendi de monte moyses. congre
gatus adu sus aaron ait. Surge fac nob
deos qui nos precedant. moysi enim huic
uiro qui eduxit nos de terra egipti igno
ramus quid acciderit ei. Dixitq; ad eos aaron.
Tollite inaures aureas de uxorum filiorq;
et filiarum urarum auribus. et afferte ad
me. Fecit populus que iusserat. deferens
inaures ad aaron. Quas cum ille accepisset
formauit ope fusorio. et fecit ex eis uitu
lum conflatilem. Dixeruntq;. Hi sunt dii
tui isrl. qui te eduxerunt de terra egipti.
Quod cum uidisset aaron edificauit alta
re coram eo. et pconis uoce clamauit dicens.
Cras sollempnitas dni e. Surgentesq; mane.
obtulerunt holocausta et hostias pacificas.
Et sedit populus comedere et bibere. et sur
rexerunt ludere.

Locutus e aut dns ad moysen. Uade
descende. peccauit populus tuus que edu
xisti de terra egipti. Recesserunt cito de uia
quam ostendisti ei. Feceruntq; sibi uitulum
conflatilem et adorauerunt. atq; immolan
tes ei hostias dixerunt. Isti sunt dii tui
isrl. qui te eduxerunt de terra egipti. Rur
sumq; ait dns ad moysen. Cerno quod po
pulus iste dure ceruicis sit. dimitte me
ut irascatur furor meus contra eos et deleam
eos. faciamq; te in gentem magnam.

Moyses aut orabat dnm dm suu dicens.
Cur dne irascitur furor tuus contra
populum tuum. quem eduxisti de terra
egipti in fortitudine magna et manu ro
busta. Ne queso dicant egiptii. callide
eduxit eos ut interficeret in montibus
et deleret de terra. Quiescat ira tua. et esto
placabilis sup nequicia populi tui. Recor
dare abraham et ysaac. et isrl seruorum tuorum.
quibus iurasti p temet ipsum dicens. Mul
tiplicabo semen urm sicut stellas celi. et
uniuersam terram hanc de qua locutus sum
dabo semini uro. et possidebitis ea semp.
Placatusq; e dns ne faceret malu quod lo
cutus fuerat aduersus populum suum.

Et reuersus e moyses
de monte portans duas tabulas
testimonii manu. scriptas ex u
traq; parte et factas ope dei. Scriptura quoq;
dei erat sculpta in tabulis. Audiens autem
iosue tumultum populi uociferantis. dixit
ad moysen. Ululatus pugne auditur in castris.
Qui respondit. Non est clamor adhortantium
ad pugnam. neq; uociferatio compellentium
ad fugam. sed uocem cantantium ego audio.

Cumq; appropinquasset ad castra: uidit uitu
lum et choros. Iratusq; ualde, piecit de ma
nu tabulas: et confregit eas ad radices mon
tis. Arripiensq; uitulum quē fecerant: cō
bussit et contriuit usq; ad puluerē, Quem
sparsit in aqua: et dedit ex eo potū filiis isrł.
Dixitq; ad aarón. Quid tibi
fecit populus: ut induceres sup eum
peccatū maximū. Cui ille respondit. Ne
indignetur dn̄s m̄s. Tu enim nosti ppl̄m
istum: quod pnus sit ad malum. Dixerūt
m̄. fac nob deos: qui pcedant nos. huic enī
moysi qui eduxit nos de terra egipti: nesci
mus quid acciderit. Quibus ego dixi. Quis
urm̄ habet aurum? Tulerunt et dederunt
michi: et pieci illud in ignem: egressusq;
est hic uitulus. Videns g̊ moyses ppl̄m
quod eet nudatus: spoliauerat enim eum
aaron propter ignominiam sordis. et int̄
hostes nudum constituerat: et stans in
porta castrorum ait. Siquis est dnī: iun
gatur michi. Congregatiq; sunt ad eum
omnes filii leui. Quibus ait. Hec dicit dn̄s
deus isrł. Ponat uir gladium sup femur
suum. Ite et redite de porta usq; ad portam
p medium castrorū: et occidat unusquisq;
frēm et amicum. et pximum suū. Fecerunt
filii leui iuxta sermonem moysi: cecideruntq;
die illo quasi uiginti tria milia hominū.
Et ait moyses. Consecrastis manus urās
hodie dn̄o unusquisq; in filio et frē suo:
ut detur uobis benedictio.
Facto autem die altero: loquutus ē moy
ses ad populum. Peccastis peccatum
maximum. Ascendam ad dnm̄ siquomodo
eum deprecari quiuero p scelere urō. Reu
susq; ad dnm̄ ait. Obsecro dnē peccauit
populus iste peccatū magnum: feceruntq;
sibi deos aureos. Aut dimitte eis hanc nox
am: aut si non facis. dele me de libro tuo
quem scpsisti. Cui respondit dn̄s. Qui pec
cauerit michi delebo eum de libro meo: tu
autem uade et duc populum istum quo lo
quutus sum tibi. Angls m̄s pcedet te. Ego
aūt in die ultionis: uisitabo et hoc peccatū
eorum. Pcussit g̊ dn̄s populum: p reatu uitu
li quem fecerat aaron. XXXIII.
Loquutusq; ē dn̄s ad moysen dicens. Vade ascen
de de loco isto tu et populus tuus quē eduxi
sti de egipto. in terram quam iuraui
abraham ysaac et iacob dicens. semini tuo
dabo eam et mittam pcursorē tui anglm̄:
et eiciam chananéum. et amorreū. etheum
et pherezeum. et eueum. et iebuseum: et in
tres in terram fluentem lacte et melle. Nō
enim ascendam tecum: quia populus dure
ceruicis ē: ne forte disperdam te in uia. Audi
ens populus sermonem hunc pessimum
luxit: et nullus ex more indutus est cultu
Dixitq; dn̄s ad moysen. suo.
Loquere filiis isrł. Populus dure ceru
icis es: semel ascendam in medio tui et dele
bo te. Iam nunc depone ornatum tuū: ut
sciam quid faciam tibi. Deposuerunt g̊ fi
lii isrł ornatum suum á monte choreb.
Moyses quoq; tollens tabnaculum teten
dit extra castra pcul: uocauitq; nomē eius
tabnaculum federis. Et omnis populus
qui habebat aliquam questionem egredie
batur ad tabnaclm̄ federis extra castra. Cūq;
egrederetur moyses ad tabnaculum: surge
bat uniūsa plebs et stabat unusquisq; in
ostio papilionis sui: aspiciebantq; tergum
moysi donec ingrederetur tentoriū. Ingres
so autem illo tabnaclm̄ federis: descendebat
columna nubis et stabat ad ostiū. Loqueba
turq; cum moyse cernentib; uniūsis quod
columpna nubis staret ad ostium tabnacli.
Stabantq; ipsi: et adorabant p fores taber
naculorum suorum.

Loquebatur autem dominus ad moysen facie ad faciem: sicut loqui solet homo ad amicum suum. Cumque ille reuerteretur in castra: minister eius iosue filius num puer non recedebat de tabernaculo. Dixit autem moyses ad dominum. Precipis ut educam populum istum. et non indicas michi quem missurus sis mecum: presertim cum dixeris michi noui te ex nomine. et inuenisti gratiam coram me.

Si ergo inueni gratiam in conspectu tuo: ostende michi faciem tuam ut sciam te: et inueniam gratiam ante oculos tuos. Respice populum tuum: gentem hanc. Dixitque dominus. Facies mea precedet te: et requiem dabo tibi. Et ait moyses. Si non tu ipse precedas: ne educas nos de loco isto. In quo enim scire poterimus ego et populus tuus inuenisse nos gratiam in conspectu tuo: nisi ambulaueris nobiscum ut glorificemur ab omnibus populis qui habitant super terram. Dixit autem dominus ad moysen. Et uerbum istud quod locutus es faciam. Inuenisti enim gratiam coram me: et teipsum noui ex nomine. Qui ait. Ostende michi gloriam tuam. Respondit. Ego ostendam omne bonum tibi. et uocabo in nomine domini coram te: et miserebor cui uoluero: et clemens ero in quem michi placuerit. Rursumque ait. Non poteris uidere faciem meam: non enim uidebit me homo et uiuet. Et iterum. Ecce inquit est locus apud me: et stabis super petram. Cumque transibit gloria mea: ponam te in foramine petre. et protegam dextera mea donec transeam: tollamque manum meam et uidebis posteriora mea: faciem autem meam uidere non poteris. XXXIIII.

Ac deinceps. Precide ait tibi duas tabulas lapideas instar priorum: et scribam super eas uerba que habuerunt tabule quas fregisti. Esto paratus mane ut ascendas statim in montem synai: stabisque mecum super uerticem montis. Nullus ascendat tecum: nec uideatur quispiam per totum montem. Oues quoque et boues: non pascantur e contra. Excidit ergo duas tabulas lapideas quales antea fuerant: et de nocte consurgens ascendit montem synai sicut ei preceperat dominus: portans secum tabulas. Cumque descendisset dominus per nubem: stetit moyses cum eo inuocans nomen domini. Quo transeunte coram eo: ait. Dominator domine deus misericors et clemens: patiens et multe miserationis ac uerax. qui custodis misericordiam in milia: qui aufers iniquitatem et scelera. atque peccata: nullusque apud te per se innocens est: qui reddis iniquitatem patrum filiis ac nepotibus in tertiam et quartam progeniem. Festinusque moyses curuatus est pronus in terram: et adorans ait. Si inueni gratiam in conspectu tuo domine. obsecro ut gradiaris nobiscum: populus enim dure ceruicis est: ut auferas iniquitates nostras atque peccata: nosque possideas. Respondit dominus. Ego inibo pactum. Uidentibus cunctis signa faciam que numquam sunt uisa super terram. nec in ullis gentibus: ut cernat populus in cuius es medio opus domini terribile quod facturus sum. Obserua cuncta que hodie mandauerim. Ego ipse eiciam ante faciem tuam amorreum. et chananeum. et ethceum. phereзeum quoque et eueum. et iebuseum. Caue ne umquam cum habitatoribus terre illius iungas amicitias que tibi sint in ruinam: sed aras eorum destrue: confringe statuas: lucosque succide. Noli adorare deum alienum. Dominus enim zelotes nomen eius: deus est emulator. Ne ineas pactum cum hominibus illarum regionum: ne cum fornicati fuerint cum diis suis et adorauerint simulachra eorum. uocet te quispiam ut comedas de immolatis. Nec uxorem de filiabus eorum accipies filiis

tus. ne postquam ipse fuerint fornicate.
fornicari faciant et filios tuos in deos suos.
Deos conflatiles non facies tibi. Sollempni
tatem azimorum custodies. Septem diebus
uesceris azimis. sicut precepi tibi in tempore
mensis nouorum. Mense enim uerni temporis
egressus es de egypto.
Omne quod aperit uuluam generis mascu
lini. meum erit. De cunctis animantibus.
tam de bubus quam de ouibus. meum erit.
Primogenitum asini. redimes oue. Si autem
nec pretium pro eo dederis. occidetur. Primo
genitum filiorum tuorum redimes. Nec ap
parebis in conspectu meo uacuus. Sex dieb;
operaberis. in die septimo cessabis arare et
metere. Sollempnitatem ebdomadarum
facies tibi in primiciis frugum messis tue
tritice. et sollempnitatem quando rede
unte anni tempore cuncta conduntur. Trib;
temporibus anni. apparebit omne mascu
linum tuum in conspectu omnipotentis dn~i
dei isrl. Cum enim tulero gentes a facie tua
et dilatauero terminos tuos. nullus insi
diabitur terre tue. ascendente te et appa
rente in conspectu dn~i dei tui. ter in anno.
Non immolabis super fermento sanguinem
hostie mee. neq; remanebit usq; mane de
uictima sollempnitatis phase. Primicias
frugum terre tue offeres in domum dn~i
dei tui. Non coques hedum in lacte matris
Dixitq; dn~s ad moysen. sue.
Scribe tibi uerba hec. quibus et tecum
et cum filiis isrl pepigi fedus. Fuit ergo ibi
cum dn~o quadraginta dies et quadra
ginta noctes. panem non comedit. et
aquam non bibit. et scripsit in tabulis uer
ba federis decem.
Cumq; descenderet moyses de monte
synai. tenebat duas tabulas testimo
nii. et ignorabat quod cornuta esset facies
sua ex consortio sermonis dei. Videntes autem
aaron et filii isrl cornutam faciem moysi. ti
muerunt .p.pe accedere. Vocatiq; ab eo. reuer
si sunt tam aaron quam principes synago
ge. Et postquam locutus est. uenerunt
ad eum etiam omnes filii isrl. Quib; prece
pit cuncta que audierat a dn~o in monte sy
nai. Impletisq; sermonibus. posuit uelamen
super faciem suam. Quod ingressus ad dn~m
et loquens cum eo auferebat donec exiret.
et tunc loquebatur ad filios isrl omnia que
sibi fuerant imperata. Qui uidebant faciem
egredientis moysi esse cornutam. Sed operie
bat ille rursus faciem suam. si quando lo
quebatur ad eos. XXXV.
Igitur congregata omni turba filiorum isrl.
dixit ad eos. Hec sunt que iussit dn~s fieri.
Sex diebus facietis opus. septimus dies
erit uobis sanctus sabbatum et requies dn~i.
Qui fecerit opus in eo. occidetur. Non succen
detis ignem in omnibus habitaculis uris. per
diem sabbati.
Dixitque moyses ad omnem cateruam filiorum
isrl. Iste est sermo quem precepit dn~s
dicens. Separate apud uos primicias dn~o.
Omnis uoluntarius et prompto animo of
ferat eas dn~o. Aurum. argentum. et es. ia
cinctum. et purpuram. coccumq; bis tinctum.
et byssum. pilos caprarum. et pelles arie
tum rubricatas. et iacinctinas. ligna setthi.
et oleum ad luminaria concinnanda. et ut
conficiatur unguentum et thimiama sua
uissimum. lapides onichinos. et gemmas ad
ornandum superhumerale et rationale. Quis
quis uestrum est sapiens ueniat et faciat quod
dn~s imperauit. tabernaculum scilicet et tectum
eius. atq; operimentum. anulos. et tabulata
cum uectibus. paxillos et bases. archam et
uectes. propiciatorium. et uelum quod ante
illud oppanditur. mensam cum uectib; et uasis

et propositionis panibus: candelabrum ad luminaria sustentanda: vasa illius et lucernas: et oleum ad nutrimenta ignium: altare thimiamatis. et vectes. et oleum unctionis. et thimiama ex aromatibus: tentorium ad ostium tabernaculi. altare holocausti. et craticulam eius eneam cum vectibus et vasis suis: labrum et bases eius. cortinas atrii cum columnis et basibus: tentorium in foribus vestibuli. paxillos tabernaculi et atrii cum funiculis suis: vestimenta quorum usus est in ministerio sanctuarii. vestes aaron pontificis ac filiorum eius. ut sacerdotio fungantur michi. Egressaque omnis multitudo filiorum israel de conspectu moysi. obtulit mente promptissima atque devota primitias domino ad faciendum opus tabernaculi testimonii: quicquid ad cultum et ad vestes sanctas necessarium erat. Viri cum mulieribus praebuerunt armillas et inaures: anulos et dextralia. Omne vas aureum in donaria domini separatum est. Si quis habuit iacinctum et purpuram. coccumque bis tinctum. byssum. et pilos caprarum: pelles arietum rubricatas. et iacinctinas. argenti. et auri et eris metalla. obtulerunt domino: lignaque sethim in varios usus. Sed et mulieres doctae dederunt quae neverant: iacinctum purpuram et vermiculum. ac byssum. et pilos caprarum: sponte propria cuncta tribuentes. Principes vero obtulerunt lapides onichinos. et gemmas. ad superhumerale et rationale: aromata et oleum ad luminaria concinnanda: et ad praeparandum unguentum. ad thimiama odoris suavissimi componendum. Omnes viri et mulieres mente devota obtulerunt donaria: ut fierent opera quae iusserat dominus per manum moysi. Cunctique filii israel voluntaria domino dedicaverunt.

Dixit quoque moyses ad filios israel: Ecce vocavit dominus ex nomine beseleel filium huri. filii hur de tribu iuda: implevitque eum spiritu dei sapientia et intelligentia et scientia. omni doctrina ad excogitandum et faciendum opus in auro. et argento. et aere: sculpendisque lapidibus. et opere carpentario. Quicquid fabre adinveniri potest: dedit in corde eius. Ooliab quoque filium achisamech de tribu dan: ambos erudivit sapientia. ut faciant opera abietarii. polimitarii ac plumarii de iacincto ac purpura. coccoque bis tincto et bysso: et texant omnia. ac nova
quaeque reperiant. Fecit ergo beseleel et ooliab XXXVI
et omnis vir sapiens quibus dedit dominus sapientiam et intellectum: ut scirent fabre operari quae in usus sanctuarii necessaria sunt: et quae praecepit dominus fieri. Cumque vocasset eos moyses et omnem eruditum virum cui dederat dominus sapientiam et intelligentiam: et qui sponte sua obtulerant se ad faciendum opus: tradidit eis universa donaria filiorum israel. Qui cum instarent operi cotidiano: mane vota populus offerebat. Unde artifices venire compulsi: dixerunt moysi. Plus offert populus quam necessarium est. Iussit ergo moyses praeconis voce cantari. Nec vir nec mulier quicquam ultra offerat in opere sanctuarii. Sicque cessatum est a muneribus offerendis: eo quod oblata sufficerent et superhabundarent. Feceruntque omnes corde sapientes ad explendum opus tabernaculi cortinas decem de bysso retorta. et iacincto. et purpura coccoque bis tincto. opere vario et arte polimita. Quarum una habebat in longitudine viginti octo cubitos: et in latitudine quattuor. Una mensura erat omnium cortinarum. Coniunxitque cortinas quinque alteram alteri: et alias quinque sibi invicem copulavit. Fecit et ansas iacinctinas in ora cortinae unius ex utroque latere. et in ora cortinae alterius similiter. ut contra se

inuicem uenirent anse et mutuo iungerentur. Vnde et quinquaginta fudit circulos aureos qui morderent cortinarum ansas et fieret unum tabernaculum. Fecit et saga undecim de pilis caprarum ad operiendum tectum tabernaculi. Vnum sagum in longitudine habebat cubitos triginta et in latitudine cubitos quatuor. Vnius mensure erant omnia saga; quorum quinque iunxit seorsum et sex alia separatim. Fecitque ansas quinquaginta in ora sagi unius ut sibi inuicem iungerentur et fibulas eneas quinquaginta quibus necteretur tectum ut unum pallium ex omnibus sagis fieret. Fecit et opertorium tabernaculi de pellibus arietum rubricatis aliudque desuper uelamentum de pellibus iacinctinis. Fecit et tabulas tabernaculi de lignis sethim stantes. Decem cubitorum erat longitudo tabule unius et unum ac semis cubitum latitudo retinebat. Bine incastrature erant per singulas tabulas ut altera alteri iungeretur. Sic fecit in omnibus tabulis tabernaculi e quibus uiginti ad plagam meridianam erant contra austrum. cum quadraginta basibus argenteis. Due bases sub una tabula ponebantur ex utraque angulorum parte ubi incastrature laterum in angulis terminantur. Ad plagam quoque tabernaculi que respicit ad aquilonem. fecit uiginti tabulas cum quadraginta argenteis basibus duas bases per singulas tabulas. Contra occidentem uero id est ad eam partem tabernaculi que mare respicit fecit sex tabulas et duas alias per singulos angulos tabernaculi retro que iuncte erant deorsum usque sursum. et in unam compagem pariter ferebantur. Ita fecit ex utraque parte per angulos ut octo essent simul tabule et haberent bases argenteas sedecim binas scilicet bases sub singulis tabulis. Fecit et uectes de lignis sethim quinque ad continendas tabulas unius lateris tabernaculi et quinque alios ad alterius lateris tabulas coaptandas et extra hos quinque alios uectes ad occidentalem plagam tabernaculi contra mare. Fecit quoque uectem alium qui per medias tabulas ab angulo usque ad angulum perueniret. Ipsa autem tabulata deaurauit.

Et circulos eorum fecit aureos per quos uectes induci possint quos et ipsos lamminis aureis operuit. Fecit et uelum de iacincto purpura uermiculo ac bysso retorta opere polimitario uarium atque distinctum. et quatuor columpnas de lignis sethim quas cum capitibus deaurauit. fusis basibus earum argenteis. Fecit et tentorium in introitu tabernaculi ex iacincto. purpura. uermiculo. byssoque retorta. opere plumarii. et columpnas quinque cum capitibus suis quas operuit auro. basesque earum fudit eneas. quas operuit auro

VII XXX Fecit autem beseleel et archam de lignis sethim. habentem duos semis cubitos in longitudine et cubitum ac semissem in latitudine altitudo quoque unius cubiti fuit et dimidii. Vestiuitque eam auro purissimo intus et foris et fecit illi coronam auream per gyrum conflans quatuor anulos aureos per quatuor angulos eius. Duos anulos in latere uno et duos in altero. Vectes quoque fecit de lignis sethim quos uestiuit auro et quos misit in anulos qui erant in lateribus arche ad portandum eam. Fecit et propiciatorium id est oraculum de auro mundissimo. duorum cubitorum et dimidii in longitudine et cubiti ac semis in latitudine. Duos etiam cherub ex auro ductili quos posuit ex utraque parte propiciatorii. cherub unum in summitate unius partis. et cherub alterum in summitate partis alterius. Duos cherubin in singulis summitatibus propiciatorii extendentes alas et te

gentes propitiatorium, seque mutuo et illud re
spicientes. Fecit et mensam de lignis sethim
in longitudine duorum cubitorum, et in lati
tudine unius cubiti, que habebat in alti
tudine cubitum ac semissem. Circumdeditque eam
auro mundissimo, et fecit illi labium aure
um per girum. Ipsique labio coronam auream
interrasilem quatuor digitorum, et super ean
dem alteram coronam auream. Fudit et qua
tuor circulos aureos, quos posuit in qua
tuor angulos per singulos pedes mense contra
coronam, misitque in eos uectes ut possit men
sa portari. Ipsos quoque uectes fecit de lig
nis sethim et circumdedit eos auro, et uasa
ad diuersos usus mense, acetabula, phialas,
et cyathos, et thuribula ex auro puro in qui
bus offerenda sunt libamina. Fecit et can
delabrum ductile de auro mundissimo. De
cuius uecte calami, sciphi, sperule, ac lilia pro
cedebant, sex in utroque latere. Tres calami
ex parte una, et tres ex altera. Tres sciphi in
nucis modum per calamos singulos, sperulaeque
simul ac lilia, et tres sciphi instar nucis
in calamo altero, et sperule simul et lilia.
Equum erat opus sex calamorum, qui procedebant
de stipite candelabri. In ipso autem uecte
erant quatuor sciphi in nucis modum, speru
leque per singulos simul et lilia. Et sperule sub du
obus calamis per loca tria, qui simul sex fiunt
calami procedentes de uecte uno. Et sperule
igitur et calami ex ipso erant, uniuersa ductilia ex
auro purissimo. Fecit et lucernas septem cum
emunctoriis suis, et uasa ubi ea que emuncta
sunt extinguantur, de auro mundissimo.
Talentum auri appendebat candelabrum cum
omnibus uasis suis. Fecit et altare thimia
matis de lignis sethim, habens per quadrum
singulos cubitos et in altitudine duos, de
cuius angulis procedebant cornua. Uesti
uitque illud auro mundissimo cum craticula

et parietibus et cornibus. Fecitque ei coronam
aureolam per girum, et duos anulos aureos
sub corona per singula latera, ut mittantur
in eos uectes et possit altare portari. Ipsos
autem uectes fecit de lignis sethim, et ope
ruit laminis aureis. Composuit et oleum
ad sanctificationis unguentum, et thimia
ma de aromatibus mundissimis opere pigmen
tarii. Fecit et altare de lignis sethim holo XXXVIII.
causti quinque cubitorum per quadrum et
trium in altitudine, cuius cornua de an
gulis procedebant, operuitque illud eneis lami
nis, et in usus eius parauit ex ere uasa
diuersa, lebetas, forcipes, fuscinulas, un
cinos, et ignium receptacula. Craticulamque
eius in modum retis fecit eneam, et subter
eam in medio altaris arulam, fusis quatu
or anulis per totidem retiaculi summitates
ad immittendos uectes ad portandum, quos
et ipsos fecit de lignis sethim, et operuit lami
nis eneis, induxitque circulis qui in alta
ris lateribus eminebant. Ipsum autem altare non
erat solidum, sed cauum ex tabulatis et in
tus uacuum. Fecit et labrum eneum cum basi
sua de speculis mulierum que excubabant
in ostio tabernaculi. Et atrium in cuius
australi plaga erant tentoria de bysso re
torta cubitorum centum. Columpne enee ui
ginti cum basibus suis, capita columpnarum
et tota operis celatura argentea. Eque ad sep
temtrionalem plagam tentoria, columpne,
bases et capita columpnarum eiusdem
mensure, et operis ac metalli erant. In ea
uero plaga que occidentem respicit, fuerunt tento
ria cubitorum quinquaginta, columpne
decem cum basibus suis eneis, et capita co
lumpnarum et celatura argentea. Porro
contra orientem quinquaginta cubitorum
parauit tentoria, e quibus quindecim cubi
tos columpnarum trium cum basibus suis

unum tenebat latus. et in parte altera que
utraque introitum tabnaculi faciat, quindecim
eque cubitorum erant tentoria. columpne
tres et bases totidem. Cuncta atrii tentoria
byssus retorta texuerat. Bases columpnarum
fuere enee. capita autem earum cum celatu
ris suis argentea. Sed et ipsas columpnas
atrii uestiuit argento. et in introitu eius
opere plumario fecit tentorium ex iacincto.
purpura uermiculo. ac bysso retorta. quod
habebat uiginti cubitos in longitudine. al
titudo uero quinque cubitorum erat. iuxta men
suram quam cuncta atrii habebant tento
ria. Columpne autem in ingressu fuere quattuor.
cum basibus eneis. capita earum et celature
argentee. Paxillos quoque tabnaculi et atrii
per girum fecit eneos.

Hec sunt instrumenta tabnaculi testimo
nii que numerata sunt iuxta preceptum
moysi. in cerimonias leuitarum per manum
ythamar. filii aaron sacerdotis. que beselel
el filius huri. filii hur de tribu iuda. domino
per moysen iubente compleuerat. iuncto sibi
socio ooliab filio achisamech de tribu dan.
qui et ipse artifex lignorum egregius fuit.
et polimitarius atque plumarius. ex iacin
cto. purpura. uermiculo. et bysso. Omne au
rum quod expensum est in opere sanctuarii. et quod
oblatum est in donariis. uiginti et nouem
talentorum fuit. et septingentorum trigin
ta siclorum. ad mensuram sanctuarii. Oblatum est
autem ab his qui transierunt ad numerum
a uiginti annis et supra. de sescentis tribus
milibus et quingentis quinquaginta arma
torum. Fuerunt preterea centum talenta ar
genti. e quibus conflate sunt bases sanctuarii.
et introitus ubi uelum pendet. Centum
bases facte sunt de talentis centum. singulis
talentis per bases singulas supputatis. De
mille autem septingentis. et septuaginta
quinque fecit capita columpnarum. quas et
ipsas uestiuit argento. Eris quoque oblata
sunt talenta septuaginta duo milia. et qua
dringenti supra siclos. ex quibus fuse sunt
bases in introitu tabnaculi testimonii. et
altare eneum cum craticula sua. omniaque uasa
que ad usum eius pertinent. et bases atrii tam
in circuitu quam in ingressu eius. et paxillos
tabnaculi. atque atrii per girum.

XXXIX

De iacincto
uero et purpura. uermiculo ac bysso fecit uestes
quibus indueretur aaron. quando mi
nistrabat in sanctis. sicut precepit dominus moysi.
Fecit igitur superhumerale de auro. iacincto et pur
pura. coccoque bis tincto. et bysso retorta opere
polimitario. inciditque bratteas aureas et
extenuauit in fila. ut possint torqueri cum
priorum colorum subtegmine. duasque oras
sibi inuicem copulatas. in utroque latere sum
mitatum. et balteum ex hisdem coloribus.
sicut preceperat dominus moysi. Parauit et duos
lapides onichinos. astrictos et inclusos auro.
et sculptos arte gemmaria nominibus filiorum
israel. posuitque eos in lateribus superhumeralis
in monimentum filiorum israel sicut preceperat
dominus moysi. Fecit et rationale opere polimito
iuxta opus superhumeralis ex auro. iacincto.
et purpura. coccoque bis tincto. et bysso retor
ta. quadrangulum duplex. mensure palmi.
et posuit in eo gemmarum ordines quattu
or. In primo uersu erat sardius. topazius.
smaragdus. In secundo carbunculus. saphirus.
iaspis. In tertio ligurius. achates. amethistus.
In quarto chrisolitus. onichinus. berillus.
circumdati et inclusi auro per ordines suos. Ip
sique lapides duodecim. sculpti erant nomini
bus duodecim tribuum israel. singuli per nomi
na singulorum. Fecerunt in rationali et ca
tenulas sibi inuicem coherentes de auro pu
rissimo. et duos uncinos. totidemque anulos

aureos. Porro anulos posuerunt in utroque la
tere rationalis, e quibus penderent due catene
auree quas inseruerunt uncinis qui in super
humeralis angulis eminebant. Hec et ante
et retro ita conueniebant sibi, ut superhume
rale et rationale mutuo necterentur stricta
ad balteum et anulis fortius copulata, quos
iungebat uitta iacinctina ne laxe fluerent
et a se inuicem mouerentur. sicut precepit
dominus moysi. Fecerunt quoque tunicam super
humerale totam iacinctinam et capicium
in superiori parte contra medium. oramque per
gyrum capicii textilem. deorsum autem ad pe
des mala punica ex iacincto. purpura. uer
miculo. ac bysso retorta. et tintinnabula
de auro mundissimo. que posuerunt inter
malogranata in extrema parte tunice per
gyrum. tintinnabulum aureum et malum
punicum. quibus ornatus incedebat ponti
fex quando ministerio fungebatur sicut pre
cepit dominus moysi. Fecerunt et tunicas byssi
nas opere textili aaron et filiis eius. et mi
tras cum coronulis suis ex bysso. feminalia
quoque linea byssina. cingulum uero de bysso retor
ta. iacincto. purpura. ac uermiculo distinctum
arte plumaria. sicut preceperat dominus moysi.
Fecerunt et laminam sacre uenerationis de au
ro purissimo. et scripserunt in ea opere gemma
rio sanctum domini. et strinxerunt eam cum mitra
uitta iacinctina sicut precepit dominus moysi.
Perfectum est igitur omne opus tabernaculi et tecti
testimonii. Feceruntque filii israel cuncta que
preceperat dominus moysi. et obtulerunt taber
naculum et tectum. et uniuersam supel
lectilem. anulos. tabulas. uectes. columpnas.
ac bases. opertorium de pellibus arietum
rubricatis. et aliud operimentum de iacin
ctinis pellibus. uelum. archam. uectes. pro
piciatorium. mensam cum uasis. et propositi
onis panibus. candelabrum. lucernas. et
utensilia earum cum oleo. altare aureum.
et unguentum. thimiamata ex aromatibus.
et tentorium in introitu tabernaculi. altare
eneum. retiaculum. uectes. et uasa eius
omnia. labrum cum basi sua. tentoria atrii.
et columpnas cum basibus suis. tentorium
in introitu atrii. funiculosque illius et pa
xillos. Nichil ex uasis defuit. que in mi
nisterium tabernaculi et in tectum federis
iussa sunt fieri. Vestes quoque quibus sa
cerdotes utuntur in sanctuario. aaron scilicet
et filii eius. obtulerunt filii israel. sicut pre
ceperat dominus. Que postquam moyses cuncta
uidit expleta. benedixit eis. XL.

Locutusque est dominus ad moysen dicens. Men
se primo prima die mensis. eriges taber
naculum testimonii. et pones in eo archam.
dimittesque ante illam uelum. et illata mensa
pones super eam que rite precepta sunt. Can
delabrum stabit cum lucernis suis. et alta
re aureum. in quo adoletur incensum coram
archa testimonii. Tentorium in introitu
tabernaculi pones. et ante illud altare holo
causti. Labrum inter altare et tabernaculum.
quod implebis aqua. circumdabisque atrium
tentoriis. et ingressum eius. Et assumpto
unctionis oleo unges tabernaculum cum uasis
suis. ut sanctificentur. altare holocausti et
omnia uasa eius. labrum cum basi sua.
Omnia unctionis oleo consecrabis. ut sint
sancta sanctorum. Applicabisque aaron et filios
eius ad fores tabernaculi testimonii. et lo
tos aqua indues sanctis uestibus. ut ministrent
michi. et unctio eorum in sacerdotium perficiat
sempiternum. Fecitque moyses omnia que preceperat dominus.

Igitur mense primo anni secundi. prima die mensis
collocatum est tabernaculum. erexitque illud
moyses et posuit tabulas ac bases et ue
ctes. statuitque columpnas. et expandit te
ctum. super tabernaculum. imposito desuper

operimento sicut dominus imperaverat. Posuit et
testimonium in archa subditis infra vectibus
et oraculum desuper. Cumque intulisset archam
in tabernaculum testimonii, appendit ante eam
velum, ut expleret domini iussionem. Posuit et
mensam in tabernaculo testimonii ad plagam
septentrionalem extra velum, ordinatis coram
propositionis panibus, sicut preceperat dominus
moysi. Posuit et candelabrum in tabernacu
lum testimonii e regione mense in parte
australi, locatis per ordinem lucernis iuxta
preceptum domini. Posuit et altare aureum
sub tecto testimonii contra velum, et ado
levit super eo incensum aromatum sicut ius
serat dominus. Posuit et tentorium in introi
tu tabernaculi. et altare holocausti in vesti
bulo testimonii, offerens in eo holocau
stum et sacrificia, ut dominus imperaverat.
Labrum quoque posuit inter tabernaculum testi
monii et altare, implens illud aqua. Et
laverunt moyses et aaron ac filii eius
manus suas ac pedes cum ingrederentur
tectum federis. et accederent ad altare,
sicut preceperat dominus. Erexit et atrium per
girum tabernaculi et altaris, ducto in in
troitu eius tentorio.

Postquam cuncta perfecta sunt, operuit
nubes tabernaculum testimonii, et gloria
domini implevit illud, nec poterat moyses
ingredi tectum federis nube operiente omnia.
et maiestate domini coruscante, quia cuncta
nubes operuerat. Si quando nubes tab
ernaculum deserebat, proficiscebantur filii israhel
per turmas suas. Si pendebat desuper, ma
nebant in eodem loco. Nubes quippe domini
incubabat per diem tabernaculo. et ignis in
nocte, videntibus populis israhel per cunctas
mansiones suas. Explicit ellesmoth. quod
exodus dicitur. versus habens .iii. milia. Incipi
unt capitula in librum vagecra quod leviticus dicitur.

.I. Loquutus est dominus ad moysen dicens de tabernaculo testi
monii et de sacrificiis.
II Quid offeratur pro delicto ignorantie a sacerdote
vel populo dicit moysi.
III Quid pro negligentia. & iuste.
IIII De commendato et inuento si negaverit aut iuraverit in
V De holocausto.
VI De sacerdote uncto et quid offerat.
VII Hostiam pro delicto non manducandum.
VIII De adipe et sanguine et a fera commesto.
IX De sacrificio salutari.
X Lavit moyses aaron et filios eius et induit
eos vestem sacerdotalem.
XI Unxit aaron et filios eius vestivit. et ob
tulerunt holocausta et sacrificia. et de
XII Ascendit ignis et consumpsit omnia.
XIII Nadab et abiu offerentes ignem alienum ab igne
celesti consumpti sunt.
XIIII Iubet sacerdotes cum accedunt ad altare
vinum non bibere.
XV De sacrificio quod remanserit sacerdotes
cum suis precepit manducare.
XVI De pecoribus manducandis.
XVII De piscibus manducandis.
XVIII De volatilibus non manducandis.
XIX De pecoribus non manducandis.
XX De reptilibus immundis.
XXI De muliere que masculum pepererit.
XXII De ea que puellam pepererit.
XXIII De tactu lepre. siue in castra
XXIIII Mundatum a lepra ostendi sacerdoti et sententia
XXV De macula lepre in domo.
XXVI De viro cui fluxus fuerit ex corpore.
XXVII De muliere que fuerit in fluxu sanguinis.
XXVIII Non debere aaron ingredi assidue in sancta sanctorum.
XXIX Septimo mense decima die mensis ieiunandum.
XXX Sacrificia per deum sacerdotes offerenda.
XXXI Sanguinem et per se mortuum non manducandum.
XXXII Morticinum et a fera captum non manducandum.
XXXIII Cum omni domestica genus non dormiendum.

xxxiiii Non adulterandum.
xxxv Sanctos esse debere qui ad dominum pertineant. et parentes diligere.
xxxvi Reliquias messis pauperibus dimittendas.
xxxvii Non furandum nec mentiendum nec periurandum neque delaturam faciendam.
xxxviii Proximum non ledendum.
xxxix Mercedem mercennarii non detinendam.
xl Non maledices surdo
xli Ante cecum non ponas offendiculum.
xlii Orum deum tuum timebis.
xliii Non iudicabis iniuste.
xliiii Personas non accipies.
xlv Non ambulabis dolose.
xlvi Non insistes in sanguinem proximi tui.
xlvii Non oderis fratrem tuum nec uindicabis te ipsum.
xlviii Diliges proximum tuum sicut te ipsum.
xlix Iumenta tua non facies coire diuerso generi.
l Vestem que ex diuersis coloribus est non indues.
li Si quis dormierit cum ancilla desponsata uiro.
lii Non augurandum uel auspicandum.
liii Non prostituabis filiam tuam in meretricem.
liiii Ventriloquos uel incantatores non audiendos.
lv Seniores et presbiteros honorandos.
lvi Aduenam diligendum.
lvii Pondera et mensuras eque habendas.
lviii Quicumque dederit filiam suam principi moloch morte moriatur.
lix Quicumque secutus fuerit uentriloquos aut incantatores peribit de populo dei.
lx Quicumque maledixerit patri aut matri morte moriatur.
lxi Adulteri pariter moriantur.
lxii Qui cum uxore patris sui dormierit ambo moriantur.
lxiii Si quis manserit cum nuru sua ambo moriantur.
lxiiii Quicumque manserit cum masculo concubitu mulierbri. ambo moriantur. et igni cremabuntur.
lxv Quicumque acceperit mulierem et matrem eius
lxvi Quicumque concubuerit cum quadrupede moriatur. et quadrupedem occidetis.
lxvii Quecumque mulier ad aliquod pecus accesserit causa coitus occidantur. et de populo.
lxviii Quicumque acceperit sororem suam exstirpabuntur.
lxix. Si quisquam cum menstruata coierit uel cum uxore patris uel auunculi uel confratris sui.
lxx Ventriloquum et incantatorem lapidandos.
lxxi Sacerdotes in nullo inquinari. sed esse sanctos.
lxxii Filia sacerdotis si prostituatur ad fornicandum igne cremabitur.
lxxiii Homo in quo fuerit macula non offerret dona deo.
lxxiiii Sacerdotem in quo fuerit inmunditia et sic accesserit ad sancta exterminari a domino. et de sanctis exteneus non manducet.
lxxv Maculosa et uiciosa non offerenda.
lxxvi De sacrificio orationis.
lxxvii De sabbato obseruando.
lxxviii De pascha et azima.
lxxix. De primitiis messis offerendis.
lxxx De mense septimo.
lxxxi Ad lumen lucerne oleum infundendum.
lxxxii Eum qui blasphemauerit lapidandum.
lxxxiii Eum qui occidit occidendum. et de iubeleo.
lxxxiiii De fratre paupere.
lxxxv De fratre uenundato et comparato.
lxxxvi Ydola non facienda.
lxxxvii Sabbata seruanda.
lxxxviii Bellum non futurum si mandata custodiant.
lxxxix. In tribulationibus et fame et plagis malis castigandos. si precepta non seruant.
xc Votum masculi uel femine precio offerendum.
xci In pecudibus non mutandum. Expliciunt capitula. Incipit liber uagecra. quem nos leuiticum dicimus.

I.

Vocauit autem dominus moysen. et loquutus est ei de tabernaculo testimonii dicens. Loquere filiis israel: et dices ad eos. Homo qui obtulerit ex uobis

hostiam dño de pecoribus id ē de bubus et
de ouibus offerens uictimas. si holocaustū
fuerit eius oblatio ac de armento masculum
immaculatum offeret ad ostium tabnacli
testimonij ad placandū sibi dnm̄. ponetq;
manus sup caput hostie. et acceptabilis
erit atq; in expiationem eius pficiens. Im
molabitq; uitulum coram dño. et offerent
filij aaron sacerdotis sanguinem eius fun
dentes p altaris circuitū. quod ē ante
ostium tabnacli. Detractaq; pelle hostie
artus in frusta concident. et subicient in
altari ignem strue lignorum ante posita.
et membra que cesa sunt desup ordinantes.
caput uidelicet et cuncta que adherent ie
corj. intestinis et pedibus lotis aqua.
adolebitq; ea sacerdos sup altare in holo
caustum et suauem odorem dño. Quod si
de pecoribus oblatio ē de ouibus siue de
capris holocaustum anniculum et absq;
macula offeret. immolabitq; ad latus al
taris quod respicit ad aquilonem coram
dño. Sanguinem uero illius fundent sup
altare filij aaron p circuitū. diuidentq; m̄
bra caput et omnia que adherent iecorj.
et inponent sup ligna quibus subicien
dus ē ignis. Intestina uero et pedes lauabit
aqua. et oblata omnia adolebit sacerdos
sup altare in holocaustum et odorem sua
uissimum dño. Si autē de auibz holocau
sti oblatio fuerit dño de turturibus et
pullis columbe. offeret eam sacerdos ad
altare. Et retorto ad collum capite ac rup
to uulneris loco decurrere faciet sangui
nem sup crepidinem altaris. Vesiculam
uero gutturis et plumas proiciet propter
altare ad orientalem plagam in loco in
quo cineres effundi solent. Confringetq;
ascellas eius et nō secabit. nec ferro diuidet
eam. et adolebit sup altare lignis igne

supposito. holocaustum ē et oblatio suauis
ii. simi odoris dño. Anima cum obtulerit ob
lationem sacrificij dño simila erit eius obla
tio. fundetq; sup eam oleum. et ponet thus.
ac deferet ad filios aaron sacerdotis. Quorū
unus tollet pugillum plenum simile et
olei ac totum thus. et ponet memoriale
sup altare in odorem suauissimum dño.
Quod autē reliquum fuerit de sacrificio.
erit aaron et filiorum eius. sanctum scōrum de ob
lationibus dñi. Cum autē obtuleris sacri
ficiū coctū in clibano de simila. panes sci
licet absq; fermento. conspsos oleo. et la
gana azima oleo lita. Si oblatio tua fue
rit de sartagine simile conspse oleo. et
absq; fermento. diuides eam minutatim.
et fundes supra oleum. Si autem de cra
ticula sacrificium. eque simila oleo con
spgetur. quam offerēs dño trades mani
bus sacerdotis. Qui cum obtulerit eam.
tollet memoriale de sacrificio. et adolebit
sup altare in odorē suauitatis dño. Quicquid autē
reliquum ē. erit aaron et filiorum eius sanctum
scōrum de oblationibus dñi. Omnis ob
latio que offertur dño absq; fermento fiet.
nec quicquam fermenti ac mellis adole
bitur in sacrificio dñi. Primicias tantū eorum
offeretis et munera. sup altare uero nō ponen
tur in odorem suauitatis. Quicquid ob
tuleris sacrificij sale condies. nec auferes
sal federis dñi dei tui de sacrificio tuo. In
omni oblatione offeres sal. Si autē ob
tuleris munus primiciarum frugum
tuarum dño de spicis adhuc uirentibus.
torres eas igni et confringes in morem
farris. et sic offeres primicias tuas dño.
fundens sup ea oleum et thus inponens.
quia oblatio dñi ē. de qua adolebit sacer
dos in memoriam muneris. partē farris
iii. fracti et olei ac totum thus. Quod si hostia

pacificorum fuerit eius oblatio. et de bubus
uoluerit offerre marem siue feminam. im
maculatam offerat coram dn̄o. Ponetq; ma
num sup caput uictime sue que immo
labitur in introitu tabnaculi. fundentq;
filij aaron sacerdotis sanguinem p circui
tum altaris. et offerent de hostia pacificoꝝ
in oblationem dn̄o adipem qui op̄it uita-
lia et quicquid pinguedinis intrinsec' est.
duos renes cum adipe quo teguntur ilia.
et reticulum iecoris cum renunculis. adole-
buntq; ea sup altare in holocaustum lig
nis igne supposito. in oblationem suauis
simi odoris dn̄o. Siu' de ouib; fuerit eius
oblatio et pacificorum hostia. siue mascl'm
siue feminam obtulerit. immaclata erunt.
Si agnum obtulerit coram dn̄o. ponet ma
num sup caput hostie sue. que immolabit
in uestibulo tabnaculi testimonij. fundet
q; filij aaron sanguinem eius p altaris circu
itum. et offerent de pacificorum hostia sa
crificium dn̄o. adipē et caudam totā cum
renibus. et pinguedine que op̄it uentrē.
atq; uniu'sa uitalia. et utrumq; renunclm.
cum adipe qui est iuxta ilia. reticulumq; ie
coris cum renunclis. et adolebit ea sacerdos
sup altare in pabulum ignis et oblationis
dn̄i. Si capra fuerit eius oblatio et obtule
rit eam dn̄o. ponet manū suā sup caput
eius immolabitq; eam in introitu taber
naculi testimonij. et effundent filij aaron
sacerdotis sanguinem eius p altaris cir
cuitum. tollentq; ex ea in pastum ignis do
minici adipem qui op̄it uentrem et qui te
git uniu'sa uitalia. duos renunclos cū re
ticulo qui sup eos ē iuxta ilia. et aruinam
iecoris cum renunculis. adolebitq; ea sacer
dos sup altare. in alimoniam ignis et sua
uissimi odoris. Omnis adeps dn̄i erit iure
ppetuo. in generationibus et cunctis ha
bitaculis u'ris. Nec adipem nec sanguinē
omnino comedetis. IIII.

Locutusq; ē dn̄s ad moysen dicens.
Loquere filijs isr̄t. Anima que peccauit
p ignorantiā. et de uniu'sis mandatis do
mini que precepit ut non fierent q̄ppiā
fecerit. si sacerdos qui ē unctus peccauit.
delinquere faciens populum. offeret p
peccato suo uitulum immaculatū dn̄o.
et adducet illum ad ostiū tabnaculi testi
monij coram dn̄o. ponetq; manum sup
caput eius et immolabit eum dn̄o. Hau
riet quoq; de sanguine uituli. inferens
illum in tabnaculum testimonij. Cūq;
intinxerit digitum in sanguine. asp'get
eum septies coram dn̄o contra uelum scā
arij. Ponetq; de eodem sanguine sup cor
nua altaris thimiamatis gratissimi dn̄o.
quod est in tabnaculo testimonij. Omnē
autem reliquum sanguinē fundet in ba
sim altaris holocausti in introitu taber
naculi. et adipem uituli offeret p peccato
tam eum qui op̄it uitalia quam omnia
que intrinsecus sunt. duos renunclos
et reticulm quod ē sup eos iuxta ilia. et
adipem iecoris cum renunclis sicut au
fertur de uitulo hostie pacificoꝝ. et adole
bit ea sup altare holocausti. Pellem u'o et
omnes carnes cum capite. et pedibus. et
intestinis. et fimo. et reliquo corpore ef-
feret extra castra in locum mundū. ubi
cineres effundi solent. Incendetq; eam
sup lignorum struem. que in loco effuso
rum cinerum cremabuntur. Quod si omnis
turba isr̄t ignorauerit et p imperitiam
fecerit quod contra mandatum dn̄i ē. et
postea intellexerit peccatum suū. offe
ret uitulum p peccato. adducetq; eum
ad ostium tabnaculi. et ponent seniores
populi manus sup caput eius corā dn̄o.

Immolatoque uitulo in conspectu domini. inferret sacerdos qui unctus est de sanguine eius in tabernaculum testimonii tincto digito asspergens septies contra uelum. ponetque de eodem sanguine in cornibus altaris. quod est coram domino in tabernaculo testimonii. Reliquum autem sanguinem fundet iuxta basim altaris holocaustorum. quod est in ostio tabernaculi testimonii. omnemque eius adipem tollet et adolebit super altare. sic faciens et de hoc uitulo quomodo fecit et prius. Et rogante pro eis sacerdote. propitius erit dominus. Ipsum autem uitulum efferet extra castra. atque comburet sicut et priorem uitulum. quia pro peccato est multitudinis. Si peccauerit princeps et fecerit unum e pluribus per ignorantiam quod domini lege prohibetur. et postea intellexerit peccatum suum. offeret hostiam domino hircum de capris immaculatum. ponetque manum suam super caput eius. Cumque immolauerit eum in loco ubi mactari solet holocaustum coram domino quia pro peccato est. tinguet sacerdos digitum in sanguine hostie pro peccato tangens cornua altaris holocausti. et reliquum fundens ad basim eius. Adipem uero adolebit supra. sicut in uictimis pacificorum fieri solet. Rogabitque pro eo et pro peccato eius. et dimittetur ei. Quod si peccauerit anima per ignorantiam de populo terre. ut faciat quicquam ex his que domini lege prohibentur. atque delinquat et cognouerit peccatum suum. offeret capram immaculatam. ponetque manum super caput hostie que pro peccato est. et immolabit eam in loco holocausti. Tolletque sacerdos de sanguine in digito suo. et tangens cornua altaris holocausti reliquum fundet ad basim eius. Omnem autem auferens adipem sicut auferri solet de uictimis pacificorum. adolebit super altare in odorem suauitatis domino. Rogabitque pro eo. et dimittetur ei. Si autem de pecoribus obtulerit uictimam pro peccato ouem scilicet immaculatam. ponet manum super caput eius. et immolabit eam in loco ubi solent holocaustorum cedi hostie. Sumetque sacerdos de sanguine eius digito suo. et tangens cornua altaris holocausti reliquum fundet ad basim eius. Omnem quoque auferens adipem sicut auferri solet adeps arietis qui immolatur pro pacificis cremabit super altare in incensum domini. rogabitque pro eo et pro peccato illius et dimittetur ei.

V.

Si peccauerit anima et audierit uocem iurantis. testisque fuerit quod aut ipse uidit aut conscius est. nisi indicauerit portabit iniquitatem suam. Anima que tetigerit aliquid inmundum. siue quod occisum a bestia est aut per se mortuum. uel quodlibet aliud reptile. et oblita fuerit inmunditie sue. rea est et deliquit. Et si tetigerit quicquam de inmunditia hominis. iuxta omnem inpuritatem qua pollui solet. oblitaque cognouerit postea. subiacebit delicto. Anima que iurauerit et protulerit labiis suis ut uel male quid faceret uel bene. et idipsum iuramento et sermone firmauerit. oblitaque postea intellexerit peccatum suum. agat penitentiam pro peccato. et offerat agnam de gregibus siue capram. Orabitque pro eo sacerdos. et pro peccato eius. Si autem non potuerit offerre pecus. offerat duos turtures uel duos pullos columbarum domino. unum pro peccato et alterum in holocaustum. Dabitque eos sacerdoti. qui primum offerens pro peccato. retorquebit caput eius ad pennulas. ita ut collo hereat et non penitus abrumpatur. et asperget de sanguine eius parietem altaris. Quicquid autem reliquum fuerit faciet distillare ad fundamentum eius. quia pro peccato est. Alterum uero adolebit in holocaustum ut fieri solet.

rogabitq; p ea sacerdos et p peccato eius et
dimittetur ei. Quod si non quiuerit manus
eius offerre duos turtures uel duos pullos
columbe: offeret p peccato simile partem
ephi decimam. Non mittet in eam oleum
nec thuris aliquid imponet quia p peccato
est. Tradetq; eam sacerdoti qui plenum ex eo
pugillum hauriens cremabit sup altare
in monimentum eius qui obtulit rogans
p illo et expians. Reliquam uero partem ipse
habebit in munere. Loquutus est dns ad
moysen dicens. Anima si preuaricans ceri
monias p errorem in his que dno sunt sci
ficata peccauerit offeret pro delicto suo ari
etem immaculatum de gregibus qui emi
potest duobus siclis iuxta pondus scuarii.
ipsumq; quod intulit damni restituet et
quintam partem ponet supra tradens sa
cerdoti qui rogabit p eo offerens arietem.
et dimittetur ei. Anima si peccauerit p ig
norantiam feceritq; unum ex his que dni
lege phibentur et peccati rea intellexerit
iniquitatem suam offeret arietem immacu
latum de gregibus sacerdoti iuxta mensu
ram estimationemq; peccati; Qui orabit p
eo quod nesciens fecerit et dimittetur ei
quia p errorem deliquit in dno. VI.
Loquutus est dns ad moysen dicens. Anima
que peccauerit et contempto dno negauerit
depositum proximo suo quod fidei eius credi
tum fuerat uel ui aliquid extorserit aut ca
lumpniam fecerit. siue rem pditam inuene
rit et inficians insup peierauerit et qdlibet
aliud ex pluribus fecerit in quibus peccare
solent homines conuicta delicti reddet oia
que p fraudem uoluit obtinere integra et
quintam insup partem dno cui dampnum
intulerat. Pro peccato aut suo offeret arie
tem immaculatum de grege et dabit eum
sacerdoti iuxta estimationem mensuramq;
delicti; Qui rogabit p eo coram dno et di
mittetur illi p singulis que faciendo pec
cauit.
Loquutus est dns ad moysen dicens. Pre
cipe aaron et filiis eius. Hec est lex holocau
sti. Cremabitur in altari tota nocte usq;
mane. ignis ex eodem altari erit. Vestietur
sacerdos tunica et feminalibus lineis. Tol
letq; cineres quos uorans ignis exussit
et ponens iuxta altare spoliabitur priori
bus uestimentis. indutusq; aliis efferet
eos extra castra et in loco mundissimo usq;
ad fauillam consumi faciet; Ignis autem
in altari semp ardebit quem nutriet sacer
dos subiciens ligna mane p singlos dies
et imposito holocausto desup. adolebit adi
pes pacificorum. Ignis est iste ppetuus qui
numquam deficiet in altari. Hec est lex sacri
ficii et libamentorum que offerent filii aa
ron coram dno et coram altari. Tollet sacer
dos pugillum simile que conspsa est oleo.
et totum thus quod sup similam positum
est adolebitq; illud in altari in monimentum
odoris suauissimi dno. Reliquam autem
partem simile comedet aaron cum filiis
suis absq; fermento et comedet in loco
scuarii tabnaculi. Ideo aut non fermentabitur
quia pars eius in dni offertur incensum.
Scm scorum erit sicut p peccato atq; delicto.
Mares tantum stirpis aaron comedent illud.
Legitimum ac sempiternum est in generati
onibus uris de sacrificiis dni. Omnis qui te
tigerit illa sanctificabitur.
Et loquutus est dns ad moysen dicens.
Hec est oblatio aaron et filiorum eius
quam offerre debent dno in die unctionis
sue. decimam partem ephi. offerent simi
le in sacrificio sempiterno medium eius mane.
et medium uespe que in sartagine oleo
conspsa frigetur. Offeret aut eam calidam

in odorem suauissimum dn̄o sacerdos q̄
patri iure successerit. et tota cremabitur
in altari. Omne enim sacrificium sacer
dotum igne consumetur. nec quisquā
comedet ex eo.

Loquutus ē dn̄s ad moysen dicens.
Loquere aaron et filiis eius. Ista ē lex
hostie p̄ peccato. In loco ubi offertur ho
locaustum immolabitur coram dn̄o. sc̄m
sc̄or ē. Sacerdos qui offert comedet eā
in loco sc̄o. in atrio tabnaculi. Quicquid
tetigerit carnes eius sc̄ificabit̄. Si de
sanguine illius uestis fuerit asp̄sa. laua
bitur in loco sc̄o. Vas autem fictile in q̄
cocta ē confringetur. Quod si uas eneum
fuerit defricabitur. et lauabitur aqua.
Omnis masc̄ls de genere sacerdotali uescet̄
carnib; eius. quia sc̄m sc̄or̄ ē. Hostia
enim que ceditur p̄ peccato. cuius sanguis
infertur in tabnacl̄m testimonii ad expi
andum in scūario non comedetur. sed
comburetur igni. Hec quoq; ē lex hostie
p̄ delicto. Sc̄a sc̄or ē. idcirco ubi immolabi
tur holocaustum. mactabitur et uictima
p̄ delicto. sanguis eius p̄ gyrum fundet̄
altaris. Offerent ex ea caudam et adipem.
qui operit uitalia. duos renunculos. et pin
guedinem que iuxta ilia ē. reticulumq;
iecoris cum renunculis. et adolebit ea sacer
dos sup altare. Incensum ē dn̄i p̄ delicto.
Omnis masculus de sacerdotali genere. in
loco sc̄o uescetur his carnib;. quia sc̄m sc̄or
est. Sicut p̄ peccato offertur hostia. ita et
p̄ delicto. Utriusq; hostie lex una erit. ad
sacerdotem qui eam obtulerit ptinebit.
Sacerdos qui offert holocausti uictimam
habebit pellem eius. Et omne sacrificiū
simile quod coquitur in clibano. et quicqd
in craticula uel in sartagine preparatur.
eius erit sacerdotis a quo offertur. siue oleo
consp̄sa. siue arida fuerit. cunctis filiis aaron
vii. equa mensura p̄ singlos diuidetur. Hec est
lex hostie pacificorum que offertur dn̄o. Si
p̄ grarum actione fuerit oblatio. offerent
panes absq; fermento consp̄sos oleo. et la
gana azima uncta oleo. coctamq; similam
et collirīdas olei ammixtione consp̄sas. pa
nesq; fermentatos cum hostia grarum que
immolatur p̄ pacificis. ex quib; unus pro
primitiis offeretur dn̄o. et erit sacerdotis
qui fundet hostie sanguinē. cuius carnes
eadem comedentur die. nec remanebit ex eis
quicquam usq; mane. Si uoto uel sponte
quisquam obtulerit hostiam. eadē similit̄
edetur die. Sed et si quid in crastinum reman
serit. uesci licitum ē. Quicquid aut̄ tercius
inuenerit dies. ignis absumet.

Si quis de carnibus uictime pacificorū
die tercio comederit. irrita fiet oblatio
nec p̄derit offerenti. Quin potius quecūq;
anima tali se edulio contaminauit. preua
ricationis rea erit. Caro que aliquid tetige
rit inmundū non comedetur. sed combu
retur igni. Qui fuerit mund' uescet̄ ea.
Anima polluta que ed̄it de carnibus ho
stie pacificorum que oblata ē dn̄o. peribit
de populis suis. Et qui tetigerit inmun
diciam hominis uel iumenti. siue omnis
rei que polluere potest et comederit de hu
iuscemodi carnibus. interibit de poplis suis.

Loquutusq; ē dn̄s ad moysen
dicens. Loquere filiis isrl̄. Adipem bo
uis. et ouis. et capre non comedetis. Adi
pem cadaueris morticini. et eius animalis
quod a bestia captum ē habebitis in
usus uarios. Si quis adipem qui offerri de
bet in incensum dn̄i comederit. peribit
de populo suo. Sanguinem quoq; omnis

Animalis non sumetis in cibos: tam de auibus
quam de pecoribus. Omnis anima que ederit
sanguinem: peribit de populis suis.
Locutus est dominus ad moysen dicens: Lo-
quere filiis israel. Qui offert uictimam paci-
ficorum domino: offerat simul et sacrificium id est
libamenta eius. Tenebit manibus adipem hostie
et pectusculum. Cumque ambo oblata domino
consecrauerit: tradet sacerdoti: qui adolebit
adipem super altare. Pectusculum autem erit
aaron et filiorum eius. armus quoque dexter
de pacificorum hostiis cedet in primicias
sacerdotis. Qui obtulerit sanguinem et adi-
pem filiorum aaron: ipse habebit et armum
dextrum in portione sua. Pectusculum enim
eleuationis et armum separationis tuli a
filiis israel de hostiis eorum pacificis: et dedi
aaron sacerdoti ac filiis eius lege perpetua ab
omni populo israel. Hec est unctio aaron ac fi-
liorum eius in cerimoniis domini. die qua ob-
tulit eos moyses ut sacerdotio fungerentur:
et que precepit dari eis dominus a filiis israel re-
ligione perpetua in generationibus suis. Ista
est lex holocausti et sacrificii pro peccato atque
delicto. et pro consecratione: et pacificorum
uictimis. quas constituit dominus moysi in mon-
te synai: quando mandauit filiis israel ut of-
ferrent oblationes suas domino in deserto synai.
Locutusque est dominus ad moysen viii.
dicens: Tolle aaron cum filiis suis. uestes
eorum et unctionis oleum. uitulum pro pecca-
to et duos arietes. canistrum cum azimis:
et congregabis omnem cetum ad ostium
tabernaculi.
Fecit moyses ut dominus imperauerat: con-
gregataque omni turba ante fores tabernaculi. Iste est
sermo quem iussit dominus fieri. Statimque ob-
tulit aaron et filios eius. Cumque lauisset
eos. uestiuit pontificem subucula linea.
accingens eum balteo. et induens tunica
iacinctina: et desuper humerale imposuit: Quod
astringens cingulo: aptauit rationali in quo
erat doctrina et ueritas. Cydarique texit
caput: et super eum contra frontem posuit
laminam auream consecratam in sanctificati-
one. sicut preceperat ei dominus. Tulit et unctionis
oleum: quo liniuit tabernaculum cum omni
supellectili sua. Cumque sanctificans aspersisset
altare septem uicibus: unxit illud et omnia
uasa eius. Labrumque cum basi sua sancti-
ficauit oleo: quod fundens super caput aaron
unxit eum et consecrauit. Filios quoque eius
oblatos uestiuit tunicis lineis. et cinxit bal-
theo: imposuitque mitras ut iusserat dominus.
Obtulit et uitulum pro peccato. Cumque super
caput eius posuissent aaron et filii eius
manus suas: immolauit eum hauriens
sanguinem: et tincto digito tetigit cornua
altaris per gyrum. Quo expiato et sanctificato:
fudit reliquum sanguinem ad fundamentum
eius. Adipem autem qui erat super uitalia
et reticulum iecoris duosque renunculos cum
aruinulis suis adoleuit super altare: uitulum
cum pelle carnibus et fimo cremans extra ca-
stra sicut preceperat dominus. Obtulit et arietem
in holocaustum: super cuius caput cum im-
posuissent aaron et filii eius manus suas
immolauit eum. et fudit sanguinem eius
per altaris circuitum. Ipsumque arietem in fru-
sta concidens: caput eius. et artus. et adipem
adoleuit igni. lotis prius intestinis ac pedibus:
totumque simul arietem incendit super alta-
re: eo quod esset holocaustum suauissimi o-
doris domino sicut preceperat ei dominus. Obtulit
et arietem secundum in consecrationem sacer-
dotum: posueruntque super caput illius aaron
et filii eius manus suas. Quem cum immo-
lasset moyses: sumens de sanguine tetigit
extremum auricule dextre aaron. et polli-
cem manus eius dextre et pedis. Obtulit

et filios aaron. Cumque de sanguine arietis im
molati tetigisset extremum auricule singulorum
dextre. et pollices manus ac pedis dextri. re
liquum fudit sup altare p circuitum. Adipem
uero et caudam omnemque pinguedinem que operit
intestina. reticulumque iecoris et duos renes
cum adipibus suis et armo dextro separauit.
Tollens autem de canistro azimorum quod erat
coram dño panem absque fermento. et colliri
dam conspsam oleo. laganumque posuit sup
adipes. et armum dextrum. tradens simul
omnia aaron et filiis eius. Qui postquam
leuauerunt ea coram dño. rursum suscepta
de manibus eorum adoleuit sup altare ho
locausti. eo quod consecrationis esset oblatio
in odorem suauitatis sacrificii dñi. Tulit et
pectusculum eleuans illud coram dño de arie
te consecrationis in partem suam. sicut pce
perat ei dñs. Assumensque unguentum et san
guinem qui erat sup altare. aspsit sup aaron
et uestimenta eius. et sup filios illius ac
uestes eorum. Cumque scificasset eos in uesti
tu suo. precepit eis dicens. Coquite carnes
ante fores tabnaculi. et ibi comedite eas.
Panes quoque consecrationis edite. qui po
siti sunt in canistro. sicut precepit michi dñs di
cens. Aaron et filii eius comedent eos. Quic
quid autem reliquum fuerit de carne et pani
bus. ignis absumet. De ostio quoque tabna
culi non exibitis septem diebus. usque ad diem
quo complebitur tempus consecrationis
uestre. Septem enim diebus finitur consecratio.
sicut et in psentiarum factum est. ut ritus
sacrificii compleretur. Die ac nocte mane
bitis in tabnaculo. obseruantes custodias
dñi ne moriamini. Sic enim michi pceptum est.
Feceruntque aaron et filii eius cuncta que
IX loquutus est dñs p manum moysi. Facta autem
octaua die. uocauit moyses aaron et filios
eius ac maiores natu isrl. Dixitque ad aaron.

Tolle de armento uitulum p peccato. et ari
etem in holocaustum. utrumque immaculatum.
et offeres illos coram dño. Et ad filios isrl
loqueris. Tollite hyrcum p peccato et uitu
lum atque agnum anniculum et sine macula
in holocaustum. bouem et arietem p pacificis.
et immolate eos coram dño in sacrificio
singulorum similam oleo conspsam offerentes.
Hodie enim dñs apparebit uobis. Tulerunt
ergo cuncta que iusserat moyses. ad ostium
tabnaculi. Ubi cum staret omnis multitu
do. ait moyses. Iste est sermo quem pcepit
dñs. facite et apparebit uobis gloria eius.
Dixitque ad aaron. Accede ad altare et im
mola p peccato tuo. Offer holocaustum.
et depcare pro te et p populo. Cumque ma
ctaueris hostiam populi. ora p eo sicut pcepit
dñs. Statimque aaron accedens ad altare im
molauit uitulum p peccato suo. cuius san
guinem obtulerunt ei filii sui. in quo tin
gens digitum tetigit cornua altaris. et fu
dit residuum ad basim eius. Adipemque et re
nunculos et reticulum iecoris que sunt pro
peccato. adoleuit sup altare sicut pceperat
dñs moysi. Carnes uero et pellem eius. extra
castra combussit igni. Immolauit et holo
causti uictimam. obtuleruntque ei filii sui
sanguinem eius quem fudit p altaris cir
cuitum. Ipsam etiam hostiam in frusta
concisam cum capite et membris singulis
obtulerunt. que omnia sup altare crema
uit igni. lotis prius aqua intestinis et pe
dibus. Et pro peccato populi offerens mac
tauit hircum. expiatoque altari fecit holo
caustum. addens in sacrificium libamenta que
pariter offeruntur. et adolens ea sup altare
absque cerimoniis holocausti matutini. Im
molauit et bouem atque arietem hostias pa
cificas populi. obtuleruntque ei filii sui san
guinem quem fudit sup altare in circuitu.

adipes autem bouis et caudam arietis. renun
culosque cum adipibus suis et reticulum iecoris.
posuerunt super pectora. Cumque cremati essent
adipes in altari. pectora eorum et armos de
xtros separauit aaron eleuans coram domino.
sicut preceperat moyses. Et extendens manum
ad populum. benedixit eis. Sicque comple
tis hostiis pro peccato et holocaustis paci
ficis. descendit. Ingressi autem mo
yses et aaron tabnaculum testimonii. et
deinceps egressi benedixerunt populo. Ap
paruitque gloria domini omni multitudini. et ecce
ignis egressus a domino deuorauit holocaustum
et adipes qui erant super altare. Quod cum ui
dissent turbe. laudauerunt dominum ruentes in
facies suas. X.

Arreptisque nadab et abiu filii aaron thu
ribulis suis. posuerunt ignem et in
census desuper. offerentes coram domino ignem
alienum quod eis preceptum non erat. Egres
susque ignis a domino deuorauit eos. et mortui
sunt coram domino. Dixitque moyses ad aaron.
Hoc est quod locutus est dominus. Sanctificabor
in his qui appropinquant michi. et in
conspectu omnis populi glorificabor. Quod
audiens aaron tacuit. Vocatis autem moyses
misael et elsaphan filiis oziel patrui aa
ron. ait ad eos. Ite et tollite fratres uestros de con
spectu sanctuarii. et asportate extra castra. Con
festimque pergentes tulerunt eos sicut iacebant
uestitos lineis tunicis. et eiecerunt foras ut
sibi fuerat imperatum. Locutusque est moyses
ad aaron. et eleazar et ythamar filios eius.
Capita uestra nolite nudare. et uestimenta no
lite scindere ne forte moriamini. et super
omnem cetum oriatur indignatio. Fratres uestri
et omnis domus israel plangant incendium quod
dominus suscitauit. Vos autem non egrediemini fo
res tabnaculi. alioquin peribitis. Oleum
quippe sancte unctionis est super uos. Qui fecerunt
omnia secundum preceptum moysi.

Dixit quoque dominus ad aaron. Vinum et om
ne quod inebriare potest non bibetis.
tu et filii tui. quando intratis tabnacu
lum testimonii ne moriamini. quia precep
tum est sempiternum in generationes uestras.
et ut habeatis scientiam discernendi inter
sanctum et prophanum. et inter pollutum et mun
dum. doceatisque filios israel omnia legitima
mea. que locutus est dominus ad eos per manum
moysi.

Locutusque est moyses ad aaron. et elea
zar atque ythamar filios eius qui residui e
rant. Tollite sacrificium quod remansit
de oblatione domini. et comedite illud absque
fermento iuxta altare. quia sanctum sanctorum est.
Comedetis autem in loco sancto quod datum
est tibi et filiis tuis de oblationibus domini. si
cut preceptum est michi. Pectusculum quoque
quod oblatum est. et armum qui separatus est
edetis in loco mundissimo. tu et filii tui
ac filie tue tecum. Tibi enim ac liberis tuis
reposita sunt de hostiis salutaribus filiorum
israel. eo quod armum ac pectus et adi
pes qui cremantur in altari eleuauerint
coram domino. et pertineant ad te et ad filios
tuos lege perpetua. sicut precepit dominus. Inter
hec hyrcum qui oblatus fuerat pro peccato
cum quereret moyses. exustum repperit.
Iratusque contra eleazar et ythamar filios
aaron qui remanserant ait. Cur non co
medistis hostiam pro peccato in loco sancto que
sancta sanctorum est. et data uobis ut portetis iniqui
tatem multitudinis. et rogetis pro ea in con
spectu domini. presertim cum de sanguine illius
non sit illatum intra sancta. et comedere eam
debueritis in sanctuario. sicut preceptum est
michi. Respondit aaron. Oblata est hodie ui
ctima pro peccato. et holocaustum coram domino.
Michi autem accidit quod uides. Quomodo

Si potui comedere eam: aut placere dño in cerimoniis mente lugubri? Quod cum audisset moyses: recepit satisfactionem. xi.

Loquutusque est dñs ad moysen et aaron dicens. Dicite filiis isrl.

Hec sunt animalia que comedere debetis de cunctis animantibus terre. Omne quod habet diuisam ungulam et ruminat in pecoribus: comedetis. Quicquid autem ruminat quidem et habet ungulam sed non diuidit eam sicut camelus et cetera: non comedetis illud: et inter inmunda reputabitis. Cyrogrillus qui ruminat ungulamque non diuidit: inmundus est. Lepus quoque nam et ipse ruminat. sed ungulam non diuidit: et sus que cum ungulam diuidat non ruminat. Horum carnibus non uescemini nec cadauera contingetis: quia inmunda sunt uobis.

Hec sunt que gignuntur in aquis: et uesci licitum est. Omne quod habet pennulas et squamas. tam in mari quam in fluminibus et stagnis: comedetis. Quicquid autem pennulas et squamas non habet eorum que in aquis mouentur et uiuunt: abhominabile uobis et execrabile erit: carnes eorum non comedetis: cadit fro. .l. morbo et morticina uitabitis. Cuncta que non habent pennulas et squamas in aquis: polluta erunt.

Hec sunt que de auibus comedere non debetis: et uitanda sunt uobis. Aquilam. et griphem. et alietum: miluum ac uulturem iuxta genus suum. et omne coruini generis in similitudinem suam: strutionem. et noctuam. et larum. et accipitrem iuxta genus suum: bubonem. et mergulum. et ibin. cignum et onocrotalum. et porphirionem. et caradrion iuxta genus suum: upupam quoque et uespertilionem. Omne de uolucribus quod graditur super quattuor pedes: abhominabile erit uobis. Quicquid autem ambulat super quattuor pedes. sed habet longiora retro crura. per que salit super terram comedere debetis: ut est brucus in genere suo. et attacus. atque ophiomachus. et locusta: singula iuxta genus suum. Quicquid autem ex uolucribus quattuor tantum habet pedes: execrabile erit uobis. Et quicumque morticina eorum tetigerit polluetur: et erit inmundus usque ad uesperam. Et si necesse fuerit ut portet quicquam horum mortuum: lauabit uestimenta sua: et inmundus erit usque ad solis occasum. Omne animal quod habet quidem ungulam sed non diuidit eam nec ruminat. inmundum erit: et quicquid tetigerit illud contaminabitur. Quod ambulat super manus ex cunctis animantibus que incedunt quadrupedia: inmundum erit. Qui tetigerit morticina eorum: polluetur usque ad uesperum. Et qui portauerit huiuscemodi cadauera lauabit uestimenta sua et inmundus erit usque ad uesperam: quia omnia hec inmunda sunt uobis. Hec quoque inter polluta reputabuntur: de his que mouentur in terra. Mustela et mus. et corcodrillus. singula iuxta genus suum: migale. et cameleon. et stellio. ac lacerta. et talpa: omnia hec inmunda sunt uobis. Qui tetigerit morticina eorum: inmundus erit usque ad uesperum. Et super quod ceciderit de morticinis eorum quicquam polluetur: tam uas ligneum et uestimentum. quam pelles et cilicia. et in quocumque fit opus: tingentur aqua et polluta erunt usque ad uesperum: et sic postea mundabuntur. Vas autem fictile in quo horum quicquam intro ceciderit polluetur: et idcirco frangendum est. Omnis cibus quem comedetis si fusa fuerit

super eum aqua: immundus erit. Et omne liquor quod bibitur de universo vase: immundum erit. Et quidquid de morticinis istiusmodi ceciderit super illud immundum erit. Sive clibanisive scitropodes: destruentur et immundi erunt. Fontes vero et cisterne et omnis aquarum congregatio munda erit. Qui morticina eorum tetigerit: polluetur. Si ceciderit super sementem: non polluet eam. Si autem quispiam aqua sementem perfuderit et postea morticinis tacta fuerit: ilico polluetur. Si mortuum fuerit animal quod licet vobis comedere: qui cadaver eius tetigerit. immundus erit usque ad vesperum. Et qui comederit ex eo quippiam sive portaverit lavabit vestimenta sua et immundus erit usque ad vesperum.

Omne quod reptat super terram abhominabile erit: nec assumetur in cibum. Quicquid super pectus quadrupes graditur: et multos habet pedes sive per humum trahitur non comedetis: quia abhominabile est. Nolite contaminare animas vestras. nec tangatis quicquam eorum: ne immundi sitis. Ego enim sum dominus deus vester. Sancti estote: quia ego sanctus sum. Ne polluatis animas vestras in omni reptili quod movetur super terram. Ego enim sum dominus qui eduxi vos de terra egipti: ut essem vobis in deum. Sancti eritis: quia et ego sanctus sum. Ista est lex animantium ac volucrum et omnis anime viventis que movetur in aqua et reptat in terra: ut differentiam noveritis mundi et immundi: et sciatis quid comedere et quid respuere debeatis. xij.

Loquutus est dominus ad moysen dicens. Loquere ad filios israel: et dices ad eos. Mulier si suscepto semine peperit masculum. immunda erit septem diebus. iuxta dies separationis menstrue: et die octavo circumcidetur infantulus. Ipsa vero triginta tribus diebus manebit in sanguine purificationis sue. Omne sanctum non tanget: nec ingredietur sanctuarium: donec impleantur dies purgationis eius.

Si autem feminam pepererit immunda erit duabus ebdomadibus: iuxta ritum fluxus menstrui: et sexaginta ac sex diebus manebit in sanguine purificationis sue. Cumque expleti fuerint dies purificationis sue pro filio sive pro filia: deferet agnum anniculum in holocaustum. et pullum columbe. sive turturem pro peccato ad ostium tabernaculi testimonii: et tradet sacerdoti. Qui offeret illa coram domino et orabit pro ea: et sic mundabitur a profluvio sanguinis sui. Ista est lex parientis masculum et feminam. Quod si non invenerit manus eius nec potuerit offerre agnum: sumet duos turtures vel duos pullos columbe: unum in holocaustum. et alterum pro peccato. Orabitque pro ea sacerdos: et sic mundabitur.

Locutus est dominus ad moysen et aaron dicens. xiij

Homo in cuius carne et cute ortus fuerit diversus color sive pustula aut quasi lucens quippiam. id est plaga lepre: adducetur ad aaron sacerdotem vel ad unumquemlibet filiorum eius. Qui cum viderit lepram in cute eius. et pilos in album mutatos colorem: ipsamque speciem lepre humiliorem cute et carne reliqua: plaga lepre est. et ad arbitrium eius separabitur. Si autem lucens candor fuerit in cute nec humilior carne reliqua. et pili coloris pristini: recludet eum sacerdos septem diebus. et considerabit die septimo. Et siquidem lepra ultra non creverit. nec transierit in cute priores terminos: rursum includet eum sacerdos septem diebus aliis: et die septimo contemplabitur. Si obscurior fuerit lepra et non creverit in cute. mundabit eum quia scabies est. Lavabitque homo vestimenta sua et mundus erit. Quod si postquam

á sacerdote uisus est. et redditus ē mundicię
iterum lepra creuerit. adducetur ad eū. et
inmundicie condempnabitur. Plaga lepre
si fuerit in homine. adducetur ad sacerdo
tem et uidebit eum. Cumque color albus
in cute fuerit et capillorum mutauerit
aspectum. ipsa quoque caro uiua apparuerit.
lepra uetustissima iudicabitur. atque inolita cuti. Contami
nabit itaque eum sacerdos et non recludet.
quia perspicue inmundicia ē. Sin autem ef
floruerit discurrens lepra in cute et ope
ruerit omnem carnem. a capite usque ad
pedes. quicquid sub aspectu oculorum cadit.
considerabit eum sacerdos. et teneri lepra
mundissima iudicabit. eo quod omnis in
candorem uersa sit. et idcirco homo mundus
erit. Quando uero caro uiuens in eo apparu
erit. tunc sacerdotis iudicio polluetur.
et inter inmundos reputabitur. Caro
enim uiua si lepra aspergatur. inmunda
ē. Quod si rursum conuersa fuerit in al
borem. et totum hominem operuerit.
considerabit eum sacerdos. et mundum eē
decernet. Caro et cutis in qua ulcus natum
ē. et sanatum. et in loco ulceris cicatrix
apparuerit alba siue subrufa. adducetur
homo ad sacerdotem. Qui cum uiderit lo
cum lepre humiliorem carne reliqua. et pi
los uersos in candorem. contaminabit eū.
plaga enim lepre orta ē in ulcere. Quod
si pilus coloris pristini. et cicatrix subob
scura. et uicina carne non ē humilior.
recludet eum septem diebus. Et si quidem
creuerit. adiudicabit eum lepre. Sin autem
steterit in loco suo. ulceris ē cicatrix. et ho
mo mundus erit. Caro et cutis quam ig
nis exusserit. et sanata albam siue rufam
habuerit cicatricem. considerabit eam sa
cerdos. et ecce uersa est in alborem. et locus
eius reliqua cute humilior. contaminabit
eum quia plaga lepre in cicatrice orta ē. Quod
si pilorum color non fuerit inmutatus. nec
humilior plaga carne reliqua. et ipsa lepre
species fuerit subobscura. recludet eū sep
tem diebus. et die septimo contemplabitur.
Si in cute creuerit lepra. contaminabit eū.
Sin autem in loco suo candor steterit non
satis clarus. plaga combustionis ē. et idcir
co mundabitur quia cicatrix ē combusture.
Vir siue mulier in cuius capite uel barba
germinauerit lepra. uidebit eos sacerdos.
Et si quidem humilior fuerit locus carne
reliqua. et capillus flauus solitoque subti
lior. contaminabit eos quia lepra capitis
ac barbe ē. Sin autem uiderit locū macule
equalem uicine carni. et capillum nigrum.
recludet eum septem diebus. et die septimo
intuebitur. Si non creuerit macula. et capil
lus sui coloris est. et locus plage carni reli
que equalis. radetur homo absque loco ma
cule. et includetur septem diebus aliis.
Si die septimo uisa fuerit stetisse plaga in
loco suo nec humilior carne reliqua. munda
bit eum. lotisque uestibus mundus erit. Sin
autem post emundationem rursus creuerit ma
cula in cute. non queret amplius utrum capil
lus in flauum colorem sit commutatus. quia
aperte inmundus ē. Porro si steterit macula
et capilli nigri fuerint. nouerit hominem esse
sanatum. et confidenter eum pronunciet mun
dum. Vir et mulier in cuius cute candor
apparuerit. intuebitur eos sacerdos. Si deprehende
rit subobscurum alborem lucere in cute. sci
at non eē lepram sed maculam coloris candi
di. et hominem mundum. Vir de cuius ca
pite capilli fluunt. caluus ac mundus ē.
Et si a fronte ceciderint pili. recaluest et mū
dus ē. Si autem in caluicio siue in recaluati
one albus uel rufus fuerit color exortus.
et hoc sacerdos uiderit. condempnabit eū

haud dubie lepre que orta est in caluicio. Quicumque igitur maculatus fuerit lepra. et separatus ad arbitrium sacerdotis; habebit uestimenta dissuta. et caput nudum. os ueste contectum. contaminatum ac sordidum se clamabit. Omni tempore quo leprosus est et inmundus. solus habitabit extra castra. Vestis lanea siue linea que lepram habuerit in stamine. atque subtegmine. aut certe pellis uel quicquid ex pelle confectum est. si alba aut rufa macula fuerit infecta lepra reputabitur. ostendeturque sacerdoti. Qui consideratam recludet septem diebus. et die septimo rursus aspiciens. si creuisse deprehenderit. lepra perseuerans est. Pollutum iudicabit uestimentum. et omne in quo fuerit inuenta. et idcirco comburetur flammis. Quod si eam uiderit non creuisse. precipiet et lauabitur id in quo lepra est. recludetque illud septem diebus aliis. et cum uiderit faciem quidem pristinam non reuersam. nec tamen creuisse lepram. inmundum iudicabit et igne comburet. eo quod infusa sit in superficie uestimenti. uel per totum lepra. Sin autem obscurior fuerit locus lepre postquam uestis est lota. abrumpet eum et a solido diuidet. Quod si ultra apparuerit in his locis que prius inmaculata erant. lepra uolatilis et uaga. debet igne comburi. Si cessauerit. lauabit ea que pura sunt secundo. et munda erunt. Ista est lex lepre uestimenti lanei et linei staminis atque subtegminis. omnisque supellectilis pellicee. quomodo mundari debeat aut contaminari.

XIIII.

Locutusque est dominus ad moysen dicens. Hic est ritus leprosi. quando mundandus est. adducetur ad sacerdotem. qui egressus e castris. cum inuenerit lepram esse mundatam. precipiet ei qui purificatur ut offerat pro se duos passeres uiuos quos uesci licitum est. et lignum cedrinum uermiculumque et ysopum. et unum e passeribus inmolari iubebit in uase fictili super aquas uiuentes. Alium autem uiuum cum ligno cedrino. et cocco. et ysopo tinguet in sanguine passeris inmolati. quo asperget illum qui mundandus est septies ut iure purgetur. et dimittet passerem uiuum ut in agrum auolet. Cumque lauerit homo uestimenta sua radet omnes pilos corporis et lauabitur aqua. purificatusque ingredietur castra. ita dumtaxat ut maneat extra tabernaculum suum septem diebus. et die septimo radat capillos capitis barbamque et supercilia. ac totius corporis pilos. et lotis rursum uestibus et corpore die octauo assumet duos agnos inmaculatos et ouem anniculam absque macula. et tres decimas simile in sacrificium que conspersa sit oleo. et seorsum olei sextarium. Cumque sacerdos purificans hominem statuerit eum et hec omnia coram domino in ostio tabernaculi testimonii. tollet agnum et offeret eum pro delicto oleique sextarium. Et oblatis ante dominum omnibus. immolabit agnum ubi inmolari solet hostia pro peccato et holocaustum id est in loco sancto. Sicut enim pro peccato. ita et pro delicto ad sacerdotem pertinet hostia. Sancta sanctorum est. Assumensque sacerdos de sanguine hostie que inmolata est pro delicto ponet super extremum auricule dextre eius qui mundatur. et super pollices manus dextre et pedis. et de olei sextario mittet in manum sinistram. tinguetque digitum dextrum in eo. et asperget septies contra dominum. Quod autem reliquum est olei in leua manu. fundet super extremum dextre auricule eius qui mundatur. et super pollices manus ac pedis dextri. et super sanguinem qui fusus est pro delicto. et super caput eius. Rogabitque pro eo coram domino. facietque sacrificium pro peccato. Tunc immolabit holocaustum et ponet illud in altari cum libamentis suis. et homo rite mun-

dabitur. Quod si pauper est et non potest manus
eius invenire que dicta sunt: sumet agnum
pro delicto ad oblationem ut roget pro eo sacer
dos. decimamque partem simile conspersę oleo
in sacrificium. et olei sextarium. duosque tur
tures sive duos pullos columbę. Quorum
sit unus pro peccato. et alter in holocaustum.
offeretque ea octavo die purificationis sue. sa
cerdoti ad ostium tabernaculi testimonii co
ram domino. Qui suscipiens agnum pro delicto
et sextarium olei: levabit simul. Immola
toque agno de sanguine eius ponet super
extremum auricule dextrę illius qui mun
datur. et super pollices manus eius ac pedis
dextri. Olei vero partem mittet in manum suam
sinistram in quo tingens digitum dextre
manus asperget septies contra dominum. tanget
que extremum dextre auricule illius qui mun
datur ac pollices manus ac pedis dextri in
loco sanguinis qui effusus est pro delicto.
Reliquam autem partem olei que est in sini
stra manu mittet super caput purificati.
ut placet pro eo dominum. Et turturem sive pul
lum columbe offeret. unum pro delicto et
alterum in holocaustum. cum libamentis
suis. Hoc est sacrificium leprosi. qui habere
non potest omnia in emundatione sui.
Loquutus est dominus ad moysen et aaron XV.
dicens. Cum ingressi fueritis terram chana
an quam ego dabo vobis in possessionem.
si fuerit plaga lepre in edibus. ibit cuius
est domus nuncians sacerdoti et dicet. Qua
si plaga lepre michi videtur esse in domo mea.
At ille precipiet ut efferant universa
de domo priusquam ingrediatur eam. et
videat utrum lepra sit necne immunda fiant
omnia que in domo sunt. Intrabitque postea
ut consideret domus lepram. Et cum vi
derit in parietibus illius quasi valliculas
pallore sive rubore deformes. et humiliores

superficie reliqua. egredietur ostium domus
et statim claudet eam septem diebus. Re
versusque die septimo. considerabit eam. Si
invenerit crevisse lepram. iubebit erui la
pides in quibus lepra est. et proiciet eos extra
civitatem in loco immundo. domum autem
ipsam radi intrinsecus per circuitum. et spargi
pulverem rasure extra urbem in loco immundo. la
pidesque alios reponi pro his qui ablati fuerint
et luto alio liniri domum. Si autem postquam
eruti fuerint lapides. et pulvis elatus et alia
terra lita. ingressus sacerdos viderit reversam
lepram. et parietes aspersos maculis. lepra est
perseverans. et immunda domus. Quam statim
destruent. et lapides eius ac ligna atque univer
sum pulverem proicient extra oppidum in lo
co immundo. Qui intraverit domum quando
clausa est. immundus erit usque ad vesperum.
Et qui dormierit in ea et comederit quippiam.
lavabit vestimenta sua. Quod si introiens
sacerdos viderit lepram non crevisse in do
mo postquam denuo lita est. purificabit eam
reddita sanitate. et in purificatione eius
sumet duos passeres. lignumque cedrinum
et vermiculum. atque ysopum. et immolato uno
passere in vase fictili super aquas vivas. tollet
lignum cedrinum. et ysopum. et coccum. et
passerem vivum. et intinget omnia in san
guine passeris immolati atque in aquis viven
tibus. et asperget domum septies purifica
bitque eam tam in sanguine passeris quam
in aquis viventibus. et in passere vivo. lig
noque cedrino et ysopo atque vermiculo. Cumque
dimiserit passerem avolare in agrum libere.
orabit pro domo et iure mundabitur. Ista est
lex omnis lepre et percussure. lepre vestium.
et domorum. cicatricis. et erumpentium papula
rum. lucentis maculę. et in varias species
coloribus immutatis. ut possit sciri quo
tempore mundum quid vel immundum sit.

Loquutusque est dominus ad moysen et aaron
dicens. Loquimini filiis israel et dicite eis. Vir
qui patitur fluxum seminis immundus erit.
et tunc iudicabitur huic uitio subiacere. cum
per momenta singula adheserit carni illius
atque concreuerit fedus humor. Omne stratum
in quo dormierit immundum erit. et ubicumque
sederit. Si quis hominum tetigerit
lectum eius lauabit uestimenta sua. et ipse lotus aqua
immundus erit usque ad uesperum. Si sederit ubi ille sederat
et ipse lauabit uestimenta sua. et lotus aqua immundus
erit usque ad uesperum. Qui tetigerit carnem eius. laua
bit uestimenta sua. et ipse lotus aqua immundus
erit usque ad uesperum. Si saliuam huiuscemodi homo
iecerit super eum qui mundus est. lauabit uestem
suam. et lotus aqua immundus erit usque ad uesperum.
Sagma super quo sederit. immundum erit.
Et quicquid sub eo fuerit qui fluxum
seminis patitur. pollutum erit usque ad
uesperum. Qui portauerit horum aliquid la
uabit uestem suam. et ipse lotus aqua im
mundus erit usque ad uesperum. Omnis quem te
tigerit qui talis est non lotis ante manibus
lauabit uestimenta sua. et ipse lotus aqua
immundus erit usque ad uesperum. Vas fictile
quod tetigerit confringetur. uas autem lig
neum lauabitur aqua. Si sanatus fuerit qui
huiuscemodi sustinet passionem. numerabit
septem dies post emundationem sui. et lotis
uestibus ac toto corpore in aquis uiuentibus
erit mundus. Die autem octauo sumet duos tur
tures aut duos pullos columbe. et ueniet
in conspectu domini ad ostium tabnaculi testi
monii. dabitque eos sacerdoti. Qui faciet unum
pro peccato et alterum in holocaustum. roga
bitque pro eo coram domino ut emundetur a fluxu
seminis sui. Vir de quo egreditur semen coitus
lauabit aqua omne corpus suum. et immundus
erit usque ad uesperum. Vestem et pellem quam
habuerit lauabit aqua. et immunda erit usque
ad uesperum. Mulier cum qua dormierit laua
bitur aqua. et immunda erit usque ad uesperum.
Mulier que redeunte mense patitur fluxum
sanguinis. septem diebus separabitur. Omnis
qui tetigerit eam immundus erit usque ad ues
perum. et in quo dormierit uel sederit diebus
separationis sue polluetur. Qui tetigerit lectu
lum eius. lauabit uestimenta sua. et ipse
lotus aqua immundus erit usque ad uesperum.
Omne uas super quo sederit ipsa. quisquis at
tigerit lauabit uestimenta sua. et lotus
aqua. pollutus erit usque ad uesperum. Si coierit
cum ea uir tempore sanguinis menstrualis
immundus erit septem diebus. et omne
stratum in quo dormierit polluetur. Muli
er que patitur fluxum sanguinis multis diebus
non in tempore menstruali. uel que post men
struum sanguinem fluere non cessat. quam
diu huic subiacet passioni. immunda erit
quasi sit in tempore menstruo. Omne stratum
in quo dormierit. et uas in quo sederit pol
lutum erit. Quicumque tetigerit eam lauabit
uestimenta sua. et ipse lotus aqua immundus
erit usque ad uesperum. Si steterit sanguis et
fluere cessauerit. numerabit septem dies
purificationis sue. et octauo die offeret pro
se sacerdoti duos turtures uel duos pul
los columbe ad ostium tabnaculi testimo
nii. Qui unum faciens pro peccato et alterum
in holocaustum. rogabit pro ea coram domino pro
fluxu immunditie sue. Docebitis ergo filios
israel ut caueant immunditiam. et non
moriantur in sordibus suis. cum polluerint
tabnaculum meum quod est inter eos.
Ista est lex eius qui patitur fluxum seminis.
et qui polluitur coitu. et que menstruis
temporibus separatur. uel que iugi fluit
sanguine. et hominis qui dormierit cum ea.

Loquutusque est dominus ad moysen XVI.
post mortem duorum filiorum aaron quando

offerentes ignem alienum interfecti sunt.
et precepit ei dicens. Loquere ad aaron fratrem
tuum ne omni tempore ingrediatur sanctuarium.
quod est intra uelum coram propiciatorio. quo
tegitur archa ut non moriatur. quia in
nube apparebo super oraculum. nisi hec ante fe
cerit. Vitulum offeret pro peccato. et arietem
in holocaustum. Tunica linea uestietur.
feminalibus lineis uerenda celabit. Ac
cingetur zona linea. cydarim lineam impo
net capiti. Hec enim uestimenta sunt sancta.
quibus cunctis cum lotus fuerit induetur.
Suscipietque ab uniuersa multitudine filiorum
israel duos hyrcos pro peccato. et unum arie
tem in holocaustum. Cumque obtulerit ui
tulum et orauerit pro se et pro domo sua. du
os hircos stare faciet coram domino in ostio
tabernaculi testimonii. mittens super utrumque
sortem unam domino. et alteram capro emis
sario. Cuius sors exierit domino. illum offeret
pro peccato. Cuius autem in caprum emissa
rium. statuet illum uiuum coram domino ut fun
dat preces super eo et emittat illum in so
litudinem. His rite celebratis offeret uitu
lum. et rogans pro se et pro domo sua immo
labit eum. Assumptoque thuribulo quod
de prunis altaris impleuerit. et hauriens
manu compositum thimiama in incensum
ultra uelum intrabit in sancta. ut positis super
ignem aromatibus. nebula eorum et ua
por operiat oraculum quod est super testimonium
et non moriatur. Tollet quoque de sanguine ui
tuli. et asperget digito septies contra propi
ciatorium ad orientem. Cumque mactauerit
hyrcum pro peccato populi. inferet sangui
nem eius intra uelum sicut preceptum est
de sanguine uituli. ut aspergat e regione o
raculi. et expiet sanctuarium ab inmundi
ciis filiorum israel. et a preuaricationibus eorum
cunctisque peccatis. Iuxta hunc ritum faciet
tabernaculo testimonii. quod fixum est inter eos
in medio sordium habitationis eorum. Nullus
hominum sit in tabernaculo quando pontifex
ingreditur sanctuarium. ut roget pro se et pro do
mo sua. et pro uniuerso cetu filiorum israel. donec
egrediatur. Cum autem exierit ad altare
quod coram domino est oret pro se. et sumptum san
guinem — uituli atque hirci. fundat su
per cornua eius per gyrum. Aspergensque digito
septies. expiet et sanctificet illud ab inmun
diciis filiorum israel. Postquam autem emunda
uerit sanctuarium et tabernaculum et altare.
tunc offerat hyrcum uiuentem. et posita
utraque manu super caput eius. confiteatur
omnes iniquitates filiorum israel et uniuersa
delicta atque peccata eorum. que inprecans
capiti eius. emittet illum per hominem pa
ratum in desertum. Cumque portauerit hircus
omnes iniquitates eorum in terram soli
tariam et dimissus fuerit in deserto. reuer
tetur aaron in tabernaculum testimonii. et de
positis uestibus quibus prius indutus erat.
cum intraret sanctuarium. relictisque ibi laua
bit carnem suam in loco sancto. induetur que
uestimentis suis. Et postquam egressus
obtulerit holocaustum suum ac plebis. roga
bit tam pro se quam pro populo. et adipem
qui oblatus est pro peccatis. adolebit super
altare. Ille uero qui dimiserit caprum emis
sarium lauabit uestimenta sua et corpus
aqua. et sic ingredietur in castra. Vitulum
autem et hircum qui pro peccato fuerant
immolati. et quorum sanguis illatus est
ut in sanctuario expiatio compleretur. asportabunt
foras castra. et comburent igni. tam pelles
quam carnes eorum et fimum. Et quicumque
combusserit ea. lauabit uestimenta sua
et carnem aqua. et sic ingredietur castra.
Eritque hoc uobis legitimum sempiternum.
Mense septimo decima die

mensis affligetis animas uras. nullumque
facietis opus siue indigena siue aduena
qui peregrinatur inter uos. In hac die expi
atio erit uri atque mundatio. ab omnibus uris
peccatis coram dno mundabimini. Sabbatum
enim requietionis est. et affligetis aias
uras religione perpetua. Expiabit autem
sacerdos qui unctus fuerit. et cuius ini
tiate sunt manus ut sacerdotio fungatur
pro patre suo. induetur stola linea et uesti
bus scis. et expiabit sanctuarium. et tabnacu
lum testimonii atque altare. sacerdotes quoque
et uniuersum populum. Eritque hoc uobis
legitimum sempiternum. ut oretis pro filiis isrl.
et pro cunctis peccatis eorum semel in an
no. Fecit ergo sicut preceperat dns moysi. xvii
Et locutus est dns ad moysen dicens.
Loquere aaron et filiis eius et cunctis
filiis isrl. dicens ad eos. Iste est sermo
quem mandauit dns dicens. Homo qui
libet de domo isrl si occiderit bouem aut
ouem siue capram in castris. uel extra ca
stra. et non obtulerit ad ostium tabnaculi
oblationem dno. sanguinis reus erit. Qua
si sanguinem fuderit. sic peribit de medio
populi sui. Ideo offerre debent sacerdoti
filii isrl hostias suas quas occidunt in agro.
ut sanctificentur dno ante ostium tabna
culi testimonii et immolent eas hostias pa
cificas dno. fundetque sacerdos sanguinem
super altare dni ad ostium tabnaculi testimo
nii. et adolebit adipem in odorem suauita
tis dno. et nequaquam ultra immolabunt
hostias suas demonibus cum quibus for
nicati sunt. Legitimum sempiternum erit
illis ac posteris eorum. Et ad ipsos dices.
Homo de domo isrl et de aduenis qui pe
regrinantur apud uos qui obtulerit holo
caustum siue uictimam. et ad ostium tab
naculi testimonii non adduxerit eam. ut of
feratur dno. interibit de populo suo.
Homo quilibet de domo isrl
et de aduenis qui peregrinantur inter
eos. si comederit sanguinem. obfirmabo
faciem meam contra animam illius. et
disperdam eum de populo suo. quia anima
carnis in sanguine est. et ego dedi eum uobis
ut super altare meum expietis pro animabus
uris. et sanguis pro anime piaculo sit. Id
circo dixi filiis isrl. Omnis anima ex uobis
non comedet sanguinem. nec ex aduenis
qui peregrinantur inter uos. Homo quicumque
de filiis isrl et de aduenis qui peregrinantur
apud uos. si uenatione aut aucupio ceperit
feram uel auem quibus uesci licitum est. fundat
sanguinem eius et operiat illum terra. Ani
ma enim omnis carnis in sanguine est.
Unde dixi filiis isrl. Sanguinem uniuerse car
nis non comedetis. quia anima carnis
in sanguine est. et quicumque comederit illum
interibit. Anima quecumque comederit mor
ticinum. uel captum a bestia. tam de indige
nis quam de aduenis. lauabit uestimenta
sua et semetipsum aqua. et contaminatus
erit usque ad uesperum. et hoc ordine mundus
fiet. Quod si non lauerit uestimenta sua
uel corpus. portabit iniquitatem suam.
Locutus quoque est dns ad moysen dicens. xviii
Loquere filiis isrl. et dices ad eos. Ego dns
ds uester. Iuxta consuetudinem terre egi
pti in qua habitastis non facietis. et iux
ta morem regionis chanaan in quam ego
introducturus sum uos non agetis. nec
in legitimis eorum ambulabitis. Facietis
que iudicia mea et precepta seruabitis. et
ambulabitis in eis. Ego dns deus ur. Cu
stodite leges meas atque iudicia. que faciens
homo uiuet in eis. Ego dns. Omnis ho
mo ad proximam sanguinis sui non accedet.
ut reuelet turpitudinem eius. Ego dns.

Turpitudinem patris tui et turpitudinem
matris tue: non discoopies. Mater tua est:
non reuelabis turpitudinem eius. Turpi
tudinem uxoris patris tui non discoopies:
turpitudo enim patris tui ē. Turpitudinē
sororis tue ex patre siue ex matre que do
mi uel foris genita ē non reuelabis. Turpi
tudinem filie filii tui uel nepotis ex
filia non reuelabis: quia turpitudo tua ē.
Turpitudinem filie uxoris patris tui quā
pep̄it patri tuo et est soror tua: ñ reuelabis.
Turpitudinem sororis patris tui non disco-
opies: quia caro ē patris tui. Turpitudinem
sororis matris tue non reuelabis: eo quod
caro sit matris tue. Turpitudinē patrui tui
non reuelabis: nec accedes ad uxorem eius
que tibi affinitate iungitur. Turpitudinē nurus
tue ñ reuelabis: quia uxor filii tui ē. nec discoopies
ignominiā ei'. Uxorē fr̄is tui nullus accipiat.
Turpitudinem uxoris fr̄is tui ñ reuela
bis: quia turpitudo fratris tui ē. Turpitu
dinem uxoris tue et filie eius non reuela
bis; filiam filii eius. et filiam filie illius
ñ sumes. ut reueles ignominiam eius: quia
caro illius sunt: et talis coitus incestus ē.
Sororem uxoris tue in pelicatū illius ñ
accipies: nec reuelabis turpitudinē eius
adhuc illa uiuente. Ad mulierem que pa
titur menstrua non accedes: nec reuela
bis feditatem eius. Cum uxore proximi
tui non coibis: nec seminis commixtione
maculaberis. De semine tuo non dabis
ut consecretur ydolo moloch: nec pollu-
es nomen dei tui. Ego dn̄s.
Cum masculo non commiscebis coitu
femineo: quia abhominatio ē. Cū omī
pecore non coibis: nec maculabis cū eo.
Mulier non succumbet iumento nec mis-
cebitur ei: quia scelus ē. Ne polluamini
ōib' his q̄b' contaminate sunt uniuse
gentes quas ego eiciam ante conspectū
ur̄m et quibus polluta est terra: cuius
ego scelera uisitabo ut euomat habitato
res suos. Custodite legitima mea atq; iu
dicia: et non faciatis ex omnib' abhomi
nationibus istis: tam indigena quā colo
nus qui peregrinatur apud uos. Omnes
enim execrationes istas fecerunt accole
terre qui fuerunt ante uos: et polluerūt
eam. Cauete ḡ ne uos similit̄ euomat cū
paria feceritis: sicut euomuit gentem
que fuit ante uos. Omnis anima que fe
cerit de abhominationibus his quippi
am: peribit de medio populi sui. Custo
dite mandata mea. Nolite facere que fece
runt hi qui fuerunt ante uos: et ne pol
luamini in eis. Ego dn̄s ds̄ uester. XIX
Locutus ē dn̄s ad moysen dicens.
Loquere ad omnem cetum filiorum
isrl̄: et dices ad eos. Sci estote quia ego
scs̄ sum dn̄s deus uester. Unusquisq;
patrem suum et matrem timeat. Sabba
ta mea custodite. Ego dn̄s ds̄ ur̄. Nolite
conuerti ad ydola: nec deos conflatiles
faciatis uobis. Ego dn̄s deus ur̄. Si immo
laueritis hostiam pacificorum dn̄o ut sit
placabilis: eo die quo fuerit immolata co
medetis eam et die altero. Quicquid autē
residuum fuerit in die tercio: igne cōbu
retis. Si quis post biduum comederit ex
ea: pphanus erit et impietatis reus por
tabit iniquitatē suam. quia scm̄ dn̄i pol
luit: et pibit anima illa de medio ppli sui.
Cum messueris segetes
terre tue. non tondebis usq; ad solū
superficiem terre. nec remanentes spicas
colliges: neq; in uinea tua racemos et
grana decidentia congregabis: sed pau
peribus et peregrinis carpenda dimittes. Ego
dn̄s deus uester. Non facietis furtū. Non

mentiemini. nec decipiet unusquisque proxi
mum suum. Non periurabis in nomine meo.
nec pollues nomen — dei tui. Ego dominus.
Non facies calumpniam proximo tuo.
nec ui opprimes eum. Non morabitur opus
mercennarii tui apud te usque mane. Non
maledices surdo. nec coram ceco pones
offendiculum. sed timebis dominum deum tu
um. quia ego sum dominus. Non facies quod
iniquum est. nec iniuste iudicabis. Ne
consideres personam pauperis. nec ho
nores uultum potentis. Iuste iudica
proximo tuo. Non eris criminator. nec
susurro in populis. Non stabis contra
sanguinem proximi tui. Ego dominus. Ne o
deris fratrem tuum in corde tuo. sed publi
ce argue eum. ne habeas super illo peccatum.
Non queres ultionem. nec memor eris iniu
rie ciuium tuorum. Diliges amicum tuum
sicut teipsum. Ego dominus. leges meas custo
dite. Iumenta tua non facies coire cum al
terius generis animantibus. Agrum tuum non
seres diuerso semine. Vestem que ex duobus
texta est non indueris. Homo si dormierit
cum muliere coitu seminis que sit ancilla
etiam nobilis. et tamen precio non redempta.
nec libertate donata. uapulabunt ambo et
non morientur. quia non fuit libera. Pro de
licto autem suo offeret domino ad ostium ta
bernaculi testimonii arietem. orabitque pro
eo sacerdos et pro delicto eius coram domino.
et propiciabitur ei. dimitteturque ei peccatum.
Quando ingressi fueritis terram et plan
taueritis in ea ligna pomifera. auferetis
preputia eorum. Poma que germinant
inmunda erunt uobis. nec edetis ex eis.
Quarto anno omnis fructus eorum sancti
ficabitur laudabili domino. Quinto autem
anno comedetis fructus. congregantes
poma que proferunt. Ego dominus deus uester.

Non comedetis carnem cum sanguine. Non
augurabimini. nec obseruabitis som
nia. neque in rotundum attondebitis comam.
nec radetis barbam. et super mortuo non
incidetis carnem uestram. neque figuras ali
quas et stigmata facietis uobis. Ego dominus.
Ne prostituas filiam tuam. et contaminetur
terra et impleatur piaculo. Sabbata
mea custodite. et sanctuarium meum metui
te. Ego dominus.
Ne declinetis ad magos. nec ab ariolis
aliquid sciscitemini. ut polluamini per
eos. Ego dominus deus uester.
Coram cano capite consurge. et honora
personam senis. et time dominum deum tuum.
Ego sum dominus.
Si habitauerit aduena in terra uestra et
moratus fuerit inter uos. ne exprobretis
ei. sed sit inter uos quasi indigena. et di
ligetis eum quasi uosmetipsos. Fuistis
enim et uos aduene in terra egipti. Ego
dominus deus uester.
Nolite iniquum aliquid facere in iudicio.
in regula. in pondere. in mensura. Sta
tera iusta et equa sint pondera. iustus
modius. equusque sextarius. Ego dominus deus
uester. qui eduxi uos de terra egipti. Custo
dite omnia precepta mea. et uniuersa iudi
cia. et facite ea. Ego dominus. XX
Locutusque est dominus ad moysen dicens. Hec
loqueris filiis israel. Homo de filiis israel et de
aduenis qui habitant in israhel. si quis
dederit de semine suo ydolo moloch. mor
te moriatur. Populus terre lapidabit eum.
Et ego ponam faciem meam contra illum.
succidamque eum de medio populi mei. eo
quod dederit de semine suo ydolo moloch.
et contaminauerit sanctuarium meum. ac pol
luerit nomen sanctum meum. Quod si negligens
populus terre. et quasi paruipendens im

impiū meū dimiserit hominem qui dedit
de semine suo moloch. nec uoluerit eū occi
dere: ponam faciem meam sup hominē illū
et cognationem eī: succidamq; ipsū et omīs
qui consenserunt ei. ut fornicarentur cum
moloch de medio populi sui.
Anima que declinauerit ad magos et
ariolos et fornicata fuerit cum eis: po
nam faciem meam contra eam: et interficiā
illam de medio populi sui.
Scīficamini et estote sci: quia ego scs sū
dns ds uester. Custodite precepta mea.
et facite ea. ego dns qui scifico uos.
Qui maledixerit patri suo et matri: mor
te moriatur. Qui patri matriq; male
dixerit: sanguis eius sit sup eum.
Si mechatus quis fuerit cum uxore alte
rius. et adulterium ppetrauerit cum
coniuge proximi sui: morte moriatur et
mechus et adultera.
Qui dormierit cum nouerca sua: et reue
lauerit ignominiam patris sui: mor
te moriantur ambo: sanguis eorum sit
sup eos. Si quis dormierit cū nuru sua utq;
moriant qa scel opati st: sanguis eo sit sup eos.
Qui dormierit cum masculo
coitu femineo: uterq; operati st nefas:
morte moriantur. sanguis eorū sit sup eos.
Qui supra uxorē filiam duxerit
matrem eius. scelus operatus ē: uiuus
ardebit cum eis: nec pmanebit tantū ne
fas in medio ur.
Qui cum iumento et pecore coierit. mor
te moriatur: pecus quoq; occidite.
Mulier que succubuerit cuilibet iumto
simul interficietur cū eo. sanguis eorum
sit sup eos. Qui acceperit sororē suam filiā
patris sui uel filiam matris sue. et uiderit
turpitudinem eius. illa q; conspexerit fris
ignominiam: nefariam rem opati st. occi

dentur in conspectu populi eo quod turpitu
dinem suam mutuo reuelauerunt: et portabt
iniquitatem suam.
Qui coierit cū muliere in fluxu menstruo.
et reuelauerit turpitudinem eius: ip
saq; apuit fontē sanguinis sui: interficient
ambo de medio populi sui. Turpitudinem
matertere tue et amite tue n̄ discoperies.
Qui hoc fecerit ignominiā carnis sue nuda
uit: portabunt ambo iniquitatē suā. Qui
coierit cum uxore patrui uel auunculi sui.
et reuelauerit ignominiam cognationis
sue. portabunt ambo peccatum suū: absq;
liberis morientur. Qui duxerit uxorem fris
sui rem facit illicitam. turpitudinē fris
sui reuelauit: absq; liberis erunt. Custodite
leges meas atq; iudicia et facite ea: ne et uos
euomat terra quam intraturi estis et habi
taturi. Nolite ambulare in legitimis natio
num: quas ego expulsurus sum ante uos.
Omīa enim hec fecerunt: et abhominatꝰ sū
eas. Uobis autem loquor. Possidete terrā eo
quam dabo uobis in hereditatem: terram
fluentē lacte et melle. Ego dns ds uester:
qui separaui uos a ceteris populis. Separa
te g̊ et uos iumtū mundū ab inmundo. et
auē mundā ab inmunda: ne polluatis aīas
urās. in pecore et in auibus. et in cunctis q̄
mouentur in terra: et cuncti q̊ ostendi uobi ēe
polluta. Eritis sci michi quia scs ego sum
dns: et separaui uos a ceteris populis ut
essetis mei.
Uir siue mulier in quib; phitonicus uel
diuinationis fuerit spc morte moriant.
Lapidibus obruent eos: sanguis eorū sit sup
Dixit quoq; dns XXI. filios.
ad moysen. Loquere ad sacerdotes fili
os aaron: et dices eis. Ne contaminet sacer
dos in mortibus ciuium suorum: n̄ tantum in
consanguineis et ppinquis. id ē sup matre

et patre: et filio ac filia. fratre quoque et sorore uir-
gine. que non est nupta uiro: sed nec in principe
populi sui contaminabitur. Non radent caput
ac barbam: neque in carnibus suis facient inci-
suras. Sancti erunt deo suo: et non polluent
nomen eius. Incensum enim domini et panes
dei sui offerunt et ideo sancti erunt. Scortum
et uile prostibulum non ducent uxorem. nec eam
que repudiata est a marito. quia consecratus est
deo suo: et panes propositionis offert. Sit ergo
sanctus: quia et ego sanctus sum qui sanctifico uos.
Sacerdotis filia si deprehensa
fuerit in stupro. et uiolauerit nomen
patris sui: flammis exuretur. Pontifex id est
sacerdos maximus inter fratres suos. super cuius
caput fusum est unctionis oleum. et cuius manus
in sacerdotium consecrate sunt. uestitusque
est sanctis uestibus: caput suum non discooperiet.
uestimenta non scindet: et ad omnem mor-
tuum non ingredietur omnino. Super patre
quoque suo et matre non contaminabitur.
nec egredietur de sanctis ne polluat sanctuarium domini:
quia oleum sancte unctionis dei sui super eum est.
Ego dominus. Virginem ducet uxorem. uiduam
et repudiatam. et sordidam atque meretricem
non accipiet: sed puellam de populo suo.
Ne commisceat stirpem generis sui uulgo
gentis sue. quia ego dominus qui sanctifico eum.
Locutusque est dominus ad moysen dicens. xxii
Loquere ad aaron. Homo de semine tuo per
familias qui habuerit maculam. non offeret
panes deo suo. nec accedet ad ministeri-
um eius: si cecus fuerit. si claudus. si paruo
uel grandi. et torto naso. si fracto pede. si
manu. si gibbus. si lippus. si albuginem
habens in oculo. si iugem scabiem. si impetigi-
nem in corpore. uel ermiosus. Omnis qui ha-
buerit maculam de semine aaron sacerdotis:
non accedet offerre hostias domino. nec panes
deo suo. Vescetur tamen panibus qui offeruntur

in sanctuario: ita dumtaxat ut intra uelum non
ingrediatur. nec accedat ad altare quia ma-
culam habet. et contaminare non debet sanctu-
aria mea. Ego dominus qui sanctifico eos. Locutus est
ergo moyses ad aaron et ad filios eius et ad
omnem israel: cuncta que sibi fuerant imperata.
Locutus quoque est dominus
ad moysen dicens. Loquere ad aaron et ad
filios eius ut caueant ab his que consecra-
ta sunt filiorum israel: et non contaminent
nomen sanctificatorum que ipsi offerunt.
Ego dominus. Dic ad eos et ad posteros eorum.
Omnis homo qui accesserit de stirpe uestra
ad ea que consecrata sunt. et que optule-
runt filii israel domino in quo est inmundicia:
peribit coram domino. Ego sum dominus. Homo
de semine aaron qui fuerit leprosus. aut
patiens fluxum seminis: non uescetur de
his que sanctificata sunt michi donec sa-
netur. Qui tetigerit inmundum super mor-
tuo. et ex quo egreditur semen quasi coitus.
et qui tetigit reptile et quodlibet inmun-
dum. cuius tactus est sordidus: inmundus
erit usque ad uesperum. et non uescetur de his
que sanctificata sunt. Sed cum lauerit car-
nem suam aqua et occubuerit sol: tunc
mundatus uescetur de sanctificatis quia cibus
illius est. Morticinum et captum a bestia non
comedent: nec polluentur in eis. Ego sum
dominus. Custodient precepta mea. ut non sub-
iaceant peccato: et moriantur in sanctuario
cum polluerint illud. Ego dominus qui sanctifico eos.
Omnis alienigena non comedet de sanctifica-
tis. Inquilinus sacerdotis et mercennarius
non uescentur ex eis. Quem autem sacerdos emerit
et qui uernaculus domus eius fuerit: hii come-
dent ex eis. Si filia sacerdotis cuilibet ex
populo nupta fuerit: de his que sanctificata
sunt et de primiciis non uescetur. Si autem
uidua uel repudiata. et absque liberis reuersa

fuerit ad domū patris sui: sicut puella con
sueuerat. alebatur cibis patris sui. Omnis ali
enigena comedendi ex eis non habet po
testatē. Qui comederit de sc̄ificatis p ig
norantiam. addet quintā partē cum eo quod
comedit: et dabit sacerdoti in sc̄uariū. Nec
contaminabunt sanctificata filiorum isrl̄.
que offerunt dn̄o: ne forte sustineant ini
quitatē delicti sui cum sc̄ificata comederint.
Ego dn̄s qui sc̄ifico eos.

Locutus ē dn̄s ad moysen dicens. Loque
re ad aaron et filios eius. et ad om̄s fili
os isrl̄: dices q; ad eos. Homo de domo isrl̄
et de aduenis qui habitant apud uos. q̄
optulerit oblationē suam uel uota soluens.
uel sponte offerens. quicquid illud optule
rit in holocaustum dn̄i ut offeratur p uos:
masc̄ls immaculatus erit ex bubus. et ex
ouibus et capris. Si maculam habuerit: n̄
offeretis neq; erit acceptabile. Homo qui
optulerit uictimam pacificoꝝ dn̄o. uel uo
ta soluens uel sponte offerens. tam de bu
bus quam de ouibus: immaculatum offeret.
ut acceptabile sit. Omnis macla n̄ erit in eo.
Si cecum fuerit. si fractum. si cicatricē habēs.
siue papulas. aut scabiem. uel impetiginē.
non offeretis ea dn̄o: neq; adolebitis ex eis
sup altare dn̄i. Bouem. et ouem. aure et
cauda amputatis. uoluntarie offerri po
test: uotum aut̄ ex his solui non potest.
Omne animal quod uel attritis. ul' tunsis.
uel sectis. amputatis q; testiculis ē non of
feretis dn̄o: et in terra ur̄a hoc omnino ne
faciatis. De manu alienigene non offeretis
panes deo ur̄o. et quicquid aliud dare uo
luerit. quia corrupta et macl̄ata sunt oiā.
non suscipietis ea.

Locutus q; ē dn̄s ad moysen dicens.
Bos. et ouis. et capra. cum genita fuerit:
septem diebus erunt sub ubere matris
sue. Die autem octauo et deinceps offerri po
terunt dn̄o. Siue illa bos siue illa ouis. n̄
immolabuntur dn̄o cum fetibꝫ suis. Si
immolaueritis hostiam p gratiarum actione
dn̄o ut possit ēē placabilis: eodem die co
medetis eam. non remanebit quicquā in
mane alterius diei. Ego dn̄s. Custodite man
data mea et facite ea. Ego dn̄s. Ne pollua
tis nomen meum sc̄m: ut sanctificetur in
medio filiorum isrl̄. Ego dn̄s qui sc̄ifico uos:
et eduxi de terra egipti ut eēm uob in deum.
Ego dominus. XXIII.

Locutus ē dn̄s ad moysen dicens. Loque
re filijs isrl̄: et dices ad eos. He sunt ferie
dn̄i: quas uocabitis sc̄as. Sex diebus facietis
opus: dies septimus quia sabbati requies
est. uocabitur sc̄s. Omne opus non facietis
in eo: sabbatum dn̄i est in cunctis habita
tionibus ur̄is. He sunt ergo ferie sc̄e: quas ce
lebrare debetis temporibus suis. Mense
primo quartadecima die mensis ad uespe
rū phase dn̄i ē: et quintadecima die m̄sis
huius sollennitas azimoꝝ dn̄i ē. Septem
diebus azima comedetis. Dies primus
erit uobis celeberrimus sc̄sq;. Omne opus
seruile non facietis in eo: sed offeretis sacri
ficium in igne dn̄o septem diebꝫ. Dies au
tem septimus erit celebrior et sanctior:
nullumq; seruile opus facietis in eo.

Locutus q; ē dn̄s ad moysen dicens. Lo
quere filijs isrl̄: dices q; ad eos. Cū ingressi
fueritis terram quam ego dabo uobis.
et messueritis segetem: feretis manipulos
spicarū primitias messis ur̄e ad sacerdo
tem. Qui eleuabit fasciclm coram dn̄o ut
acceptabile sit p uobis altō die sabbati.
et sanctificabit illud. atq; in eodē die quo
manipulus consecratur. cedetur agnus im
maculatus annicl̄s in holocaustum dn̄i:
et libamenta offerentur cum eo due de

cunę simile conspsę oleo in incensum dni
odorem suauissimū. Liba quoq; uini quar
ta pars hyn. Panem et polentam et pultē
comedetis ex segete usq; ad diem qua
offeretis ex ea dno. Preceptū ē sempiternū
in generationib; cunctisq; habitaculis
uris. Numerabitis ḡ ab altero die sabbi
in quo obtulistis manipulū primiciaꝝ
septem ebdomadas plenas usq; ad alte
ram diem expletionis ebdomade septi
me. id ē quinquaginta dies. et sic offere
tis sacrificium nouū dno ex omnib; ha
bitaculis uris. panes primiciaꝝ duos de
duob; decimis simile fermentatę quos
coquetis in primicias dni. Offeretisq; cū
panib; septem agnos inmaculatos anni
culos. et uitulum de armento unū. et arietes
duos. et erunt in holocaustum cum liba
mentis suis in odorem suauissimū dno.
Facietis et hircum p peccato. duosq; agnos
anniculos hostias pacificorum. Cumq; ele
uauerit eos sacerdos cum panib; primiciaꝝ
coram dno cedent in usum eius. et uoca
bitis hunc diem celeberrimum atq; scissimū.
Omne opus seruile non facietis in eo. Legi
timum sempiternum erit in cunctis habita
culis et generationib; uris. Postquā autē
messueritis segetem terrę urę. non secabi
tis eam usq; ad solum. nec remanentes spi
cas colligetis. sed paupibus et peregrinis
dimittetis eas. Ego dns deus ur.
Locutusq; ē dns ad moysen dicens. Lo
quere filijs isrł. Mense septimo prima die
mensis erit uobis sabbatum memoriale
clangentibus tubis. et uocabitur scm.
Omne op seruile non facietis in eo. et of
feretis holocaustū dno. Locutusq; ē dns
ad moysen dicens. Decimo die mensis
huius septimi dies expiationum erit ce
leberrimus et uocabitur scs. affligetisq;
animas uras in eo. et offeretis holocaustū
dno. Omne op non facietis in tempore diei
huius quia dies ppiciationis ē. ut ppicie
tur uobis dns ds uester. Omis anima q
afflicta non fuerit die hoc. peribit de ppłis
suis. Et que opis quippiam fecerit. dele
bo eam de populo suo. Nichil ḡ opis faci
etis in eo. Legitimū sempiternum erit uob.
in cunctis generationibus et habitatio
nibus uris. Sabbatū requietionis ē. affli
getis animas uras. A die nono msis a ues
pero usq; ad uespm. celebrabitis sabbata
ura.
Et locutus ē dns ad moysen dicens.
Loquere filijs isrł. A quintodecimo
die mensis huius septimi. erunt ferie ta
bnaculorum septem diebus dno. Dies p
mus uocabitur celeberrimus atq; scissim.
Omne opus seruile non facietis in eo. et
septem diebus offeretis holocausta dno.
Dies quoq; octauus erit celeberrimus atq;
scissimus. et offeretis holocaustū dno.
Est enim cetus atq; — collecte. Omē op
seruile non facietis in eo. He sunt ferie
dni quas uocabitis celeberrimas atq; scis
simas. offeretisq; in eis oblationes dno.
holocausta et libamenta iuxta ritū unius
cuiusq; diei. exceptis sabbatis dni donisq;
uris et que offertis ex uoto. uel que spon
te tribuitis dno. A quintodecimo die msis
septimi quando congregaueritis omis fruct
terre urę. celebrabitis ferias dni septem
diebus. Die primo et die octauo erit sabba
tum id est requies. Sumetisq; uobis die
primo fructus arboris pulcherrime. spatu
lasq; palmarum. et ramos ligni densaꝝ
frondium. et salices de torrente. et leta
bimini coram dno deo uro. Celebrabitisq;
sollempnitatem eius septem dieb; p annū.
Legitimum sempiternum erit in generati

omnibus uestris. Mense septimo festa celebra
bitis et habitabitis in umbraculis septem
diebus. Omnis qui de genere est israhel mane
bit in tabernaculis ut discant posteri uestri quod
in tabernaculis habitare fecerim filii
os israhel cum educerem eos de terra egipti.
xxiiij. Ego dominus deus uester. Locutusque est moyses super
sollempnitatibus domini ad filios israhel.
Et locutus est dominus ad moysen dicens.
Precipe filiis israhel ut afferant tibi oleum
de oliuis purissimum ac lucidum ad con
cinnandas lucernas iugiter extra uelum
testimonii in tabernaculo federis. ponetque
eas aaron a uespere usque in mane coram domino
cultu rituque perpetuo in generationibus
uestris. Super candelabro mundissimo ponentur
semper in conspectu domini. Accipies quoque similam
et coques ex ea duodecim panes qui sin
guli habebunt duas decimas. Quorum senos al
trinsecus super mensam purissimam coram domino
statues. et pones super eos thus lucidissi
mum. ut sit panis in monimentum oblatio
nis domini. Per singula sabbata mutabuntur
coram domino suscepti a filiis israhel federe sem
piterno, Eruntque aaron et filiorum eius ut
comedant eos in loco sancto quia sanctum sanctorum est
de sacrificiis domini iure perpetuo. Ecce autem
egressus filius mulieris israhelitis quem
pepererat de uiro egiptio. inter filios israhel.
iurgatus est in castris cum uiro israhelita. Cumque
blasphemasset nomen domini. et maledixisset
ei. adductus est ad moysen. Uocabatur autem
mater eius salumith filia dabri de tribu dan.
Miseruntque eum in carcerem. donec nos
set quid iuberet dominus. Qui locutus est
ad moysen dicens. Educ blasphemum extra
castra. et ponant omnes qui audierunt
manus suas super caput eius et lapidet
eum populus uniuersus; Et ad filios israhel
loqueris. Homo qui maledixerit deo suo
portabit peccatum suum, Et qui blasphe
mauerit nomen domini morte moriatur. lapidibus
opprimet eum omnis multitudo populi.
Siue ille ciuis — siue peregrinus fuerit. qui blas
phemauerit nomen domini morte moriatur.
Qui percusserit et occiderit hominem mor
te moriatur. Qui percusserit animal red
det uicarium id est animam pro anima. Qui irro
gauerit maculam cuilibet ciuium suorum
sicut fecit. sic fiet ei. fracturam pro fractura
oculum pro oculo dentem pro dente restituet. Qualem
inflixerit maculam talem sustinere cogetur.
Qui percusserit iumentum reddet aliud.
Qui percusserit hominem punietur. Equum
iudicium sit inter uos siue peregrinus siue ci
uis peccauerit. quia ego sum dominus deus uester.
Locutusque est moyses ad filios israhel. et eduxe
runt eum qui blasphemauerat extra castra.
ac lapidibus oppresserunt. Feceruntque filii
israhel sicut preceperat dominus moysi. XXV
Locutus est autem dominus ad moysen in mon
te synai dicens. Loquere filiis israhel et di
ces ad eos. Quando ingressi fueritis terram
quam ego dabo uobis. sabbatizet sabba
tum domini. Sex annis seres agrum tuum
et sex annis putabis uineam tuam. colligesque
fructus eius. Septimo autem anno sabbatum
erit terre requietionis domini, agrum non seres
et uineam non putabis. Que sponte gig
nit humus non metes. et uuas primitiarum
tuarum non colliges quasi uindemiam.
annus enim requietionis terre est. sed erunt
uobis in cibum tibi et seruo tuo ancille
et mercennario tuo. et aduene qui peregri
natur apud te. iumentis tuis et pecoribus
omnia que nascuntur prebebunt cibum.
Numerabis quoque tibi septem ebdomadas
annorum. id est septem septies. que simul
faciunt annos quadraginta nouem. et clan
ges bucina mense septimo decima die mensis

.ppiciationis tempore in uniuersa terra uia. Sci
ficabisq; annum quinquagesimũ. et uocabis
remissionem cunctis habitatoribus terre tue.
Ipse est enim iubileus. Reuertetur homo
ad possessionem suam. et unusquisq; rediet
ad familiam pristinam. quia iubeleus est
et quinquagesimus annus. Non seretis
neq; metetis sponte in agro nascentia. et
primicias uindemie non colligetis ob sci
ficationẽ iubelei. sed statim oblata come
detis. Anno iubelei redient oms ad pos
sessiones suas. Quando uendes quippiã
ciui tuo uel emes ab eo. non contristabis
fr̃m tuum. sed iuxta numerũ annorum
iubilei emes ab eo. et iuxta supputatio
nem frugum uendet tibi. Quanto plus
anni remanserint p iubileum. tanto plus
crescet preciũ. et quanto minus temporis
numeraueris. tanto minoris emptio consta
bit. Tempus enim frugum uendet tibi. Nolite
affligere contribules uros. sed timeat
unusquisq; deum suum. quia ego
dñs deus uester. Facite precepta mea et
iudicia custodite. et implete ea ut habita
re possitis in terra absq; ullo pauore. et
gignat uob humus fructus suos. quib;
uescamini usq; ad saturitatẽ nullius impe
tum formidantes. Quod si dixeritis quid
comedemus anno septimo si non seuerim.
neq; collegerimus fruges nras. dabo be
nedictionem meam uobis anno sexto. et
faciet fructus trium annorũ. seretisq; an
no octauo et comedetis ueteres fruges usq;
ad nonum annũ. donec nascantur noua. ede
tis uetera. Terra quoq; non uendetur in p
petuũ quia mea est. et uos aduene et colo
ni mei estis. Unde cuncta regio possessionis
ure sub redemptionis condicione uendet.
Si attenuatus frater tuus uendiderit posses
siunclam suam. et uoluerit .ppinquus ei.

potest redimere quod ille uendiderat. Sin
autem non habuerit proximum. et ipse
preciũ ad redimendũ potuerit inuenire.
computabuntur fructus ex eo tempore quo
uendidit. et quod reliquũ est reddet empto
ri. sicq; recipiet possessionem suam. Quod
si non inuenerit manus eius ut reddat p
ciũ. habebit emptor quod emerat usq; ad
annum iubelei. In ipso enim omnis uen
dicio redit ad dñm. et ad possessorẽ pristinũ.
Qui uendiderit domũ intra urbis muros.
habebit licentiam redimendi. donec unus
impleatur annus. Si non redemerit. et
anni circulus fuerit euolutus. emptor possi
debit eam et posteri eius in ppetuum. et
redimi nõ poterit etiam in iubeleo. Sin autẽ
in uilla fuerit domus que muros non habet.
agrorum iure uendetur. Si ante redempta
non fuerit. in iubeleo reuertetur ad dñm.
Edes leuitarum que in urbibus sunt.
semp possunt redimi. Si redempte non
fuerint in iubeleo reuertentur ad dños.
quia domus urbium leuiticarum p pos
sessionibus sunt inter filios isrł. Subur
bana autem eorum non ueneunt. quia
possessio sempiterna est. Si attenuatus fuerit
frater tuus. et infirmus manu. et susceperis
eum quasi aduenam et peregrinum. et
uixerit tecum. ne accipias usuras ab eo
nec amplius quam dedisti. Time deum
tuum. ut uiuere possit frater tuus apud
te. Pecuniam tuam non dabis ei ad usu
ram. et frugum superhabundantiam non
exiges. Ego dñs deus uester qui eduxi
uos de terra egipti. ut darem uob terrã
chanaan. et essem uester ds.

Si paupertate compulsus uendiderit
se tibi frater tuus. non eum oppri
mes seruitute famulorũ. sed quasi mercen
narius et colonus erit. Usq; ad annum

iubeleū opabitur apud te. et postea egre
dietur cum liberis suis. et reuertetur ad
cognationem suam. et possessionē patrū
suorum. Mei enim serui sunt et ego eduxi
eos de terra egipti. non ueneant conditio
ne seruorum. Ne affligas eum p potenti
am. sed metuito dn̄m tuum. Seruus et an
cilla sint uobis de nationib; que in circu
itu uro sunt. et de aduenis qui peregri
nantur apud uos. uel ex his q̄ui nati fue
rint in terra urā; hos habebitis famulos
et hereditario iure transmittetis ad poste
ros. ac possidebitis in eternum. frs̄ autē
uros̄ filios isrl. ne opp̄matis p potentiā.
Si inualuerit apud uos manus aduene
atq; pegrini. et attenuatus frater tuus
uendiderit se ei. aut cuiquam de stirpe
eius. post uenditionem potest redimi. Q
uoluerit ex fratrib; suis redimet eum.
et patruus. et patruelis et consanguineus
et affinis. Si autem et ipse potuerit redi
mere supputatis dumtaxat annis a tēpo
re uenditionis sue usq; ad annū iubeleū.
et pecunia qua uenditus fuerat iuxta
annorum numerum. et rationem mer
cennarij supputata. Si plures fuerint
anni qui remanent usq; ad iubileum.
sedm̄ hos reddet et p̄cium. Si pauci. po
net rationē cū eo iuxta annorum nume
rum. et reddet emptori quod reliquum
est annorum quib; ante seruiuit. merce
dib; imputatis. Non affliget eum uiolen
ter in conspectu tuo. Quod si p hec redimi
non potuerit. anno iubeleo egredietur cum
liberis suis. Mei enim sunt serui filij isrl.
quos eduxi de terra egipti. xxvi.

Ego dn̄s ds̄ ur̄. Non facietis uob ydolū
et sculptile. nec titulos erigetis. nec
insigne in lapidem ponetis in terra urā
ut adoretis eum; Ego enim sum dn̄s ds̄ ur̄.
Custodite sabbata mea. et pauete sctuariū
meum; Ego dn̄s.

Si in preceptis meis ambulaueritis. et
mandata mea custodieritis et feceritis
ea. dabo uobis pluuias temporibus suis.
et terra gignet germen suum. et pomis ar
bores replebuntur. Apphendet messiū tri
tura uindemiam. et uindemia occupabit
sementem. et comedetis panem urm̄ in sa
turitate. et absq; pauore habitabitis in tra
urā. dabo pacem in finibus uris̄. dormie
tis. et non erit qui exterreat. Auferā malas
bestias. et gladius non transibit terminos
uros̄. Persequemini inimicos uros̄. et cor
ruent coram uobis. Persequentur quinq;
de uris̄ centum alienos. et centū ex uob
decem milia. Cadent inimici uri in con
spectu uro gladio. Respiciam uos et cres
cere faciam. multiplicabimini et firma
bo pactū meum sup uos. Comedetis ueteri
ssima ueterum. et uetera nouis superue
nientibus piicietis. Ponam tabnaclm̄ meū
in medio uri. et non abiciet uos anima
mea. Ambulabo inter uos et ero ur̄ deus.
uosq; eritis populus meus.

Ego dn̄s deus uester qui eduxi uos de
terra egiptiorum ne seruiretis eis. et
qui confregi catenas ceruicum urarum ut in
cederetis erecti. Quod si non audieritis me.
nec feceritis omnia mandata mea. si spre
ueritis leges meas. et iudicia mea conte
pseritis. ut non faciatis ea que a me consti
tuta sunt. ut ad irritum pducatis pactum
meum. ego quoq; hec faciam uobis. Visi
tabo uos uelociter in egestate et ardore. q
conficiat oculos uros̄. et consumat animas
urās. Frustra seretis sementē. que ab hosti
bus deuorabitur. Ponam faciem meam
contra uos et corruetis coram hostib; uris.
et subiciemini his qui oderunt uos; fugie

tis. neminem persequente. Si autem nec sic obe
dieritis michi. addam correptiones uestras
septuplum propter peccata uestra. et conte
ram superbiam duritie uestre. daboque uobis
celum desuper sicut ferrum. et terram eneam.
Consumetur incassum labor uester. non profe
ret terra germen. nec arbores poma pre
bebunt. Si ambulaueritis ex aduerso mihi.
nec uolueritis audire me. addam plagas
uestras usque in septuplum propter peccata
uestra. emittamque in uos bestias agri que
consumant et uos et pecora uestra. et ad
paucitatem cuncta redigant. deserteque fi
ant uie uestre. Quod si nec sic uolueritis re
cipere disciplinam. sed ambulaueritis ex ad
uerso mihi. ego quoque contra uos aduersus ince
dam. et percutiam uos septies propter peccata
uestra. inducamque super uos gladium ultorem
federis mei. Cumque confugeritis in urbes
mittam pestilentiam in medium uestri. et tra
demini hostium manibus. postquam confre
gero baculum panis uestri. ita ut decem muli
eres in uno clibano coquant panes. et red
dant eos ad pondus. et comedetis et non
saturabimini. Si autem nec per hec audieritis
me. sed ambulaueritis contra me. et ego
incedam aduersum uos in furore contrario
et corripiam uos septem plagis propter pecca
ta uestra. ita ut comedatis carnes filiorum et
filiarum uestrarum. destruam excelsa uestra. et si
mulachra confringam. Cadetis inter ruinas
ydolorum uestrorum. et abhominabitur uos
anima mea. intantum ut urbes uestras redi
gam in solitudinem. et deserta faciam sanctua
ria uestra. nec recipiam ultra odorem suauis
simum. disperdamque terram uestram. et stupe
bunt super eam inimici uestri cum habitatores
illius fuerint. Vos autem dispergam in gen
tes. et euaginabo post uos gladium. eritque
terra uestra deserta. et ciuitates diructe. Tunc
placebunt terre sabbata sua. cunctis diebus
solitudinis sue. quando fueritis in terra
hostili. Sabbatizabit et requiescet in sabba
tis solitudinis sue. eo quod non requieuerit
in sabbatis uestris. quando habitabatis in ea.
Et qui de uobis remanserint. dabo pauorem
in cordibus eorum. In regionibus hostium
terrebit eos sonitus folii uolantis. et ita
fugient quasi gladium. Cadent nullo se
quente. et corruent singuli super fratres suos
quasi bella fugientes. Nemo uestrum inimi
cis audebit resistere. Peribitis inter gentes.
et hostilis uos terra consumet. Quod et
si de his aliqui remanserint. tabescent in
iniquitatibus suis in terra inimicorum suorum.
et propter peccata patrum suorum et sua
affligentur. donec confiteantur iniqui
tates suas. et maiorum suorum recordentur
quibus preuaricati sunt in me. et ambu
lauerunt ex aduerso michi. Ambulabo igitur
et ego contra eos. et inducam illos in ter
ram hostilem. donec erubescat incircum
cisa mens eorum. Tunc orabunt pro impie
tatibus suis. et recordabor federis mei
quod pepigi cum abraham. et ysaac. et ia
cob. Terre quoque memor ero. que cum re
licta fuerit ab eis complacebit sibi in sab
batis suis. patiens solitudinem propter
illos. Ipsi uero rogabunt pro peccatis suis.
eo quod abiecerint iudicia mea. et leges
meas despexerint. Attamen etiam cum essent
in terra hostili. non penitus abieci eos.
neque sic despexi ut consumerentur. et irri
tum facerem pactum meum cum eis. Ego
enim sum dominus deus eorum. et recordabor
federis mei pristini quando eduxi uos
de terra egipti in conspectu gentium ut
essem deus eorum. Ego dominus deus. Hec sunt pre XXVII
cepta atque iudicia et leges. quas dedit
dominus inter se et inter filios israhel in monte sy

Sinai p manum moysi.

Loquutus q: est dns ad moysen dicens:
Loquere filiis isrl. et dices ad eos. Homo q
uotum fecerit et uouerit spopondit do animã
suam: sub estimatione dabit preciũ. Si fu
erit masculus a uicesimo usq: ad sexa
gesimum annũ. dabit quinquaginta si
clos argenti ad mensuram sciary. Si mu
lier: triginta. A quinto autem anno usq:
ad uicesimũ: mascls dabit uiginti siclos
femina decẽ. Ab uno mense usq: ad annũ qntũ: p
masclo dabunt qnq: sicli. p femina ts. Sexagena
rie & ult mascls dab qndeci siclos: femina decẽ.
Si paup fuit & estimationẽ redde ñ ualebit. stabit
corã sacdote: & qntũ ille estimauit & uidit eũ pos
se redde: tantũ dabit. Animal autẽ qđ imolari po
test dno si qs uouerit: scm erit & mutari ñ potit. id ẽ
nec meli malo. nec pei bono. Qđ si mutauerit: & ipm
qđ mutatũ ẽ. et illud pro quo mutatũ ẽ conse
cratum erit dno. Animal inmundũ quod
immolari dno non potest. si quis uouerit:
adducet ante sacerdotem; Qui diiudicans
utrũ bonũ an malum sit: statuet precium.
Quod si dare uoluerit is qui offert: addet
supra estimationis quintam partẽ. Homo
si uouerit domum suam et scificauerit
dno: considerabit eam sacerdos utrũ bo
na an mala sit: et iuxta pcium quod ab
eo fuerit constitutum uenundabit. Sin
autẽ ille qui uouerat uoluerit redimere
eam: dabit quintam partem estimatiois
supra. et habebit domum. Quod si agrũ
possessionis sue uouerit. et consecrauerit
dno: iuxta mensuram sementis estimabi
tur precium. Si triginta modys ordei se
ritur terra: quinquaginta siclis uendet
argenti. Si statim ab anno incipientis
iubelej uouerit agrum: quanto ualere po
test tanto estimabitur. Sin autẽ post
aliquantũ temporis: supputabit sacer
dos pecuniam iuxta annoꝝ qui reliq sunt
numerũ usq: ad iubeleum: et detrahet ex p
cio. Quod si uoluerit redimere agrum ille
qui uouerat: addet quintam partem esti
mate pecunie et possidebit eum. Sin autẽ
noluerit redimere. sed alteri cuilibet fuit
uenundatus: ultra eum qui uouerat redi
mere non poterit: quia cum iubelei uenit
dies scificatus erit dno: et possessio conse
crata ad ius ptinet sacerdotum. Si ager emp
tus ẽ & nõ de possessione maioꝝ scificat fu
erit dno: supputabit sacerdos iuxta annoꝝ
numerum usq: ad iubeleum precium: et da
bit ille qui uouerat eum dno. In iubeleo
autem reuertetur ad priorem dnm qui uen
diderat eum: et habuerat in sorte possessi
onis sue. Omnis estimatio siclo sanctuary
ponderabitur. Siclus. uiginti obolos ha
bet. Primogenita que ad dnm ptinent ne
mo sanctificare poterit et uouere: siue bos
siue ouis fuerit. dnĩ sunt. Quod si inmũ
dum ẽ animal: redimet qui obtulit iuxta
estimationem suã: et addet quintam par
tem precy. Si redimere noluerit: uendetur
alteri quanto cumq: fuerit estimatum.
Omne quod dno consecratur siue homo fu
erit siue animal siue ager: non uendetur
nec redimi poterit; Quicquid semel fuerit
consecratum: scm scoꝝ erit dno. Et omis
consecratio que offertur ab homine: ñ redi
metur sed morte morietur. Omnes decime
terre siue de frugibus siue de pomis arboꝝ
dnĩ sunt: et illi sanctificantur. Si quis autẽ
uoluerit redimere decimas suas: addet qntã
partem earũ. Omniũ decimaꝝ bouis et ouis
et capre que sub pastoris uirga transeunt:
quicquid decimum uenerit scificabitur dno.
Non eligetur nec bonum nec malum: nec
altero commutabitur. Si qs mutauerit: & qđ mu
tatũ ẽ & pro quo mutatũ ẽ scificabitur dno: & ñ redimetur.

Hec sunt precepta que mandauit dn̄s moysi
ad filios isrl̄ in monte synai. Expl̄ lib leuitic̄ q
ebraice dr̄ uagecra. Incipit
liber uagedab. qui numerus dr̄. I.
Locutus ē dn̄s ad moysen in deser
to synai in tabnaculo federis p̄
mo die mensis sc̄di. anno altero
egressionis eoꝝ ex egypto dicens. Tol
lite summam uniuse congrega
tionis filiorum isrl̄ p cognatio
nes et domos suas. et nomina
singloꝝ quicquid sexus ē mas
culini a uicesimo anno et sup
omnium uirorum fortium ex isrl̄.
et nu
merabitis
eos p turmas suas. tu et aaron. Eruntq;
uobcū principes tbuū ac domoꝝ in cog
nationib; suis. quorum ista st̄ noīa.
De tribu ruben. elisur filius sedeur.
De symeon. salamiel filius surisaddai.
De iuda. naason filius amnadab.
De ysachar. nathael filius suar.
De zabulon. eliab fili helon. Filioꝝ aūt ioseph.
De effraim. elysama filius amiud.
De manasse. gamaliel fili phadasur.
De beniamin. abidan filius gedeonis.
De dan. ahiezer filius amisaddai.
De aser. phegiel filius ochram.
De gad. elyasaph filius duel.
De neptalim. haira filius enan. Hi nobi
lissimi principes multitudinis p tribus
et cognationes suas. et capita exercit isrl̄.
quos tulerunt moyses et aaron cum omni
uulgi multitudine. Et congregauerunt p̄mo
die mensis sc̄di. recensentes eos p cognati
ones et domos. ac familias. et capita et noīa
singlorum a uicesimo anno et supra. sicut
preceperat dn̄s moysi. Numeratiq; sunt in de
serto synai. De ruben p̄mogenito isrl̄is.
p generationes et familias et domos suas
et nomina et capita singlorum omne quod
sexus est masculini a uicesimo anno et
supra p̄cedentium ad bellum. quadragin
ta sex milia quingenti. De filiis symeon
p generationes suas et familias ac domo
cognationum suarum. recensiti sunt p no
mina et capita singloꝝ omne quod sexus
est masculini a uicesimo anno et supra p
cedentiū ad bellum. quinquaginta noue
milia trecenti. De filiis gad. p generatio
nes et familias ac domos cognationum
suarum recensiti sunt p nomina singlorū
a uiginti annis et supra. omnes qui ad bel
la p̄cederent. quadraginta quinque milia
sexcenti quinquaginta. De filiis iuda p ge
nerationes et familias ac domos cognati
onum suarum p nomina singlorum a ui
cesimo anno et supra. omnes qui poterant
ad bella p̄cedere. recensiti sunt septuagin
ta quatuor milia sexcenti. De filiis ysachar
p generationes et familias ac domos cog
nationū suarum. p nomina singlorum
a uicesimo anno et supra omīs qui ad bel
la p̄cederent. recensiti sunt quinquagin
ta quatuor milia quadringenti. De filiis
zabulon p generationes et familias ac do
mos cognationum suarum recensi
ti sunt p nomina singlorum a uicesimo
anno et supra omnes qui poterant ad bel
la p̄cedere. quinquaginta septē milia qua
dringenti. De filiis ioseph filiorum effra
im p generationes et familias ac domos
cognationū suarū recensiti sunt p nomina
singloꝝ a uicesimo anno et supra omīs
qui poterant ad bella p̄cedere. quadragin
ta milia quingenti. Porro filiorum ma
nasse p generationes et familias ac domo
cognationum suarū recensiti sunt p no

mina singlorum a uiginti annis et supra omnes
qui poterant ad bella procedere: triginta
duo milia ducenti. De filiis beniamin per
generationes et familias ac domos cogna
tionum suarum recensiti sunt nominibus
singlorum a uicesimo anno et supra. omnes
qui poterant ad bella procedere: triginta
quinque milia quadringenti. De filiis dan
per generationes et familias. ac domos cog
nationum suarum recensiti sunt nominibus
singulorum a uicesimo anno et supra omnes
qui poterant ad bella procedere: sexagin
ta duo milia septingenti. De filiis aser per
generationes et familias ac domos cog
nationum suarum recensiti sunt per nomi
na singlorum a uicesimo anno et supra.
omnes qui poterant ad bella procedere: qua
draginta milia et mille quingenti. De
filiis neptalim per generationes et familias
et domos cognationum suarum recensi
ti sunt nominibus singlorum a uicesi
mo anno et supra omnes qui poterant
ad bella procedere: quinquaginta tria mi
lia quadringenti. Hi sunt quos numera
uerunt moyses et aaron. et duodecim princi
pes israel singlos per domos cognationum
suarum: fueruntque omnes filiorum israel.
per domos et familias suas a uicesimo an
no et supra omnes qui poterant ad
bella procedere: sescenta tria milia uirorum
quingenti quinquaginta. Leuitae autem
in tribu familiarum suarum non sunt
numerati cum eis. II.
Locutusque est dominus ad moysen dicens:
Tribum leui noli numerare. neque ponas
summam eorum cum filiis israel: sed consti
tue eos super tabernaculum testimonii cunc
ta uasa eius et quicquid ad cerimonias per
tinet. ipsi portabunt tabernaculum et omnia
utensilia eius; Et erunt in ministerio: ac
per gyrum tabernaculi metabuntur. Cum proficiscen
dum fuerit. deponent leuitae tabernaculum:
cum castrametanda. erigent. Quisquis ex
ternorum accesserit: occidetur. Metabuntur
autem castra filii israel unusquisque per turmas et cuneos
atque exercitum suum. Porro leuitae per gyrum
tabernaculi figent tentoria. ne fiat indigna
tio super multitudinem filiorum israel: et ex
cubabunt in custodiis tabernaculi testimo
nii. Fecerunt ergo filii israel iuxta omnia que prae
ceperat dominus moysi.
Locutusque est dominus ad moysen et aaron di
cens. Singuli per turmas signa atque uexilla
et domos cognationum suarum castra
metabuntur filiorum israel per gyrum tabernaculi
federis. Ad orientem iudas figet
tentoria per turmas exercitus sui: eritque
princeps filiorum eius naason filius ami
nadab; Et omnis de stirpe eius summa pug
nantium: septuaginta quattuor milia
sescentorum. Iuxta eum castra
metati sunt de tribu ysachar: quorum prin
ceps fuit nathanael filius suar. Et omnis
numerus pugnatorum eius: quinqua
ginta quattuor milia quadringenti. In
tribu zabulon: princeps fuit heliab filius
helom. Omnisque de stirpe eius exercitus
pugnatorum: quinquaginta septem milia
quadringenti. Uniuersi qui in castris
iude numerati sunt. fuerunt centum
octoginta sex milia quadringenti: et per
turmas suas primi egredientur. In ca
stris filiorum ruben ad meridianam pla
gam erit princeps elisur filius sedeur;
Et cunctus exercitus pugnatorum eius
qui numerati sunt: quadraginta sex milia
quingenti. Iuxta eum castra metati sunt
de tribu symeon. quorum princeps fuit
salamiel filius surisaddai; Et cunctus ex
ercitus pugnatorum eius qui numerati sunt:

quinquaginta nouem milia trecenti. In tri
bu gad. princeps fuit elyasaph filius duel.
et cunctus exercitus pugnatorum eius qui
numerati sunt. quadraginta quinque milia
sexcenti quinquaginta. Omnes qui recen
siti sunt in castris ruben. centum quinquaginta
milia. et mille quadringenti quinquaginta.
per turmas suas in secundo loco proficiscentur.
Leuabitur autem tabernaculum testimonii
per officia leuitarum et turmas eorum. Quo
modo erigitur. ita et deponetur. Singuli
per loca et ordines suos proficiscentur. Ad
occidentalem plagam erunt castra filiorum
effraim. quorum princeps fuit elisama
filius amiud. Cunctus exercitus pugnato
rum eius qui numerati sunt. quadragin
ta milia quingenti. Et cum eis tribus filiorum
manasse. quorum princeps fuit gamaliel
filius phadassur. Cunctus exercitus pug
natorum eius qui numerati sunt. triginta
duo milia ducenti. In tribu filiorum ben
iamin princeps fuit abidan filius gedeo
nis. et cunctus exercitus pugnatorum eius
qui recensiti sunt. triginta quinque milia
quadringenti. Omnes qui numerati sunt
in castris effraim. centum octo milia per
turmas suas. tercii proficiscentur. Ad aqui
lonis partem. castra metati sunt filii dan.
quorum princeps fuit ayezer filius amisaddai.
Cunctus exercitus pugnatorum eius qui nu
merati sunt. sexaginta duo milia septingen
ti. Iuxta eum fixere tentoria de tribu aser.
quorum princeps fuit phegiel filius ochran.
Cunctus exercitus pugnatorum eius qui nume
rati sunt. quadraginta milia. et mille quin
genti. De tribu autem filiorum neptalim. prin
ceps fuit ahyra filius enan. Cunctus exer
citus pugnatorum eius. quinquaginta tria
milia quadringenti. Omnes qui numera
ti sunt in castris dan. fuerunt centum quin
quaginta septem milia sexcenti. et nouissi
mi proficiscentur. Hic numerus filiorum israel
per domos cognationum suarum et turmas di
uisi exercitus. sexcenta tria milia quingenti
quinquaginta. Leuitae autem non sunt nu
merati inter filios israel. sic enim preceperat
dominus moysi. Feceruntque filii israel iuxta omnia
que mandauerat dominus. castra metati sunt per
turmas suas. et profecti per familias ac do
mos patrum suorum. III.

Hę sunt generationes aaron et moysi.
in die quo locutus est dominus ad moysen
in monte synai. et hec nomina filiorum aaron.
Primogenitus eius nadab. deinde abiu.
et eleazar. et ythamar. Hec sunt nomina
filiorum aaron sacerdotum qui uncti sunt.
et quorum replete et consecrate manus ut
sacerdotio fungerentur. Mortui sunt na
dab et abiu cum offerrent ignem alienum
in conspectu domini in deserto synai absque liberis.
functique sunt sacerdotio eleazar et ythamar.
coram aaron patre suo.

Locutus est dominus ad moysen dicens.
Applica tribum leui. et fac stare in conspe
ctu aaron sacerdotis. ut ministrent ei. et ex
cubent et obseruent quicquid ad cultum
pertinet multitudinis. coram tabernaculo te
stimonii. et custodiant uasa tabernaculi ser
uientes in ministerio eius. Dabisque dono
leuitas aaron et filiis eius. quibus traditi
sunt a filiis israel. Aaron autem et filios eius
constitues super cultum sacerdotii. Externus
qui ad ministrandum accesserit morietur.

Locutusque est dominus ad moysen
dicens. Ego tuli leuitas a filiis israel pro
omni primogenito qui aperit uuluam in fi
liis israel. eruntque leuitę mei. Meum est enim
omne primogenitum. ex quo percussi primoge
nitos in terra egypti. Sanctificaui mihi quicquid
primum nascitur in israel. ab homine usque ad

Leuiti mei sunt; Ego dns.
Locutus est dns ad moysen in deserto sy
nai dicens: Numera filios leui p domos
patrum suorum et familias: omne masculu
ab uno mense et supra. Numerauit
moyses ut preceperat dns; et inuenti sunt
filii leui p nomina sua. gerson. et caath.
et merari. filii gerson: lebni et semei. fi
lii caath: amram. et isaar. hebron. et oz
iel. filii merari: mooli et musi. De gerson
fuere familie due. lebnitica. et semeitica.
quarum numeratus est populus sexus mas
culini ab uno mense et supra. septem
milia quingentorum. Hi post tabnaculum
metabuntur ad occidentem. sub principe
heliasaph filio lael. et habebunt excubi
as in tabnaculo federis. ipsum tabnaclm
et opimentum eius. tentoriu quod trahit
ante fores tecti federis. et cortinas atrii.
tentorium quoque quod appenditur in introitu
atrii tabnaculi. et quicquid ad ritum al
taris ptinet. funes tabnaculi et omnia
utensilia eius. Cognatio caath habebit
populos amramitas. et ysaaritas. et
hebronitas. et ozielitas. He sunt familie
caathitarum recensite p nomina sua omis
generis masculini ab uno mense et sup.
octo milia sexcenti. Habebunt excubias
scuarii: et castra metabuntur ad meridiana
plagam. Princeps quoque eorum erit ely
saphan filius oziel. et custodient archam
mensamque et candelabrum. altaria. et
uasa scuarii in quibus ministratur. et ue
lum. cunctamque huiuscemodi supellecti
lem. Princeps autem principu leuitarum
eleazar filius aaron sacerdotis erit sup
excubitores custodie scuarii. At u de me
rari erunt populi moolite et musite re
censiti p nomina sua. omis generis mascu
lini ab uno mense et supra. sex milia. cc.
ducenti.

Princeps eorum suriel filius abiaiel. In
plaga septentrionali castra metabuntur.
Erunt sub custodia eorum tabule taber
naculi et uectes. et columne. et bases. earum
et omnia que ad cultum huiuscemodi pti
nent. columne atrii p circuitu cum basib
suis. et paxilli cum funibus. Castra meta
buntur ante tabnaclm federis id est ad ori
entalem plagam moyses et aaron cu filiis
suis. habentes custodiam scuarii in medio
filiorum isrl. Quisquis alienus accesserit:
morietur. Omnes leuite quos numera
runt moyses et aaron iuxta pceptu dni per
familias suas in genere masculino a mense
uno et supra: fuerunt uiginti duo milia.
Et ait dns ad moysen. Numera pmogeni
tos sexus masculini de filiis isrl a mense
uno et supra. et habebis summam eorum.
Tolles que leuitas michi p omni pmogenito
filiorum isrl. ego sum dns. et pecora eorum
p uniuersis pmogenitis pecoris filiorum isrl.
Recensuit moyses sicut preceperat dns pri
mogenitos filiorum isrl. et fuerunt mas
culi p nomina sua a mense uno et supra
uiginti duo milia. ducenti. septuaginta tres.
Locutusque est dns ad moysen
Tolle leuitas p pmogenitis filiorum
isrl. et pecora leuitarum p pecoribus eorum.
eruntque leuite mei. Ego sum dns. In precio
autem ducentorum septuaginta trium. qui
excedunt numerum leuitarum de pmogenitis
filiorum isrl. accipies quinque siclos p singla
capita ad mensuram scuarii. Siclus habet
obulos uiginti. Dabisque pecuniam aaron
et filiis eius. preciu eorum qui supra sunt.
Tulit igitur moyses pecuniam eorum qui fue
rant amplius et quos redemerant a leui
tis pmogenitis filiorum isrl. mille trecen
torum. sexaginta et quinque siclorum iuxta pond
scuarii. et dedit eam aaron et filiis eius iuxta

uerbum quod preceperat sibi dns. .IIII.
Locutusque est dns ad moysen et aaron dicens.
Tolle summam filiorum caath in medio leui
tarum per domos et familias suas a tricesimo
anno et supra usque ad quinquagesimum
annum. omnium qui ingrediuntur ut stent
et ministrent in tabernaculo federis. Hic est
cultus filiorum caath. Tabernaculum federis
et sancta sanctorum ingredientur aaron et filii eius
quando mouenda sunt castra. et depo
nent uelum quod pendet ante fores. inuol
uentque eo archam testimonii. et operient rur
sum uelamine iacinctinarum pellium. exten
dentque desuper pallium totum iacinctinum.
et inducent uectes. Mensam quoque propositi
onis inuoluent iacinctino pallio. et ponent
cum ea thuribula. et mortariola. ciatos.
et crateras ad liba fundenda. Panes semper
in ea erunt. Extendentque desuper pallium
coccineum. quod rursum operient uelamento
iacinctinarum pellium. et inducent uectes.
Sument et pallium iacinctinum quo operi
ent candelabrum cum lucernis et forcipi
bus suis. et emunctoriis. et cunctis uasis
olei que ad concinnandas lucernas neces
saria sunt. et super omnia ponent operimentum
iacinctinarum pellium et inducent uectes.
necnon et altare aureum inuoluent iacin
ctino uestimento. et extendent desuper
operimentum iacinctinarum pellium. inducentque
uectes. Omnia uasa quibus ministratur in sanctu
ario inuoluent iacinctino pallio. extendent
desuper operimentum iacinctinarum pellium.
inducentque uectes. Sed et altare munda
bunt cinere. et inuoluent illud purpureo
uestimento. ponentque cum eo omnia uasa quibus
in ministerio eius utuntur. id est ignium
receptacula. fuscinulas. ac tridentes. un
cinos et batilla. Cuncta uasa altaris operi
ent simul uelamine iacinctinarum pellium.
et inducent uectes. Cumque inuoluerint aaron
et filii eius sanctuarium. et omnia uasa eius
in commotione castrorum. tunc intrabunt
filii caath ut portent inuoluta. et non tan
gant uasa sanctuarii ne moriantur. Ista sunt onera
filiorum caath in tabernaculo federis. super
quos erit eleazar filius aaron sacerdotis.
ad cuius pertinet cura oleum ad concinnan
das lucernas. et compositionis incensum.
et sacrificium quod semper offertur. et oleum
unctionis. et quicquid ad cultum tabernaculi
pertinet. omniumque uasorum que in sanctuario sunt.
Locutusque est dns ad moysen
et aaron dicens. Nolite perdere populum
caath de medio leuitarum. sed hoc facite
eis ut uiuant. et non moriantur. si tetige
rint sancta sanctorum. Aaron et filii eius intrabunt.
ipsique disponent omnia singulorum. et diuident
quid portare quis debeat. Alii nulla curi
ositate uideant que sunt in sanctuario prius
quam inuoluantur; alioquin morientur.
Locutusque est dns ad moysen
dicens. Tolle summam etiam filiorum gerson
per domos et familias et cognationes suas,
a triginta annis et supra usque ad annos
quinquaginta. numera omnes qui ing
rediuntur et ministrant in tabernaculo fede
ris. Hoc est officium familie gersonitarum.
ut portent cortinas tabernaculi et tectum
federis. operimentum aliud. et super omnia
uelamen iacinctinum. tentoriumque quod pendet
in introitu tabernaculi federis. cortinas atrii.
et uelum in introitu quod est ante tabernacu
lum. Omnia que ad altare pertinent. funi
culos et uasa ministerii. iubente aaron et
filiis eius. portabunt filii gerson. et sci
ent singuli cui debeant oneri mancipari.
Hic est cultus familie gersonitarum in tab
ernaculo federis. eruntque sub manu ithamar
filii aaron sacerdotis. Filios quoque merari

p domos ac familias patrum suorū recense
bis a triginta annis et supra usq; ad annos
quinquaginta omnes qui ingrediuntur
ad cultum ministerij sui et officium fedis
testimonij. Hec sunt onera eorū. Portabūt
tabulas tabnaculi et uectes eius. colum
nas et bases earum. Columnas quoq; atrij
p circuitum cum basibus et paxillis et fu
nib; suis. Omnia uasa et supellectilem
ad numerum accipient. sicq; portabunt.
Hoc ē officium familie merarītarū et mi
nisteriū in tabnaculo federis. eruntq; sub
manu ythamar filij aaron sacerdotis. Re
censuerunt g moyses et aaron et pncipes
synagoge filios caath p cognationes et
domos patrum suorū a triginta annis et
supra usq; ad annum quinquagesimum
omīs qui ingrediuntur ad ministeriū tab
naculi federis. et inuenti sunt duo milia
septingenti quinquaginta. Hic ē numerꝰ
populi caath. qui intrat tabnaclm federis.
hos numerauit moyses et aaron. iuxta ser
monem dnī p manum moysi. Numerati
sunt et filij gerson p cognationes et do
mos patrum suorum a triginta annis et
supra usq; ad annum quinquagesimum
omīs qui ingrediuntur ut ministrent in
tabnaclo federis. et inuenti sunt duo mi
lia sexcenti triginta. Hic ē populus ger
sonitarum. quos numerauerūt moyses et
aaron iuxta ūbum dnī. Numerati sunt
et filij merarj. p cognationes et domos
patrū suorum. a triginta annis et supra
usq; ad annum quinquagesimum omīs
qui ingrediuntur ad explendos ritus ta
bernaculi federis. et inuenti sunt tria mi
lia ducenti. Hic ē numerus filiorū merarj.
quos recensuerunt moyses et aaron iux
ta imperium dnī per manum moysi. Omīs
qui recensiti sunt de leuitis. et quos fecit
transire ad nomē moyses et aaron et pncipes
isrl. p cognationes et domos patrū suorū.
a triginta annis et supra usq; ad annum
quinquagesimū ingredientes ad ministe
rium tabnacli. et ad onera portanda. fue
runt simul octo milia quingenti octogin
ta. Juxta ūbum dnī recensuit eos moyses.
unumquemq; iuxta officium et onera sua
sicut ei pceperat dns. Locutusq; ē dns ad
moysen dicens. Precipe filijs isrl ut eiciat
de castris omnem leprosū. et qui semine flu
it. pollutusq; ē sup mortuo. tam masculū
quam feminam. eicite de castris ne contami
nent ea. cum habitauerint uobiscum. Feceruntq;
filij isrl ita. et eiecerunt eos extra castra sic
locutus ē dns moysi.
Locutusq; ē dns ad moysen dicens. Loque
re ad filios isrl. Vir siue mulier cum fecerit
ex omnibus peccatis que solent hominib;
accidere. et p negligentiam transgressi
fuerint mandatum dnī atq; deliquerint.
confitebuntur peccatum suum et reddet
ipsum caput quintamq; partē desup ei
in quem peccauerint. Si autē non fuerit
qui recipiat. dabit dno et erit sacerdotis. ex
cepto ariete qui offertur p expiatione ut sit
placabilis hostia. Omnes quoq; primicie
quas offerunt filij isrl. ad sacerdotem ptinet.
Et quicquid in sctūarium offertur a singlis
et traditur manibus sacerdotis. ipsius erit.
Locutus est dns ad moysen dicens.
Loquere filijs isrl. et dices ad eos. Vir cuiꝰ
uxor errauerit maritumq; contempnens
dormierit cum altero uiro. et hoc maritus
dephendere nequiuerit. sed latet adulteriū
et testibus argui non potest. quia non est
inuenta in stupro. si spc zelotipie concita
uerit uirum contra uxorē suam que uel pol
luta ē. uel falsa suspicione appetit. adducet
eam ad sacerdotem. et offeret oblationem

p illa decimam partem sati farine ordeacee.
Non fundet sup eam oleum. nec imponet
thus: quia sacrificium zelotipie ē. et obla
tio inuestigans adulterium. Offeret g eã
sacerdos et statuet coram dño. assumetq;
aquam scãm in uas fictile. et paxillũ
terre de pauimento tabnaculi mittet in eã.
Cumq; steterit mulier ĩ cspectu dñi. discoopiet
sacerdos caput eius. et ponet sup manus
illius sacrificiũ recordationis. et oblationē
zelotipie. Ipse aut̃ tenebit aquas amaris
simas in quibus cum execratione maledi
cta congessit. adiurabitq; eam et dicet. Si
non dormiuit uir alienus tecum. et si non
polluta es deserto mariti thoro. non te noce
bunt aque iste amarissime in quas maledi
cta congessi. Si aut̃ declinasti a uiro tuo
atq; polluta es. et concubuisti cũ uiro altero.
his maledictionibus subiacebis. Det te dñs
in maledictionem. exemplumq; cunctorũ in
populo suo. Putrescere faciat femur tuũ.
et tumens uterus tuus dirumpat. Ingredi
antur aque maledicte in uentrē tuũ. et
utero tumescente putrescat femur. Et re
spondebit mulier. amẽ amẽ. Scribetq; sacer
dos in libello ista maledicta. et delebit ea
aquis amarissimis. in quas maledicta con
gessit. et dabit ei bibere. Quas cũ exhauserit.
tollet sacerdos de manu eius sacrificiũ ze
lotipie. et eleuabit illud coram dño impo
netq; sup altare. ita dumtaxat ut prius pu
gillum sacrificii tollat de eo quod offert̃.
et incendat sup altare. et sic det potum mu
lieri aquas amarissimas. Quas cũ biberit.
si polluta ē et contempto uiro adulterii rea.
ptransibunt eam aque maledictionis. et in
flato uentre computrescet femur. eritq; mu
lier in maledictionem et in exemplũ omni
populo. Quod si polluta non fuerit. erit
innoxia. et faciet liberos. Ista ē lex zeloti

pie. Si declinauerit mulier a uiro suo. et si
polluta fuerit. maritusq; zelotipie spũ
concitatus adduxerit eam in conspectu dñi.
et fecerit ei sacerdos iuxta omĩa que scpta
sunt. maritus absq; culpa erit. et illa reci
piet iniquitatem suam. VI.

Locutusq; ē dñs ad moysen dicens. Lo
quere ad filios isrl. et dices ad eos. Vir siue
mulier cum fecerint uotum ut scificentur.
et se uoluerint dño consecrare. uino et
omni quo inebriari potest abstinebunt.
acetum ex uino et ex qualibet alia potio
ne. et quicquid de uua exprimit̃ non bibet.
Vuas recentes siccasq; non comedent. cun
ctis diebus quib; ex uoto dño consecrant̃.
Quicquid ex uinea ẽe potest ab uua passa
usq; ad acinũ. non comedet. Omĩ tempore
separationis sue. Nouacula non transibit
sup caput eius. usq; ad expletum diẽ quo
dño consecratur. Scs erit. crescente cesarie
capitis sui. Omĩ tempore consecrationis
sue sup mortuum non ingredietur. nec sup
patris quidem et matris. et fris sororisq;
funere contaminabitur. quia consecratio
dei sui sup caput eius ē. Omnes dies sepa
rationis sue. scs erit dño. Si aut̃ mortu
us fuerit subito quispiam coram eo. pol
luetur caput consecrationis ei. Qd radet
ilico et in eadem die purgationis sue. et
rursum septima. In octauo autem die
offeret duos turtures. uel duos pullos
columbe sacerdoti in introitu federis
testimonii. facietq; sacerdos unum pro
peccato. et alterum in holocaustum. et de
precabitur p eo qui peccauit sup mortuo.
Sanctificabitq; caput eius in die illo. et
consecrabit dño dies separationis illius.
offerens agnum anniculũ p peccato. ita
tamẽ ut dies priores irrita fiant. qm pol
luta est scificatio eius. Ista ē lex consecra

tionis. cum dies quos ex voto decreverat cō
plebunt. Adducet eum ad ostium federis
tabnacli et offeret oblationem eius dnō.
agnū anniculū in holocaustum. et ovem
anniculam inmaculatam p peccato. et arie
tem inmaculatū hostiam pacificam. cani
strum quoq; panum azimoꝝ qui conspsi
sunt oleo. et lagana absq; fermento uncta
oleo. ac libamina singlorum. que offeret
sacerdos coram dnō. et faciet tā p pecca
to quam in holocaustū. Arietem u immo
labit hostiam pacificam dnō. offerens si
mul canistrum azimorū et libamta que
ex more debentur. Tunc radet̄ nazareus
ante ostium tabnacli federis cesarie cō
secrationis sue. tolletq; capillos eius et po
net sup ignem qui est suppositus sacrifi
cio pacificorum. et armū coctum arietis.
tortamq; absq; fermento unā de canistro.
et laganū azimoꝝ unum. et tradet in ma
nus nazarei postquam rasum fuerit capud
eius. susceptaq; ab eo rursum elevabit in
conspectu dnī. et sanctificata sacerdotis e
runt sicut pectusculum quod separari
iussum est et femur. Post hec potest bibere
nazareus vinum. Ista ē lex nazarei cū vo
verit oblationē suam dnō tempore conse
crationis sue. exceptis his que invenerit
manus eius. Iuxta quod mente devoverat
faciet ad pfectionem scificationis sue.

Locutus ē dns ad moysen dicens.
Loquere aaron et filiis eius. Sic benedice
tis filiis isrl̄. et dicetis ad eos. Benedicat te
dns. et custodiat te. Ostendat dns faciem
suam tibi. et misereatur tui. Convertat dns
vultum suum ad te. et det tibi pacē. Invo
cabunt nomen meum sup filios isrl̄ et ego
benedicam eis. VII.

Factū est autē in die qua complevit moy
ses tabnaclm et erexit illud. unxitq;
et scificavit cum omnib; vasis suis. altare
similiter et vasa eius. obtulerunt pncipes
isrl̄. et capita familiarū que erant p singu
las tribus. p̄fecti eorum qui numerati fue
rant munera coram dnō. sex plaustra tecta
cum duodecim bub;. Unum plaustrū
obtulere duo duces. et unum bovē singli
obtuleruntq; ea in conspectu tabnaculi.
Ait autem dns ad moysen. Suscipe ab eis
ut serviant in ministerio tabnaculi. et tra
das ea levitis iuxta ordinem ministerii sui.
Itaq; cum suscepisset moyses plaustra et
boves. tradidit eos levitis. Duo plaustra et
quattuor boves dedit filiis gerson. iuxta
id quod habebant necessarium. Quattuor
alia plaustra et octo boves dedit filiis me
rari. secdm officia et cultū suum. sub ma
nu ythamar filii aaron sacerdotis. Filiis au
tem caath non dedit plaustra et boves. qa
in scuario serviunt. et onera ppiis portant
humeris.

Igitur obtulerunt duces in dedicationē altaris
die qua unctum ē oblationē suam ante al
tare. Dixitq; dns ad moysen. Singli duces
p singlos dies offerant munera in dedica
tionem altaris. Primo die obtulit oblati
onem suam naason filius aminadab
de tribu iuda. fueruntq; in ea acetabulū
argenteū pondo centum triginta sicloꝝ
fialā argenteā habentē septuaginta siclos.
iuxta pondus scuarii. utrumq; plenum
simila conspsa oleo in sacrificiū. mortari
olum ex decem siclis aureis plenū incenso.
bovem et arietem. et agnum anniculū in
holocaustum. hircumq; p peccato. et in sa
crificio pacificorum. boves duos. arietes
quinq;. agnos anniculos ——— quinq;.
Hec ē oblatio naason filii aminadab. Scdo
die obtulit nathanael filius suar dux de
tribu ysachar. acetabulū argenteū appendens

centu triginta siclos: phialam argenteam
habentem septuaginta siclos iuxta pondus
scuary. utruq; plenum simila conspsa oleo
in sacrificiu: mortariolum aureu habens de
cem siclos plenum incenso: bouem de ar
mento. et ariete. et agnum ãnicl'm in holo
caustum. hircuq; p peccato: et in sacrificio
pacificorum. boues duos: arietes quinq;
hyrcos quinq;. agnos ãnicl'os quinq;. Hec
fuit oblatio nathanael filij suar. Tercio
die princeps filior zabulon. heliab filius
helon optulit acetabulum argenteu appen
dens centu triginta — siclos: phialam
argenteam habentem septuaginta siclos.
ad pondus scuary utrumq; plenum simi
la conspsa oleo in sacrificium: mortarioli
aureum appendens decem siclos plenum
incenso: bouem de armento. et arietem. et
agnum anniclm in holocaustum. hircuq;
p peccato: et in sacrificio pacificoru boues
duos: arietes quinq;. hircos quinq;. ag
nos annicl'os quinq;. Hec e oblatio heliab
filij helon. Die quarto princeps filior ru
ben helysur filius sedeur: optulit aceta
bulum argenteu appendens centum tri
ginta siclos: fialam argenteam habente
septuaginta siclos ad pond' scuary. utruq;
plenum simila conspsa oleo i sacrificiu: mor
tariolum aureu appendens decem siclos
plenu incenso: bouem de armento et arie
tem. et agnu anniclm in holocaustu. hir
cumq; p peccato: et in sacrificio pacificor
boues duos: arietes quinq; agnos annicl'os
qnq;. Hec fuit oblatio helisur filij sedeur. Qnto die
pncps filior symeo salamiel fili' surisaddai obtulit
acetabulum argenteum appendens. c. xxx. si (centu triginta)
clos: fiala argenteam habente. lxx. siclos (septuaginta)
ad pondus scuary. utrumq; plenu simila
conspsa oleo in sacrificium: mortariolum
aureum appendens. x. siclos plenum in

censo: boue de armento et ariete. et agnum
anniclm in holocaustum. hircumq; p pecca
to: et in hostias pacificorum boues duos:
arietes quinq;. hircos quinq;. agnos anni
culos — quinq;. Hec fuit obla
tio salamiel filij surisaddai. Die sexto pn
ceps filiorum gad helyasaph filius duel
obtulit acetabulum argenteum. appen
dens centum. xxx. siclos: fialam argente
am habente. lxx. siclos ad pondus scuary (septuaginta)
utrumq; plenum simila conspersa oleo
in sacrificium: mortariolum aureu ap
pendens decem siclos plenu incenso: bo
uem de armento et arietem. et agnum
anniclm in holocaustum. hircuq; p pec
cato: et in hostias pacificorum boues du
os: arietes quinq;. hircos quinq; agnos
annicl'os quinq;. Hec fuit oblatio helia
saph filij duel. Die septimo princeps filior
effraim elisama filius amiud optulit ace
tabulum argenteum appendens. c. xxx. (centu triginta)
siclos: fialam argenteam habente. lxx. siclos (septuaginta)
ad pondus scuary utrumq; plenu simila
conspsa oleo in sacrificium: mortarioli
aureum. appendens decem siclos plenu
incenso: bouem de armento. et ariete. et ag
num anniclm in holocaustum. hircumq;
p peccato: et in hostias pacificorum boues
duos: arietes quinq;. hircos quinq;. agnos
annicl'os quinq;. Hec fuit oblatio
elisama filij amiud. Die octauo pnceps
filiorum manasse gamaliel filius phadas
sur: obtulit acetabulum argenteu appen
dens. c. xxx. siclos: fialam argenteam ha
bentem. lxx. siclos ad pondus scuary. u
trumq; plenum simila conspsa oleo in sa
crificium: mortariolum aureum appen
dens decem siclos. plenum incenso: boue
de armento. et arietem. et agnu anniclm in ho
locaustum. hircumq; p peccato: et in hostias

pacificorum boues duos. arietes quinque. hir
cos quinque. agnos anniculos quinque. Hec fuit
oblatio gamaliel filii phadassur. Die nono
princeps filiorum beniamin abidan filius ge
deonis obtulit acetabulum argenteum appen
dens centum triginta siclos. fialam argente
am habentem .lxx. siclos ad pondus sanctua
rii. utrumque plenum simila conspersa oleo in
sacrificium. mortariolum aureum appendens
decem siclos plenum incenso. bouem de
armento et arietem. et agnum anniculum
in holocaustum. hircumque pro peccato. et
in hostias pacificorum boues duos. arietes
quinque. hircos quinque. agnos anniculos quinque.
Hec fuit oblatio abidan filii gedeonis.
Die decimo princeps filiorum dan abie
zer filius amisaddai. obtulit acetabulum
argenteum appendens .c.xxx. siclos. fialam
argenteam habentem .lxx. siclos. ad pondus
sanctuarii. utrumque plenum simila conspersa
oleo in sacrificium. mortariolum aureum
appendens decem siclos. plenum incenso.
bouem de armento et arietem. et agnum
anniculum in holocaustum. hircumque pro pecca
to. et in hostias pacificorum boues duos.
arietes quinque. hircos quinque. agnos an
niculos quinque. Hec fuit oblatio abiezer
filii amisaddai. Die undecimo princeps
filiorum aser phegiel filius ochran. op
tulit acetabulum argenteum appendens
.c. triginta siclos. fialam argenteam ha
bentem .lxx. siclos ad pondus sanctuarii.
utrumque plenum simila conspersa oleo in
sacrificium. mortariolum aureum appendens
decem siclos. plenum incenso. bouem de armento.
et arietem. et agnum anniculum in holocaustum.
hircumque pro peccato. et in hostias pacificorum
boues duos. arietes quinque. hircos quinque.
agnos anniculos quinque. Hec fuit oblatio
phegiel filii ochran. Die duodecimo princeps

filiorum neptalim ahira filius enan. obtu
lit acetabulum argenteum appendens .c.
xxx. siclos. fialam argenteam habentem .lxx.
siclos. ad pondus sanctuarii. utrumque plenum si
mila conspersa oleo in sacrificium. mortario
lum aureum appendens decem siclos. plenum
incenso. bouem de armento. et arietem. et
agnum anniculum in holocaustum. hircumque
pro peccato. et in hostias pacificorum boues
duos. arietes quinque. hircos quinque. agnos
anniculos quinque. Hec fuit oblatio ahira fi
lii enan.

Hec in dedicatione altaris oblata sunt
a principibus israel in die qua consecratum est.
acetabula argentea duodecim. fiale argen
tee duodecim. mortariola aurea duodecim.
ita ut centum triginta siclos haberet unum
acetabulum. et septuaginta siclos una fiala.
id est in commune uasorum omnium ex argento.
sicli duo milia quadringenti pondere sanctua
rii. mortariola aurea duodecim plena incen
so. denos siclos appendentia pondere sanctua
rii. id est simul auri sicli centum uiginti. boues
de armento in holocaustum duodecim. arie
tes duodecim. agni anniculi duodecim. et li
bamenta eorum. hirci duodecim pro peccato.
hostie pacificorum. boues uiginti quatuor.
arietes .lx. hirci .lx. agni anniculi .lx. Hec ob
lata sunt in dedicatione altaris quando unc
tum est. Cumque ingrederetur moyses taber
naculum federis ut consuleret oraculum. audiebat
uocem loquentis ad se. de propitiatorio quod
erat super archam testimonii. inter duos che
rubin. unde et loquebatur ei. VIII.

Locutusque est dominus ad moysen dicens. Lo
quere aaron. et dices ad eum. Cum posueris lucernas septem
candelabrum in australi parte erigatur. Hoc igitur precipe
ut lucerne contra boream e regione respiciant ad mensam pa
num propositionis. Contra eam partem quam candelabrum
respicit lucere debebunt. Fecitque aaron. et imposuit

lucernā sup candelabrū ut pceperat dn̄s moysi.
Hec aūt erat facta candelab. ex auro ductili tam me
dius stipes quā cuncta q ex utroq: calamoꝝ latere nascebant.
Iuxta exemplū qd ostendit dn̄s moysi. ita operatꝰ ē can
Et locutus ē dn̄s ad moysen . delabrū.
dicens. Tolle leuitas de medio filioꝝ
isrl̄. et purificabis eos iuxta hunc ritum,
Aspgantur aqua lustrationis. et radant
omnes pilos carnis sue. Cumq: lauerint
uestimenta sua et mundati fuerint. tol
lant bouem de armentis. et libamentum
eius. similam oleo conspsam; Bouem autē
alterum de armento tu accipies p peccato.
et applicabis leuitas coram tabnaculo fe
deris. conuocata omni multitudine fili
oꝝ isrl̄. Cumq: leuite fuerint corā dn̄o.
ponent filii isrl̄ manus suas sup eos. et
offeret aaron leuitas munus in conspectu
dn̄i a filiis isrl̄. ut seruiant in ministerio
eius. Leuite quoq: ponent manus suas
sup capita boum. e quibus unum facies
p peccato. et alterum in holocaustū dn̄i.
ut depreceris p eis. Statuesq: leuitas in con
spectu aaron et filioꝝ ei. et consecrabis
oblatos dn̄o. ac separabis de medio filioꝝ
isrl̄. ut sint mei. et postea ingrediantur
tabnaclm federis ut seruiant michi. Sic
q: purificabis et consecrabis eos in obla
tionem dn̄i. qm̄ dono donati sunt michi
a filiis isrl̄. P primogenitis que apiunt
omnem uuluam in isrl̄ accepi eos. Mea
sunt omnia primogenita filiorum isrl̄. tā
ex hominibus quam ex iumentis. ex die
quo pcussi omne primogenitum in terra
egipti sanctificaui eos michi. et tuli le
uitas p cunctis primogenitis filioꝝ isrl̄.
tradidiq: eos dono aaron et filiis eius. de
medio populi ut seruiant michi p isrl̄ in
tabnaclo federis. et orent p eis ne sit in po
pulo plaga. si ausi fuerint accedere ad scuariū.

Feceruntq: moyses et aaron et omnis mul
titudo filiorum isrl̄ sup leuitas que pce
perat dn̄s moysi. Purificatiq: sunt et la
uerunt uestimenta sua, Eleuauitq: eos aa
ron in conspectu dn̄i et orauit p eis. ut pu
rificati ingrederentur ad officia sua in ta
bernaculum federis coram aaron et filiis ei.
Sicut preceperat dn̄s moysi de leuitis. ita fa
Locutus ē dn̄s ad ctū est.
moysen dicens. Hec est lex leuitarum, A ui
ginti quinq: annis et supra. ingredientur
ut ministrent in tabnaculo federis. Cumq:
quinquagesimum annū etatis impleue
rint seruire cessabunt. eruntq: ministri
fratrum suorum in tabnaculo federis ut
custodiant que sibi fuerint commdata.
opa autem ipsa non faciant. Sic dispones
leuitas in custodiis suis. ix.
Locutus ē dn̄s ad moysen in deserto sy
nai anno scd̄o postquam egressi sunt de
terra egipti. mense primo dicens. Faciant
filii isrl̄ phase in tempore suo. quarta de
cima die mensis huius ad uespam. iuxta
omnes cerimonias et iustificationes eius.
Preceptiq: moyses filiis isrl̄ ut facerent
phase. Qui fecerunt tempore suo quarta
decima die mensis ad uesperam in monte
synai. Iuxta omnia que mandauerat dn̄s
moysi. fecerunt filii isrl̄. Ecce aūt quidā
inmundi sup animā hominis qui non
poterant facere pascha in die illo. accedente
ad moysen et aaron dixerunt eis. Inmun
di sumus sup animā hominis, Quare frau
damur ut non ualeamus offerre oblatio
nem dn̄o in tempore suo inter filios isrl̄.
Quibus respondit moyses. State ut consu
lam quid precipiat dn̄s de uobis. Locutusq:
est dn̄s ad moysen dicens. Loquere filiis isrl̄.
Homo qui fuerit inmundus sup anima siue
in uia procul in gente ura. faciat phase.

dn̄o mense sc̄do quartadecima die mensis ad
uesp̄am. Cum azimis et lactucis agrestibus
comedent illud; Non relinquent ex eo quip
piam usq; mane. et os eius non confringet;
Omnem ritum phase obseruabunt. Si quis
autem mundus est et in itinere non fuit
et tam̄ n̄ fecit phase. exterminabit anima
illa de populis suis. quia sacrificiū dn̄o
non optulit tempore suo. peccatū suum
ipse portabit. Peregrinus quoq; et aduena
si fuerit apud uos. faciet phase dn̄i iuxta
cerimonias et iustificationes eius. Precep
tum idem erit apud uos. tam aduene quā
indigene.

Igitur die qua erectum ē tabnacl̄m. opuit
illud nubes. A uespa autem sup tentoriū
erat quasi species ignis usq; mane. Sic
fiebat iugiter; P diem opiebat illud nubes.
et p noctem quasi species ignis. Cumq;
ablata fuisset nubes que tabnaculum p
tegebat. tunc pficiscebantur filii isrl. et
in loco ubi stetisset nubes ibi castra meta
bantur. Ad imperium dn̄i pficiscebantur.
et ad imperium illius figebant tabnaculum.
Cunctis diebus quibus stabat nubes sup
tabnaculum. manebant in eodem loco. Et
si euenisset ut multo tempore maneret
sup illud. erant filii isrl in excubiis dn̄i. et
non pficiscebantur quotquot dieb; fuisset
nubes sup tabnaculum. Ad imperium dn̄i
erigebant tentoria. et ad imperium illius
deponebant. Si fuisset nubes a uespe usq;
ad mane. et statim diluculo tabnaculum
reliquisset. pficiscebantur. Et si p diem
et noctem recessisset. dissipabant tentoria.
Si biduo aut uno mense uel longiori tēpr
fuisset sup tabnaculum. manebant filii
isrl in eodem loco et non pficiscebantur;
Statim autem ut recessisset. mouebāt cast.
P uerbum dn̄i figebant tentoria. et p ubū
illius pficiscebantur. erantq; in excubiis dn̄i
iuxta imperium eius p manum moysi.
X Locutusq; ē dn̄s ad moysen dicens. Fac t̄
duas tubas argenteas ductiles. quib; conuo
care possis multitudinem quando mouenda
sunt castra. Cumq; increpueris tubis. congre
gabitur ad te omnis turba ad ostium taber
naculi fedis. Si semel clangueris. uenient ad
te principes et capita multitudinis isrl. Sin
autem plixior atq; concisus clangor incre
puerit. mouebunt castra primi qui sunt ad
orientalem plagam. In sc̄do autem sonitu
et pari ululatu tube. leuabunt tentoria q̄
habitant ad meridiē. et iuxta hunc modum
reliqui facient. ululantib; tubis in pfectio
ne. Quando autem congregandus est populus.
simplex tubarum clangor erit. et non con
cise ululabunt. Filii autem aaron sacerdo
tis clangent tubis. eritq; hoc legitimū sempi
ternū in generationib; ur̄is. Si exieritis ad
bellum de terra ur̄a contra hostes qui di
micant aduersum uos. clangetis ululan
tibus tubis. erit recordatio ur̄i coram dn̄o
deo ur̄o. ut eruamini de manib; inimicor
urorum. Si quando habebitis epulum et
dies festos et kalendas. canetis tubis sup
holocaustis et pacificis uictimis. ut sint
uobis in recordationem dei ur̄i. Ego dn̄s
deus uester.

Anno sc̄do. mense sc̄do. uicesima die msis.
eleuata est nubes de tabnaculo fedis.
Pfectiq; sunt filii isrl p turmas suas de deser
to synai. et recubuit nubes in solitudine
pharan. Moueruntq; castra primi iuxta im
perium dn̄i in manu moysi. filii iuda p tur
mas suas. quorum princeps fuit naason
filius aminadab. In tribu filiorum ysachar
fuit princeps nathanael filius suar. In tri
bu zabulon erat princeps heliab filius elon.
Depositumq; est tabnacl̄m quod portantes

egressi sunt filij gerson et merarij. pfectiq3
sunt et filij ruben p turmas. suas et ordi
nem suu; quorum princeps fuit helisur fi
lius sedeur. In tribu autem filiorum syme
on; princeps fuit salamiel filius surisaddai.
Porro in tribu gad; erat princeps heliasaph
filius duel. Profectiq3 sunt et caathite por
tantes sctuarium. Tamdiu tabnaculum por
tabatur; donec uenirent ad erectionis locu.
Mouerunt q3 castra et filij effraim p turmas
suas; in quorum exercitu princeps erat ely
sama filius amiud. In tribu autem filior
manasse; princeps fuit gamaliel filius
phadassur. In tribu beniamin; dux fuit abidan filius
gedeonis. Nouissimi castrorum omnium
pfecti sunt filij dan p turmas suas; In
quor exercitu princeps fuit ahiezer filius
amisaddai. In tribu autem filiorum aser;
erat princeps phegiel filius ochran. Et
in tribu filiorum neptalim princeps fuit
ahira filius enan. Hec sunt castra et pfecti
ones isrl p turmas suas; quando egredie
bantur.

Dixitq3 moyses obab filio raguel madia
niti cognato suo. Proficiscimur ad lo
cum quem dns daturus est nobis; ueni no
biscum ut bene faciamus tibi; quia dns p
misit bona isrl. Cui ille respondit. Non
uadam tecum; sed reuertar in terram mea
in qua natus sum. Et ille; Noli inquit nos
relinquere. Tu enim nosti in quibz locis
p desertum castra ponere debeamus; et eris
ductor noster. Cumq3 nobiscum ueneris; quicqd
optimu fuerit ex opibus quas nobis tradi
turus e dns dabimus t.

Profectiq3 sunt de monte dni uia triu die
rum; archaq3 federis dni precedebat eos
p dies tres; puidens castrorum locum.
Nubes quoq3 dni sup eos erat p diem cum
incederent. Cumq3 eleuaretur archa; dicebat
moyses. Surge dne et dissipentur inimici tui;
et fugiant qui oderunt te a facie tua. Cum
autem deponeretur; aiebat. Reuertere dne
ad multitudinem exercitus isrl. xi.

Interea ortu e murmur populi; quasi do
lentium p labore contra dnm. Quod cum
audisset; iratus e. Et accensus in eo ignis
dni; deuorauit extremam castrorum parte.
Cumq3 clamasset populus ad moysen; ora
uit moyses dnm et absorptus est ignis.
Vocauitq3 nomen loci illius incensio; eo
quod succensus fuisset contra eos ignis dni.

Vulgus quippe pmiscuu
quod ascenderat cum eis; flagrauit desi
derio carnium. sedens et flens iunctis sibi
pariter filijs isrl; et ait. Quis dabit nobis
ad uescendum carnes? Recordamur pisciu
quos comedebamus in egipto gratis. In me
tem nob ueniunt cucumeres. et pepones.
porriq3 et cepe. et allia. Anima nra arida e;
Nichil aliud respiciunt oculi nri nisi man. Erat
autem man quasi semen coriandri. coloris
bdellij. Circuibatq3 populus colligens illud
frangebat mola siue terebat in mortario;
coquens in olla. et faciens ex eo tortulas.
saporis quasi panis oleati. Cumq3 descende
ret nocte sup castra ros; descendebat pariter
et man.

Audiuit g moyses flentem poplm p fa
milias; singlos p ostia tentorij sui. Ira
tusq3 e furor dni ualde; sed et moysi intole
randa res uisa e. Et ait ad dnm. Cur afflixisti
seruum tuum? Quare non inuenio gram
coram te. et cur imposuisti pondus uni
uersi populi huius sup me? Numquid ego
concepi omnem hanc multitudine uel ge
nui eam. ut dicas michi porta eos in sinu
tuo sicut portare solet nutrix infantulu.
et deferre in terra pro qua iurasti patribz eor. Unde m carnes ut dem
tante multitudini? flent contra me dicentes; Da nob

carnes ut comedamus. Non possum solus sustinere omnem hunc populum: quia gravis est michi. Sin aliter tibi videtur: obsecro ut interficias me. et inveniam gratiam in oculis tuis. ne tantis afficiar malis.

Et dixit dominus ad moysen. Congrega michi septuaginta viros de senioribus israel quos tu nosti. quod senes populi sint ac magistri. et duces eos ad ostium tabernaculi federis. faciesque ibi stare tecum ut descendam et loquar tibi. et auferam de spiritu tuo tradamque eis ut sustentent tecum onus populi. et non tu solus graveris. Populo quoque dices. Sanctificamini. cras comedetis carnes. ego enim audivi vos dicere. Quis dabit nobis escas carnium. bene nobis erat in egipto. ut det vobis dominus carnes et comedatis. non uno die vel duobus aut quinque vel decem. nec viginti quidem. sed usque ad mensem dierum. donec exeat per nares vestras et vertatur in nauseam. eo quod reppulistis dominum qui in medio vestri est. et fleveritis coram eo dicentes. Quare egressi sumus ex egipto. Et ait moyses ad dominum. Sexcenta milia peditum huius populi sunt et tu dicis. dabo eis escam carnium mense integro. Numquid ovium et boum multitudo cedetur ut possit sufficere ad cibum. vel omnes pisces maris in unum congregabuntur ut eos satient. Cui respondit dominus. Numquid manus domini invalida est. Iam nunc videbis utrum meus sermo opere compleatur.

Venit igitur moyses et narravit populo verba domini. congregans septuaginta viros de senioribus israel. quos stare fecit circa tabernaculum. descenditque dominus per nubem et locutus est ad eum. auferens de spiritu qui erat in moyse. et dans septuaginta viris. Cumque requievisset in eis spiritus prophetaverunt nec ultra cessaverunt. Remanserant autem in castris duo viri quorum unus vocabatur heldad. et alter medad. super quos requievit spiritus. Nam et ipsi descripti fuerant. et non exierant ad tabernaculum. Cumque prophetarent in castris. cucurrit puer et nunciavit moysi dicens. heldad et medad prophetant in castris. Statim iosue filius nun minister moysi. et electus e pluribus ait. Domine mi moyses prohibe eos. Et ille. Quid inquit emularis pro me. Quis tribuat ut omnis populus prophetet. et det eis dominus spiritum suum. Reversusque est moyses et maiores natu israel in castra.

Ventus autem egrediens a domino arreptas trans mare coturnices detulit. et dimisit in castra. itinere quantum in uno die confici potest ex omni parte castrorum per circuitum. volabantque in aere duobus cubitis altitudine super terram. Surgens ergo populus tota die illo et nocte. ac die altero. congregavit coturnicum [multitudine] qui parum decem choros. et siccaverunt eas per gyrum castrorum. Adhuc carnes erant in dentibus eorum. nec defecerat huiuscemodi cibus. et ecce furor domini concitatus in populum. percussit eum plaga magna nimis. Vocatusque est locus ille sepulchra concupiscentie. Ibi enim sepelierunt populum qui desideraverat. Egressi autem de sepulchris concupiscentie venerunt in aseroth. et manserunt ibi.

xii Locutaque est maria et aaron contra moysen propter uxorem eius ethiopissam. et dixerunt. Num per solum moysen locutus est dominus. Nonne et nobis similiter est locutus. Quod cum audisset dominus iratus est. Erat enim moyses vir mitissimus super omnes homines qui morabantur in terra. Statimque loquutus est ad eum. et ad aaron et mariam. Egredimini vos tantum tres ad tabernaculum federis. Cumque fuissent egressi. de

scendit dns in columpna nubis. et stetit
in introitu tabnaculi uocans aaron et ma
riā. Q̄ cū issent: dix ad eos. Audite sermones meos.
Si quis fuit int uos pha dni: in uisione appa
rebo ei. et p somniū loquar ad illum. At n̄
talis seruus meus moyses: qui in omni domo
mea fidelissimus est; Ore enim ad os loquor
ei. et palam non p enigmata et figuras do
minū uidet. Quare g non timuistis detra-
here seruo meo moysi? Iratusq; contra eos
abiit. nubes quoq; recessit que erat sup
tabnaculum. Et ecce maria apparuit can
dens lepra quasi nix. Cumq; respexisset eā
aaron. et uidisset pfusam lepra: ait ad moy
sen. Obsecro dne mi ne imponas nobis
hoc peccatum quod stulte commisimus. ne
fiat hec quasi mortua. et ut abortiuū quod
picitur de uulua matris sue. Ecce iam me
dium carnis eius deuoratum est lepra.
Clamauitq; moyses ad dnm dicens. Deus
obsecro sana eam. Cui respondit dns. Si pa
ter eius spuisset in faciem illius: nonne
debuerat saltē septē dierū rubore suffundi?
Separetur septem diebus extra castra. et
postea reuocabitur. Exclusa ē itaq; maria
extra castra septem diebus. et populus n̄
ē motus de loco illo donec reuocata ē ma
ria. Profectusq; est populus de aseroth.
fixis tentoriis in deserto pharan. xiii.
[U]bi locutus ē dns ad moysen dicens. Mitte
uiros qui considerent terram chanaan. quā
daturus sum filiis isrl. singlos de singlis
tribubus ex principibus. Fecit moyses quod
dns imperauerat. de deserto pharan mittens
principes uiros. quorum ista sunt nomina.
de tribu ruben: semmua filium zacchur.
de tribu symeon: saphath filium huri.
de tribu iuda: caleph filium iephone.
de tribu ysachar: igal filium ioseph.
de tribu effraim: osee filium nun.
de tribu beniamin: phalti filiū raphu.
de tribu zabulon: gaddiel filium sodi.
de tbu ioseph sceptri manasse: gaddi f. susi.
de tribu dan: ammiel filium gemalli.
de tribu aser: stur filium michael.
de tribu neptalim: naabbi filiū uapsi.
de tribu gad: guel filium machi. Hec st
nomina uirorum quos misit moyses ad con
siderandam terram chanaan. Vocauitq; o
see filium nun iosue. Misit g eos moyses
ad considerandam terram chanaan. et
dixit ad eos. Ascendite p meridianā pla
gam. Cumq; ueneritis ad montes conside
rate terram qualis sit. et populum qui ha
bitator ē eius: utrum fortis an infirmus.
pauci numero an plures. ipsa terra bona
an mala. urbes quales. murate an absq;
muris. humus pinguis an sterilis. nemo
rosa an absq; arboribus. Confortamini et
afferte nobis de fructibus terre. Erat au
tem tempus quando iam precoq; uue uesci
possunt. Cumq; ascendissent: explorauerunt
terram. a deserto sin usq; roob intrantib;
emath. Ascenderuntq; ad meridiem. et ue
nerunt in ebron. ubi erant achiman. et
sisai. et tholmai filii enach. Nam hebron
septem annis ante thanim urbem egipti
condita ē. Pergentesq; usq; ad torrentem
botri: absciderunt palmitem cum uua sua.
quem portauerunt in uecte duo uiri. De
malis quoq; granatis et de ficis loci illi
tulerunt. Qui appellatus ē nechescol id ē
torrens botri. eo quod botrum inde por
tassent filii isrl. Reuersiq; exploratores
terre post quadraginta dies: omni regi
one circuita: uenerunt ad moysen et
aaron et ad omnem cetum filiorum isrl.
in deserto pharan quod est in chades.
Locutiq; eis et omni
multitudini: ostenderunt fructus terre.

et narrauerunt dicentes: Venimus ad terram
ad quam misisti nos: que reuera fluit la
cte et melle ut ex his fructibus cognosci po
test. sed cultores fortissimos habet. et ur
bes grandes atque muratas. Stirpem enach
uidimus ibi. Amalech habitat in meridie.
etheus et iebuseus et amorreus in mon
tanis. chananeus uero moratur iuxta ma
re. et iuxta fluenta iordanis. Inter hec
caleph compescens murmur populi qui
oriebatur contra moysen ait. Ascendamus
et possideamus terram: quoniam poterimus op
tinere eam. Alii uero qui fuerant cum eo dicebant.
Nequaquam ad hunc populum ualemus
ascendere: quia fortior nobis est. Detraxe
runtque terre quam inspexerant coram fili
is israel dicentes. Terra quam lustrauimus.
deuorat habitatores suos. populus quem
aspeximus procere stature est. Ibi uidimus
monstra quedam filiorum enach de gene
re giganteo: quibus comparati quasi lo
iiij. custe uidebamur. Igitur uociferans omnis
turba fleuit nocte illa. et murmuraue
runt contra moysen et aaron cuncti filii
israel dicentes. Utinam mortui essemus in
egipto. et non in hac uasta solitudine.
Utinam pereamus et non inducat nos dominus
in terram istam ne cadamus gladio. et uxo
res ac liberi nostri ducantur captiui. Non
ne melius est reuerti in egiptum. Dixerunt
que alter ad alterum. Constituamus nobis
ducem. et reuertamur in egiptum. Quo
audito moyses et aaron ceciderunt proni
in terram coram omni multitudine filiorum
israel. At uero iosue filius nun. et caleph filius
iephone qui et ipsi lustrauerant terram.
sciderunt uestimenta sua. et ad omnem
multitudinem filiorum israel locuti sunt.
Terra quam lustrauimus. ualde bona est.
Si propicius fuerit dominus inducet nos in eam.
et tradet humum lacte et melle manantem.
Nolite rebelles esse contra dominum. neque time
atis populum terre huius. quia sicut panem
ita eos possumus deuorare. Recessit ab il
lis omne presidium. Dominus nobiscum est nolite
timere. Cumque clamaret omnis multitu
do et lapidibus eos uellet opprimere. appa
ruit gloria domini super tectum federis. cunctis
uidentibus filiis israel.
Et dixit dominus ad moysen. Usquequo de
trahet michi populus iste? Quousque
non credet michi in omnibus signis que fe
ci coram eis? Feriam igitur eos pestilentia atque
consumam. te autem faciam principem super gen
tem magnam et fortiorem quam hec est. Et ait
moyses ad dominum. Ut audiant egiptii de
quorum medio eduxisti populum istum.
et habitatores terre huius qui audierunt
quod tu domine in populo isto sis. et facie ui
dearis ad faciem. et nubes tua protegat illos.
et in columpna nubis precedas eos per diem:
et in columpna ignis per noctem. quod occi
deris tantam multitudinem quasi unum
hominem. et dicant non potuit introducere
populum in terram pro qua iurauerat. idcirco
occidit illos in solitudine. Magnificetur ergo
fortitudo domini sicut iurasti dicens. dominus
patiens et multe misericordie. auferens iniqui
tatem et scelera. nullumque innoxium derelin
quens. qui uisitas peccata patrum in filios
in terciam et quartam generationem. dimit
te obsecro peccatum populi huius secundum
magnitudinem misericordie tue. sicut propicius
fuisti egredientibus de egipto usque ad locum
istum.
Dixitque dominus. Dimisi iuxta uerbum tuum.
Viuo ego. et implebitur gloria domini uni
uersa terra. Attamen omnes homines qui
uiderunt maiestatem meam et signa que fe
ci in egipto et in solitudine et temptaue

runt me iam p decem uices. nec obedierunt
uoci mee. non uidebunt terram p qua iuraui
patribus eorum. nec quisquam ex illis qui de
traxit michi intuebitur eam. Seruum me
um caleph qui plenus alio spu secutus est
me. inducam in terram hanc quam circuiuit.
et semen eius possidebit eam; Qm amalechi
tes et chananeus habitant in uallibus. cras
mouete castra. et reuertimini in solitudinem p
uiam maris rubri.
Locutusq; e dns ad moysen et aaron di
cens. Usquequo multitudo hec pessima
murmurat contra me. Querelas filiorum
isrl audiui. Dic g eis. Viuo ego ait dns. si
cut loquuti estis audiente me sic faciam uo
bis. In solitudine hac iacebunt cadauera
ura. Omnes qui numerati estis a uiginti
annis et supra et murmurastis contra me.
non intrabitis in terram sup quam leuaui
manum meam. ut habitare uos facerem. pt
caleph filium iephone. et iosue filium nun.
Paruulos autem uros de quibus dixistis
quod prede hostibus forent introducam
ut uideant terram que uobis displicuit.
ura autem cadauera iacebunt in solitudi
ne; filii uri erunt uagi in deserto annis
quadraginta. et portabunt fornicationem
uram donec consumantur cadauera patrum
in deserto. iuxta numerum quadraginta di
erum quibus considerastis terram; annus
p die imputabitur. et quadraginta annis
recipietis iniquitates uras. et scietis ultio
nem meam qm sicut loquutus sum ita fa
ciam omni multitudini huic pessime que
consurrexit adusum me; In solitudine hac
deficiet et morietur. Igitur omnes uiri qs
miserat moyses ad contemplandam terram.
et qui reuersi murmurare fecerant contra
eum omnem multitudinem detrahentes ter
re quod esset mala. mortui sunt atq; pcussi
in conspectu dni. Iosue aut filius nun et
caleph filius iephone uixerunt ex omnibus
qui pexerant ad considerandam trram.
Locutusq; e moyses
uniusa uerba hec ad omnes filios isrl. et
luxit populus nimis. Et ecce mane pmo
surgentes ascenderunt uerticem montis. atq;
dixerunt. Parati sumus ascendere ad locum
de quo dns loquutus e. quia peccauimus.
Quibus moyses. Cur inquit transgredi
mini mandatum dni. quod uobis non cedet
in psperum. Nolite ascendere non enim est
dns uobiscum. ne corruatis coram inimicis
uris. Amalechites et chananeus ante uos
sunt quorum gladio corruetis. eo quod
nolueritis acquiescere dno. nec erit dns uo
biscum. At illi contenebrati ascenderunt in
uerticem montis. archa autem testamti dni
et moyses non recesserunt de castris. Descen
ditq; amalechites et chananeus qui habi
tabant in monte. et pcutiens eos atq; con
cidens psequutus e usq; horma. XV.
Locutus e dns ad moysen dicens. Loque
re ad filios isrl. et dices ad eos. Cum ingsi
si fueritis terram habitationis ure quam
ego dabo uobis. et feceritis oblationem dno
in holocaustum aut uictimam pacificam
uota soluentes uel sponte offerentes mu
nera. aut in sollempnitatibz uris adolentes
odorem suauitatis dno. de bubus siue de
ouibz. offeret quicumq; immolauit uicti
mam. sacrificium simile decimam partem
ephi conspsam oleo. quod mensuram ha
bebit quartam partem hin. et uinum
ad liba fundenda eiusdem mensure da
bit in holocaustum siue in uictimam; P
agnos singlos et arietes erit sacrificium
simile duarum decimarum que conspsa sit
oleo tercie partis hyn. et uinum ad liba
mentum tercie partis eiusdem mensure.

in odorem suavitatis domino. Quando vero de bubus feceris holocaustum aut hostiam ut impleas votum vel pacificas victimas: dabis per singulos boves simile tres decimas conspersae oleo quod habet medium mensurae hyn. et vinum ad liba fundenda eiusdem mensurae in oblationem suavissimi odoris domino. Sic facies per singulos boves et arietes et agnos et hedos. Tam indigenae quam peregrini: eodem ritu offerent sacrificia. Unum praeceptum erit atque iudicium: tam vobis quam advenis terrae.

Locutus est dominus ad moysen dicens. Loquere filiis israel: et dices ad eos. Cum veneritis in terram quam dabo vobis: et comederitis de panibus regionis illius: separabitis primicias domino de cibis vestris. Sicut de areis primicias separabitis: ita et de pulmentis dabitis primitiua domino. Quod si per ignorantiam praeterieritis quicquam horum quae locutus est dominus ad moysen et mandavit per eum ad vos a die qua coepit iubere et ultra. oblitaque fuerit facere multitudo: offeret vitulum de armento holocaustum in odorem suavissimum domino: et sacrificium eius ac liba ut caerimoniae postulant. hircumque pro peccato: et rogabit sacerdos pro omni multitudine filiorum israel. et dimittetur eis quoniam non sponte peccaverunt: nichilominus offerentes incensum domino pro se et pro peccato atque errore suo: et dimittetur universae plebi filiorum israel. et advenis qui peregrinantur inter vos. quoniam culpa est omnis populi per ignorantiam. Quod si anima una nesciens peccaverit. offeret capram anniculam pro peccato suo: et deprecabitur pro ea sacerdos quod inscia peccaverit coram domino: impetrabitque ei veniam et dimittetur illi. Tam indigenis quam advenis una lex erit omnium qui peccaverint ignorantes. Anima vero quae per superbiam aliquid commiserit. sive civis sit ille sive peregrinus: quoniam adversus dominum rebellis fuit. peribit de populo suo. Verbum enim domini contempsit et praeceptum illius fecit irritum: idcirco delebitur et portabit iniquitatem suam.

Factum est autem cum essent filii israel in solitudine. et invenissent hominem colligentem ligna in die sabbati. obtulerunt eum moysi et aaron. et universae multitudini. Qui recluserunt eum in carcerem: nescientes quid super eo facere deberent. Dixitque dominus ad moysen. Morte moriatur homo iste. Obruat eum lapidibus omnis turba extra castra. Cumque eduxissent eum foras: obruerunt lapidibus et mortuus est sicut praeceperat dominus.

Dixit quoque dominus ad moysen. Loquere filiis israel et dices ad eos ut faciant sibi fimbrias per angulos palliorum ponentes in eis vittas iacinctinas. Quas cum viderint recordentur omnium mandatorum domini: nec sequantur cogitationes suas. et oculos per res varias fornicantes: sed magis memores praeceptorum domini faciant ea: sintque sancti deo suo. Ego dominus deus vester qui eduxi vos de terra egypti: ut essem vester deus.

XVI.

Ecce autem chore filius ysaar filii caath filii levi. et dathan atque abyron filii heliab. hon quoque filius pheleg de filiis ruben surrexerunt contra moysen. aliique filiorum israel ducenti quinquaginta viri. proceres synagogae et qui tempore concilii per nomina vocabantur. Cumque stetissent adversum moysen et aaron dixerunt. Sufficiat vobis quia omnis multitudo sanctorum est: et in ipsis est dominus. Cur elevamini super populum domini: Quod cum audisset moyses cecidit pronus in faciem: locutusque est ad chore et ad omnem multitudinem populi. Mane inquit notum faciet dominus qui ad se pertineant et sanctos applicabit sibi: et quos elegerit

appropinquabunt ei. Hoc ergo facite. Tollat
unusquisque thuribula sua tu chore et omne
concilium tuum. et hausto cras igne ponite de
super thimiama coram domino. Et quemcumque
elegerit ipse erit sanctus. Multum erigimini filii
levi. Dixitque rursum ad chore. Audite filii levi.
Num parum vobis est quod separavit vos
deus israel ab omni populo et iunxit sibi ut
serviretis ei in cultu tabernaculi et starretis coram
frequentia populi. et ministraretis ei. Idcir
co ad se fecit accedere te et omnes fratres tuos
filios levi. ut vobis etiam sacerdotium vendi
cetis. et omnis globus tuus stet contra dominum.
Quid est enim aaron ut murmuretis contra eum.
Misit ergo moyses ut vocaret dathan et abiron
filios heliab. Qui responderunt. Non venimus.
Numquid parum est tibi quod eduxisti nos
de terra que lacte et melle manabat. ut occi
deres in deserto. nisi et dominatus fueris
nostri. Revera induxisti nos in terram que
fluit rivis lactis et mellis. et dedisti nobis
possessiones agrorum et vinearum. An et
oculos nostros vis eruere. Non venimus. Iratusque
moyses valde. ait ad dominum. Ne respi
cias sacrificia eorum. Tu scis quod ne asel
lum quidem umquam acceperim ab eis. nec
afflixerim quempiam eorum. Dixitque ad
chore. Tu et omnis congregatio tua sta
te seorsum coram domino. et aaron die cra
stino separatim. Tollite singuli thuribu
la vestra. et ponite super ea incensum offe
rentes domino. ducenta quinquaginta thu
ribula. aaron quoque teneat thuribulum
suum. Quod cum fecissent. stantibus moy
se et aaron. et coacervassent adversus
eos omnem multitudinem ad ostium tab
naculi. apparuit cunctis gloria domini.
Locutusque dominus ad moysen et aaron ait.
Separamini de medio congregationis
huius. ut eos repente disperdam. Qui ceci
derunt proni in faciem atque dixerunt. For
tissime deus spirituum universe carnis. Num
uno peccante contra omnes tua ira desevi
et. Et ait dominus ad moysen. Precipe univer
so populo ut separetur a tabernaculis cho
re. et dathan et abiron. Surrexitque moy
ses et abiit ad dathan et abiron. et se
quentibus senioribus israel dixit ad turbam.
Recedite a tabernaculis hominum impiorum.
et nolite tangere que ad eos pertinent.
ne involvamini peccatis eorum. Cumque reces
sissent a tentoriis eorum per circuitum. dathan
et abiron egressi stabant in introitu pa
pilionum suorum. cum uxoribus et liberis.
omnique frequentia. Et ait moyses. In
hoc scietis quod dominus miserit me. ut face
rem universa que cernitis. et non ex proprio
corde ea protulerim. Si consueta hominum
morte interierint. et visitaverit eos pla
ga qua et ceteri visitari solent. non misit
me dominus. Sin autem novam rem fecerit dominus
ut aperiens terra os suum deglutiat eos
et omnia que ad eos pertinent. descende
rintque viventes in infernum. scietis quod
blasphemaverint dominum. Confestim igitur ut
cessavit loqui. dirupta est terra sub pedi
bus eorum et aperiens os suum devora
vit eos cum tabernaculis suis et universa
substantia eorum. Descenderuntque vivi in in
fernum operti humo. et perierunt de medio
multitudinis. At vero omnis israel qui sta
bat per gyrum fugit ad clamorem pereunti
um dicens. ne forte et nos terra deglu
tiat. Sed et ignis egressus a domino inter
fecit ducentos quinquaginta viros qui
offerebant incensum.
Locutusque est dominus ad moysen dicens.
Precipe eleazaro filio aaron sacerdoti
ut tollat thuribula que iacent in in
cendio et ignem huc illucque dispergat.

qui scĩficata sunt in mortib; peccatorum. pro
ducatq; ea in lamminas et affigat altari.
eo quod oblatum sit in eis incensũ dñõ et
scĩficata sint. ut cernant ea p signo et mo
nimento filij isrł. Tulit g̃ eleazar sacerdos
thuribula enea in quibus obtulerant hi
quos incendium deuorauit. et pduxit ea in
lamminas affigens altarj. ut haberent
postea filij isrł quib; commonerentur. ne
quis accedat alienigena et qui non est de
semine aaron ad offerendum incensũ dñõ.
ne patiatur sicut passus est chore. et om
nis congregatio eius. loquente dñõ ad mo
ysen. Murmurauit aut̃ omnis multitu
do filiorum isrł sequenti die contra moy
sen et aaron dicens. Vos interfecistis pplm
dñi. Cumq; oriretur seditio et tumultus
murmurationis increscerent. moyses et aa
ron fugerunt ad tabnaclm federis. Quod
postquam ingressi sunt. opuit nubes ta
bnaclm et apparuit gla dñi. Dixitq; dñs
ad moysen et aaron. Recedite de medio
huius multitudinis. etiam nunc delebo
eos. Cecideruntq; moyses et aaron proni i
terram. Cumq; iacerent in terra. dixit mo
yses ad aaron. Tolle thuribulũ. et hausto
igne de altari mitte incensum desup. per
gens cito ad populum ut roges p eis. Iã
enim egressa ẽ ira a dñõ. et plaga desẽ
uit. Quod cum fecisset aaron et cucurris
set ad mediam multitudinem quam iam
uastabat incendiũ. obtulit thimiama.
Et stans inter mortuos ac uiuentes p po
pulo deprecatus est. et plaga cessauit.
Fuerunt aut̃ qui pcussi sunt quatuorde
cim milia hominum et septingenti. absq;
his qui pierant in seditione chore. Re
uersus q; aaron ad moysen ad ostium ta
bnacli federis. postquam quieuit interitus.
Et loqutus ẽ dñs ad moysen dicens. xvii.
loquere ad filios isrł et accipe ab eis uirgas
singłas p cognationes suas a cunctis prin
cipibus tribuum uirgas duodecim. et uniũ
cuiusq; nomen supscribes uirgę suę. Nomẽ
autem aaron erit in tribu leui. et una uir
ga cunctas eorum familias continebit. Po
nes q; eas in tabnaculo federis coram testi
monio. ubi loquar ad te. Quẽ ex his elegero
germinabit uirga eius. et cohibebo a me
querimonias filiorum isrł quib; contra uos
murmurant.
Locutusq; ẽ moyses ad filios isrł. et dede
runt ei omnes principes uirgas p singłas
tribus. fueruntq; uirgę duodecim. absq; uir
ga aaron. Quas cum posuisset moyses corã
dñõ in tabnaculo testimonij. sequenti die
regressus inuenit germinasse uirgam aa
ron in domo leui. et turgentibus gemmis
eruptarẽ flores. Qui folijs dilatatis in amy
gdalas deformati sunt. Protulit g̃ moyses
omnes uirgas de conspectu dñi ad cunctos
filios isrł. uideruntq; et receperunt singuli
uirgas suas. Dixitq; dñs ad moysen. Refer
uirgam aaron in tabnaculum testimo
nij ut seruetur ibi in signum rebelliũ fili
orum isrł. et quiescant querelę eorum a me
ne moriant. Fecitq; moyses sicut pceperat
dñs. Dixerunt autem filij isrł ad moysen.
Ecce consumpti sumus. omnes perimus.
Quicũq; accedit ad tabnaclm dñi. moritur.
Num usq; ad internitionem cuncti delendi su
xviii. mus. Dixitq; dñs ad aaron. Tu et filij tui
et domus patris tui tecum portabitis iniq
tatem sanctuarij. et tu et filij tui simul su
stinebitis peccata sacerdotij uri. Sed et frs tu
os de tribu leui et sceptrum patris tui su
me tecũ. prestoq; sint et ministrent t. Tu
autem et filij tui ministrabitis in tabnaclo
testimonij. excubabuntq; leuitę ad pcepta
tua et ad cuncta opa tabnacli. ita dumtaxat

ut ad uasa scuarij et ad altare non accedant-
ne et illi moriantur: et uos pereatis simul.
Sint aut tecum et excubent in custodijs ta-
bernaculi: et in omnibus cerimonijs eius.
Alienigena non miscebitur uobis. Excuba-
te in custodia sanctuarij et in ministerio al
taris: ne oriatur indignatio sup filios isrl.
Ego dedi uob frs uros leuitas de medio fi
liorum isrl. et tradidi donu dno ut seruiat
in ministerijs tabnaculi eius. Tu aut et filij
tui custodite sacerdotium urm. Et omia que
ad cultum altaris ptinent et intra uelu st:
p sacerdotes aministrabunt. Si quis exte
nus accesserit: occidetur.

Locutusq; e dns ad aaron. Ecce dedi tibi
custodiam pmiciaru mear. Omnia que sci
ficantur a filijs isrl. tibi tradidi et filijs tuis
p officio sacerdotali legitima sempiterna.
Hec g accipies de his que sanctificantur:
et oblata sunt dno. Omnis oblatio et sacri
ficium. et quicquid p peccato atq; delicto
redditur michi et cedit in sca scorum:
tuum erit et filiorum tuorum. In scuario
comedes illud. Mares tantum comedent
ex eo: quia consecratum est tibi. Primicias
autem quas uouerint et obtulerint filij
isrl: tibi dedi ac filijs et filiabus tuis. iu
re ppetuo. Qui mundus est in domo tua:
uescetur eis. Omnem medullam olei et uini.
ac frumenti. quicquid offerunt pmiciarum
dno tibi dedi. uniuse frugum primicie
quas gignit humus et dno deportantur: ce
dent in usus tuos. Qui mundus e in domo
tua: uescetur eis. Omne quod ex uoto reddi
derint filij isrl: tuu erit. Quicquid pmum
erumpit e uulua cuncte carnis qua offert
dno. siue ex hominib; siue de pecorib; fuit
tui iuris erit: ita dumtaxat ut p hominis
pmogenito pcium accipias: et omne animal
quod inmundum e redimi facias: cuius redep/
tio erit post unum msem. siclis argenti qnq;.
pondere scuarij. Siclus uiginti obolos habet.
Primogenita autem bouis. et ouis. et ca
pre non facies redimi: quia scificata sunt
dno. Sanguinem autem eorum fundes sup
altare: et adipem adolebis in suauissimu
odorem dno. Carnes u in usum tuu cedent:
sicut pectusculu consecratu. et armus dext
tua erunt. Omnes primicias scuarij quas
offerunt filij isrl dno. tibi dedi et filijs ac
filiabus tuis iure ppetuo. Pactum pacis e
sempitnu cora dno tibi ac filijs tuis. Dix
q; dns ad aaron. In terra eorum nich possi
debitis: nec habebitis partem inter eos.
Ego pars et hereditas tua in medio filior
isrl. Filijs aut leui dedi omnes decimas
isrlis. in possessionem p ministerio quo
seruiunt michi in tabnaculo federis: ut
non accedant ultra filij isrl ad tabnaculum
federis nec committant peccatu mortiferu.
solis filijs leui michi in tabnaclo seruien
tib; et portantibus peccata populi le
gitimu sempitnium erit in generationib;
uris. Nich aliud possidebunt. decimaru
oblatione contenti: quas in usus eorum
et necessaria separaui.

Locutusq; e dns ad moysen dicens. Pre
cipe leuitis atq; denuncia. Cu acceperitis
a filijs isrl decimas quas dedi uobis. pri
micias earum offerte dno. id e decimam
partem decime: ut reputetur uobis in ob
lationem pmitiuor. tam de areis quam
de torcularibus. et uniusis quor accipi
tis primicias offerte dno: et date aaron
sacerdoti. Omnia que offertis ex decimis
et in donaria dni separatis. optima et
electa erunt. Dices q; ad eos. Si preclara
et meliora queq; optuleritis ex decimis:
reputabit uobis quasi de area et torcu
lari dederitis pmicias: et comedetis eas in

omnib; locis uris tam uos quam familie uir. quia p̄cium ē p ministerio quo seruitis in tabnacło dn̄i. et non peccabitis sup hoc. egregia uobis et pinguia reseruantes: ne polluatis oblationes filiorum isrł et moriamini. XIX.

Locutusq; ē dn̄s ad moysen et aaron dicens. Ista est religio uictime quam constituit dn̄s. Precipe filijs isrł ut adducant ad te uaccam rufam etatis integre in qua nulla sit macula nec portauerit iugum: tradesq; eam eleazaro sacerdoti. Qui eductam extra castra immolabit in conspectu omnium. et intingens digitum in sanguine eius asp̄get contra fores tabnacli septem uicibus. combur̄etq; eam cunctis uidentib; tam pelle et carne eius. quam sanguine et fimo flamme tradītis. Lignum quoq; cedrinum. et ẏsopū. coccūq; bis tinctum. sacerdos mittet in flammā que uaccā uorat. et tunc demū lotis uestibus et corpe suo ingredietur in castra: comaculat̄q; erit usq; ad uespū. Sȝ et ille qui combusserit eam lauabit uestim̄ta sua et corpus: et immund' erit usq; ad uesperam. Colliget aut̄ uir mund' cineres uacce et effundet eos extra castra in loco purissimo: ut sint multitudini filiorū isrł in custodiā et in aquam asp̄sionis: quia p peccato uacca combusta ē. Cūq; lauerit qui uacce portauerat cineres uestimenta sua: immund' erit usq; ad uespum. Habebuntq; hoc filij isrł et aduene qui habitant int̄ eos: sc̄m iure p̄petuo. Qui tetigerit cadauer hominis et pp̄ter hoc septem dieb; fuerit immundus: asp̄getur ex hac aqua die tertio et septimo et sic mundabitur. Si die tertio asp̄sus non fuerit: septimo non poterit emundari. Om̄s qui tetigerit humane anime morticinū. et asp̄sus ex hac commixtione n̄ fuerit: polluet tabnaclm dn̄i. et pibit ex isrł: quia aqua expiationis non est asp̄sus. Jmmundus erit. et manebit spurcicia eius sup eū. Ista ē lex hominis qui moritur in tabnaculo. Omnes qui ingrediuntur tentoriū illi' et uniu̇sa uasa que ibi sunt: polluta erunt septem diebus. Vas quod n̄ habuerit operculum nec ligaturam desup: immundū erit. Si q̄s in agro tetigerit cadauer occisi hominis aut p se mortui. siue os illius uel sepulcrū: immund' erit septē dieb;. Tollent de cineribus combustionis atq; peccati. et mittent aquas uiuas sup eos in uas. Jn quibus cum homo mund' tinxerit ẏsopum: asp̄get omne tentorium ex eo. et cunctam supellectilem. et homines huiuscemodi contagione pollutos: atq; hoc modo mundus lustrabit immundū. tertio et septimo die. Expiatusq; die septimo lauabit et se et uestimenta sua: et immund' erit usq; ad uespum. Si quis hoc ritu non fuerit expiat': pibit anima illius de medio eccle: quia scūarium dn̄i polluit et n̄ ē aqua lustrationis asp̄sus. Erit hoc p̄ceptū: legitimū sempiternum. Jpse quoq; qui asp̄git aquas: lauabit uestimenta sua. Omnis qui tetigerit aq̄s expiationis: immundus erit usq; ad uespū. Quicquid tetigerit immund' immūdū faciet: et anima que horum quippiam tetigerit: immunda erit usq; ad uespā. XX.

Veneruntq; filij isrł et omnis multitudo in desertum sẏn in m̄se p̄mo: et mansit populus in cades. Mortuaq; ē ibi maria: et sepulta in eodem loco. Cūq; indigeret aqua populus: coierunt adu̇sus moysen et aaron: et uersi in seditionem dixerunt. Utinam perissemus inter fr̄s n̄ros coram dn̄o. Cur eduxistis ecclam dn̄i in solitudinē: ut et nos et iumenta n̄ra moriamur. Quare

nos fecisti ascendere de egipto. et adduxisti in
locum istum pessimum qui seri non potest.
qui nec ficu gignit nec uineas. nec malagra
nata. insup et aquam non habet ad bibendu.
Ingressus q; moyses et aaron dimissa multi
tudine in tabnaclm federis corruerunt pni
in terram. clamaueruntq; et dixert ad dnm.
Dne ds audi clamorem populi huius. et api
eis thesauru tuu fonte aque uiue. ut satiati
cesset murmuratio eorum. Et apparuit gla
dni sup eos. Locutusq; e dns ad moysen di
cens. Tolle uirgam et congrega populum tu
et aaron frater tuus et loquimini ad petra
coram eis. et illa dabit aquas. Cumq; eduxe
ris aquam de petra. bibet omis multitudo
et iumenta eius. Tulit g moyses uirgam
que erat in conspectu dni sicut preceperat ei.
congregata multitudine ante petram. dix
itq; eis. Audite rebelles et increduli. Num
de petra hac uobis aqua poterimus eicere.
Cumq; leuasset moyses manu pcutiens uirga
bis silice. egresse sunt aque largissime. ita
ut populus biberet et iumenta.
Dixitq; dns ad moysen et aaron. Quia non
credidistis michi ut scificaretis me cora
filijs isrl. non introducetis hos populos in
terram qua dabo eis. Hec e aqua contradicti
onis ubi iurgati sunt filij isrl contra dnm.
et scificatus e in eis.
Misit interea nuncios moyses de chades
ad rege edom. qui dicerent. Hec man
dat frater tuus isrl. Nosti omne laborem
qui apphendit nos quom descenderunt pa
tres nri in egiptu. et habitauim ibi multo
tempore. afflixeruntq; nos egiptij et patres
nros. et quom clamauimus ad dnm et ex
audiuit nos. misitq; anglm suu qui edux
erit nos de egipto. Ecce in urbe cades que
e in extremis finibus tuis posita. obsecram
ut nob transire liceat p terram tua. Non ibi
mus p agros nec p uineas. nec bibemus aqs
de puteis tuis. sed gradiemur uia publica
nec ad dextera nec ad sinistram declinan
tes. donec transeamus terminos tuos. Cui
respondit edom. Non transibitis p me. ali
oquin armatus occurram tibi. Dixeruntq;
filij isrl. P tritam gradiemur uiam. et si bi
berimus aquas tuas nos et pecora nostra
dabim quod iustum est. Nulla erit in pcio
difficultas. tantum uelocit transeamus.
At ille respondit. Non transibitis. Statimq;
egressus e obuius cum infinita multitudi
ne et manu forti. nec uoluit acquiescere de
precanti ut concederet transitu p fines suos.
Quamobrem diuertit ab eo isrl. Cumq; castra
mouissent de chades uenerunt in montem
hor. qui e in finib; terre edom. ubi locut e
dns ad moysen. Pgat inquit aaron ad pplos
suos. Non enim intrabit terram quam dedi
filijs isrl. eo quod incredulus fuit ori meo
ad aquas contradictionis.
Tolle aaron et filium ei cu eo et duces in
monte hor. Cumq; nudaueris patre ueste
sua. indues eleazaru filiu ei. et aaron colli
getur et morietur ibi. Fecit moyses ut prece
pat dns. et ascenderunt in montem hor co
ram omni multitudine. Cumq; aaron spo
liasset uestib; suis. induit eis eleazaru filiu
eius. Illo mortuo in montis supcilio. descen
dit cum eleazaro. Omnis aut multitudo ui
dens occubuisse aaron. fleuit sup eo .xxx.
diebus p cunctas familias suas. Quod cu XXI.
audisset chananeus rex arad qui habitabat
ad meridiem. uenisse scilicet isrl p explora
toru uia. pugnauit contra illum. et uictor
existens duxit ex eo pdam. At isrl uoto se
dno obligans ait. Si tradideris populum
istum in manu mea. delebo urbes ei. Exau
diuitq; dns preces isrl. et tradidit chanane
um. Quem ille interfecit subuersis urbib; eius.

Et uocauit nomen loci illius horma. id est
anathema. Profecti sunt autem de monte hor
per uiam que ducit ad mare rubrum. ut cir
cuirent terram edom. et tedere cepit populum
itineris ac laboris.
Locutusque contra dominum ad moysen ait.
Cur eduxisti nos de egipto ut moreremur
in solitudine? Deest panis. non sunt aque. anima
nostra iam nausiat super cibo isto leuissimo.
Quamobrem misit dominus in populum ig
nitos serpentes. ad quorum plagas et mor
tes plurimorum uenerunt ad moysen atque
dixerunt. Peccauimus quia locuti sumus contra
dominum et te. Ora ut tollat a nobis serpen
tes. Orauitque moyses pro populo. et locutus
est dominus ad eum. Fac serpentem eneum. et
pone eum pro signo. Qui percussus aspexerit
eum. uiuet. Fecit ergo moyses serpentem eneum.
et posuit eum pro signo. Quem cum percus
si aspicerent. sanabantur. Profectique filii israel.
castra metati sunt in oboth. Unde egressi
fixerunt tentoria in hieabarim. in solitu
dine que respicit moab contra orientalem
plagam. Et inde mouentes. uenerunt
ad torrentem zareth. Quem relinquentes
castra metati sunt contra arnon que est
in deserto. et prominet in finibus amorrei.
Siquidem arnon terminus est moab. diui
dens moabitas et amorreos. Unde dicitur
in libro bellorum domini. Sicut fecit in mari ru
bro. sic faciet in torrentibus arnon. Scopuli
torrentium inclinati sunt ut requiescerent
in arnon. et recumberent in finibus moabi
tarum. Ex eo loco apparuit puteus. su
per quo locutus est dominus ad moysen. Congrega
populum. et dabo ei aquam. Tunc cecinit
israel carmen istud. Ascendat puteus conci
nebant. puteus quem foderunt principes.
et parauerunt duces multitudinis. in da
tore legis et in baculis suis. de solitudine

mathana. de mathana naaliel. de naaliel in
bamoth. Bamoth uallis est in regione moab
in uertice phasga. et quod respicit contra de
sertum. Misit autem israel nuncios ad seon regem
amorreorum dicens. Obsecro ut transire michi
liceat per terram tuam. Non declinabimus
in agros et uineas. non bibemus aquas ex
puteis. Uia regia gradiemur. donec transe
amus terminos tuos. Qui concedere noluit
ut transiret israel per fines suos. quin potius
exercitu congregato egressus est obuiam in
desertum et uenit in iasa. pugnauitque contra
eum. A quo percussus est in ore gladii. et pos
sessa est terra eius ab arnon usque ieboc et fili
os ammon. quia forti presidio tenebantur ter
mini ammonitarum. Tulit ergo israel omnes
ciuitates eius et habitauit in urbibus amor
rei. in esebon scilicet et uiculis eius. Urbs e
sebon fuit seon regis amorrei. qui pugna
uit contra regem moab. et tulit omnem terram
que ditionis illius fuerat usque arnon. Idcir
co dicitur in prouerbio. Uenite in esebon. edi
ficetur et construatur ciuitas seon. Ignis
egressus est de esebon. flamma de oppido
seon. et deuorauit ar moabitarum. et habi
tatores excelsorum arnon. Ve tibi moab.
peristi popule chamos. Dedit filios eius in
fugam. et filias in captiuitatem regi amor
reorum seon. Iugum ipsorum disperiit ab
esebon usque dibon. Lassi peruenerunt in no
be et usque medaba. Habitauit itaque israel in ter
ra amorrei. Misitque moyses qui explorarent
iazer. cuius ceperunt uiculos et possederunt
habitatores. Verteruntque se et ascenderunt per
uiam basan. et occurrit eis og rex basan
cum omni populo suo pugnaturus in edrai.
Dixitque dominus ad moysen. Ne timeas eum quia
in manu tua tradidi illum et omnem populum
ac terram eius. Facies que illi sicut fecisti seon
regi amorreorum habitatori esebon. Percus

serunt ergo et hunc cum filiis suis. uniuersumque
populum eius usque ad internitionem. et pos
sederunt terram illius. XXII.

Profectique castrametati sunt in campestri
bus moab. ubi trans iordanem iericho si
ta est. Videns autem balach filius sephor omnia
que fecerat israel amorreo. et quod timuis
sent eum moabite. et impetum eius ferre
non possent. dixit ad maiores natu ma
dian. Ita delebit hic populus omnes qui in
nostris finibus commorantur. quomodo solet
bos herbas usque ad radices carpere. Ipse erat
eo tempore rex in moab. Misit ergo nuncios
ad balaam filium beor ariolum qui habi
tabat super flumen terre filiorum ammon.
ut uocarent eum ac dicerent. Ecce egressus
est populus ex egypto. qui operuit superficiem
terre. sedens contra me. Veni ergo et maledic
populo huic quia fortior me est. si quo mo
do possim percutere et eicere eum de terra
mea. Noui enim quod benedictus sit cui
benedixeris. et maledictus in quem male
dicta congesseris. Perrexerunt seniores moab
et maiores natu terre madian. habentes
diuinationis pretium in manibus. Cumque ue
nissent ad balaam et narrassent ei omnia
uerba balach. ille respondit. Manete hic
nocte. et respondebo quicquid michi dixerit
dominus. Manentibus autem illis apud balaam.
uenit deus et ait ad eum. Quid sibi uolunt
homines isti apud te. Respondit. Balach
filius sephor rex moabitarum misit ad
me dicens. Ecce populus qui egressus est
de egypto operuit superficiem terre. Veni et
maledic ei. si quomodo possim pugnans
abigere eum. Dixitque deus ad balaam. Noli
ire cum eis neque maledicas populum. quia
benedictus est. Qui mane consurgens. dixit
ad principes. Ite in terram uestram. quia prohi
buit me deus uenire uobiscum. Reuersi prin
cipes. dixerunt ad balach. Noluit balaam ue
nire nobiscum. Rursum ille multo plures
et nobiliores quam ante miserat misit. Qui
cum uenissent ad balaam. dixerunt. Sic dicit
balach filius sephor. Ne cuncteris uenire
ad me paratum honorare te. et quicquid
uolueris dabo tibi. Veni et maledic populo
isti. Respondit balaam. Si dederit michi
balach plenam domum suam argenti et au
ri non potero immutare uerbum domini dei mei.
ut uel plus uel minus loquar. Obsecro ut
hic maneatis etiam hac nocte. ut scire que
am quid michi rursum respondeat dominus.
Venit ergo deus ad balaam nocte. et ait ei. Si
uocare te uenerunt homines isti surge
et uade cum eis. ita dumtaxat ut quod tibi
precepero facias. Surrexit balaam mane.
et strata asina profectus est cum eis. Et iratus
est deus. Stetitque angelus domini in uia contra
balaam. qui sedebat asine. et duos pue
ros habebat secum. Cernens asina angelum
stantem in uia. euaginato gladio. auertit
se de itinere et ibat per agrum. Quam cum
uerberaret balaam et uellet ad semitam
reducere. stetit angelus in angustiis duarum
maceriarum quibus uinee cingebantur.
Quem uidens asina. iunxit se parieti et at
triuit sedentis pedem. At ille iterum uer
berabat eam. et nichilominus angelus ad
locum angustum transiens ubi nec ad
dexteram nec ad sinistram poterat deuia
ri obuius stetit. Cumque uidisset asina an
gelum stantem. concidit sub pedibus seden
tis. Qui iratus. uehementius cedebat
fuste latera eius. Aperuitque dominus os asine
et locuta est. Quid feci tibi. Cur percutis
me ecce iam tertio. Respondit balaam.
Quia commeruisti. et illusisti michi. Utinam
haberem gladium. ut te percuterem. Dixitque
asina. Nonne animal tuum sum. cui semper

sedere consueuisti usque in presentem diem. Dic
quid simile umquam fecerim tibi. At ille
ait. Numquam. Protinus aperuit dominus oculos
balaam. et uidit angelum stantem in uia euaginatum
gladium in manu tenentem. adorauitque eum pronus
in terram. Cui angelus. Cur inquit tercio percussisti asinam
tuam. Ego ueni ut aduersarer tibi. quia
peruersa est uia tua michique contraria. Et nisi
asina declinasset de uia dans locum resisten
ti. te occidissem. et illa uiueret. Dixit bala
am. Peccaui. nesciens quod tu stares contra
me. Et nunc si displicet tibi ut uadam. re
uertar. Ait angelus. Vade cum istis. et caue
ne aliud quam precepero tibi loquaris. Iuit
igitur cum principibus. Quod cum audisset balach.
egressus est in occursum eius in oppido mo
abitarum quod situm est in extremis finibus
arnon. Dixitque ad balaam. Misi nuncios
ut uocarent te. Cur non statim uenisti ad
me. An quia mercedem aduentui tuo reddere
nequeo. Cui ille respondit. Ecce assum. Num
quid potero aliud loqui nisi quod deus posue
xxiii. rit in ore meo. Perrexerunt igitur simul. et uene
runt in urbem que in extremis regni eius
finibus erat. Cumque occidisset balach bo
ues et oues. misit ad balaam et principes
qui cum eo erant munera. Mane autem
facto duxit eum ad excelsa baal. et intuitus
est extremam partem populi. Dixitque ba
laam ad balach. Edifica michi septem aras
et para totidem uitulos. eiusdemque nume
ri arietes. Cumque fecisset iuxta sermonem
balaam. imposuerunt simul uitulum et
arietem super aram. Dixitque balaam ad ba
lach. Sta paulisper iuxta holocaustum tu
um donec uadam si forte occurrat michi
dominus. et quodcumque imperauerit loquar tibi.
Cumque abisset uelociter. occurrit illi deus.
Locutusque est ad eum balaam. Septem inquit
aras erexi. et imposui uitulum et arietem
desuper. Dominus autem posuit uerbum in ore eius.
et ait. Reuertere ad balach. et hec loque
ris. Reuersus inuenit stantem balach iux
ta holocaustum suum. et omnes principes
moabitarum. assumptaque parabola sua ait.
De aran adduxit me balach rex moabitarum.
de montibus orientis. Veni inquid et male
dic iacob. propera et detestare israel. Quomodo male
dicam cui non maledixit deus. Qua ratione
detester quem dominus non detestatur. De summis
silicibus uidebo eum. et de collibus conside
rabo illum. Populus solus habitabit. et inter
gentes non reputabitur. Quis dinumerare pos
sit puluerem iacob. et nosse numerum stir
pis israel. Moriatur anima mea morte iusto
rum. et fiant nouissima mea horum similia.
Dixitque balach ad balaam. Quid est hoc quod
agis. Vt maledicceres inimicis meis uoca
ui te. et tu e contrario benedicis eis. Cui ille
respondit. Num aliud possum loqui. nisi
quod iusserit dominus. Dixit igitur balach. Veni
mecum in alterum locum. unde partem israelis
uideas et totum uidere non possis. inde ma
ledicito ei. Cumque duxisset eum in locum sub
limem super uerticem montis phasga. edifi
cauit balaam septem aras. et impositis supra
uitulis et arietibus dixit ad balac. Sta hic iux
ta holocaustum tuum. donec ego pergam ob
uius. Cui cum dominus occurrisset posuissetque
uerbum in ore eius. ait. Reuertere ad balach.
et hec loqueris ei. Reuersus inuenit eum
stantem iuxta holocaustum suum. et principes
moabitarum cum eo. Ad quem balach. Quid inquit
locutus est dominus. At ille assumpta parabola
sua ait. Sta balach et ausculta. audi fili sephor.
Non est deus quasi homo ut mentiatur. nec ut
filius hominis ut mutetur. Dixit ergo et non fa
ciet. locutus est et non implebit. Ad bene
dicendum adductus sum. benedictionem
prohibere non ualeo. Non est ydolum in ia

cob. nec uidetur simulachrum in isrl. Dns enim
ds eius cum eo est. et clangor uictorie regis in
illo. Ds eduxit eum de egipto. cuius fortitudo
similis est rinocerotis. Non est augurium in
iacob. nec diuinatio in isrl. Temporibus suis
dicetur iacob et isrl. quid operatus sit ds. Ecce
populus ut leena consurget. et quasi leo
erigetur. Non accubabit donec deuoret pre
dam. et occisorum sanguinem bibat. Dixitque
balach ad balaam. Nec maledicas ei. nec
benedicas. Et ille ait. Nonne dixi tibi quod
quicquid michi ds imperaret hoc facerem. Et
ait balach ad eum. Veni et ducam te ad ali
um locum. si forte placeat deo ut inde ma
ledicas eis. Cumque duxisset eum super uerticem
montis phogor qui respicit solitudinem. dixit
ei balaam. Edifica michi hic septem aras. et
para totidem uitulos eiusdemque numeri arietes per sin
gulas aras. Fecit balac ut balaam dixerat. Im
posuitque uitulos et arietes per singulas aras.
xxiiii.
Cumque uidisset balaam quod placeret dno
ut benediceret isrl. nequaquam abiit ut
ante perrexerat ut augurium quereret. sed
dirigens contra desertum uultum suum.
et eleuans oculos uidit isrl in tentoriis com
morantem per tribus suas. Et irruente in se
spu dei. assumpta parabola sua ait. Dixit
balaam filius beor. Dixit homo cuius ob
turatus est oculus. Dixit auditor sermonum dei.
qui uisionem omnipotentis intuitus est.
qui cadit et sic aperiuntur oculi eius. Quam
pulchra tabernacula tua iacob. et tentoria tua
isrl. ut ualles nemorose. ut horti iuxta flu
uios irrigui. ut tabernacula que fixit dns. quasi
cedri prope aquas. Fluet aqua de situla eius. et
semen illius erit in aquas multas. Tolletur
propter agag rex eius. et auferetur regnum
illius. Ds eduxit illum de egipto. cuius for
titudo similis est rinocerotis. Deuorabunt
gentes hostes illius. ossaque illorum confringet

et perforabunt sagittis. Accubans dormiuit
ut leo. et quasi leena. quam suscitare nullus
audebit. Qui benedixerit tibi. erit et ipse
benedictus. qui maledixerit tibi in male
dictione reputabitur. Iratusque balach contra
balaam. complosis manibus ait. Ad male
dicendum inimicis meis uocaui te. quibus econ
trario tertio benedixisti. Reuertere ad locum
tuum. Decreueram quidem magnifice ho
norare te. sed dns priuauit te honore dispo
sito. Respondit balaam ad balach. Nonne
nunciis tuis quos misisti ad me dixi. Si de
derit michi balach plenam domum suam
argenti et auri. non potero preterire sermonem
dni dei mei. ut uel boni quid uel mali pro
feram ex corde meo. sed quicquid dns dixerit
hoc loquar. Uerumtamen pergens ad populum
meum dabo consilium. quid populus tuus
huic populo faciet extremo tempore. Sump
ta igitur parabola sua rursum ait. Dixit bala
am filius beor. Dixit homo cuius obturatus
est oculus. dixit auditor sermonum dei. qui nouit
doctrinam altissimi et uisiones omnipo
tentis uidet. qui cadens apertos habet
oculos. Uidebo eum sed non modo. intuebor
illum sed non prope.

Orietur stella ex iacob. et consurget homo
de isrl. Et percutiet duces moab. uasta
bitque omnes filios seth. et erit ydumea pos
sessio eius. Hereditas seir cedet inimicis
suis. isrl uero fortiter aget. De iacob erit qui
dominetur. et perdat reliquias ciuitatis.
Cumque uidisset amalech. assumens parabo
lam ait. Principium gentium amalech.
cuius extrema perdentur. Uidit quoque cineum.
et assumpta parabola ait. Robustum est
quidem habitaculum tuum. sed si in petra
posueris nidum tuum et fueris electus de
stirpe cain quamdiu poteris permanere. As
sur enim capiet te. Assumptaque parabola

iterum loquutus est. Heu quis victurus est
quando ista faciet ds. Venient in trierib
de italia. supabunt assirios. uastabuntq;
hebreos. et ad extremum etiam ipsi pibunt.
Surrexitq; balaam et reuersus est in locu
suum. balac quoq; uia qua uenerat rediit.
Morabatur autem eo tempore XXV.
isrl in sethim. et fornicatus e populus
cum filiabus moab. que uocauerunt eos ad
sacrificia sua. At illi comederunt et adora
uerunt deos earu. initiatusq; est isrl beel XXVI
phegor. Et iratus dns ait ad moysen. Tolle
cunctos principes populi et suspende eos cont
solem in patibulis. ut auertatur furor meus
ab isrl. Dixitq; moyses ad iudices isrl. Occidat unusq;
pximos suos q initiati st beelphegor. Et ecce unus
de filiis isrl intrauit coram fratribus suis ad
scortum madianitem. uidente moyse et omi
turba filiorum isrl. qui flebant ante fores
tabnacli. Quod cum uidisset phinees filius
eleazari filii aaron sacerdotis. surrexit de me
dio multitudinis. et arrepto pugione ingss
e post uirum isrlitem in lupanar. et pfodit
ambos simul uirum scilicet et mulierem
in locis genitalibus. Cessauitq; plaga a filiis
isrl. et occisi sunt uiginti quatuor milia ho
minu. Dnsq; dixit ad moysen. Phinees fi
lius eleazari filii aaron sacerdotis. auertit
iram meam a filiis isrl. quia zelo meo commo
tus est contra eos. ut non ipse delerem filios
isrl in zelo meo. Idcirco loquere ad eum. Ecce
do ei pacem federis mei. et erit tam ipsi qua
semini eius pactum sacerdotii sempiternum.
quia zelo zelatus est p deo suo et expiauit sce
lus filiorum isrl. Erat autem nomi uiri isrlite
qui occisus e cum madianitide zambri filius
salu. de cognatione et tribu symeonis. Por
ro mulier madianitis que pariter interfecta e
uocabatur corbi filia sur nobilissimi pncipis
madianitar.

Locutusq; e dns ad moysen dicens. Hostes uos
sentiant madianite et percutite eos. quia et ip
si hostiliter egerunt contra uos. et decepe in
insidiis p ydolum phogor. et corbi filiam du
cis madian sororem suam. que pcussa e in die
plage p sacrificio phegor. Postquam noxio
rum sanguis effusus e. dixit dns ad moysen
et eleazarum filium aaron sacerdote. Nume
rate omnem summam filioru isrl a uiginti
annis et supra p domos et cognationes suas.
cunctos qui possunt ad bella pcedere. Locu
ti sunt itaq; moyses et eleazar sacerdos in ca
pestribus moab supra iordanem contra iericho.
ad eos qui erant a uiginti annis et supra. sicut
dns impauerat. quorum iste est numer. Ru
ben pmogenitus isrl. Huius filius enoch a
quo familia enochitarum. et phallu a quo
familia phalluitaru. et esrom a quo familia
esromitarum. et carmi a quo familia carmitar.
He sunt familie de stirpe ruben. quaru nu
merus inuentus e quadraginta tria milia et
septingenti triginta. Filius phallu heliab.
Huius filii namuel et dathan et abyron. Isti
sunt dathan et abyron principes populi. qui
surrexerunt contra moysen et aaron in sedici
one chore quando contra dnm rebellauerunt.
et apiens tra os suu deuorauit chore morientib; plu
rimis. quando combussit ignis ducentos qinq
ginta uiros. Et factu e grande miraclm. ut
chore pereunte filii ei n morerentur. Filii syme
on p cognationes suas. Namuel. a quo familia
namuelitar. Iamin. a quo familia iaminitaru.
Iachi. a q familia iachinitar. Zare. a q familia za
reitaru. Saul a q familia saulitar. He st familie
de stirpe symeon. quar omis numerus fuit uiginti
duo milia ducentoru. Filii aut gad p cogna
tiones suas. Sephon. a quo familia sephonitar.
Aggi. a quo familia aggitarum. Suni. a quo
familia sunitar. Ozni. a quo familia oznitar.
Her. a quo familia heritar. Arod. a quo familia

arodıtarum. anel a quo familia aneli̇tarum.
Iste sunt familie gad: quarū omnis numer⁹
fuit quadraginta milia quingentorū. Filii
iuda her et onan: qui ambo mortui sunt in
terra chanaan. fueruntq; filii iuda p̄ cogna
tiones suas. Sela a quo familia selaitarum.
Phares: a quo familia pharesitarum. Zare:
a quo familia zareitarū. Porro filii phares
esrom a quo familia esromitarum: et amul.
a quo familia amulitarum. Iste sunt fami
lie iuda: quarum omnis numerus fuit. septu
aginta milia quingentorum. Filii ysachar p̄
cognationes suas. Thola: a quo familia tho
laitarū; Phua: a quo familia phuaitarum.
Iasub: a quo familia iasubitarum. Semram: a quo
familia semranitarum. He sunt cognationes
ysachar: quarū numerus fuit. lxiiii. milia
trecentorum. Filii zabulon p̄ cognationes suas;
Sared: a quo familia sareditarum. Helon: a quo
familia helonitarum. Ialel: a quo familia ialelita
rū. He sunt cognationes zabulon: quarū nu
merus fuit. lx. milia quingentorum. Filii ioseph
p̄ cognationes suas: manasse et effraim.
De manasse ortus est machir: a quo familia
machiritarum. Machir genuit galaad: a quo
familia galaaditarū. Galaad habuit filios
hiezer a quo familia hiezeritarū: et elech a quo
familia elechitarū: et asriel a quo familia
asrielitarū: et sechē a quo familia sechemi
tarū. et semida a quo familia semidaitarū:
et epher a quo familia epheritarum. Fuit autem
epher pater salphaad qui filios non habebat
sed tantū filias: quarum ista sunt nomina.
Maala. et noa. et egla. et melcha. et thersa; He
sunt familie manasse: et numerus earum. l. ii.
milia septingentorum. Filii autem ephraim p̄ co
gnationes suas: fuerunt hi. Sutala. a quo fa
milia sutalanitarum. Becher: a quo familia be
cheritarum; Tehen. a quo familia tehenitarum. Por
ro filius sutala fuit heran: a quo familia herani

tarum. He sunt cognationes filiorū effraim.
quarum numerus fuit triginta duo milia
quingentorum. Isti sunt filii ioseph. p̄ fa
milias suas. Filii beniamin in cognationib⁹
suis; Bale a quo familia baleitarum; Azbel: a quo
familia azbelitarum; Ahiram: a quo familia ahi
ramitarū; Supham. a quo familia suphami
tarum; Hupham: a quo familia uphamitarum.
Filii bale ared et noeman. De ared familia
areditarum. De noeman familia noema
itarum. Hi sunt filii beniamin p̄ cognati
ones suas: quorum numerus quadraginta
quinque milia sexcentorum. Filii dan p̄ cog
nationes suas. Suam: a quo familia suami
tarum. He sunt cognationes dan p̄ familias su
as. Omnes fuere suamitę: quorum numerus erat.
lxiiii. milia quadringentorum. Filii aser p̄ cog
nationes suas; Iemna. a quo familia iemnaitarum.
Iessui: a quo familia iessuitarum. Brie: a quo fa
milia brieitarum. Filii brie. haber. a quo familia
haberitarum: et melchiel. a quo familia melchi
elitarum. Nomen autem filie aser: fuit sara. He
cognationes filiorum aser: et numer⁹ eorum. l. tria
milia quadringentorum. Filii neptalim p̄ cog
nationes suas; Iesiel. a quo familia iesielitarum:
guni a quo familia gunitarum. Ieser. a quo
familia ieseritarum: sellem. a quo familia selle
mitarum. He sunt cognationes filiorum neptalim
p̄ familias suas: quarum numerus. xl. quinque
milia quadringentorum. Ista est summa filiorum israel
qui recensiti sunt: sexcenta milia. et mille sep
tingenti. triginta. Locutusq; est dominus ad moy
sen dicens. Istis dividetur terra iuxta numerū
vocabulorum in possessiones suas. Pluribus ma
iorem partem dabis: et paucioribus minorem.
Singulis sicut nunc recensiti sunt tradetur pos
sessio: ita dumtaxat. ut sors terrā tribubus dividat
et familiis. Quicquid sorte contigerit: hoc vel plu
res accipiant vel pauciores. Hic quoq; est nu
merus filiorum levi: p̄ familias suas. Gerson a

a q̄ familia gersonitar̄. Caath. a q̄ familia caathitarū. Merari. a q̄ familia meraritar̄. He s̄ familie
leui. familia lobni. familia hebroni. familia
moli. familia musi. familia chori. At u̅
caath genuit amram. qui habuit uxorem
iocabeth filiam leui. que nata est in egip
to. Hec genuit uiro suo amrā filios aaron et
moysen. et mariam sororem eorū. De aa
ron orti sunt nadab et abiu. eleazar. et
ythamar. Quorum nadab et abiu mortui
sunt cum obtulissent ignem alienum
corā domino. Fueruntq; om̄s q̄ numerati
sunt uiginti tria milia generis masculini.
ab uno mense et supra. qui non sunt recen
siti inter filios isrl̄. nec eis cum ceteris data
est possessio. Hic est numerus filiorum isrl̄.
qui descripti sunt a moyse et eleazaro sacerdo
te in campestribus moab. supra iordanen
contra iericho. Inter quos nullus fuit eorum
qui ante numerati sunt a moyse et aaron
xxvii. in deserto synai. Predixerat enim dn̄s quod
omnes morerentur in solitudine. nullusq;
remansit ex eis n̄ caleph filius iephone et
iosue filius nun. Accesserunt autem filie
salphaad filii epher. filii galaad. filii machir
filii manasse qui fuit filius ioseph. quarum
sunt hec nomina. maala. et noa. et egla. et
melcha. et thersa. steteruntq; coram moy
se et eleazaro sacerdote. et cunctis p̄ncipib;
populi ad ostium tabnaculi federis. atq; dix
erunt. Pater noster mortuus ē in deserto. nec
fuit in seditione que concitata ē contra do
minū sub chore. s; in peccato suo mortuus
est. hic n̄ habuit mares filios. Cur tollit̄ nom̄
illius de familia sua. quia n̄ habuit filiū.
date nob possessionem inter cognatos pat̄s
nri. Retulitq; moyses causam earum ad iu
dicium dn̄i. Qui dixit ad eum. Iustam rem
postulant filie salphaad. Da eis possessionē
inter cognatos patris sui. et ei in hereditate

succedant. Ad filios autem isrl̄ loqueris hec.
Homo cum mortuus fuerit absq; filio. ad
filiam eius transibit hereditas. Si filiam n̄
habuerit. habebit successores fr̄s suos.
Quod et si fr̄s non fuerint. dabitis heredi
tatem fratribus patris eius. Sin aut̄ nec pa
truos habuerit. dabitur hereditas his qui
ei proximi sunt. Eritq; hoc filiis isrl̄ sc̄m le
ge ppetua. sicut precepit dn̄s moysi.
Dixit quoq; dn̄s ad moysen. Ascende in
montem istum abarim. et contempla
re inde terram quam daturus sum filiis
isrl̄. Cumq; uideris eam. ibis et tu ad popu
lum tuū. sicut iuit frater tuus aaron. q̄a
offendistis me in deserto syn in contradic
tione multitudinis. nec scificare me volu
istis coram ea sup aquas. He sunt
aque contradictionis in chades deserti sin.
Cui respondit moyses. Prouideat dn̄s deus
spiritu omnis carnis hominē qui sit sup
multitudinem hanc. et possit exire et in
trare ante eos. et educere eos et introduce
re. ne sit populus dn̄i sicut oues absq; pastore.
Dixitq; dn̄s ad moysen. Tolle iosue filiū nun uirū in
q̄ est sp̄c dī. et pone manū tuā sup eū. Q̄ stabit co
ram eleazaro sacerdote. et om̄i multitudine. et
dabis ei precepta cunctis uidentib;. et partem
glorie tue ut audiat eum om̄is synagoga. fi
liorum isrl̄. Pro hoc siquid agendū erit. eleazar
sacerdos consulet dn̄m. Ad u̅bum ei egredietur
et ingredietur ipse et om̄s filii isrl̄ cum eo. et
cetā multitudo. Fecit moyses ut p̄ceperat dn̄s.
Cumq; tulisset iosue statuit eum coram eleaza
ro sacerdote. et om̄i frequentia popli. et impo
sitis capiti eius manib; cuncta replicauit que
xxviii mandauerat dn̄s. Dixit quoq; dn̄s ad moysen.
Precipe filiis isrl̄. et dices ad eos. Oblationē meā
et panē. et incensum odoris suauissimi. offer
te p temporia sua. Hec sunt sacrificia que offer
re debetis. Agnos anniculos inmaculatos du

os cotidie in holocaustum sempiternum. Unum offeretis mane et alterum ad uesperam. Decimam partem ephi simile que conspersa sit oleo purissimo et habeat quartam partem hin. Holocaustum iuge est quod obtulistis in monte synai in odorem suauissimum incensi domini et libabitis uini quartam partem hin per agnos singulos in sanctuario domini. Alterumque agnum similiter offeretis ad uesperam iuxta omnem ritum sacrificii matutini et libamentorum eius oblationem suauissimi odoris domino. Die autem sabbati offeretis duos agnos anniculos immaculatos et duas decimas simile oleo conspersae in sacrificio et liba que rite funduntur per singula sabbata in holocaustum sempiternum. In kalendis autem id est mensium exordiis offeretis holocaustum domino uitulos de armento duos arietem unum agnos anniculos immaculatos septem et tres decimas simile oleo conspersae in sacrificio per singulos uitulos et duas decimas simile oleo conspersae per singulos arietes et decimam decime simile ex oleo in sacrificio per agnos singulos. Holocaustum suauissimi odoris atque incensi est domino. Libamenta autem uini que per singulas fundenda sunt uictimas ista erunt. Media pars hin per uitulos singulos tertia per arietem et quarta per agnum. Hoc erit holocaustum per omnes menses qui sibi anno uertente succedunt. Hircus quoque offeretur domino pro peccatis in holocaustum sempiternum cum libamentis suis. Mense autem primo quartadecima die mensis phase domini erit et quintadecima die sollempnitas. Septem diebus uescentur azimis quarum dies prima et uenerabilis et sancta erit. Omne opus seruile non facietis in ea offeretisque incensum holocaustum domino uitulos de armento duos arietem unum agnos anniculos immaculatos septem et sacrificia singulorum ex simila que conspersa sit oleo tres decimas per singulos uitulos et duas decimas per arietem et decimam decime per agnos singulos id est per septem agnos et hircum pro peccato unum ut expietur pro uobis preter holocaustum matutinum quod semper offeretis. Ita facietis per singulos dies septem dierum in fomitem ignis et in odorem suauissimum domino qui surget de holocausto et de libationibus singulorum. Dies quoque septimus celeberrimus et sanctus erit uobis, omne opus seruile non facietis in eo. Dies etiam primitiuorum quando offeretis nouas fruges domino expletis ebdomadibus uenerabilis et sancta erit. Omne opus seruile non facietis in ea offeretisque holocaustum in odorem suauissimum domino uitulos de armento duos arietem unum agnos anniculos immaculatos septem atque in sacrificiis eorum simile oleo conspersae tres decimas per singulos uitulos. per arietem duas. per agnos decimam decime. qui simul sunt agni septem. hircum quoque qui mactatur pro expiatione preter holocaustum sempiter-
num et liba eius. Immaculata offere-
tis omnia cum libationibus suis. Mensis XXI
etiam septimi prima dies uenerabilis et sancta erit uobis, omne opus seruile non facietis in ea quia dies clangoris est et tubarum offeretisque holocaustum in odorem suauissimum domino uitulum de armento unum. arietem unum. agnos anniculos immaculatos septem et in sacrificiis eorum simile oleo conspersae tres decimas per singulos uitulos. duas decimas per arietem unam decimam per agnum qui simul sunt agni septem. et hircum pro peccato qui offertur in expiationem populi preter holocaustum kalendarum cum sacrificiis suis. et holocaustum sempiternum cum libationibus solitis. eisdem cerimoniis offeretis in odorem suauissimum incensum domino. Decima quoque dies huius mensis septimi erit uobis sancta, atque ue

nerabilis. et affligetis animas uestras. Omne
opus seruile non facietis in ea. offeretisque
holocaustum domino in odorem suauissimum
uitulum de armento unum. arietem unum. agnos
anniculos immaculatos septem. et in sacri
ficiis eorum simile oleo conspersę tres deci
mas per uitulos singulos. duas decimas per
arietem. decimam decimę per agnos singulos.
qui simul sunt agni septem. et hircum pro
peccato. absque his que offerri pro delicto solet
in expiationem et holocaustum sempiternum in
sacrificio et libaminibus eorum. Quintadec
ima uero die mensis septimi que uobis erit sancta
atque uenerabilis. omne opus seruile non fa
cietis in ea. sed celebrabitis sollempnitatem domino
septem diebus. offeretisque holocaustum in
odorem suauissimum domino. uitulos de armen
to tredecim. arietes duos. agnos anniculos
immaculatos quattuordecim. et in libamentis
eorum simile oleo conspersę tres decimas per
uitulos singulos qui sunt simul uituli tre
decim. et duas decimas ariete uno. id est si
mul arietibus duobus. et decimam decimę ag
nis singulis qui sunt simul agni quattuor
decim. et hircum pro peccato absque holocau
sto sempiterno. et sacrificio et libamine eius.
In die altero offeretis uitulos de armento
duodecim. arietes duos. agnos anniculos
immaculatos quattuordecim. sacrificiaque et
lybamina singulorum per uitulos et arietes et
agnos rite celebrabitis. et hyrcum pro pecca
to. absque holocausto sempiterno sacrificio
que eius et libamine. Die tertio offeretis uitu
los undecim. arietes duos. agnos anniculos
immaculatos quattuordecim. sacrificiaque et
libamina singulorum per uitulos et arietes
et agnos rite celebrabis. et hyrcum pro pec
cato absque holocausto sempiterno et sacri
ficio eius et libamine. Die quarto offeres
uitulos decem. arietes duos. agnos anniculos

immaculatos quattuordecim. sacrificiaque et ly
bamina singulorum per uitulos et arietes et
agnos rite celebrabis. et hircum pro peccato abs
que holocausto sempiterno sacrificioque eius et
libamine. Die quinto offeres uitulos nouem.
arietes duos. agnos anniculos immaculatos
quattuordecim. sacrificiaque et libamina sin
gulorum per uitulos et arietes. et agnos rite
celebrabis. et hircum pro peccato absque holo
causto sempiterno sacrificioque eius et liba
xxx. mine. Die sexto offeres uitulos octo. et arie
tes duos. agnos anniculos immaculatos
quattuordecim. sacrificiaque et libamina sin
gulorum per uitulos et arietes et agnos rite ce
lebrabis. et hircum pro peccato absque holocausto
sempiterno. sacrificioque eius et libamine.
Die septimo offeres uitulos septem. arietes
duos. agnos anniculos immaculatos. xiiii. sa
crificiaque et libamina singulorum per uitulos
et arietes et agnos rite celebrabis. et hircum
pro peccato absque holocausto sempiterno sacri
ficioque eius et libamine. Die octauo qui est
celeberrimus omne opus seruile non facie
tis. offerentes in odorem suauissimum holo
caustum domino. uitulum unum. arietem unum.
agnos anniculos immaculatos septem. sacrifi
ciaque et libamina singulorum per uitulos et ari
etes et agnos rite celebrabis. et hircum pro pec
cato. absque holocausto sempiterno. sacrificio
que eius et libamine. Hec offeretis domino in sol
lempnitatibus uestris. preter uota et oblationes
spontaneas. in holocausto. in sacrificio in li
bamine. et in hostiis pacificis.
Narrauitque moyses filiis israhel omnia que ei
dominus imperauerat. Et locutus est ad prin
cipes tribuum filiorum israhel. Iste est sermo quem
precepit dominus. Si quis uirorum uotum domino uo
uerit. aut se constrinxerit iuramento. non faciet
irritum uerbum suum. sed omne quod promisit
implebit. Mulier si quippiam uouerit et se

constrinxerit iuramento. que est in domo pa
tris sui et in etate adhuc puellari. si cognouerit
pater uotum quod pollicita est et iuramentum
quo obligauit animã suã et tacuerit. uoti rea
erit; Quicquid pollicita est et iurauit opere
cõplebit. Sin autem statim ut audierit contra
dixerit pater. et uota et iuramenta eius irri
ta erunt. nec obnoxia tenebitur sponsioni.
eo quod contradixerit pater. Si maritum ha
buerit et uouerit aliquid. et semel uerbum
de ore eius egrediens animam illius obliga
uerit iuramento. quo die audierit uir et non
contradixerit. uoti rea erit. reddet quodcumq;
promiserat. Sin autem audiens statim contradix
erit. et irritas fecerit pollicitationes eius uer
baq; quibus obstrinxerat animam suam. pro
picius ei erit dñs. Vidua et repudiata quic
quid uouerint reddent. Uxor in domo uiri
cum se uoto constrinxerit et iuramento. si
audierit uir et tacuerit nec contradixerit
sponsioni reddet quodcumq; promiserat. Si
autem extemplo contradixerit. non tenebitur
promissionis rea. quia maritus contradixit.
et dñs ei propicius erit. Si uouerit et iuramto
se constrinxerit. ut per ieiuniũ uel ceterarũ rerũ
abstinentiam affligat animam suam. in ar
bitrio uiri erit ut faciat siue non faciat. Qđ
si audiens uir tacuerit. et in alteram diẽ distu
lerit sententiam. quicquid uouerat atq; pro
miserat reddet. quia statim ut audiuit tacuit.
Sin autem contradixit postquã rescivit. por
tabit ipse iniquitatem eius. Iste sunt leges
quas constituit dñs moysi. inter uirũ et ux
orem. inter patrem et filiam. que in puellari
adhuc etate ẽ. et que manet in parentis domo.
Locutus q; ẽ dñs ad moysen XXXI.
dicens. Ulciscere prius filios isrt de madia
nitis. et sic colligeris ad populum tuũ. Sta
timq; moyses. Armate inquit ex uobis ui
ros ad pugnam. qui possint ultionẽ dñi expe
tere de madianitis. Mille uiri de singulis tri
bubus eligantur ex isrl qui mittantur ad bel
lũ. Dederuntq; millenos de cunctis tribub;
id est duodeci milia expeditorum ad pug
nam. quos misit moyses cum filio eleazari
sacerdotis phinees. Uasa q; scã et tubas ad
clangendum tradidit ei. Cumq; pugnassent
contra madianitas atq; uicissent. omnes
mares eorum occiderunt. et reges eorum.
eui. et recem. et sur. et ur. et rebe. quinq;
principes gentis. balaam quoq; filiũ beor
interfecerunt gladio. ceperuntq; mulieres
eorum et paruulos. omniaq; pecora et cunctã
supellectilem. quicqđ habere poterant de
populati sunt. Tam urbes quam uicos et
castella flamma consumpsit; Et tulerunt p
dam et uniuersa que ceperant tam ex hominib;
quam ex iumentis. et adduxerunt ad moysen
et eleazarum sacerdotẽ. et ad omnem multi
tudinem filiorũ isrt. Reliqua etiam utensilia
portauerunt ad castra. in campestrib; moab
supra iordanem contra iericho. Egressi st
autem moyses et eleazar sacerdos. et omis
principes synagoge in occursum eorũ extra
castra. iratusq; moyses principib; exercitus.
tribunis et centurionib; qui uenerant de
bello ait. Cur feminas reseruastis? Nonne iste
sunt que deceperunt filios isrt ad suggestionem
balaam. et preuaricari uos fecerunt in dño sup
peccato phegor. et percussus est populus.
Ergo cunctos interficite quicqđ est generis mas
culini etiam paruulos. et mulieres que noue
runt uiros in coitu iugulate; Puellas aut et
omnes feminas uirgines reseruate uobis. et ma
nete extra castra vii. diebus. Qui occiderit homi
nem. uel occisum tetigerit. lustrabitur die tercio.
et septimo. et de omni preda. siue uestimentum
fuerit. siue uas. et aliquid in utensilia preparatũ
de caprarum pellibus. et pilis. et ligno. expiabitur.
Eleazar quoq; sacerdos ad uiros exercitus q

pugnauerant sic locutus e. Hoc e preceptu
legis quod mandauit dns moysi. Aurum
et argentum. et es et ferru. et stagnu et
plumbu. et omne quod potest transire p
flammas: igne purgabitur. Quicquid au
ignem non potest sustinere: aqua scificati
onis purgabitur; Et lauabitis uestimenta
ura die septimo: et purificati postea castra
intrabitis.

Dixit q: dns ad moysen. Tollite summam
eorum que capta sunt ab homine usq:
ad pecus. tu et eleazar sacerdos. et principes
uulgi. diuides q: ex equo pdam inter eos
qui pugnauerunt et egressi sunt ad bellu.
et inter omnem reliquam multitudinem.
et separabis parte dno ab his qui pugnaue
runt. et fuerunt in bello unam animam.
de quingentis. tam ex hominib: quam ex
bubus. et asinis. et ouibus: et dabis eam
eleazaro sacerdoti. quia primicie dni sunt.
Ex media quoq: parte filiorum isrl accipi
es quinquagesimu caput hominu. et bou.
et asinorum. et ouium. cunctorumq: animan
tium: et dabis ea leuitis qui excubant in
custodiis tabnacli dni. Feceruntq: moyses
et eleazar sicut preceperat dns. Fuit autem p
da quam exercitus ceperat. ouium sexcenta
septuaginta quinq: milia. bou septuagin
ta duo milia. asinoru sexaginta milia. et
mille. anime hominu sexus feminei que
n cognouerunt uiros triginta duo milia.
Dataq: est media pars his qui in prelio
fuerant. ouiu trecenta triginta septe mi
lia. quingenti. e quibus in partem domini
supputate sunt oues sexcente. lxxv. et de
bubus. xxxvi. milib. boues. lxxii. de asi
nis. xxx. milibus quingentis. asini. lx. un.
de animab: hominu sedecim milib: cesse
runt in partem dni. xxx. due anime. Tra
diditq: moyses numerum primiciarum dni

eleazaro sacerdoti. sicut ei fuerat imperatu:
ex media parte filiorum isrl qua separauerat
his qui in prelio fuerant. De media u par
te que contigerat reliq multitudini id e
de ouibus trecentis triginta septe milib quingentis.
et de bubus triginta sex milib: et de asinis
triginta milib: quingentis. et de hominib
sedecim milib: tulit moyses quinquagesi
mum caput: et dedit leuitis qui excuba
bant in tabnaclo dni. sicut preceperat dns.
Cumq: accessissent principes exercitus ad moy
sen et tribuni centuriones q: dixerunt. Nos
serui tui recensuim numerum pugnatoru
quem habuimus sub manu nra: et ne unus
quidem defuit; Ob hanc causam offerimus
in donariis dni singli quod in pda auri po
tuimus inuenire: periscelidas. et armillas.
anulos et dextralia. ac murenulas. ut depre
ceris p nobis dnm. Susceperuntq: moyses et
eleazar sacerdos omne auru in diuisis specie
bus. pondo sedecim milia quin
gentos quinquaginta siclos. a tribunis et
centurionibus. unusquisq: enim quod
in pda rapuerat suu erat. et susceptum in
tulerunt in tabnaclm testimonii in monim
XXXII tum filiorum isrl coram dno. Filii aut ruben
et gad habebant pecora multa. et erat illis
in iumentis infinita substantia. Cumq: ui
dissent iazer et galaad aptas alendis anima
libus terras: uenerunt ad moysen et ad ele
azarum sacerdotem. et principes multitudi
nis atq: dixerunt. Astaroth. et dibon. et iazer.
et nemra. esebon. et eleale. et saban. et nabo. et
beon. terra quam pcussit dns in conspectu
filiorum isrl. regionis uberrime e ad pastu
animalium. et nos serui tui habemus iumenta
plurima; Precamurq: si inuenimus gram co
ram te. ut des nobis famlis tuis eam in pos
sessionem: nec facias nos transire iordane.
Quibus respondit moyses. Numquid frs

uri ibunt ad pugnam? et uos hic sedebitis?
Cur subuertitis mentes filiorum isrl ne tran
sire audeant in locum quem eis daturus est
dns? Nonne ita egerunt patres uri quando
misi de cades barne ad explorandā terrā? Cumq;
uenissent usq; ad uallē botri lustrata omi regione
subuerterunt cor filiorum isrl ut non intrarent
fines quos eis dedit dns. Qui iratus iurauit
dicens. Si uidebunt homines isti qui ascen
derunt ex egypto a uiginti annis et supra ter
ram quam sub iuramto pollicitus sum abra
ham. ysaac. et iacob. et noluerunt sequi me
preter caleph filium iephone zenezeum. et io
sue filium nun. isti impleuerunt uoluntatē
meam. Iratusq; dns aduersum isrl. circumduxit
eum p desertum quadraginta annis. donec
consumeretur uniusa generatio que fecerat
malum in conspectu eius. Et ecce inquit uos
surrexistis p patribus uris. incrementa et alum
ni hominū peccatorum. ut augeretis furorem
dni contra isrl. Quod si nolueritis eum sequi
in solitudine populū derelinquet. et uos cau
sa eritis necis omnium. At illi ppe accedentes.
dixerunt. Caulas ouium fabricabimus. et
stabula iumentorum. paruulis quoq; nris urbes
munitas. Nos autē ipsi armati et accincti pge
mus ad prelium ante filios isrl. donec intro
ducamus eos ad loca sua. Paruuli nri et qc
quid habere possumus. erunt in urbibus
muratis. propter habitatorum insidias. Non re
uertemur in domos nras usq; dum possi
deant filii isrl hereditatem suam. nec qcq̄
querimus trans iordanem quia iam habe
mus hereditatem nram in orientali eius
plaga. Quibus moyses ait. Si facitis quod p
mittitis expediti pgite coram dno ad pug
nā. omnis uir bellator armatus iordanē transe
at. donec subuertat dns inimicos suos et
subiciatur ei omnis terra. tunc eritis incul
pabiles et apud deum et apud isrl. et opti

nebitis regiones quas uultis coram dno.
Sin autē quod dicitis non feceritis. nulli du
biū quin peccetis in dnm. et scitote qm pec
catum urm apphendet uos. Edificate g
urbes paruulis uris. et caulas ac stabula
ouibus ac iumentis. et quod polliciti estis
implete. Dixeruntq; filii gad et ruben ad
moysen. Serui tui sumus. faciemus quod
iubet dns. Paruulos nros et mulieres et
pecora ac iumenta relinquemus in urbibus
galaad. nos autē famuli tui omnes expe
diti pgemus ad bellum. sicut tu dne lo
queris. Precepit g moyses eleazaro sacer
doti et iosue filio nun. et principibus fa
miliarū p tribus isrl. et dixit ad eos. Si tran
sierint filii gad et filii ruben uobiscum
iordanem omnes armati ad bellum corā
dno. et uobis fuerit terra subiecta. date eis
galaad in possessionem. Sin autē noluerint
transire uobiscum in terram chanaan. inter
uos habitandi accipiant loca. Responde
runtq; filii gad et filii ruben. Sicut locu
tus ē dns seruis suis. ita faciemus. Ipsi
armati pgemus coram dno in terrā cha
naan. et possessionem nos suscepisse confi
temur trans iordanem. Dedit itaq; moyses
filiis gad et ruben. et dimidie tribui ma
nasse filii ioseph. regnum seon regis amor
rei. et regnum og regis basan. et terram
eorum cum urbibus suis p circuitū. Igitur
extruxerunt filii gad dibon. et astaroth. et
aroer. et rooth. sophan. et iazer. et iecaa
et beth nemra. et betharam urbes mu
nitas. et caulas pecoribus suis. Filii u
ruben edificauerunt esebon. et eleale. et
cariathaim. et nabo. et balmeon. uersis
nominibus. sabama quoq; imponentes
uocabula urbibus quas extruxerant.
Porro filii machir filii manasse pexerunt
in galaad et uastauerunt eam. interfecto

amorreo habitatore eius. Dedit g moyses
terram galaad machir filio manasse
qui habitauit in ea. Iair autem filius ma
nasse abiit et occupauit uicos eius quos
appellauit auothiair id est uillas iair.
Nobe quoque perrexit et apphendit canath.
cum uiculis suis. uocauitque eam ex nomi
ne suo nobe. He sunt mansiones filiorum
isrl. qui egressi sunt de egipto. p turmas
suas in manu moysi. et aaron quas descp
sit moyses iuxta castrorum loca. que do
xxxiii mini iussione mutabant. Profecti g de ra
messe mense primo quintadecima die msi
primi fecerunt altera die phase filii isrl.
in manu excelsa. uidentibus cunctis egip
tiis. et sepelientibus primogenitos quos p
cusserat dns. nam et in diis eorum exer
cuerat ultionem. castrametati sunt in so
coth. et de sochot uenerunt ethan. que
est in extremis finibus solitudinis. Inde
egressi uenerunt contra phiairoth que
respicit beelsephon. et castrametati sunt
contra magdalum. Profectique de phiairoth
transierunt p medium mare in solitudinem. et am
bulantes tribus diebus p desertum ethan.
castrametati sunt in mara. Profectique de
mara uenerunt in helim. ubi erant duo
decim fontes aquarum. et lxx. palme. ibi
que castrametati sunt. Sed et inde egressi fix
erunt tentoria sup mare rubrum. Profectique de
mari rubro castrametati sunt in deserto
sin. Unde egressi uenerunt in depcha.
Profectique de depcha castrametati sunt in alus.
Egressi de alus raphidim fixerunt tentoria
ubi aqua populo defuit ad bibendum. Pro
fectique de raphidim castrametati sunt in
deserto synai. Sed et de solitudine synai egres
si uenerunt ad sepulchra concupiscentie.
Profectique de sepulchris concupiscentie ca
strametati sunt in aseroth. Et de aseroth

uenerunt in rethma. Profectique de rethma ca
strametati sunt in rethmonphares. Unde egre
ssi uenerunt in lebna. Et de lebna castrameta
ti sunt in ressa. Egressi de ressa uenerunt in
ceelatha. Unde pfecti castrametati sunt in mon
te sepher. Egressi de monte sepher uene
runt in arada. Inde pficiscentes castrame
tati sunt in maceloth. Profectique de maceloth
uenerunt in thaath. De thaath castrametati
sunt in thare. Unde egressi fixerunt tentoria in
methca. Et de methca castrametati sunt in
esmona. Profectique de esmona uenerunt in
moseroth. Et de moseroth castrametati sunt
in baneiacan. Egressique de baneiachan ue
nerunt in montem galaad. Inde pfecti castra
metati sunt in iethebatha. Et de iethebatha ue
nerunt in hebrona. Egressique de hebrona ca
strametati sunt in asiongaber. Inde profecti
uenerunt in desertum sin. hec est chades.
Egressique de chades castrametati sunt in
monte hor in extremis finibus terre edom.
Ascenditque aaron sacerdos in montem hor
iubente dno. et ibi mortuus est anno qua
dragesimo egressionis filiorum isrl ex egipto.
mense quinto prima die mensis. cum esset
annorum centum uiginti trium. Audiuitque
chananeus rex arad qui habitabat ad meri
diem in terra chanaan uenisse filios isrl. Et
pfecti de monte hor castrametati sunt in sal
mona. Unde egressi uenerunt in phinon.
Profectique de phinon castrametati sunt in
oboth. Et de oboth uenerunt in ieabarim
que est in finibus moabitarum. Profectique de
ieabarim fixerunt tentoria in dibongad. Unde
egressi castrametati sunt in helmondeb
lataim. Egressique de helmondeblataim ue
nerunt ad montes abarim contra nabo.
Profectique de montibus abarim transierunt
ad campestria moab sup iordanem contra ihe
richo. ibique castrametati sunt de bethsimoth

usq; ad bellsathim in planiciib; locis moabita
rum: ubi locutus est dns ad moysen. Preci
pe filiis isrt et dic ad eos. Quando transieritis
iordanem intrantes terram chanaan: disp di
te cunctos habitatores regionis illius. confri
gite titulos et statuas comminuite. atq; oia
excelsa uastate. mundantes terram et habi
tantes in ea. Ego enim dedi uobis illam in
possessionem: quam diuidetis uobis sorte.
Pluribus dabitis latiorem: et paucis angu
stiorem. Singlis ut sors ceciderit ita tribuetr
hereditas. P tribus et familias possessio di
uidetur. Si autem nolueritis interficere ha
bitatores terre qui remanserint. erunt uob
quasi claui in oclis. et lancee in laterib. et ad
uersabuntur uobis in terra habitationis
ure. et quicquid illis facere cogitaueram uo
bis faciam. XXXIIII.

Locutus e dns ad moysen. Precipe filiis
isrt et dices ad eos. Cum ingressi fueritis t
ram chanaan et in possessionem uob sorte
ceciderit. his finibus terminabitur. Pars
meridiana incipiet a solitudine syn que est
edom iuxta. et habet terminos contra orientē
mare salsissimum. qui circuibunt australem
lem plagam p ascensum scorpionis. ita ut tri
seant in senna. et perueniant in meridiē usq;
ad cadesbarne. Unde egredientur confinia
ad uillam nomine adar. et tendent usq; a
semona. ibitq; p girum terminus ab semo
na usq; ad torrentem egipti. et maris mag
ni littore finietur. Plage autem occidentalis
a mari magno termini incipient. et ipso fi
ne claudentur. Porro ad septentrionalem
plagam a mari magno termini incipient.
peruenientes usq; ad montē altissimū. a quo
uenient in emath usq; ad terminos sedadā.
ibuntq; confinia eius usq; zephrona. et uillā
enan. Hi erunt termini in parte aquilonis.
Inde metabuntur fines contra orientalem
plagam de uilla enan usq; ad sephama. et
de sephama descendent termini in rebla.
contra fontem dafnin. Inde peruenient
contra orientem ad mare cenereth et tēdet
usq; ad iordanem. et ad ultimum salsissimo
claudentur mari. Hanc habebitis terram
p fines suos in circuitu. Precepitq; moyses
filiis isrt dicens. Hec erit terra quam possi
debitis sorte. et quam iussit dari dns noue
tribub; et dimidie tribui. Trib; enim fi
liorum ruben p familias suas. et trib; filio
rum gad iuxta cognationum numerum.
media quoq; tribus manasse id ē due semi
tribus acceperunt partem suam trans ior
danem contra iericho ad orientalē plagā.

Et ait dns ad moysen.
Hec sunt nomina uirorū qui terram
uobis diuident. Eleazar sacerdos et iosue
filius nun. et singli principes de tribub
singulis. quorum ista sunt nomina. De
tribu iuda: caleph filius iephone. De tribu
symeon: samuel filius amiud. De tribu
beniamin: helidab filius caselon. De tribu
filiorum dan: bocci filius iogli. Filiorum
ioseph de tribu manasse: hanniel filius
ephod. De tribu effraim: chamuel filius
sephthan. De tribu zabulon: elisaphan fi
lius pharnach. De tribu ysachar: dux faltī
el filius ozan. De tribu aser: abiud filius salo
mi. De tribu neptalim: phedael filius
amiud. Hi sunt quibus precepit dns ut
diuiderent filiis isrt terram chanaan.

Hec quoq; locutus e dns XXXV.
ad moysen in campestrib; moab sup
iordanem contra iericho. Precipe filiis isrt
ut dent leuitis de possessionibus suis
urbes ad habitandum. et suburbana ear
p circuitū. ut ipsi in oppidis maneant et
suburbana sint pecorib; ac iumentis. que
a muris ciuitatū forinsecus p circuitū mille

passuum spacio tendentur. Contra orientē
duo milia erunt cubitꝭ. et contra meridiē
similiter erunt duo milia. Ad mare quoq;
quod respicit orientē. eadem mensura erit.
et septentrionalis plaga equali termino
finietur. eruntq; urbes in medio et foris
suburbana. De ipsis autem oppidis que
leuitis dabitis. sex erunt in fugitiuorum
auxilia separata. ut fugiat ad ea qui fudit
sanguinem; Et exceptis his alia quadragin
ta duo oppida. id ē simul quadraginta octo.
cū suburbanis suis. Ipsaq; urbes que da
buntur de possessionibus filiorū isrł. ab
his q̃ plꝰ habent plures auferent. et q̃
minus pauciores. Singli iuxta mensurā
hereditatis sue dabunt oppida leuitis.

Ait dns ad moysen.
Loquere filiis isrł. et dices ad eos. Quan
do transgressi fueritis iordanem in terra
chanaan. decernite que urbes esse debeant
in p̄sidia fugitiuorum qui nolentes san
guinem fuderint. in quibꝫ cum fuerit p
fugus. cognatus occisi. eum non poterit
occidere. donec stet in conspectu multitu
dinis et causa illius iudicetur. De ipsis au
tem urbibus que ad fugitiuorum subsidia
seperantur. tres erunt trans iordanē. et tres
ī tra chanaan. tam filiis isrł quam aduenī
et peregrinis. ut confugiat ad eas qui nolēs
sanguinem fuderit. Si quis ferro percusse
rit et mortuus fuerit. qui percusserit reus
erit homicidii. et ipse morietur. Si lapi
dem iecerit et ictu occubuerit. similiter pu
nietur. Si ligno percussus interierit. percusso
ris sanguine iudicabitur. Propinquus oc
cisi homicidam interficiet. statim ut app
henderit eum perficiet. Si per odium quis
hominē impulerit. uel iecerit quippiam
in eum per insidias. aut cum esset inimicus
manu percusserit. et ille mortuus fuerit. per

cussor homicidii reus erit. Cognatus stati
occisi ut eum inuenerit iugulabit. Quod
si fortuitu et absq; odio et inimicitiis quic
quam horum fecerit. et hoc audiente pplo
fuerit comprobatum. atq; inter percussorem et
ppinquū sanguinis questio fuerit uenti
lata. liberabitur innocens de ultoris manu.
et reducetur per sententiam in urbē ad quam
confugerat. manebitq; ibi donec sacerdos
magnus qui oleo scō unctꝰ ē moriatur. Si inter
fector extra fines urbium que exulibꝫ depu
tate sunt fuerit inuentus. et percussꝰ ab eo
qui ultor est sanguinis. absq; noxa erit qui
eum occiderit. Debuerat enim pfugus usq;
ad mortem pontificis in urbe residere. Postq̃
autem ille obierit. homicida reuertetur in ter
ram suā. Hec sempiterna erunt et legitima
in cunctis habitationibꝫ uris. Homicida
sub testibus punietur. Ad unius testimoniū
nullus condempnabitur. Non accipietis pretiū
ab eo qui reus ē sanguinis. statim et ipse mo
rietur. Exules et pfugi ante mortē pontificis
nullomodo in urbes suas reuerti poterunt.
ne polluatis terram habitationis urē que in
sontium cruore maculatur. nec aliter expiari po
test nisi per eius sanguinē qui alterius sangui
nem fuderit. atq; ita emundabitur urā posses
sio. me commorante uobiscum. Ego enim sū
dns. qui habito inter filios isrł. Accesserunt
autem et principes familiarum galaad fi
lii machir filii manasse de stirpe filiorum
XXXVI ioseph. locutiq; moysi corā pncipibꝫ israhel
atq; dixerunt. Tibi dno nro precepit dns ut
terram diuideres sorte filiis isrł. et ut filia
bus salphaad fris nri dares possessionem
debitam patri. Quas si alterius tribꝫ hoies
uxores acceperint sequetur possessio sua. et trans
lata ad aliam tribum de nra hereditate mi
nuetur. atq; ita fiet ut cum iubileus id est
quinquagesimus annus remissionis aduē

nerit. confundatur sortium distributio. et alio
rum possessio ad alios transeat. Respondit
moyses filiis israel. et domino precipiente ait. Re
cte tribus filiorum ioseph locuta est. Et hec lex
super filiabus salphaat a domino promulgata est.
Nubant quibus uolunt. tantum ut sue tribus
hominibus. ne commisceatur possessio fi
liorum israel de tribu in tribum. Omnes
enim uiri ducent uxores de tribu et cogna
tione sua. et cuncte femine maritos de ea
dem tribu accipient. ut here
ditas permaneat in familiis. nec sibi misce
antur tribus. sed ita maneant ut a domino
separate sunt. Feceruntque filie salphaad
ut fuerat imperatum. Et nupserunt maala.
et thersa. et egla. et melcha. et noba. filiis
patrui sui de familia manasse. qui fuit
filius ioseph. et possessio que illis fuerat
attributa. mansit in tribu et familia patris
earum. Hec sunt mandata atque iudicia que
precepit dominus per manum moysi. ad filios israel in
campestribus moab super iordanem contra ihe
richo. Explicit liber uagedaber qui numerus dicitur. habens uersus tria milia.

Incipiunt capitula libri deuteronomii.

I Uerba que locutus est moyses omni israel. xl. anno in heremo post occisionem seon et og re
gum. per omnia que preceperat illi deus in choreb.

II Dixit moyses ad populum in tempore illo. non possum
solus sufferre uos. et ordinaui uobis uiros
sapientes qui preessent uobis.

III Et tollentes se de choreb ambulauerunt
per omnem heremum.

IIII Accessistis ad me et dixistis. mittamus uiros
ante nos et feci secundum hoc uerbum.

Et noluistis ascendere neque credidistis
uerbo domini.

Et dixit uobis dominus deus precedit uos et non credidistis.

VII Murmurati estis in tabernaculis uestris atque dix
istis odit nos dominus.

VIII Et iratus est causauit dicens nec tu in
grabis ibi sed ihesus filius naue intrabit ibi
et filii eorum quos dixerunt captiuos

IX futuros. Et contra mandatum ascen
distis in montem. et exiuit amorreus
et persecutus est uos.

X Simulter decucurrit per singula et dinumerat
uniuersa magnalia dei.

XI Et precatus sum dominum in tempore illo. et
despexit me uestri causa.

XII Hic iterum astringit ne discedant a mandatis.

XIII Uidete ne faciatis uobis sculptile. similitudi
nem omnis hominis aut pecoris aut alicuius
rei que sunt super terram. aut in celo. aut in mari.

XIIII Dominus iratus est michi propter uos et non intrabo uob
cum sed morior in hac terra.

XV Interrogate si a quo creauit deus hominem
auditum est hoc ut esset gens sub celo que
locutus sit dominus de medio ignis.

XVI Tunc disposuit moyses ciuitates ad refu
gium homicidarum.

XVII Hec est lex quam locutus est moyses conuocans
ad se omnem israel.

XVIII Hec uerba locutus est dominus ad omnem israel.

XIX Audi israel dominus deus tuus deus unus est.

XX Dominum deum tuum timebis et illi soli serui.

XXI Non ibitis post deos alienos ne eradicemini.

XXII Non temptabis dominum deum tuum sed facies que

XXIII precepit tibi. Quando introduxerit te
dominus in terram quam possessurus es dis
perdes omnes gentes. et omnes aras eorum et
uitulos et sculptilia comburens igni.

XXIIII Si seruaueris precepta et iustitias istas serua
bit et tibi dominus testamentum quod iurauit pa
tribus uestris et benedicet uos.

XXV Non parces gentibus quas dominus subiciet tibi.

XXVI Omnia mandata que trado uobis hodie obser

XXVII uabitis. Attende tibi ne obliuiscaris
beneficia dei tui.

XXVIII Non dicas in corde tuo iustitia mea fecit hoc omnia.

XXIX Audi israel tu transies hodie iordanem et

xxx possidebis gentes magnas. Non dicas
in corde tuo ꝑ iusticias meas introdux̄
xxxi me dns̄ in terram istam. In mentem
habete quotiens exacerbaueritis dnm̄ in
xxxii desertis diffidentes. Et in choreb exa
cerbastis dnm̄ q̄ñ fecistis conflatile.
xxxiii Et dixit dns̄ ad me sine me ut deleā illos.
xxxiiii Descendi de monte et uidi quia peccastis.
ꝛ piecitabulas. ꝛ confregi illas.
xxxv Et depcatus sum dnm̄ iterum sic prius.
xxxvi Et in aaron iratus ē ualde dns̄ ꝑ eo quod
fecistis uitulum.
xxxvii Et sumpsi et combussi illum.
xxxviii Et in temptatione exacerbastis dnm̄.
xxxix Et quando misit dns̄ uos de chades.
xl Et pcatus sum añ dnm̄ ·xl· dieb̄ ꝛ ·xl· noct.
xli In illo tempore dixit m̄ dns̄ pade t̄ duas
tabulas lapideas
xlii Et feci archam ꝛ ascendi in monte.
xliii Et descendi et misi tabulas in archam.
xliiii In illo tempore separauit dns̄ tribum
leui ut portarent archam.
xlv Et nunc isrl̄ quid dns̄ postulat a te ali
ud quā ut timeas eum ꝛ diligas ꝛ ser
xlvi uias ei. Dnm̄ deū tuū timebis ꝛ illi
xlvii soli serues. Cum ·lxx v· animab;
descenderunt patres tui in egiptū.
xlviii Et amabis dnm̄ ꝛ scies quom̄ te eduxit
ex egipto. ꝛ que fecerit dathan ꝛ abiron.
xlix Si audieritis p̄cepta illius dabit pluuiā
terre uṝe. ꝛ sacietatem agris uris̄.
l Si obaudieritis om̄e p̄ceptū istud eiciet
dns̄ om̄s gentes añ faciē uram̄.
li Ecce do uob̄ hodie benedictionē ꝛ maled.
lii Ista sunt p̄cepta atq; iudicia q̄ obseruab̄.
liii Non facietis uoluntatē uram̄.
liiii In loco quē elegit dns̄ deferetis oīa que
lv ego mando uob̄ Om̄s p̄micias uras
in conspectu dnī dei tui manducabis.
lvi Attendite ne manducetis sanguine.

lvii Custodi et fac omnia ūba que ego mando t.
lviii Prophām qui dixerit t̄ eamus ꝛ seruiam̄ dijs
lix alienis non audies. Post dnm̄ dm̄ urm̄
ibitis. ꝛ ip̄sum timebitis.
lx Si mauit fr̄ tuus aut filius aut coniunx aut
amicus dixerit ubi eamus ꝛ seruiam̄ dijs
non pareas ei. ꝛ deferes eū ꝛ lapidabitur.
lxi Si mauit audieris in una de
ciuitatib; tuis ēē homines peccatores qui
recedere fecerunt a deo omnes inhabitan
tes in ea. ꝛ fuere factum ē
interficies omnes.
lxii Non facietis decaluationē sup mortuum.
lxiii Hec sunt pecora que comedere debetis.
lxv Hec manducabitis ab his que sunt in aq̄s.
lxvi Omnē aīam mundā manducabitis. ꝛ dns̄.
lxvii Decimas agri tui offeres ī loco quē elegit
lxviii Cum longe fuerit a te uendes ea ꝛ illuc red.
lxix Post septē annos facies remissionem.
lxx Si audieris uocē dnī dei tui p̄nceps eris
lxxi gentium multar. Si factus fuerit in
te egens de fratrib; tuis.
lxxii Si emeris puerū hebreū sex annis seruiet t.
lxxiii Omē p̄mitiuū tuum scificabis dnō.
lxxiiii Mense nouor facies pascha dnō. ꝛ iuste.
lxxv Iudices et scribas constitutas ut iudicent
lxxvi Non plantabis tibi lucū.
lxxvii Si inuentus fuerit in te seruiens dijs.
lxxviii Si latuit te ūbum uade ad sacerdotē.
lxxix Qui n̄ audierit sacerdotē moriat.
lxxx Alienigenā n̄ facies pnapē sup te.
lxxxi Hoc iudiciū sacerdotū. ꝛ filiā.
lxxxii Nō inuenietur in te lustrans filiū suū aut
lxxxiii Propha loquens ūbū ꝛ n̄ euenit.
lxxxiiii Hoc preceptum homicide.
lxxxv Non transferes t'minos q̄s posuerūt patres.
lxxxvi Non accipies testimoniū uni.
lxxxvii Aiam p aia. ocłm p ocło. ꝛ cet.
lxxxviii Si exieris ad bellū noli timere.
lxxxix. Si accesseris expugnare ciuitatē.

xc Si obsederis ciuitatem.
xci Si inuentus fuerit uulneratus in terra.
xcii Si tradiderit ds inimicos tuos.
xciii Si fuerint homini due uxores. dilecta et odibilis.
xciiii Si fuerit homini filius inobediens.
xcv Si fuerit in aliquo peccatum ad mortem.
xcvi Si uideris animal fratris tui errans. aut cadens.
xcvii Non induat mulier uestem uirilem
xcviii Si inuenerit nidum auium.
xcix Si domum nouam edificauis.
c Non arabis in uitulo et asino.
ci Si quis accepit uxorem et odit eam.
cii Si dormierit aliquis cum puella desponsata.
ciii Si in campo inuenit quis puellam et ui fecit.
ciiii Si inuenerit quis puellam et dormierit cum ea.
cv Non accipiet homo uxorem patris sui.
cvi Non intrabit egiptius ecclesiam dei.
cvii Non fornicaria. nec ammonites et moabites.
cviii Non abhominabis egiptium neque idumeum.
cix Si fuerit homo inmundus exibit extra castra.
cx Non trades seruum domino suo.
cxi Non erit israhelites fornicaria.
cxii Non inferes mercedem fornicarie.
cxiii Non exiges a fratre tuo usuram.
cxiiii Si uoueris uotum domino non tardes reddere.
cxv Si intrauis in uineam proximi tui.
cxvi Si intrauis in segetem proximi tui. et turpe.
cxvii Si quis accepit uxorem et inuenerit in ea rem
cxviii Si quis accepit uxorem non recens exiet ad bellum.
cxix Non pignorabis molam.
cxx Si captus fuerit fur. et uarie.
cxxi In mente habe quemadmodum fecerit dominus
cxxii Debitorem non pignerabis per uim.
cxxiii In pignore pauperis non dormies.
cxxiiii Non moriantur patres pro filiis.
cxxv Non declinabis in iudicium aduene.
cxxvi Non pignorabis uiduam.
cxxvii Si secauis segetem.
cxxviii Si leges oliuam.
cxxix Si uindemiauis uineam.

cxxx Si iudicauis impium dabis ei. xl. flagellos.
cxxxi Non infrenabis bouem triturantem
cxxxii Si mortuus fuerit quis habens uxorem sine liberis. accipiet eam frater eius.
cxxxiii Si noluit homo accipere uxorem fratris sui.
cxxxiiii Si rixauerint homines inter se.
cxxxv Non erit tibi pondus iniquum et mensura duplex.
cxxxvi In mente habe quanta tibi fecerit amalech.
cxxxviii Cum introieris in terram quam dominus deus dabit tibi.
cxxxix Et dixit moyses ad populum tacete et audite.
cxl Si stabunt benedicere plebem et hi maledicere.
cxli Maledictus omnis qui fecerit hec.
cxlii Si custodieritis precepta domini.
cxliii Si non audieritis uenient in uos maledictiones.
cxliiii Uocauit moyses omnes filios israhel et dixit ad eos.
cxlv Que sunt abscondita deo que autem palam nobis.
cxlvi Prope est uerbum in ore tuo et in corde tuo.
cxlvii Ecce dedi ante oculos tuos uitam et mortem.
cxlviii Et consummauit moyses omnia uerba ista.
cxlix Et uocauit moyses ihesum et dixit ei. uiriliter age.
cl Dixit dominus ad moysen tu dormies cum patribus tuis.
cli Scripsit moyses canticum hoc.
clii Dixit dominus ad moysen ascende in montem et morere.
cliii Benedixit moyses homo dei filios israhel.
cliiii Mortuus est moyses in terra moab.
clv Et non fuit propheta in israhel sicut fuit moyses.

Expliciunt capitula. Incipit liber helleadabarim. qui deuteronomium dicitur.

Haec sunt uerba que locutus est moyses ad omnem israhel trans iordanem in solitudine campestri. contra mare rubrum inter pharan et tophel. et laban. et aseroth. ubi auri est plurimum. undecim diebus de oreb per uiam montis seir. usque ad cadesbarne. Quadragesimo anno undecimo mense. I.

prima die mensis. locutus est moyses ad
filios israel omnia que preceperat illi dns. ut
diceret eis postquam percussit seon regem
amorreorum qui habitauit in esebon. et og
regem basan. qui mansit in aseroth. et in edrai
trans iordanem in terra moab. Cepitque moy
ses explanare legem et dicere. Dns ds noster
locutus est ad nos in oreb dicens. Sufficit
uobis quod in hoc monte mansistis. Re
uertimini et uenite ad montem amorreorum.
et ad cetera que ei proxima sunt campestria
atque montana et humiliora loca contra
meridiem. et iuxta litus maris. terram cha
naneorum et libani. usque ad flumen mag
num eufraten. En inquit tradidi uobis.
ingredimini et possidete eam. super qua iu
rauit dns patribus uris. abraham et ysa
ac et iacob ut daret illam eis et semini eorum
post eos.

Dixique uobis illo in tempore. Non pos
sum solus sustinere uos. quia dns ds
uester multiplicauit uos. et estis hodie sic
stelle celi plurimi. Dns deus patrum uestrorum
addat ad hunc numerum multa milia. et
benedicat uobis sicut locutus est. Non
ualeo solus uestra negocia sustinere. et pon
dus ac iurgia. Date ex uobis uiros sapien
tes et gnaros. et quorum conuersatio sit pro
bata in tribubus uris. ut ponam eos uo
bis principes. Tunc respondistis m. Bona
res est quam uis facere. Tulique de tribubus
uris uiros sapientes. et nobiles et consti
tui eos principes. tribunos. et centurio
nes. et quinquagenarios ac decanos. qui
docerent uos singula. Precepique eis dicens.
Audite illos. et quod iustum est iudicate.
Siue ciuis sit ille siue peregrinus. nulla erit
distantia personarum. Ita paruum audietis ut
magnum. nec accipietis cuiusquam personam.
quia dei iudicium est. Quod si difficile uobis
aliquid uisum fuerit. referte ad me et ego
audiam. Precepique omnia que facere debe
retis.

Profecti autem de oreb transiuimus per he
remum terribilem. et maximam solitu
dinem quam uidistis. per uiam montis amor
rei. sicut preceperat dns deus noster nobis.
Cumque uenissemus in chadesbarne. dixi uo
bis. Venistis ad montem amorrei. quem dns
ds noster daturus est nobis. Vide terram
quam dns ds tuus dat tibi. Ascende et pos
side eam. sicut locutus est dns ds noster patribus
tuis. Noli metuere. nec quicquam paueas.

Et accessistis ad me omnes
atque dixistis. Mittamus uiros qui con
siderent terram. et renuntient per quod iter
debeamus ascendere et ad quas pergere ciui
tates. Cumque michi sermo placuisset. misi
ex uobis duodecim uiros. singulos de tribubus
suis. Qui cum perrexissent et ascendissent ad
montana. uenerunt usque ad uallem botri. et
considerata terra sumentes de fructibus eius.
ut ostenderent ubertatem attulerunt ad nos.
atque dixerunt. Bona est terra quam dns ds
noster daturus est nobis. Et noluistis ascendere.
sed increduli ad sermonem
dni dei nostri. murmurati estis in taber
naculis uris atque dixistis. Odit nos dns. et id
circo eduxit nos de terra egipti. ut traderet
in manu amorrei atque deleret. Quo ascende
mus? Nuncii terruerunt cor nostrum dicentes.
Maxima multitudo est et nobis statura
procerior. urbes magne et ad celum usque mu
rate. filios enachim uidimus ibi. Et dixi uo
bis. Nolite metuere. nec timeatis eos. Dns ds
qui ductor est uester. pro uobis ipse pugnabit. sic
fecit in egipto uidentibus cunctis. et in soli
tudine ipsi uidistis. Portauit te dns deus
tuus ut solet homo gestare paruulum filium
suum in omni uia per quam ambulasti. donec

ueniretis ad locum istū. Et nec sic quidem cre
didistis dn̄o deo uř. qui precessit uos in uia
et metatus ē locum in quo tentoria figere
deberetis. nocte ostendens uobis iter p ignē
et in die p columpnam nubis. Cumq; audis
set dns uocem sermonum urorum. iratus
iurauit et ait. Non uidebit quispiam de
hominib; generationis huius pessime trā
bonam. quam sub iuramento pollicitus
sum patrib; uris. preter caleph filiū iepho
nē. Ipse enim uidebit eam. et ipsi dabo ter
ram quam calcauit et filiis eius. quia secu
tus est dnm.

Nec miranda indignatio in populū. cum
michi quoq; iratus dns propter uos
dixerit. Nec tu ingredieris illuc. sed iosue
filius nun minister tuus ipse intrabit p te.
Hunc exhortare et robora. et ipse terram
sorte diuidet isrl. Paruuli uri de quib; dix
istis quod captiui ducerentur. et filii q̄ hodie
boni ac mali ignorant distantiam. ipsi ingre
dientur. et ipsis dabo terram et possidebūt
eam. Vos autem reuertimini. et abite in
solitudinem. p uiam maris rubri. Et respon
distis michi. Peccauimus dn̄o.

Ascendemus atq; pugnabimus. sicut pre
cepit dns ds nr. Cumq; instructi armis p ij.
geretis in montē. ait michi dns. Dic ad eos.
Nolite ascendere neq; pugnetis. non enim
sum uobiscum. ne cadatis coram inimicis
uris. Locutus sum et non audistis. sed ad
uersantes imperio dni. et tumentes supbia.
ascendistis in montem. Itaq; egressus amor
reus qui habitabat in montib; et obuiam
ueniens. psecutus ē uos sicut solent apes
psequi. et cecidit de seir usq; horma. Cūq;
reuersi ploraretis coram dn̄o non audiuit
uos. nec uoci urē uoluit acquiescere. Sedisti
ergo in chadesbarne multo tempore. Pfectiq;
inde uenimus in solitudinem. que ducit
ad mare rubrum. sicut michi dixerat dns. et
circuiuimus montem seir longo tpr.
Dixitq; dns ad me. Sufficit uobis circuire
montē istum. Ite contra aquilonē. et pplo
precipe dicens. Transibitis p terminos frm
uror filiorum esau qui habitant in seir. et
timebunt uos. Videte ergo diligenter. ne mo
ueamini contra eos. Neq; enim dabo uobis
de terra eorum quantum potest unius pedis
calcare uestigium. quia in possessione esau
dedi montem seir. Cibos emetis ab eis pe
cunia et comedetis. aquam emptam hau
rietis et bibetis. Dns deus tuus benedixit
tibi in omni ope manuum tuarū. Nouit
iter tuum quomodo transieris solitudinē hāc
magnam p quadraginta annos. habitans te
cum dns deus tuus. et nich tibi defuit. Cumq;
transissemus frs nros filios esau qui habi
tant in seir p uiam campestrem de elath et
asiongaber. uenimus ad iter quod ducit de
sertum moab. Dixitq; dns ad me. Non pug
nes contra moabitas. nec ineas aduersus
eos prelium. non enim dabo tibi quicquā
de terra eorum. quia filiis loth tradidi ar
in possessionē. Emim primi fuerunt habi
tatores eius. populus magnus et ualid?
et tam excelsus ut de enachim stirpe qua
si gigantes crederentur. et erant similes fi
liorum enachim. Denique moabite appel
lant eos emim. In seir aut habitauerunt
prius horrim. quib; expulsis atq; deletis
habitauerunt filii esau. sicut fecit isrl in ter
ra possessionis sue quam dedit ei dns. Sur
gentes ergo ut transiremus torrentē zared.
uenimus ad eum. Tempus aut quo ambu
lauimus de chadesbarne usq; ad transitū
torrentis zareth. xxxviii. annorum fuit. do
nec consumeretur omnis generatio hominū
bellatorum de castris. sicut iurauerat dns.
cuius manus fuit aduersum eos ut interirent

de castrorum medio. Postquam autem uniuersi
ceciderant pugnatores: locutus est dominus ad
moysen dicens. Tu transibis hodie terminos
moab. urbem nomine ar. et accendens in
uiciniam filiorum ammon. caue ne pugnes
contra eos nec mouearis ad prelium. Non enim
tibi dabo terram filiorum ammon: quia fili
is loth dedi eam in possessionem. Terra gi
gantum reputata est. et in ipsa olim habi
bitauerunt gigantes. quos ammonite uo
cant zommim. populus magnus et multus.
procere longitudinis. sicut enachim quos
deleuit dominus a facie eorum. et fecit illos ha
bitare pro eis. sicut fecerat filiis esau. qui ha
bitabant in seir. delens horreos. et terram
eorum illis tradens quam possident usque
in presens. Eueos quoque qui habitabant
in aserim. usque gazam capadoces expulerunt.
qui egressi de capadocia deleuerunt eos et
habitauerunt pro illis.
Surgite et transite torrentem arnon. Ecce tra
didi in manu tua seon regem esebon amor
reorum. et terram eius. Incipe possidere. et iij.
committe aduersum eum prelium. Hodie inci
piam mittere terrorem atque formidinem tuam
in populos qui habitant sub omni celo.
ut audito nomine tuo paueant et in mo
rem parturientium contremiscant. et do
lore teneantur. Misi ergo nuncios de solitudi
ne cademoth. ad seon regem esebon. uerbis
pacificis dicens. Transibimus per terram tuam.
publica gradiemur uia. non declinabimus
ad dexteram neque ad sinistram. Alimenta pre
cio uende nobis ut uescamur. aquam precio
tantum tribue. et sic bibemus. Tantum est ut nobis
concedas transitum sicut fecerunt filii esau.
qui habitant in seir. et moabite qui morantur
in ar. donec ueniamus ad iordanem. et transe
amus in terram quam dominus deus noster daturus
est nobis. Noluit seon rex esebon dare nobis

transitum. quia indurauerat dominus deus tuus
spiritum eius. et obfirmauerat cor illius. ut tra
deretur in manus tuas sicut nunc uides.
Dixitque dominus ad me. Ecce cepi tradere tibi seon
et terram eius. incipe possidere eam. Egressus
que est seon obuiam nobis cum omni popu
lo suo ad prelium in iesa. et tradidit eum dominus
deus noster nobis. percussimus que eum cum filiis
et omni populo suo. cunctasque urbes in tem
pore illo cepimus. interfectis habitatoribus
earum. uiris ac mulieribus et paruulis.
Non reliquimus in eis quicquam. absque iu
mentis que in partem uenere predantium. et
spoliis urbium quas cepimus. Ab aroer que
est super ripam torrentis arnon. oppido quod
in ualle situm est. usque ad galaad. non fuit
uicus et ciuitas que nostras effugerit manus.
Omnes tradidit dominus deus noster nobis. absque terra
filiorum ammon. ad quam non accessimus
et cunctis que adiacent torrenti ieboc. et ur
bibus montanis uniuersisque locis a quibus
nos prohibuit dominus deus noster. Itaque conuersi ascen
dimus per iter basan. Egressusque est og rex ba
san in occursum nobis cum populo suo. ad bel
landum in edrai. Dixitque dominus ad me. Ne time
as eum quia in manu tua traditus est cum omni
populo suo ac terra sua. facies que ei sicut feci
sti seon regi amorreorum qui habitauit in e
sebon. Tradidit ergo dominus deus noster etiam in ma
nibus nostris og regem basan et uniuersum populum
eius. percussimusque eos usque ad internicionem.
uastantes cunctas ciuitates eius uno tempore.
non fuit oppidum quod nos effugeret. Sexa
ginta urbes. omnem regionem argob reg
ni og in basan. Cuncte urbes erant munite
muris altissimis. portisque et uectibus. absque op
pidis innumeris que non habebant muros.
Et deleuimus eos sicut feceram seon regi
esebon. disperdentes omnem ciuitatem. uiros que
ac mulieres et paruulos. Iumenta autem et spo

lia urbium diripuimus. Tulimusque illo in
tempore terram de manu duorum regum amor
reorum qui erant trans iordanem a torrente ar
non usque ad montem hermon. quem sydonii
sarion uocant. et amorrei sanir. omnes ciui
tates que site sunt in planicie. et uniuersam
terram galaad et basan usque selcha et edrai.
ciuitates regni og in basan. Solus quippe
og rex basan restiterat de stirpe gigantum.
Monstratur lectus eius ferreus qui est in ra
bath filiorum ammon. nouem cubitos ha
bens longitudinis. et quatuor latitudinis
ad mensuram cubiti uirilis manus. Terramque
possedimus in tempore illo. ab aroer que
est super ripam torrentis arnon. usque ad me
diam partem montis galaad. et ciuitates il
lius dedi ruben et gad. reliquam autem
partem galaad et omnem basan regni og.
tradidi medie tribui manasse. omnem regi
onem argob. Cuncta basan uocatur terra
gigantum. Iair filius manasse possedit
omnem regionem argob usque ad terminos
gethsuri. et machati. Uocauitque ex nomine
suo basan auothiair. id est uillas iair usque
in presentem diem. Machir quoque dedi galaad.
et tribubus ruben et gad dedi terram galaad
usque ad torrentem arnon. medium torrentis et
finium usque ad torrentem ieboc qui est terminus
filiorum ammon. et planiciem solitudinis.
atque iordanem. et terminos cenereth. usque ad
mare deserti quod est salsissimum ad radices
montis phasga contra orientem. Precepique uobis
in tempore illo dicens. Dominus deus uester dat uobis
terram hanc in hereditatem. expediti precedite
fratres uestros filios israel omnes uiri robusti absque
uxoribus et paruulis ac iumentis. Noui e
nim quod plura habeatis pecora. et in ur
bibus remanere debebunt quas tradidi uo
bis donec requiem tribuat dominus fratribus uestris
sicut uobis tribuit. et possideant etiam ipsi terram

quam daturus est eis trans iordanem. Tunc re
uertetur unusquisque in possessionem suam
quam dedi uobis. Iosue quoque in tempore
illo precepi dicens. Oculi tui uiderunt que
fecit dominus deus noster duobus his regibus.
Sic faciet omnibus regnis ad que transiturus es.
Ne timeas eos. dominus enim deus uester pug
nabit pro uobis. Precatusque sum dominum in tem
pore illo dicens. Domine deus tu cepisti ostendere
seruo tuo magnitudinem tuam manumque
fortissimam. neque enim est alius deus uel in
celo uel in terra qui possit facere opera tua.
et comparari fortitudini tue. Transibo igitur
et uidebo terram hanc optimam trans iordanem.
et montem istum egregium. et libanum.
Iratusque est michi dominus propter uos. nec
exaudiuit me sed dixit michi. Sufficit tibi.
nequaquam ultra loquaris de hac re ad
me. Ascende cacumen fasge. et oculos tuos
circumfer ad occidentem et aquilonem. au
strumque et orientem. et aspice. nec enim tran
sibis iordanem istum. Precipe iosue et cor
robora eum atque conforta. quia ipse precedet
populum istum et diuidet eis terram quam ui
surus es. Mansimusque in ualle contra pha
num phogor. IIII.

Et nunc israel audi precepta atque iudicia
que ego doceo te. ut faciens ea uiuas.
et ingrediens possideas terram quam dominus
deus patrum uestrorum daturus est uobis.
Non addetis ad uerbum quod uobis loquor.
neque auferetis ex eo. Custodite mandata domini
dei uestri que ego precipio uobis. Oculi uestri ui
derunt omnia que fecit dominus contra beelfe
gor. quomodo contriuerit omnes cultores
eius de medio uestri. uos autem qui adheretis
domino deo uestro uiuitis uniuersi usque in presen
tem diem. Scitis quod docuerim uos pre
cepta atque iusticias. Sicut mandauit michi
dominus deus meus sic facietis ea in terra quam

possessuri estis. et observabitis et implebitis
opere. Hec est enim vestra sapientia et intellectus
coram populis. ut audientes universi precepta
hec dicant. En populus sapiens et intelli
gens. gens magna. Nec est natio alia tam
grandis que habeat deos appropinquantes
sibi. sicut deus noster adest cunctis obsecrationi
bus nostris. Que est enim alia gens sic inclita.
ut habeat cerimonias iustaque iudicia. et
universam legem quam ego proponam hodie
ante oculos vestros. Custodi igitur temet ipsum et
animam tuam sollicite. ne obliviscaris ver
borum que viderunt oculi tui. et ne excidant
de corde tuo cunctis diebus vite tue. Docebis
ea filios ac nepotes tuos. diem in quo ste
tisti coram domino deo tuo in oreb. quando
locutus est michi dominus dicens. Congrega
ad me populum ut audiat sermones meos.
et discat timere me omni tempore quo vi
vit in terra. doceatque filios suos. Et acces
sistis ad radices montis qui ardebat usque
ad celum. erantque in eo tenebre nubes et ca
ligo. Locutusque est dominus ad vos de medio ignis.
vocem verborum eius audistis et formam
penitus non vidistis. et ostendit vobis pactum
suum quod precepit ut faceretis. et decem
verba que scripsit in duabus tabulis lapi
deis. Michique mandavit in illo tempore ut doce
rem vos cerimonias et iudicia. que facere
deberetis in terra quam possessuri estis. Cu
stodite igitur sollicite animas vestras.

Non vidistis aliquam similitudinem
in die qua locutus est vobis dominus in
oreb de medio ignis. ne forte decepti fa
ciatis vobis sculptam similitudinem aut
imaginem masculi vel femine. similitu
dinem omnium iumentorum que sunt super terram.
vel avium sub celo volantium. atque reptilium
que moventur in terra. sive piscium que sub
terra morantur in aquis. ne forte oculis
elevatis ad celum videas solem et lunam.
et omnia astra celi. et errore deceptus ado
res ea et colas. que creavit dominus deus tuus
in ministerium cunctis gentibus que
sub celo sunt. Vos autem tulit dominus et eduxit
de fornace ferrea egypti. ut haberet populum
hereditarium. sicut est in presenti die. Iratusque
est dominus contra me propter sermones
vestros. et iuravit ut non transirem iordanem
nec ingrederer terram optimam quam da
turus est vobis. Ecce morior in hac humo. non
transibo iordanem. Vos transibitis. et possi
debitis terram egregiam. Cave nequando
obliviscaris pacti domini dei tui. quod pepigit
tecum. et facias tibi sculptam similitudinem
eorum que fieri dominus prohibuit. quia dominus deus
tuus ignis consumens est. deus emulator.

Si genueritis filios ac nepotes
et morati fueritis in terra. deceptique fece
ritis vobis aliquam similitudinem patran
tes malum coram domino deo vestro ut eum ad iracun
diam provocetis. testes invoco hodie celum
et terram cito perituros vos esse de terra quam
transito iordane possessuri estis. Non habi
tabitis in ea longo tempore. sed delebit
vos dominus atque disperget in omnes gentes. et re
manebitis pauci in nationibus ad quas vos
ducturus est dominus. ibique servietis diis qui ho
minum manu fabricati sunt. ligno et lapidi
qui non vident non audiunt. non comedunt
non odorantur. Cumque quesieris ibi dominum
deum tuum invenies eum. si tamen toto cor
de quesieris. et tota tribulatione anime tue.
postquam te invenerint omnia que predicta
sunt. Novissimo autem tempore reverteris
ad dominum deum tuum et audies vocem eius.
quia deus misericors. dominus deus tuus est. Non dimit
tet te nec omnino delebit. neque obliviscetur
pacti in quo iuravit patribus tuis. Interroga
de diebus antiquis qui fuerunt ante te. et

die quo creauit d's hominē sup terrā. a sum
mo celi usq; ad summum eius. si facta ē ali
quando huiuscemodi res. aut umquā cogni
tum est ut audiret popl's uocem dei loquen
tis de medio ignis sicut tu audisti et uidisti.
si fecit d's ut ingrederetur et tolleret sibi gē
tem de medio nationum. p temptationes.
signa atq; portenta. p pugnam et robustā
manum extentumq; brachium. et horribi
les uisiones. iuxta omnia que fecit p uobis
dn's uester in egipto uidentib; oc'lis tuis.
ut scires qm dn's ipse ē d's et n ē alius pter
unū. De celo te fecit audire uocē suam ut do
ceret te. et in terra ostendit tibi ignē suum
maximū. et audisti uerba eius de medio ig
nis. quia dilexit patres tuos et elegit semen
eorum post eos. Eduxitq; te pcedēs ī uirtute sua
magna ex egipto ut deleret nationes maxi
mas et fortiores te in introitu tuo. et introdu
ceret te. daretq; tibi terram eorum in posses
sionem sicut cernis in psenti die. Scito ġ
hodie et cogita in corde tuo quod dn's ipse
sit deus in celo sursum. et in terra deorsum.
et non sit alius. Custodi pcepta eius atq;
mandata. que ego precipio tibi ut bene sit
tibi et filiis tuis post te. et pmaneas multo
tempore sup terram quam dn's deus tuus
daturus est tibi.

Tunc separauit moyses tres ciuitates trās
iordanen ad orientalē plagā. ut confugiat
ad eas qui occiderit nolens proximū suum.
nec fuit inimic' ante unū et alterum diē. et ad
harū aliquam urbium possit euadere. Bosor
in solitudine que sita est in terra campestri.
de tribu ruben. et ramoth in galaad que est
in tribu gad. et golam in basan. q sita ē in tribu
manassé.

Ista est lex quam pposuit moyses corā filiis
isrl'. et hec testimonia et cerimonie atq; iu
dicia. que locutus ē ad filios isrl' quando eg's
si sunt de egipto trans iordanen in ualle
contra phanū phogor in terra seon regis
amorrei. qui habitauit in esebon quem
pcussit moyses. filii q; isrl' egressi ex egip
to possederunt terram eius. et terram og
regis basan duorum regum amorreorū
qui erant trans iordanen ad solis ortum.
Ab aroer que sita est sup ripam torrentis
arnon. usq; ad montem seon qui ē et her
mon. omnē planiciem trans iordanē. ad o
rientalem plagam usq; ad mare solitudinis.
et usq; ad radices montis phasgá. V.

Vocauitq; moyses omnem isrl'em et dx̄
ad eum. Audi isrl' cerimonias atq; iu
dicia. que ego loquor in aurib; uris hodie.
discite ea. et ope complete. Dn's deus noster
pepigit nobiscum fedus in oreb. Non cum
patribus nostris iniit pactum. s; nobiscum
qui in psentiarum sumus et uiuimus. fa
cie ad faciem locutus est nobis in mon
te de medio ignis. Ego sequester et medi
fui inter dnm et uos in tempore illo. ut an
nuntiarem uobis uerba eius. Timuistis
enim ignem. et non ascendistis in montē.
Et ait. Ego dn's deus tuus qui eduxi te de — Decem pcepta. Primum mandatum.
terra egipti. de domo seruitutis. Non ha
bebis deos alienos in conspectu meo. Non — Secundum.
facies tibi sculptile nec similitudinē omi
um que sunt in celo desup et que in terra
deorsum. et que uersantur in aq's sub tra.
Non adorabis ea et non coles ea. Ego enim
sum deus tuus d's emulator. reddens
iniquitatem patrum sup filios in tertiā
et quartam generationem his qui oderūt
me. et faciens misericordiam in multa milia
diligentib; me. et custodientib; precepta
mea. Non usurpabis nom dni dei tui fru — Tercium
stra. quia non erit impunitus qui super
re uana nomen eius assumpserit. Obser — Quartum
ua diem sabbati. ut sc'ifices eum sic pcepit

dn̄s deus tuus tibi. Sex diebus operaberis:
et facies omnia opera tua. Septimus dies sab
bati ē id ē requies dn̄i dei tui. Non facies in
eo quicquam operis: tu et filius tuus et filia.
seruus et ancilla: bos et asinus. et omne
iumentum tuū. et peregrinus qui ē intra por
tas tuas: ut requiescat seruus et ancilla tua
sicut et tu. Memento quod et ipse seruieris
in egipto: et eduxerit te inde dn̄s ds̄ tuus.
in manu forti et brachio extento: idcirco p̄
cepit tibi ut obseruares diem sabbati. Ho
Quintū nora patrē tuum et matrē sicut precepit t̄
dn̄s deus tuus. ut longo uiuas tempore:
et bene sit tibi in terra quam dn̄s ds̄ tuus
Sextū. Septimū daturus est tibi. Non occides neque mecha
Octauū Nonū beris. furtumque non facies: nec loqueris
contra proximū tuum falsum testimoniū.
Decimū Non concupisces uxorem proximi tui: non
domū. non agrū. n̄ seruū non ancillam. n̄
bouē. n̄ asinum: et uniūsa que illius sc̄t.
Hec uerba locutus ē dn̄s
ad uniuersam multitudinē uram̄ in
monte de medio ignis et nubis et caliginis
uoce magna nichil addens amplius: et scripsit
ea in duabus tabulis lapideis quas tradidit
michi. Vos autē postquam audistis uocem
de medio tenebrarum et montem ardere uidi
stis: accessistis ad me omnes principes tri
buum et maiores natu atque dixistis. Ecce os
tendit nobis dn̄s ds̄ noster maiestatem et
magnitudinem suam. Vocē eius audiuim̄
de medio ignis: et probauimus hodie quod
loquente deo cum homine uixerit homo.
Cur ergo moriemur: et deuorabit nos hic ignis
maximus: Si enim audierimus ultra uocem
dn̄i dei nr̄i: moriemur. Quid ē omnis caro
ut audiat uocē dei uiuentis qui de medio
ignis loquitur sicut nos audiuimus et pos
sit uiuere. Tu magis accede et audi cuncta
que dixerit dn̄s ds̄ nr̄ t̄. Loquerisque ad nos:

et nos audientes faciemus ea. Quod cū audis
set dn̄s: ait ad me: Audiui uocem uerborum
populi huius que locuti sunt tibi: bene oīa
sunt locuti. Quis det talem eos habere m̄
tem ut timeant me. et custodiant uniuersa
mandata mea in omni tempore: ut bene sit
eis et filiis eorum in sempiternum. Vade et
dic eis. Reuertimini in tentoria ura̅. Tu uero hic
sta mecum et loquar tibi omnia mandata et
cerimonias atque iudicia que docebis eos: ut
faciāt ea in terra quam dabo illis in posses
sionem. Custodite ergo et facite que precepit
dn̄s ds̄ ur̄ uobis. Non declinabitis neque ad dex
terā neque ad sinistram: sed per uiam quam p̄
cepit dn̄s ds̄ ur̄ ambulabitis ut uiuatis et
bene sit uobis: et protelentur dies in terra
VI. possessionis ur̄e. Hec sunt precepta et ceri
monie atque iudicia. que mandauit dn̄s ds̄
uester: ut docerem uos. et facies ea in t̄ra
ad quam transgredimini possidendā: ut
timeas dn̄m deum tuum et custodias oīa
mandata et precepta eius que ego precipio
tibi et filiis ac nepotibus tuis cunctis die
bus uite tue: ut prolongentur dies tui. Au
di isr̄l et obserua: ut facias et bene sit tibi
et multiplicēris amplius. sicut pollicitus
ē dn̄s ds̄ patrū tuorum tibi dare terram flu
entem lacte et melle.
Audi isr̄l. Dn̄s ds̄ noster ds̄ unus ē. Dili
ges dn̄m dm̄ tuū ex toto corde tuo. et
ex tota anima tua: et ex tota fortitudine tua.
Eruntque uerba hec que ego precipio t̄ hodie
in corde tuo: et narrabis ea filiis tuis et me
ditabis sedens in domo tua et ambulans
in itinere dormiens atque consurgens: et liga
bis ea quasi signum in manu tua: eruntque et
mouebuntur inter oculos tuos: scribesque ea in
limine et ostiis domus tue. Cumque introdux
erit te dn̄s ds̄ tuus in terram pro qua iurauit
patribus tuis abraham ysaac et iacob. et dederit

tibi ciuitates magnas et optimas quas non
edificasti· domos plenas cunctarum opum·
quas non extruxisti· cisternas quas n̄ fodisti·
uineta et oliueta que non plantasti· et come
deris et saturatus fueris· caue diligenter ne
obliuiscaris dn̄m· qui eduxit te de terra egip
ti de domo seruitutis·

Dn̄m deum tuum timebis· et illi soli ser
uies· ac p nomen illius iurabis·
Non ibis post deos alienos cunctarū gen
tium que in circuitu uro sunt· qm̄ ds̄ emu
lator dn̄s ds̄ tuus in medio tui· ne quando
irascatur furor dn̄i di tui contra te· et auferat
te de supficie terre· Non temptabis dn̄m de
um tuum· sicut temptasti in loco temptati
onis· Custodi precepta dn̄i dei tui· ac testi
monia et cerimonias quas precepit t̄· et fac
quod placitum ē et bonum in conspectu dn̄i·
ut bene sit tibi· et ingressus possideas terrā
optimam de qua iurauit dn̄s patribȝ tuis
ut deleret omnes inimicos tuos coram te
sicut locutus ē· Cum interrogauerit te cras
filius tuus dicens quid sibi uolunt testimonia
hec· et cerimonie atq; iudicia que precepit
dn̄s ds̄ n̄r nobis· dices ei· Serui eram̄ phara
onis in egipto· et eduxit nos dn̄s de egipto
in manu forti· fecitq; signa atq; prodigia ma
gna· et pessima in egipto contra pharaonem·
et omnē domū illius in conspectu nr̄o· et e
duxit nos inde ut introductis daret terram
sup qua iurauit patribȝ nr̄is· pcepitq; no
bis dominus ut faciamus om̄ia legitima
hec et timeamus dn̄m deum nr̄m· et bene
sit nobis cunctis diebȝ uite nr̄e sicut ē hodie·
eritq; nr̄i misericors si custodierimus et fece
rimus omnia precepta eius coram dn̄o deo
nr̄o sicut mandauit nobis· VII·

Cum q; introduxerit te dn̄s ds̄ tuus in
terram quam possessurus ingredieris· et
deleuerit gentes multas coram te· etheū· et
gergeseum· et amorreū· chananeū et phereze
um· eueū· et iebuseum· septē gentes multo
maioris numeri quam tu es· et robustiores
te tradideritq; eas dn̄s ds̄ tuus tibi· percuties
eas usq; ad internitionem· Non inibis cū
eis fedus nec misereberis earum· neq; socia
bis cum eis coniugia· Filiam tuam non da
bis filio eius· nec filiam illius accipies filio
tuo· quia seducet filium tuū ne sequatur me·
et ut magis seruiat diis alienis· irasceturq;
furor dn̄i et delebit te cito· Quin potius hec
facietis eis· Aras eorū subuertite· et confrin
gite statuas· lucosq; succidite· et sculptilia
comburite· quia popl's scs̄ es dn̄o deo tuo·
Te elegit dn̄s deus tuus· ut sis ei populus pe
culiaris de cunctis populis qui sunt sup ter
ram· Non quia cunctas gentes numero uin
cebatis uobis iunctus est dn̄s et elegit uos·
cum omnibȝ populis pauciores sitis· Sed q̄a
dilexit uos dn̄s et custodiuit iuramentum
quod iurauit patribȝ uris· eduxitq; uos in
manu forti· et redemit de domo seruitutis·
de manu pharaonis regis egipti· Et scies q̄a
dn̄s ds̄ tuus ipse est deus fortis et fidelis·
custodiens pactum et misericordiam diligenti
bus se· et his qui custodiunt precepta eius
in mille generationes· et reddens odientibȝ
se statim· ita ut disperdat eos· et ultra non dif
ferat· protinus eis restituens quod merentur·

Custodi ergo precepta et cerimonias
atq; iudicia· que ego mando t̄ hodie ut
facias· Si postquam audieris hec iudicia cu
stodieris ea et feceris· custodiet dn̄s tuus pa
ctum tibi et misericordiam quam iurauit patri
bus tuis et diliget te· et multiplicabit· bene
dicetq; fructui uentris tui· et fructui terre
tue· frumento tuo atq; uindemie· et oleo·
et armentis· gregibus ouium tuarum· sup terrā
p qua iurauit patribȝ tuis ut daret eam t̄·
Benedictus eris inter omnes poplos· Non

erit apud te sterilis utriusque sexus. tam in ho
minibus quam in gregibus tuis. Auferet a te
dominus omnem languorem et infirmitates
egipti pessimas quas novisti non inferet tibi.
sed cunctis hostibus tuis.
Devorabis omnes populos quos dominus deus
tuus daturus est tibi. Non parcet eis
oculus tuus. nec servies diis eorum. ne sint in
ruinam tui. Si dixeris in corde tuo plures
sunt gentes iste quam ego quomodo po
tero delere eas. noli metuere sed recordare que
fecerit dominus deus pharaoni et cunctis egip
tiis. plagas maximas quas viderunt oculi
tui et signa atque portenta manumque ro
bustam. et extentum brachium ut educeret
te dominus deus tuus. Sic faciet cunctis populis
quos metuis. Insuper et crabrones mittet do
minus deus tuus in eos. donec deleat omnes
atque disperdat. qui te fugerint et latere po
tuerint. Non timebis eos. quia dominus deus tuus
in medio tui est. deus magnus et terribilis.
ipse consumet nationes has in conspectu
tuo paulatim atque per partes. Non poteris
eos delere pariter. ne forte multiplicentur
contra te bestie terre. Dabitque eos dominus deus
tuus in conspectu tuo. et interficiet illos
donec penitus deleantur. Tradet reges eorum
in manus tuas. et disperdet nomina eorum
sub celo. Nullus poterit resistere tibi. donec
conteras eos. Sculptilia eorum igne combu
res. non concupisces argentum et aurum.
de quibus facta sunt. neque assumes ex eis tibi
quicquam ne offendas. propterea quia ab
hominatio est domini dei tui. Nec inferes quic
quam ex ydolo in domum tuam. ne fias ana
thema sicut et illud est. Quasi spurciciam de
testaberis. et velut inquinamentum ac sordem
abhominationi habebis. quia anathema est.
Omne mandatum quod ego VIII.
precipio tibi hodie cave diligenter ut
facias. ut possitis vivere et multiplicemini.
ingressique possideatis terram pro qua iuravit
dominus patribus vestris. Et recordaberis cuncti iti
neris per quod adduxit te dominus deus tuus. xl an
nis per desertum. ut affligeret te. atque tempta
ret. et nota fierent que in tuo animo versa
bantur. utrum custodires mandata eius an non.
Afflixit te penuria. et dedit tibi cibum manna.
quem ignorabas tu et patres tui. ut osten
deret tibi quod non in solo pane vivat ho
mo. sed in omni verbo quod egreditur ex
ore domini. Vestimentum tuum quo operiebaris
nequaquam vetustate defecit. et pes tuus non
est subtritus. En quadragesimus annus est.
ut recogites in corde tuo quia sicut erudit
homo filium suum. sic dominus deus tuus erudivit
te ut custodias mandata domini dei tui. et am
bules in viis eius et timeas eum. Dominus enim
deus tuus introducet te in terram bonam.
terram rivorum. aquarumque et fontium.
in cuius campis et montibus erumpunt
fluviorum abyssi. terram frumenti. ordei.
et vinearum. In qua ficus et malogranata
et oliveta nascuntur. terram olei et mellis
ubi absque ulla penuria comedes panem
tuum. et rerum omnium habundantia per
frueris. cuius lapides ferrum sunt. et de
montibus eius eris metalla foduntur. ut
cum comederis et saturatus fueris. be
nedicas domino deo tuo pro terra optima
quam dedit tibi.
Observa et cave ne quando oblivisca
ris domini dei tui. et negligas mandata
eius atque iudicia. et cerimonias quas ego
precipio tibi hodie. ne postquam comede
ris et saturatus fueris. et domos pulchras
edificaveris et habitaveris in eis. habue
risque armenta et ovium greges. argenti
et auri. cunctarumque rerum copiam. ele
vetur cor tuum. et non reminiscaris domini

dei tui qui eduxit te de terra egipti. de domo
seruitutis: et ductor tuus fuit in solitudine
magna atque terribili. in qua erat serpens
flatu adurens. et scorpio. et dipsas. et nul
le omnino aque. Qui eduxit riuos de petra
durissima. et cibauit te manna in solitudi
ne quod nescierunt patres tui. Et postquam
afflixit ac probauit ad extremum misertus
est tui. ne diceres in corde tuo. fortitudo
mea et robur manus mee hec mihi omnia
prestiterunt. sed recorderis domini dei tui quod
ipse tibi uires prebuerit. ut impleret
pactum suum super quo iurauit patribus tuis
sicut presens indicat dies. Si autem oblitus
domini dei tui secutus fueris deos alienos.
coluerisque illos et adoraueris. ecce nunc pre
dico tibi quod omnino dispereas. Sicut gen
tes quas deleuit dominus in conspectu tuo. ita
et uos peribitis si inobedientes fueritis uoci
domini dei nostri. IX.

Audi israhel. Tu transgredieris hodie iordanem.
ut possideas nationes maximas et for
tiores te. ciuitates ingentes et ad celum usque
muratas. populum magnum atque sublimem. fi
lios enachim quos ipse uidisti et audisti. quibus
nullus potest ex aduerso resistere. Scies ergo
hodie quod dominus deus tuus ipse transibit ante
te ignis deuorans. atque consumens. qui con
terat eos et deleat atque disperdat ante faciem
tuam uelociter sicut locutus est tibi. Ne
dicas in corde tuo cum deleuerit eos dominus deus
tuus in conspectu tuo. propter iusticiam meam
introduxit me dominus in terram hanc. ut possi
derem eam. cum propter impietates suas iste
delete sint nationes. Neque enim propter iusti
cias tuas et equitatem cordis tui ingredie
ris ut possideas terram eorum. sed quia ille ege
runt impietatem introeunte te delete sunt.
et ut compleret uerbum suum dominus. quod sub
iuramento pollicitus est patribus tuis abraham

ysaac et iacob. Scito ergo quod non propter iusti
cias tuas dominus deus tuus dederit tibi terram
hanc optimam in possessionem. cum duris
sime ceruicis sis populus.

Memento et ne obliuiscaris quomodo ad ira
cundiam prouocaueris dominum deum tu
um in solitudine. ex eo die quo es egressus
ex egipto. usque ad locum istum semper aduer
sus dominum contendisti.

Nam et in oreb prouocasti eum. et iratus
delere te uoluit quando ascendi in mon
tem ut acciperem tabulas lapideas. tabulas
pacti quod pepigit uobiscum dominus. et perseue
raui in monte quadraginta diebus et qua
draginta noctibus. panem non comedens et
aquam non bibens. deditque michi dominus duas
tabulas lapideas scriptas digito dei. et con
tinentes omnia uerba que uobis in monte
locutus est de medio ignis. quando contio
populi congregata est. Cumque transissent xl.
dies et totidem noctes. dedit michi dominus duas ta
bulas lapideas. tabulas federis.

Dixitque michi. Surge et descende hinc cito.
quia populus tuus quem eduxisti de
egipto deseruerunt cito uiam quam demon
strasti eis. feceruntque sibi conflatile. Rur
susque ait dominus ad me. Cerno quod populus
iste dure ceruicis sit. Dimitte me ut conteram
eum et deleam nomen eius sub celo. et consti
tuam te super gentem que hac maior et for
tior sit.

Cumque de monte ardente descenderem. et
duas tabulas federis utraque tenerem
manu. uidissemque uos peccasse domino deo uestro.
et fecisse uobis uitulum conflatilem. ac
deseruisse uelociter uiam eius quam uobis osten
derat. proieci tabulas de manibus meis confre
gique eas in conspectu uestro.
et procidi ante dominum sicut prius xl. diebus
ac noctibus. panem non comedens et aquam

non bibens: propter omnia peccata urã que
gessistis contra dnm̄. et eum ad iracundiam
prouocastis; Timui enim indignationem et
iram illius. qua aduersum uos concitatus
delere uos uoluit. Et exaudiuit me dns̄ eti
am hac uice.
Aduersum aaron quoque uehementer iratus uo
luit eum conterere. et pro illo similiter
deprecatus sum.
Peccatum autem urm̄ quod feceratis id est uitu
lum arripiens igne combussi. et in
frusta comminuens. omninoque in puluerem
redigens, proieci in torrentem qui de monte de
scendit.
In incendio quoque et in temptatione. et in
sepulchris concupiscentie, prouocastis dnm̄.
Et quando misi uos de chades
barne dicens. ascendite et possidete ter
ram quam dedi uobis. et contempsistis imperium
dni dei urī. et non credidistis ei. neque uocem
eius audire uoluistis. sed semper fuistis rebelles
a die qua nosse uos cepi. Et iacui coram dno
xl. diebus ac noctibus. quibus eum suppliciter
deprecabar ne deleret uos ut fuerat commi
natus. Et orans dixi.
Dne dš ne disperdas ppl̄m tuū et hereditatem
tuam quam redemisti in magnitudine
tua. quos eduxisti de terra egypti in manu
forti. Recordare seruorum tuorum abraham ysaac
et iacob. Ne aspicias duritiam populi huius.
et impietatem atque peccatum. ne forte dicant
habitatores terre de qua eduxisti nos. non
poterat dns̄ introducere eos in terram quam polli
citus est eis et oderat illos. idcirco eduxit
eos ut interficeret eos in solitudine. qui
sunt populus tuus et hereditas tua.
quos eduxisti in fortitudine tua magna.
et in brachio tuo extento. .X.
In illo tempore dixit dns̄ ad me. Dola tibi
duas tabulas lapideas sicut priores fuerunt.
et ascende ad me in montem. faciesque archam lig
neam. et scribam in tabulis uerba que fuerunt
in his quas ante confregisti. ponesque eas in
archam.
Feci igitur archam de lignis sethim. Cumque do
lassem duas tabulas lapideas instar
priorum. ascendi in montem habens eas
in manibus. Scripsitque in tabulis iuxta id
quod prius scripserat uerba decem que lo
cutus est dns̄ ad uos in monte de medio ig
nis. quando populus congregatus est. et de
dit eas michi.
Reuersusque de monte descendi. et posui
tabulas in archa quam feceram. que huc
usque ibi sunt sicut michi precepit dns̄.
Filii autem isrl̄ castra mouerunt ex beroth
filiorum iachan in mosera. ubi aaron mor
tuus ac sepultus est. pro quo sacerdotio fun
ctus est filius eius eleazar. Inde uenerunt
in gadgad. de quo loco profecti castrametati
sunt in ietabatha. in terra aquarum atque
torrentium.
Eo tempore separauit dns̄ tribum leui.
ut portaret archam federis dni. et sta
ret coram eo in ministerio. ac benediceret
in nomine illius usque in presentem diem. Quam
obrem non habuit leui partem neque possessio
nem cum fratribus suis. quia ipse dns̄ possessio
eius est. sicut promisit ei dns̄ dš tuus. Ego
autem in monte steti sicut prius. xl. diebus
et noctibus. et exaudiuit dns̄ etiam me hac
uice. et te perdere noluit. Dixitque michi. Vade et
precede populum. ut ingrediatur et possi
deat terram quam iuraui patribus eorum ut
traderem eis.
Et nunc isrl̄ quid dns̄ dš tuus petit a te.
nisi ut timeas dnm̄ deum tuum. et ambu
les in uiis eius. et diligas eum. ac seruias
dno deo tuo in toto corde tuo et in tota anima
tua. custodiasque mandata dni dei tui et ce

rimonias eius quas ego precipio hodie ut
bene sit tibi. En dñi dei tui celum ē. et celū celi.
terra et omnia que in ea sunt. Et tamē patrib;
tuis conglutinatus est dñs et amauit eos.
elegitq; semen eorum p' eos. id ē uos de cun
ctis gentibus. sicut hodie comprobat. Circū
cidite g' ꝑpuciū cordis uri. et ceruicē urā
ne indurecis amplius. quia dñs ds̄ ur ipse ē
ds̄ deoꝝ et dñs dominantiū. ds̄ magnus et
potens et terribilis. qui ꝑsonam ñ accipit.
nec munera; facit iudiciū pupillo et uidue.
amat ꝑegrinū. et dat ei uictū atq; uestitū.
Et uos g' amate ꝑegrinos. quia et ipsi fui
stis aduene in terra egipti.
Dñm deum tuum timebis et ei seruies.
ipsi adherebis iurabisq; in nomine
illius. Ipse ē laus tua et ds̄ tuus. qui fecit
tibi hec magna et terribilia que uiderūt ocli
tui. In septuaginta animab; descenderūt
patres tui in egiptum. et ecce nunc multi
plicauit te dñs deus tuus sicut astra celi.
Ama itaq; dñm deū tuū. xi.
et obserua ꝑcepta eius et cerimonias
iudicia atq; mandata omni tēpore. Cog
noscite hodie que ignorant filij uri qui non
uiderunt disciplinam dñi dei uri. magnalia
eius et robustam manum. extentūq; brachi
um. signa et ꝑdigia que fecit in medio egi
pti. pharaoni regi et uniuse terre eius. om
niq; exercitui egiptiorum. et equis ac cur
ribus. quomō operuerint eos aque rubri
maris cū uos ꝑsequerentur. et deleuerit
eos dñs usq; in p'sentem diem. uobisq; q'
fecerit in solitudine donec ueniretis ad hūc
locū. et dathan atq; abyron filios heliab. q'
fuit filius ruben. quos aperto ore suo terra
absorbuit cum domib; et tabernaculis et
uniusa substantia eoꝝ. quam habebant in
medio isrl̄is. Ocli uri uiderunt omnia mi
rabilia dñi magna que fecit. ut custodiatis
uniusa mandata illius que ego hodie p'ci
pio uobis. ut possitis introire et possidere
terram ad quam ingredimini. multoq;
in ea uiuatis tempore. quam sub iuramto
pollicitus ē dñs patribus uris et semini eoꝝ
lacte et melle manantē. Terra enim ad quā
ingrederis possidendā. non ē sicut terra e
gipti de qua existi. ubi iacto semine in or
torum morē aque ducuntur irrigue. sed
montuosa ē. et campestris de celo expectās
pluuias. quam dñs ds̄ tuus semp inuisit. et
oculi illius in ea sunt a principio anni us
q; ad finem eius.
Si g' obedieritis mandatis meis que ho
die p'cipio uobis ut diligatis dñm dm
urm̄ et seruiatis ei in toto corde uro et in
tota anima ura. dabit pluuiā terre ure
temporaneā et serotinam. ut colligatis
frumentū et uinū et oleum. fenumq; ex agris
ad pascenda iumenta. et ut ipsi comedatis
ac saturemini. Cauete ne forte decipiatur
cor urm̄. et recedatis a dño seruiatisq; dijs
alienis et adoretis eos. iratusq; dñs claudat
celum et pluuie non descendant nec ter
ra det germen suum. ꝑeatisq; uelocit de
terra optima. quam dñs daturus ē uobis.
Ponite hec uerba mea in cordib; et in ani
mis uris. et suspendite ea p signo in ma
nib; et inter oclos uros collocate. Docete
filios uros. ut illa meditentur. Quando se
deris in domo tua. et ambulaueris in uia.
et accubueris atq; surrexeris. scribes ea
sup postes et ianuas domus tue ut mul
tiplicentur dies tui et filioꝝ tuoꝝ in ter
ra quam iurauit patrib; tuis ut da
ret eis. quamdiu celum imminet terre.
Si enim custodieritis
mandata que ego precipio uob. et fe
ceritis ea ut diligatis dñm deum urm̄ et
ambuletis in omnib; uijs eius adherentes

eī. disp̄det dn̄s omnes gentes istas ante faci
em uram̄. et possidebitis eas que maiores
et fortiores uobis sunt. Omnis locus quem
calcauerit pes uester: uester erit. A deserto
et lybano et flumine magno eufrate usq;
ad mare occidentale: erunt termini urī.
Nullus stabit contra uos. Terrorem urm̄
et formidinē dabit dn̄s ds̄ ur̄ sup omnem
terram quam calcaturi estis: sicut locut⁹
est uobis.

En ppono in conspectu urō hodie bene
dictionem et maledictionē. benedicti
onem si obedieritis mandatis dn̄i dī urī
que ego hodie precipio uobis: maledicti
onem si n̄ audieritis mandata dn̄i dī urī.
s; recesseritis de uia quā ego nūc ostendo
uobis: et ambulaueritis post deos alienos
quos ignoratis. Cum introduxerit te dn̄s
ds̄ tuus in terram ad quam pgis habitan
dam: pones benedictionem sup montē
garizim. maledictionem sup montē ebal.
qui sunt trans iordanēn post uiam que
uergit ad solis occubitum: in terra chana
nei qui habitat in campestribus contᵃ gal
gala que ē iuxta uallē tendentē et intran
tem pcul. Vos enim transibitis iordanem
ut possideatis terram quam dn̄s ds̄ uester
daturus ē uob: et habeatis ac possideatis il
lam. Videte ḡ ut impleatis cerimonias atq;
iudicia: que ego hodie ponam in conspec
tu urō.

XII.

Hec sunt precepta atq; iudicia que face
re debetis in terra quam dn̄s ds̄ pa
trum tuor daturus ē tibi: ut possideas eā
cunctis diebus quib; sup humū gradieris.
Subuertite omnia loca in quib; coluerūt
gentes quas possessuri estis deos suos: sup
montes excelsos et colles et subt omne lig
num frondosum. dissipate aras eorū. et con
fringite statuas: lucos igne comburite.
et ydola comminuite. Disp̄dite nomina eorū
de locis illis. Non ita facietis dn̄o deo urō.
s; ad locum quem elegerit dn̄s ds̄ ur̄ de cun
ctis tribubus uris ut ponat nom̄ suū ibi
et habitet in eo uenietis et offeretis in illo
loco holocausta et uictimas urās:
decimas et p̄micias manuū urāɽ et uota
atq; donaria. primogenita boū et ouiū.
et comedetis ibi in conspectu dn̄i dei urī. et
letabimini in cunctis ad que miseritis ma
num uos et domus urē. in quibus benedix
erit uobis dn̄s ds̄ uester. Non facietis ibi
que nos facimus hic hodie singli quod s̄
rectum uidetur. Neq; enim usq; ad p̄sens
tempus uenistis in requiem. et possessio
nem quam dn̄s ds̄ daturus ē nobis. Tran
sibitis iordanem. et habitabitis in terra quā
dn̄s ds̄ ur̄ daturus est uobis: ut requies
catis a cunctis hostib; p circuitum: et abs
q; ullo timore habitetis in loco quē elege
rit dn̄s ds̄ ur̄ ut sit nomen eius in eo. Illuc
omnia que p̄cipio conferetis. holocausta
et hostias et decimas et primicias manu
um urāɽ: et quicquid p̄cip'um ē in mune
rib; que uouistis dn̄o. Ibi epulabimini
coram dn̄o deo urō. uos. filij et filie urē:
famuli ac famule. atq; leuites qui in uris
urbibus commorat. Neq; enim habet aliam
partem et possessionem int uos. Caue ne
offeras holocausta tua in omni loco quem
uideris: sed in eo quem elegerit dn̄s in una
tribuum tuarum offeres hostias tuas et fa
cies quecumq; precipio tibi. Si autem come
dere uolueris. et te esus carnium delectauit:
occide et comede iuxta benedictionē dn̄i dī
tui. quam dedit t̄ in urbibus tuis. siue
enim inmundum fuerit hoc ē maculatū
et debile: siue mundū hoc est integrum et
sine macula. quod offerri licet. Sicut capre
am et ceruū comedes: absq; esu dumtaxat

sanguinis. quem super terram effundes sicut aquam. Non poteris comedere in oppidis tuis. Decimam frumenti et uini et olei tui. primogenita armentorum et pecorum. et omnia que uoueris. et sponte offerre uolueris. et primicias manuum tuarum. sed coram domino deo tuo comedes ea in loco quem elegerit dominus deus tuus. tu et filius tuus. ac filia. seruus ac famula. atque leuites qui manet in urbibus tuis. et letaberis ac reficieris coram domino deo tuo in cunctis ad que extenderis manum tuam. Caue ne derelinquas leuitem in omni tempore quo uersaris in terra. Quando dilatauerit dominus deus tuus terminos tuos sicut locutus est tibi. et uolueris uesci carnibus quas desiderat anima tua. locus autem quem elegerit dominus deus tuus ut sit nomen eius ibi si procul fuerit. occides de armentis et pecoribus que habueris sicut precepit tibi. et comedes in oppidis tuis ut tibi placet. Sicut comeditur caprea et ceruus ita uesceris eis. et mundus et inmundus in commune uescentur. Hoc solum caue ne sanguinem comedas. Sanguis enim eorum pro anima est. et idcirco non debes animam comedere cum carnibus. sed super terram fundes quasi aquam. ut sit tibi bene et filiis tuis post te. cum feceris quod placet in conspectu domini. Que autem sanctificaueris et uoueris domino tolles et uenies ad locum quem elegerit dominus. et offeres oblationes tuas carnem et sanguinem super altare domini dei tui. Sanguinem hostiarum fundes in altari. carnibus autem ipse uesceris.

Obserua et audi omnia que ego precipio tibi ut bene sit tibi et filiis tuis post te in sempiternum. cum feceris quod bonum est et placitum in conspectu domini dei tui. Quando disperdiderit dominus deus tuus ante faciem tuam gentes ad quas ingredieris possidendas. et possederis eas atque habitaueris in terra earum. caue ne imiteris eas postquam te fuerint introeunte subuerse. et requiras cerimonias earum dicens. Sicut coluerunt gentes iste deos suos. ita et ego colam. Non facies similiter domino deo tuo. Omnes enim abhominationes quas auersatur dominus fecerunt diis suis. offerentes filios suos ac filias et comburentes igni. Quod precipio tibi hoc tantum faci xiij.
to domino. nec addas quicquam nec minuas. Si surrexerit in medio tui propheta aut qui somnium se uidisse dicat. et predixerit signum atque portentum et euenerit quod locutus est. et dixerit tibi eamus et sequamur deos alienos quos ignoras et seruiamus eis. non audies uerba prophete illius aut somniatoris. quia temptat uos dominus deus uester. ut palam fiat utrum diligatis eum an non in toto corde et in tota anima uestra. Dominum deum uestrum sequimini et ipsum timete. mandata illius custodite. et audite uocem eius. Ipsi seruietis. et ipsi adherebitis. Propheta autem ille aut fictor somniorum interficietur. quia locutus est ut uos auerteret a domino deo uestro qui eduxit uos de terra egipti et redemit de domo seruitutis. ut errare te faceret de uia quam precepit tibi dominus deus tuus. et auferes malum de medio tui. Si tibi uoluerit persuadere frater tuus filius matris tue. aut filius tuus. aut filia siue uxor que est in sinu tuo. aut amicus quem diligis ut animam tuam clam dicens. eamus et seruiamus diis alienis. quos ignoras tu et patres tui. cunctarum in circuitu gentium que iuxta uel procul sunt ab initio usque ad finem terre. non acquiescas ei neque audias. neque parcat ei oculus tuus ut miserearis et occultes eum. sed statim interficies. Sit primum manus tua super eum. et postea omnis populus mittat manum. Lapidibus obrutus necabitur. quia uoluit te abstrahere

á dnō deo tuo qui eduxit te de terra egypti de
domo seruitutis: ut omnis isrl audiens ti
meat. et nequaquam ultra faciat quippiam
huius rei simile.
Si audieris in una urbium tuarum quas dns
deus tuus dabit tibi ad habitandum dicen
tes aliquos. egressi sunt filij belial de me
dio tui et auerterunt habitatores urbis tue
atque dixerunt. eamus et seruiamus dijs alienis
quos ignoratis. quere sollicite. et diligenter
rei ueritate perspecta. si inueneris certum esse
quod dicitur. et abhominationem hanc opere per
petratam. statim percuties habitatores urbis
illius in ore gladij. et delebis eam. omniaque
que in illa sunt usque ad pecora. Quicquid eti
am supellectilis fuerit congregabis in me
dium platearum eius. et cum ipsa ciuitate
succendes. ita ut uniuersa consumas dno deo
tuo. et sit tumulus sempiternus. Non edi
ficabitur amplius et non adherebit de illo
anathemate quicquam in manu tua. ut auer
tatur dns ab ira furoris sui et misereatur tui.
multiplicet que te sicut iurauit patribus tuis.
quando audieris uocem dni dei tui. custo
diens omnia precepta eius. que ego precipio
tibi hodie. ut facias quod placitum est in con
xiiij. spectu dni dei tui. filij estote dni dei uri. Non
uos incidetis nec facietis caluicium super mor
tuo. qm populus scs es dno deo tuo. et elegit
te ut sis ei in populum peculiarem de cun
ctis gentibus que sunt super terram.
Ne comedatis que immunda sunt. Hoc
est animal quod comedere debetis.
Bouem. et ouem. et capram. ceruum. et capre
am. bubalum tragelaphum. pigargon.
origen. camelopardulum. Omne animal
quod in duas partes ungulam findit et
ruminat. comedetis. De his autem que ru
minant et ungulam non findunt. hec come
dere non debetis. camelum. leporem. chyrogrillum.
quia ruminant. et ungulam non diuidunt
immunda erunt uobis. Sus quoque quoniam diui
dit ungulam et non ruminat. immunda erit.
Carnibus eorum non uescemini. et cadauera
eorum non tangetis.
Hec comedetis ex omnibus que morantur
in aquis. Que habent pennulas et squa
mas comedite. que absque pennulis et squa
mis sunt ne comedatis quia immunda sunt.
Omnes aues mundas
comedite. immundas ne comedatis.
aquilam scilicet et griphem. et alietum. yxon.
et uulturem. ac miluum iuxta genus suum.
et omne coruini generis. strutionem ac no
ctuam. et larum. atque accipitrem iuxta genus
suum. herodium. et cignum. et ibin. ac
mergulum. porphirionem. et nicticoracem.
onocratalum. et caradrium. singula in genere
suo. upupam quoque et uespertilionem. Et
omne quod reptat et pennulas habet
immundum erit. nec comedetur. Omne quod
mundum est comedite. quicquid mortici
num est ne uescamini ex eo. Peregrino qui intra
portas tuas est da ut comedat aut uende ei. quia
tu populus scs es dni dei tui. Non coques he
dum in lacte matris sue.
Decimam partem separabis de cunctis fru
gibus tuis que nascuntur in terra per
annos singulos. et comedes in conspectu do
mini dei tui in loco quem elegerit. ut in eo
nomen illius inuocetur. decimam frumenti
tui et uini et olei. et primogenita de armentis
et ouibus tuis. ut discas timere dnm dm tuum
omni tempore.
Cum autem longior fuerit uia et locus
quem elegerit dns deus tuus tibique be
nedixerit. nec potueris ad eum hec cuncta por
tare. uendes omnia et in precium rediges. por
tabisque manu tua. et proficisceris ad locum quem
elegerit dns ds tuus. et emes ex eadem pecunia

quicquid tibi placuerit. sive ex armentis sive ex ovibus. vinum quoque et siceram. et omne quod desiderat anima tua. et comedes coram domino deo tuo et epulaberis tu et domus tua. et levita qui intra portas tuas est. Cave ne derelinquas eum quia non habet aliam partem in possessione tua. Anno tertio separabis aliam decimam ex omnibus que nascuntur tibi eo tempore et reponas intra ianuas tuas. venietque levites qui aliam non habet partem nec possessionem et peregrinus ac pupillus et vidua qui intra portas tuas sunt. et comedentes saturabuntur. ut benedicat tibi dominus deus tuus in cunctis operibus manuum tuarum que feceris. XV. Septimo anno facies remissionem. que hoc ordine celebrabitur. Cui debetur aliquid ab amico vel proximo ac fratre suo. repetere non poterit. quia annus remissionis est domini. A peregrino et advena exiges. civem et propinquum repetendi non habes potestatem. Et omnino indigens et mendicus non erit inter vos. ut benedicat tibi dominus in terra quam traditurus est tibi in possessionem.

Si tamen audieris vocem domini dei tui et custodieris universa que iussit. et que ego hodie precipio tibi. benedicet tibi ut pollicitus est. Feneraberis gentibus multis. et ipse a nullo accipies mutuum. Dominaberis nationibus plurimis. et tui nemo dominabitur.

Si unus de fratribus tuis qui morantur intra portas civitatis tue in terra quam dominus deus tuus daturus est tibi ad paupertatem venerit. non obdurabis cor tuum nec contrahes manum. sed aperies eam pauperi et dabis mutuum quo eum indigere perspexeris. Cave ne forte surripiat tibi impia cogitatio. et dicas in corde tuo appropinquat septimus annus remissionis. et avertas oculos a paupere fratre tuo. nolens ei quod postulat mutuum commodare. ne clamet contra te ad dominum et fiat tibi in peccatum. sed dabis ei. nec ages quippiam callide in eius necessitatibus sublevandis. ut benedicat tibi dominus deus tuus in omni tempore et in cunctis ad que manum miseris. Non deerunt pauperes in terra habitationis tue. idcirco ego precipio tibi ut aperias manum fratri tuo egeno et pauperi qui tecum versatur in terra.

Cum tibi venditus fuerit frater tuus hebreus aut hebrea. et sex annis servierit tibi. in septimo anno dimittes eum liberum. Et quem libertate donaveris nequaquam vacuum abire patieris. sed dabis viaticum de gregibus et de area. et torculari tuo quibus dominus deus tuus benedixerit tibi. Memento quod et ipse servieris in terra egipti et liberaverit te dominus deus tuus. et idcirco nunc ego precipio tibi. Sin autem dixerit nolo egredi eo quod diligat te et domum tuam et bene sibi apud te esse sentiat. assumes subulam et perforabis aurem eius in ianua domus tue. et serviet tibi usque in eternum. Ancille quoque similiter facies. Non avertes ab eis oculos tuos quando dimiseris eos liberos. quoniam iuxta mercedem mercennarii per sex annos servivit tibi. ut benedicat tibi dominus deus tuus in cunctis operibus que agis.

De primogenitis que nascuntur in armentis et ovibus tuis. quicquid masculini sexus est sanctificabis domino deo tuo. Non operaberis in primogenito bovis. et non tondebis primogenita ovium. In conspectu domini dei tui comedes ea per annos singulos in loco quem elegerit dominus. tu et domus tua. Si autem habuerit maculam. vel claudum fuerit vel cecum. aut in aliqua parte deforme vel debile. non immolabitur domino deo tuo. sed intra portas urbis tue comedes illud. Tam mundus quam immundus similiter vescentur eis. quasi caprea et

certo. Hoc solum obseruabis ut sanguinē
eoꝝ non comedas: sed effundas in trā quasi
aquam. xvi.
Obserua mensem nouaꝝ frugum. et uerni
primū temporis. ut facias phase dño deo
tuo. qm̄ in isto mense eduxit te dñs ds̄ tuus
de egypto nocte: et immolabis phase dño
deo tuo de ouib;. et bub; in loco quem elegit
dñs ds̄ tuus ut habitet nomen eius ibi. Non
comedes in eo panem fermentatum. Septē
dieb; comedes absq; fermento afflictionis
panem: qm̄ in pauore egressus es de egypto.
ut memineris diei egressionis tuę de egypto:
omnib; dieb; uitę tuę.
Non apparebit fermentum in omnib; t̄mi
nis tuis septem dieb;: et non remanebit
de carnib; eius qđ immolatum est uespe in
die p̄mo mane. Non potis immolare phase
in qualibet urbium tuaꝝ quas dñs ds̄ tuus
daturus est tibi: sed in loco quem
elegit dñs ds̄ tuus. ut habitet nom̄ ei ibi.
Immolabis uespere phase ad solis occasum.
qn̄do egressus es de egypto. ⁊ coques. et come
des in loco quē elegit dñs ds̄ tuus: maneq;
consurgens uades in tabernacula tua. Sex xvii.
dieb; comedes azima: et in die septimo quia
collecta est dñi di tui non facies opus. Sep
tem ebdomadas numerabis tibi. ab ea die
qua falcem in segetem miseris: et celebra
bis diem festum ebdomadaꝝ dño deo tuo.
oblationē spontaneam manus tuę quam
offeres iuxta benedictionem dñi di tui: et
epulaberis coram dño deo tuo tu et filius
tuus et filia tua. seruus tuus et ancilla tua:
et leuites qui est int̄ portas tuas. et aduena
ac pupillus. et uidua qui morant̄ uobis
cum in loco quē elegit dñs ds̄ tuus ut ha
bitet nomen eius ibi: et recordabis qm̄ ser
uus fueris in egypto: custodiesq; et facies
que p̄cepta sunt. Sollempnitatem quoq;
tabernaculoꝝ celebrabis p septem dies qn̄do
collegis de area. et torculari fruges tuas. et e
pulabis in festiuitate tua. tu et filius tuus et filia
seruus et ancilla. leuites quoq; et aduena. et pu
pillus ac uidua. qui int̄ portas tuas sunt. Sep
tem dieb; dño deo tuo festa celebrabis in loco
quem elegit dñs: et benedicet̄ dñs ds̄ tuus in
cunctis frugib; tuis. et in omi opere manuū
tuaꝝ. erisq; in leticia. Trib; uicib; pannum
apparebit omne masculinū tuū in conspectu dñi
di tui in loco quem elegerit: in sollempnita
te azimoꝝ: et in sollempnitate ebdomadaꝝ.
et in sollempnitate tabernaculoꝝ. Non ap
parebit ante dñm uacuus: sed offeret unusq;
scdm qđ habuerit iuxta benedictionē dñi di
sui quā dederit ei.
Iudices et magistros constitues in omnib; porti
tuis quas dñs ds̄ tuus dederit tibi p singulas
trib; tuas: ut iudicent poplm̄ iusto iudicio.
nec in alteram partem declinent. Non acci
pies p̄sonam neq; munera: quia munera
excecant oculos sapientium. et mutant uer
ba iustoꝝ. Iuste quod iustū est p̄sequeris ut
uiuas et possideas terram quā dñs ds̄ tuus
dederit tibi. Non plantabis lucum et om
nem arborem iuxta altare dñi di tui: nec fa
cies tibi atq; constitues statuam quā odit
dñs ds̄ tuus. Non imolabis dño deo tuo.
ouem ⁊ bouem in quo est macula aut q̄ppiā
uitii: quia abhominatio est dñi di tui. Cū
repti fuerint apud te uir aut mulier intra
unam portaꝝ tuaꝝ quas dñs ds̄ tuus
dabit tibi. qui faciunt malū in conspectu
dñi di tui: et transgrediuntur pactum illi
ut uadant et seruiant diis alienis. et ado
rent eos. solem et lunā. et omnē miliciā celi que
non p̄cepi: et hoc t̄ fuit nuntiatum. audi
ensq; inquisieris diligent̄: et uerum eē repperi
ris. et abhominatio facta est in isrl̄: educes
uirum ac mulierem qui rem sceleratissimā

perpetrauit ad portas ciuitatis tue. et lapidi
bus obruentur. In ore duorum aut trium testium
peribit qui interficietur. Nemo occidatur
uno contra se dicente testimonium. Manus
testium prima interficiet eum. et manus reliqui
populi extrema mittetur. ut auferas malum
de medio tui.

Si difficile et ambiguum apud te iudicium
esse perspexeris inter sanguinem et sangui
nem causam et causam. lepram et non lepram.
et iudicium intra portas tuas uideris uerba
uariari. surge et ascende ad locum quem ele
gerit dominus deus tuus. uenies que ad sacerdotes
leuitici generis et ad iudicem qui fuerit in
illo tempore. queres que ab eis. Qui indicabunt
tibi iudicii ueritatem. et facies quodcumque dixe
rint qui presunt loco quem elegerit dominus. et do
cuerint te iuxta legem eius. Sequeris senten
tiam eorum. nec declinabis ad dexteram uel
ad sinistram.

Qui autem superbierit nolens obedire sacer
dotis imperio qui eo tempore ministrat
domino deo tuo. ex decreto iudicis morietur ho
mo ille. et auferes malum de israhel. cunctusque
populus audiens timebit. ut nullus dein
ceps intumescat superbia.

Cum ingressus fueris terram quam dominus
deus tuus dabit tibi. et possederis eam.
habitaueris que in illa. et dixeris constituam
super me regem sicut habent omnes per circui
tum nationes. eum constitues quem dominus deus
tuus elegerit de numero fratrum tuorum. Non poteris
alterius gentis hominem regem facere qui non
sit frater tuus. Cumque fuerit constitutus. non
multiplicabit sibi equos. nec reducet populum
in egiptum equitatus numero subleuatus.
presertim cum dominus preceperit uobis ut nequaquam
amplius per eandem uiam reuertamini. Non
habebit uxores plurimas que illiciant ani
mum eius. neque argenti et auri immensa
pondera. Postquam autem sederit in solio reg
ni sui. describet sibi deuteronomium legis
huius in uolumine. accipiens exemplaria
sacerdotibus leuitice tribus. et habebit secum
legetque illud omnibus diebus uite sue. ut discat
timere dominum deum suum et custodire uerba et ce
rimonias eius que in lege precepta sunt. nec
eleuetur cor eius in superbiam super fratres suos.
neque declinet in partem dextram uel sinistram.
ut longo tempore regnet ipse et filii eius super
israhel. Non habebunt sacerdotes et leuite et xvii
omnes qui de eadem tribu sunt partem et
hereditatem cum reliquo populo israhel. quia
sacrificia domini et oblationes eius comedent.
et nichil aliud accipient de possessione fratrum
suorum. Dominus enim ipse est hereditas eorum.
sicut loquutus est illis.

Hoc erit iudicium sacerdotum a populo et ab
his qui offerunt uictimas. Siue bouem
siue ouem immolauerint. dabunt sacerdo
ti armum ac uentriculum. primitias frumenti
uini et olei. et lanarum partem ex ouium
tonsione. Ipsum enim elegit dominus deus tuus
de cunctis tribubus tuis. ut stet et mini
stret nomini domini ipse et filii eius in sempi
ternum.

Si exierit leuites de una urbium tuarum
ex omni israhel in qua habitat. et uoluerit
uenire desiderans locum quem elegerit dominus.
ministrabit in nomine dei sui sicut omnes
fratres eius leuite qui stabunt eo tempore co
ram domino. Partem ciborum eandem accipiet
quam et ceteri. excepto eo quod in urbe sua
ex paterna ei successione debetur.

Quando ingressus fueris terram quam dominus
deus tuus dabit tibi. caue ne imitari uelis
abhominationes illarum gentium. nec inue
niatur in te qui lustret filium suum aut fili
am ducens per ignem. aut qui ariolos sci
tetur. et obseruet somnia atque auguria.

ne sit maleficus atq; incantator. ne phitones
consulat. neq; diuinos. et querat a mortuis
ueritatem. Omnia enim hec abhominatur dns.
et propter istiusmodi scelera delebit eos in
introitu tuo. Perfectus eris et absq; macula
cu dno deo tuo. Gentes iste quarum possi
debis terram augures et diuinos audiunt.
tu autem a dno deo tuo aliter institutus es.
Prophetam de gente tua et de
fratribus tuis sicut me suscitabit tibi
dns ds tuus. ipsum audies ut petisti a do
mino deo tuo in oreb. quando contio con
gregata e atq; dixisti; Ultra non audiam
uocem dni dei mei. et ignem hunc maximu
amplius n uidebo ne moriar. Et ait dns m.
Bene omnia sunt loquuti. Prophetam sus
citabo ei de medio fratrum suorum similem
tui. et ponam uerba mea in ore eius. loq
turq; ad eos omnia que precepero illi. Qui
autem uerba eius que loquetur in nomine
meo audire noluerit. ego ultor existam.
Propheta autem qui arrogantia
deprauatus uoluerit loqui in nomine
meo que ego non precepi illi ut diceret. aut
ex nomine alienorum deorum. interficietur. Quod
si tacita cogitatione responderis. quomodo
possum intelligere uerbum quod n e locutus
dns. hoc habebis signu; Quod in nomine
dni propheta ille predixerit et non euenerit. hoc
dns non e loquutus. sed per tumorem animi
sui propheta confinxit. et idcirco n timebis eu.
XIX Cum disperdiderit dns ds tuus gentes qua
rum dns deus tuus t traditurus e terram.
et possederis eam habitaueris q; in urbib;
eius et in edib;. tres ciuitates separabis
tibi in medio terre quam dns deus tuus
dabit tibi in possessionem
sternens diligenter uiam. et in tres equ
aliter partes totam terre tue prouinciam di
uides. ut habeat e uicino q propter homici
dium profugus est quo possit euadere. Hec e
rit lex homicide fugientis. cuius uita seruan
da est. Qui percusserit proximum suu nesciens.
et qui heri et nudius tertius nullu habuisse
contra eum odium comprobatur. sed abisse sim
pliciter cum eo in siluam ad ligna cedenda.
et in succisione lignorum securis fugerit ma
num. ferrumq; lapsum de manubrio amicu
eius percusserit et occiderit. hic ad unam su
pradictarum urbium confugiet et uiuet. ne
forsitan proximus ei cuius effusus e sanguis
dolore stimulatus persequatur et apprehendat
eum si longior uia fuerit et percutiat anima
eius qui non est reus mortis. quia nullum
contra eum qui occisus e odium prius habuisse
monstratur. Idcirco precipio tibi. ut tres ci
uitates equalis inter se spacii diuidas. Cu au
tem dilatauerit dns deus tuus terminos tuos
sicut iurauit patribus tuis. et dederit t cuncta
terram quam eis pollicitus est. si tamen custodi
eris mandata eius et feceris que hodie precipio
tibi. ut diligas dnm dm tuum et ambules
in uiis eius omni tempore. addes t tres alias
ciuitates. et supradictarum trium urbium
numerum duplicabis. ut non effundatur san
guis innoxius in medio terre quam dns ds
tuus dabit tibi possidendam. ne sis sangui
nis reus.
Si quis autem odio habens proximum
suum insidiatus fuerit uite eius. sur
gensq; percusserit illum et mortuus fuerit.
fugeritq; ad unam de supradictis urbibus.
mittent seniores ciuitatis illius. et arripi
ent eum de loco effugii. tradentq; in manu
proximi cuius sanguis effusus e et morietur.
nec misereberis eius. et auferes noxiu san
guinem de isrl ut bene sit tibi.
Non assumes et transferes terminos pro
ximi tui quos fixerunt priores in posses
sione tua. quam dns ds tuus dabit t in ter

ra quam accepis possidendam. Non stabit
testis unus contra aliquem quicquid illud
peccati ac facinoris fuerit: sed in ore duorum
aut trium testium stabit omne uerbū. Si
steterit mendax testis contra hoīem accusās
eum p̄uaricationis: stabunt ambo quorum
causa est ante dnm̄ in conspectu sacerdotū
et iudicum qui fuerint in diebus illis. Cūq;
diligentissime p̄scrutantes inuenerint fal
sum testem dixisse contra frēm suū mendaci
um: reddent ei sicut fratri suo reddere cogi
tauit: et auferes malum de medio tui: ut
audientes ceteri timorē habeant et nequa
quam talia audeant facere. Non misereberis
eius: sed animam p̄ anima. oclm̄ p̄ oclō. den
tem p̄ dente. manum p̄ manu. pedē p̄ pede.
exiges. XX.

Si exieris ad bellum contra hostes tuos.
et uideris equitatum et currus. et ma
iorem quam tu habes aduersarii exercitus mul
titudinem: non timebis eos quia dns̄ deus
tuus tecum est qui eduxit te de terra egipti.
Appropinquante autem iam p̄lio: stabit sac
dos ante aciem et sic loquetur ad populum.
Audi isrl̄. Uos hodie contra inimicos urōs
pugnam committitis: ñ pertimescat cor urm̄.
Nolite metuere. nolite cedere non formidetis
eos: quia dns̄ ds̄ ur̄ in medio uri est et pro
uobis contra aduersarios dimicabit ut eruat
uos de periclo. Duces quoq; p̄ singlas turmas
audiente exercitu p̄clamabunt. Quis ē ho
mo qui edificauit domum nouam et ñ dedi
cauit eam: Uadat et reuertatur in domū suam
ne forte moriatur in bello: et alius dedicet
eam. Quis est homo qui plantauit uineam
et ñdum fecit eam esse communem. et de qua
omnib; uesci liceret: Uadat et reuertatur in do
mū suam ne forte moriatur in bello: et alius
homo eius fungatur officio. Quis ē homo
qui desponsauit uxorem et non accepit eam:
Uadat et reuertatur in domum suā ne forte
moriatur in bello: et alius homo accipiat eā.
His dictis addent reliqua: et loquentur ad
populum. Quis ē homo formidolosus et cor
de pauido: Uadat et reuertatur in domū suā:
ne pauere faciat corda frm̄ suorum sicut ip
se timore p̄territus ē. Cumq; siluerint exer
citus duces et finem loquendi fecerint: un
quisq; suos ad bellandum cuneos p̄parabit.

Si quando accesseris ad expug
nandam ciuitatem: offeres ei p̄mū pacē.
Si receperit et aperuerit tibi portas. cunctus
populus qui in ea est saluabitur: et seruiet
tibi sub tributo. Si autem fedus inire no
luerint et receperint contra te bellum: oppug
nabis eam. Cumq; tradiderit dns̄ ds̄ tuus
illam in manu tua: percuties omne quod in
ea generis masculini est in ore gladii absq;
mulierib; et infantib;. iumentis et ceteris
que in ciuitate sunt. Omnem p̄dam exerci
tui diuides: et comedes de spoliis hostium
tuorum que dns̄ ds̄ tuus dederit tibi. Sic faci
es cunctis ciuitatibus que a te p̄cul ualde sūt:
et ñ sunt de his urbib; quas in possessionē
accepturus es. De his autem ciuitatib; que
dabuntur tibi nullum omnino p̄mittes uiuē.
sed interficies in ore gladii: etheum uidelicet
et amorreū. et chananeum et pherezeum. eue
um et gergeseum. et iebuseum sicut prece
pit tibi dns̄ deus tuus: ne forte doceant uos
facere cunctas abhominationes quas ipsi o
p̄ati sunt in diis suis: et peccetis in dnm̄ dm̄
urm̄. Quando obsederis ciuitatē multo tp̄re.
et municionibus circumdederis ut expugnes
eam: non succides arbores de quibus uesci
potest. nec securib; p̄ circuitum debes uasta
re regionem: qm̄ lignum ē et non homo:
nec potest bellantium contra te augere nu
merum. Si qua aut ligna non sunt pomifera
sed agrestia et in ceteros apta usus: succide

et instrue machinas donec capias ciuitatē
que contra te dimicat. XXI.
Quando inuentum fuerit in terra quā
dn̄s ds̄ tuus daturus ē tibi hominis
cadauer occisi. et ignoratur cedis reus. egre
dientur maiores natu et iudices tui. et me
tientur a loco cadaueris singlārum p circu
itum spacia ciuitatū. & quam uiciniorē cete
ris eē pspexerint. seniores ciuitatis eius.
tollent uitulam de armento que n̄ traxit
iugū nec terram scidit uomere. et ducent
eam ad uallem aspām atq; saxosam que nū
quam arata ē nec sementē recepit. et cedent
in ea ceruices uitule. Accedentq; sacerdotē
filii leui quos elegerit dn̄s ds̄ tuus ut mi
nistrent ei et benedicant in nomine eius.
et ad ūbum eoꝝ omne negocium et quic
quid mundū uel immundum ē iudicet.
et intoibunt maiores natu ciuitatis illius
ad interfectum. lauabuntq; manus suas su
p uitulam que in ualle percussa ē et dicent.
Manus nr̄e non effuderunt sanguinē hc̄.
nec oculi uiderunt. Ppicius esto populo tuo
isrl̄ quē redemisti dn̄e. et non reputes san
guinem innocentē in medio populi tui
isrl̄. & auferetur ab eis reatus sanguinis.
Tu autem alienus eris ab innocentis cruore
qui fusus ē. cum feceris quod precepit dn̄s.
Si egress⁹ fueris ad pugnam
contra inimicos tuos. et tradiderit
eos dn̄s ds̄ in manu tua captiuosq; duxer
eris. et uideris in numero captiuorum
mulierem pulchram et adamaueris eam
uolueris q; eam habere uxorem. introduces
eam in domum tuam. Que radet cesariem
et circumcidet ungues. et deponet uestem
in qua capta ē. sedensq; in domo tua flebit
patrem et matrem suam uno mense. et po
stea intrabis ad eam dormiesq; cum illa.
et erit uxor tua. Sin autem postea sederit

animo tuo. dimittes eam liberam nec uen
dere poteris pecunia. nec oppmere p poten
tiam. quia humiliasti eam.
Si habuerit homo uxores duas unam di
lectam et alteram odiosam. genuerintq; ex
eis filios. et fuerit filius odiose primogenit⁹.
et uoluerit substantiam inter filios suos di
uidere. non poterit filium dilecte facere pri
mogenitum et pferre filio odiose. sed filiū
odiose agnoscet primogenitū. et dabit ei de
his que habebit cuncta duplicia. Iste ē enim
principium liberorum eius. et huic debent̄
primogenita.
Si genuerit homo filium contumacem
et proteruum. qui non audiat patris aut ma
tris imperiū. et coherc itus obedire contemp
serit. apphendent eum et ducent ad seniores
ciuitatis illius et ad portam iudicii. dicentq;
ad eos. Filius noster iste proteruus et contu
max est. monita nr̄a audire contempnit. co
messationibꝫ uacat. et luxurie atq; conuiuiis.
Lapidibꝫ eum obruet populus ciuitatis et
morietur. ut auferatis malum de medio uri.
et uniūsus isrl̄ audiens pertimescat.
Quando peccauerit homo quod morte ple
ctendum est. et adiudicatus morti ap
pensus fuerit in patibulo. non permanebit
cadauer eius in ligno. sed in eadem die sepe
lietur. quia maledictus a deo ē qui pendet
in ligno. et nequaquam contaminabis ter
ram tuam quam dn̄s ds̄ tuus dederit tibi
in possessionem. XXII.
Non uidebis bouem fr̄is tui aut ouem er
rantem et preteribis. sed reduces fr̄i tuo.
Etiam si non est ppinquus tuus fr̄ nec no
sti eum. et erunt apud te quamdiu querat
ea frater tuus et recipiat. Similiter facies de
asino. et de uestimento. et de omi re fr̄is tui
que perierit. si inueneris eam ne negligas.
quasi alienam. Si uideris asinum fratris

tui aut bouem cecidisse in uia, n̄ despicies
sed subleuabis cum eo. Non induetur mu
lier ueste uirili. nec uir utetur ueste femi
nea. Abhominabilis enim apud deum ē
qui facit hec.

Si ambulans p̄ uiam in arbore uel in
terra nidum auis inueneris. et matrē
pullis uel ouis desup̄ incubantem. non
tenebis eam cum filiis sed abire patieris
captos tenens filios. ut bene sit tibi et lon
go uiuas tempore.

Cum edificaueris domum nouam. fa
cies murum tecti p̄ circuitum. ne effū
datur sanguis in domo tua et sis reus
labente alio et in preceps ruente. Non se
res uineam tuam altero semine. ne et se
mentes quas seuisti. et que nascuntur ex
uinea pariter sc̄ificentur.

Non arabis in boue simul et asino. Nō
indueris uestimento quod ex lana
linoq; contextum est. Funiculos in fim
briis facies p̄ quattuor angulos pallii
tui quo operiris.

Si duxerit uir uxorem et postea eam odio
habuerit quesieritq; occasiones quibus
dimittat eam. obiciens ei nomen pessimū et
dixerit. uxorem hanc accepi et ingressus ad eā
non inueni uirginē. tollent eam pater et ma
ter eius et ferent secum signa uirginitatis
eius ad seniores urbis qui in porta sunt. et
dicet pater. filiam meam dedi huic uxorem.
quam quia odit. imponit ei nomē pessimū
ut dicat. non inueni filiam tuam uirginē.
Et ecce hec sunt signa uirginitatis filie mee.
Et expandent uestimentum coram seniorib'
ciuitatis. et app̄hendent seniores urbis illi'
uirum illum et uerberabunt. condemnan
tes insup̄ centum siclis argenti quos dabit
patri puelle. qm̄ diffamauit nomen pessimū
sup̄ uirginem isrl'. Habebitq; eam uxorem.
et non poterit eam dimittere om̄i tp̄r uite
sue. Quod si uerum est quod obicit et n̄
est in puella inuenta uirginitas. eicient
eam extra fores domus patris sui et lapi
dibus obruent eam uiri ciuitatis eius et
morietur. qm̄ fecit nefas in isrl' ut forni
caretur in domo patris sui. et auferes ma
lum de medio tui.

Si dormierit uir cum uxore alterius. utq;
morientur id est adulter et adultera. et
auferes malum de medio isrl'. Si puellam
uirginem desponsauerit uir. et inuenerit
eam aliquis in ciuitate et concubuerit cum
ea. educes utrumq; ad portam ciuitatis il
lius et lapidibus obruentur. puella quia nō cla
mauit cum eēt in ciuitate. uir quia hu
miliauit uxorem fr̄is sui. et auferes ma
lum de medio tui.

Sin autem in agro reppererit uir puellā
que desponsata ē. et app̄hendens con
cubuerit cum ea. ipse morietur solus pu
ella nichil patietur. nec est rea mortis. qm̄
sicut latro consurgit contra fr̄em suum
et occidit animam eius. ita puella p̄pessa ē.
Sola erat in agro. clamauit et nullus affu
it qui liberaret eam.

Si inuenerit uir puellam uirginē que
non habet sponsum et app̄hendens
concubuerit cum ea et res ad iudicium
uenerit. dabit qui dormiuit cum ea pat
puelle quinquaginta siclos argenti. et
habebit eam uxorem quia humiliauit
illam. Et non poterit dimittere eam cun
ctis diebus uite sue.

Non accipiet homo uxorem patris sui.
nec reuelabit operimentum eius. Non
intrabit eunuchus amputatis uel attritis
testiculis et absciso uerētro ecclām dn̄i.

Non ingredietur manzer hoc ē XXIII.
de scorto natus in ecclām dn̄i. usq; ad

decimam generationem. Ammonites et mo-
abites etiam post decimam generationem
non intrabunt ecclesiam dni in eternum. quia
noluerunt uobis occurrere cum pane et aqua
in uia quando egressi estis de egypto. et
quia conduxerunt contra te balaam filium
beor de mesopotamia syrie ut malediceret
tibi. et noluit dns ds tuus audire balaam
uertitque maledictionem eius in benedicti
onem tuam. eo quod diligeret te. Non fa
cies cum eis pacem. neque queres eis bona
cunctis diebus uite tue in sempiternum.

Non abhominaberis ydumeum
quia frater tuus est. nec egiptium. quia ad
uena fuisti in terra eius. Qui nati fuerint ex
eis. tertia generatione intrabunt in eccle
siam dni. Quando egressus fueris aduersus
hostes tuos in pugnam. custodies te ab
omni re mala.

Si fuerit inter uos homo qui nocturno
pollutus sit somnio. egredietur extra
castra. et non reuertetur prius quam ad
uesperum lauetur aqua. et post solis occa
sum regredietur in castra. Habebis locum
extra castra. ad quem egrediaris ad requisi
ta nature gerens paxillum in balteo. Cumque
sederis fodies per circuitum. et egesta humo
operies quo releuatus es. Dns enim ds tuus
ambulat in medio castrorum. ut eruat te
et tradat tibi inimicos tuos. ut sint castra tua
sancta et nichil in eis appareat feditatis. ne de
relinquat te.

Non trades seruum dno suo qui ad te
confugerit. habitabit tecum in loco
quo ei placuerit. in una urbium tuarum
requiescet ne contristes eum.

Non erit meretrix de filiabus israel. neque
scortator de filiis israel.

Non offeres mercedem prostibuli nec precium
canis in domum dni dei tui quicquid illud
est quod uouerint. quia utrumque abhomina
tio est apud dnm deum tuum.

Non fenerabis fratri tuo pecuniam ad usuram
nec fruges nec quamlibet aliam rem. sed
alieno. Fratri autem tuo absque usura id quod in
diget commodabis. ut benedicat tibi dns ds
tuus in omni opere tuo in terra ad quam in
grediens possidendam.

Cum uoueris uotum dno deo tuo non tar
dabis reddere. quia requiret illud dns
deus tuus. et si moratus fueris reputabitur
tibi in peccatum. Si nolueris polliceri. absque
peccato eris. Quod autem semel egressum est
de labiis tuis. obseruabis et facies sicut pro
misisti dno deo tuo et propria uoluntate
et ore tuo locutus es.

Ingressus uineam proximi tui comede uuas
quantum tibi placuerit. foras autem ne effe
ras tecum. XXIIII.

Si intraueris segetem amici tui franges
spicas et manu conteres. falce autem
non metes.

Si acceperit homo uxorem et habuerit eam
et non inuenerit gratiam ante oculos eius
propter aliquam feditatem. scribet libel
lum repudii et dabit in manu illius et
dimittet eam de domo sua. Cumque egressa
alterum maritum duxerit. et ille quoque ode
rit eam. dederitque ei libellum repudii. et di
miserit de domo sua uel certe mortuus fu
erit. non poterit prior maritus recipere
eam in uxorem. quia polluta est et abhomi
nabilis facta est coram dno. Ne peccare fa
cias terram tuam quam dns ds tuus tradidit
tibi possidendam.

Cum acceperit homo nuper uxorem non procedet
ad bellum. nec ei quippiam necessita
tis iniungetur publice. sed uacabit absque
culpa domui sue ut uno anno letetur cum
uxore sua. Non accipies loco pignoris infe-

riorem et superiorem molam: quia animam
suam apposuit tibi.
Si deprehensus fuerit homo sollicitans fra
trem suum de filiis israel. et uendito eo acce
perit precium interficietur: et auferes malum
de medio tui. Obserua diligenter ne incurras
in plagam lepre: sed facies quecumque docue
rint te sacerdotes leuitici generis iuxta id quod
precepi eis et imple sollicite. Mementote
que fecerit dominus deus uester marie in uia cum
egrederemini de egipto.
Cum repetes a proximo tuo rem aliquam
quam debet tibi non ingredieris do
mum eius ut pignus auferas: sed stabis fo
ris et ille tibi proferet quod habuerit. Sin
autem pauper est non pernoctabit apud te pig
nus: sed statim reddes ei ante solis occasum:
ut dormiens in uestimento suo benedicat tibi:
et habeas iusticiam coram domino deo tuo. Non
negabis mercedem indigentis et pauperis fratris
tui. siue aduene qui tecum moratur in terra
et intra portas tuas est: sed eadem die reddes
ei precium laboris sui ante solis occasum:
quia pauper est et ex eo sustentat animam su
am: ne clamet contra te ad dominum et reputetur tibi
in peccatum.
Non occidentur patres pro filiis. nec filii pro
patribus: sed unusquisque pro peccato suo
morietur. Non peruertes iudicium aduene et
pupilli: nec auferes pignoris loco uidue ue
stimentum. Memento quod seruieris in egi
pto: et eruerit te dominus deus tuus inde.
Idcirco precipio tibi ut facias hanc rem. Quando
messueris segetem in agro tuo et oblitus ma
nipulum reliqueris: non reuerteris ut tollas
eum: sed aduenam et pupillum et uiduam
auferre patieris: ut benedicat tibi dominus deus tuus
in omni opere manuum tuarum. Si fruges collegeris
oliuarum quicquid remanserit in arboribus
non reuerteris ut colligas: sed relinques
aduene pupillo et uidue.
Si uindemiaueris uineam tuam non colli
ges remanentes racemos: sed cedent
in usus aduene pupilli et uidue. Memento
quod et tu seruieris in egipto: et idcirco pre
cipio tibi ut facias hanc rem. Si fuerit cau xxv
sa inter aliquos et interpellauerint iudices:
quem iustum esse perspexerint. illi iusticie pal
mam dabunt: quem impium condempna
bunt impietatis. Si autem eum qui peccauit
dignum uiderint plagis: prosternent et coram
se facient uerberari. Pro mensura peccati
erit et plagarum modus: ita dumtaxat ut
quadragenarium numerum non excedant: ne fede la
ceratus ante oculos tuos abeat frater tuus.
Non ligabis os bouis
terentis in area fruges tuas. Quando
habitauerint fratres simul. et unus ex eis absque
liberis mortuus fuerit: uxor defuncti non
nubet alteri. sed accipiet eam frater eius et
suscitabit semen fratris sui: et primogenitum
ex ea filium nomine eius appellabit: ut non
deleatur nomen eius ex israel. Si autem nolu
erit accipere uxorem fratris sui que ei lege de
betur: perget mulier ad portam ciuitatis et
interpellabit maiores natu et dicet.
Non uult frater uiri mei suscitare semen fratris
sui in israel: nec me in coniugium sumere.
Statimque eum accersiri facient: et interro
gabunt. Si responderit nolo eam uxorem
accipere: accedet mulier ad eum coram seni
oribus. et tollet calciamentum de pede eius
spuetque in faciem illius et dicet. Sic fiet ho
mini qui non edificat domum fratris sui: et
uocabitur nomen eius in israel domus discalci
ati. Si habuerint inter se iurgium uiri.
et unus contra alterum rixari ceperit: uolens
que uxor alterius eruere uirum suum de ma
nu fortioris miseritque manum et apprehende
rit uerenda eius: abscides manum illius nec

flecteris sup eam ulla misericordia. Non habebis
in sacculo diu̇sa pondera maius et minus.
nec erit in domo tua modius maior et minor.
Pondus habebis iustum et uerum. et mo
dius equalis et uerus erit tibi. ut multo
uiuas tempore sup terram quam dñs ds̄
tuus dederit tibi. Abhominatur enim do
minus eum qui facit hec. et au̇satur om
nem iniusticiam.

Memento que fecerit tibi amalech in uia
quando egrediebaris ex egipto. quo
modo occurrerit t̄ et extremos agminis
tui qui lassi residebant ceciderit. quando
tu eras fame et labore confectus. et non ti
muerit dm̄. Cū ḡ dñs deus tuus dederit
tibi requiem et subiecerit cunctas p circui
tum nationes in terra quam t̄ pollicitus ē.
delebis nomen eius sub celo. Caue ne obli
uiscaris. XXVI.

Cumq; intrauerís terram quam dñs
deus tuus tibi daturus ē possidendā.
et obtinueris eam atq; habitaueris in illa.
tolles de cunctis frugib; tuis primicias
et pones in cartallo. pgesq; ad locū quem
dñs ds̄ tuus elegerit. ut ibi inuocet nom̄
eius. Accedesq; ad sacerdotem qui fuerit in
diebus illis. et dices ad eum. Profiteor ho
die coram dño deo tuo. quod ingressus sim
in terram p qua iurauit patrib; nr̄is ut
daret eam nobis. Suscipiensq; sacerdos
cartallum de manu eius ponet ante alta
re dñi dei tui. et loqueris in conspectu
7 dñi dei tui. Syrus psequebatur patrē meū.
qui descendit in egiptum. et ibi peregri
natus est in paucissimo numero. creuitq;
in gentem magnam et robustam et in
finite multitudinis. Afflixeruntq; nos
egiptij. et psequuti sunt imponentes one
ra grauissima. et clamauim̄ ad dñm dm̄
patrum nr̄orum. Qui exaudiuit nos et re
spexit humilitatem nr̄am et laborem atq;
angustias. et eduxit nos de egypto in ma
nu forti et brachio extento. in ingenti pauore
in signis atq; portentis. et introduxit ad locū
istum. et tradidit nobis terram hanc lacte et
melle manantem. Et idcirco nc̄ offero pmitī
as frugum terre quam dñs ds̄ dedit m̄. Et di
mittes eas in conspectu dñi dei tui. et adorato
dño deo tuo epulaberis in omnib; bonis que
dñs ds̄ tuus dederit t̄ et domui tue. tu et le
uites. et aduena qui tecum est. Quando com
pleueris decimam cunctarum frugum tuarū
anno decimarum tertio. dabis leuite. et adue
ne et pupillo et uidue ut comedant intra
portas tuas et saturentur. et loqueris in con
spectu dñi dei tui. Abstuli quod sc̄ificatum est
de domo mea. et dedi illud leuite et aduene
pupillo et uidue sicut iussisti m̄. Non preter
iui mandata tua. nec sum oblitus impij tuj.
Non comedi ex eis in luctu meo. nec separauj
ea in qualibet immundicia. nec expendi ex
his quicquā in re funebri. Obediui uoci dñi
dei mei. et feci omnia sicut pcepisti michi. Respi
ce de sc̄uario tuo. de excelso celorum habitaculo.
et benedic populo tuo isr̄l. et terre quā dedi
sti nobis sicut iurasti patrib; nr̄is. terre lacte
et melle manantj.

Hodie dñs ds̄ tuus pcepit tibi ut facias
mandata hec atq; iudicia. et custodi
as et impleas ex toto corde tuo et ex tota
anima tua. Dñm elegisti hodie. ut sit tibi
ds̄. et ambules in uijs eius. et custodias ce
rimonias illius et mandata atq; iudicia.
et obedias eius impio. En dñs elegit te hodie ut
sis ei populus peculiaris sicut locut̄ est tibi.
ut custodias omnia pcepta eius. et faciat te
excelsiorem cunctis gentib; quas creauit
in laudem et glām suam. ut sis populus
sc̄s dñi dei tui sicut locutus est t̄. XXVII.

Precepit aut̄ moyses et seniores isr̄l po

pulo dicentes. Custodite omne mandatum
quod precipio uobis hodie. Cumque transie
ritis iordanem in terram quam dominus deus tu
us dabit tibi: eriges ingentes lapides. et
calce leuigabis eos. ut possis in eis scribere
omnia uerba legis huius iordane transmis
so. ut introeas terram quam dominus deus tuus
dabit tibi terram lacte et melle manantem.
sicut iurauit patribus tuis. Quando er
go transieritis iordanem erigite lapides quos
ego hodie precipio uobis in monte hebal. et
leuigabis eos calce. et edificabis ibi altare domino
deo tuo. de lapidibus quos ferrum non tetigit.
et de saxis informibus et inpolitis. et offeres
super eo holocaustum domino deo tuo. et immo
labis hostias pacificas. comedesque ibi et
epulaberis coram domino deo tuo. et scribes
super lapides omnia uerba legis huius pla
ne et lucide.

Dixeruntque moyses et sacerdotes leuiti
ci generis ad omnem israhelem. Attende
et audi israhel. Hodie factus es populus domini de
i tui. Audies uocem eius et facies manda
ta atque iusticias. quas ego precipio tibi.

Precepitque moyses populo
in die illo dicens. Hi stabunt ad bene
dicendum domino super montem garizim ior
dane transmisso. Symeon. leui. iudas. y
sachar. ioseph. et beniamin. Et e regione
isti stabunt ad maledicendum in monte
ebal. ruben. gad. et aser. zabulon. dan et
neptalim. Et pronuntiabunt leuitae. dicentque
ad omnes uiros israhel excelsa uoce. Maledi
ctus homo qui facit sculptile et conflatile.
abhominationem domini opus manuum arti
ficum. et ponet illud in abscondito. Et re
spondebit omnis populus et dicet amen.
Maledictus qui non honorat patrem suum
et matrem. et dicet omnis populus amen.
Maledictus qui transfert terminos proximi
sui. et dicet omnis populus amen. Maledi
ctus qui errare facit cecum in itinere. et
dicet omnis populus amen.

Maledictus qui peruertit iudicium aduene
pupilli ac uidue. et dicet omnis populus
amen. Maledictus qui dormit cum uxore
patris sui et reuelat operimentum lectuli
eius. et dicet omnis populus amen. Maledictus
qui dormit cum omni iumento. et dicet
omnis populus amen. Maledictus qui dor
mit cum sorore sua filia patris sui uel ma
tris sue. et dicet omnis populus amen. Male
dictus qui dormit cum socru sua. et dicet omnis populus amen.
Maledictus qui dormit cum uxore proximi sui. et dicet
omnis populus amen. Maledictus qui clam percusserit proximum suum.
et dicet omnis populus amen. Maledictus qui accipit munera
ut percutiat animam sanguinis innocentis.
et dicet omnis populus amen. Maledictus qui non permanet in
sermonibus legis huius nec eos opere perficit. et dicet omnis populus amen.

Si autem audieris uocem domini dei tui ut XXV
facias atque custodias omnia mandata
eius que ego precipio tibi hodie. faciet te
dominus deus tuus excelsiorem cunctis gentibus
que uersantur in terra. Venientque super te
omnes benedictiones iste et apprehendent
te. si tamen mandata eius audieris. Bene
dictus tu in ciuitate. et benedictus in agro.
Benedictus fructus uentris tui. et bene
dictus fructus terre tue. fructusque iumen
torum tuorum. greges armentorum tuorum
et caule ouium tuarum. Benedicta horrea tua.
et benedicte reliquie tue. Benedictus eris
et ingrediens et egrediens. Dabit dominus
inimicos tuos qui consurgunt aduersum te
corruentes in conspectu tuo. Per unam ui
am uenient contra te. et per septem fugi
ent a facie tua. Emittet dominus benedictio
nem super cellaria tua. et super omnia opera
manuum tuarum. et benedicet tibi in terra
quam acceperis. Suscitabitque te dominus sibi in

populum sanctum sicut iuravit tibi. si custo
dieris mandata domini dei tui et ambulaveris
in viis eius. videbuntque omnes populi ter
rarum quod nomen domini invocatum sit
super te et timebunt te. Habundare te faciet
dominus omnibus bonis. fructu uteri tui. et fruc
tu iumentorum tuorum. fructu terre tue quam
iuravit dominus patribus tuis ut daret tibi. Aperiet
et dominus thesaurum suum optimum celum.
ut tribuat pluviam terre tue in tempore
suo. Benedicet dominus cunctis operibus manuum
tuarum. et fenerabis gentibus multis. et
ipse a nullo fenus accipies. Constituet te
dominus in caput et non in caudam. et eris semper
supra et non subter. si audieris mandata
domini dei tui que ego tibi hodie precipio. et
custodieris et feceris ac non declinaveris
ab eis nec ad dexteram nec ad sinistram.
nec secutus fueris deos alienos neque co
lueris eos.

Quod si audire nolueris vocem domini dei
tui ut custodias et facias omnia man
data eius. et cerimonias quas ego precipio
tibi hodie. venient super te omnes male
dictiones iste et apprehendent te. Maledi
ctus eris in civitate. et maledictus in agro.
Maledictum horreum tuum. et maledicte
reliquie tue. Maledictus fructus ventris
tui. et fructus terre tue. armenta boum
tuorum. et greges ovium tuarum. Maledictus
eris egrediens. et maledictus ingrediens.
Mittet dominus super te famem et esuriem et in
crepationem in omnia opera tua que facies
donec conterat te et perdat velociter. propter
adinventiones tuas pessimas in quibus
dereliquisti me. Adiungat tibi dominus pestilen
tiam donec consumat te de terra quam in
grediens possidendam. percutiat te dominus ege
state. febri et frigore. ardore et estu. et aere
corrupto ac rubigine. et persequatur donec
pereas. Sit celum quod supra te est eneum.
et terra quam calcas ferrea. Det dominus im
brem terre tue pulverem. et de celo descen
dat super te cinis donec conteraris. Tradat
te dominus corruentem ante hostes tuos. Per
unam viam egrediaris contra eos et per sep
tem fugias. et dispergaris per omnia regna ter
re. sitque cadaver tuum in escam cunctis vo
latilibus celi et bestiis terre. et non sit qui
abigat. Percutiat te dominus ulcere egypti. et par
te corporis per quam stercora egeruntur. scabie
quoque et prurigine. ita ut curari nequeas.
Percutiat te dominus amentia et cecitate ac furore
mentis. et palpes in meridie sicut palpare
solet cecus in tenebris. et non dirigas vias
tuas. omnique tempore calumpniam susti
neas et opprimaris violentia. nec habeas
qui liberet te. Uxorem accipias. et alius dor
miat cum ea. Domum edifices. et non habites
in ea. Plantes vineam. et non vindemies eam.
Bos tuus immoletur coram te. et non comedas
ex eo. Asinus tuus rapiatur in conspectu tuo.
et non reddatur tibi. Oves tue dentur inimi
cis tuis. et non sit qui te adiuvet. Filii tui
et filie tue tradantur alteri populo viden
tibus oculis tuis et deficientibus ad conspectum
eorum tota die. et non sit fortitudo in manu
tua. Fructus autem terre tue et omnes labo
res tuos comedat populus quem ignoras.
et sis semper calumniam sustinens et op
pressus cunctis diebus. et stupens ad ter
rorem eorum que videbunt oculi tui. Percuti
at te dominus ulcere pessimo in genibus et in
suris. et sanari non possis a planta pedis
usque ad verticem tuum. Ducet te dominus et
regem tuum quem constitueris super te in
gentem quam ignoras tu et patres tui. et
servies ibi diis alienis ligno et lapidi. et
eris perditus in proverbium et in fabulam
omnibus populis ad quos te introduxerit

dns. Sementē multam iacies in terram et mo
dicum congregabis: quia locuste omia deuo
rabunt. Vineam plantabis et fodies et uinū
non bibes nec colliges ex ea quippiam: quia
uastabitur uermibus. Oliuas habebis in
omnib; terminis tuis et non ungeris oleo:
quia defluent et peribunt. Filios generabis
et filias et non frueris eis: quia ducentur in
captiuitatem. Omnes arbores tuas et fruct9
terre tue: rubigo consumet. Aduena qui
tecum uersatur in terra ascendet sup te eritq;
sublimior: tu autem descendes et eris in
ferior. Ipse feneerabit tibi et tu non feneera
bis ei. ipse erit in caput et tu eris in caudā.
Et uenient sup te omnes maledictiones iste
et psequentur et apphendent te donec inte
reas: quia non audisti uocem dni dei tui nec
seruasti mandata eius. et cerimonias quas
precepit tibi. Et erunt in te signa atq; pro
digia et in semine tuo usq; in sempiternum:
eo quod non seruieris dno deo tuo in gau
dio cordis q; leticia. propter rerum omnium
habundantiam. Seruies inimico tuo
quem inmittet dns tibi in fame et siti
et nuditate et omniū rerum penuria: et
ponet iugum ferreum sup ceruicē tuam.
donec te conterat. Adducet dns sup te gen
tem de longinquo. et de extremis finibus
terre in similitudinem aquile uolantis
cum impetu cuius linguam non possis
intelligere: gentem procacissimam que non
deferat seni. nec misereatur paruuli. et deuo
ret fructum iumentorum tuorum ac fruges
terre tue donec intereas: et non relinquat
tibi triticum. uinū. et oleum. armenta boum. et
greges ouium donec te disperdat. et conterat
in cunctis urbibus tuis: et destruantur mu
ri tui firmi atq; sublimes: in quib; habes
fiduciam in omni terra tua. Obsideberis in
tra portas tuas in omni terra quam dabit t

dns ds tuus: et comedes fructum uteri tui.
et carnes filiorum et filiarum tuarum. quas
dederit tibi dns ds tuus. in angustia et in
uastitate qua opprimet te hostis tuus.
Homo delicatus in te et luxuriosus ualde
inuidebit fratri suo et uxori que cubat in si
nu suo. ne det eis de carnib; filiorum suorum
quas comedet: eo quod nichil habeat aliud
in obsidione et penuria. qua uastauerint
te inimici tui intra omnes portas tuas. Te
nera mulier et delicata que supra terram in
gredi non ualebat. nec pedis uestigium fi
gere propter mollitiem et teneritudinem
nimiam. inuidebit uiro suo qui cubat in
sinu eius sup filii et filie carnibus. et inglu
uie secundarum que egrediuntur de medio fe
minum eius: et sup liberis qui eadem ho
ra nati sunt. Comedent enim eos clam propter
rerum omnium penuriam: in obsidione
et uastitate qua opprimet te inimicus tuus
intra portas tuas. Nisi custodieris et fece
ris omnia uerba legis huius que scripta
sunt in hoc uolumine: et timueris nomen eius
gloriosum et terribile hoc est dnm deum tuum:
augebit dns plagas tuas et plagas semi
nis tui: plagas magnas et pseuerantes.
infirmitates pessimas et perpetuas: et con
uertet in te omnes afflictiones egipti quas
timuisti et adherebunt tibi. Insup et uniuer
sos languores et plagas que non sunt scrip
te in uolumine legis huius inducet dns
sup te donec te conterat: et remanebitis
pauci numero qui prius eratis sicut astra
celi pre multitudine: quia non audisti uocem
dni dei tui. Et sicut ante letatus est dns sup
uos bene faciens uobis uosq; multipli
cans: sic letabitur disperdens uos atq; sub
uertens: ut auferamini de terra ad quam
ingredieris possidendam. Disperget te dns
in omnes populos a summitate terre usq;

ad terminos eius. et serues ibi diis alienis
quos ignoras tu et patres tui. lignis ac lapi
dibus. In gentibus quoque illis non quiesces. neque
erit requies uestigio pedis tui. Dabit enim
dominus ibi tibi cor pauidum. et deficientes oculos
et animam merore consumptam. et erit ui
ta tua quasi pendens ante te. Timebis nocte et
die. et non credes uite tue. Mane dices quis
michi det uesperum. et uespere quis michi det
mane. propter cordis tui formidinem qua
terreberis. et propter ea que tuis uidebis oculis.
Reducet te dominus classibus in egyptum per
uiam de qua dixi tibi ut eam amplius non
uideres. Ibi uenderis inimicis tuis in seruos
et ancillas. et non erit qui emat te. XXIX
Hec sunt uerba federis quod precepit
dominus moysi ut feriret cum filiis israel in
terra moab. preter illud fedus quod cum eis
pepigit in oreb.
Vocauitque moyses omnem israel et dixit
ad eos. Vos uidistis uniuersa que fecit
dominus coram uobis in terra egypti. pharaoni
et omnibus seruis eius uniuerseque terre illius.
temptationes magnas quas uiderunt oculi
tui. signa illa portentaque ingentia. et non
dedit dominus uobis cor intelligens. et oculos uidentes.
et aures que possint audire usque in presentem
diem. Adduxit uos quadraginta annis per
desertum. non sunt attrita uestimenta uestra.
nec calciamenta pedum uestrorum uetustate
consumpta sunt. Panem non comedistis.
uinum et siceram non bibistis. ut sciretis
quia ipse est dominus deus uester. Et uenistis ad lo
cum hunc. Egressusque est seon rex esebon
et og rex basan. occurrens nobis ad pugnam.
et percussimus eos et terram eorum tulimus.
ac tradidimus possidendam ruben et gad.
et dimidie tribui manasse. Custodite ergo uer
ba pacti huius et implete ea. ut intelliga
tis uniuersa que facitis. Vos statis hodie
cuncti coram domino deo uestro. principes uestri ac tribus
et maiores natu atque doctores. omnisque populus
israel. liberi et uxores uestre. et aduena qui tecum
moratur in castris. exceptis lignorum cesoribus
et his qui comportant aquas. ut transeas in
federe domini dei tui. et in iureiurando quod ho
die dominus tuus percutit tecum. ut suscitet te sibi
in populum et ipse sit dominus deus tuus sicut lo
cutus est tibi. et sicut iurauit patribus tuis a
braham ysaac et iacob. Nec uobis solis ego
hoc fedus ferio et hec iuramenta confirmo.
sed cunctis presentibus et absentibus. Vos enim
nostis quomodo habitauimus in terra egyp
ti. et quomodo transierimus per medium
nationum. quas transeuntes uidistis ab
hominationes et sordes. id est ydola eorum.
lignum et lapidem. argentum et aurum
que colebant. ne forte sit inter uos uir aut
mulier. familia aut tribus cuius cor auersum
est hodie a domino deo uestro. ut uadat et seruiat
diis alienis illarum gentium. et sit inter
uos radix germinans fel et amaritudinem.
cumque audierit uerba iuramenti huius bene
dicat sibi in corde suo dicens. pax erit michi.
et ambulabo in prauitate cordis mei. assu
mat ebria sitientem. et dominus non ignoscat ei.
sed tunc quam maxime furor eius fumet et
zelus contra hominem illum. et sedeant super
eum omnia maledicta que scripta sunt in hoc
uolumine. et deleat nomen eius sub celo.
et consumat eum in perditionem ex omnibus
tribubus israel. iuxta maledictiones que libro
legis huius ac federis continentur.
Dicetque sequens generatio. et filii qui nas
centur deinceps. et peregrini qui de lon
ge uenerint. uidentes plagas terre illius et
infirmitates quibus eam afflixerit dominus. solis
ardore et sulphure comburens. ita ut ul
tra non seratur nec uirens quippiam germinet
in exemplum subuersionis sodome et gomor

et adame. et seboim. quas subuertit dns in ira et in
furore suo. et dicent omnes gentes. Quare sic
fecit dns terre huic? Que est hec ira furoris eius
inmensa? Et respondebunt. Quia dereliquerunt
pactum dni quod pepigit cum patribus
eorum quando eduxit eos de terra egipti. et
seruierunt diis alienis. et adorauerunt eos quos
nesciebant et quibus non fuerant attributi.
Idcirco iratus est dns contra terram istam. ut
induceret super eam omnia maledicta que in
hoc uolumine scripta sunt. et eiecit eos de ter
ra sua in ira et in furore et in indignatione ma
xima. Proiecitque in terram alienam sicut
hodie comprobatur. Abscondita a dno deo nostro
que manifesta sunt nobis et filiis nostris usque
in eternum. ut faciamus uniuersa legis huius.
XXX. Cum ergo uenerint super te omnes sermones isti. be
nedictio siue maledictio quam proposui in con
spectu tuo. et ductus penitudine cordis tui in
uniuersis gentibus in quas disperserit te dns
deus tuus. reuersus fueris ad eum. et obe
dieris eius imperiis sicut hodie precipio tibi cum
filiis tuis in toto corde tuo et in tota anima tua.
reducet te dns ds tuus de captiuitate tua et
miserebitur tui. et rursum congregabit te de
cunctis populis in quos te antea disperserat. Si
ad cardines celi fueris dissipatus. inde te retra
het dns ds tuus. et assumet atque introducet in
terram quam possederunt patres tui et ob
tinebis eam. et benedicens te maioris numeri
esse te faciet quam fuerunt patres tui. Circum
cidet dns ds cor tuum et cor seminis tui. ut di
ligas dnm deum tuum in toto corde tuo et
in tota anima tua. ut possis uiuere. Omnes autem
maledictiones has conuertet super inimicos
tuos et eos qui oderunt te et persecuntur. Tu au
tem reuerteris et audies uocem dni dei tui. et fa
cies uniuersa mandata que ego precipio tibi hodie.
et habundare te faciet dns in cunctis operibus
manuum tuarum in sobole uteri tui. et in
fructu iumentorum tuorum. et in ubertate ter
re tue. et in rerum omnium largitate. Re
uertetur enim dns ut gaudeat super te in
omnibus bonis sicut gauisus est in patribus
tuis. si tamen audieris uocem dni dei tui.
et custodieris precepta eius et cerimonias
que in hac lege conscripta sunt. et reuertaris
ad dnm deum tuum in toto corde tuo et in to
ta anima tua. Mandatum hoc quod ego precipio
tibi hodie non supra te est. neque procul positum.
nec in celo situm. ut possis dicere. Quis nostrum
ad celum ualet conscendere. ut deferat illud
ad nos et audiamus. atque opere compleamus.
neque trans mare positum. ut causeris et dicas.
quis e nobis transfretare poterit mare. et il
lud ad nos usque deferre. ut possimus audire
et facere quod preceptum est.
Sed iuxta te est sermo ualde in ore tuo et in
corde tuo. ut facias illum.
Considera quod hodie proposuerim in con
spectu tuo uitam et bonum. et e contrario
mortem et malum. ut diligas dnm deum tuum
et ambules in uiis eius. et custodias man
data illius et cerimonias atque iudicia. et ui
uas et multiplicet te. et benedicat tibi in ter
ra ad quam ingredieris possidendam. Sin
autem auersum fuerit cor tuum et audire no
lueris. atque errore deceptus adoraueris deos
alienos et seruieris eis. predico tibi hodie quod
pereas. et paruo tempore moreris in terra ad
quam iordane transmisso ingredieris
possidendam. Testes inuoco hodie celum et ter
ram quod proposuerim uobis uitam et bonum.
benedictionem et maledictionem. Elige ergo ui
tam ut et tu uiuas et semen tuum. et diligas
dnm deum tuum. atque obedias uoci eius et illi ad
hereas. Ipse est enim uita tua. et longitudo di
erum tuorum. ut habites in terra pro qua
iurauit dns patribus tuis abraham ysaac et
iacob ut daret eam illis.

XXXI Abiit itaque moyses et locutus est omnia
uerba hec ad uniuersum israel et dixit ad
eos. Centum uiginti annorum sum hodie non
possum ultra egredi et ingredi, presertim cum
dominus dixerit michi. Non transibis iordanem
istum. Dominus ergo deus tuus transibit ante te, ip
se delebit omnes gentes has in conspectu tuo
et possidebis eas. Et iosue iste transibit ante te,
sicut locutus est dominus. Et faciet eis dominus sicut
seon et og regibus amorreorum et terre eorum,
delebitque eos. Cum ergo et hos tradiderit uobis,
similiter facietis eis sicut precepi uobis. Vi
riliter agite et confortamini. Nolite timere
nec paueatis ad conspectum eorum, quia dominus deus
tuus ipse est ductor tuus. et non dimittet
neque derelinquet te.

Vocauitque moyses iosue, et dixit ei coram
omni israel. Confortare et esto robustus.
Tu enim introduces populum istum ad ter
ram quam daturum se iurauit patribus eorum
dominus. et tu sorte diuides eam. Et dominus qui duc
tor est uester, ipse erit tecum. non dimittet
nec derelinquet te. Noli timere nec paueas.
Scripsit itaque moyses legem hanc. et tradidit
eam sacerdotibus filiis leui qui portabant
archam federis domini et cunctis senioribus
filiorum israel, precepitque eis dicens. Post sep
tem annos anno remissionis in sollempni
tate tabernaculorum conuenientibus
filiis israel ut appareant in conspectu domini
dei tui in loco quem elegerit dominus, leges uer
ba legis huius coram omni israel audientibus
eis et in unum omni populo congregato
tam uiris quam mulieribus paruulis et ad
uenis qui sunt intra portas tuas, ut audi
entes discant et timeant dominum deum uestrum. et
custodiant impleantque omnes sermones
legis huius. Filii quoque eorum qui nunc ig
norant audire possint et timeant dominum
deum suum cunctis diebus quibus uersantur in terra
ad quam uos iordane transmisso pergitis pos
sidendam.

Et ait dominus ad moysen. Ecce prope sunt dies
mortis tue. Uoca iosue et state in tabernaculo
testimonii ut precipiam ei. Abierunt ergo moyses
et iosue, et steterunt in tabernaculo testimonii.
Apparuitque ibi dominus in columpna nubis, que
stetit in introitu tabernaculi.

Dixitque dominus ad moysen. Ecce tu dormies cum
patribus tuis, et populus iste consurgens
fornicabitur post deos alienos in terra ad
quam ingreditur et habitabit in ea. Ibi dere
linquet me et irritum faciet fedus quod pepigi
cum eo, et irascetur furor meus contra eum in
die illo. et derelinquam eum. et abscondam fa
ciem meam ab eo, et erit in deuorationem. Inue
nient eum omnia mala et afflictiones, ita ut
dicat in illo die. Uere quia non est deus mecum,
inuenerunt me hec mala. Ego autem abscon
dam et celabo faciem meam in die illo propter
omnia mala que fecit quia secutus est deos
alienos. Nunc itaque scribite uobis canticum istud
et docete filios israel ut memoriter teneant et
ore decantent, et sit michi carmen istud pro
testimonio inter filios israel. Introducam enim eum
in terram pro qua iuraui patribus eius lactis
et melle manantem. Cumque comederint et
saturati crassique fuerint, auertentur ad deos
alienos et seruient eis, et detrahent michi
et irritum facient pactum meum. Postquam
inuenerint eum mala multa et afflictiones,
respondebit ei canticum istud pro testimonio
quod nulla delebit obliuio ex ore seminis
tui. Scio enim cogitationes eius que facturus
sit hodie, antequam introducam eum in terram
quam ei pollicitus sum.

Scripsit ergo moyses canticum et docuit filios
israel. Precepitque iosue filio nun, et ait.
Confortare et esto robustus. Tu enim introdu
ces filios israel in terram quam pollicitus sum.

et ego ero tecum. Postquam ergo scripsit moyses
uerba legis huius in uolumine atque compleuit.
precepit leuitis qui portabant archam federis
domini dicens. Tollite librum istum et ponite e
um in latere arche federis domini dei uestri. ut sit
ibi contra te in testimonium. Ego enim scio
contentionem tuam. et ceruicem tuam du
rissimam. Adhuc enim uiuente me et ingre
diente uobiscum. semper contentiose egistis con
tra dominum. quanto magis cum mortuus fuero.
Congregate ad me omnes maiores natu per
tribus uestras atque doctores. et loquar audien
tibus eis sermones istos. et inuocabo contra
eos celum et terram. Noui enim quod post
mortem meam inique agetis. et declinabitis
cito de uia quam precepi uobis. et occurrent
uobis mala in extremo tempore quando feceri
tis malum in conspectu domini. ut irritetis
eum per opera manuum uestrarum. Locutus est xxxii
ergo moyses audiente uniuerso cetu israhel uerba
carminis huius. et ad finem usque compleuit.
Audite celi que loquor. audiat
terra uerba oris mei. Concrescat in
pluuia doctrina mea. fluat ut ros eloqui
um meum. quasi imber super herbam et quasi
stille super gramina. quia nomen domini inuoca
bo. Date magnificentiam deo nostro. dei perfecta
sunt opera. et omnes uie eius iudicia. Deus fide
lis et absque ulla iniquitate. iustus et rectus.
peccauerunt ei et non filii eius in sordibus. Ge
neratio praua atque peruersa. hec ne reddis domino
popule stulte et insipiens. Numquid non ipse
est pater tuus. qui possedit et fecit et creauit
te. Memento dierum antiquorum. cogita ge
nerationes singulas. Interroga patrem tuum
et annuntiabit tibi. maiores tuos et dicent
tibi. Quando diuidebat altissimus gentes.
quando separabat filios adam. constituit
terminos populorum iuxta numerum filio
rum israhel. Pars autem domini populus eius. iacob

funiculus hereditatis eius. Inuenit eum in ter
ra deserta. in loco horroris et uaste solitudi
nis. Circumduxit eum et docuit. et custo
diuit quasi pupillam oculi sui. Sicut aquí
la prouocans ad uolandum pullos suos. et
super eos uolitans. expandit alas suas et
assumpsit eum. atque portauit in humeris suis.
Dominus solus dux eius fuit. et non erat cum eo
deus alienus. Constituit eum super excelsam
terram. ut comederet fructus agrorum. et su
geret mel de petra. oleumque de saxo durissimo.
butirum de armento et lac de ouibus cum
adipe agnorum et arietum filiorum basan.
et hircos cum medulla tritici. et sanguinem
uue biberet meracissimum. Incrassatus
est dilectus et recalcitrauit. incrassatus. im
pinguatus dilatatus. Dereliquit deum facto
rem suum. et recessit a deo salutari suo. Pro
uocauerunt eum in diis alienis. et in abhomi
nationibus ad iracundiam concitauerunt. Immo
lauerunt demoniis et non deo. diis quos ig
norabant. Noui recentes que uenerunt. quos
non coluerunt patres eorum. Deum qui te
genuit dereliquisti. et oblitus es domini crea
toris tui. Vidit dominus et ad iracundiam con
citatus est. quia prouocauerunt eum filii sui
et filie. Et ait. Abscondam faciem meam ab
eis. et considerabo nouissima eorum. Genera
tio enim peruersa est. et infideles filii. Ipsi
me prouocauerunt in eo qui non erat deus. et ir
ritauerunt in uanitatibus suis. et ego pro
uocabo eos in eo qui non est populus. et in
gente stulta irritabo illos. Ignis succensus
est in furore meo. et ardebit usque ad infer
ni nouissima. Deuorabitque terram cum ger
mine suo. et montium fundamenta com
buret. Congregabo super eos mala. et sagit
tas meas complebo in eis. Consumentur
fame. et deuorabunt eos aues morsu ama
rissimo. Dentes bestiarum immittam in eos.

cum furore trahentium sup terram atq; ser
pentium. Foris uastabit eos gladius et
intus pauor: iuuenem simul ac uirginē
lactentem cum homine sene. Dixi: Ubi nā
sunt? Cessare faciam ex hominib; memori
am eorum. Sed propter iram inimicorū
distuli: ne forte superbirent hostes eorum.
et dicerent: Manus nr̄a excelsa: et non dn̄s
fecit hec omnia. Gens absq; consilio est et sine
prudentia: utinam saperent et intellige
rent ac nouissima prouiderent. quomō p
sequitur unus mille: et duo fugent
decem milia. Nonne ideo quia ds̄ suus
uendidit eos? et dn̄s conclusit illos? Non
enim est ds̄ noster ut dii eorum: et inimici
nostri sunt iudices. De uinea sodomorū
uinea eorum: et de suburbanis gomorre.
Uua eorum uua fellis: et botri amarissimi.
Fel draconum uinum eorum: et uenenum
aspidum insanabile. Nonne hec condita
sunt apud me. et signata in thesauris me
is? Mea est ultio et ego retribuam eis in tē
pore: ut labatur pes eorum. Iuxta ē dies
pditionis: et adesse festinant tempora. Iu
dicabit dn̄s populum suum: et in seruis
suis miserebitur. Uidebit quod infirma
ta sit manus. et clausi quoq; defecerunt.
residuiq; consumpti sunt. Et dicent: Ubi
sunt dii eorum in quibus habebant fidu
ciam. de quorum uictimis comedebant
adipes. et bibebant uinum libaminum.
Surgant et opitulentur uobis: et in neces
sitate uos ptegant. Uidete quod ego sim
solus: et non sit alius ds̄ preter me. Ego
occidam et ego uiuere faciam. pcutiam
et ego sanabo: et non est qui de manu
mea possit eruere. Leuabo ad celū ma
nū meam. Et dicam: Uiuo ego in eternū.
Si acuero ut fulgur gladium meum. et
arripuerit iudicium manus mea: reddā
ultionem hostibus meis. et his qui oderūt
me retribuam. Inebriabo sagittas meas
sanguine: et gladius meus deuorabit car
nes: de cruore occisorum et de captiuita
te nudati inimicorū capitis. Laudate gen
tes populum eius. quia sanguinē seruorū
suorum ulciscetur: et uindictam retribuet
in hostes eorum: et ppicius erit terre ppli
sui. Uenit ergo moyses et locutus ē omnia
uerba cantici huius in aurib; ppli ipse et
iosue filius nun. Compleuitq; omnes ser
mones istos loquens ad uniūsum isrl̄: et dix
ad eos. Ponite corda ur̄a in omnia uerba hec
que ego testificor uobis hodie: ut mandetis
ea filiis ur̄is custodire et facere et implere
uniūsa que scpta sunt in uolumine legis
huius: quia non incassum pcepta sunt uob.
sed ut singli in eis uiuerent: que facientes
longo pseueretis tempore in terra ad quā
iordane transmisso ingredimini possiden
dam.

Locutusq; ē dn̄s ad moysen in eadem die
dicens: Ascende in montem istum abarim.
id est transituum in monte nebo. qui est in
terra moab contra hiericho: et uide terram
chanaan quam ego tradam filiis isrl̄ opti
nendam: et morere in monte. quem conscen
dens iungeris populis tuis. sicut mortu
us ē aaron frater tuus in monte hor. et ap
positus populis suis: quia preuaricati estis
contra me in medio filiorum isrl̄ ad aquas
contradictionis in cades deserti sin. et nō
sanctificastis me inter filios isrl̄. E contra
uidebis eam: et non ingredieris in eā
quam ego dabo filiis isrl̄. XXXIII.

Hec est benedictio qua benedixit moyses
homo dei filiis isrl̄ ante mortem suam.
et ait. Dn̄s de syna uenit: et de seir ortus ē
nobis. Apparuit de monte pharan: et cū
eo scōrum milia. In dextera eius ignea lex.

Dilexit poplos; omnes sci in manu illius sunt.
et qui appropinquant pedibus eius accipient
de doctrina illius. Legem precepit nob moyses.
hereditatem multitudinis iacob. Erit apud
rectissimus rex congregatis principib; ppli.
cum tribubus isrl. Vivat ruben et n moriat.
et sit parvus in numero. Hec est benedictio
iude. Audi dne vocem iude. et ad ppulum
suum introduc eum. Manus eius pugna
bunt p eo. et adiutor illius contra adversa
rios eius erit. Levi quoq; ait. Pfectio tua et
doctrina tua, viro sco tuo. quem probasti in
temptatione et iudicasti ad aquas contradi
ctionis. qui dixit patri suo et matri sue nescio
vos. et fratrib; suis ignoro illos. et nescierut
filios suos. Hi custodierunt eloquium tuu.
et pactum tuum servaverunt; Iudicia tua o
iacob. et legem tuam o isrl. Ponent thimia
ma in furore tuo. et holocaustum sup altare
tuum. Benedic dne fortitudini eius. et opa
manuu illius suscipe. Percute dorsa inimicoru
eius. et qui oderunt eum non consurgant.
Et beniamin ait. Amantissimus dni habita
bit confidenter in eo. quasi in thalamo tota
die morabitur. et inter humeros illius requi
escet. Ioseph quoq; ait. De benedictione dni
terra eius. de pomis celi et rore atq; abysso
subiacente. de pomis fructuum solis et lune.
de vertice antiquoru montium. de pomis col
lium eternorum. et de frugib; terre et de ple
nitudine eius. Benedictio illius qui appa
ruit in rubo veniat sup caput ioseph. et su
p verticem nazarei inter frs suos. Quasi p
mogeniti tauri pulchritudo eius. cornua
rinocerotis cornua illius. In ipsis ventila
bit gentes. usq; ad terminos terre. Hec sunt
multitudines effraim. et hec milia manas
se. Et zabulon ait. Letare zabulon in exitu
tuo. et ysachar in tabnaclis tuis. Poplos
ad montem vocabunt. ibi immolabunt
victimas iustitie. qui inundatione maris qua
si lac sugent. et thesauros absconditos ha
renarum. Et gad ait. In latitudine benedict
gad. Quasi leo requievit. cepitq; brachiu
et verticem. et vidit principatum suum
quod in parte sua doctor esset repositus. Qui
fuit cum principib; populi. et fecit iustici
as dni. et iudicium suum cum isrl. Dan
quoq; ait. Dan catulus leonis. fluet largit
de basan. Et neptalim dixit. Nepthalim
habundantia pfruetur. et plenus erit be
nedictionis dni. mare et meridie posside
bit. Aser quoq; ait. Benedictus in filiis aser.
sit placens fratrib; suis. tinguat in oleo
pedem suum. ferrum et es calciamentu eius.
Sicut dies iuventutis tue. ita et senect tua.
Non e ds alt ut ds rectissimi. ascensor celi
auxiliator tuus. Magnificentia eius discur
runt nubes. habitaculum eius sursum. et
subt brachia sempiterna. Eiciet a facie tua
inimicum. et dicet conterere. Habitabit isrl
confidenter. et solus. Ocls iacob in terra fru
menti et vini. et celi caligabunt rore. Beat es
tu isrl. Quis similis tui popule qui salua
ris in dno. Scutum auxilii tui. et gladi
glie tue. Negabunt te inimici tui. et tu eoru
colla calcabis. XXXIIII.

Ascendit g moyses de campestrib moab
sup montem nebo. in verticem phasga con
tra iericho. ostenditq; ei dns omnem ter
ram galaad usq; dan. et universum neptali.
terramq; effraim et manasse. et omne ter
ram usq; ad mare novissimu. et australem
partem. et latitudinem campi iericho.
civitatis palmarum usq; segor. Dixitq; dns
ad eum. Hec e terra p qua iuravi abraham
ysaac et iacob dicens. Semini tuo dabo ea.
Vidisti eam oclis tuis. et n transibis ad illa.

Mortuusq; ibi moyses servus
dni in terra moab iubente dno. et se

peliuit eum in ualle terre moab contra pho
gor. et non cognouit homo sepulchrum eius
usq; in presentem diem. Moyses centum .xx.
annorum erat quando mortuus est. Non cali
gauit oculus eius. nec dentes illius moti sunt.
Fleueruntq; eum filii isr̄l in campestribus
moab .xxx. dieb; et completi sunt dies
planctus lugentium moysen. Josue uero
filius nun repletus est spū sapientie. quia
moyses posuit sup eum manus suas. et o
bedierunt ei filii israel.

Feceruntq; sicut pcepit dn̄s moysi. Et
non surrexit ppheta ultra in isr̄l. sic
moyses quem nosset dn̄s facie ad faciem
in omnib; signis atq; portentis que mi
sit p eum ut faceret in terra egypti pharaoni.
et omnib; seruis eius. uniuerseq; terre
illius. et cunctam manum robustam. ma
gnaq; mirabilia. que fecit moyses coram
uniuerso israel. Expl̄ helleadabarim. q̄ deutronomium
uocat̄. hn̄s ūs duo milia sexcentos. Incip̄ pf. s̄. Jeron̄. pbri. in librū ihesu naue et iudicū.

Tandem finito pen
tateuco moysi. ue
lut grandi fenore
liberati. ad iesum
filium naue ma
num mittimus
quem hebrei iosue
bennun. id est io
sue filium nun uocant. et ad iudicum li
brum quem sopthim appellant. ad Ruth
quoq; et hester. quos hisdem nominib;
efferunt. Monemusq; lectorem ut siluam
hebraicorum nominū. et distinctiones per
membra diuisas diligens scriptor con
seruet. ne et noster labor. et illius studium
pereat. et ut pmis q̄d sepe testatus sum. sci
at me non in rephensionem ueterum no
ua cudere sicut amici mei criminantur. s;
p uiribus parte offerre lingue mee hominib;
quos tam̄ nr̄a delectant ut p grecorum exaplous
ε ξ α π λ ο ι c que et sumptu et labore maximo in
digent. editionē nr̄am habeant. et sicubi in
antiquorū uoluminū lectione dubitarint
hec illis conferentes inueniant quod requirunt.
maxime cum et apud latinos tot sint exem
plaria quot codices. et unusquisq; p arbitrio
suo uel addiderit uel subtraxerit quod ei ui
sum ē. et utiq; non possit uerum eē quod
dissonat. Unde cesset arcuato uulnere in
surgere contra nos scorpius. et scm̄ opus
uenenata carpere lingua desistat. uel susci
piens si placet. uel contempnens si displicet.
meminerit q; illorū uersuū. Os tuū habū
dauit nequicia. et lingua tua concinnabat
dolos. Sedens aduersus frēm tuum loque
baris. et adūsus filium matris tue pone
bas scandalum. hec fecisti et tacui. Existi
masti inique quod ero tui similis. arguā
te et statuā contra faciē tuā. Que eni au
dientis uel legentis utilitas ē. nos labo
rando sudare. et alios detrahendo labora
re. dolere iudeos quod calumniandi eis
et irridendi xpianos sit ablata occasio. et
eccłe homines id despicere immo laceare.
unde adūsarii torqueantur. Quod si uero
eis tantum interpretatio placet. que et in
non displicet. et nichil extra recipiendum
putant. cur ea que sub asteriscis et obelis
uel addita sunt uel amputata legunt. et
negligunt. Quare danielem iuxta theo
dotionis translationem eccłe susceperunt.
Cur origenē mirantur. et eusebiū pamphi
li cunctas ediciones similiter disserentes.
Aut que fuit stulticia postquam uera dixe
runt. pferre que falsa sunt. Unde autem in
nouo testamento pbare poterunt assupta
testimonia que in libris ueteribus n̄ habea
tur. Hec dicimus. ne omnino calumpnian
tibus tacere uideamur. Ceterum post scē

paule dormitionem cuius uita uirtutis exemplum est. et hos libros quos eustochio uirgini xpi negare non potui. decreuimus dum sp̄c hos regit artus, pph̄arum explanationi incumbere. et omissum iam diu opus quasi quodam postliminio repetere. p̄sertim cum et admirabilis sc̄sq; uir pammachius hoc idem flagitet. et nos ad patriam festinantes mortiferos syrenarum cantus surda debeam⁹ aure transire. Explicit plogus. Incipiunt

Capitula libri ih̄u filii naue.

I. Promittit d̄s iosue dicens sicut fui cum moyse ita ero tec̄.
Preparare cibaria iubet populo ut transeat iord̄.
II Destinantur exploratores a iosue in hiericho.
III Promittit dn̄s iosue dicens hodie incipiam te exaltare coram omni isrl̄ ut sciant quia sicut fui cum moyse ita tecum sum.
Iubente dn̄o siccatur alueus iordanis isrl̄.
Duodecim lapides electi de iordanis alueo ad commemoratione futuri temporis.
VII Ad introitū isrl̄ t̄rent reges t̄re chanaan.
VIII Hec ē causa sc̄de circumcisionis.
IX Hucusq; comederunt manna.
X Ostendit se angl̄s dn̄i iosue.
XI De subu̇sione muri hiericho.
XII Imp̄catio iosue. XIII Preuaricatio ppl̄i.
XIIII Confortat dn̄s iosue ad p̄liandum.
XV Perturbatio regum.
XVI Simulatio gabaonitar.
XVII Conglobatio .v. regū. & elongatio diei.
XVIII Iubente dn̄o extincti sunt reges cū exercitu.
XIX Ruben gat & dimidia tribus manasse t̄ra s. dari postulant a moyse.
XX Hi sunt reges quos pcussit iosue & filii isrl̄.
XXI Diuide t̄ras ppl̄is hortatur dn̄s iosue.
XXII Promissum repetit caleph montē in quo hebron hic legis adam situm.
XXIII Mors iude. XXIIII Mors filiorū ioseph.
XXV Filii ioseph petunt s augmentari funiculū. qb⁹ ait iosue ascendite i montē & succidite siluā.
XXVI Congregati sunt om̄s filii isrl̄ in sylo
XXVII Destinantur uiri ad describendam terram.
XXVIII Urbes fugitiuorū.
XXIX Urbes leuitarum.
XXX Post bellorum turbines data ē requies.
XXXI Trib⁹ ruben fecit altare immense magnitudinis.
XXXII Replicat iosue a pncipio isrl̄ cum obtestatione ne discedant a pceptis dei.
XXXIII Unde natus sit abraham ut ubi pductus
XXXIIII Item congregatos alloquit⁹ iosue. Expl. cap.

Incip lib quē hebrei iosue bennun appellant.

I. Et factum ē p̄t mortem moysi famuli d̄i ut loqueret̄ dn̄s ad iosue filiū nun ministrū moysi. et diceret ei. Moyses seruus m̄s mortuus ē. surge et transi iordanem istum tu et omnis populus tecum in terrā quam ego dabo filiis isrl̄. Omnem locū quē calcauerit pedis ur̄i uestigium. uobis tradā sicut loquutus sum moysi. A deserto et lybano usq; ad flumen magnum eufraten. Omnis terra ethęorum usq; ad mare magnū contra solis occasum. erit terminus ur̄. Nullus uobis poterit resistere cunctis diebus uite tue. Sicut fui cum moyse ero et tecū. non dimittam neq; derelinquam te. Confortare et esto robustus. Tu enim sorte diuides populo huic terram p qua iuraui patribus tuis ut traderem eam illis. Confortare igit̄ et esto robustus ualde. ut custodias et facias omnem legem quam precepit t̄ moyses seruus meus. ne declines ab ea ad dexterā nec ad sinistram. ut intelligas cuncta que agis. Non recedat uolumē legis huius de ore tuo. sed meditaberis in eo dieb; ac noctib; ut cu

custodias et facias omnia que scripta sunt in eo.
Tunc diriges viam tuam et intelliges eam.
Ecce precipio tibi confortare et esto robu
stus. Noli metuere et noli timere quoniam tecum
est dominus deus tuus in omnibus ad quecumque
perrexeris.
Precepitque iosue principibus populi dicens.
Transite per medium castrorum et im
perate populo ac dicite. Preparate vobis
cibaria. quoniam post diem tertium transibitis
iordanem et intrabitis ad possidendam ter
ram quam dominus deus vester daturus est vobis.
Rubenitis quoque et gadditis et dimidie tri
bui manasse ait. Mementote sermonis quem
precepit vobis moyses famulus domini dicens.
Dominus deus vester dedit vobis requiem et omnem
terram. Uxores vestre et filii et iumenta manebunt
in terra quam tradidit vobis moyses trans
iordanem. Vos autem transite armati ante
fratres vestros omnes fortes manu et pugnate pro
eis. donec det requiem dominus fratribus vestris
sicut et vobis dedit. et possideant et ipsi quoque
terram quam dominus deus vester daturus est eis.
et sic revertemini in terram possessionis vestre.
et habitabitis in ea quam dedit vobis moy
ses famulus domini trans iordanem contra solis
ortum. Responderuntque ad iosue atque dixe
runt. Omnia que precepisti nobis faciemus.
et quocumque miseris ibimus. Sicut obedi
vimus in cunctis moysi ita obediemus et tibi.
tantum sit dominus deus tecum sicut fuit cum moy
se. Qui contradixerit ori tuo et non obedierit
cunctis sermonibus quos preceperis ei. moriatur.
Tantum confortare et viriliter age. ij.
Misit ergo iosue filius nun de sethim du
os viros absconditos exploratores. et
dixit eis. Ite et considerate terram. urbemque
ihericho. Qui pergentes ingressi sunt do
mum mulieris meretricis nomine raab.
et quieverunt apud eam. Nuntiatumque est
regi ihericho et dictum. Ecce viri ingressi sunt
huc per noctem de filiis israel. ut explorent ter
ram. Misitque rex ihericho ad raab dicens. E
duc viros qui venerunt ad te. et ingressi sunt
domum tuam. Exploratores quippe sunt et
omnem terram considerare venerunt. Tollensque
mulier viros abscondit et ait. Fateor venerunt
ad me. sed nesciebam unde essent. Cumque por
ta clauderetur in tenebris. et illi pariter ex
ierunt. nescio quo abierunt. Persequimini cito
et comprehendetis eos. Ipsa autem fecit as
cendere viros in solarium domus sue. oper
uitque eos lini stipula que ibi erat. Hi autem
qui missi fuerant. secuti sunt eos per viam
que ducit ad vadum iordanis. Illisque egressis.
statim porta clausa est. Necdum obdormie
rant qui latebant. et ecce mulier ascendit
ad eos et ait. Novi quod tradiderit vobis terram
dominus. Etenim irruit in nos terror vester. et elan
guerunt omnes habitatores terre. Audivimus
quod siccaverit dominus aquas maris rubri ad
vestrum introitum quando egressi estis de egip
to. et que feceritis duobus amorreorum regibus
qui erant trans iordanem seon et og quos
interfecistis. et hec audientes pertimuimus
et elanguit cor nostrum. nec remansit in nobis
spiritus ad introitum vestrum. Dominus enim deus vester
ipse est deus in celo sursum. et in terra deorsum.
Nunc ergo iurate michi per dominum ut quomodo ego feci
vobiscum misericordiam. ita et vos faciatis cum
domo patris mei. et detis michi signum verum
et salvetis patrem meum et matrem meam
fratres ac sorores meas et omnia que eorum sunt.
et eruatis animas nostras de morte. Qui respon
derunt ei. Anima nostra sit pro vobis in mortem.
si tamen non prodideris nos. Cumque tradiderit no
bis dominus terram. faciemus in te misericordiam et
veritatem. Dimisit ergo eos per funem de fenestra.
domus enim eius herebat muro. dixitque ad
eos. Ad montana conscendite. ne forte occur-

rant uobis reuertentes. ibique latuerunt diebus tribus
donec redirent. et sic ibitis per uiam uestram. Qui
dixerunt ad eam. Innoxii erimus a iuramento
hoc quo adiurasti nos. si ingredientibus nobis
terram funiculus iste coccineus non fuerit signum.
et ligaueris eum in fenestra per quam nos de
misisti. et patrem tuum ac matrem et fratres et om
nem cognationem tuam congregaueris in do
mum tuam. Qui ostium domus tue egressus
fuerit. sanguis eius erit super caput eius. nos
erimus alieni. Cunctorum autem sanguis qui
tecum fuerint in domo. redundabit in caput
nostrum si eos aliquis tetigerit. Quod si nos pro
dere uolueris et sermonem istum proferre in
medium. erimus mundi ab hoc iuramento quo
adiurasti nos. Et illa respondit. Sicut locuti
estis. ita fiat. Dimittensque eos ut pergerent.
appendit funiculum coccineum in fenestra.
Illi uero ambulantes peruenerunt ad montana.
et manserunt ibi tres dies donec reuerterentur
qui fuerant persecuti. Querentes enim per om
nem uiam. non repperunt eos. Quibus urbem
regressis descenderunt exploratores de mon
te. et iordane transmisso uenerunt ad io
sue filium nun. narraueruntque ei omnia que
acciderant sibi atque dixerunt. Tradidit dominus
in manus nostras omnem terram hanc. et ti
more prostrati sunt cuncti habitatores eius.
Igitur iosue de nocte consurgens. mouit ca iii.
stra. Egredientesque de sechim. uenerunt
ad iordanem ipse et omnes filii israhel. et mo
rati sunt ibi per tres dies. Quibus euolutis.
transierunt precones per castrorum medium.
et clamare ceperunt. Quando uideritis archam
federis domini dei uestri et sacerdotes stirpis leuitice
portantes eam. uos quoque consurgite et sequi
mini precedentes. et sit inter uos et archam
spacium cubitorum duum milium. ut procul
uidere possitis et nosse per quam uiam ingre
diamini. quia prius non ambulastis per eam
et cauete ne appropinquetis ad archam. Dixitque
iosue ad populum. Sanctificamini. Cras enim fa
ciet dominus inter uos mirabilia. Et ait ad sa
cerdotes. Tollite archam federis. et precedite
populum. Qui iussa complentes. tulerunt
et ambulauerunt ante eos.
Dixitque dominus ad iosue. Hodie incipiam te ex
altare coram omni israhel. ut sciant quia sicut
fui cum moyse ita et tecum sum. Tu autem pre
cipe sacerdotibus qui portant archam federis.
et dic eis. Cum ingressi fueritis partem aque
iordanis. state in ea. Dixitque iosue ad filios
israhel. Accedite huc. et audite uerba domini dei uestri.
Et rursum. In hoc inquit scietis quod dominus
deus uiuens in medio uestri est. et disperdet in
conspectu uestro chananeum. et etheum. et eueum.
et pherezeum. gergeseum quoque et amorreum.
et iebuseum. Ecce arca federis domini uniuerse
terre. antecedet uos per iordanem. Parate duo
decim uiros. de tribubus israhel. singulos per sin
gulas tribus. Et cum posuerint uestigia pe
dum suorum sacerdotes qui portant archam
domini dei uniuerse terre in aquis iordanis. aque
que inferiores sunt decurrent atque deficient.
que autem desuper ueniunt consistent in una mole.
Igitur egressus est populus de tabernaculis suis ut tran
siret iordanem. et sacerdotes qui portabant
archam federis pergebant ante eum. Ingres
sisque eis iordanem. et pedibus eorum tinctis
in parte aque. iordanis autem ripas aluei
sui tempore messis impleuerat. steterunt
aque descendentes in uno loco. et instar
montis intumescentes apparebant procul
ab urbe que uocatur adom. usque ad locum
sarthan. Que autem inferiores erant. in
mare solitudinis quod nunc uocatur mor
tuum descenderunt usquequo omnino de
ficerent. Populus autem incedebat contra ior
danem. et sacerdotes qui portabant archam
federis domini. stabant super siccam humum in

medio iordanis accincti. omnisque populus per
iiij arentem alueum transiebat. Quibus transgres
sis: dixit dominus ad iosue. Elige duodecim uiros
singulos de singulis tribubus: et precipe eis
ut tollant de medio iordanis alueo ubi ste
terunt sacerdotum pedes. duodecim duris
simos lapides quos ponetis in loco castrorum.
ubi fixeritis hic nocte tentoria. Vocauitque
iosue duodecim uiros quos elegerat de fili
is israel singulos de singulis tribubus: et ait ad
eos. Ite ante archam domini dei uestri ad iordanis
medium: et portate inde singuli singulos lapi
des in humeris uestris iuxta numerum filiorum
israel ut sit signum inter uos. Et quando in
terrogauerint uos filii uestri cras dicentes. quid
sibi uolunt isti lapides: respondebitis eis.
Defecerunt aque de alueo iordanis ante ar
cham federis domini: cum transiret eum. Idcir
co positi sunt lapides isti in monimentum
filiorum israel usque in eternum. Fecerunt ergo fi
lii israel sicut eis precepit iosue: portantes
de medio iordanis alueo duodecim lapides
ut eis dominus imperarat iuxta numerum filiorum
israel. usque ad locum in quo castrametati sunt:
ibique posuerunt eos. Alios quoque lapides
duodecim posuit iosue in medio iordanis
alueo. ubi steterunt sacerdotes qui porta
bant archam federis: et sunt ibi usque in pre
sentem diem. Sacerdotes autem qui portabant
archam stabant in medio iordanis. donec
omnia complerentur. que iosue ut loquere
tur ad populum preceperat dominus. et dixerat
ei moyses. Festinauitque populus: et transiuit.
Cumque transissent omnes. transiuit et archa
domini: sacerdotesque pergebant ante populum.
Filii quoque ruben et gad et dimidia tribus
manasse armati precedebant filios israel sic
ut eis preceperat moyses: et quadraginta pug
natorum milia per turmas et cuneos incede
bant super plana atque campestria urbis ihe

richo. In illa die magnificauit dominus iosue co
ram omni israel: ut timerent eum sicut timu
erant moysen. dum adhuc uiueret. Dixitque ad
eum. Precipe sacerdotibus qui portant archam
federis: ut ascendant de iordane. Qui precepit eis
eis dicens. Ascendite de iordane. Cumque ascendissent
portantes archam federis domini. et siccam humum calcare ce
pissent: reuerse sunt aque in alueum suum. et fluebant sicut
ante consueuerant. Populus autem ascendit
de iordane decimo die primi mensis:
et castrametati sunt in galgalis contra ori
entalem plagam urbis ihericho. Duodecim
quoque lapides quos de iordanis alueo sump
serant posuit iosue in galgalis: et dixit ad
filios israel. Quando interrogauerint filii
uestri cras patres suos et dixerint eis quid sibi
uolunt isti lapides: docebitis eos atque dice
tis. Per arentem alueum transiuit israel iordanem
istum siccante domino deo nostro aquas eius in
conspectu nostro donec transiremus. sicut fece
rat prius in mari rubro quod siccauit donec
transiremus: ut discant omnes terrarum populi
fortissimam domini manum: et ut uos timeatis
dominum deum uestrum omni tempore. v
Postquam ergo audierunt omnes reges
amorreorum qui habitabant trans iorda
nen ad occidentalem plagam. et cuncti re
ges chanaan qui propinqua possidebant
magni maris loca. quod siccasset dominus flu
enta iordanis coram filiis israel donec tran
sirent: dissolutum est cor eorum. et non remansit
in eis spiritus timentium introitum filiorum israel.
Eodem tempore ait dominus
ad iosue. Fac tibi cultros lapideos: et
circumcide secundo filios israel. Fecit quod preceperat
dominus: et circumcidit filios israel in colle prepu
tiorum. Hec autem causa est secunde circumci
sionis. Omnis populus qui egressus est ex
egipto generis masculini uniuersi bellatores
uiri mortui sunt in deserto per longissimos

ute circuitus: qui omnes circumcisi erant.
Populus autem qui natus est in deserto per .xl.
annos itineris latissime solitudinis incir-
cumcisus fuit: donec consumerentur qui
non audierunt vocem domini. et quibus ante
iuraverat ut ostenderet eis terram lacte
et melle manantem. Horum filii in locum
successerunt patrum. et circumcisi sunt ab
iosue: quia sicut nati fuerant in preputio
erant nec eos in via aliquis circumciderat.
Postquam autem omnes circumcisi sunt:
manserunt in eodem castrorum loco donec
omnes sanarentur. Dixitque dominus ad iosue.
Hodie abstuli opprobrium egypti a vobis.
Et vocatum est nomen loci illius galgala
usque in presentem diem. Manseruntque filii
israel in galgalis et fecerunt phase quarta
decima die mensis ad vesperum in campestri
bus iericho. et comederunt de frugibus
terre die altero azimos panes et polentam
eiusdem anni.
Defecitque manna postquam comederunt
de frugibus terre. nec usi sunt ultra
cibo illo filii israel: sed comederunt de frugi
bus presentis anni terre chanaan.
Cum autem esset iosue in agro urbis ihe
richo. levavit oculos et vidit virum con
tra se stantem. et evaginatum gladium
tenentem: perrexitque ad eum et ait. Noster
es an adversariorum? Qui respondit. Nequa
quam: sed sum princeps exercitus domini. et
nunc venio. Cecidit iosue pronus in terram.
et adorans ait. Quid dominus meus loquitur ad
servum suum? Solve inquit calciamentum
de pedibus tuis: locus enim in quo stas
sanctus est. Fecitque iosue ut sibi fuerat imperatum.
Ihericho autem clausa erat atque munita vi.
timore filiorum israel: et nullus egredi au
debat aut ingredi. Dixitque dominus ad iosue.
Ecce dedi in manu tua ihericho et regem eius

omnesque viros fortes. Circuite urbem cun
cti bellatores semel per diem. Sic facietis sex
diebus. Septimo autem die sacerdotes tol
lant septem bucinas quarum usus est in
iubileo. et precedant archam federis. Sep
ties que circuibitis civitatem et sacerdotes
clangent bucinis. Cumque insonuerit vox
tube longior atque concisior et in auribus
vestris increpuerit: conclamabit omnis po
pulus vociferatione maxima. et muri
funditus corruent civitatis: ingredienturque
singuli per locum contra quem steterint.
Vocavit ergo iosue filius nun sacerdotes.
et dixit ad eos. Tollite archam federis et
septem alii sacerdotes tollant septem iu
bileorum bucinas. et incedant ante archam
domini. Ad populum quoque ait. Ite et circuite
civitatem armati. precedentes archam domini. Cumque
iosue verba finisset. et septem sacerdotes
septem bucinis clangerent ante archam
federis domini omnisque precederet exercitus
armatus: reliquum vulgus archam sequebatur
ac bucinis omnia concrepabant. Preceperat
autem iosue populo dicens. Non clamabitis
nec audietur vox vestra neque ullus sermo ex
ore vestro egredietur. donec veniat dies
in quo dicam vobis. Clamate et vociferami
ni. Circuivit ergo archa domini civitatem semel
per diem et reversa est in castra. mansitque ibi.

Igitur iosue de nocte consurgente.
tulerunt sacerdotes
archam domini et septem ex eis septem bucinas
quarum in iubileis usus est: precedebant
que archam domini ambulantes atque clangentes.
et armatus populus ibat ante eos. Vulgus
autem reliquum sequebatur archam. et bu
cinis personabat. Circuierunt civitatem
secundo die semel: et reversi sunt in castra. Sic
fecerunt sex diebus. Die autem septimo di

uiculo consurgentes: circuierunt urbem sic
dispositum erat septies. Cumque septimo cir
cuitu clangerent bucinis sacerdotes: dixit
iosue ad omnem populum. Vociferamini.
Tradidit uobis dominus ciuitatem. sitque ciuitas hec
anathema et omnia que in ea sunt. So
la raab meretrix uiuat cum uniuersis qui
cum ea in domo sunt. abscondit enim nun
cios quos direximus. Uos autem cauete
ne de his que precepta sunt quippiam con
tingatis et sitis preuaricationis rei: et
omnia castra israel sub peccato sint atque
turbentur. Quicquid autem auri et argen
ti fuerit. et uasorum eneorum ac ferri. domino
consecretur repositum in thesauris eius.
Igitur uociferante omni populo
et clangentibus tubis. postquam in aures
multitudinis uox sonitusque increpuit. mu
ri ilico corruerunt. Et ascendit unusquisque
per locum qui contra se erat. Ceperuntque ciui
tatem. et interfecerunt omnia que erant
in ea. a uiro usque ad mulierem. ab infante
usque ad senem. boues quoque et oues et asi
nos in ore gladii percusserunt. Duobus autem
uiris qui exploratores missi fuerant: dixit
iosue. Ingredimini in domum mulieris me
retricis et producite eam et omnia que illi
sunt: sicut illi firmastis iuramento. Et
ingressi iuuenes eduxerunt raab et pa
rentes eius. fratres quoque et cunctam supellecti
lem ac cognationem illius. et extra castra
israel manere fecerunt. Urbem autem et omnia
que in ea sunt succenderunt absque argento
et auro. et uasis eneis. ac ferro. que in era
rium domini consecrarunt. Raab uero meretricem
et domum patris eius atque omnia que ha
bebat fecit iosue uiuere. et habitauerunt
in medio israel usque in presentem diem. eo quod
absconderit nuncios quos miserat ut ex
plorarent iericho.

In tempore illo imprecatus est iosue dicens:
Maledictus uir coram domino qui suscitauerit
et edificauerit ciuitatem iericho. In primo
genito suo fundamenta illius iaciat: et in
nouissimo liberorum ponat portas eius.
Fuit ergo dominus cum iosue: et nomen eius in omni
terra uulgatum est. VII.

Filii autem israel preuaricati sunt manda
tum: et usurpauerunt de anathemate.
Nam achar filius charmi filii zabdi filii
zare de tribu iuda: tulit aliquid de anathe
mate. Iratusque est dominus contra filios israel.
Cumque mitteret iosue de iericho uiros con
tra hay que est iuxta bethauen ad orientalem
plagam oppidi bethel: dixit eis. Ascendite
et explorate terram. Qui precepta complen
tes: explorauerunt hay. Et reuersi dixerunt
ei. Non ascendat omnis populus: sed duo uel
tria milia uirorum pergant et deleant ci
uitatem. Quare omnis populus frustra
uexetur contra hostes paucissimos. As
cenderunt ergo tria milia pugnatorum. Qui
statim terga uertentes percussi sunt a uiris
urbis hay. et corruerunt ex eis triginta et
sex homines. Persecutique sunt eos aduersarii
a porta usque sabarim. et ceciderunt per prona
fugientes. Pertimuitque cor populi: et instar
aque liquefactum est. Iosue uero scidit uestimen
ta sua. et cecidit pronus in terram coram arca
domini usque ad uesperam. tam ipse quam omnes
senes israel: miseruntque puluerem super capita
sua. Et dixit iosue. Heu domine deus. Quid uolui
sti transducere populum istum iordanem
fluuium: ut traderes nos in manu amorrei
et disperderes. Utinam ut cepimus mansisse
mus trans iordanem. Mi domine deus quid dicam
uidens israelem hostibus suis terga uertentem.
Audient chananei et omnes habitatores terre
ac pariter conglobati circumdabunt nos
atque delebunt nomen nostrum de terra. Et quid

nomini tuo magno facies. Dixitque dns ad
iosue. Surge. Cur iaces pronus in terra? Pec
cavit isrl et prevaricatus est pactum meum.
tuleruntque de anathemate et furati sunt
atque mentiti. et absconderunt inter vasa
sua. Nec poterit isrl stare ante hostes suos
eosque fugiet. quia pollutus est anathema
te. Non ero ultra vobiscum. donec conteras
eum qui huius sceleris reus e. Surge
sanctifica poplm. et dic eis. Sanctificamini in cra
stinum. Hec enim dicit dns ds isrl. Anathe
ma in medio tui est isrl. Non poteris sta
re coram hostib' tuis. donec deleatur ex te
qui hoc contaminatus est scelere. Accede
tisque mane singli p tribus vras. quamcumque
tribum sors invenerit accedet p cognati
ones suas. et cognatio p domos. domusque
p viros. et quicumque ille in hoc facinore
fuerit deprehensus. comburetur igni cum
omni substantia sua. qm prevaricatus e
pactum meum et fecit nefas in isrl. Surgens
itaque iosue mane applicavit isrl p tribus
suas. et inventa est tribus iuda. Que cum
iuxta familias suas esset oblata. inventa e
familia zare. Illam quoque p viros offerens
repperit zabdi. Cuius domum in singlos di
videns viros. invenit achar filium charmi
filii zabdi. filii zare de tribu iuda. Et ait ad
achar. Fili mi da glam deo isrl. et confitere
atque indica michi quid feceris. ne abscon
das. Respondit que achar iosue et dixit ei.
Vere ego peccavi dno deo isrl. et sic et sic
feci. Vidi enim inter spolia pallium coccineum
valde bonum. et ducentos siclos argenti. regulamque
auream quinquaginta siclorum. et concupis
cens abstuli. et abscondi in terra contra me
dium tabnaculi mei. argentumque fossa
humo operui. Misit ergo iosue ministros. Qui
currentes ad tabnaclm illius repperunt
cuncta abscondita in eodem loco et ar
gentum simul. auferentesque de tentorio tule
runt ea ad iosue et ad omnes filios isrl. p
iecerunt que ante dnm. Tollens itaque iosue
achar filium zare. argentumque et pallium et
auream reglam. filiosque eius et filias. bo
ves et oves et asinos. ipsumque tabnaculum
et cunctam supellectilem. et omnis isrl
cum eo. duxerunt eos ad vallem achor. Ubi
dixit iosue. Quia turbasti nos. exturbet
te dns in die hac. Et lapidavit eum omis
isrl. et cuncta que illius erant igne con
sumpta sunt. Congregaverunt que sup eum
acervum magnum lapidum qui pmanet usque
in psentem diem. et aversus est furor
dni ab eis. Et vocatum e nom loci illius
vallis achor usque hodie. viii.

Dixit autem dns ad iosue. Ne timeas
neque formides. Tolle tecum omnem
multitudinem pugnatorum. et consur
gens ascende in oppidum hay. Ecce tra
didi in manu tua regem eius et pplm
urbemque et terram eius. facies que urbi
hay et regi eius. sicut fecisti iericho et
regi illius. Predam vero et omnia animan
tia diripietis vobis. Pone insidias ur
bi post eam. Surrexitque iosue et omis
exercitus bellatorum cum eo ut ascende
rent in hay. Et electa. xxx. milia virorum
fortium misit nocte. precepitque eis di
cens. Ponite insidias post civitatem. nec
longius recedatis. et eritis omis parati.
Ego autem et reliqua multitudo que
mecum est. ascendemus ex adverso con
tra urbem. Cumque exierint contra nos.
sicut ante fecimus fugiemus et terga ver
temus. donec psequentes ab urbe longius
ptrahantur. Putabunt enim fugere
nos sicut prius. Nobis ergo fugientibus et illis
sequentibus. consurgetis de insidiis et
vastabitis civitatem. tradetque eam dns

dominus vester in manus vestras. Cumque ceperitis: succen
dite eam. Sic omnia facietis ut iussi. Dimi
sitque eos et perrexerunt ad insidiarum locum:
sederuntque inter bethel et hay ad occidenta
lem plagam urbis hay. Iosue autem nocte illa:
in medio mansit populi. Surgensque diluculo
recensuit socios: et ascendit cum senioribus
populi in fronte exercitus vallatus auxi
lio pugnatorum. Cumque venissent et ascen
dissent ex adverso civitatis. steterunt ad sep
tentrionalem urbis plagam: inter quam
et eos vallis media erat. Quinque milia autem
viros elegerat et posuerat in insidiis inter
bethauen et hay ex occidentali parte eius
dem civitatis. Omnis vero reliquus exercitus
ad aquilonem aciem dirigebat: ita ut novissi
mi agminis occidentalem plagam urbis
attingerent. Abiit ergo iosue nocte illa: et
stetit in vallis medio. Quod cum vidisset
rex hay festinavit mane et egressus est cum
omni exercitu civitatis: direxitque aciem con
tra desertum ignorans quod post tergum la
terent insidie. Iosue vero et omnis israel cesse
runt loco: simulantes metum et fugientes
per viam solitudinis. At illi vociferantes
pariter et se mutuo cohortantes: persecuti
sunt eos. Cumque recessissent a civitate. et
ne unus quidem in urbe hay et bethel re
mansisset qui non persequeretur israel. sic
eruperant apertas portas oppidi relinquentes: dixit dominus
ad iosue. Leva clipeum qui in manu tua
est contra urbem hay: quoniam tibi tradam eam.
Cumque elevasset iosue clipeum ex adverso
civitatis: insidie que latebant surrexerunt
confestimque pergentes ad civitatem ceperunt et
succenderunt eam. Viri autem civitatis
qui persequebantur iosue respicientes et vi
dentes fumum urbis usque ad celum conscen
dere: non potuerunt ultra huc illucque dif
fugere: presertim cum hi qui simulaverant

fugam et tendebant ad solitudinem contra
persequentes fortissime restitissent. Vidensque
iosue et omnis israel quod capta esset civitas et
fumus urbis ascenderet: reversus percussit vi
ros urbis hay. Siquidem et illi qui ceperant
et succenderant civitatem egressi ex urbe
contra suos: medium hostium ferire ceperunt.
Cum ergo ex utraque parte adversarii cederentur:
ita ut nullus de tanta multitudine salva
retur: regem quoque urbis hay apprehenderunt
viventem. et obtulerunt iosue. Igitur omnibus
interfectis qui israelem ad deserta tendentem fue
rant persecuti. et in eodem loco gladio corru
entibus: reversi filii israel percusserunt civitatem.
Erant autem qui in eodem die conciderant.
a viro usque ad mulierem .xii. milia hominum
omnes urbis hay. Iosue vero non contraxit ma
num quam in sublime porrexerat tenens
clipeum: donec interficerentur omnes habi
tatores hay. Iumenta autem et predam civi
tatis diviserunt sibi filii israel sicut preceperat
dominus iosue. Qui succendit urbem et fecit tumu
lum sempiternum: regem quoque eius suspen
dit in patibulo usque ad vesperum et solis oc
casum. Precepitque et deposuerunt cadaver eius
de cruce: proieceruntque in ipso introitu civita
tis: congregato super eum magno acervo lapi
dum qui permanet usque in presentem diem. Tunc
edificavit iosue altare domino deo israel in mon
te hebal sicut preceperat moyses famulus
domini filiis israel. et scriptum est in volumine
legis moysi. altare de lapidibus impolitis
quos ferrum non tetigit: et obtulit super eo
holocausta domino. immolavitque pacificas victimas: et scrip
sit super lapides deuteronomium legis moysi
quos ille digesserat coram filiis israel. Om
nis autem populus et omnes maiores natu
ducesque ac iudices stabant ex utraque parte
arce in conspectu sacerdotum qui porta
bant archam federis domini. ut advena ita et

indigena. media eorum pars extra montem
garizim et media iuxta montem hebal. sicut
preceperat moyses famulus dni. Et primum
quidem benedixit populo isrt. post hec legit
omnia uerba benedictionis et maledictionis
et cuncta que scripta erant in legis uolumine.
Nichil ex eis que moyses iusserat reliquit
intactum. sed uniuersa replicauit coram omni
multitudine isrt. mulieribus ac paruulis et
aduenis qui inter eos morabantur. ix.
Quib' auditis. cuncti reges trans iordanem.
qui uersabantur in montanis et in cam
pestribus et in maritimis ac litore maris ma
gni. hi quoque qui habitabant iuxta lybanum
etheus. et amorreus. et chananeus. et pheri
zeus. et eueus. et iebuseus congregati sunt
pariter ut pugnarent contra iosue et israel
uno animo eademque sententia.
At hi qui habitabant in gabaon audien
tes cuncta que fecerat iosue iericho et
hay. et callide cogitantes tulerunt sibi ciba
ria. saccos ueteres asinis imponentes. et
utres uinarios scissos atque consutos. calcia
mentaque perantiqua. que ad indicium uetu
statis pitaciis consuta erant. induti ueterib'
uestimentis. panes quoque quos portabant ob uia
ticum duri erant. et in frusta comminuti.
Perrexeruntque ad iosue qui tunc morabatur
in castris galgale. et dixerunt ei atque omni
simul isrl. De terra longinqua uenimus. pacem
uobiscum facere cupientes. Responderuntque
filii isrt ad eos atque dixerunt. Ne forsitan in
terra que nobis sorte debetur habitetis. et
non possimus fedus inire uobiscum. At illi
ad iosue. Serui inquiunt tui sumus. Quibus
iosue. Qui nam estis uos et unde uenistis.
Qui responderunt. De terra longinqua ual
de uenerunt serui tui in nomine dni dei tui.
Audiuimus enim famam potentie eius.
cuncta que fecit in egipto. et duob' amorre

orum regib' trans iordanem. seon regi esebon. et
og regi basan. qui erant in astaroth. dixerunt
que nobis seniores et omnes principes terre
nre. Tollite in manibus cibaria ob longissi
mam uiam. et occurrite eis ac dicite. Serui
uri sumus. fedus inite nobiscum. En panes
quando egressi sumus de domibus nostris
ut ueniremus ad uos. calidos sumpsimus.
nunc sicci facti sunt et uetustate nimia com
minuti. Utres uini nouos impleuimus. nunc
rupti sunt et soluti. Uestes et calciamenta
quibus induimur. et que habemus in pedi
bus. ob longitudinem largioris uie trita
sunt et pene consumpta. Susceperunt ergo de
cibariis eorum. et os dni non interrogaue
runt. Fecitque iosue cum eis pacem. et inito
federe pollicitus est quod non occiderentur.
Principes quoque multitudinis iurauerunt eis.
Post dies autem tres initi federis. audierunt
quod in uicino habitarent. et inter eos fu
turi essent. Moueruntque castra filii isrt. et ue
nerunt in ciuitates eorum die tercio. quarum
hec uocabula sunt. gabaon. et caphira
et beroth. et cariathiarim. et non percusserunt
eos eo quod iurassent eis principes multi
tudinis in nomine dni dei isrt. Murmura
uit itaque omne uulgus contra principes.
Qui responderunt eis. Iurauimus eis in
nomine dni dei isrt. et idcirco non possumus
eos contingere. Sed hoc faciemus eis. Re
seruentur quidem ut uiuant ne contra nos ira dni
concitetur si peierauimus. sed sic uiuant
ut in usus uniuerse multitudinis ligna ce
dant et aquas comportent. Quibus hec di
centibus. uocauit gabaonitas iosue et dixit
eis. Cur nos decipere fraude uoluistis ut di
ceretis. procul ualde habitamus a uobis cum in
medio nri sitis. Itaque sub maledictione e
ritis. et non deficiet de stirpe ura ligna ce
dens aquasque comportans in domum dei mei.

Qui responderunt. Nunciatum est nobis servis
tuis quod promisisset dominus deus tuus servo suo.
ut traderet vobis omnem terram. et disp
deret cunctos habitatores eius. Timuimus
igitur valde et providimus animabus nostris vestro ter
rore compulsi. et hoc consilium iniuimus.
Nunc ergo in manu tua sumus. quod tibi bo
num et rectum videtur fac nobis. Fecit ergo iosue ut
dixerat. et liberavit eos de manibus filiorum
israel ut non occiderentur. Decrevitque in illo
die esse eos in ministerio cuncti populi et
altaris domini cedentes ligna et aquas por
tantes usque in presens tempus in loco quem
X dominus elegisset. Que cum audisset adonysedec
rex ierusalem quod scilicet cepisset iosue hay
et subvertisset eam. sicut enim fecerat ihe
richo et regi eius. sic fecit hay et regi illius.
et quod transfugissent gabaonite ad israel.
et essent federati eorum. timuit valde.
Urbs enim magna erat gabaon et una re
galium civitatum et maior oppido hay.
omnesque bellatores eius fortissimi. Misit ergo ado
nisedech rex ierusalem ad oham regem hebron.
et ad pharan regem ierimoth. ad iaphie quoque
regem lachis. et ad dabir regem eglon di
cens. Ascendite ad me et ferte presidium ut ex
pugnemus gabaon. quare transfugerit
ad iosue et filios israel. Congregati ergo ascen
derunt quinque reges amorreorum. rex ierusalem
rex hebron. rex ierimoth. rex lachis. rex
eglon. simul cum exercitibus suis. et castra
metati sunt circa gabaon oppugnantes eam.
Habitatores autem gabaon urbis obsesse
miserunt ad iosue qui tunc morabatur in
castris apud galgalam. et dixerunt ei. Ne
retrahas manus tuas ab auxilio servorum
tuorum. Ascende cito et libera nos. ferque pre
sidium. Convenerunt enim adversus nos om
nes reges amorreorum. qui habitant in mon
tanis. Ascenditque iosue de galgalis. et omnis
exercitus bellatorum cum eo viri fortissimi.
Dixitque dominus ad iosue. Ne
timeas eos. In manus enim tuas tradi
di illos. nullus tibi ex eis resistere poterit.
Irruit itaque iosue super eos repente. tota as
cendens nocte de galgalis. Et conturbavit
eos dominus a facie israel. et contrivit plaga ma
gna in gabaon. et persecutus est per viam ascen
sus bethoron. et percussit usque azecha et ma
ceda. Cumque fugerent filios israel et essent
in descensu bethoron. dominus misit super eos la
pides magnos de celo usque azeca. et mor
tui sunt multo plures lapidibus grandinis
quam quos gladio percusserant filii israel.
Tunc locutus est iosue domino. in die qua tra
didit amorreum in conspectu filiorum israel.
et dixit coram eis. Sol sta contra gabaon
ne movearis. et luna contra vallem ahylon.
Steteruntque sol et luna. donec ulcisceretur
se gens de inimicis suis. Nonne scriptum est
hoc in libro iustorum. Stetit itaque sol in
medio celi. et non festinavit occumbere
spacio unius diei. Non fuit ante et postea
tam longa dies. obediente domino voci hominis.
et pugnante pro israel. Reversusque est iosue
cum omni israel in castra galgale. fugerant
enim quinque reges. et se absconderunt in
spelunca urbis maceda. Nunciatumque est io
sue quod inventi essent quinque reges latentes
in spelunca maceda. Qui precepit sociis et
ait. Volvite saxa ingentia ad os spelunce.
et ponite viros industrios qui clausos cu
stodiant. Vos autem nolite stare. sed persequi
mini hostes. et extremos quosque fugienti
um cedite. nec dimittatis eos urbium suarum
intrare presidia. quos tradidit dominus deus in ma
nus vestras. Cesis ergo adversariis magna plaga.
et usque ad internitionem pene consumptis.
hi qui israel effugere potuerunt ingressi
sunt civitates munitas. Reversusque est omnis

exercitus ad iosue in maceda ubi tunc erant
castra sani et integro numero. nullusque contra
filios isrl mutire ausus e. Et precepit iosue
dicens. Aperite os spelunce. et producite ad me
os reges qui in ea latitant. Fecerunt ministri
ut sibi fuerat imperatum. et adduxerunt quinque
reges de spelunca. regem ierlm. regem hebron.
regem iherimoth. rege lachis. regem eglon.
Cumque educti essent ad eum. uocauit omnes
uiros isrl. et ait ad principes exercitus qui
secum erant. Ite et ponite pedes sup colla
regum istorum. Qui cum perrexissent et sub
iectorum pedibus colla calcarent. rursum ad
eos ait. Nolite timere neque paueatis. Confor
tamini et estote robusti. Sic enim faciet dns
cunctis hostibus uris. aduersum quos dimi
catis. Percussitque iosue et interfecit eos. atque
suspendit sup quinque stipites. fueruntque
suspensi usque ad uesperum. Cumque occumberet
sol. precepit sociis ut deponerent eos de pa
tibulis. Qui depositos proiecerunt in spelun
cam in qua latuerant et posuerunt sup os
eius saxa ingentia. que permanent usque in
presens. Eodem quoque die iosue cepit maceda.
et percussit in ore gladii. et regem eius interfecit
et omnes habitatores eius. Non dimisit in ea
saltim paruas reliquias. fecitque regi maceda.
sicut fecerat regi iericho. Transiuit cum omni
isrl de maceda in lebna. et pugnabat contra
eam. quam tradidit dns cum rege suo in ma
nus isrl. Percusseruntque urbem in ore gladii et
omnes habitatores eius. Non dimiserunt in
ea saltem ullas reliquias. feceruntque regi leb
na sicut fecerant regi iericho. De lebna tran
siuit in lachis. et exercitu per gyrum disposito
oppugnauit eam. Et tradidit dns lachis in
manus isrl. et cepit eam die altero atque percus
sit in ore gladii. omnemque animam que fuerat
in ea sicut fecit lebna. Eo tempore ascendit
hyram rex gazer ut auxiliaretur lachis. quem
percussit iosue cum omni populo eius usque ad
internitionem. Transiuitque de lachis in eglon.
et circumdedit eam atque expugnauit eadem die.
et percussit in ore gladii omnes animas que erant in ea.
iuxta omnia que fecerat lachis. Et
ascendit cum omni isrl de eglon in hebron.
et pugnauit contra eam cepitque et percussit in
ore gladii. regem quoque eius et omnia oppida
regionis illius. et uniuersas animas que in
ea fuerant commorate. Non reliquit in ea
ullas reliquias. Sicut fecerat eglon sic fecit
et hebron. cuncta que in ea repperit consumens
gladio. Inde reuersus in dabyra cepit eam
atque uastauit. regem quoque eius et omnia per
circuitum oppida percussit in ore gladii. non
dimisit in eis ullas reliquias. Sicut fecerat
ebron et lebna et regibus earum. sic fecit
dabyra et regi illius. Percussit itaque iosue om
nem terram montanam et meridianam. atque
campestrem. et asedoch cum regibus suis.
non dimisit in ea ullas reliquias. sed omne
quod spirare poterat interfecit. sicut precep
erat ei dns ds isrl. a cadesbarne usque gazam.
omnem terram geson usque gabaon. uniuersos
reges eorum uno cepit impetu atque uasta
uit. dns enim ds isrl pugnauit pro eo. Re
uersusque est iosue cum omni isrl ad lo
cum castrorum in galgala. Que cum audis xi.
set iabin rex asor. misit ad iobab regem a
don. et ad regem semeron. atque ad regem ach
saph. ad reges quoque aquilonis qui habita
bant in montanis et in planicie contra me
ridiem ceneroth. in campestribus quoque et
in regionibus dor iuxta mare. chananeumque
ab oriente et occidente. et amorreum. et ethe um.
et phereseum. et iebuseum in montanis.
eueum quoque qui habitabat ad radices her
mon in terra asphe. Et egressi sunt omnes
cum turmis suis populus multus nimis sicut
harena que e in litore maris. equi quoque et

immense multitudinis. Conveneruntque omnes
reges isti in unum ad aquas merom ut pugna
rent contra israel. Dixitque dominus ad iosue. Ne ti
meas eos. Cras enim hac eadem hora ego tra
dam omnes istos vulnerandos in conspectu
israel. Equos eorum subnervabis et currus
igne combures. Venitque iosue et omnis exer
citus cum eo adversus illos ad aquas merom
subito et irruerunt super eos et tradidit illos
dominus in manus israel. Qui percusserunt eos et
persequuti sunt usque ad sydonem magnam
et aquas maserephot. campumque masphe
qui est ad orientalem illius partem. Ita per
cussit omnes ut nullas ex eis dimitteret
reliquias. Fecitque sicut preceperat ei dominus. Equos
eorum subnervavit et currus combussit.
Reversusque statim cepit asor et regem eius
percussit gladio. Asor enim antiquitus inter
omnia regna hec principatum tenebat. Per
cussit quoque omnes animas que ibidem morabantur.
Non dimisit in ea ullas reliquias. sed usque
ad internitionem universa vastavit. ipsam
quoque urbem peremit incendio. et omnes per
circuitum civitates. regesque earum cepit. per
cussit. atque delevit. sicut preceperat ei moyses
famulus domini absque urbibus que erant in col
libus et in tumulis site. ceteras succendit
israel. unam tantum asor munitissimam flam
ma consumpsit. Omnemque predam istarum ur
bium ac iumenta diviserunt sibi filii israel
cunctis hominibus interfectis. Sicut preceperat
dominus moysi servo suo. ita precepit moyses io
sue et ille universa complevit. Non preterivit
de universis mandatis ne unum quidem
verbum quod dixerat dominus moysi. Cepit itaque
iosue omnem terram montanam et meridi
anam terramque gosen et planiciem et occidenta
lem plagam. montem quoque israel et campe
stria eius. et partem montis que ascendit seir
usque baalgad per planiciem libani sub monte
hermon. Omnes reges eorum cepit percussit et
occidit. Multo tempore pugnavit iosue con
tra reges istos. Non fuit civitas que se non
traderet filiis israel. preter eveum qui habita
bat in gabaon omnes bellando cepit. Domini enim
sententia fuerat ut indurarentur corda eorum.
et pugnarent contra israel et caderent et non
mererentur ullam clementiam. ac perirent si
cut preceperat dominus moysi.
In tempore illo venit iosue et interfecit ena
chim de montanis hebron et dabir et anab.
et de omni monte iuda et israel. urbesque eorum
delevit. Non reliquit ullum de stirpe ena
chim in terra filiorum israel absque civitatibus
gaza et geth et azoto. in quibus solis relicti sunt.
Cepit ergo iosue omnem terram sicut locutus
est dominus ad moysen. et tradidit eam in possessio
nem filiis israel. secundum partes et tribus suas. Qui
XII evitque terra a preliis. Hi sunt reges quos percus
serunt filii israel et possederunt terram eorum
trans iordanen ad solis ortum. a torrente ar
non usque ad montem hermon et omnem orienta
lem plagam que respicit solitudinem. Seon rex
amorreorum. qui habitavit in esebon domi
natus est ab aroer que sita est super ripam tor
rentis arnon. et medie partis in valle. di
midiique galaad usque ad torrentem iaboc qui
est terminus filiorum ammon. et a solitu
dine usque ad mare ceneroth contra orientem.
et usque ad mare deserti quod est mare salsissimum.
ad orientalem plagam per viam que ducit
bethsemoth. et ab australi parte que subia
cent asedoth phasga. Terminus og regis basan
de reliquiis raphaim. qui habitavit in asta
roth. et in edrai. et dominatus est in monte
hermon et in selecha atque universa basan. usque
ad terminos gessuri. et machati. et dimidie
partis galaad. terminum seon regis esebon.
Moyses famulus domini et filii israel
percusserunt eos. tradiditque terram eorum

moyses in possessionē rubenitis et gadditis.
et dimidie tribui manasse. Hi sunt reges terre
quos percussit iosue. et filii isrl trans iordanē
ad occidentalem plagā. a baalgad in campo
lybani. usq; ad montem cuius pars ascendit
in seyr. Tradiditq; eam in possessionem iosue
tribubus isrl singlis partes suas tam in mon
tanis quam in planis atq; campestrib;. In ase
roth et solitudine ac meridie. etheus fuit et
amorreus. chananeus. et phereseus. eueus. et
iebuseus. Rex iericho unus. rex hay que ē
ex latere bethel unus. rex ierusalem un'. rex hebron
unus. rex iherimoth unus. rex lachis unus.
rex eglon un'. rex gazer un'. rex dabyr unus.
rex gader unus. rex herma unus. rex herech
unus. rex lebna un'. rex odollam unus. rex
macheda un'. rex bethel unus. rex thaffua un'.
rex affer unus. rex affech unus. rex saron un'.
rex madon unus. rex asor unus. rex semeron
un'. rex achsaph unus. rex thenach unus. rex
mageddo unus. rex cedes unus. rex iecnaā
unus. rex chermel unus. rex dor et puincie
dor unus. rex gentiū galgal un'. rex thersa
unus. Omīs reges triginta et un'. Iosue senex. XIII
prouecteq; etatis erat. et dixit dn̄s ad eum.
Senuisti et longeuus es. terraq; latissima de
relicta est. que necdum est sorte diuisa. oīs
uidelicet galilea philistiim. et uniuersa ges
suri. a fluuio turbido qui irrigat egyptum
usq; ad terminos accaron. contra aquilonē
terre chanaan. que in quinq; regulos phili
stiim diuiditur. Gazeos. azotos. ascalonitas.
gettos. et accaronitas. Ad meridiem uero sūt
euei. omīs terra chanaan. et maara sidonio
rum usq; afeca. et terminos amorrei. eiusq;
confinia. libani quoq; regio contra orientem
a baalgad sub monte hermon. donec ingre
diaris emath. et omnium qui habitabant
in monte lybano. usq; ad aq's masrephat. uni
uersiq; sidonii. Ego sum qui delebo eos a
facie filiorū isrl. Veniat ergo in partem heredi
tatis isrl sicut precepi tibi. Et nunc diuide
terram in possessionem. nouem tribub; et di
midie tribui manasse. cū qua ruben et gad
possederūt terram quam tradidit eis mo
yses famulus dn̄i trans fluenta iordanis ad
orientalem plagam. ab aroer que sita est in
ripa torrentis arnon. et in uallis medio. u
niuersaq; campestria medaba. usq; dibon. et
cunctas ciuitates seon regis amorrei qui
regnauit in esebon. usq; ad terminos filio
rum ammon et galaad ac terminū
gessuri et machati. omnemq; montē her
mon et uniuersam basan usq; salecha. omē
regnum og in basan qui regnauit in astha
roth et edrai. ipse fuit de reliquiis raphaim.
percussitq; eos moyses atq; deleuit. Noluerūtq;
disperdere filii isrl gessuri et machati. et ha
bitauerunt in medio isrl usq; in presentē diē.
Tribui autē leui n̄ dedit possessionē. sed sa
crificia et uictime dn̄i dei isrl. ipsa ē eius he
reditas sicut locutus ē illi. Dedit ergo moyses
possessionem tribui filiorum ruben iux
ta cognationes suas. Fuitq; terminus eorū
ab aroer que sita est in ripa torrentis arnon.
et in ualle torrentis eius media. uniuersam pla
niciem que ducit medaba. et esebon cunctos
q; uiculos eorum qui sunt in campestribus.
dibon quoq; et bamothbaal et oppidum ba
almon. iessa et cedimoth. et meseth. et caria
thaim. et sebama. et saradasaar in monte
conuallis. bethfegor. et asedoth fasga. et be
thaisimoth. omnes urbes campestres uniu
saq; regna seon regis amorrei. qui regnauit
in esebon. quem percussit moyses cum prin
cipibus madian. eueum et recen. et sur. et hur.
et rabee duces seon. habitatores terre. et balaā
filiū beor ariolum occiderunt filii isrl gladio
cum ceteris interfectis. Factusq; est terminus
filiorum ruben iordanis fluuii. Hec ē possessio

rubentarum p cognationes suas urbium et
uiculorum. Deditq; moyses tribui gad et fi
liis eius p cognationes suas possessionem.
cuius hec diuisio e. Terminus gazir et oms
ciuitates galaad dimidiamq; partem terre
filiorum ammon. usq; ad aroer. que e contra
rabba. et ab esebon. usq; ramoth masphe et
bathanim. et amanaim usq; ad terminos
dabyr. in ualle quoq; betharam et bethnem
ra. et socoth. et sabon. et reliquam partē reg
ni seon. regis esebon. Huius quoq; iordanis
finis est usq; ad extremam partem maris ce
nereth trans iordanen ad orientalem plagā.
Hec est possessio filiorum gad p familias
suas ciuitates et uille earum. Dedit et di
midie tribui manasse filiisq; eius iuxta cog
nationes suas possessionem. cuius hoc princi
piū. amanaī uniuersā basan. et cuncta regna og re
gis basan. omsq; uicos iair q sunt in basan. sexaginta oppida
et dimidiam partem galaad. astaroth et edrai
urbes regni og in basan. filiis machir filii
manasse. dimidie parti filiorum machir
iuxta cognationes suas. hanc possessionē
diuisit moyses in campestrib; moab. trans
iordanen contra iericho ad orientalē plagā.
Tribui autem leui non dedit possessionem.
qm dns ds isrl ipse e possessio eorum ut locut e
xiiii. ui. Hoc e quod possederunt filii isrl in terra
chanaan. quā dederat eis eleazar sacer
dos et iosue filius nun. et principes familia
rum p tribus isrl. sorte omnia diuidentes.
sicut pceperat dns in manu moysi. nouem
tribub; et dimidie tribui. duabus enim tri
bubus et dimidie dederat moyses trans
iordanen possessionem absq; leuitis. qui
nichil terre acceperunt inter frs suos sed in eo
rum successerant locum. filii ioseph in du
as diuisi tribus. manasse et effraim. Nec
acceperunt leuite aliam partem in terra. nisi
urbes ad habitandum et suburbana earum

ad alenda iumenta et pecora sua. Sicut pceperat
dns moysi ita fecerunt filii isrl. et diuiserunt
terram. Accesserunt itaq; filii iuda ad iosue in
galgal. et locutus est ad eum caleph filius
iephone cenezeus. Nosti quid locutus sit
dns ad moysen hominem dei de me et te in
chadesbarne. Quadraginta annorum eram qn
do me misit moyses famulus dni de chades
barne ut considerarem terram. nuntiauiq; ei
quod michi uerum uidebatur. Frs autem mei
qui ascenderant mecum dissoluerunt cor po
puli. et nichilominus ego secutus sum dnm de
um meum. Iurauitq; moyses in die illo dicens.
Terra quam calcauit pes tuus erit possessio
tua. et filiorum tuorum in eternum. quia se
cutus es dnm dm meū. Concessit ergo dns
uitam michi ut pollicitus e usq; ad psentem
diem. Quadraginta et quinq; anni sunt ex
quo locutus est dns uerbum istud ad mo
ysen. quando ambulabat isrl p solitudinē.
Hodie octoginta quinq; annorum sum. sic
ualens ut eo ualebam tempore quando ad
explorandum missus sum. Iuius in me tem
poris fortitudo pseuerat usq; hodie. tam ad
bellandum quam ad gradiendū. Da michi ergo
montem istum quem pollicitus e dns
te quoq; audiente in quo enachim sunt et ur
bes magne atq; munite. si forte sit dns mecū.
et potuero delere eos sicut pmisit michi.
Benedixitq; ei iosue et tradidit hebron in pos
sessionem. atq; ex eo fuit hebron caleph filii
iephone cenezi usq; in psentem diem quia se
cutus e dnm deum isrl. Nomen hebron ante
uocabatur cariatharbe. adam maximus ibi
inter enachim situs e. et terra cessauit a preliis.
Igitur sors iudeorum p cognationes XV.
suas ista fuit. A termino edom. desertū sin
contra meridiem et usq; ad extremam partē
australis plage. initium eius a summitate
maris salsissimi. et a lingua eius que respicit

meridiem. egrediturque contra ascensum scorpionis et pertransit in syna. ascenditque in cadesbarne et peruenit in esrom. ascendens ad daram et circuiens charichaa. atque inde pertransiens in asemona et perueniens ad torrentem egypti. eruntque termini eius mare magnum. Hic erit finis meridiane plage. Ab oriente uero erit initium mare salsissimum usque ad extrema iordanis. et ea que respiciunt ad aquilonem a lingua maris usque ad eundem iordanem fluuium. Ascenditque terminus usque in bethagla. et transit ab aquilone usque in betharaba. ascendens ad lapidem boen filii ruben. et tendens usque ad terminos debera de ualle achor contra aquilonem respiciens galgala. que est ex aduerso ascensionis adomim. ab australi parte torrentis. Transitque aquas que uocantur fons solis. et erunt exitus eius ad fontem rogel. Ascenditque per conuallem filii ennon. ex latere iebusei ad meridiem hec est ierusalem. et inde se erigens ad uerticem montis qui est contra gehennon ad occidentem in summitate uallis raphaim contra aquilonem. pertransitque a uertice montis usque ad fontem aque nepthoa. et peruenit usque ad uicos montis ephron. inclinaturque in bala que est cariathiarim id est urbs siluarum. et circuit de bala contra occidentem usque ad montem seir. Transitque iuxta latus montis iarim ad aquilonem in cheslon. et descendit in bethsames. transitque in thamna. et peruenit contra aquilonem partis accharon ex latere. Inclinaturque sechrona. et transit montem baala et peruenit in iebneel. et maris magni contra occidentem fine concluditur. XVI.

Hi sunt termini filiorum iuda per circuitum in cognationibus suis. Caleph uero filio iephone dedit partem in medio filiorum iuda sicut preceperat ei dominus. cariatharbe patris enach ipsa est hebron. Deleuitque ex ea caleph tres filios enach. sesai. et ahiman. et tholmai. de stirpe enach. Atque inde conscendens uenit ad habitatores dabir que prius uocabatur cariathsepher id est ciuitas litterarum. Et dixit caleph. Qui percusserit cariathsepher et ceperit eam dabo ei axam filiam meam uxorem. Cepitque eam othoniel filius cenez frater caleph iunior. deditque ei axam filiam suam uxorem. Que cum pergerent simul suasit ei uir suus ut peteret a patre suo agrum. suspirauitque ut sedebat in asino. Cui caleph. Quid habes inquit. At illa respondit. Da michi benedictionem. Terram australem et arentem dedisti michi. iunge et irriguam. Dedit itaque ei caleph irriguam superius et inferius.

Hec est possessio filiorum iuda per cognationes suas. Eruntque ciuitates ab extremis partibus filiorum iuda iuxta terminos edom a meridie. capsel. et eder. et iagur. et cyna. et dimona. et adada. et cedes. et asor. et iethnan. ziph. et telem. baloth. et asor noua. et carioth. esrom hec est asor. amam. same et molada. et aser gadda. et asemon. bethfelech. et asersual. et bersabee et baziothia. bala. et hiim. esem. et eltholath. et arma. siceleg. et medemena. et sesenna. lebaoth. et selim. et aenremmon. omnes ciuitates xxviiii. et uille earum. In campestribus uero estaol. et sara. et asena. et azanoe. et enganim. taphua. et enaim. et ierimoth. adulam. socoth. et azecha. et sarim. adithaim. et gethera. et giderothaim. urbes quatuordecim. et uille earum. Sanan. et adesa. et magdalgad. delean. et mesphe. et iecthel. lachis. baschath. et aglon. chebbon. et leemas. et cethlis. et gidiroth. bethdagon. et neema. et maceda. ciuitates sedecim et uille earum. labana. et ether. et asan. iepha. et esna. et nesib. ceila. et achzib. et masera ciuitates

nouem et uille earum. Accaron cum uicis
et uillulis suis. Ab accaron usque ad mare.
omnia que uergunt usque ad azotum. et uiculos
eius. et azotus cum uicis suis. Gaza cum
uicis et uillulis suis usque ad torrentem
egypti. et mare magnum terminus eius.
Et in monte samir. et iethir. et soco. et
edenna. cariath. senna. hec est dabyr. anab.
istemo. et anim. gosen. et olon. et gilo. ciui
tates undecim et uille earum. arab. et roma.
et esaam. ianum. et betha. phua. et afeca.
athma. et cariath. arbe. hec est ciuitas hebron.
et syor. ciuitates nouem et uille earum.
maon. et chermel. et ziph. et iothe. iezrel
et iucadam. zanoe. accaim. gebaa. et tham
na. ciuitates decem et uille earum. Alul. et
bethsur. et gedor. mareth. et bethanoth.
et heltecen. ciuitates sex. et uille earum.
Cariathbaal. hec est cariathiarim. urbs sil
uarum. et rebba. ciuitates due et uille earum.
in deserto betharaba. meddin. et scasca.
anepsa. ciuitates salis. et engaddi. ciuitates
sex et uille earum. Iebuseum autem habita
torem ierusalem non potuerunt filii iuda dele
re. Habitauitque iebuseus cum filiis iuda
in ierusalem usque in presentem diem. xvii.
Cecidit quoque sors filiorum ioseph. ab ior
dane contra iericho. et aquas eius ab o
riente. solitudo que ascendit de iericho ad
montana bethel. et egreditur de bethel lu
zam. transitque terminum athiataroth. et de
scendit ad occidentem iuxta terminum iefleti.
usque ad terminos bethoron inferioris. et ga
zer. finiunturque regiones eius mari magno.
Possederuntque filii ioseph manasse et effraim.
Et factus est terminus filiorum effraim per
cognationes suas et possessio eorum con
tra orientem atharoth adar. usque bethoron
superiorem. et egrediuntur confinia in mare.
magni echath uero ab aquilone respicit. et cir

cuit terminos contra orientem in thanath
selo et pertransit ab oriente ianoe. descenditque
a ianoe in atharoth. et nothara. et peruenit
in iericho. et egreditur ad iordanem. de ta
phua. et pertransit contra mare in uallem arun
dineti. et sunt egressus eius in mare salsissi
mum. Hec est possessio tribus filiorum effraim
per familias suas. Urbesque separate sunt filiis
effraim in medio possessionis filiorum mana
se. et uille earum. et non interfecerunt filii
israel chananeum qui habitabat in gazer.
Habitauitque chananeus in medio effraim.
usque in diem hanc tributarius. Cecidit autem
sors tribui manasse. ipse enim est primogenitus
ioseph. machir primogenito manasse patri
galaad. qui fuit uir pugnator habitauitque
in possessionem galaad. et basan. et re
liquis filiorum manasse. iuxta familias
suas filiis abiezer. et filiis elech. et filiis esri
el. et filiis epher. et semeda. Isti sunt filii ma
nasse filii ioseph mares per cognationes suas.
Salphaat uero filio epher filii galaad. filii ma
chir filii manasse non erant filii sed sole fi
lie. quarum ista sunt nomina. Maala et
noa. et egla. et melcha. et thersa. Ueneruntque
in conspectu eleazari sacerdotis et iosue filii
nun. et principum dicentes. Dominus precepit per
manum moysi. ut daretur nobis possessio
in medio fratrum nostrorum. Deditque eis possessi
onem iuxta imperium domini in medio fratrum
patris earum. et ceciderunt funiculi manasse
decem. absque terra galaad et basan trans
iordanem. filie enim manasse possederunt
hereditatem in medio filiorum eius. Terra
autem galaad cecidit in sortem filiorum
manasse qui reliqui erant. Fuitque terminus
manasse ab aser machmathath que respicit si
chem. et egreditur ad dexteram iuxta habi
tatores fontis taphue. Etenim in sorte ma
nasse ceciderat terra thaphue. que est iuxta

terminos manasse filiorum effraim. Et de
scendit terminus conuallis harundineti.
in meridiem torrentis ciuitatum effraim.
que in medio sunt urbium manasse.
Terminus manasse ab aquilone torrentis.
et exitus eius pgit ad mare. ita ut ab austro
sit possessio effraim. et ab aquilone manas
se. et utramq; claudat mare. et coniungan
tur sibi in tribu aser ab aquilone. et in tri
bu ysachar ab oriente. Fuitq; hereditas ma
nasse in ysachar. et in aser bethsan et uiculi
eius. et ieblam cum uillis suis. et habitatores
dor in oppidis suis. habitatores quoq; en
dor cum uiculis suis. similiterq; habitatores
thanach cum uiculis suis. et habitatores
mageddo. cum uillis suis. et tertia pars ne
photh. Nec potuerunt filij manasse. has sub
uertere ciuitates. sed cepit chananeus ha
bitare in terra sua. Postquam autem conua
luerunt filij isrl. subiecerunt chananeos et
fecerunt sibi tributarios. nec interfecerunt
eos. Et locuti sunt filij ioseph ad iosue. atq;
dixerunt. Quare dedisti michi sortem posses
sionis et funiculi unius. cum sim tante multi
tudinis et benedixerit michi dns. Ad quos
iosue ait. Si popls multus es. ascende in siluã
et succide tibi spacia in terra pherezei. et ra
phaim. quia angusta ẽ tibi possessio mon
tis effraim. Cui responderunt filij ioseph.
Non poterimus ad montana conscendere. cũ
curribus ferreis utantur chananei qui ha
bitant in terra campestri. in qua site sunt
bethsan cum uiculis suis et iezraël mediam
possidens uallem. Dixitq; iosue ad domum io
seph. effraim et manasse. Populus multus es
et magne multitudinis. non habebis sortem
unam. sed transibis ad montẽ et succides tibi
atq; purgabis ad habitandum spacia et poteris
ultra pcedere. cum subuerteris chananeũ quẽ
dicis currus habere ferreos et eẽ fortissimum.

Congregatiq; sunt omnes filij xviij.
isrl in sylo. ibiq; fixerunt tabnaculum
testimonij. et fuit eis terra subiecta. Reman
serant autem filiorum isrl septem tribus.
que necdum acceperant possessiones suas. Ad
quos iosue ait. Usquequo marcetis ignauia.
et non intratis ad possidendam terram quã
dns ds patrum urorum dedit uobis. Eli
gite de singlis tribubus ternos uiros. ut
mittam eos et pgant. atq; circueant terrã.
et describant eam iuxta numerũ uniuscuiq;
multitudinis. et referant ad me quod descrip
serint. Diuidite uob terram in septẽ partes.
Juda sit in terminis suis ab australi plaga.
et domus ioseph ab aquilone. Mediam int
hos terram in septem partes describite. et huc
uenietis ad me. ut coram dno deo uro mittã
uobis sortẽ. hic quia non est inter uos pars
leuitarum. sed sacerdotium dni ẽ eorum he
reditas. Gad autem et ruben et dimidia trib
manasse iam acceperant possessiones suas
trans iordanen ad orientalem plagã. quas
dedit eis moyses famulus dni.

Cumq; surrexissent uiri ut pgerent ad
describendam terram. precepit eis io
sue dicens. Circuite terram et describite eã
ac reuertimini ad me. et hic coram dno do in
sylo mittam uobis sortẽ. Itaq; perrexerunt.
et lustrantes eam in septem partes diuiser
scribentes in uolumine. Reuersiq; sunt ad
iosue in castra sylo. Qui misit sortes coram
dno deo in sylo. et diuisit terram filiis isrl
in septem partes. Et ascendit sors prima
filiorum beniamin p familias suas. ut pos
siderent terram inter filios iuda. et filios
ioseph. Et fuit terminus eorum contra aqui
lonem ad iordanẽ pgens iuxta latus iericho
septemtrionalis plage. et inde contra occi
dentẽ ad montana conscendens. et pueni
ens in solitudinẽ bethauen. atq; ptransiens

iuxta luzam. et meridiem ipsa ē bethel.
Descenditq; i astaroth. ad dar in montem que
est ad meridiem bethoron inferioris. et in
clinatur circuiens contra mare á meridie mon
tis qui respicit bethoron contra affricum. et
sunt exitus eius in cariathbaal. que uocatur
cariathiarim urbem filiorum iuda. Hec est
plaga contra mare et occidentem. A meridie
autem ex parte chariathiarim egredit termi
nus contra mare. et pvenit usq; ad fontem
aquarum nepthoa. et descendit ad partem
montis qui respicit uallem filiorum ennom.
et ē contra septentrionalem plagam. in ex
trema parte uallis raphaim. descenditq; ge
hennon id est uallis ennom iuxta latus iebu
sei ad austrum. et pvenit ad fontem rogel.
transiens ad aquilonem et egrediens ad
ensemes id est fontem solis. et ptransit
usq; ad tumulos qui sunt e regione ascensus
adomin. Descenditq; ad abemboen. id ē lapi
dem boen filii ruben. et ptransit ex latere aq
lonis ad campestria. descenditq; in planiciē.
et ptergreditur contra aquilonem bethag
la. suntq; exitus eius contra linguam maris
salsissimi ab aquilone in finem iordanis. ab
australi plaga que est terminus eius
ab oriente. Hec ē possessio filiorū beniam
in p terminos suos in circuitu et familias
singlas. Fueruntq; ciuitates eius ihericho
et bethagla. et uallis casis. betharaba. et se
marai. et bethel et auim. et affara. et ofra
uilla emona. et ophni. et gabee. ciuitates
duodecim et uille earum. gabaa. et rama.
et beron. et mese. caffora. et ammosa. et re
cen. yrael. et arala. et sela. et eleph. iebus q
ē ihrlm. gabath. et cariath. ciuitates. xiiii.
et uille earum. et sunt omnes ciuitates. xxvi.
Hec ē possessio filiorum beniamin p fami
lias suas. XIX
Et egressa est sors scda filiorum symeon.
p cognationes suas. et fuit hereditas eorum
in medio possessionis filiorum iuda. bersa
bee. et sabee. et molada. et asersua. bala. et
asem. et celtholath. et bethul. arma et siceleg.
et bethmarcaboth. aser. susa. et bethleua
both. et saroem ciuitates tredecim et uille earum.
ain et remmon et athar. et sar ciuitates. iiii.
et uille earum. Omnes uiculi p circuitū ur
bium istarum. usq; ad balaad berrameth.
contra australem plagam. Hec ē hereditas
filiorum symeon. iuxta cognationes suas
in funiculo et possessione filiorum iuda qui
maior erat et idcirco possederunt filii symeon
in medio hereditatis eorum.
Ceciditq; quoq; sors tercia filiorum zabulon
p cognationes suas. Et factus ē terminus
possessionis eorum usq; sarith. et descendit
a mari et medaba. et pvenit inde baseth usq;
ad torrentem qui est contra iecennam. et re
uertitur de sarith contra orientem in fines cese
leth thabor. et egreditur ad dabreth. et ascen
dit contra iaphie. et inde ptransit usq; ad
orientalem plagam. geth. epher. et tacasin.
et egreditur in remmon. amptar. et noua.
et circuit ad aquilonem. et nathan.
et sunt egressus eius uallis nepthael.
et carceth. et nebaal. et semron. et ieddala.
et bethlem ciuitates. xii. et uille earum.
Hec ē hereditas tribus filiorum zabulon p
cognationes suas. urbes et uiculi earum.
Ysachar egressa ē sors quarta
p cognationes suas. Fuitq; ei here
ditas gezrael. et chaseloth. et sunem. et affa
raim. seron. et amarath. et rabith. et cesion.
amese. thrameth. et enganni. et ennai. et
enneda. et bethfases. et pvenit terminus
usq; thabor. et sesima. et bethsemes. eruntq;
exitus eius iordanis. ciuitates sedecim et uil
le earum. Hec ē possessio filiorum ysachar
p cognationes suas urbes et uiculi earum.

Cecidit sors quinta tribui filiorũ aser. p
cognationes suas. fuitq; terminus eorũ
alchat. et oali. et bethen. et axab. et melech.
et maath. et mesal. et peruenit usq; ad carme
lum maris. et syor labanath. ac reuertitur
contra orientẽ bethdagon. et pertransit usq;
zabulon. et uallem iephtael contra aquilo
nem. in bethemech et eiel. et egreditur ad
leuam chabul et achram. et roobethamon.
et chane usq; ad sydonem magnam. reuerti
turq; in horma usq; ad ciuitatem munitissi
mam tyrum. et usq; osa. et erunt exitus eius
in mare de funiclo acsiba. et amma. et affec.
et roob. ciuitates. xxii. et uille earum. Hec
ẽ possessio filiorum aser p cognationes
suas urbes et uiculi earum.
Filiorum nepthalim sexta pars cecidit p fa
milias suas. et cepit terminus de eleph
et elon in sunanim. et adami que ẽ necep.
et iephnael usq; lecum. et egressus eorum
usq; ad iordanem. et reuertitur terminus
contra occidentem. in aznoth thabor. atq;
inde egreditur in ououcha. et pertransit in
zabulon contra meridiem. et in azer contra
occidentem. et in iuda ad iordanem contra
ortum solis. ciuitates munitissime asedim
ser. et amath. et rechath. ceneroth. et edema.
et amara. osor. et cedes. et adrai. nasor et ieron.
et magdalel. orem. et bethenath. et bethe
semes. ciuitates. xviiii. et uille earũ. Hec
est possessio tribus filiorum nepthalim
p cognationes suas urbes et uiculi earũ.
Tribui filiorum dan per
familias suas egressa est sors septima. et
fuit terminus eius saraa. et estoal. et achir.
et senen id ẽ ciuitas solis. seleb. et machia
lon. et iethala. et chelon. et themna. et acron.
belteten. et gelthon. et baladuid. barach. et
gethsemmon. atq; ierion. et arechon. cum
termino qui respicit ioppen. et ipso fine

concluditur. Ascenderuntq; filii dan et pu
gnauerunt contra lesen. et ceperunt eã et per
cusserunt in ore gladii. ac possederunt. et habi
tauerunt in ea. et uocantes nomen eius
lesendan ex nomine dan patris sui. Hec ẽ
possessio filiorum dan p cognationes suas
urbes et uiculi earum.
Cumq; complesset terram sorte diuidere
singulis p tribus suas. dederunt filii
isrl possessionem iosue filio nun in medio
sui iuxta preceptũ dñi. urbem quam postula
uit thamnathsara in monte effraim. et edi
ficauit ciuitatem habitauitq; in ea. He sunt
possessiones quas sorte diuiserunt elea
zar sacerdos. et iosue filius nun. et prin
cipes familiarum ac tribuum filiorum isrl.
in sylo coram dño ad ostium tabernaculi
testimonii. partitiq; sunt terram. XX.
Et locutus est dñs ad iosue dicens. Lo
quere filiis isrl et dic eis. Separate
urbes fugitiuorum de quibus locutus
sum ad uos p manum moysi. ut confu
giat ad eas quicumq; animam percusserit
nescius. et possit euadere iram proximi
qui ultor ẽ sanguinis. cum ad unam ha
rum confugerit ciuitatum. Stabit ante
portam ciuitatis et loquetur senioribus
urbis illius ea que se comprobent innocen
tem. et sic suscipient eum et dabunt ei
locum ad habitandum. Cumq; ultor san
guinis eum fuerit persecutus non tradet
in manus eius. quia ignorans percussit
proximum eius. nec ante biduũ triduũ
uiue eius comprobatur inimicus. sed
habitabit in ciuitate illa donec stet ante
iudicium causam reddens facti sui. et mo
riatur sacerdos magnus qui fuerit in il
lo tempore. Tunc reuertetur homicida.
et ingredietur ciuitatẽ et domum suam
de qua fugerat. Decreueruntq; cedes in

in galilea montis neptalim. et sichem in
monte effraim. et chariatharbe. ipsa est
hebron. in monte iuda. et trans iordanen
contra orientalem plagam iherícho statu
erunt bosor que sita ē in campestri solitu
dine de tribu ruben. et ramoth in galaad
de tribu gad. et gaulon in basan de tri
bu manasse.
Hę ciuitates constitutę sunt cunctis
filiis isrl̄ et aduenis qui habitabant
inter eos. ut fugeret ad eas qui animam
nescius percussisset. et non moreretur in ma
nu proximi effusum sanguinem uindicare
cupientis. donec staret ante populum
XXI. expositurus causam suam. Accesseruntque
principes familiarum leui ad eleazar sac
dotem. et iosue filium nun. et ad duces co
gnationum per singlas tribus filiorum isrl̄.
Locutique sunt ad eos in sylo
terrę chanaan atque dixerunt. Dn̄s precepit
per manum moysi ut darentur nob urbes
ad habitandum. et suburbana earum ad
alenda iumenta. Dederuntque filii isrl̄ de
possessionibus suis iuxta imperium dn̄i ci
uitates et suburbana earum. Egressaque ē
sors in familia caath filiorum aaron sacer
dotis de tribubus iuda. et symeon et ben
iamin. ciuitates tredecim. et reliquis fili
orum caath id est leuitis qui superfuerant
de tribu effraim et dan. et dimidia tribu
manasse ciuitates decem. Porro filiis ger
son egressa ē sors ut acciperent de tribub
ysachar. et de aser et neptalim. et dimidia
tribu manasse in basan ciuitates numero
tredecim. et filiis merari per cognationes
suas de tribubus ruben gad et zabulon.
urbes duodecim. Dederuntque filii isrl̄ le
uitis ciuitates et suburbana earum sicut pre
cepit dn̄s per manum moysi. singlis sorte
tribuentes. De tribubus filiorum iuda

et symeon dedit iosue ciuitates quarum ista s̄
nomina. filiis aaron per familias caath leuiti
ci generis. Prima enim sors illis egressa ē. ca
riatharbe patris enach. que uocatur hebron in
monte iuda. et suburbana eius per circuitum.
Agros uero et uillas eius dederat caleph filio ie
phone ad possidendum. Dedit ergo filiis aaron
sacerdotis hebron confugii ciuitatem ac sub
urbana eius. et lebnam cum suburbanis suis.
et iether. et istimon. et helom. dabir. aim. et
iethan. et bethsemes cum suburbanis suis.
ciuitates nouem de tribub; ut dictum ē duab.
De tribu autem filiorum beniamin gabaon
et gabee. et anathot. et almon cum suburba
nis suis ciuitates quattuor. Omnes simul ciui
tates aaron sacerdotis. xiii. cum suburbanis
suis. Reliquis uero per familias filiorum caath
leuitici generis de tribu effraim urbs con
fugii sychem. cum suburbanis suis in mon
te effraim. et gazer. et cepsaim. et bethoron.
cum suburbanis suis ciuitates. iiii. De tribu
quoque dan helteco. et gebethon. et gaulon.
et iethe remmon. cum suburbanis suis ci
uitates. iiii. Porro de dimidia tribu manas
se tenach et getremmon cum suburbanis
suis ciuitates duę. Omnes ciuitates decem
et suburbana earum date sunt filiis caath
inferioris gradus. Filiis quoque gerson leui
tici generis dedit de dimidia tribu manasse
confugii ciuitatem gaulon in basan. et bosrā
cum suburbanis suis. ciuitates duas. Porro
de tribu ysachar cesion. et dabereth. et iara
moth. et enganim. cum suburbanis suis ci
uitates. iiii. De tribu autem aser masal. et
aom. et abdon. et elacoth. et roob cum sub
urbanis suis ciuitates. iiii. De tribu quoque
nepthalim ciuitates confugii. cades in gali
lea. et amothdor. et carthan cum suburbanis
suis ciuitates tres. Omnes urbes familiarum gerson. xiii.
cum suburbanis suis. Filiis autem merari leuitis ist

rioni g(er)s(on) p(er) familias suas data e(st) de t(ri)bu zabulon
iechena. cartha. 7 dana (et) naloi. ciuitates .iiii. cu(m)
suburbanis suis. Et de t(ri)bu ruben ult(ra) iordane(m) c(on)t(ra)
iherico ciuitate(m) (con)fugii bosor i(n) solitudine misor
(et) iaser 7 iethon (et) matha. ciuitates .iiii. cu(m) subur
banis suis. De t(ri)bu gad ciuitate(m) (con)fugii ramoth in
galaad 7 manaim (et) esebon 7 gazer. ciuitate(s) .iiii. cu(m)
suburbanis suis. Om(ne)s urbes filio(rum) merari p(er) fami
lias (et) cognatio(n)es suas .xii. Itaq(ue) uniu(er)se ciuitate(s)
leuita(rum) i(n) medio possessio(n)is filio(rum) isr(ae)l. fuer(un)t .lx.
octo cu(m) suburbanis suis. singule p(er) familias distri
bute. Deditq(ue) d(omi)n(u)s isr(ae)li omne(m) t(er)ram qua(m) tradi
turu(m) se patribus eorum iurauerat. et
posseder(un)t illa(m) atq(ue) habitauerunt in ea. Et data
est pax a deo in omnes p(er) circuitu(m) natione(s).
et nullus eis hostium resistere ausus est.
sed cuncti in eorum distinctionem redacti
sunt. Ne unu(m) q(ui)de(m) uerbu(m) quod illis presta
turum se e(ss)e p(ro)miserat irritu(m) fuit. s(ed) rebus (con)
pleta sunt omnia. XXII.

Eodem tempore uocauit iosue rubenitas
et gadditas. et dimidiam tribum ma
nasse. dixitq(ue) ad eos. Fecistis omnia que uo
bis precepit moyses famulus d(omi)ni. michiq(ue)
in omnib(us) obedistis. nec reliquistis fr(atr)es
u(est)ros longo tempore usq(ue) in p(re)sentem diem.
custodientes imp(er)ium d(omi)ni dei u(est)ri. Quia g(o)
dedit d(omi)n(u)s deus u(este)r fr(atr)ibus u(est)ris quietem et
pacem sicut pollicitus e(st). reuertimini et
ite in tab(er)nacula u(est)ra in terram possessio
nis u(est)re quam tradidit uobis moyses famu
lus d(omi)ni trans iordanen. Ita dumtaxat ut
custodiatis attente. et op(er)e compleatis man
datum et legem qua(m) p(re)cepit uobis seruus
d(omi)ni moyses. ut diligatis d(omi)n(u)m deum u(est)r(u)m
et ambuletis in uiis eius omnib(us). et obseruetis
mandata illius et adhereatis ei. et serui
atis ei in omni corde et in omni anima u(est)ra.
Benedixitq(ue) eis iosue. et dimisit eos. Qui
reuersi sunt in tab(er)nacula sua. Tribui autem

manasse dimidie possessionem moyses
dederat in basan. et ideo medie que sup(er)
fuit dedit iosue sortem inter ceteros fr(atr)es
suos trans iordane(m) ad occidentale(m) ei(us) plagam.
Cumq(ue) dimitteret eos in tab(er)nacula sua et be
nedixisset illis. dixit ad eos. In multa sub
stantia diuites reuertimini ad sedes u(est)ras.
cum argento et auro. ere. et ferro. et ueste
multiplici. Diuidite p(re)dam hostium cum
fratribus u(est)ris. Reuersiq(ue) sunt et abier(un)t
filii ruben. et filii gad. et dimidie tribus
manasse a filiis isr(ae)l de sylo que sita est i(n)
terra chanaan. ut intrarent galaad terram
possessionis sue. quam optinuerant iux
ta imp(er)ium d(omi)ni p(er) manum moysi. Cumq(ue)
uenissent ad tumulos iordanis in terra cha
naan. edificauerunt iuxta iordanem altare
infinite magnitudinis. Quod cum audis
sent filii isr(ae)l. et ad eos certi nuncii detulissent
edificasse filios [erased] ruben et gad. et dimi
die tribus manasse altare in terra cha
naan sup(er) iordanis tumulos. contra filios
isr(ae)l. conuenerunt omnes in sylo ut ascen
derent et dimicarent contra eos. Et interi(m)
miserunt ad eos in terra(m) galaad. phinees
filium eleazari sacerdote(m). et decem p(ri)ncipes
cum eo singulos de tribubus singulis;
Qui uenerunt ad filios ruben et gad et di
midiam tribum manasse. in terra galaad.
et dixerunt ad eos. Hec mandat omnis po
pulus d(omi)ni. Que est ista t(r)ansgressio. Cur
reliquistis d(omi)n(u)m d(eu)m isr(ae)l. edificantes altare
sacrilegum et a cultu illius recedentes.
An parum uobis e(st) quod peccastis in beel
phegor. et usq(ue) in presentem diem macula
huius sceleris i(n) nob(is) p(er)manet. et multi de po
pulo corruerunt. Et uos hodie reliquistis
d(omi)n(u)m. et cras in uniu(er)sum isr(ae)l ira eius deseuiet. Quod si putatis inmundam e(ss)e terra(m)
possessionis u(est)re. transite ad terram in qua

tabnaclm dni e. et habitat inter nos. tan
tum ut a dno et a nro consortio n recedatis.
edificato altari preter altare dni dei uri.
Nonne achar filius zare preterit manda
tum dni. et sup omnem populum israel
ira eius incubuit. Et ille erat unus homo.
atq utinam solus perisset in scelere suo.
Responderuntq filij ruben et gad et di
midie trib manasse principib legati
onis isrl. Fortissimus dns ds ipse nouit.
et isrl simul intelligit. Si puaricationis
animo hoc altare construximus. non cu
stodiat nos sed puniat in psenti. Et si ea
mente fecimus ut holocaustu et sacrificia
et pacificas uictimas sup eo imponerem
ipse querat et iudicet. et non ea magis co
gitatione atq tractatu ut dicem. Cras dicent
filij uri filijs nris. Qd uobis et dno deo isrl.
Terminum posuit dns inter nos et uos
iordanem fluuiu o filij ruben et filij gad.
et idcirco partem n habetis in domino.
Et p hanc occasione auertent filij uri filio
nros a timore dni. Putauimus itaq meli
et diximus. Extruamus nobis altare n
in holocausta neq ad uictimas offerendas.
s in testimoniu inter nos et uos. et
sobolem nram et uram pgenie. ut ser
uiamus dno et iuris nri sit offerre holo
causta et uictimas pacificas hostias. et ne
quaquam dicant cras filij uri filijs nris
non e uob pars in dno. Quod si uoluerint
dicere. respondebunt eis. Ecce altare dni qd
fecerunt patres nri non in holocausta neq
in sacrificium. sed in testimonium urm ac
nostrum. Absit a nobis hoc scelus. ut receda
mus a dno et eius uestigia relinquamus.
extructo altari ad holocausta et sacrificia
et uictimas offerendas. preter altare dni
dei nri quod extructum e ante tabnaclm ei.
Quib auditis finees sacerdos et pncipes
legationis isrl qui erant cum eo placati sunt.
et uerba filiorum ruben et gad et dimidie
tribus manasse libentissime susceperunt.
Et dixit phinees filius eleazari sacerdotis
ad eos. Nunc scimus quod nobiscum sit ds.
qm alieni estis a puaricatione hac. et libera
stis filios isrl de manu dni. Et reuersus e
cum pncipib isrl a filijs ruben et gad et di
midia tribu manasse de terra galaad fini
chanaan ad filios isrl. et retulit eis. Et placu
it sermo cunctis audientibus. et laudaue
runt filij isrl dnm. et nequaquam ultra
dixerunt ut ascenderent contra eos. et pu
gnarent et delerent terram possessionis
eorum. Vocaueruntq filij ruben et filij
gad altare quod extruxerant testimonium
nrm quod dns ipse sit deus. XXIII.

Euoluto autem multo tempore postq
dns dederat pacem isrl subiectis in
gyro nationibus uniusis. et iosue iam lon
geuo et psenilis etatis. uocauit iosue om
nem isrlem maioresq natu et principes
ac iudices et magistratus. et dixit ad eos.
Ego senui et pgressionis etatis sum. uosq
cernitis omnia que fecerit dns ds ur cun
ctis p circuitum nationibus quomodo p
uobis ipse pugnauerit. Et nunc quia uob
sorte diuisit omnem terram ab iordanis ori
entali parte. usq ad mare magnu multeq
adhuc supsunt nationes. dns ds ur dispdet
eas et auferet a facie ura et possidebitis ter
ram sicut uobis pollicitus e. Tantum con
fortamini et estote solliciti ut custodiatis
cuncta que scpta sunt in uolumine legis
moysi. et non declinetis ab eis neq ad dexte
ram neq ad sinistram. ne postquam intraue
ritis ad gentes que inter uos futur sunt.
iuretis in nomine deorum earu. et seruia
tis eis et adoretis eos. sed adhereatis dno
deo uro quod fecistis usq in diem hanc.

tunc auferet dns in conspectu uro gentes ma
gnas ac robustissimas. et nullus uobis resi
stere poterit. Unus e uob psequetur hostiu
mille uiros. quia dns ds ur p uobis ipse pu
gnabit sicut pollicitus e. Hoc tantum dili
gentissime precauete. ut diligatis dnm dm
urm. Quod si uolueritis gentium istarum
que inter uos habitant erroribus adherere.
et cum eis miscere conubia atq; amicicias
copulare. iam nunc scitote quod dns deus
uester non deleat eas ante faciem uram. sed
sint uobis in foueam ac laqueu et offendi
culu ex latere uro et sudes in oculis uestris.
donec uos auferat atq; dispdat de terra hac
optima quam tradidit uobis. En ego hodie
ingredior uiam uniuse terre. et toto animo
cognoscetis quod de omnib; uerbis que se
dns prestaturu e pollicitus e. unum non
preterierit in cassum. Sic g impleuit opere
quod pmisit et prospera cuncta uenerunt.
Sic adducet sup uos quicquid malorum e
comminatus donec uos auferat atq; dispdat
de terra hac optima quam tradidit uobis
eo quod preterieritis pactum dni dei uri.
quod pepigit uob cum et seruieritis dys
alienis et adoraueritis eos. Cito atq; uelocit
consurget in uos furor dni. et auferemini
de terra hac optima quam tradidit uobis.
Et congregauit iosue xxiiii.
omnes uiros isrl in sychem. et uocauit
maiores natu ac principes et iudices et ma
gistratus. et steterunt in conspectu dni. Et ad
populum sic loquutus e. Hec dicit dns deus
isrl. Trans fluuium habitauerunt patres uri
ab initio thare pater abraham et nachor. et
seruierunt dys alienis. Tuli g patrem urm
abraham de mesopotamie finibus. et adduxi
eum in terram chanaan. Multiplicauiq; se
men eius. et dedi ei ysaac. illiq; rursum dedi
iacob et esau. E quib; dedi esau montem seir
ad possidendum. iacob u et filij eius descen
derunt in egiptum. Misiq; moysen et aaron
et pcussi egiptum multis signis. et porten
tis. eduxiq; uos et patres uros de egipto et
uenistis ad mare. Et psecuti sunt egiptij pa
tres uros cum curribus et equitibus usq; ad
mare rubrum.
Clamauerunt autem ad dnm filij isrl. Q
posuit tenebras inter uos et egiptios.
et eduxit sup eos mare et operuit illos. Uide
runt oculi uri cuncta que in egipto fecerim.
et habitastis in solitudine multo tempore.
et introduxi uos ad terram amorrej. qui ha
bitabat trans iordanen. Cumq; pugnarent
contra uos. tradidi eos in manus uras. et
possedistis terram illorum atq; interfeci
stis illos. Surrexit autem balach filius se
phor rex moab et pugnauit contra isrl.
misitq; et uocauit balaam filium beor ut
malediceret uobis. et ego nolui audire eu.
sed e contrario p illum benedixi uobis. et
liberaui uos de manu eius. Transistisq;
iordanem et uenistis ad ihericho. pugna
ueruntq; contra uos uiri ciuitatis eius.
amorreus. et phereseus. et chananeus.
et eueus. et gergeseus. et etheus. et iebuse
et tradidi illos in manus uras. Misiq; an uos crabrones et
eieci eos de locis suis duos reges amorreor. ad posse
dendu n in gladio et arcu tuo. dediq; uob terram
in qua non laborastis. et urbes quas non
edificastis ut habitaretis in eis. uineas et
oliueta que non plantastis. Nunc g time
te dnm et seruite ei. pfecto corde atq; ueris
simo. et auferte deos quib; seruierunt pa
tres uri in mesopotamia syrie et in egip
to. et seruite dno. Si autem malum uob
uidetur ut dno seruiatis. optio uob datur.
Eligite hodie quod placet cui potissimu
seruire debeatis. utrum dys quib; serui
erunt patres uri in mesopotamia. an dys

amorreorum in quorum terra habitatis. Ego
autem et domus mea seruiemus dno. Respo
ditque populus et ait. Absit a nobis ut relin
quamus dnm. et seruiamus dijs alienis.
Dns ds noster ipse eduxit nos et patres nros
de terra egipti. de domo seruitutis. fecitque ui
dentibus nobis signa et custodiuit nos in omi
uia per quam ambulauimus. et in cunctis po
pulis per quos transiuimus. et eiecit uniuer
sas gentes amorreum habitatorem terre quam
nos intrauimus. Seruiemus ergo dno. quia ipse
est dns ds noster.
Dixitque iosue ad populum. Non poteritis
seruire dno. Ds enim scs et fortis emula
tor est. nec ignoscet sceleribus uris atque pecca
tis. Si dimiseritis dnm et seruieritis dijs
alienis. conuertet se et affliget uos atque sub
uertet postquam uobis prestiterit bona.
Dixitque populus ad iosue. Nequaquam ita
ut loqueris erit. sed dno seruiemus. Et io
sue ad populum. Testes inquit uos estis.
quia ipsi elegeritis uobis dnm ut seruia
tis ei. Et responderunt. Testes. Nunc ergo ait
auferte deos alienos de medio uri. et in
clinate corda ura ad dnm deum isrl. Dixitque
popls ad iosue. Dno deo nro seruiemus.
et erimus obedientes preceptis eius. Percus
sit ergo iosue in die illo fedus. et proposuit po
pulo precepta atque iudicia in sychem. Scrip
sit quoque omnia uerba hec in uolumine le
gis dni. et tulit lapidem pergrandem po
suitque eum subter quercum que erat in
sciario dni. Et dixit ad omnem poplm.
En lapis iste erit uobis in testimonium
quod audieritis omnia uerba dni que
locutus est uobis. ne forte postea negare
uelitis. et mentiri dno deo uro. Dimisitque
populum singlos in possessionem suam.
Et post hec mortuus est iosue
filius nun seruus dni centum x an

norum. sepelieruntque eum in finibus posses
sionis sue in thamnathsare que sita est in mon
te effraim a septentrionali parte montis ga
as. Seruiuitque isrl dno cunctis diebus iosue
et seniorum qui longo uixerunt tempore
post iosue. et qui nouerunt omnia opera dni que
fecerat in isrl. Ossa quoque ioseph que tule
rant filij de egipto sepelierunt in sichem
in parte agri quem emerat iacob a filijs em
mor patris sichem centum nouellis ouibus.
et fuit in possessione filiorum ioseph. Ele
azar quoque filius aaron mortuus est et sepe
lierunt eum in gaad phinees filij eius que
data est ei in monte effraim. Explic lib iosue ben.

hns us septingentos et quinquaginta.

Incipiunt cap libri iudicum.

I Iudas eligitur dux belli
II Increpat eos angls dni pro excessu ydolorum post obitum iosue.
III Excitantur a dno iudices ad liberationem isrl.
IIII He sunt gentes derelicte ad eruditionem isrl.
V Pro excessu ydolorum captiuati sunt a rege chusay.
VI Tributa redduntur eglon regi moab quem occid aoth.
VII Interfectis x milib moabitarum quieuit terra lxxx annis.
VIII Sangar occidit dc uiros uomere.
IX Constantia iael que infixit clauum timpori sysare.
X De apparitione angli gedeoni et de ccc uiris.
XI De regno abymelech et de fragmento mole.
XII Regnum iayr. XIII Regnum iephte.
XIIII Regnum abessan. XV De manue et samson.
XVI De excessu miche. XVII De adolescente leuita.
XVIII De leuita cui contigit nefas

Expliciunt cap.

Incipit liber iudicum.

I. Post mortem iosue consuluerunt
filij isrl dnm dicentes. Quis
ascendet ante nos contra
chananeum et erit dux belli. Et dixit
dns. Iudas ascendet. Ecce tradidi ter
ram in manus eius. Et ait iudas
symeoni fri suo. Ascende mecum in
sorte mea. et pugna contra chananeum.

et ego pergam tecum in sorte tua. Et abiit cum
eo symeon. Ascenditque iudas et tradidit dominus
chananeum et pherezeum in manus eorum.
et percusserunt in bezech decem milia uirorum.
Inueneruntque adonibezec in bezech. et pug
nauerunt contra eum. et percusserunt chanane
um et pherezeum. Fugit autem adonibezec
quem secuti comprehenderunt. cesis summita
tibus manuum eius et pedum. Dixitque ado
nibezech. Septuaginta reges amputatis
manuum et pedum summitatibus collige
bant sub mensa mea ciborum reliquias.
Sicut feci: ita reddidit michi dominus. Adduxe
runtque eum in ierusalem. et ibi mortuus est. Op
pugnantes ergo filii iuda ierusalem ceperunt eam
et percusserunt in ore gladii. tradentes cunctam
incendio ciuitatem. Et postea descendentes
pugnauerunt contra chananeum. qui habi
tabat in montanis et ad meridiem et in cam
pestribus. Pergensque iudas contra chanane
um qui habitabat in hebron cuius nomen
fuit antiquitus cariatharbe. percussit sysai
et tholmai et haiman. Atque inde profectus
abiit ad habitatores dabyr. cuius nomen uetus
erat cariathsepher. id est ciuitas litterarum.
Dixitque caleph. Qui percusserit cariathsepher
et uastauerit eam. dabo ei axam filiam me
am uxorem. Cumque cepisset eam othoniel
filius cenez frater caleph minor. dedit ei fi
liam suam coniugem. Quam pergentem in
itinere monuit uir suus ut peteret a patre
suo agrum. Que cum suspirasset sedens
asino: dixit ei caleph. Quid habes? At illa
respondit. Da michi benedictionem. Quia
terram arentem dedisti michi. da et irrigu
am aquis. Dedit ergo caleph ei irriguum supe
rius et irriguum inferius. Filii autem cinei
cognati moysi ascenderunt de ciuitate pal
marum. cum filiis iuda in desertum sortis
eius quod est ad meridiem arath. et habitauerunt

cum eo. Abiit autem iudas cum symeone
fratre suo. et percusserunt simul chananeum qui
habitabat in sephad. et interfecerunt eum.
Vocatumque est nomen urbis horma. id est
anathema. Cepitque iudas gazam cum finibus
suis. et ascalonem atque accaron cum terminis
suis. Fuitque dominus cum iuda. et montana possedit.
nec potuit delere habitatores uallis. quia fal
catis curribus habundabant. Dederuntque caleph
hebron. sicut dixerat moyses. Qui deleuit ex
ea tres filios enach. Iebuseum autem habi
tatorem ierusalem non deleuerunt filii beniam
in. Et habitauit iebuseus cum filiis beniamin
in ierusalem usque in presentem diem. Domus
quoque ioseph ascendit in bethel. fuitque dominus
cum eis. Nam cum obsiderent urbem que
prius luza uocabatur. uiderunt hominem
egredientem de ciuitate. dixeruntque ad eum.
Ostende nobis introitum ciuitatis. et facie
mus tecum misericordiam. Qui cum ostendisset
eis. percusserunt urbem in ore gladii. homi
nem autem illum et omnem cognationem
eius dimiserunt. Qui dimissus abiit in ter
ram cethim. et edificauit ibi ciuitatem et
uocauit eam luzam. que ita appellatur usque
in presentem diem. Manasses quoque non de
leuit bethsan et thanach cum uiculis suis.
et habitatores dor et ieblaam. et mageddo cum
uiculis suis. et cepit chananeus habitare cum
illis. Postquam autem confortatus est israel. fecit eos
tributarios et delere noluit. Effraim etiam
non interfecit chananeum qui habitabat
in gazer. sed habitauit cum eo. Zabulon
non deleuit habitatores cethron. et naalon.
sed habitauit chananeus in medio eius tri
butarius. Aser quoque non deleuit habitato
res acho. et sydonis. alab. et achazib. et al
ba. et affech. et rob. et habitauit in medio
chananei habitatoris illius terre nec inter
fecit eum. Nepthalim non deleuit habita

toles bethsames et bethanath; et habitavit
inter chananeum habitatorem terre et fue
runt bethsamite et bethanite tributarii.
Et artavit amorreus filios dan in monte;
nec dedit eis locum ut ad planiora descen
derent. Habitavitque in monte ares quod
interpretatur testatio in aylon et salabim;
et aggravata est manus domus ioseph in a
morreum et factus est ei tributarius. Fuit
autem terminus amorrei ab ascensu scor
·ii· pionis petra; et superiora loca. Ascenditque
angelus domini de galgala ad locum flentium;
et ait. Eduxi vos de egipto. et introduxi
in terram pro qua iuravi patribus vestris et pol
licitus sum. ut non facerem irritum pac
tum meum vobiscum in sempiternum; ita
dumtaxat ut non feriretis fedus cum ha
bitatoribus terre huius et aras eorum con
fringeretis; et noluistis audire vocem meam.
Cur hoc fecistis? Quamobrem nolui delere
eos a facie vestra; ut habeatis hostes. et dii eorum
sint in ruinam vobis. Cumque loqueretur
angelus domini omnia verba hec ad omnes fi
lios israel; elevaverunt vocem suam et fleve
runt. Et vocatum est nomen loci illius flenti
um atque lacrimantium. Immolaveruntque
ibi hostias domino. Dimisit ergo iosue populum
et abierunt unusquisque in possessionem
suam ut optinerent eam; servieruntque domino
cunctis diebus eius et seniorum qui postea
longo vixerunt tempore. et noverunt omnia
opera domini que fecerat cum israel.
Mortuus est autem iosue filius nun famulus
domini centum et decem annorum; et sepelierunt
eum in finibus possessionis sue in tham
nathare in monte effraim a septentrionali
plaga montis gaas. Omnisque illa generatio
congregata est ad patres suos; et surrexerunt
alii qui non noverant dominum et opera que fece
rat cum israel. Feceruntque filii israel malum
in conspectu domini. et servierunt baalim. et
dimiserunt dominum deum patrum suorum; qui edu
xerat eos de terra egipti; et secuti sunt deos
alienos deosque populorum qui habitabant
in circuitu eorum et adoraverunt eos; et ad
iracundiam provocaverunt dominum dimittentes
eum. et servientes baal et astaroth. Iratus
que est dominus contra israel; et tradidit eos in manus
diripientium. Qui ceperunt eos et vendide
runt hostibus qui habitabant per gyrum;
nec potuerunt resistere adversariis suis;
sed quocumque pergere voluissent manus domini
erat super eos; sicut locutus est et iuravit eis
et vehementer afflicti sunt. Suscitavitque
dominus iudices qui liberarent eos de vastantium
manibus; sed nec illos audire voluerunt.
fornicantes cum diis alienis et adorantes
eos. Cito deseruerunt viam per quam ingres
si sunt patres eorum; et audientes mandata
domini omnia fecere contraria. Cumque dominus iu
dices suscitaret in diebus eorum flectebatur
misericordia; et audiebat afflictorum gemitus;
et liberabat eos de cede vastantium. Post
quam autem mortuus est iudex; revertebantur
et multo maiora faciebant quam fecerant
patres eorum sequentes deos alienos et
servientes eis et adorantes illos. Non dimise
runt adinventiones suas et viam durissi
mam per quam ambulare consueverant. Iratus
que est furor domini in israel et ait. Quia irritum fecit
gens ista pactum meum quod pepigeram
cum patribus eorum et vocem meam audi
re contempserunt; et ego non delebo gentes
quas dimisit iosue et mortuus est. ut in ipsis
experiar israel; utrum custodiant viam domini
et ambulent in ea. sicut custodierunt patres
eorum an non. Dimisit ergo dominus omnes has
nationes. et cito subvertere noluit; nec tra
iii didit in manus iosue. He sunt gentes quas
dominus dereliquit ut erudiret in eis israelem et

omnes qui ñ nouerant bella chananeorũ. et po
stea discerent filii eorum certare cum hostibus.
et habere consuetudinem preliandi. Quinque
satrapas philistinorum omnẽ q; chananeũ.
et sydoniũ atq; eueũ qui habitabant in mon
te lybano de monte baal hermon. usq; ad
introitum emath. dimisitq; eos ut in ipsis
experiretur isrł utrum audirent mandata do
mini que pcepit patribus eorum p manũ
moysi an non.
Itaq; filii isrł habitauerunt in medio chana
nei. et ethei. et amorrei. et pherezei. et euei.
et iebusei. et duxerunt uxores filias eorum.
ipsiq; filias suas eorum filiis tradiderunt.
et seruierunt diis eorum; feceruntq; malũ
in conspectu dñi et obliti sunt dei sui. seru
ientes baalim et astharoth. Iratusq; dñs con
tra isrł. tradidit eos in manus chusan rasa
thaim regis mesopotamię. seruieruntq;
ei octo annis. et clamauerunt ad dñm. Qui
suscitauit eis saluatorẽ et liberauit eos. otho
niel uidelicet filium cenez fratrem caleph mi
norem. fuitq; in eo spc̄ dñi. et iudicauit
isrł. Egressusq; ẽ ad pugnam. et tradidit
dñs in manu eius chusanrasathaim. regẽ
syrię et oppressit eum. Quieuitq; terra qua
draginta annis. et mortuus est othoniel fi
lius cenez.
Addiderunt autem filii isrł facere malũ
in conspectu dñi. Qui confortauit ad
uersus eos eglon regem moab. quia fecerunt
malum in conspectu eius. et copulauit ei fi
lios ammon et amalech. Abiitq; et pcussit
isrł. atq; possedit urbem palmarũ. Serui
eruntq; filii isrł eglon regi moab. decem et
octo annis. Et postea clamauerunt ad
dñm. Qui suscitauit eis saluatorẽ uocabu
lo aoth. filium gera. filii gemini. qui utraq;
manu utebatur p dextra. Miseruntq; filii
isrł p illum munera eglon regi moab. Qui fecit
sibi gladium ancipitem. habentẽ in medio
capulũ longitudinis palmę manus. et ac
cinctus eo subter sagum in dextro femore.
attulitq; munera eglon regi moab. Erat autẽ
eglon crassus nimis. Cumq; obtulisset ei
munera. psequutus est socios qui cum eo
uenerant. Et reuersus de galgalis ubi erant
ydola. dixit ad regem. Verbum secretũ ha
beo ad te o rex. Et ille imperauit silentium.
Egressisq; omnibus qui circa eum erant.
ingressus est aoth ad eũ. Sedebat autem
in estiuo cenaculo solus. Dixitq; Verbũ
dñi habeo ad te. Qui statim surrexit de thro
no suo. Extenditq; aoth manum sinistrã.
et tulit sicam de dextro femore suo. infix
itq; eam in uentrem eius tam ualide. ut
capulus ferrum sequeretur in uulnere.
ac pinguissimo adipe stringeretur. Nec
eduxit gladium. sed ita ut pcusserat reli
quit in corpore. Statimq; p secreta nature
aluũ stercora proruperunt. Aoth autẽ clausis
diligentissime ostiis cenaculi. offirmatisq;
sera. p posticam egressus est. Seruiq; regis
ingressi uiderunt clausas fores cenaculi.
atq; dixerunt. forsitan purgat aluum in
estiuo cenaclo. Expectantesq; diu donec e
rubescerent. et uidentes quod nullus ape
riret. tulerunt clauem. et aperientes inue
nerunt dñm suum iacentem in terra mor
tuũ. Aoth autem dum illi turbarentur
effugit. et ptransiit ad locum ydolorum
unde reuersus fuerat. uenitq; in seirath
et statim insonuit bucina in monte effra
im. Descenderuntq; cum eo filii isrł. ipso
in fronte gradiente. Qui dixit ad eos. Se
quimini me. tradidit enim dñs inimicos
nr̃os moabitas in manus nr̃as. Descende
runtq; post eum et occupauerunt uada
iordanis que transmittunt in moab. et
non dimiserunt transire quenquam. sed

percusserunt moabitas in tempore illo cir
citer decem milia. omnes robustos et fortes
uiros; Nullus eorum euadere potuit. Hu
miliatusque est moab in die illo sub manu
isrł. et quieuit terra octoginta annis.
Post hunc fuit samgar filius anath qui
percussit de philistiym sexcentos uiros
uomere. et ipse quoque defendit isrł.
.iiii. Addideruntque filii isrł facere malum in
conspectu dñi post mortem aoth. et
tradidit eos dñs in manus iabin regis cha
naan qui regnauit in asor; habuitque ducem
exercitus sui nomine sysaram; Ipse habi
tauit in aroseth gentium. Clamaueruntque fi
lii isrł ad dñm. Nongentos enim habe
bat falcatos currus. et per uiginti annos
oppresserat eos uehementer. Erat autem
delbora prophetes uxor lapidoth que iudi
cabat populum in illo tempore. et sedebat
sub palma que nomine illius uocabatur.
inter rama et bethel in monte effraim. As
cendebantque ad eam filii isrł in omne iu
dicium. Que misit et uocauit barach fi
lium abynoen de cedes nepthalim. dixitque
ad eum. Hec dicit dñs ds isrł. Vade et duc
exercitum in montem thabor. tollesque te
cum decem milia pugnatorum de nepthalim.
et de filiis zabulon; Ego autem ducam ad
te in loco torrentis cison. sysaram principem
exercitus iabin. et currus eius atque omnem
multitudinem. et tradam eos in manu tuas.
Dixitque ad eam barach. Si uenis mecum uadam.
si nolueris uenire non pergam. Que dixit
ad eum. Ibo tecum quidem. sed in hac uice
tibi uictoria non reputabitur. quia in ma
nus mulieris tradetur sysara. Surrexit ita
que delbora. et perrexit cum barach in cedes.
Qui accitis zabulon et nepthalim. ascendit
cum decem milibus pugnatorum. habens
delboram in comitatu suo. Aber autem cineus
recesserat quondam a ceteris cineis fratribus
suis. filiis obab cognati moysi. et tetende
rat tabernacula usque ad uallem que uoca
batur sennim et erat iuxta cedes. Nuncia
tumque est sysare quod ascendisset barach fi
lius abinoen in montem thabor. et congre
gauit nongentos falcatos currus. omnem
que exercitum de aroseth gentium ad tor
rentem cison. Dixitque delbora ad barach.
Surge; hec est enim dies in qua tradidit dñs
sysaram in manus tuas. En ipse ductor est
tuus. Descendit itaque barach de monte tha
bor. et decem milia pugnatorum cum eo.
Perterruitque dñs sysaram et omnes currus eius
uniuersamque multitudinem in ore gladii. ad
conspectum barach. intantum ut sysara de
curru desiliens pedibus fugeret. et barach
persequeretur fugientes currus et exercitum
usque ad aroseth gentium. et omnis hostium
multitudo usque ad internitionem caderet.
Sysara autem fugiens peruenit ad tentorium
iahel uxoris aber cinei.

Erat autem pax inter iabin regem asor.
et domum aber cinei. Egressa igitur iahel in
occursum sysare. dixit ad eum. Intra ad me
dñe mi. intra ne timeas. Qui ingressus est
tabernaculum eius. et opertus est ab ea pallio. dixitque
ad eam. da michi obsecro paululum aque
ad bibendum. quia ualde sitio. Que aperuit
utrem lactis et dedit ei bibere. et operuit eum.
Dixitque ad eam sysara. Sta ante ostium taber
naculi. et cum uenerit aliquis interrogans
te et dicens num quid hic est aliquis. respon
debis. Nullus est. Tulit igitur iahel uxor aber
clauum tabernaculi assumens pariter et mal
leum. et ingressa abscondite et cum si
lentio posuit supra timpus capitis eius clauum.
percussumque malleo defixit in cerebrum usque
ad terram. Qui soporem morti socians. defe
cit et mortuus est. Et ecce barach sequens sy

saram ueniebat; Egressaq; iael in occursū
eius dixit ei. Veni et ostendam tibi uirum
quem queris. Qui cum intrasset ad eam:
uidit sysaram iacentem mortuum et clauū
fixum in tempore eius. Humiliauit g° ds
in die illo iabin regē chanaam coram filys
isrl. Qui crescebant cotidie et forti manu
opp̄mebant iabyn regem chanaan donec
delerent eum. Cecineruntq; del bora et ba
rach filius abinoen in illo die dicentes.
Qui optulistis sponte animas urās de isrl
ad periculū: benedicite dnm. Audite reges
percipite auribus principes. Ego sum ego
sum que dno canam: psallam dno deo isrl.
dne cū exires de seyr. et transires p regio
nes edom. terra mota est celiq; ac nubes
stillauerūt aquis. montes fluxerunt a facie dni.
et synai a facie dei isrl. In diebus samgar filij
anath. in diebus iael quieuerunt semite. et
qui ingrediebantur p eas ambulauerunt
p calles deuios. Cessauerunt fortes in isrl
et quieuerunt donec surgeret del bora. sur
geret mater in isrl. Noua bella elegit dns.
et portas hostium ipse subuertit. Clipeus
et hasta si apparuerint in quadraginta mi
lib; isrl. Cor meum diligit principes isrl. Qui
ppa uoluntate optulistis uos discrimini.
benedicite dno. Qui ascenditis sup nitten
tes asinos. et sedetis in iudicio et ambu
latis in uia. loquimini. Ubi collisi sunt cur
rus. et hostium ē suffocatus exercit'. ibi
narrentur iusticie dni. et clementia in for
tis isrl. Tunc descendit populus dni ad por
tas. et obtinuit principatum. Surge sur
ge del bora. surge surge et loquere canticū.
Surge barach. et apprehende captiuos tuos
fili abinoen. Saluate sunt reliquie populi.
dns in fortib; dimicauit. Ex effraim dele
uit eos in amalech. et post eum ex beniam
in in populos tuos o amalech. De machir

principes descenderunt. et de zabulon qui
exercitum ducerent ad bellandū. Duces
ysachar fuere cum del bora. et barach uesti
gia sunt secuti. qui quasi in preceps ac ba
ratrum se discrimini dedit. Diuiso contra se
ruben. magnanimorum repta contentio ē.
Quare habitas inter duos terminos. ut audi
as sibilos gregum. Diuiso contra se ruben.
magnanimoꝝ repta cōtentio ē. Galaad trans
iordanen quiescebat. et dan uacabat nauib;.
Aser habitabat in litore maris. et in portub;
morabatur. Zabulon ū et neptalim optule
runt animas suas morti in regione rome.
Venerunt reges. et pugnauerunt; Pugnaue
runt reges chanaan in tanach iuxta aquas.
magedon. et tamen nich tulerē predantes.
De celo dimicatum ē contra eos. Stelle ma
nentes in ordine et cursu suo aduersus
sysaram pugnauerunt. Torrens cison trax
cadauera eorum. Torrens chadumim. torrēs
cison. Conculca anima mea robustos. Ungle
equoꝝ ceciderunt fugientib; impetu. et
p preceps ruentibus fortissimis hostium.
Maledicite terre meroz. dixit angls dni.
Maledicite habitatoribus eius quia non
uenerunt ad auxilium dni in adiutoriū
fortissimorum eius. Benedicta inter mu
lieres iahel uxor aber cinei. benedicatur
in tabnaculo suo. Aquam petenti lac dedit.
et fiala principum obtulit butirū. Sini
stram manum misit ad clauum. et dextrā
ad fabrorum malleos. Percussitq; sysaram
querens in capite uulneri locum. et tem
pus ualide pforans. Inter pedes eius ruit.
defecit et mortuus ē. Ante pedes illius
uolue batur. et iacebat exanimis et mi
serabilis. P fenestram pspiciens ululabat
mat eius. et de cenaculo loquebatur. Cur
moratur regredi currus eius. Quare tar
dauerunt pedes quadrigarum illius. Una

sapientior ceteris uxoribus eius. hec socrui
uerba respondit. Forsitan nunc diuidit
spolia: et pulcherrima feminarum eligitur
ei. Vestes diuersorum colorum sisare traduntur
in predam. et supellex uaria ad ornanda col
la congeritur. Sic pereant omnes inimici
tui domine. Qui autem diligunt te sicut sol
in ortu suo splendet. ita rutilent. Quie
vi uit que terra per xl. annos. Feceruntque fi
lii israel malum in conspectu domini. Qui tra
didit eos in madian septem annis. et op
pressi sunt ualde ab eis. Feceruntque sibi
antra et speluncas in montibus. et mu
nitissima ad repugnandum loca. Cumque
seuisset israel. ascendebat madian et amalech
et ceteri orientalium nationum. et apud
eos figentes tentoria sicut erant in herbis
cuncta uastabant usque ad introitum
gaze. nichil que omnino ad uitam pertinens
relinquebant in israel. non oues. non boues
non asinos. Ipsi enim et uniuersi greges
eorum ueniebant cum tabernaculis suis. et ad
instar locustarum uniuersa complebant in
numera multitudo hominum et camelorum.
quicquid tetigerant deuastantes. Humi
liatusque est israel ualde in conspectu madi
an. Et clamauit ad dominum postulans auxili
um contra madianitas. Qui misit ad eos
uirum prophetam. et locutus est. Hec dicit
dominus deus israel. Ego uos feci conscendere de
egipto et eduxi de domo seruitutis. et
liberaui de manu egiptiorum. et omnium
inimicorum. qui affligebant uos. Eiecique
eos ad introitum uestrum. et tradidi uobis ter
ram eorum. Et dixi. Ego dominus deus uester. Ne time
atis deos amorreorum. in quorum terra habi
tatis. Et noluistis audire uocem meam.
Venit autem angelus domini et sedit
subter quercum que erat in effra. et
pertinebat ad ioas. patrem familie ezri. Cumque

gedeon filius eius excuteret atque purgaret
frumenta in torculari ut fugeret madi
an. apparuit ei et ait. Dominus tecum uirorum
fortissime. Dixitque ei gedeon. Obsecro domine mi
si dominus nobiscum est. cur apprehenderunt
nos hec omnia. Vbi sunt mirabilia eius
que narrauerunt patres nostri atque dixerunt de
egipto eduxit nos dominus. Nunc autem dere
liquit nos. et tradidit in manus madian. Re
spexitque ad eum dominus. et ait. Vade in hac for
titudine tua. et liberabis israel de manu ma
dian. Scito quod miserim te. Qui respondens
ait. Obsecro domine mi in quo liberabo israel. Ecce
familia mea infima est in manasse. et ego
minimus in domo patris mei. Dixitque ei
dominus. Ego ero tecum. et percuties madian quasi
unum uirum. Et ille. Si inueni inquit
gratiam coram te. da michi signum quod tu sis
qui loqueris ad me. Ne recedas hinc donec
reuertar ad te. portans sacrificium et offerens
tibi. Qui respondit. Ego prestolabor aduen
tum tuum. Ingressus itaque gedeon coxit
edum. et de farine modio azimos panes.
carnesque ponens in canistro et ius carnium
mittens in ollam. tulit omnia sub quercu.
et obtulit ei. Cui dixit angelus domini. Tolle car
nes et panes azimos. et pone super petram
illam. et ius carnium desuper funde. Cumque
fecisset ita. extendit angelus domini summitatem
uirge quam tenebat in manu. et tetigit car
nes. et azimos panes. Ascenditque ignis de
petra. et carnes et panes azimos consumpsit.
Angelus autem domini euanuit ex oculis eius. Vi
densque gedeon quod esset angelus domini. ait. Heu
michi domine deus quia uidi angelum domini facie
ad faciem. Dixitque ei dominus. Pax tecum ne ti
meas. non morieris. Edificauit ergo ibi ilico
gedeon altare domino. uocauitque illud pax
domini usque in presentem diem. Cum adhuc
esset in effra. que est in familia ezri. nocte

illa dixit dns ad eum. Tolle tauru patris
tui et alium taurum annorum septe. de
struesq: aram baal que est patris tui. et ne
mus quod circa aram est succide. Et edifica
bis altare dno deo tuo in summitate pe
tre huius. supra quam ante sacrificium
posuisti. Tollesq: taurum scdm. et offeres
holocaustum sup lignorum strue que de
nemore succideris. Assumptis g gedeon
decem uiris de seruis —— suis. fecit sicut
preceperat ei dns. Timens autem domu patris
sui et homines ciuitatis illius p diem fa
cere noluit. sed omnia nocte compleuit.
Cumq: surrexissent uiri oppidi eius mane.
uiderunt destructam aram baal. et succisu
lucum. et taurum alterum impositum
sup altare quod tunc edificatum erat. Dix
eruntq: ad inuice. Quis hoc fecit. Cumq:
pquirerent auctorem facti. dictum est. Ge
deon filius ioas fecit hec omnia. Et dixe
runt ad ioas. Produc filium tuum ut mo
riatur. quia destruxit aram baal et succi
dit nemus. Quibus ille respondit. Num
quid ultores estis baal. et pugnatis p eo.
Qui aduersarius eius e. moriatur antequa
lux ueniat. Si ds e. uindicet se de eo q suf
fodit aram eius. Ex illa die uocatus e gede
on ieroboal. eo quod dixisset ioas ulciscat
se baal de eo qui suffodit aram eius. Igitur
omnis madian et amalech et orientales po
puli congregati sunt simul. et transeun
tes iordanem castrametati sunt in ualle
iezrael. Sps autem dni induit gedeon. Qui
clangens bucina. conuocauit do
mum abiezer ut se sequeretur. Misitq: nu
cios in uniuersum manassen. qui et ipse
secutus est eum. Et alios nuncios in
aser. et zabulon. et nepthalim. qui occur
rerunt ei. Dixitq: gedeon ad dnm. Si sal
uum facis p manum meam isrl sicut lo
cutus es. ponam uellus hoc lane in area.
Si ros in solo uellere fuerit et in omni terra
siccitas. sciam quod p manum meam sic
locutus es liberabis isrl. Factumq: est ita.
Et de nocte consurgens. expresso uellere
concham rore impleuit. Dixitq: rursus ad
dnm. Ne irascatur furor tuus contra me.
si adhuc semel temptauero signu querens
in uellere. Oro ut solum uellus sit siccu.
et omnis terra rore madens. Fecitq: dns
nocte illa ut postulauerat. et fuit siccitas
in solo uellere et ros in omni terra. Igitur vii
ierobaal qui et gedeon de nocte consurges
et omnis populus cum eo. uenit ad fonte
qui uocatur arath. Erant autem castra ma
dian in ualle. ad septentrionalem plaga
collis excelsi. Dixitq: dns ad gedeon. Mul
tus tecum est populus. nec tradetur madian
in manus eius. ne glorietur contra me isrl. et di
cat meis uiribus liberatus sum. Loquere
ad populum. et cunctis audientibus pdica.
Qui formidolosus est et timidus reuertatur.
Recesseruntq: de monte galaad. et reuer
sa sunt ex populo uiginti duo milia uiro
rum. et tantum dece milia remanserunt.
Dixitq: dns ad gedeon. Adhuc populus
multus e. Duc eos ad aquas et ibi proba
bo illos. et de quo dixero tibi ut tecum
uadat ipse pgat. quem ire phibuero ip
se reuertatur. Cumq: descendisset ppls
ad aquas. dixit dns ad gedeon. Qui lin
gua lambuerint aquas sicut solent
canes lambere. separabis eos seorsum.
Qui autem curuatis genibus biberint.
in altera parte erunt. Fuit itaq: nume
rus eorum qui manu ad os picientes
lambuerant aquas trecenti uiri. Omnis
autem reliqua multitudo. flexo popli
te biberat. Et ait dns ad gedeon. In tre
centis uiris qui lambuerunt aquas

liberabo uos. et tradam madian in manu
tua. Omnis autem reliqua multitudo re-
uertatur in locum suum. Sumptis ig̃ p
numero cibariis et tubis. omnem reliquam
multitudinem abire precepit ad tabnacłá
sua. et ipse cum trecentis uiris se certami
ni dedit. Castra aut̄ madian erant subter
in ualle. Eadem nocte dixit dns̄ ad eū.
Surge et ascende in castra. quia tradidi eos
in manus tuas. Sin autem formidas sol'
ire. descendat tecum phara puer tuus. Et
cum audieris quid loquantur. tunc con
fortabuntur manus tue. et securior ad
hostium castra descendes. Descendit ig̃
ipse et phara puer eius in partem castroꝝ.
ubi erant armatorum uigilie. Madian
autem et amalech et omnes orientales po
puli diffusi iacebant in ualle. ut locusta
rum multitudo. Cameli quoq; innumera
biles erant. sicut harena que iacet in li
tore maris. Cumq; uenisset gedeon nar
rauit aliquis somniū proximo suo. et in
hunc modum referebat quod uiderat. Vi
di somniū. et uidebatur michi quasi sub
cinericius panis ex ordeo uolui et in ma
dian castra descendere. Cumq; puenisset
ad tabnacłm. pcussit illud atq; subuertit
et terre funditus coequauit. Respondit
is cui loquebatur. Non est hoc aliud nisi
gladius gedeonis filii ioas uiri israhelite.
Tradidit deus in manu eius madian et om
nia castra eius. Cumq; audisset gedeon
somnium et interp̄tationem eius. adora
uit dnm̄. et reuersus ad castra isrł ait.
Surgite. Tradidit enim dš in manus nr̄as
castra madian. Diuisitq; trecentos uiros
in tres partes. et dedit tubas in manib;
eorum. lagenasq; uacuas ac lampades
in medio lagenarum. Et dixit ad eos. Qđ
me uideritis facere hoc facite. Ingrediar

partem castrorum. et quod fecero sectamini.
Quando psonuerit tuba in manu mea. uos
quoq; p castrorum circuitū clangite et con
clamate dn̄o et gedeoni. Ingressusq; est
gedeon et trecenti uiri qui erant cum eo
in partem castroꝝ. incipientib; uigiliis
noctis medie. et custodibus suscitatis ce
perunt bucinis clangere. et complodere in
ter se lagenas. Cumq; p girum castrorū
in tribus psonarent locis. et ydrias con
fregissent. tenuerunt sinistris manibus
lampades. et dextris sonantes tubas.
Clamaueruntq; gladius dn̄i et gedeonis.
stantes singli in loco suo p circuitū castroꝝ
hostilium. Omnia itaq; castra turbata st̄.
et uociferantes ululantesq; fugerunt. et
nichilominus insistebant trecenti uiri bu
cinis psonantes. Immisitq; dns̄ gladium
in omnibus castris. et mutua se cede trun
cabant. fugientes usq; bethseta. et crepidi
nem abelmeula in tebbath. Conclamantes
autem uiri isrł de nepthalim et aser. et omi
manasse. psequebantur madian. Misit
quoq; gedeon nuntios in omnē montem
effraim dicens. Descendite in occursum
madian. et occupate aquas usq; beth era
atq; iordanem. Clamauitq; omnis popłs
effraim. et p̄occupauit aquas iordanis
usq; betbera. Apphensos q; duos uiros ma
dian oreb et zeb. interfecit oreb in petra o
reb. zeb ū in torculari zeb. Et psecuti sunt
madian. capita oreb. et zeb portantes ad ge
viij deon trans fluenta iordanis. Dixeruntq;
ad eum uiri effraim. Quid est qđ facere
uoluisti. ut non nos uocares cum ad pug
nam pgeres contra madian. Iurgantes for
titer. et ppe uim inferentes. Quibus ille
respondit. Quid enim tale facere potui qua
le uos fecistis. Nonne melior est racemus
effraim uindemiis abiezer. In manus uras

tradidit dñs principes madian. oreb et zeb.
Quid tale potui facere quale uos fecistis?
Quod cum locutus esset: requieuit sp̄c eorũ
qui tumebant contra eũ. Cumq; uenisset ge
deon ad iordanem transiuit cum cum trecen
tis uiris qui secum erant: et p̄ lassitudine fu
gientes psequi non poterant. Dixitq; ad ui
ros socoth. Date obsecro panes poplo qui me
cum est quia ualde defecerunt: ut possimus
psequi zebee et salmana reges madian. Respō
der̄t pncipes socoth. Forsitã palme manuũ zebee
et salmana in manu tua sunt: et idcirco po
stulas panes ut demus exercitui tuo. Quib;
ille ait. Cum g̊ tradiderit dñs zebee et salma
na in manus meas: conteram carnes urãs
cum spinis et tribulis deserti. Et inde con
scendens uenit in phanuel. Locutusq; ē ad
uiros loci illius similia. Cui et illi respon
derunt: sicut responderunt uiri socoth. Dix̄
itaq; et eis. Cum reuersus fuero uictor in pace:
destruam turrim hanc. Zebee autē et salma
na requiescebant cum exercitu suo. Quindecim
enim milia remanserant ex omnibus
turmis orientalium populorum: cesis centũ
uiginti milibus pugnatorum et educenti
um gladiũ. Ascendensq; gedeon p uiam eorum
qui in tabnaclis morabantur ad orientalē
partem nobe et iebaa: pcussit castra hosti
um qui securi erant et nichil aduersi suspica
bantur. Fugeruntq; zebee et salmana. Quos
psequens gedeon comphendit: turbato omi
exercitu eorum. Reuertensq; de bello ante
solis ortũ apphendit puerum de uiris socoth:
interrogauitq; eum nomina principum
et seniorum socoth, et descripsit. lxx vii. uiros.
Venitq; ad sochot: et dixit eis. En zebee et
salmana sup quibus exprobrastis m̄ dicen
tes. forsitan manus zebee et salmana in ma
nib; tuis sunt: et idcirco postulas ut dem̄
uiris qui lassi sunt et defecerunt panes.

Tulit g̊ seniores ciuitatis. et spinas deserti ac
tribulos: et contriuit cum eis atq; comminuit
uiros socoth. Turrim quoq; phanuel subu
tit: occisis habitatoribus ciuitatis. Dixitq;
ad zebee et salmaná. Quales fuerunt uiri
quos occidistis in thabor? Qui responder̄t.
Similes tui: et unus ex eis quasi filius regis.
Quibus ille ait. Frs mei fuerunt: filii matris
mee. Viuit dñs: si seruassetis eos non uos
occiderem. Dixitq; iether primogenito
suo. Surge et interfice eos. Qui ñ eduxit
gladiũ: timebat enim quia puer erat. Dixe
runtq; zebee et salmaná. Tu surge et irrue
in nos: quia iuxta etatē robur est hominis.
Surrexit gedeon et interfecit zebee et sal
mana: et tulit ornamenta ac bullas quib;
colla regalium camelorum decorari solent.
Dixeruntq; omnes uiri isrł ad gedeon.
Dominare nr̄i tu et filius tuus et filius
filii tui: quia liberasti nos de manu madi
an. Quibus ille respondit. Non dominabor
uri. nec dominabitur in uos filius ms:
sz dominabitur sup uos dominus. Dixitq;
ad eos. Vnam petitionem postulo a uob.
Date michi inaures ex pda ura. Inaures
enim aureas hismaelite habere consueue
rant. Qui responderunt; libentissime da
bimus. Expandentesq; sup terram palliũ:
pieceerunt sup eo inaures de pda. Et fuit
pond' postulatarum inaurium mille septin
genti sicli auri. absq; ornamentis et moni
libus et ueste purpurea quib; madian reges
uti soliti erant: preter torques aureas came
lorum. Fecitq; ex eo gedeon ephot: et posuit
illud in ciuitate sua effrá. Fornicatusq; est
omnis isrł in eo: et factum est gedeoni et
omni domui eius in ruinam. Humiliat' ē
autem madian coram filiis isrł nec potu
erunt ultra leuare ceruices: sz quieuit tra
p quadraginta annos quib' pfuit gedeon.

Abiit itaq; ierobaal filius ioas. et habitauit
in domo sua, habuitq; .lxx. filios qui egres
si sunt de femore eius. eo quod plures ha
beret uxores. Concubina autem eius quam
habebat in sychem. genuit ei filiū nomine
abymelech. Mortuusq; est gedeon filius ioas in
senectute bona. et sepultus est in sepulchro
patris sui in effra de familia ezdri. Postq̃
autem mortuus ē gedeon. auersi sunt filii
isrl. et fornicati sunt cum baalim. Percusse
runtq; cum baal fedus ut eet eis in deū.
nec recordati sunt dnī dei sui qui eruit eos
de manib; inimicorū suorum omniū p cir
cuitum. nec fecerunt misericordiam cū domo ie
roboal gedeon. iuxta omnia que fecerat isrl.
ix Abiit autem abymelech in sychem ad frs
matris sue. et locutus ē ad eos et ad omnē
cognationem domus patris matris sue di
cens. Loquimini ad omnes uiros sichem.
Quid uob melius ē ut dominentur uob sep
tuaginta uiri omnes filii ieroboal. quam
ut dominetur uestri unus uir. Simulq;
considerate. quia os urm et caro urā sum.
Locutiq; sunt frs matris eius de eo ad omš
uiros sychem uniūsos sermones istos. et
inclinauerunt cor eorum p abymelech dicen
tes. frater noster est. Dederuntq; ei .lxx.
pondera argenti de phano baal berith. Qui
conduxit sibi ex eo uiros inopes et uagos.
secutiq; sunt eum. Et uenit in domū patrs
sui effra. et occidit frs suos filios ieroboal
.lxx. uiros sup lapidem unum. Remansitq;
ioathā filius ieroboal minimus. et abscon
ditus est. Congregatiq; sunt omnes uiri sy
chem. et omnes familie urbis mello. abie
runtq; et constituerunt regem abymelech
iuxta quercum que stabat in sychem. Qđ cū
nuntiatum eet ioathan iuit et stetit in uer
tice montis garizim. eleuataq; uoce clama
uit et dixit. Audite me uiri sychem. ita ut
audiat uos dš. Ierunt ligna ut ungerent
sup se regem. dixeruntq; oliue. Impa nobis.
Que respondit. Numquid possum deserere
pinguedinem meam qua et dii utuntur
et homines. et uenire ut inter ligna pmo
uear. Dixeruntq; ligna ad arborem ficum.
Veni et sup nos regnum accipe. Que respon
dit eis. Numquid possum deserere dulcedi
nem meam fructusq; suauissimos. et ire ut
inter ligna pmouear. Locuta sunt quoq;
ligna ad uitem. Veni et impa nobis. Que
respondit. Numquid possum desere uinū
meum quod letificat deum et homines. et
inter ligna cetera commoueri. Dixeruntq;
omnia ligna ad ramnum. Veni et impa su
p nos. Que respondit eis. Si uere me regē
constituitis uob. uenite et sub umbra mea
requiescite. Si autem non uultis. egrediat
ignis de ramno et deuoret cedros libani.
Nunc g͠ si recte et absq; peccato constituistis
regem abymelech. et bene egistis cum iero
boal et cum domo eius. et reddidistis uice
beneficiis eius qui pugnauit p uobis et
animam suam dedit periclis. et eruit uos
de manu madian. qui nunc surrexistis con
tra domum patris mei. et interfecistis .lxx.
uiros sup lapidem unum. et constituistis
regem abimelech filium ancille eius super
habitatores sychem. eo quod frā urā sit. Si g͠
recte et absq; uitio egistis cum ieroboal et
domo eius hodie letamini in ieroboal. et
ipse letetur in uobis. Sin autem puerse.
egrediatur ignis ex eo. & consumat habitatores sichē.
& oppidū mello. Egrediaturq; ignis de uiris sichē
& de oppido mello. & deuoret abimelech. Quę cū dixisset
fugit. & abiit in bera. habitauitq; ibi metu abi
melech fratris sui. Regnauitq; abymelech
sup isrl tribus annis. Misitq; dš spm pes
simum inter abymelech et habitatores sy
chem. qui ceperunt eum detestari et scelus

interfectionis septuaginta filiorū abymelech.
et effusionem sanguinis eorum conferret in
abymelech fratrē suum. et in ceteros sichimo
rum principes qui eum adiuuerant. Posue
runtq; insidias aduersus eum in montium
summitate. Et dum illius prestolarentur ad
uentum. exercebant latrocinia agentes pre
das de pretereuntibus. Nunciatumq; ē aby
melech. Uenit autē gaal filius obed cū fratrib;
suis. et transiuit in sychem. Ad cuius aduentū
erecti habitatores sychem egressi sunt in agros.
uastantes uineas uuasq; calcantes. Et factis
cantantium choris ingressi sunt phanū
dei sui. et inter epulas et pocula maledicebāt
abimelech. clamante gaal filio obed. Quis ē
abimelech. et que est sychem ut seruiamus ei.
Numquid non ē filius ierobaal et constitu
it principem seruum suū zebul. sup uiros
emmor patris sychem. Cur ḡ seruimus ei.
Utinam daret aliquis populum istum sub
manu mea. ut auferrem de medio abyme
lech. Dictumq; ē abymelech. Congrega mul
titudinem exercitus. et ueni. Zebul enim
princeps ciuitatis auditis sermonibus ga
al filii obed iratus est ualde. et misit clam
ad abymelech nuntios dicens. Ecce gaal fi
lius obed in sychimam uenit cum fratrib;
suis. et oppugnat aduersum te ciuitatē. Sur
ge itaq; nocte cum populo qui tecum est
et latita in agro. et primo mane oriente sole in
rue sup ciuitatē. Illo autem egrediente aduer
sum te cum populo suo. fac ei quod potueris.
Surrexit itaq; abymelech cum omni exerci
tu suo nocte. et tetendit insidias iuxta sichi
mam in quatuor locis. Egressusq; est gaal
filius obed. et stetit in introitu porte ciuita
tis. Surrexit itaq; abymelech et omnis exer
citus cum eo de insidiarum loco. Cumq; ui
disset populus gaal. dixit ad zebul. Ecce de
montib; multitudo descendit. Cui ille respon
dit. Umbras montium uides quasi homi
num capita. et hoc errore deciperis. Rursus
q; gaal ait. Ecce popłs de umbilico terre
descendit. et unus cuneus uenit p uiam
que respicit quercū. Cui dixit zebul. Ubi
est nūc os tuum quo loquebaris. Quis est
abimelech ut seruiamus ei. Nonne iste
est popłs quem despiciebas. Egredere et
pugna contra eū. Abiit ḡ gaal expectan
te sychimorum populo. et pugnauit con
tra abimelech. Qui psecutus ē eum fugien
tem. et in urbem compulit. Cecideruntq; ex
parte eius plurimi usq; ad portam ciuitatis.
et abimelech sedit in ruma. Zebul autē gaal
et socios eius expulit de urbe. nec in ea pas
sus est commorari. Sequenti ḡ die egressus
est populus in campum. Quod cum nun
ciatum eēt abimelech. tulit exercitū suum
et diuisit in tres turmas. tendens insidias
in agris. Uidensq; quod egrederetur popłs
de ciuitate. surrexit et irruit in eos cum cu
neo suo. oppugnans et obsidens ciuitatē.
Due autem turme palantes p campum.
aduersarios psequebantur. Porro abime
lech omni illo die oppugnauit urbem.
quam cepit interfectis habitatorib; eius.
ipsaq; destructa. ita ut sal in ea dispergeret.
Quod cum audissent qui habitabant in
turre sychimorum. ingressi sunt phanū
dei sui berith ubi fedus pepigerant cū eo.
et ex eo locus nomen acceperat. qui erat
ualde munitus. Abimelech ū audiens ui
ros turris sychimorum pariter conglobatos.
ascendit in montem selmon cum omni po
pulo suo. et arrepta securi pcidit arboris
ramum. impositumq; ferens humero dixit
ad socios. Quod me uidetis facere. cito
facite. Igitur certatim ramos de arborib;
precidentes. sequebantur ducem. Quos
circumdantes. presidiū succenderunt. atq;

ita factum est ut fumo et igne mille homi
num necarentur, uiri pariter ac mulieres
habitatorum turris sychem. Abimelech
autem inde proficiscens uenit ad oppidum
thebes; quod circumdans obsidebat exer
citu. Erat autem turris excelsa in media
ciuitate ad quam confugerant uiri simul
ac mulieres et omnes principes ciuitatis
clausa firmissime ianua, et super tectum tur
ris stantes per propugnacula. Accedensque abi
melech iuxta turrim pugnabat fortiter,
et appropinquans ostio ignem supponere
nitebatur. Et ecce una mulier fragmen
mole desuper iaciens illisit capiti abimelech,
et confregit cerebrum eius. Qui uocauit
cito armigerum suum, et ait ad eum. Eua
gina gladium tuum et percute me, ne for
te dicatur quod a femina interfectus sim. Qui
iussa perficiens, interfecit eum. Illoque mor
tuo, omnes qui cum eo erant de filiis israel
reuersi sunt ad sedes suas. Et reddidit deus
malum quod fecerat abymelech contra pa
trem suum interfectis lxx fratribus suis. Sichi
mitis quoque quod operati erant retributum est,
et uenit super eos maledictio ioathan filii
ierobaal. Post abimelech surrexit dux in
x. israel thola filius phua patrui abimelech,
uir de ysachar qui habitauit in samir mon
tis effraim. Et iudicauit israel xxiii annis,
mortuusque ac sepultus est in samir.
Huic successit iayr galaadites. qui iudi
cauit israel per xxii annos, habens xxx
filios sedentes super xxx pullos asinarum,
et principes xxx ciuitatum que ex nomine
eius appellate sunt auoth iair id est oppida
iair usque in presentem diem in terra galaad. Mortuusque est iair
ac sepultus in loco cui est uocabulum chamon.
Filii autem israel peccatis ueteribus iungentes
noua, fecerunt malum in conspectu domini et
seruierunt ydolis baalim et astaroth. et diis

syrie ac sydonis et moab et filiorum amon et philis
tiim. Dimiseruntque dominum et non colebant eum.
Contra quos iratus, tradidit eos in manus
philistiim et filiorum ammon. Afflictique sunt
et uehementer oppressi per annos decem et
octo omnes qui habitabant trans iorda
nen in terra amorrei que est in galaad, ita
tum ut filii ammon iordane transmisso
uastarent iudam beniamin et effraim. Af
flictusque est israel nimis, et clamantes ad domi
num dixerunt. Peccauimus tibi quia dereliqui
mus deum nostrum, et seruiuimus baalim. Quibus
locutus est dominus. Numquid non egyptii et a
morrei filii quoque ammon et philistiim. Si
donii quoque et amalech et chanaan oppres
serunt uos et clamastis ad me. et erui uos
de manu illorum, et tamen reliquistis me et
coluistis deos alienos. Idcirco non addam
ut ultra uos liberem. Ite et inuocate deos quos
elegistis, ipsi uos liberent in tempore an
gustie. Dixeruntque filii israel ad dominum. Pecca
uimus, redde tu nobis quicquid placet tibi.
tantum nunc libera nos. Et hec dicentes,
omnia de finibus suis alienorum deorum ydola
proiecerunt et seruierunt domino, qui doluit super
miseriis eorum. Itaque filii ammon conclaman
tes in galaad fixere tentoria. Contra quos
congregati filii israel in maspha castrametati
sunt. Dixeruntque principes galaad singuli
ad proximos suos. Qui primus e nobis ceperit
contra filios ammon dimicare, erit dux gala
ad.

xi.

Fuit illo in tempore iepthe galaadites uir
fortissimus atque pugnator filius mulieris
meretricis, qui natus est de galaad. Habuit
autem galaad uxorem de qua suscepit filios.
Qui postquam creuerant, eiecerunt iepthe
dicentes. Heres in domo patris nostri esse non
poteris, quia de altera matre generatus es.
Quos ille fugiens atque deuitans, habitauit

in terra thob. Congregatiq; sunt ad eũ uiri
inopes et latrocinantes: et quasi p̄ncipem
sequebantur. In illis dieb; pugnabant filii is
rael contra ammon. Quib; acriter instantib;
perrexerunt maiores natu de galaad ut tolle
rent in auxiliũ sui iepthe de terra thob. Dix
eruntq; ad eum. Veni et esto p̄nceps nr̄: et
pugna contra filios ammon. Quibus ille re
spondit. Nonne uos estis qui odistis me. et
eiecistis de domo patris mei. et nunc ue
nistis ad me necessitate compulsi. Dixerũtq;
principes galaad ad iepthe. Ob hanc g̃ cau
sam nunc uenimus ad te. ut pficiscaris no
biscum: et pugnes contra filios ammon. sis
q; dux omnium qui habitant in terra gala
ad. Iepthe quoq; dixit eis. Si uere uenistis
ad me ut pugnem p uobis contra filios am
mon tradideritq; eos dñs in manus meas:
ego ero p̄nceps uester. Qui responderũt ei.
dñs qui hec audit ipse mediator et testis ē
ut nr̃a pmissa faciam. Abiit itaq; iephte
cum principibus galaad: fecitq; eũ omnis
popl's p̄ncipem sui. Locutusq; ē iepthe oms
sermones suos coram dño in maspha: et mi
sit nuncios ad regem filiorum ammon qui
ex psona sua dicerent. Quid michi et tibi est
quia uenisti cõt me ut uastares terram me
am. Quib; ille respondit. Quia tulit isrl' ter
ram meam quando ascendit de egipto: a fini
bus arnon usq; ad ieboc atq; iordanem. Nunc
g̃ cum pace redde eam michi. P quos rursũ
mandauit iepthe et imparuit eis ut dicerent
regi ammon. Hec dicit iepthe. Non tulit
isrl' terram moab. nec terram filiorum am
mon. s; quando ex egipto conscenderunt
ambulauit p solitudinem usq; ad mare ru
brum et uenit in chades. Misitq; nuncios
ad regem edom dicens. Dimitte me ut tran
seam p terram tuã. Qui noluit acquiescere
precibus eius. Misit quoq; ad regem moab.
qui et ipse transitum prebere contempsit.
Mansitq; in chades: et circuiuit ex latẽ trã
edom et terram moab. Venit itaq; contra
orientalem plagam terre moab: et castra
metatus est trans arnon. nec uoluit intra
re terminos moab. Arnon quippe confini
um est terre moab. Misit itaq; isrl' nunti
os ad seon regem amorreorũ qui habitabat
in esebon: et dixerunt ei. Dimitte ut tran
seam p terram tuam usq; ad fluuiũ. Qui
et ipse isrl' uerba despiciens: non dimisit
eum transire p terminos suos: sed infini
ta multitudine congregata egressus est
contra eum in iesa: et fortiter resistebat.
Tradiditq; eum dñs in manus isrl' cũ omi
exercitu suo. Qui percussit eum et possidebat
omnẽ terram amorrei habitatoris regiõis
illius: et uniũsos fines eius de arnon usq;
iaboc. et de solitudine usq; ad iordanẽ. Do
minus g̃ ds̃ isrl' euertit amorreũ pugnan
te contra illum populo isrl'. et tu nunc
uis possidere terram eius. Nonne ea que
possidet chamos ds̃ tuus tibi iure deben
tur. Que autem dñs ds̃ nr̄ uictor optinuit
in nrãm cedent possessionem. nisi forte
melior es balach filio sephor rege moab.
Aut docere potes quod iurgatus sit contra
isrl' et pugnauerit contra eum quando ha
bitauit in esebon et uiculis eius et in aro
er et uillis eius: uel in cunctis ciuitatibus
iuxta iordanem p trecentos annos. Qua
re tanto tempore nich hac repetitione tẽp
tastis. Igitur non ego pecco in te: sed tu
contra me male agis indicens m̃ bella non
iusta. Iudicet dñs arbiter huius diei. int
isrl' et filios ammon. Noluitq; acquiescere
rex filiorum ammon uerbis iepthe que p
nuntios mandauerat. Factus ē g̃ sup iep
the sp̃c dñi: et circuiens galaad et manas
se. maspha quoq; galaad. et inde transiens

ad filios ammon uotū uouit dn̄o dicens.
Si tradideris filios ammon in man' meas.
quicūq; p̄mus fuerit egressus de forib;
meis michi quoq; occurrerit reuertenti cū
pace a filijs ammon. faciam eū holocau
stum dn̄o. Transiuitq; iepthe ad filios
ammon ut pugnaret contra eos. Quos
tradidit dn̄s in manus eius. p̄cussitq;
ab aroer usq; dum uenias in einath. xx.
ciuitates. et usq; ad abel que ē uineis con
sita. plaga magna nimis. Humiliatiq;
sunt filij ammon a filijs isrl̄. Reuertenti
aūt iepthe in maspha domū suam. occur
rit ei unigenita filia cum timpanis et
choris. Non enim habebat alios liberos.
Qua uisa. scidit uestimenta sua et ait.
Heu filia mi decepisti me. et ipsa decepta
es. Apui enim os meum ad dn̄m. et aliud
facere non potero. Cui illa respondit. Pat
mi si apuisti os tuum ad dn̄m fac michi
quodcumq; pollicitus es. concessa tibi
ultione ac uictoria de hostibus tuis. Dix
itq; ad patrem. Hoc solum michi presta quod
deprecor. Dimitte me ut duobus mensibus
circueam montes. et plangam uirginitatē
meam cum sodalibus meis. Cui ille respon
dit. Vade. Et dimisit eam duob; mensib;.
Cūq; abisset cum socijs et sodalibus suis.
flebat uirginitatem suam in montibus.
Expletisq; duobus mensibus reuersa est.
ad patrem suū. et fecit ei sicut uouerat.
Que ignorabat uirum. Exinde mos in
oleuit in isrl̄. et consuetudo seruata est.
ut post anni circulum conueniant in u
num filie isrl̄ et plangant filiam iepthe
xii. galaaditē diebus quatuor. Ecce autem
in effraim orta seditio ē. Nam transeuntē
contra aquilonem dixerunt ad iepthe. Qua
re uadens ad pugnam contra filios am
mon uocare nos noluisti ut p̄geremꝰ tecū.
Igitur incendimus domū tuam. Quib; ille
respondit. Disceptatio erat mi et populo meo
contra filios ammon uehemens. uocaui
uos ut michi preberetis auxilium et facere
noluistis. Quod cernens posui in manibus
meis animam meā. transiuiq; ad filios am
mon. et tradidit eos dn̄s in manus meas.
Quid commerui ut aduersum me consurga
tis in p̄lium. Vocatis itaq; ad se cunctis
uiris galaad. pugnauit contra effraim.
Percusseruntq; uiri galaad effraim. quia dix
erat fugitiuus est galaad de effraim. et ha
bitat in medio effraim et manasse. Occu
pauerūtq; galaadite uada iordanis. p que
effraim reuersurus erat. Cumq; uenisset
ad ea de effraim numero fugiens atq; dix
isset. obsecro ut me transire p̄mittas. dice
bant ei galaadite. Numquid effrateus es.
Quo dicente non sum. interrogabant eū.
Dic ergo sebolech quod interpretatur spica.
Qui respondebat tebolech. eadem littera
spicam exp̄mere non ualens. Statimq; ap
p̄hensum iugulabant in ipso iordanis transi
tu. Et ceciderunt in illo tempore de effraim
xlii. milia. Judicauitq; iepthe galaadites
isrl̄ sex annis. et mortuus est ac sepultus
in ciuitate sua galaad.
Post hunc iudicauit isrl̄ abessan de beth
leem. qui habuit. xxx. filios totidemq;
filias. quas emittens foras maritis dedit.
et eiusdem numeri accepit filijs suis uxores.
introducens in domū suam. qui septem
annis iudicauit isrl̄. mortuusq; ac sepul
tus in bethleem. Cui successit ahialon za
bulonites et iudicauit isrl̄. x. annis. mor
tuusq; est ac sepultus in zabulon. Post hūc
iudicauit isrl̄ abdon filius hellel pharat
honites. qui habuit. xl. filios. et. xxx. ex
eis nepotes. ascendentes supra. lxx. pullos
asinarum. et iudicauit isrl̄. viii. annis. mortu

usq; e ac sepultus in pharathon terre effraim
in monte amalachi. xiii.

Rursumq; filii isrl fecerunt malum in
conspectu dni. qui tradidit eos in manu
philistinorum .xl. annis.

Erat autem uir quidam de saraa et de
stirpe dan nomine manue. habens
uxorem sterilem. Cui apparuit angls dni.
et dixit ad eam. Sterilis es et absq; liberis.
sed concipies et paries filium. Caue g ne
uinum bibas ac siceram. nec immundum
quicquam comedas. quia concipies et pa
ries filium cuius caput non tanget noua
cula. Erit enim nazareus dei ab infantia
sua et ex matris utero. et ipse incipiet li
berare isrl de manu philistinorum. Que cum
uenisset ad maritum. dixit ei. Vir dei ue
nit ad me habens uultum angelicum. terribilis
nimis. Quem cum interrogasse qs esset.
et unde uenisset et quo nomine uocaret.
noluit michi dicere. sed hoc respondit. Ecce
concipies et paries filium. Caue ne uinum
bibas nec siceram. et ne aliquo uescaris im
mundo. Erit enim puer nazareus dei ab
infantia sua et ex utero matris. usq; ad diem
mortis sue. Orauit itaq; manue dnm et ait.
Obsecro dne ut uir dei quem misisti ueniat
iterum. et doceat nos quid de
beamus facere de puero qui nasciturus est.
Exaudiuitq; dns precantem manue. et ap
paruit rursum angls dei uxori eius sedenti
in agro. Manue autem maritus eius non erat
cum ea. Que cum uidisset angelum. festinauit
et cucurrit ad uirum suum. nunciauitq; ei
dicens. Ecce apparuit michi uir quem ante ui
deram. Qui surrexit et secutus e uxorem suam.
ueniensq; ad uirum dixit ei. Tu es qui locutus
es mulieri. Et ille respondit. Ego sum. Cui
manue. Quando inquit sermo tuus fuerit
expletus. quid uis ut faciat puer. aut a quo
se debeat obseruare. Dixitq; angls dni ad
manue. Ab omnibus que locutus sum ux
ori tue abstineat se. et quicquid ex uinea
nascitur non comedat. Vinum et siceram n
bibat. nullo uescatur inmundo. et quod
ei precepi impleat atq; custodiat. Dixitq;
manue ad angelum dni. Obsecro te ut acq
escas precibus meis. et faciamus tibi hedum
de capris. Cui respondit angls. Si me co
gis non comedam panes tuos. si autem
uis holocaustum facere. offer illud dno.
Et nesciebat manue quod angls dei esset.
Dixitq; ad eum. Quod e tibi nomen. ut
si sermo tuus fuerit impletus honoremus
te. Cui ille respondit. Cur queris nomen
meum quod e mirabile. Tulit itaq; ma
nue hedum de capris et libamenta et po
suit supra petram. offerens dno qui facit
mirabilia. Ipse autem et uxor eius intue
bantur. Cumq; ascenderet flamma altaris
in celum. angls dni in flamma pariter as
cendit. Quod cum uidissent manue et ux
or eius. proni ceciderunt in terram. et ultra
eis non apparuit angls dni. Statimq; intel
lexit manue angelum domini esse. et dixit ad
uxorem suam. Morte moriemur. quia uidi
mus deum. Cui respondit mulier. Si dns
uellet occidere nos. de manibus nris ho
locaustum et libamenta non suscepisset.
nec ostendisset nobis hec omnia. nec ea que
sunt uentura dixisset. Peperit itaq; filium.
et uocauit nomen eius samson. Creuit itaq;
puer. et benedixit ei ds. Cepitq; sps dni esse
cum eo in castris dan. inter saraa et esta
ol. Descendit itaq; samson in thamnatha.
uidensq; ibi mulierem de filiabus philisti
im. ascendit et nunciauit patri suo et
matri dicens. Vidi mulierem in thamna
tha de filiabus philistinorum. quam queso
ut michi accipiatis uxorem. Cui dixerunt

patri et matri sua. Numquid non est mulier
in filiabus fratrum tuorum et in omni populo tuo
quia uis accipere uxorem de philistijm qui in
circumcisi sunt. Dixitque samson ad patrem suum.
Hanc michi accipe. quia placuit oculis meis.
Parentes autem eius nesciebant quod res a
domino fieret. et quereret occasionem contra phi
listijm. Eo enim tempore philistijm domina
xiiii. bantur israel. Descendit itaque samson cum pa
tre suo et matre in thamnatha. Cumque ue
nissent ad uineas oppidi. apparuit catulus
leonis seuus et rugiens et occurrit ei. Irru
it autem spiritus domini in samson. et dilacerauit
leonem quasi hedum in frusta discerperet.
nichil omnino habens in manu. et hoc matri
et patri noluit indicare. Descenditque et lo
cutus est mulieri que placuerat oculis eius.
Et post aliquot dies reuertens ut acciperet
eam. declinauit ut uideret cadauer leonis.
Et ecce examen apum in ore leonis erat. ac
fauus mellis. Quem cum sumpsisset in
manus. comedebat in uia. Veniensque ad pa
trem suum et matrem. dedit eis partem; Qui et
ipsi comederunt. nec tamen eis uoluit indi
care. quod mel de corpore leonis assump
serat. Descendit itaque pater eius ad mulierem.
et fecit filio suo samson conuiuium. Sic enim
iuuenes facere consueuerant. Cum ergo ciues lo
ci uidissent eum. dederunt ei sodales .xxx.
qui essent cum eo. Quibus locutus est samson.
Proponam uobis problema. Quod si solue
ritis michi infra septem dies conuiuij. da
bo uobis .xxx. sindones. et totidem tunicas.
Sin autem non potueritis soluere. uos da
bitis michi .xxx. syndones et eiusdem nu
meri tunicas. Qui responderunt ei. Pro
pone problema. ut audiamus. Dixitque
eis. De comedente exiuit cibus. et de for
ti egressa est dulcedo. Nec potuerunt per
tres dies propositionem soluere.

Cumque adesset dies septimus. dixerunt ad
uxorem samson. Blandire uiro tuo. et sua
de ei ut indicet tibi quid significet problema.
Quod si facere nolueris. incendemus et te et
domum patris tui. An idcirco uocastis
ad nuptias ut spoliaretis. Que fundebat
apud samson lacrimas. et querebatur dicens.
Odisti me et non diligis. idcirco problema
quod proposuisti filijs populi mei non uis
michi exponere. At ille respondit. Patri meo
et matri nolui dicere. et tibi indicare potero.
Septem ergo diebus conuiuij. flebat apud eum.
Tandemque die septimo cum ei molesta esset.
exposuit. Que statim indicauit ciuibus suis.
et illi dixerunt ei die septimo ante solis oc
cubitum. Quid dulcius melle. et quid leone
fortius. Qui ait ad eos. Si non arassetis in ui
tula mea. non inuenissetis propositionem meam.
Irruit itaque spiritus domini in eum. descenditque ascalo
nem et percussit ibi .xxx. uiros. quorum ablatas
uestes dedit his qui problema soluerant. Ira
tusque nimis. ascendit in domum patris sui.
Vxor autem eius accepit maritum unum de a
micis eius. et pronubis. Post aliquantum autem xv.
temporis cum dies triticee messis instarent.
uenit samson inuisere uolens uxorem suam
et attulit ei hedum de capris. Cumque cubiculum
eius solito uellet intrare. prohibuit
eum pater illius dicens. Putaui quod odis
ses eam. et ideo tradidi eam amico tuo. Sed
habet sororem que iunior et pulchrior illa est.
sit tibi pro ea uxor. Cui respondit samson. Ab
hac die non erit culpa in me contra philisteos;
faciam enim uobis mala. Perrexitque et cepit
trecentas uulpes. caudasque earum iunxit ad
caudas et faces ligauit in medio. Quas igne
succendens. dimisit ut huc illucque discurrerent.
Que statim perrexerunt in segetes philisti
norum. Quibus succensis. et conportatae iam
fruges. et adhuc stantes in stipula concre

mate sunt in tantum ut uineas quoque et oliue
ta consumeret flamma. Dixeruntque phili
stym: Quis fecit hanc rem? Quibus dictum est.
Samson gener thamnathei quia tulit uxo
rem eius et alteri tradidit: hec operatus est.
Ascenderuntque philistym: et combusserunt
tam mulierem quam patrem eius. Quibus
ait samson. Licet hec feceritis: tamen adhuc ex
uobis expetam ultionem et tunc quiescam. Per
cussitque eos ingenti plaga: ita ut stupen
tes suram femori imponerent; Et descen
dens: habitauit in spelunca petre etham.
Igitur ascendentes philistym in terram iuda:
castrametati sunt in loco qui postea dictus est
lechi id est maxilla. ubi eorum fusus est exer
citus. Dixeruntque ad eos de tribu iuda.
Cur ascendistis aduersum nos? Qui dixerunt.
Ut ligemus samson uenimus: et reddamus
ei que in nos operatus est. Descenderunt ergo tria
milia uirorum de iuda. ad specum silicis
etham. dixeruntque ad samson. Nescis quod
philistym imperant nobis? Quare hoc facere
uoluisti? Quibus ille ait. Sicut fecerunt mihi:
feci eis. Ligare inquiunt te uenimus: et
tradere in manus philistinorum. Quibus re
spondit. Iurate et spondete mihi quod non me occi
datis. Dixerunt. Non te occidemus: sed
uinctum tradimus. Ligaueruntque eum duo
bus nouis funibus: et tulerunt eum de pe
tra etham. Qui cum uenisset ad locum maxille.
et philistym uociferantes occurrissent ei:
irruit spiritus domini in eum: et sicut solent ad o
dorem ignis ligna consumi: ita et uincula
quibus ligatus erat dissipata sunt et solu
ta. Inuentamque maxillam. id est mandibulam
asini que iacebat arripiens: interfecit in ea
mille uiros; Et ait. In maxilla asini in man
dibula pulli asinarum deleui eos: et percussi
mille uiros. Cumque hec canens uerba conples
set. proiecit mandibulam de manu: et uoca
uit nomen loci illius ramathlechi: quod inter
pretatur eleuatio maxille. Sitiensque clamauit
ad dominum et ait. Tu dedisti in manu serui tui
salutem hanc maximam atque uictoriam: et
en siti morior incidamque in manus incircum
cisorum. Aperuit itaque dominus molarem dentem
in maxilla asini: et egresse sunt ex eo aque.
Quibus haustis: refocillauit spiritum et uires
recepit. Idcirco appellatum est nomen loci
illius fons inuocantis de maxilla: usque in
presentem diem. Iudicauitque israhel in diebus
philistym. xx. annis. Abiit itaque in gazam xvi.
et uidit ibi mulierem meretricem: ingres
susque est ad eam. Quod cum audissent phi
listym. et percrebruisset apud eos intrasse
urbem samson. circumdederunt eum po
sitis in porta ciuitatis custodibus. et ibi to
ta nocte cum silentio prestolantes: ut facto
mane exeuntem occiderent. Dormiuit autem
samson usque ad noctis medium: et inde
consurgens apprehendit ambas porte fores.
cum postibus suis et sera: impositasque
humeris portauit ad uerticem montis qui re
spicit hebron. Post hec amauit mulierem
que habitauit in ualle sorech: et uocabatur
dalila. Ueneruntque ad eam principes phi
listinorum: atque dixerunt. Decipe eum et
disce ab illo in quo tantam habeat fortitu
dinem: et quomodo eum superare ualeamus
et uinctum affligere. Quod si feceris: da
bimus tibi singuli mille centum argenteos.
Locuta est ergo dalila ad samson. Dic mihi obse
cro in quo sit tua maxima fortitudo: quid
sit quo ligatus rumpere nequeas. Cui re
spondit samson. Si septem neruiceis funi
bus necdum siccis sed adhuc humentibus
ligatus fuero: infirmus ero ut ceteri homi
nes. Attuleruntque ad eam satrape philisti
norum septem funes ut dixerat: quibus
uinxit eum latentibus apud se insidiis: et

in cubiculo finem expectantibus. Clamauit
que ad eum. Philistiim super te samson. Qui ru
pit uincla quomodo si rumpat quis filum
stuppe. tortum stamini sputamine. cum
odorem ignis acceperit. et non est cognitum
in quo esset fortitudo eius. Dixitque ei dalila.
Ecce illusisti michi. et falsum locutus es.
Saltem nunc indica mihi quo ligari debeas.
Cui ille respondit. Si ligatus fuero nouis
funibus qui numquam fuerunt in opere.
infirmus ero et aliorum hominum simi
lis. Quibus rursum dalila uinxit eum.
et clamauit. philistiim super te samson.
in cubiculo insidiis preparatis. Qui ita ru
pit uincla quasi fila telarum. dixitque dali
la rursum ad eum. Usquequo decipis me
et falsum loqueris. Ostende quo uinciri
debeas. Si inquit septem crines capitis
mei cum licio plexueris. et clauum his
circumligatum terre fixeris. infirmus
ero. Quod cum fecisset dalila. dixit ad eum.
Philistiim super te samson. Qui consurgens
de somno. extraxit clauum cum crinibus
et licio. Dixitque ad eum dalila. Quomo
do dicis quod amas me. cum animus tu
us non sit mecum. Per tres uices mentitus
es michi. et noluisti dicere in quo sit ma
xima fortitudo tua. Cumque molesta esset.
et per multos dies iugiter adhereret. spacium
ac quietem non tribuens. defecit anima
eius et ad mortem usque lassata est. Tunc
aperiens ueritatem rei. dixit ad eam. Ferrum
numquam ascendit super caput meum. quia
nazareus id est consecratus deo sum de ute
ro matris mee. Si rasum fuerit caput me
um. recedet a me fortitudo mea et deficiam.
eroque ut ceteri homines. Uidens illa quod
confessus ei esset omnem animum suum. mi
sit ad principes philistinorum atque manda
uit. Ascendite adhuc semel. quia nunc
michi aperuit cor suum. Qui ascenderunt as
sumpta pecunia quam promiserant. At illa
dormire fecit eum super genua sua. et in sinu
suo reclinare caput. Uocauitque tonsorem et
rasit septem crines eius. et cepit abicere eum
et a se repellere. Statim enim ab eo fortitu
do discessit. dixitque. Philistiim super te samson.
Qui de somno consurgens. dixit in animo
suo. Egrediar sicut et ante feci et me excuti
am. nesciens quod dominus recessisset ab eo. Quem
cum apprehendissent philistiim. statim eru
erunt oculos eius. et duxerunt gazam uinc
tum catenis. et clausum in carcere molere
fecerunt. Iamque capilli eius renasci ceperant.
et principes philistinorum conuenerunt
in unum. ut immolarent hostias magnificas
dagon deo suo et epularentur dicentes.
Tradidit deus noster inimicum nostrum samson
in manus nostras. Quod etiam populus ui
dens. laudabat deum suum. eademque di
cebat. Tradidit deus in manus nostras aduersa
rium. qui deleuit terram nostram et occidit
plurimos. Letantesque per conuiuia. sump
tis iam epulis preceperunt ut uocaretur sam
son et ante eos luderet. Qui adductus de
carcere. ludebat ante eos. Feceruntque eum
stare inter duas columpnas. Qui dixit pu
ero regenti gressus eius. Dimitte me ut
tangam columpnas quibus omnis imminet
domus. et recliner super eas et paululum re
quiescam. Domus autem plena erat uirorum
ac mulierum. et erant ibi omnes principes
philistinorum. et de tecto ac solario circi
ter tria milia utriusque sexus exspectabant luden
tem samson. At ille inuocato domino ait.
Domine deus meus memento mei. et redde nunc
michi pristinam fortitudinem deus meus.
ut ulciscar me de hostibus meis. et pro amissi
one duorum luminum unam ultionem
recipiam. Et apprehendens

ambas columnas quibus innitebatur domus.
alteramque earum dextera. et alteram leva te
nens ait. Moriatur anima mea cum philistijm.
Concussisque fortiter columpnis cecidit domus
super omnes principes et ceteram multitu
dinem que ibi erat. Multoque plures interfecit
moriens quam ante vivus occiderat. De
scendentes autem fratres eius et universa cog
natio. tulerunt corpus eius et sepelierunt
inter saraa et estaol. in sepulchro patris
sui manue. iudicavitque israel. xx. annis.

XVII.

Fuit eo tempore vir quidam de mon
te effraim nomine michas. qui dixit
matri sue. Mille centum argenteos quos sepa
raveras tibi. et super quibus me audiente iurave
ras. ecce ego habeo et apud me sunt. Cui illa
respondit. Benedictus filius meus domino. Red
didit ergo eos matri sue. que dixerat ei. Consecra
vi et vovi argentum hoc domino. ut de manu
mea suscipiat filius meus et faciat sculptile
atque conflatile. et nunc trado illud tibi. Red
didit ergo matri sue. Que tulit ducentos argen
teos. et dedit eos argentario. ut faceret ex
eis sculptile atque conflatile. quod fuit in
domo miche. Qui ediculam quoque in ea deo
separavit. et fecit ephod ac theraphim. id est
vestem sacerdotalem et ydola. Implevitque
unius filiorum suorum manum. et factus est
ei sacerdos. In diebus illis non erat rex in israel.
sed unusquisque quod sibi rectum videbatur
hoc faciebat.

Fuit quoque alter adolescens de bethleem iuda.
ex cognatione eius. eratque ipse levites et
habitabat ibi. Egressusque de civitate bethle
em. peregrinari voluit ubicumque sibi commo
dum repperisset. Cumque venisset in montem
effraim iter faciens et declinasset parumper
ad domum miche. interrogatus est ab eo.
Unde venis? Qui respondit. Levita sum de
domo iuda. et vado ut habitem ubi potero

et utile michi esse perspexero. Mane inquit
apud me. et esto michi parens ac sacerdos.
daboque tibi per annos singulos decem argente
os. et vestem duplicem. et que ad victum
necessaria sunt. Acquievit et mansit apud
hominem. fuitque illi quasi unus de filiis.
Implevitque micha manum eius. et habuit apud
se puerum sacerdotem. nunc scio dicens quod mihi bene fa
ciat deus habenti levitici generis sacerdotem. In di XVIII
ebus illis non erat rex in israel. et tribus dan querebat posses
sionem sibi ut habitaret in ea. Usque ad illum enim diem in
ter ceteras tribus sortem non acceperat. Miserunt ergo filii dan stirpis
et familie sue quinque viros fortissimos
de saraa et estaol. ut explorarent terram.
et diligenter inspicerent. Dixeruntque eis.
Ite. et considerate terram. Qui cum pergentes
venissent in montem effraim et intrassent
domum miche. requieverunt ibi. Et agnos
centes vocem adolescentis levite. utentes
que illius diversorio. dixerunt ad eum. Quis
te huc adduxit? Quid hic agis? Quam ob
causam huc venire voluisti? Qui respon
dit eis. Hec et hec prestitit michi michas.
et me mercede conduxit. ut sim ei sacerdos.
Rogaveruntque ut consuleret dominum. et scire
possent an prospero itinere pergerent. et res
haberet effectum. Qui respondit eis. Ite
cum pace. Dominus respicit viam vestram. et iter
quo pergitis. Euntes itaque quinque viri ve
nerunt lais. videruntque populum habi
tantem in ea absque ullo timore iuxta sy
doniorum consuetudinem. securum et qui
etum. nullo eis penitus resistente. mag
narumque opum. et procul a sydone. atque a
cunctis hominibus separatum. Reversique
sunt ad fratres suos in saraa et estaol. et quid
egissent sciscitantibus. responderunt. Sur
gite ascendamus ad eos. Vidimus enim ter
ram valde opulentam. et uberem. Nolite
negligere. nolite cessare. Eamus et possidea

mus eam. nullus erit labor. Intrabimus
ad securos in regionem latissimā. tradetq;
nobis dns locum in quo nullius rei ē pe
nuria. eorum que gignuntur in terra. P
fecti sunt ḡ de cognatione dan id ē de sa
raa et estaol sexcenti uiri accincti armis
bellicis. ascendentesq; manserunt in ca
riathiarim iude qui locus ex eo tempore
castrorū dan nom accepit. et est post tḡū
cariathiarim. Inde transierunt in monte
effraim. Cumq; uenissent ad domū miche.
dixerunt quinq; uiri qui prius missi fu
erant ad considerandam terram lais. cete
ris fratrib; suis. Nostis quod in domibus
istis sit ephod et theraphim sculptile atq;
conflatile. Videte quid uobis placeat. Et
cum paululū declinassent. ingressi sunt
domum adolescentis leuite. qui erat in do
mo miche. salutaueruntq; eum uerbis paci
ficis. Sexcenti autem uiri ita ut erant ar
mati. stabant ante ostium. At illi qui ings
si fuerant domum iuuenis. sculptile et
ephod et conflatile tollere nitebantur.
et sacerdos stabat ante ostium. sexcentis
uiris fortissimis haud ꝑcul expectan
tibus. Tulerunt ḡ qui intrauerant
sculptile et ephod. ydola et conflatile.
Quib; dixit sacerdos. Quid facitis. Qui re
sponderunt. Tace et pone digitum tuum
sup os tuū. ueniq; nobiscum. ut habeam
te patrem et sacerdotem. Quid ť melius
est ut sis sacerdos in domo unius uiri an
in una tribu et familia in isrt. Quod cū
audisset acquieuit sermonib; eorum.
et tulit ephod. et ydola atq; sculptile. et cū
eis ꝑfectus ē. Qui cum ꝑgerent et ante
se ire fecissent paruulos et iumenta. et
omne quod erat ꝑciosum. iamq; a domo
miche eent ꝑcul. uiri qui habitabant in
edib; miche conclamantes secuti sunt.

et post tergum clamare ceperunt. Qui
cum respexissent. dixerunt ad micham.
Quid tibi uis. Cur clamas. Qui respon
dit. Deos meos quos michi feci tulistis. et
sacerdotem et omīa que habeo. et dicitis
quid tibi est. Dixeruntq; ei filii dan. Caue
ne ultra loquaris ad nos. et ueniant ad te
uiri animo concitati et ipse cum omī do
mo tua pereas. et sic cepto itinere ꝑrexerunt.
Videns autem michas qd fortiores se essent.
reuersus est in domū suam. Sexcenti autē
uiri tulerunt sacerdotem et que sup diximus.
ueneruntq; in lais ad populum quiescentē
atq; securum. et ꝑcusserunt eos in ore gladii.
urbemq; incenderunt. nullo penitus feren
te ꝑsidium. eo qd ꝑcul habitarent a sydone.
et cum nullo hominū haberent quicquam
societatis ac negocii. Erat autem ciuitas sita
in regione roob. Quam rursum extruentes.
habitauerunt in ea uocato nomine ciuitatis
dan. iuxta uocabulum patris sui dan quē
genuerat isrt. que prius lais dicebatur. Posue
runtq; ibi sculptile. et ionathan filium ger
san. filii moysi. ac filios eius sacerdotes in
tribu dan. usq; ad diem captiuitatis sue.
mansitq; apud eos ydolum miche. omī tē
pore quo fuit domus dei in sylo. In dieb; il
lis. non erat rex in isrt. XIX.

Fuit quidam uir leuites habitans in late
re montis ephraym. qui accepit uxorem
de bethleem iuda. Que reliquit eum et reū
sa est in domum patris sui bethleem. man
sitq; apud eum quatuor mensib;. Quam
secutus est uir suus uolens ei reconciliari
atq; blandiri et secum reducere. habens in
comitatu puerū. et duos asinos. Que susce
pit eum. et introduxit in domū patris sui.
Qd cum audisset socer eius eumq; uidisset.
occurrit ei letus et amplexatus est hoīem
Mansitq; gener in domo soceri trib; dieb. comedens cū

eo et bibens familiariter. Die autem quar
to de nocte consurgens: uoluit proficisci.
Quem tenuit socer suus. et ait ad eum. Gu
sta prius paxillum panis et conforta
stomacho. sic proficisceris. Sederuntque simul:
et comederunt et biberunt. Dixit ergo pater
puelle ad generum suum. Queso te ut hodie
hic maneas: pariterque letemur. At ille surgens
cepit uelle proficisci. et nichilominus obnixe
tenuit eum socer et apud eum fecit mane
re. Mane facto: parabat leuites iter. Cui rur
sum socer. Oro te inquit ut paululum cibi
accipias. et assumptis uiribus donec increscat
dies postea proficiscaris. Comederunt ergo simul.
Surrexitque adolescens. ut pergeret cum uxore
sua et puero. Cui rursum locutus est socer.
Considera quod dies ad occasum declinior sit.
et propinquet ad uesperam. Mane apud me eti
am hodie. et duc letum diem. et cras proficisce
ris ut uadas in domum tuam. Noluit gener
acquiescere sermonibus eius. sed statim per
rexit et uenit contra iebus. que altero no
mine uocabatur ierusalem. ducens secum duos
asinos onustos et concubinam. Iamque ade
rat iuxta iebus. et dies mutabatur in noctem.
Dixitque puer ad dominum suum. Veni obsecro
declinemus ad urbem iebuseorum. et mane
amus in ea. Cui respondit dominus. Non ingre
diar oppidum gentis aliene. que non est de
filiis israhel. sed transibo usque gabaa. et cum
illuc peruenero manebimus in ea. aut certe
in urbe rama. Transierunt ergo iebus et ceptum
carpebant iter. Occubuitque eis sol iuxta ga
baa. que est in tribu beniamin. diuerteruntque
ad eam ut manerent ibi. Quo cum intrassent.
sederunt in platea ciuitatis. et nemo eos
hospicio recepit. Et ecce apparuit homo se
nex reuertens de agro et de opere suo uespere.
qui et ipse erat de monte effraim. et peregri
nus erat in gabaa. Homines autem regionis
illius erant filii gemini. Eleuatisque oculis
senex uidit hominem cum sarcinulis suis
sedentem in platea ciuitatis. et dixit ad eum. Vnde uenis. et
quo uadis. Qui respondit ei. Profecti su
mus de bethleem iuda. et pergimus ad lo
cum nostrum qui est in latere montis effraim.
unde ieramus bethleem. et nunc uadimus
ad domum dei. nullusque sub tectum suum
nos uult recipere. habentes paleas et fenum
asinis nostris. et panes ac uinum in meos et
ancille tue usus. et pueri qui mecum est.
Nulla re indigemus nisi hospicio. Cui re
spondit senex. Pax tecum sit. ego prebebo
omnia que necessaria sunt. tantum que
so ne in platea maneas. Et introduxit eum
in domum suam. et pabulum asinis prebu
it. ac postquam lauerunt pedes suos rece
pit eos in conuiuium. Illis epulantibus et
post laborem itineris cibo et potu reficien
tibus corpora. uenerunt uiri ciuitatis illius
filii belial id est absque iugo. et circumdantes
domum senis fores pulsare ceperunt. cla
mantes ad dominum domus atque dicentes.
Educ uirum qui ingressus est domum tu
am. ut abutamur eo. Egressusque est ad
eos senex et ait. Nolite fratres facere malum
hoc. quia ingressus est homo hospici
um meum. et cessate ab hac stulticia.
Habeo filiam uirginem et hic homo
habet concubinam. educam eas ad uos
ut humilietis eas. et uestram libidinem com
pleatis. tantum obsecro ne scelus hoc con
tra naturam operemini in uirum. Nolebant
acquiescere sermonibus eius. Quod cernens
homo eduxit ad eos concubinam suam.
et tradidit eis illudendam. Qua cum tota
nocte abusi essent. dimiserunt eam mane.
At mulier recedentibus tenebris uenit
ad ostium domus ubi manebat dominus su
us. et ibi corruit. Mane facto surrexit homo.

et aperuit ostium ut ceptam expleret uiam.
et ecce concubina eius iacebat ante ostiū.
sparsis in limine manib;. Cui ille putans
eam quiescere loquebatur. Surge ut am
bulem? Qua nich respondente. intellexit
quod erat mortua. tulitq; eam et impo
suit sup asinam. reūsusq; est in domum
suam. Quam cum eēt ingressus. arripu
it gladium et cadauer uxoris cū ossib;
suis in duodecim partes ac frusta con
cidens. misit in omnes terminos isrl.
Quod cum uidissent singli. conclama
bant. Nunquam res talis facta ē in isrl.
ex eo die quo ascenderunt patres nri de
egipto usq; in p̄sens temp̄. ferte senten
tiam. et in commune decernite quid fa
XX. cto opus sit. Egressi sunt itaq; omnes fi
lii isrl. et pariter congregati quasi uir un̄
de dan usq; bersabee et terra galaad ad
dnm in maspha. omnes anguli populoꝝ
et cuncte trib; isrl in ecclām populi dei
conuenerunt. quadringenta milia pedi
tum pugnatorum. Nec latuit filios ben
iamin. quod ascendissent filii isrl in mas
pha. Interrogatusq; leuita marit̄ mulie
ris interfecte. quomodo tantum scelus p
petratum eēt respondit. Veni in gabaa
beniamin cum uxore mea illucq; diuti.
et ecce homines ciuitatis illius circumde
derunt nocte domum in qua manebam
uolentes me occidere. et uxorem meam
incredibili libidinis furore uexantes. De
niq; mortua est. Quā arreptam in frusta
concidi. misiq; partes in omnes t̄minos
urē possessionis. quia nunquam tantū
nefas et tam grande piaculum factum ē
in isrl. Adestis omnes filii isrl. decerni
te quid facere debeatis. Statimq; omnis
populus quasi uni⁹ hominis sermone
respondit. Non ibimus in tabnacla nr̄a
nec suam quisq; domum intrabit. sed hoc
contra gabaa in commune faciemus. Decē
uiri eligantur e centum. ex omnib; tribu
bus isrl. et centum de mille. et mille de de
cem milibus ut comportent exercitui cibá
ria. et possimus pugnare contra gabaa
ac beniamin et reddere ei p scelere quod
meret. Conuenitq; uniūsus isrl ad ciui
tatem quasi unus homo. eadem mente
unoq; consilio. et miserunt nuntios ad
omnem tribum beniamin qui dicerent.
Cur tantum nefas in uobis — reptū ē.
Tradite nob homines de gabaa qui hoc
flagitium ppetrarunt ut moriantur. et
auferatur malum de isrl. Qui noluerunt
fratrum suorum filiorum isrl audire mā
datum. sed ex cunctis urbibus que sue
sortis erant conuenerunt in gabaa. ut il
lis ferrent auxilium. et contra uniūsum
isrl dimicarent. Inuentiq; sunt uiginti
quinq; milia de beniamin educentium
gladium. preter habitatores gabaa qui
septingenti erant uiri fortissimi. ita dex
tera ut sinistra preliantes. et sic fundis
ad certum iacientes lapides. ut capillū
quoq; pcutere. et nequaquam in alterā
partem ictus lapidis deferretur. Viroꝝ
quoq; isrl absq; filiis beniamin inuenta
sunt quadringenta milia educentiū gla
dios. et paratorum ad pugnam. Qui con
surgentes uenerunt ad domum dei hoc
ē in silo. consulueruntq; eum atq; dixer̄.
Quis in exercitu nrō princeps erit certa
minis. contra filios beniamin. Quibus
respondit dns. Iudas sit dux belli. Sta
timq; filii isrl surgentes mane castra
metati sunt iuxta gabaa. et inde pce
dentes ad pugnam contra beniamin.
urbem oppugnare ceperunt. Egressiq;
filii beniamin de gabaa. occiderunt de

filii isrl die illo .xxii. milia uiros. Rursum
filii isrl fortitudine et numero confidentes.
in eodem loco in quo prius certauerant aciem
direxerunt: ita tamen ut prius ascenderent
et flerent coram dno usque ad noctem: con
suluerentque eum et dicerent. Debeo ultra
procedere ad dimicandum contra beniamin
filios fratres meos an non? Quibus ille respondit.
Ascendite ad eos: et inite certamen. Cumque
filii isrl altero die cominus contra beniamin
ad prelium processissent: erupunt filii benia
min de portis gabaa et occurrentes eis.
tanta in illos cede bachati sunt ut .xviii.
milia uirorum educentium gladium pro
sternerent. Quamobrem omnes filii isrl ue
nerunt in domum dei: et sedentes fleuerunt
coram dno. Ieiunaueruntque illo die usque ad
uesperam: et obtulerunt ei holocausta et pa
cificas uictimas. et super statu suo interroga
uerunt . Eo tempore ibi erat archa fe
deris dni. et phinees filius eleazari filii aa
ron sacerdotis prepositus domus. Consulue
runt igitur dnm et dixerunt. Exire ultra debe
mus ad pugnam contra beniamin fratres
nostros. an quiescere? Quibus ait dns. Ascen
dite. Cras enim tradam eos in manus uras.
Et posuerunt filii isrl insidias in circuitu
urbis gabaa. et tertia uice sicut semel et bis
contra beniamin exercitum produxerunt.
Sed filii beniamin audacter erupunt de ci
uitate. et fugientes aduersarios longius per
secuti sunt. ita ut uulnerarent et cederent
sicut primo et secundo die. per duas semitas terga
uertentes. quarum una ferebat in bethel. et
altera in gabaa. prostrauuntque circiter .xxx.
uiros. Putauerunt enim eos solito more ce
dere. Qui fugam arte simulantes inierunt con
silium ut abstraherent eos de ciuitate. et
quasi fugientes ad supradictas semitas per
ducerent. Omnes itaque filii isrl surgentes
de sedibus suis. tetenderunt aciem in loco
qui uocatur baalthamar. Insidie quoque
que circa urbem erant. paulatim se aperire
ceperunt. et ab occidentali urbis parte pro
cedere. Sed et alia decem milia uirorum
de uniuerso isrl habitatores urbis ad cer
tamina prouocabant. Ingrauatumque est
bellum contra filios beniamin. et non in
tellexerunt quod ex omni parte eis insta
ret interitus. Percussitque eos dns in conspe
ctu filiorum isrl. et interfecerunt ex eis
in illa die uiginti duo milia et centum uiros.
omnes bellatores et educentes gladium.
Filii autem beniamin cum se inferiores esse
uidissent. ceperunt fugere. Quod cernentes fi
lii isrl dederunt eis ad fugiendum locum. ut
ad preparatas insidias deuenirent quas iux
ta urbem posuerant. Qui cum repente de
latibulis surrexissent. et beniamin terga
cedentibus daret. ingressi sunt ciuitatem et
percusserunt eam in ore gladii. Signum autem
dederant filii isrl his quos in insidiis col
locauerant ut postquam urbem cepissent
ignem accenderent. et ascendente in al
tum fumo captam urbem demonstrarent.
Quod cum cernerent filii isrl in ipso cer
tamine positi. putauerunt enim filii ben
iamin eos fugere. et instantius persequeban
tur cesis de exercitu eorum .xxx. uiris. et ui
derunt quasi columpnam fumum de ur
be conscendere. beniamin quoque retro as
piciens captam cerneret ciuitatem. et
flammas in sublime ferri. qui prius simu
lauerant fugam uersa facie resistebant.
Quod cum uidissent filii beniamin in fu
gam uersi sunt et ad uiam deserti ire cep
erunt. illuc eos aduersariis persequentibus.
Sed et hi qui urbem succenderant occurre
runt eis. atque ita factum est ut ex utraque
parte ab hostibus cederentur. nec erat ul

la mouentium reguies: cecideruntq; atq; p
strati sunt ad orientalem plagam urbis ga
baa. Fuerunt autem qui in eodem loco int
fecti sunt decem et octo milia uirorum: oś
robustissimi pugnatores. Quod cum ui
dissent qui remanserant de beniamin: fu
gerunt de ciuitatib; in solitudinem et
pergebant ad petram que uocat remmon.
In illa quoq; fuga palantes et in diuisa
tendentes: occiderunt quinq; milia uiros.
Et cum ultra tenderent psecuti sunt eos:
et interfecerunt etiam alia duo milia. Et
sic factum ē: ut omnes qui ceciderant de
beniamin in diuisis locis eēnt uiginti. v.
milia pugnatores et ad bellandū prom
ptissimi. Remanserant itaq; ex omni nu
mero beniamin qui euadere potuerant
et fugere in solitudinem sexcenti uiri:
sederuntq; in petra remmō mensib; quatuor.
Regressi autē filii israhel omnes reli
quas ciuitatis a uiris usq; ad iumenta.
gladio pcusserunt: cunctasq; urbes et
uicos beniamin uorax flamma consūpsit.
Iurauerunt quoq; filii isrł XXI.
in maspha: et dixerunt. Nullus nostrum
dabit filiis beniamin de filiabus suis ux
ores. Veneruntq; omnes ad domum dei
in sylo: et in conspectu eius sedentes usq;
ad uesperam leuauerunt uocem. et magno
ululatu ceperunt flere dicentes. Quare do
mine dś isrł factum ē hoc malum in pplō
tuo ut hodie una tribus auferretur a nob:
Altera autem die diluculo consurgentes
extruxerunt altare et obtulerunt ibi ho
locausta et pacificas uictimas: et dixerūt.
Quis non ascendit in exercitu dn̄i de u
niuersis tribub; isrł: Grandi enim se iura
mento constrinxerant cum eēnt in mas
pha: interfici eos qui defuissent. Ductiq;
penitentia filii isrł sup frē suo beniamin:

ceperunt dicere. Ablata est una tribus de isrł.
Vnde uxores accipient: Omnes enim in cō
mune iurauimus: non daturos nos filias
nrās. Idcirco dixerunt. Quis ē de uni
uersis tribubus isrł qui non ascendit ad
dn̄m in maspha: Et ecce inuenti sunt ha
bitatores iabes galaad in illo exercitu n̄
fuisse. Eo quoq; tempore cum eēnt in sylo:
nullus ex eis ibi repertus ē. Miserunt itaq;
decem milia uiros robustissimos: et dixerūt
eis. Ite et pcutite habitatores iabis galaad
in ore gladii: tam uxores quam paruulos
eorum. Et hoc est quod obseruabitis. Omś
generis masculini et mulieres que cogno
uerunt uiros interficite.
Et inuente sunt de iabis galaad qua
dringente uirgines: que nescierunt tho
rum uiri. Et adduxerunt eas ad castra in
sylo: in terra chanaan. Miseruntq; nuncios
ad filios beniamin. qui erant in petra
qui erant in petra remmon: et precepe
runt eis ut eos in pace susciperent.

Veneruntq; filii beniamin in illo tempo
re: et date sunt eis uxores de filiab; iabes
galaad. Alias autem non repperrerunt ux
ores: quas simili modo traderent. Vniuersus
q; isrł ualde doluit: et egit penitudinem
sup interfectione unius tribus ex isrł.
Dixeruntq; maiores natu. Quid faciem
reliquis qui non acceperunt uxores: Om
nes in beniamin femine conciderunt:
et magna nob cura ingentiq; studio p
uidendum est ne una trib; deleatur ex
isrł. Filias nrās eis dare n̄ possumus: constricti iura
mento et maledictiōe qua diximus. Maledictus qui dederit
de filiab suis uxorē beniamin. Ceperuntq; consiliū:
atq; dixerunt. Ecce sollempnitas dn̄i ē in sylo anni
uersaria: q̄ sita ē ad septentrionalē urbis bethel.

ad orientalē plagā uię q̄ de bethel tendꝰ ad sichimā
et ad meridiē oppidi lebna. Preceperuntq; filiis ben
iamin atq; dixerunt. Ite et latitate in uineis.
Cumq; uideritis filias sylo ducentes choros ex
more pcedere. exite repente de uineis. et rapi
te ex eis singli uxores singlas. et pgite in ter
ram beniamin. Cumq; uenerint patres eaꝝ
ac frs et aduſum uos queri ceperint atq; iur
gari: dicemus eis. Miseremini eorum. Non
enim rapuerunt eas iure bellantium atque
uictorum: sed rogantibus ut acciperent n̄ de
distis. et a ura parte peccatum ē. Feceruntq;
filii beniamin ut sibi fuerat imperatum. et
iuxta numerum suum rapuerunt sibi de his
que ducebant choros uxores singlas et abie
runt in possessione suā. edificantes urbes
et habitantes in eis. Filii quoq; isrl reuersi st
p tribus et familias suas in tabnacula sua.
In dieb; illis non erat rex in isrl. sed unus
quisq; quod sibi rectum uidebat hoc faciebat.

Explicit liber iudicum.

Incipit liber ruth.

In dieb; unius iudicis quando iudices I.
pérant facta est fames in terra. Abiit
q; homo de bethleem iuda ut peg
naretur in regione moabitide. cum
uxore sua ac duobus liberis. Ipse uo
cabatur elimelech et uxor eius noemi. et
duob filii eius alter maalon. et alter
chelion. effratei de bethleem iuda. Ingre
ssiq; regionem moabitidem. moraban
tur ibi. Et mortuus est elimelech ma
ritus noemi. remansitq; ipsa cum filiis. Qui ac
ceperunt uxores moabitidas. quarum una uocaba
tur orpha. et altera ruth. Manseruntq; ibi decē
annis. et ambo mortui sunt maalon uidelicet
et chelion. Remansitq; mulier orbata duobus
libis ac marito. et surrexit ut in patriam pge
ret cum utraq; nuru sua de regione moabiti
de. audierat enim quod respexisset dns pplm
suum et dedisset eis escas. Egressa ē itaq; de
loco pegrinationis suę cum utraq; nuru.
et iam in uia posita reuertiq; in terram iudā
dixit ad eas. Ite in domum matris urę. faci
at dns uobiscum misericordiam. sicut fecistis
cum mortuis et mecum. Det uob inuenire
requiem in domib; uirorum quos sortite
estis. Et osculata est eas. Que eleuata uoce
flere ceperunt et dicere. Tecum pgimus ad
poplm tuum. Quib; illa respondit. Reu
ertimini filie mi. Jam enim senectute con
fecta sum. nec apta uinclo coniugali. Eti
am si possim hac nocte concipe et parere
filios. si eos expectare uelitis donec crescat
et annos impleant pubtatis. ante eritis ue
tule quam nubatis. Nolite queso filię mi.
quia urę angustie me magis pmunt. et
egressa est manus dni contra me. Eleuata
g uoce. ceperunt flere rursum. Orpha oscu
lata est socrum ac reuersa. ruth adhesit socrui
sue. Cui dixit noemi. En reuersa est cognata
tua ad pplm suum et ad deos suos. uade cū
ea. Que respondit. Ne aduseris michi ut
relinquam te et abeam. Quocumq; perrexeris
pgam. ubi morata fueris et ego parit morā
bor. Popls tuus popls meus. et ds tuus ds
ms. Que te morientem terra susceperit in ea
moriar. ibiq; locum accipiam sepulture. Hec
michi faciat ds et hec addat. si non sola mors
me a te separauerit.
Uidens autem noemi quod obstinato ruth
animo decreuisset secum pgere. aduer
sari noluit nec ultra ad suos reditum psua
dere. Profecteq; sunt simul. et uenerunt beth
leem. Quibus urbem ingressis. uelox apd
cunctos fama percrebuit. Dicebantq; mulie
res. Hec ē illa noemi. Quib; ait. Ne uocetis
me noemi id est pulchram. sed uocate me
maram hoc ē amaram. quia ualde me ama
ritudine repleuit omps. Egressa sum plena.

et uacuam reduxit me dns. Cur g° uocatis me
noemi. quam humiliauit dns. et afflixit
omps? Venit g° noemi cum ruth moabita
de nuru sua de terra pegrinationis sue.
ac reu'sa e in bethleem quan
do p'mum ordea metebant. ii.
Erat autem uiri elimelech consanguine'.
homo potens et magnarum opu nomi
ne booz. Dixitq; ruth moabitis ad socrum
sua. Si iubes uadam in agrum et colliga
spicas que metentiu fugerint man'. ubicuq;
clementis in me patrisfamilias inuenero
gram. Cui illa respondit. Vade filia mi. Abi
it itaq; et collegit spicas post tergum me
tentium. Accidit autem ut ager ille habe
ret dnm nomine booz. qui erat de cogna
tione elimelech. et ecce ipse ueniebat de
bethleem. Dixitq; messorib3. Dns uobcu.
Qui responderunt ei. Benedicat tibi dns.
Dixitq; booz iuueni qui p'erat messorib3.
Cuius e hec puella? Qui respondit. Hec e
moabitis que uenit cum noemi de regione
moabitide. et rogauit ut spicas colligeret
remanentes sequens messorum uestigia.
et de mane usq; nunc stat in agro. et ne ad
momentum quide domum reuersa e.
Et ait booz ad ruth. Audi filia. Ne uadas
ad colligendum in alterum agru nec re
cedas ab hoc loco. sed iungere puellis meis
et ubi messuerint sequere. Mandaui enim
pueris meis. ut nemo tibi molestus sit. Sed
etiam si sitieris uade ad sarcinulas. et bibe
aquas de quibus et pueri bibunt. Que ca
dens in faciem suam et adorans sup terra
dixit ad eum. Vnde hoc michi ut inuenire
gram ante oclos tuos. et nosse me digna
reris pegrinam mulierem? Cui ille respon
dit. Nuntiata sunt michi omnia que fecis
socrui tue post mortem uiri tui. et quod
reliqueris parentes tuos. et terram in qua
nata es. et ueneris ad populum quem ante nesci
ebas. Reddat t' dns p opere tuo et plenam mer
cedem recipias a dno deo isrl ad que uenisti.
et sub cuius alas confugisti. Que ait. Inueni
gram ante oclos tuos dne mi qui consolatus
es me. et locutus es ad cor ancille tue que n
sum similis unius puellarum tuaru. Dixitq;
ad eam booz. Quando hora uescendi fuerit.
ueni huc et comede pane. et intingue buc
cellam tuam in aceto. Sedit itaq; ad mes
soru latus. et congessit polenta sibi comedit
q; et saturata est. et tulit reliquias atq; inde
surrexit ut spicas ex more colligeret.
Precepit autem booz pueris suis dicens.
Etiam si uobcum metere uoluerit ne p
hibeatis eam. et de uris quoq; manipulis
piicite de industria remanere pmittite.
ut absq; rubore colligat et colligente nemo
corripiat. Collegit g° in agro usq; ad uespa.
et que collegerat uirga cedens et excutiens.
inuenit ordei quasi ephi mensuram. id est
tres modios. Quos portans reuersa est in ci
uitatem. et ostendit socrui sue. insup protulit
et dedit ei de reliquiis cibi sui quo saturata fu
erat. Dixitq; socrus sua. Vbi hodie collegisti. et
ubi fecisti opus? Sit benedictus qui misertus
e tui. Indicauitq; ei apud quem esset opata. et
nomen dixit uiri quod booz uocaretur. Cui
respondit noemi. Benedictus sit a dno. qm
eandem gram quam pbuerat uiuis. serua
uit et mortuis. Rursumq;. Ppinquus ait nr
e homo. Et ruth. Hoc quoq; pcepit michi ut
tamdiu messorib3 eius iungerer. donec omis
segetes meterentur. Cui dixit socrus. Meli
est filia mi ut cum puellis eius exeas ad me
tendum. ne in alieno agro quispiam resistat
tibi. Iuncta e g° puellis booz. et tamdiu cu
eis messuit. donec hordea et triticum in hor
iii reis conderentur. Postquam autem reu'sa e
ad socrum suam. audiuit ab ea. Filia mi que

iam tibi requiem. et prouidebo ut bene sit
tibi. Booz iste cuius puellis iuncta es, propinquus
est noster. et hac nocte aream ordei uentilat.
Lauare ergo et ungere et induere cultioribus ue
stimentis. ac descende in aream. Non te uide
at homo. donec esum potumque finierit. Quan
do autem ierit ad dormiendum nota locum
in quo dormiat. uenies que et discoopries pal
lium quo operitur a parte pedum et proicies te
et ibi iacebis. Ipse autem dicet tibi quid a
gere debeas. Que respondit. Quicquid pre
ceperis faciam. Descenditque in aream. et fecit
omnia que sibi imperauerat socrus.

Cumque comedisset booz et bibisset. et fa
ctus esset hilarior. issetque ad dormiendum
iuxta aceruum manipulorum. uenit abscon
dite et discooperto a pedibus eius pallio se
proiecit. Et ecce nocte iam media expauit homo
et conturbatus est. Viditque mulierem iacentem
ad pedes suos. et ait illi. Que es? Illaque respon
dit. Ego sum ruth ancilla tua. Expande palli
um tuum super famulam tuam. quia propinquus
es. Et ille. Benedicta inquit es a domino filia. et
priorem misericordiam posteriore superasti. quia
non es secuta iuuenes pauperes siue diuites.
Noli ergo metuere. sed quicquid dixeris michi
faciam tibi. Scit enim omnis populus qui ha
bitat intra portas urbis mee mulierem te
esse uirtutis. nec abnuo me esse propinquum.
sed est alius me propinquior. Quiesce hac nocte.
et facto mane si te uoluerit propinquitatis iu
re suscipere. bene res acta est. Sin autem noluerit.
ego te absque ulla dubitatione suscipiam uiuit
dominus. dormi usque mane. Dormiuit itaque ad pe
des eius. usque ad noctis abcessum. Surrexitque
antequam homines se cognoscerent inuicem.
et dixit booz. Caue ne quis nouerit. quod huc
ueneris. Et rursum, Expande inquit pallium
tuum quo operiris. et tene utraque manu. Qua
extendente et tenente. mensus est modios hor

dei sex. et posuit super eam, Que portans ingressa
est ciuitatem. et uenit ad socrum suam. Que
dixit. Quid egisti filia? Narrauitque ei omnia
que sibi fecisset homo. et ait. Ecce sex modi
os ordei dedit michi. et ait. Nolo te uacuam
reuerti ad socrum tuam. Dixitque noemi. Ex
pecta filia donec uideamus quem res exitum
habeat. Neque enim cessabit homo. nisi com
pleuerit quod locutus est. IIII.

Ascendit ergo booz ad portam. et sedit ibi.
Cumque uidisset propinquum preterire. de
quo prius sermo habitus est. dixit ad eum,
declina paulisper et sede hic. uocans eum no
mine suo. Qui diuertit et sedit. Tollens au
tem booz decem uiros de senioribus ciuita
tis. dixit ad eos. Sedete hic. Quibus reside
ntibus. locutus est ad propinquum. Partem agri
fratris nostri elimelech uendidit noemi que reuer
sa est de regione moabitide. quod audire
te nolui et tibi dicere coram cunctis sedenti
bus et maioribus natu de populo meo. Si uis
possidere iure propinquitatis. eme et posside.
Sin autem tibi displicet hoc ipsum indica michi.
ut sciam quid facere debeam. Nullus est
enim propinquus. excepto te qui prior es. et
me qui secundus sum. At ille respondit. Ego a
grum emam. Cui dixit booz. Quando eme
ris agrum de manu mulieris. ruth quoque
moabitidem que uxor defuncti fuit debes
accipere. ut suscites nomen propinqui tui in
hereditate sua. Qui respondit. Cedo iure
propinquitatis. neque enim posteritatem fami
lie mee delere debeo. Tu meo utere priuilegio.
quo me libenter carere profiteor. Hic autem
erat mos antiquitus in israel inter propinquos.
Et si quando alter alteri suo iure cedebat.
ut esset firma concessio. soluebat homo calci
amentum suum et dabat proximo suo.
Hoc erat testimonium successionis in israel.
Dixit ergo propinquo booz. Tolle calciamentum.

Quod statim soluit de pede suo. At ille ma
ioribus natu et uniuerso populo, Testes inquit
uos estis hodie: quod possederim omnia
que fuerunt elimelech. et celyon et maa
lon tradente noemi: et ruth moabitidem
uxorem maalon in coniugiū sumpserim:
ut suscitem nomen defuncti in hereditate
sua: ne uocabulum eius de familia sua et
fribus et populo deleatur. Vos inquam
huius rei testes estis.

Respondit omnis populus qui erat in
porta: et maiores natu. Nos testes su
mus. Faciat dn̄s hanc mulierem que ingre
ditur domum tuam. sicut rachel et lyam
que edificauerunt domum isrl̄: ut sit exem
plū uirtutis in effrata. et habeat celebre nom̄
in bethleem, fiatq; domus tua sicut domus
phares quem thamar peperit iude: de semi
ne quod dn̄s dederit tibi ex hac puella. Tu
lit itaq; booz ruth et accepit uxorem: ingres
susq; ē ad eam. Et dedit illi dn̄s ut conciperet:
et pareret filium. Dixeruntq; mulieres ad
noemi. Benedictus dn̄s qui non est passus
ut deficeret successor familie tue: et uocaret̄
nomen eius in isrl̄: et habeas qui consolet̄
animam tuam et nutriat senectutem.
De nuru enim tua natus est qui te diligit:
et multū tibi ē melior quam si septem ha
beas filios. Susceptumq; noemi puerum
posuit in sinu suo: et nutricis ac gerule of
ficio fungebatur. Vicine autem mulieres
congratulabantur ei dicentes. natus est
nomi filius: uocaueruntq; nomen ei obed,
hic est pater ysai patris dauid. He sunt
generationes phares. Phares genuit es
rom: esrom genuit aram. Aram genuit ami
nadab: aminadab genuit naason, Naa
son g̅ salmon: salmon g̅ booz. Booz g̅ obed:
obed g̅ ysai. ysai g̅ dauid rege

Explicit liber Ruth.

Ista capla̅ uacant

Incipiunt capla̅ libri Regum.

I Duo filii hely ophni et phinees sacerdotes.
Anna sterilis.
Oratio anne habendi filium.
II Canticum anne
Samuel ministro domi di delegat a parentib.
VI Excessus filiorum hely.
II Peccatum puerorum heli.
III Item anne nati sunt tres filii ex bndictioe.
[illegible] Adulterium filiorum hely.
Hely arguitur a domino p excessib filior.
I Ministerium samuelis.
II Vocat samuel a dno tertio p uisionem.
III Sermo domini ad samuel in sylo.
IIII Prelium philistym. archa capta. filii hely mort.
V Hely mortuus ē. archa di posita cont dagon.
7 philistei in posteriora percussi.
VI Alloquit samuel isrl ut relinquant baalim
7 astaroth. 7 eo orante liberati sunt a philist.
VII Samuel duos filios suos iudices cstituit.
VIII Ius regis constituit samuel isrli
IX In regnum constituitur saul.
X Ignorante samuel saul deducit cstituend reg.
XI Primum bellum saul contra naas.
XVII Ueniente pplo innouat regnū saul in galgal.
XXIII Excessit saul offerens uictimas illicite.
XXV Prima cedes ionathan de philistym.
XXVI Penitet dnm fecisse saul regem.
XXVII Ait samuel nolle dm sacrificia s obedientiā.
et samuel interfecit agag regē amalech.
XXVIII Elegitur dauid in regnum. 7 saul uexat a spu malo.
XXIX Dauid interficit goliam. pncipium belli eius.
XXX Ionathas 7 dauid ineunt fedus.
XXXI Arrept saul percutere uoluit dauid lancea.
XXXII Prophat saul. 7 signū int ionathan 7 dauid.
XXXIII Dauid fugit 7 panes ppositionis accipit.
XXXIIII Refugit dauid ad achis regem geth.
XXXV Fugit inde in speluncam odollam.
XXXVI Interficiunt sacerdotes a doech iussu saul.

Consuluit dauid dnm̄. ⁊ saul consurgit adu͛s eū.
Ionathas consolatur dauid in silua.
Mutauit locum dauid in engaddi. ⁊ abscidit ho
ram clamidis saul in spelunca.
Testimoniū dauid contra saul. ⁊ pfitet͛ saul ui
ctorem se eē dauid.
Obitus samuel. ⁊ tonsio ouiū nabal. contemptꝰ
nunciorꝫ dauid. ⁊ excusatio abygail.
Iterum saul psequit͛ dauid. ⁊ tradit eū dn̄s in
manu dauid. nec interficit.
Annum absconditur dauid. iiii. mensibꝰ
Bellum achis contra isrl̄.
Saul rex querit phitonissam.
Samuel p̄dic̄ saul mortem suam ⁊ filiorum.
Siceleh succendit͛. ⁊ succensores a dauid perimunt͛.
Supat͛ isrl̄. ⁊ occubuit saul cum filijs.
Nuncium iubet dauid interfici. p morte saul.
Lugit dauid saul et ionathan filium eius.
Consulto dauid dn̄o ascendit in ebron. Agit gratias
uiris iabes p sepultura saul.
Abner filiū saul facit regē regnat q; duobꝰ annis.
Longa concertatio ⁊ nōia filiorum. vi. dauid.
Iurgiū abner ⁊ filij saul p concubina patris.
Abner deserit filiū saul ⁊ uniusū isrl̄ reuocat.
Ioab displicuit amicicia abner cū dd̄. ⁊ eū occid͛.
Displicuit dauid factū ioab. que ita maledixit.
ū de fiet de ioab fluxū seminis sustinens.
Post necē filioꝝ saul contulit se uniuis isrl̄ ad dd̄.
Rex tyri misit munera dauid. ⁊ nōia filiorū eī.
Ascendunt philistijm ad bellandū cū dauid.
Oza pcussit dn̄s. q̄a tetigit manū in archam dn̄.
Benedixit dn̄s obededom p susceptiōe arche.
Dauid reuocat archam in ciuitatē suā cū gaudio.
Michol displicuit quod saltat dauid corā arca.
Dauid conquerit͛ se in domo cedrina. ⁊ arcam
int͛ pelles habitare. ⁊ accipit responsum.
Percutit dauid moab. ⁊ facit tributarium.
Thou rex emath misit ioram filiū suū ad
salutandum dauid.
Filij dauid sacerdotes erant. requirit sem̄
ionathe ad retribuendum bona.
Requirit dauid filiū ammon nōie anoꝝ.
Inuenit rex in uxorem urie. q̄d dō displicet.
Increpat nathan dauid. ⁊ puer moritur.
Consilium ioab p uictoria ne s̄ ascribatur.
Amon filꝰ dauid thamar sororē uiolat.
Occidit absalon amon ob stuprū sororis.
Ioab p figuras mulieris absalon reuocat.
Reconciliat͛ dauid absalon osculo.
Sollicitat absalon isrl̄ ut eū regē ꝯstituat.
Fugit dd̄ a facie absalon ⁊ archa reportat͛.
Semei insultans lapides iecit cont͛ dauid.
Consilium achitofel cum absolon.
Destructio consilij achitofel a chusi.
Diuidit dauid exercitū in tres ⁊ ipse remanet.
Interitus absaloꝝ.
Lugit dauid absalon filium suum.
Ioab egreditur quia lugit dauid. ⁊ exercitꝰ.
Voto omīs ppl̄s reuitur dauid in ihrl̄m.
Clementia dauid circa semei et ceteros.
Beneficiū berzellai cū rege.
Iurgiū iuda et isrl̄ qui dissentiebat.
Siba cogitat malum contra regē.
Pro fame sepelit dauid ossa saul i sepulchro cis.
De bellis iiii. ⁊ senis digitis pedū ⁊ manuū.
Canticū dauid quando liberat͛ ē.
Alloquitur dauid populum.
Ariens dauid petit aquam de cisterna beth
leem. ⁊ allatam noluit bibere.
Abysai frater ioab. ccc. hasta interficit.
Numerauit isrl̄ et indignatur dn̄s. ⁊ iubet
dauid eligere unum de tribus.

Expliciunt capitula.

Prologus hic nō habet͛. s; in lectionario

INCIPIT MALACHIM.
ID EST REGUM LIBER PRIMUS.

LANDES- UND STADT- BIBLIOTHEK DÜSSELDORF

[illegible] nec sub singul' regib' q compactus [illegible] pro numero et pro singularitate religionis.

Rama excelsum sonat. a. d. de excel sis [illegible] fuit helcana. [illegible] ramathaim. [illegible] uocat' arimathia. [illegible] fuit ioseph. qui dnm sepeliuit. So phim speculato[illegible] quia ex ea [illegible] regio longe uidi potest.

Fuit uir unus
de ramathaim
sophim. de
monte effraim
et nomen ei'
helchana fili'
ieroboam
filii heliu filii
thau. filii suph
effrateus. Et
habuit duas uxores: nom uni
anna. et nomen secde fenenna.
fueruntq; fenenne filii: anne
autem non erant liberi. Et ascen
debat uir ille de ciuitate sua sta
tutis diebus: ut adoraret et sacri
ficaret dno exercituum in sylo.
Erant autem ibi duo filii hely
ophni et phinees: sacerdotes dni.
Venit g dies
et immolauit helchana: de
ditq; fenenne uxori sue: et cunctis
filiis eius et filiabus partes. An
ne autem dedit partem unam tri
stis: quia annam diligebat. Dns
autem concluserat uuluam eius. Affige
bat quoq; eam emula eius et uehementer
angebat: intantum ut exprobraret quod
conclusisset dns uuluam eius. Sicq; facie
bat p singulos annos cum redeunte tem
pore ascenderent templum dni: et sic pro
uocabat eam. Porro illa flebat: et non ca
piebat cibum. Dixit g ei helchana uir suus.
Anna cur fles et quare non comedis? et
ob quam rem affligitur cor tuum? Numquid
non ego melior tibi sum quam decem filii?
Surrexit autem anna postquam comederat
in sylo et biberat: et hely sacerdote seden
te sup sellam ante postes templi dni: cum
esset anna amaro animo orauit dnm flens

Hebreus sino bt. dedit anne mul sionem unam du plicem. qi unam p te eqpollere duab'

largiter: et uotum uouit dicens. Dne exerci
tuum si respiciens uideris afflictionem fa
mule tue: et recordatus mei fueris. nec oblit'
ancille tue: dederisq; serue tue sexum uirile:
dabo eum dno omnes dies uite eius: et no
uacula non ascendet sup caput eius. Factu
e autem cum illa multiplicaret preces cora
dno: ut hely obseruaret os eius. Porro an
na loquebatur in corde suo: tantumq;
labia illius mouebantur: et uox penitus
non audiebatur. Estimauit g eam hely te
mulentam. dixitq; ei. Usquequo ebria eris?
digere paulisp uinum quo mades. Respo
dit anna. Nequaquam dne mi: nam mulier
infelix nimis ego sum. uinumq; et omne qd
inebriare potest non bibi: sed effudi aiam
meam in conspectu dni. Ne reputes ancilla
tuam quasi unam de filiab; belial: qa ex
multitudine doloris et meroris mei. locuta
sum usq; in presens. Tunc hely ait ei. Vade
in pace: et ds isrl det tibi petitionem qua
rogasti eum. Et illa dixit ad eum. Utina
inueniat ancilla tua gram in oculis tuis.
Et abiit mulier in uiam suam et come
dit: uultusq; illius non sunt amplius in
diu'sa mutati. Et surrexerunt mane: et
adorauerunt coram dno. Reuersiq; sunt et
uenerunt in domum sua in ramatha. Cog
nouit autem helchana annam uxore sua:
et recordatus est eius dns. Et factum est
post circulum dierum concepit anna et pe
perit filium: uocauitq; nomen eius samuel.
eo quod a dno postulasset eum. Ascendit
autem helchana et omnis domus eius ut
immolaret dno hostiam sollempne et uo
tu suu: et anna non ascendit. dixit enim
uiro suo. Non uadam donec ablactetur in
fans et ducam eum ut appareat in conspe
ctu dni: et maneat ibi iugiter. Et ait ei hel
chana uir suus. Fac quod bonu tibi uidetur.

et mane donec ablactes eum. precorque ut
impleat dominus verbum suum. Mansit ergo mulier
et lactavit filium suum. donec amoveret eum
a lacte. Et adduxit eum secum postquam ablac
taverat in vitulis tribus. et tribus modiis
farine. et amfora vini. et adduxit eum ad
domum domini in sylo. Puer autem erat adhuc
infantulus. Et immolaverunt vitulum. et ob
tulerunt puerum hely. Et ait anna. Obsecro
mi domine. vivit anima tua domine. ego sum il
la mulier que steti coram te hic orans dominum
pro puero isto. Oravi et dedit michi dominus pe
titionem meam. quam postulavi eum. Idcir
co et ego commodavi eum domino. cunctis diebus
quibus fuerit accommodatus domino. Et ado
raverunt ibi dominum. Et oravit anna et ait. ii.
Exultavit cor meum in domino. et exaltatum
est cornu meum in deo meo. Dilatatum est os
meum super inimicos meos. quia letata sum
in salutari tuo. Non est sanctus ut est dominus.
neque enim alius extra te. et non est fortis si
cut deus noster. Nolite multiplicare loqui
sublimia. gloriantes. Recedant vetera de
ore vestro. quia deus scientiarum dominus est. et ipsi
preparantur cogitationes. Arcus fortium su
peratus est. et infirmi accincti sunt robore.
Repleti prius pro panibus se locaverunt
et famelici saturati sunt. Donec sterilis pe
perit plurimos. et que multos habebat fi
lios infirmata est. Dominus mortificat et vivi
ficat. deducit ad inferos et reducit. Dominus
pauperem facit et ditat. humiliat et suble
vat. Suscitat de pulvere egenum. et de
stercore elevat pauperem. Ut sedeat cum prin
cipibus et solium glorie teneat. Domini enim sunt
cardines terre. et posuit super eos orbem. Pe
des sanctorum suorum ~~suorum~~ servabit. et im
pii in tenebris conticescent. quia non in for
titudine sua roborabitur vir. Dominum formida
bunt adversarii eius. et super ipsos in celis to
nabit. Dominus iudicabit fines terre et dabit impe
rium regi suo. et sublimabit cornu christi sui.
Et abiit helchana in ramatha
in domum suam. Puer autem erat mi
nister in conspectu domini. ante faciem hely
sacerdotis.
Porro filii hely filii belial. nescientes do
minum neque officium sacerdotum ad po
pulum. sed quicumque immolasset victimam
veniebat puer sacerdotis dum coquerentur
carnes. et habebat fuscinulam tridentem
in manu sua. et mittebat eam in lebetem
vel in caldariam. aut in ollam sive in caca
bum. et omne quod levabat fuscinula tol
lebat sacerdos sibi. Sic faciebant universo
israheli venienti in sylo. Etiam antequam
adolerent adipem. veniebat puer sacerdotis
et dicebat immolanti. Da michi carnem. ut coquam
sacerdoti. Non enim accipiam carnem coctam.
sed crudam. Dicebatque illi immolans. Incen
datur primum iuxta morem hodie adeps. et tolle
tibi quantumcumque desiderat anima tua.
Qui respondens aiebat ei. Nequaquam. Nunc
enim dabis. alioquin tollam vi.
Erat ergo peccatum puerorum grande nimis
coram domino. quia detrahebant homi
nes sacrificio domini. Samuel autem mini
strabat ante faciem domini puer. accinctus e
phod lineo. Et tunicam parvam faciebat
ei mater sua. quam afferebat statutis diebus
ascendens cum viro suo ut immolaret ho
stiam sollempnem.
Et benedixit hely helchane et uxori eius.
et dixit. Reddat tibi dominus semen de
muliere hac. pro fenore quod commodasti domino.
Et abierunt in locum suum. Visitavit
ergo dominus annam. et concepit et peperit tres
filios et tres filias. Et magnificatus est
puer samuel apud dominum.
Hely autem erat senex valde. et audivit

omnia que faciebant filii sui uniuerso israheli
et quomodo dormiebant cum mulieribus
que obseruabant ad ostium tabernaculi. Et dixit
eis. Quare facitis res huiuscemodi quas
ego audio: res pessimas ab omni populo.
Nolite filii mi; Non est enim bona fama
quam ego audio: ut transgredi faciatis
populum domini. Si peccauerit uir in uirum: pla-
cari ei potest deus. Si autem in domino peccauerit
uir: quis orabit pro eo? Et non audierunt uo-
cem patris sui: quia uoluit deus occidere eos.
Puer autem samuel proficiebat atque crescebat:
et placebat tam deo quam hominibus.
Venit autem uir dei ad heli: et ait ad eum. iiii.
Hec dicit dominus. Numquid non aperte reue-
latus sum domui patris tui cum esset in
egypto in domo pharaonis: et elegi eum ex
omnibus tribubus israhel michi in sacer-
dotem. ut accederet ad altare meum et ad-
oleret michi incensum. et portaret ephod
coram me. et dedi domui patris tui omnia
de sacrificiis filiorum israhel? Quare calce ab-
iecisti uictimam meam. et munera mea que
precepi ut offerrentur in templo: et magis
honorasti filios tuos quam me. ut comede-
retis omnes primitias sacrificii israhel populi
mei? Propterea ait dominus deus israhel: Loquens lo-
cutus fui ut domus tua et domus patris tui
ministraret in conspectu meo usque in sempi-
ternum. Nunc autem dicit dominus. Absit hoc a
me: sed quicumque honorificauerit me glori-
ficabo eum. Qui autem contempnunt me
erunt ignobiles. Ecce dies ueniunt et pre-
cidam brachium tuum et brachium domus patris tui ut non
sit senex in domo tua: et uidebis emulum tuum in
templo in uniuersis prosperis israhel: et non erit senex in do-
mo tua omnibus diebus. Uerumtamen non auferam uirum penitus
ex te ab altari meo. sed ut deficiant oculi tui
et tabescat anima tua: et pars magna domus tue morietur
cum ad uirilem etatem uenerit. Hoc autem erit

tibi signum quod uenturum est duobus fi-
liis tuis ophni et phinees. In die una mori-
entur ambo: et suscitabo michi sacerdotem
fidelem. qui iuxta cor meum et animam meam
faciat: et edificabo ei domum fidelem: et am-
bulabit coram christo meo cunctis diebus. Fu-
turum est autem ut quicumque remanserit in
domo tua ueniat ut oretur pro eo: et offerat
nummum argenteum. et tortam panis: dicatque:
Dimitte me obsecro ad unam partem sacerdo-
talem: ut comedam bucellam panis.
Puer autem samuel ministrabat domino coram
hely: et sermo domini erat preciosus. In die-
bus illis: non erat uisio manifesta. Factum est
ergo in die quadam heli iacebat in loco suo: et
oculi eius caligauerant nec uidere poterat
lucernam dei antequam extingueretur. Samu-
el autem dormiebat in templo domini ubi erat
archa dei.
Et uocauit dominus samuel. Qui respondens
ait. Ecce ego. Et cucurrit ad heli: et dixit.
Ecce ego. Uocasti enim me. Qui dixit. Non
uocaui te: reuertere et dormi. Et abiit et
dormiuit. Et adiecit rursum uocare dominus
samuel. Consurgensque samuel: abiit ad he-
li et dixit. Ecce ego: quia uocasti me. Qui
respondit. Non uocaui te fili mi: reuertere
et dormi. Porro samuel necdum sciebat dominum:
neque reuelatus ei fuerat sermo domini. Et adie-
cit adhuc dominus: et uocauit samuel tertio.
Qui consurgens abiit ad heli: et dixit. Ecce
ego: quia uocasti me. Intellexit ergo hely quia dominus uoca-
ret puerum: et ait ad samuel. Uade et dormi. Et si
deinceps uocauerit te: dices. Loquere domine: quia au-
dit seruus tuus. Abiit ergo samuel: et dormiuit in lo-
co suo. Et uenit dominus et stetit: et uocauit sicut uocauerat
secundo Samuel samuel. Et ait samuel. Loquere domine:
quia audit seruus tuus. Et ait dominus ad samuel. Ecce ego
facio uerbum in israhel: quod quicumque audierit tinnient am-
be aures eius. In die illo suscitabo aduersum hely omnia

Filii heli corrupti pecunia dabant mulieribus licentiam comiscendi de iuris sui infra dies purificationis.

Nondum sciebat quia nondum habebat colloquium domini nondum audiebat dominum.

qlocut⁹ sū sup domū ei. incipiā & cōplebo. P̄dixi eni
ei qđ iudicatur⁹ essē domū ei ī etnū ꝑpt iniq̄tate.
eo qđ nouat indigne agere filios suos. et non
corripuit eos. Idcirco iuraui domui hely.
quod non expietur iniquitas domus eius
uictimis et muneribus usq; in eternum. Dor
miuit autem samuel usq; mane. apuitq;
ostia domus dñi. Et samuel timebat indica
re uisionem hely. Vocauit ḡ hely samuelē
et dixit. Samuel fili mi. Qui respondens ait.
Presto sum. Et interrogauit eum. Quis est
sermo quem locutus est ad te dñs. Oro te:
ne celaueris me. Hec faciat t̄ ds̄ et hec ad
dat. si absconderis a me sermonē ex omib;
uerbis que dicta sunt tibi. Indicauitq; ei
samuel uniu̇sos sermones. et n̄ abscondit
ab eo. Et ille respondit. Dñs ē. quod bonū
est in oclis suis faciat. Creuit autem samu
el et dñs erat cum eo. et non cecidit ex om
nibus uerbis eius in terram. Et cognouit u
niu̇sus isrł a dan usq; bersabee. quod fidelis
samuel ꝑpheta eēt dñi. Et addidit dñs ut
appareret in sylo qm̄ reuelatus fuerat dñs
samueli in sylo. iuxta uerbū dñi. & euenit
sermo samuelis uniuerso isrł. ·iiij·

Egressus ē namq; isrł obuiam philistym
in pl̄iū. & castrametatus est iuxta lapi
dem adiutorij. Porro philistym uenerunt
in affech. et instruxerunt aciem contra isrł.
Inito aut̄ certamine terga uertit isrł phi
listeis. et cesa sunt in illo certamine passi
ꝑ agros quasi quatuor milia uirorum. Et
reuersus est populus ad castra. Dixeruntq;
maiores natu de isrł. Quare ꝑcussit nos
hodie dñs coram philistym. Afferamus
ad nos de sylo archam federis dñi. et ueni
at in medium nr̄i. ut saluet nos de manu
inimicorum nr̄orum. Misit ḡ populus in
sylo. et tulerunt inde archam federis dñi
exercituum. sedentis sup cherubin. Erantq;
duo filij hely cum archa federis dñi. ophni
et phinees. Cumq; uenisset archa federis
dñi in castra. uociferatus est omnis israel
clamore grandi. et ꝑsonuit terra. Et audie
runt philistym uocem clamoris. dixeruntq;.
Que nam ē hec uox clamoris magni in ca
stris hebreorum. Et cognouerunt qđ ar
cha dñi uenisset in castra. Timueruntq;
philistym dicentes. Venit ds̄ in castra. Et
ingemuerunt dicentes. Ve nob. Non enim
fuit tanta exultatio heri et nudi⁹tertius.
Ve nobis. Quis nos seruabit de manib;
deorum sublimium istorum. Hi sunt dij
qui ꝑcusserunt egiptum omni plaga
in deserto. Confortamini et estote uiri
philistym. ne seruiatis hebreis sicut illi
seruierunt nobis. Confortamini. et bellate.
Pugnauerunt ḡ philistym et cesus ē isrł.
et fugit unusquisq; in tabernaculū suum.
Et facta ē plaga magna nimis. et ceciderūt
de isrł. xxx. milia peditum. et archa dei
capta est. Duo q̄q; filij hely mortui sunt oph
ni et phinees.

Currens autem uir de beniamin ex acie
uenit in sylo in die illa. conscissa ue
ste. et puluere conspsus caput. Cumq; ille
uenisset. hely sedebat sup sellam contra ui
am spectans. Erat enim cor eius pauens ꝓ
archa dñi. Vir autem ille postquam ingress⁹
est. nunciauit urbi. et ululauit uniuersa ci
uitas. Et audiuit hely sonitum clamoris.
dixitq;. Quis est hic sonitus tumult⁹ hui⁹.
At ille festinauit et uenit. et annuntiauit
hely. Heli autem erat nonaginta octo
annorum. et ocli eius caligauerant. et uide
re non poterat. Et dixit ad heli. Ego sum
qui ueni de prelio. et ego q̄ de acie fugi hodie.
Cui ille ait. Quid actum est fili mi.
Respondens autem qui nunciabat. fugit
inquit isrł coram philistym. et ruina mag

na facta est in populo. insup et duo fily
tui mortui sunt ophni et phinees. et archa
dei capta est.
Cumq; ille nominasset arcam dei. ceci
dit de sella retrorsum iuxta ostium.
et fractis ceruicibus mortuus ē. Senex e
nim erat uir et grandeuus. et ipse iudica
uit isrl' quadraginta annis. Nurus autē
eius uxor phinees pregnans erat. uicinaq;
partuy. Et audito nuncio quod capta eēt
archa dey et mortuus uir suus et socer su
us. incuruauit se et pepit. Irruerant enī
in eam dolores subity. In ipso autē mom
to mortis eius. dixerunt ei qui stabant
circa eam. Ne timeas. quia filium pepe
risti. Que non respondit. neq; animadū
tit. Et uocauit puerum ychaboth dicens.
Translata est glā dei isrl'. eo quod capta
est arca dei. Et p socero et p uiro suo ait.
Translata est glā dei de isrl'. eo quod capta
v. eēt archa dey. Philistym autem tulerunt
arcam dey. et asportauerunt eam a lapide
adiutory in azotum. Tulerunt philistym
archam dei et intulerunt eam in templū
dagoy. et statuerunt eam iuxta dagoy.
Cumq; surrexissent diluculo azotii altera
die. ecce dagon iacebat pnus in terra an
te archam dnī. Et tulerunt dagon. et re
stituerunt eum in loco suo. Rursumq;
mane die altero consurgentes inuenerūt
dagon iacentem sup faciem suam in ter
ra coram archa dnī. caput autem dagoy
et due palme manuū eius abscise erant
sup limen. Porro dagon solus truncus
remanserat in loco suo. Propter hanc
causam non calcant sacerdotes dagon et
omnes qui ingrediuntur templum ei9
sup limen dagon in azoto. usq; in hodier
num diem. Aggrauata est autem manus
dnī sup azotios et demolitus est eos. et

Hoc fem est ge cru dele passi one dilla tione. et ideo fec unt ē sedes pelli cias

ebullierunt uille et agri in medio regio
nis illius et nati sunt mures. et facta ē con
fusio mortis magne in ciuitate. Et pcussit
in secretiori parte natium azotum et fines
eius. Videntes autem uiri azoti huiusce
modi plagam dixerunt. Non maneat arca
dei isrl' apud nos. qm dura est manus eius
sup nos et sup dagon deum nrm. Et mitten
tes congregauerunt omnes satrapas phili
stinorū ad se. et dixerunt. Quid faciemus
de archa dei isrl'. Responderuntq; gethei.
Circumducatur archa dei isrl'. Et circumduxe
runt archam dei isrl'. Illis autem circumdu
centibus eam. fiebat manus dnī sup sin
glās ciuitates interfectionis magne nimis.
et pcutiebat uiros uniuscuiusq; urbis a par
uo usq; ad maiorē. et computrescebant
pminentes extales eorum. Miserunt ḡ ar
cham dei in accharon. Cumq; uenisset arca
dei in accaron. exclamauerunt accaronite
dicentes. Adduxerunt ad nos archam dei
isrl'. ut interficiat nos et populum nrm.
Miserunt itaq; et congregauerunt omnes
satrapas philistinorum. Qui dixerunt.
Dimittite archam dei isrl' et reuertatur in
locum suum. et non interficiat nos cum
populo nro. fiebat enim pauor mortis in
singlis urbibus. et grauissima ualde man9
dey. Viri quoq; qui mortui non fuerant.
pcutiebantur in secretiori parte natium.
et ascendit ululatus uniuscuiusq; ciuitati9
vi in celum. Fuit ḡ archa dei in regione phi
listinorum septem mensibz. Et uocaue
runt philistym sacerdotes et diuinos di
centes. Quid faciemus de archa dei. Indi
cate nobis quomodo remittemus eam in
locum suum. Qui dixerunt. Si remittitis
archam dei isrl' nolite dimittere eam ua
cuam. sed quod debetis reddite ei p peccato
et tunc curabimini. et scietis quare nō rece

dat manus eius a uobis. Qui dixerunt. Quid
est quod pro delicto reddere debeamus? Respon
deruntque illi. Iuxta numerum prouinciarum phili
stinorum: quinque anos aureos facietis. et quinque
mures aureos. quia plaga una fuit omnibus
uobis. et satrapis uestris. Facietisque similitudi
nem anorum uestrorum. et similitudinem mu
rium qui demoliti sunt terram. et dabitis
deo israhel gloriam. si forte eleuet manum suam a uo
bis. et a diis uestris et a terra uestra. Quare grauatis
 corda uestra. sicut aggrauauit egyptus et pha
rao cor suum? Nonne postquam percussus est
tunc dimisit eos et abierunt? Nunc ergo arri
pite et facite plaustrum nouum unum. et
duas uaccas fetas quibus non est imposi
tum iugum iungite in plaustro. et reclu
dite uitulos earum domi. tolletisque archam
domini et ponetis in plaustrum. et uasa aurea
que exsoluistis ei pro delicto ponetis in capsel
la ad latus eius. et dimittetis eam ut uadat.
et aspicietis. Et si quidem per uiam finium suo
rum ascenderit contra bethsames: ipse fecit
nobis malum hoc grande. Si autem minime:
sciemus quia manus eius nequaquam tetigit
nos. sed casu accidit. Fecerunt ergo illi hoc modo.
et tollentes duas uaccas que lactabant uitu
los iunxerunt ad plaustrum. uitulosque earum
recluserunt domi. et posuerunt archam dei
super plaustrum. et capsellam que habebat
mures aureos et similitudinem anorum.
Ibant autem in directum uacce per uiam que
ducit bethsames. et iter uno gradiebantur
 pergentes et mugientes. et non declina
bant neque ad dexteram neque ad sinistram. Sed
et satraphe philistinorum sequebantur usque
ad terminos bethsames. Porro bethsami
te metebant triticum in ualle. et eleuantes
oculos suos uiderunt archam. et gauisi sunt
cum uidissent. Et plaustrum uenit in agrum
iosue bethsamitę. et stetit ibi. Erat autem

ibi lapis magnus. et conciderunt ligna plau
stri. uaccasque imposuerunt super ea in holo
caustum. Leuite autem deposuerunt archam
dei. et capsellam que erat iuxta eam in qua
erant uasa aurea. et posuerunt super lapidem
grandem. Viri autem bethsamitę obtulerunt
holocausta. et immolauerunt uictimas in
die illa domino. Et quinque satrape philistinorum
uiderunt. et reuersi sunt in accharon in die
illa. Hi sunt autem ani aurei quos reddide
runt philistiim pro delicto domino. Azotus unum.
gaza unum. ascalon unum. geth unum. accha
ron unum. et mures aureos secundum nume
rum urbium philistiim quinque prouinciarum
ab urbe murata usque ad uillam que erat
absque muro. et usque ad abel magnum super
quem posuerunt archam dei. que erat usque
in illo die in agro iosue bethsamitę. Per
cussit autem de uiris bethsamitibus eo quod
uidissent archam domini. et percussit de populo
.lxx. uiros. et quinquaginta milia plebis.
Luxitque populus quod percussisset dominus plebem
plaga magna. Et dixerunt uiri bethsamitę.
Quis poterit stare in conspectu domini dei sancti
huius? et ad quem ascendet a nobis? Mise
runtque nuntios ad habitatores cariathiarim
dicentes. Reduxerunt philistiim archam domini.
descendite et reducite eam ad uos. Venerunt
ergo uiri cariathiarim et reduxerunt archam
domini. et intulerunt eam in domum amina
dab in gabaa. Eleazarum autem filium eius
sanctificauerunt. ut custodiret archam domini.
Et factum est ex qua die mansit archa domini
in cariathiarim. multiplicati sunt dies.
Erat quippe iam annus uicesimus. et
requieuit omnis domus israhel post dominum.
Ait autem samuel ad uniuersam domum israhel
dicens. Si in toto corde uestro reuertimini ad
dominum: auferte deos alienos de medio uestrum baalym
et astaroth. et preparate corda uestra domino. et

Effuderunt aquam in qua maledicta legis scripta erant quam si biberat [illegible] labia [illegible] sibi [illegible]

seruite illi soli. et eruet uos de manu phi
listiim. Abstulerunt ergo filii isrl baalim et
astaroth. et seruierunt dno soli. Dixit au
tem samuel. Congregate uniuersum isrl in
masphat. ut orem p uobis dnm. Et conue
nerunt in masphat. hauseruntque aquã
et fuderunt in conspectu dni. et ieiuna
uerunt in die illa et dixerunt. Tibi pec
cauimus dne. Iudicauitque samuel filios
isrl in masphat. Et audierunt philistiim
quod congregati essent filii isrl in masphat.
et ascenderunt satrape philistinorum ad
isrl. Quod cum audissent filii isrl. timue
runt a facie philistinorum. dixeruntque ad sa
muel. Ne cesses p nob clamare ad dnm
deum nrm. ut saluet nos de manu phili
stinorum. Tulit autem samuel agnum la
ctentem unum. et obtulit illum holocau
stum integrum dno. Et clamauit samuel
ad dnm p isrl. et exaudiuit eum dns.
Factum est autem cum samuel offerret holocaustum. phili
steos inire prelium contra isrl. Intonuit autem
dns fragore magno in die illa sup philisti
im et exterruit eos. et cesi sunt a facie isrl.
Egressique sunt filii isrl de maspat et pse
cuti sunt philisteos. et percusserunt eos usque
ad locum qui erat subter bethcar. Tulit
autem samuel lapidem unum et posuit eum
inter masphat et inter sen. et uocauit no
men loci illius lapis adiutorii. dixitque.
Huc usque auxiliatus est nobis dns. Et humi
liati sunt philistiim nec apposuerunt ultra
ut uenirent in terminos isrl. Facta est itaque
manus dni sup philisteos cunctis diebus
samuel. et reddite sunt urbes quas tulerant
philistiim ab israhel israheli ab accharon us
que geth et terminos suos. liberauitque isrl
de manu philistinorum. Eratque pax inter
isrl et amorreum. Iudicabat quoque samuel
isrl cunctis diebus uite sue. et ibat p sin

gulos annos circuiens bethel et galgal et mas
phat. et iudicabat isrlem in supradictis locis.
reuertebaturque in ramatha. Ibi enim erat domus
eius. et ibi iudicauit isrlem. Edificauit eti
am ibi altare dno. VIII.
Factum est autem cum senuisset samuel. po
suit filios suos iudices isrl. Fuitque nomen
filii eius primogeniti iohel. et nomen secundi abia
iudicum in bersabee. Et non ambulauerunt
filii illius in uiis eius. sed declinauerunt post
auariciam. acceperuntque munera et peruerterunt
iudicium. Congregati ergo uniuersi maiores na
tu isrl uenerunt ad samuelem in ramatha.
dixeruntque ei. Ecce tu senuisti. et filii tui non
ambulant in uiis tuis. Constitue nob regem
ut iudicet nos. sicut et uniuerse habent nati
ones. Displicuitque sermo in oculis samuelis.
eo quod dixissent da nobis regem ut iudicet
nos. Et orauit samuel ad dnm. Dixit autem dns
ad samuelem. Audi uocem populi in omnibus
que locuntur tibi. Non enim te abiecerunt
sed me ne regnem sup eos. iuxta omnia opera sua que fe
cerunt a die qua eduxi eos de egipto usque in
diem hanc. Sicut dereliquerunt me et seruie
runt diis alienis. sic faciunt etiam tibi. Nunc
ergo audi uocem eorum. Uerumtamen contestare eos.
et predic eis ius regis qui regnaturus est sup
eos. Dixit itaque samuel omnia uerba dni ad
populum qui petierat a se regem et ait.
Hoc erit ius regis qui imperaturus est uobis.
Filios uestros tollet et ponet in curribus suis.
facietque sibi equites et precursores quadriga
rum suarum. et constituet sibi tribunos et
centuriones. et aratores agrorum suorum. et
messores segetum. et fabros armorum
et curruum suorum. Filias quoque uestras faciet
sibi unguentarias. et panificas et focarias.
Agros quoque uestros et uineas et oliueta opti
ma tollet. et dabit seruis suis. Sed et segetes
uestras et uinearum reditus addecimabit ut

det eunuchis et famulis suis. Seruos etiam
uros et ancillas et iuuenes optimos et asinos
auferet et ponet in opere suo. Greges uros
addecimabit. uosque eritis eius serui. Et cla
mabitis in die illa a facie regis uri quem ele
gistis uobis. et non exaudiet uos dns in
die illa. Noluit autem audire populus uocem
samuelis. sed dixerunt. Nequaquam. Rex enim
erit super nos. et erimus nos quoque sicut omnes
gentes. et iudicabit nos rex nr. et egredie
tur ante nos et pugnabit bella nra pro nob.
Et audiuit samuel omnia uerba populi. et
locutus est ea in auribus dni. Dixit autem dns
ad samuelem. Audi uocem eorum. et consti
tue super eos regem. Et ait samuel ad uiros
isrl. Vadat unusquisque in ciuitatem suam.

Et erat uir de beniamin ·IX·
nomine cis. filius abiel. filii seor. filii be
chor. filii aphia. filii uiri gemini. fortis robore.
Et erat ei filius uocabulo saul electus et bonus.
et non erat uir de filiis isrl melior illo. Ab hu
mero et sursum eminebat super omnem pplm.
Perierant autem asine cis patris saul. Et dixit
cis ad saul filium suum. Tolle tecum unum de pue
ris. et consurgens uade et quere asinas. Qui
cum transissent per montem effraim. et per terram
salisa. et non inuenissent. transierunt per ter
ram salim et non erant. sed et per terram gemi
ni et minime repperierunt. Cum autem uenis
sent in terram suph. dixit saul ad puerum suum
qui erat cum eo. Veni et reuertamur. ne forte
dimiserit pater meus asinas. et sollicitus sit
pro nobis. Qui ait. Ecce uir dei est in ciuitate
hac uir nobilis. omne quod loquitur absque
ambiguitate uenit. Nunc ergo eamus illuc.
si forte indicet nobis de uia nra propter quam
uenimus. Dixitque saul ad puerum suum.
Ecce ibimus. Quid feremus ad uirum. Panis
defecit in sitarciis nris. et sportulam non
habemus ut demus homini dei. nec quicquam

[Margin note: Suph [illegible]]

aliud. Rursum puer respondit sauli. et
ait. Ecce inuenta est in manu mea quarta
pars stateris argenti. demus homini dei
ut indicet nob uiam nram. Olim in isrl sic
loquebatur unusquisque uadens consulere
deum. Venite et eamus ad uidentem. Qui enim
propheta dicitur hodie. uocabatur olim uidens.
Et dixit saul ad puerum suum. Optimus sermo
tuus. ueni eamus. Et ierunt in ciuitatem.
in qua erat uir dei. Cumque ascenderent cli
uum ciuitatis. inuenerunt puellas egre
dientes ad hauriendam aquam. et dixerunt
eis. Num hic est uidens. Que responden
tes dixerunt illis. Hic est. Ecce ante te; festi
na nunc. hodie enim uenit in ciuitatem.
quia sacrificium est hodie populi in excelso.
Ingredientes urbem. statim inuenietis eum
antequam ascendat excelsum ad uescendum.
Neque enim comesturus est popls donec
ille ueniat. quia ipse benedicit hostie. et
postea comedunt qui uocati sunt. Nunc ergo
conscendite. quia hodie repperietis eum.
Et ascenderunt in ciuitatem.

[Margin note: Sacrificium uocatur prandium quod parauerat samuel [illegible]]

Cumque illi ambularent in medio urbis.
apparuit samuel egrediens obuiam eis
ut ascenderet in excelsum. Dns autem re
uelauerat auriculam samuelis ante unam diem
quam ueniret saul dicens. Hac ipsa que
nunc est hora cras mittam ad te uirum de ter
ra beniamin. et unges eum ducem super pplm meum isrl.
et saluabit pplm meum de manu philistinorum. quia re
spexi pplm meum. uenit enim clamor eorum ad me. Cumque
aspexisset samuel saulem. dns ait ei. Ecce uir quem dixe
ram tibi. Iste dominabitur pplo meo. Accessit autem saul ad sa
muelem in medio porte. et ait. Indica oro
michi. ubi est domus uidentis. Et respon
dit samuel sauli dicens. Ego sum uidens.
Ascende ante me in excelsum ut comedas me
cum hodie. et dimittam te mane. et omnia
que sunt in corde tuo indicabo tibi. Et de asi

[Margin note: [illegible]]

nis quas perdidisti nudius tertius ne sollicitus
sis, quia inventae sunt. Et cuius erunt optima
quaeque Israel? Nonne tibi et domui patris
tui? Respondens autem Saul et ait: Numquid
non filius Iemini ego sum de minima
tribu Israel, et cognatio mea novissima inter
omnes familias de tribu Beniamin? Quare
ergo locutus es mihi sermonem istum?
Assumens itaque Samuel Saulem et puerum
eius introduxit eos in triclinium, et dedit
eis locum in capite eorum qui fuerant in-
vitati. Erant enim quasi triginta viri. Dix-
itque Samuel coquo: Da partem quam dedi
tibi, et praecepi ut reponeres seorsum apud te. Le-
vavit autem cocus armum, et posuit ante
Saul. Dixitque Samuel: Ecce quod remansit,
pone ante te et comede, quia de industria
servatum est tibi quando populum vocavi.
Et comedit Saul cum Samuele in die illa,
et descenderunt de excelso in oppidum; et
locutus est cum Saule in solario.

Cumque mane
surrexissent, et iam dilucesceret, vocavit Sa-
muel Saul in solarium dicens: Surge ut di-
mittam te. Et surrexit Saul. Egressique sunt
ambo, ipse videlicet et Samuel. Cumque de-
scenderent in extrema parte civitatis, Samu-
el dixit ad Saul: Dic puero ut antecedat nos
X et transeat, tu autem subsiste paulisper
ut indicem tibi verbum Domini. Tulit autem
Samuel lenticulam olei et effudit super caput
eius, et deosculatus eum ait: Ecce unxit
te Dominus super hereditatem suam in principem,
et liberabis populum eius de manu inimi-
corum suorum qui in circuitu sunt. Et hoc
tibi signum quia unxit te Dominus in principem.
Cum abieris hodie a me, invenies duos
viros iuxta sepulchrum Rachel in finibus
Beniamin in meridie, dicentque tibi: Inventae
sunt asinae ad quas ieras perquirendas, et intermissis pater tuus asinis sollicitus est pro vobis
et dicit: Quid faciam de filio meo? Cumque abi-
eris inde et ultra transieris et veneris ad quer-
cum Thabor, invenient te ibi tres viri ascen-
dentes ad Deum in Bethel, unus portans tres
hedos, et alius tres tortas panis, et alius por-
tans lagenam vini. Cumque te salutaverint,
dabunt tibi duos panes, et accipies de manu
eorum. Post haec venies in collem Domini, ubi est
statio Philistinorum. Et cum ingressus fueris
ibi urbem, obvium habebis gregem prophetarum
descendentium de excelso, et ante eos psalte-
rium et tympanum et tibiam et citharam,
ipsos quoque prophetantes. Et insiliet in te spiritus
Domini, et prophetabis cum eis, et mutaberis in virum
alium. Quando ergo evenerint signa haec omnia
tibi, fac quaecumque invenerit manus tua, quia
Dominus tecum est. Et descendes ante me in Galga-
la; ego quippe descendam ad te ut offeras ob-
lationem et immoles victimas pacificas.
Septem diebus expectabis donec veniam ad te,
et ostendam tibi quid facias. Itaque cum aver-
tisset humerum suum ut abiret a Samuele,
immutavit ei Dominus cor aliud, et venerunt
omnia signa haec in die illa. Veneruntque ad
praedictum collem, et ecce cuneus prophetarum ob-
viam ei. Et insiluit super eum spiritus Dei, et pro-
phetavit in medio eorum. Videntes autem omnes
qui noverant eum heri et nudius tertius quod
esset cum prophetis et prophetaret, dixerunt ad invi-
cem: Quaenam res accidit filio Cis? Num et Sa-
ul inter prophetas? Responditque alius ad alte-
rum dicens: Et quis pater eius? Propterea ver-
sum est in proverbium: Num et Saul inter prophetas?
Cessavit autem prophetare et venit ad excelsum.
Dixitque patruus Saul ad eum et ad puerum eius:
Quo abistis? Qui responderunt: Quaerere asi-
nas. Quas cum non repperissemus, veni-
mus ad Samuelem. Et dixit ei patruus suus:
Indica mihi quid dixerit tibi Samuel. Et ait

saul ad patruum suum. Indicauit nobis quia
inuente essent asine. De sermone autem regni
non indicauit ei quem locutus ei fuerat sa
muel. Et conuocauit samuel populum in mas
pha. et ait ad filios israel. Hec dicit dominus deus israel.
Ego eduxi israel de egipto. et erui uos de
manu egiptiorum. et de manu omnium re
gum qui affligebant uos. Vos autem hodie
proiecistis deum uestrum. qui solus saluauit
uos de uniuersis malis et tribulationibus uestris.
et dixistis. Nequaquam. sed regem constitue
super nos. Nunc autem state coram domino per tribus
uestras et familias. Et applicuit samuel omnes
tribus israel coram domino. et cecidit sors tribus
beniamin. Et applicuit tribum beniamin
per cognationes suas. et cecidit cognatio me
tri. et peruenit usque ad saul filium cis. Que
sierunt ergo eum. et non est inuentus. Et con
suluerunt post hec dominum. utrum nam uen
turus esset illuc. Responditque dominus. Ecce ab
sconditus est domi. Cucurrerunt itaque et tu
lerunt eum inde. Stetitque in medio populi.
et altior fuit uniuerso populo ab humero et
sursum. Et ait samuel ad omnem populum.
Certe uidetis quem elegit dominus. quoniam non sit
similis illi in omni populo. Et clamauit
cunctus populus et ait. Viuat rex. Locutus
est autem samuel ad populum legem regni.
et scripsit in libro. et reposuit coram domino. Et
dimisit samuel omnem populum singulos
in domum suam. Sed et saul abiit in domum
suam in gabaath. Et abiit cum eo pars exer
citus. quorum tetigerat deus corda. Filii uero
belial dixerunt. Num saluare nos poterit iste.
Et despexerunt eum. et non attulerunt ei
munera. Ille uero dissimulabat se audire. xi.
Ascendit ergo naas ammanites. et pugnare
cepit aduersus iabes galaad. Dixerunt
que omnes uiri iabes ad naas. Habeto nos fe
deratos. et seruiemus tibi. Et respondit ad

eos naas ammanites. In hoc feriam uobiscum
fedus. ut eruam omnium uestrum oculos dextros.
ponamque uos obprobrium in uniuerso israel.
Et dixerunt ad eum seniores iabes. Conce
de nobis septem dies ut mittamus nuncios
in uniuersos terminos israel. et si non fuerit
qui defendat nos egrediemur ad te. Vene
runt ergo nuncii in gabaath saulis. et locuti
sunt uerba audiente populo. Et leuauit
omnis populus uocem suam et fleuit. Et
ecce saul ueniebat sequens boues de agro.
et ait. Quid habet populus quod plorat.
Et narrauerunt ei uerba uirorum iabes. Et insi
liuit spiritus domini in saul cum audisset uerba hec.
et iratus est furor eius nimis. Et assumens
utrumque bouem concidit in frusta. misit
que in omnes terminos israel per manus nunci
orum dicens. Quicumque non exierit secutusque
fuerit saul et samuel. sic fiet bobus eius. In
uasit ergo timor domini populum. et egressi
sunt quasi uir unus. et recensuit eos in be
zech. Fueruntque filiorum israel trecenta milia.
uirorum autem iuda. xxx. milia. Et dixerunt
nunciis qui uenerant. Sic dicetis uiris qui
sunt in iabes galaad. Cras erit uobis salus.
cum incaluerit sol. Venerunt ergo nuncii et
annunciauerunt uiris iabes. Qui letati sunt.
et dixerunt. Mane exibimus ad uos. et facie
tis nobis omnia que placuerint uobis.
Et factum est cum uenisset dies crastinus.
constituit saul populum in tres partes.
et ingressus est media castra in uigilia matuti
na. et percussit ammon usque dum incalesceret
dies. Reliqui autem dispersi sunt. ita ut non
relinquerentur ex eis duo pariter. Et ait po
pulus ad samuelem. Quis est iste qui dixit
saul non regnabit super nos. Date uiros. et
interficiemus eos. Et ait saul. Non occide
tur quisquam in die hac. quia hodie fecit
dominus salutem in israel. Dixit autem samuel

ad populum. Venite et eamus in galgala:
et innouemus ibi regnū. Et perrexit omis
populus in galgala. et fecerunt ibi regem
saul coram dn̄o in galgala. Et immolauert
ibi uictimas pacificas coram dn̄o. et letat
ē ibi saul   et cuncti uiri israel
xii. nimis. Dixit autem samuel ad uniuūsū isrl.
Ecce audiui uocem urām iuxta omnia que
locuti estis ad me. et constitui sup uos regē.
et nunc rex graditur ante uos. Ego autem
senui. et incanui; Porro filij mei uobcū st.
Itaq; conuersatus sum corā uob ab adolescentia
mea usq; in diem hanc. ecce presto sum.
Loquimini de me coram dn̄o et corā xp̄o
eius. utrum bouem cuiusquam tulerim
an asinum. si quempiam calumpniatus
sum. si oppressi aliquem. si de manu cu
iusquam munus accepi. et contempnam
illud hodie restituamq; uobis. Et dixerunt.
Non es calumpniatus nos neq; oppressisti.
neq; tulisti de manu alicuius quippiā. Dix
q; ad eos. Testis est dn̄s aduersum uos. et te
stis xp̄c eius in die hac. quia non inueneri
tis in manu mea quippiam. Et dixerunt.
Testis. Et ait samuel ad poplm̄. Dn̄s qui
fecit moysen et aaron. et eduxit patres nr̄os
de terra egipti. Nunc g̃ state et iudicio con
tendam aduersū uos coram dn̄o de omnib;
misericordijs dn̄i. quas fecit uobcum et cum pa
trib; uris. quomodo ingressus est iacob
in egiptum. et clamauerunt patres urī ad
dnm̄. Et misit dn̄s moysen et aaron. et e
duxit patres ur̄os ex egipto. et collocauit
eos in loco hoc. Qui obliti sunt dn̄i dei sui
et tradidit eos in manus sysare magistri
militie asor. et in manus philistinorum et
in manu regis moab. et pugnauerunt aduersū eos. Postea
autē clamauerunt ad dnm̄. et dixerunt. Peccauimus. quia dereli
quimus dnm̄. et seruiuimus baalim et astaroth. Nunc ergo erue
nos de manu inimicorum nr̄orum. et seruiemus tibi. Et mi
sit dominus ierobaal et bedan. et

barach. et iepthan. et samuel. et eruit uos
de manu inimicorum urōrum p circuitum.
et habitastis confidenter. Videntes autem
quod naas rex filiorum ammon uenisset
aduersum uos. dixistis michi. Nequaquā. sed
rex imperabit nobis. cum dn̄s ds̄ ur̄ regna
ret in uobis. Nunc g̃ presto ē rex ur̄. quem ele
gistis et petistis. Ecce dedit dn̄s uobis regē.
Si timueritis dnm̄ et seruieritis ei et audie
ritis uocem eius. et nō exasperaueritis os
dn̄i. eritis uos et rex qui imperat uobis se
quentes dnm̄ dm̄ urm̄. Si autem non au
dieritis uocem dn̄i sed exasperaueritis sermo
nem eius. erit manus dn̄i sup uos et super
patres ur̄os. Sed et nunc state et uidete rem
istam grandem. quam facturus ē dn̄s in
conspectu ur̄o. Numquid non messis triti
ci est hodie. Inuocabo dnm̄ et dabit uoces
et pluuias. et scietis et uidebitis quia gran
de malum feceritis uobis in conspectu dn̄i
petentes sup uos regem. Et clamauit samu
el ad dnm̄. et dedit dn̄s uoces et pluuias in
die illa. Et timuit omnis popls̄ nimis dnm̄.
et samuel. Dixitq; uniuersus popls̄ ad samue
lem. Ora p seruis tuis ad dnm̄ deum tuum.
ut non moriamur. Addidimus enim uniuersis
peccatis nr̄is malum. ut peteremus nobis
regem. Dixit autem ad poplm̄ samuel. Noli
te timere. Vos fecistis uniuersum malū hoc.
Veruntamē nolite recedere a tergo dn̄i. sed ser
uite dn̄o in omni corde ur̄o. et nolite declina
re post uana que non pderunt uob. neq; eru
ent uos. quia uana sunt. et non de
relinquet dn̄s populum suum propter no
men suum magnū. quia iurauit
dominus facere sibi uos populū. Absit
autem a me hoc peccatum in dn̄o. ut cess
sem orare p uobis. et docebo uos uiā bonam
et rectam. Igitur timete dnm̄. et seruite ei
in ueritate et ex toto corde ur̄o. Vidistis enī

magnifica que in uobis gesserit. Quod si per
seueraueritis in malicia: et uos et rex uester pa
riter peribitis. xiii.
Filius unius anni erat saul cum regnare
cepisset: duobus autem annis regnauit
sup isrl. Et elegit sibi saul tria milia de isrl:
et erant cum saule duo milia in mach mas.
et in monte bethel. Mille autem cum ionatha
in gabaath beniamin. Porro ceterum
populum remisit unumquemque in taber
nacula sua. Et percussit ionatha stationem
philistinorum: que erat in gabaa. Quod cum
audissent philistiim: saul cecinit bucina in
omni terra dicens. Audiant hebrei. Et
uniuersus isrl audiuit huiuscemodi famam.
Percussit saul stationem philistinorum: et erexit
se isrl aduersus philistiim. Clamauit ergo populus
post saul in galgala. Et philistiim congrega
ti sunt ad preliandum contra isrl: xxx. milia
curruum. et sex milia equitum: et reliquum
uulgus sicut harena que est in litore maris
plurima. Et ascendentes castra metati sunt
in mach mas: ad orientem bethauen. Quod
cum uidissent uiri isrl se in arto positos: af
flictus enim erat populus: absconderunt se
in speluncis et in abditis: in petris quoque et
in antris et in cisternis. Hebrei autem tran
sierunt iordanem: terram gad et galaad. Cumque
adhuc esset saul in galgala: uniuersus populus
perterritus est qui sequebatur eum. Et expecta
uit septem diebus iuxta placitum samuelis:
et non uenit samuel in galgala. Dilapsus
que est populus ab eo. Ait ergo saul. Afferte michi ho
locausta et pacifica. Et obtulit holocaustum.
Cumque complesset offerens holocaustum:
ecce samuel ueniebat. Et egressus est saul ob
uiam ei: ut salutaret eum. Locutusque est ad
eum samuel. Quid fecisti? Respondit saul.
Quia uidi quod dilaberetur populus a me. et tu
non uenires iuxta placitos dies: porro phili
stiim congregati sunt in machmas: dixi.
Nunc descendent philistiim ad me in galga
la: et faciem domini non placaui. Necessitate co
pulsus: obtuli holocaustum. Dixitque samu
el ad saul. Stulte egisti: nec custodisti man
data domini dei tui que precepit tibi. Quod
si non fecisses: iam nunc preparasset dominus reg
num tuum. usque in sempiternum sup isrl.
sed nequaquam regnum tuum ultra consur
get. Quesiuit dominus sibi uirum iuxta cor suum:
et precepit ei dominus ut esset dux sup populum
suum: eo quod non seruaueris que precepe
rat dominus. Surrexit autem samuel: et ascen
dit de galgalis in gabaad beniamin. Et
recensuit saul populum qui inuenti fuerant
cum eo quasi sexcentos uiros: et saul et iona
than filius eius. et populus qui inuentus
fuerat cum eis erat in gabaa beniamin.
Porro philistiim consederant in mach mas.
Et egressi sunt ad preliandum de castris phili
stiim tres cunei. Unus cuneus pergebat con
tra uiam effram ad terram saul: porro alius
ingrediebatur per uiam bethoron. Tertius
autem uerterat se ad iter termini imminen
tis uallis seboim contra desertum. Porro
faber ferrarius non inueniebatur in omni
terra isrl. Cauerant enim philistiim: ne for
te facerent hebrei gladium aut lanceam.
Descendebat ergo omnis isrl ad philistiim ut ex
acueret unusquisque uomerem suum aut
ligonem. et securim et sarculum. Retunse
itaque erant acies uomerum et ligonum. et
tridentium. et securium: usque ad stimulum
corrigendum. Cumque uenisset dies prelii:
non est inuentus ensis et lancea in manu
totius populi qui erat cum saul et ionathan:
excepto saul et ionatha filio eius. Egressa
est autem statio philistiim ut transcenderet
in machmas. xiiii.
Et accidit quadam die ut diceret ionathas

filius saul ad adolescentem armigerū suū.
Veni et transeamus ad stationem philisti
im. que est trans locum illum. Patri autē
suo hoc ipsum non indicauit. Porro saul
morabatur in extrema parte gabaa. sub
malogranato que erat in agron. Et
erat populus cum eo quasi sexcentorū uirorū.
et achias filius achitob fr̄is ichaboth filii
phinees qui ortus fuerat ex hely sacerdote
dn̄i in sylo. portabat ephod. Sed et populus
ignorabat quo isset ionathan. Erant autē
inter ascensus per quos nitebatur ionathan
transire ad stationem philistinorum emi
nentes petre ex utraque parte. et quasi in
modum dentium scopuli hinc inde prerup
ti. nomen uni boses. et nomen alteri sene.
Vnus scopulus prominens ad aquilonē
ex aduerso machmas. et alter ad meridiē
contra gabaa. Dixit autem ionathan ad
adolescentem armigerum suum. Veni
transeamus ad stationem incircumcisorū
horum. si forte faciat dn̄s pro nobis. quia nō
ē dn̄o difficile saluare in multitudine uel
in paucis. Dixitque ei armiger suus. Fac
omnia que placent animo tuo. perge quo
cupis. ero tecum quocumque uolueris. Et
ait ionathan. Ecce nos transibimus ad ui
ros istos. Cumque apparuerimus eis. si taliter
locuti fuerint ad nos. manete donec ueni
amus ad uos. stemus in loco nr̄o. nec ascen
damus ad eos. Si autem dixerint ascendi
te ad nos. ascendamus. quia tradidit eos
dominus in manibus nr̄is. Hoc erit nob
signum. Apparuit ergo uterque stationi phili
stinorum. Dixeruntque philistiim. En hebrei
egrediuntur de cauernis in quibus abscondi
ti fuerant. Et locuti sunt uiri de statione
ad ionatham et ad armigerum suū. Dixe
runtque. Ascendite ad nos. et ostendemus
uobis rem. Et ait ionathan ad armigerū
suū. Ascendamus. sequere me. Tradidit enī
eos dn̄s in manus isrl̄. Ascendit autē ionathan
reptans manibus et pedibus. et armiger
eius post eum. Itaque alii cadebant ante iona
than. alios armiger eius interficiebat sequēs
eum. Et facta est plaga prima quam percussit
ionathas et armiger eius. quasi uiginti ui
rorum in media parte iugeri quam par boū
in die arare consueuit. Et factum est miraclm̄
in castris per agros. Sed et omnis popl̄s statio
nis eorum qui ierāt ad predandum obstupuit.
et conturbata est terra. Et accidit quasi
miraclm̄ a deo. Et respexerunt speculatores
saul qui erant in gabaa beniamin. et ecce
multitudo prostrata. huc illucque diffugiens.
Et ait saul poplo qui erat cum eo. Requirite
et uidete. quis abierit ex nobis. Cumque requi
sissent. repertum est non adesse ionathan et ar
migerum eius. Et ait saul ad achiam. Appli
ca archam dn̄i. Erat autem ibi archa dei in
die illa cum filiis isrl̄. Cumque loqueretur sa
ul ad sacerdotem. tumultus magnus exortus ē
in castris philistinorū. crescebatque paulatim
et clarius reboabat. Et ait saul ad sacerdotē.
Contrahe manum tuam. Conclamauit ergo saul
et omnis popl̄s qui erat cum eo. et uenerūt
usque ad locum certaminis. Et ecce uersus
fuerat gladius uniuscuiusque ad proximum
suum. et cedes magna nimis. Sed et hebrei
qui fuerant cum philistiim heri et nudius
tercius. ascenderantque cum eis in castris. re
uersi sunt ut essent cum isrl̄. qui erant cum
saul et ionathan. Omnes quoque isrl̄ite qui
se absconderant in monte effraim. audien
tes quod fugissent philistiim. sociauerunt
se cum suis in prelio. Et saluauit dn̄s in die
illa isrl̄. Pugna autem peruenit usque ad be
thauen. et uir isrl̄ sociatus est sibi in die illa.
Adiurauit autem saul populum dicens.
Maledictus uir qui comederit panē usque ad

uespam donec ulciscar me de inimicis meis.
Et non manducauit uniuersus populus panem.
Omnisque terre uulgus uenit in saltum in
quo erat mel super faciem agri. Ingressus
est itaque populus saltum et apparuit flu
ens mel nullusque applicuit manum suam
ad os suum. Timebat enim populus iuramen
tum. Porro ionathan non audierat cum
adiuraret pater eius populum. extenditque
summitatem uirge quam habebat in ma
nu. et intinxit in fauo mellis. et conuer
tit manum ad os suum. et illuminati sunt
oculi eius. Respondensque unus de populo
ait. Iureiurando constrinxit pater tuus po
pulum dicens. Maledictus qui comederit pa
nem hodie. Defecerat autem populus. Dixitque io
nathan. Turbauit pater meus terram. Vidi
stis ipsi quia illuminati sunt oculi mei eo
quod gustauerim paululum de melle isto.
quanto magis si comedisset populus de pre
da inimicorum suorum quam repperit. nonne
maior facta fuisset plaga philistiim. Percusse
runt ergo in die illa philisteos a machmis
usque in hailon. Defatigatus autem populus
nimis. et uersus ad predam tulit oues et bo
ues et uitulos. et mactauerunt in terra. et co
meditque populus cum sanguine. Nuncia
uerunt autem saul dicentes quod populus peccasset
domino comedens cum sanguine. Qui ait. Pre
uaricati estis. Voluite ad me iam nunc saxum
grande. Et dixit saul. dispergimini in uulgus
et dicite eis. ut adducat ad me unusquisque bouem
suum et arietem. et occidite super istud et
uescimini. et non peccabitis domino comeden
tes cum sanguine. Adduxit itaque omnis populus
unusquisque bouem in manu sua usque
ad noctem. et occiderunt ibi. Edificauit autem
saul altare domino. tuncque primum cepit edificare
altare domino. Et dixit saul. Irruamus super phi
listiim nocte. et uastemus eos usque dum illu

(interlinear gloss: [illegible])

(marginal gloss: Ve[illegible] qui in[illegible] ibi co pia mell[illegible] saul ar[illegible] hoc [illegible] nis pertic[illegible] abdita [illegible] plures [illegible] super [illegible] ceciderunt. [illegible] ionathas [illegible] quer[illegible] fauum [illegible])

(marginal gloss: Vt hoc qui sanguine comedisse. quia [illegible] animalium [illegible] quando sanguinem [illegible] bello.)

cescat mane. nec relinquamus de eis uirum.
Dixitque populus. Omne quod bonum uidetur
in oculis tuis fac. Et ait sacerdos. Accedamus
huc ad deum. Et consuluit saul dominum dicens.
Num persequar philistiim si trades eos in ma
nus israel. Et non respondit ei in die illa. Dixitque
saul. Applicate huc uniuersos angulos populi.
et scitote et uidete per quem acciderit peccatum
hoc hodie. Viuit dominus saluator israel quia si per io
nathan filium meum factum est hoc. absque re
tractatione morietur. Ad quod nullus contradi
xit ei de omni populo. Et ait ad uniuersum israel.
Separamini uos in partem unam. et ego cum
ionatha filio meo ero in parte altera. Respon
ditque populus ad saul. Quod bonum uidetur
in oculis tuis fac. Et dixit saul ad dominum.
Domine deus israhel. da indicium.
Et deprehensus est ionathas
et saul. populus autem exiuit. Et ait saul.
Mittite sortem inter me et inter ionathan fili
um meum. Et captus est ionathas. Dixit
autem saul ad ionathan. Indica michi quid
feceris. Et indicauit ionathan et ait. Gu
stans gustaui in summitate uirge que
erat in manu mea paululum mellis. et ec
ce ego morior. Et ait saul. Hec faciat michi
deus et hec addat. quia morte morieris iona
tha. Dixitque populus ad saul. Ergo ne io
nathas morietur. qui fecit salutem hanc
magnam in israel. Hoc nefas est. Viuit dominus
si ceciderit capillus de capite eius in terram.
quia cum deo operatus est hodie. Liberauit
ergo populus ionathan ut non moreretur. Reces
sitque saul. nec persecutus est philistiim. Por
ro philistiim abierunt in loca sua. At saul
confirmato regno super israel. pugnabat per
circuitum aduersum omnes inimicos. con
tra moab et filios ammon et edom et re
ges suba et philisteos. et quocumque se uer
terat superabat. Congregatoque exercitu percus

sit amalech: et eruit isrl' de manu uastato
rum eius. Fuerunt autē filij saul ionathan
et iesui. et melchisua. Nomina duarum fi
liarum eius. nomen primogenite merob:
et nomen minoris michol. Et nomen uxoris
saul achinoen filia achimaas: et nomen prīnci
pis militie eius abner filius ner patruelis
saul. Porro cis fuerat pater saul: et ner pater
abner filius abihel. Erat autem bellū potens
aduersum philisteos omnib; dieb; saul. Nam
quemcumq; uiderat saul uirum fortem et
xv. aptum ad prelium: sociabat eum sibi. Et dix
samuel ad saul. Me misit dns ut ungerem
te regem sup poplm eius isrl'. Nunc ergo
audi uocem dnī. Hec dicit dns exercituum.
Recensui quecumq; fecit amalech isrl'i: qm
restitit ei in uia cum ascenderet de egipto.
Nunc g uade et percute amalech: et demolire
uniuersa eius. Non parcas ei: sed interfice a
uiro usq; ad mulierem. et a paruulo usq;
ad lactentem. bouem et ouem. camelum et
asinum. Precepit itaq; saul populo: et re
censuit eos quasi agnos ducenta milia
peditum. et decem milia uirorum iuda.
Cumq; uenisset saul usq; ad ciuitatem a
malech: tetendit insidias in torrente. Dixitq;
saul cineo. Abite recedite atq; discedite ab ama
lech: ne forte inuoluam te cum eo. Tu enim
fecisti misericordiam cum omnib; filijs isrl': cū
ascenderent de egipto. Et recessit cineus de
medio amalech. Percussitq; saul amalech ab
euila donec uenias assur: que ē e regione e
gipti. Et apphendit agag regem amalech
uiuū: omne autē uulgus interfecit in ore gla
dij. Et pepcit saul et populus agag et opti
mis gregibus ouium et armentorum. et uestib;
et arietib; et uniuersis que pulchra erant:
nec uoluerunt disperdere ea. Quicquid u° ui
le fuerat et reprobum: hoc demoliti sunt.
Factum ē autem ūbum dnī

ad samuelem dicens. Penitet me quod consti
tuerim saul regem: quia dereliquit me
et uerba mea ope non impleuit. Contrista
tusq; est samuel: et clamauit ad dnm tota
nocte. Cumq; de nocte surrexisset samuel ue
niret ad saul mane: nunciatum ē samueli eo qđ
uenisset saul in carmelum: et erexisset ibi
fornicem triumphalem: et reuersus transis
set descendissetq; ī galgala. Venit g samuel
ad saul: et dixit ei saul. Benedictus tu dno:
impleui ūbum dnī. Dixitq; samuel. Et que
est hec uox gregum que resonat in auribus
meis. et armentorum quam ego audio:
Et ait saul. De amalech adduxerunt ea. Pep
cit enim populus melioribus ouib; et armentis:
ut immolarentur dno deo tuo: reliqua u° occidi
mus. Ait autem samuel ad saul. Sine me et
indicabo tibi que locutus sit dns ad me no
cte. Dixitq; ei. Loquere. Et ait samuel. Nonne
cum paruulus esses in oculis tuis: caput in tri
bubus isrl' factus es: Unxitq; te dns in regē
sup isrl': et misit te dns in uia et ait. Vade et
interfice peccatores amalech: et pugnabis con
tra eos usq; ad internitionem eorum. Quare
g non audisti uocem dnī: sed uersus ad pdā es:
et fecisti malum in oculis dnī. Et ait saul ad sa
muelem. Immo audiui uocē dnī. et ambulaui
in uia p quam misit me dns: et adduxi agag
regem amalech. et amalech interfeci. Tulit aut
populus de pda oues et boues primicias eorū
que cesa sunt: ut immolaret dno deo suo in
galgalis.
Et ait samuel. Numquid uult dns holocau
stum et uictimas: et non potius ut obedi
atur uoci dnī: Melior ē enim obedientia quā
uictime: et auscultare magis quam offerre
adipem arietum: qm quasi peccatum ario
landi est repugnare: et quasi scelus ydolatrie
nolle acquiescere. Pro eo g quod abiecisti ser
monem dnī: abiecit te dns ne sis rex. Dixitq;

saul ad samuelem. Peccaui quia preuaricatus
sum sermonem domini et uerba tua: timens po
pulum et obediens uoci eorum. Sed nunc porta
queso peccatum meum: et reuertere mecum
ut adorem dominum. Et ait samuel ad saul. Non
reuertar tecum: quia proiecisti sermonem domini:
et proiecit te dominus ne sis rex super israhel. Et conuersus
est samuel ut abiret. Ille autem apprehendit
summitatem pallii eius: que scissa est. Et ait
samuel. Scidit dominus regnum israhel a te hodie:
et tradidit illud proximo tuo meliori te. Porro
triumphator in israhel non parcet: et penitudine
non flectetur. Neque enim homo est ut agat
penitentiam. At ille ait. Peccaui: sed nunc
honora me coram senioribus populi mei
et coram israhel et reuertere mecum ut adorem
dominum deum tuum. Reuersus ergo samuel se
cutus est saulem, Et adorauit saul dominum. Dix
itque samuel. Adducite ad me agag regem a
malech. Et oblatus est ei agag pinguissimus.
Et dixit agag. Siccine separat amara mors:
Et ait samuel. Sicut fecit absque liberis mu
lieres gladius tuus: sic absque liberis erit inter
mulieres mater tua. Et in frusta concidit
eum samuel coram domino in galgalis. Abiit au
tem samuel in ramatha: saul uero ascendit in
domum suam in gabaath. Et non uidit ul
tra samuel saul: usque ad diem mortis sue. Ue
runtamen lugebat samuel saul: quoniam dominum
penitebat quod constituisset regem saul super
israhel.

XVI.

Dixitque dominus ad samuelem.
Usquequo tu luges saul. cum ego proiece
rim eum ne regnet super israhel: Imple cornu
tuum oleo: et ueni ut mittam te ad ysai bethle
emitem. Prouidi enim in filiis eius michi re
gem. Et ait samuel. Quomodo uadam: Au
diet enim saul et interficiet me. Et ait dominus.
Uitulum de armento tolles in manu tua et
dices. Ad immolandum domino ueni. Et uocabis
ysai ad uictimam: et ego ostendam tibi quid
facias: et unges quemcumque monstrauero tibi.
Fecit ergo samuel sicut locutus est ei dominus.
Uenitque in bethleem, Et ammirati sunt seni
ores ciuitatis: occurrentes ei. Dixeruntque:
Pacificus ne ingressus tuus: Et ait. Pa
cificus. Ad immolandum domino ueni. Sanctifica
mini: et uenite mecum ut immolem. Sancti
ficauit ergo ysai et filios eius: et uocauit eos
ad sacrificium. Cumque ingressi essent: uidit
heliab et ait. Num coram domino est christus eius:
Et dixit dominus ad samuel. Ne respicias uultum
eius neque altitudinem stature eius: quoniam abie
ci eum nec iuxta intuitum hominis iudico.
Homo enim uidet ea que parent: dominus autem
intuetur cor. Et uocauit ysai aminadab et
adduxit eum coram samuel. Qui dixit. Nec
hunc elegit dominus. Adduxit autem ysai samma.
De quo ait. Etiam hunc non elegit dominus. Ad
duxit itaque ysai septem filios suos coram
samuel. Et ait samuel ad ysai. Non elegit
dominus ex istis. Dixitque samuel ad ysai. Numquid
iam completi sunt filii: Qui respondit. Ad
huc reliquus est paruulus: et pascit oues.
Et ait samuel ad ysai. Mitte et adduc eum.
Nec enim discumbemus: prius quam ille
huc ueniat. Misit ergo et adduxit eum. Erat
autem rufus et pulcher aspectu: decoraque fa
cie. Et ait dominus. Surge et unge eum, Ipse est
enim. Tulit ergo samuel cornu olei: et unxit
eum in medio fratrum suorum. Et directus est
spiritus domini in dauid a die illa et in reliquum.
Surgensque samuel abiit in ramatha. Spiritus
autem domini recessit a saul: et exagitabat eum
spiritus nequam a domino. Dixeruntque serui saul
ad eum. Ecce spiritus domini malus exagitat te.
Iubeat dominus noster: et serui tui qui coram
te sunt querent hominem scientem
psallere cythara: ut quando arripuerit te
spiritus dei malus: psallat manu sua et leuius
feras. Et ait saul ad seruos suos. Prouide

Quasi di cat. Quasi que separa uerat a me amarissime se parat me ab hominibus.

Non ui dit subaudi ut habe ret regno.

Timebant bethlemite ne pro aliquam correctionem ... ne offensi regis fugati ... audierat ... tempore.

Tradunt physici quod armonia ... hominem reddit ... melancholia ... quod ... in potestate ... mali.

te michi aliquem bene psallentem: et addu
cite eum ad me. Et respondens unus de
pueris ait. Ecce uidi filium ysai bethlee
mitem scientem psallere et fortissimum ro
bore: et uirum bellicosum et prudentem
in uerbis et uirum pulchrum: et dominus est
cum eo. Misit ergo saul nuncios ad ysai di
cens. Mitte ad me dauid filium tuum: qui
est in pascuis. Tulit itaque ysai asinum ple
num panibus. et lagenam uini et hedum
de capris unum: et misit per manum dauid
filii sui sauli. Et uenit dauid ad saul et
stetit coram eo. At ille dilexit eum nimis:
et factus est eius armiger. Misitque saul
ad ysai dicens. Stet dauid in conspectu meo:
inuenit enim gratiam in oculis meis. Igitur
quandocumque spiritus dei malus arripiebat sa
ul: tollebat dauid citharam et percutiebat
manu sua: et refocillabatur et leuius ha
bebat: recedebat enim ab eo spiritus malus.

Congregantes uero philistiim XVII.
agmina sua in prelium. conuenerunt
in socoth iude: et castrametati sunt inter
socoth et azeca in finibus domin . Por
ro saul et uiri israel congregati uenerunt in
ualle therebinthi: et direxerunt aciem ad
pugnandum contra philistiim. Et philistei
stabant super montem ex hac parte. et israel
stabat super montem ex altera parte: et ual
lis media erat inter eos. Et egressus est uir spu
rius de castris philistinorum nomine goliath
de geth. altitudinis sex cubitorum et palmo:
et cassis erea super caput eius: et lorica ha
mata induebatur. Porro pondus lorice
eius quinque milia siclorum eris: et ocreas
ereas habebat in cruribus: et clipeus ere
us tegebat humeros eius. hastile autem
haste eius erat quasi liciatorium texentium:
ipsum autem ferrum haste eius: sexcen
tos siclos habebat ferri: et armiger eius

antecedebat eum. Stansque clamabat ad
uersus phalangas israel: et dicebat eis. Qua
re uenistis parati ad prelium: Numquid
ego non sum philisteus: et uos serui saul:
Eligite ex uobis uirum: et descendat ad sin
gulare certamen. Si quiuerit pugnare me
cum et percusserit me: erimus uobis serui.
Si autem ego preualuero et percussero eum:
uos serui eritis et seruietis nobis. Et aie
bat philisteus. Ego exprobraui agminibus
israelis hodie. date michi uirum: et ineat
mecum singulare certamen. Audiens autem
saul et omnes uiri israel sermones philistei
huiuscemodi: stupebant et metuebant
nimis. Dauid autem erat filius uiri effratei.
de quo supradictum est de bethleem iuda.
cui nomen erat ysai qui habebat octo fi
lios: et erat in diebus saul senex et grande
uus inter uiros. Abierunt autem tres filii
eius post saul maiores in prelium. Et nomi
na trium filiorum eius qui perrexerant ad bellum.
heliab primogenitus. et secundus aminadab.
et tercius samma. Dauid autem erat mi
nimus. Tribus autem maioribus secutis
saulem: abiit dauid et reuersus est a saul
ut pasceret gregem patris sui in bethleem.
Procedebat uero philisteus mane et uespere: et stabat
quadraginta diebus. Dixit autem ysai ad dauid filium suum.
Accipe fratribus tuis ephi polente et decem panes istos:
et curre in castra ad fratres tuos. et decem
formellas casei has deferes ad tribunum:
et fratres tuos uisitabis si recte agant: et cum
quibus ordinati sunt disce. Saul autem et illi et omnes
filii israel in ualle therebinthi pugnabant
aduersum philistiim. Surrexit itaque dauid
mane et commendauit gregem custodi:
et onustus abiit sicut preceperat ei ysai. Et
uenit ad locum magala: et ad exercitum
qui egressus ad pugnam uociferat
erat in certamine. Direxerat enim aciem

israel. sed et philistym ex aduerso fuerat prepara
ta. Derelinquens ergo dauid uasa que attulerat
sub manu custodis ad sarcinas. cucurrit ad
locum certaminis. et interrogabat si omnia
recte agerentur erga fratres suos. Cumque adhuc
ille loqueretur eis. apparuit uir ille spurius
ascendens goliad nomine philisteus de geth.
ex castris philistinorum. Et loquente eo hec
eadem uerba. audiuit dauid. Omnes autem
israelite cum uidissent uirum. fugerunt a
facie eius timentes eum ualde. Et dixit u
nusquispiam de israel. Num uidisti uirum
hunc qui ascendit. Ad exprobrandum enim
israel ascendit. Virum ergo qui percusserit eum
ditabit rex diuitiis magnis. et filiam suam
dabit ei. et domum patris eius faciet absque
tributo in israel. Et ait dauid ad uiros qui se
cum stabant dicens. Quid dabitur uiro qui
percusserit philisteum hunc. et tulerit obpro
brium de israel. Quis est enim hic philisteus
incircumcisus. qui exprobrauit acies dei ui
uentis. Referebat autem ei populus eundem
sermonem dicens. Hec dabuntur uiro qui
percusserit eum. Quod cum audisset helyab
frater eius maior. loquente eo cum aliis. iratus
est contra dauid et ait. Quare uenisti. et
quare dereliquisti pauculas oues illas in
deserto. Ego noui superbiam tuam et nequi
tiam cordis tui. quia ut uideres prelium
descendisti. Et dixit dauid. Quid feci. Num
quid non uerbum est. Et declinauit paulu
lum ab eo ad alium. dixitque eundem sermo
nem. Et respondit ei populus uerbum sicut prius.
Audita sunt autem uerba que locutus est
dauid. et annunciata in conspectu saul.
Ad quem cum fuisset adductus. locutus
est ei. Non concidat cor cuiusquam in eo.
ego seruus tuus uadam et pugnabo aduer
sus philisteum. Et ait saul ad dauid. Non
uales resistere philisteo isti. nec pugnare ad
uersus eum quia puer es. hic autem uir bellator
ab adolescentia sua. Dixitque dauid ad saul.
Pascebat seruus tuus oues patris sui. et ue
niebat leo uel ursus. tollebatque arietem
de medio gregis. et sequebar eos et percutie
bam. eruebamque de ore eorum. Et illi con
surgebant aduersum me. et apprehendebam
mentum eorum et suffocabam interficie
bamque eos. Nam et leonem et ursum inter
feci ego seruus tuus. Erit ergo et philisteus
hic incircumcisus quasi unus ex eis.
qui ausus est maledicere exercitum dei
uiuentis. Nunc uadam et auferam
obprobrium populi. Et ait dauid.
Dominus qui eruit me de manu leonis et de ma
nu ursi. ipse liberabit me de manu phili
stei huius. Dixit autem saul ad dauid. Va
de. et dominus sit tecum. Et induit saul dauid
uestimentis suis. et posuit galeam eream
super caput eius. et uestiuit eum lorica.
Accinctus ergo dauid gladio eius super uestem
suam. cepit temptare si armatus posset
incedere. Non enim habebat consuetudinem.
Dixitque dauid ad saul. Non possum sic in
cedere. quia nec usum habeo. Et deposuit
ea. et tulit baculum suum quem semper ha
bebat in manibus. et elegit sibi quinque lim
pidissimos lapides de torrente. et misit eos
in peram pastoralem quam habebat secum.
et fundam manu tulit. et processit aduersum
philisteum. Ibat autem philisteus incedens
et appropinquans aduersum dauid. et armi
ger eius ante eum. Cumque inspexisset phi
listeus et uidisset dauid. despexit eum. Erat
enim adolescens rufus. et pulcher aspectu.
Et dixit philisteus ad dauid. Numquid
ego canis sum quod tu uenis ad me cum
baculo. Et maledixit philisteus dauid in
diis suis. Dixitque ad dauid. Veni ad me. et
dabo carnes tuas uolatilibus celi et bestiis

terre. Dixit autem dauid ad philisteum. Tu
uenis ad me cum gladio et hasta et clipeo.
ego autem uenio ad te in nomine domini exer
cituum dei agminum israhel. quibus exprobrasti
hodie. Et dabit te dominus in manu mea et per
cutiam te et auferam caput tuum a te. et
dabo cadauera castrorum philistiim hodie
uolatilibus celi et bestiis terre. ut sciat omnis
terra quia est dominus deus in israhel. et nouerit
uniuersa ecclesia hec quia non in gladio nec in
hasta saluat dominus. Ipsius est enim bellum. et
tradet uos in manus nostras. Cum ergo surrexis
set philisteus et uenisset et appropinqua
ret contra dauid. festinauit dauid et cucur
rit ad pugnam ex aduerso philistei. Et mi
sit manum suam in peram. tulitque unum
lapidem et funda iecit. et percussit philisteum
in fronte et infixus est lapis in fronte eius.
et cecidit in faciem suam super terram. Pre
ualuitque dauid aduersum philisteum in funda
et lapide. percussumque philisteum interfecit.
Cumque gladium non haberet in manu da
uid. cucurrit et stetit super philisteum. et tulit
gladium eius et eduxit de uagina sua et in
terfecit eum. precidit que caput eius. Videntes
autem philistiim quod mortuus esset fortissi
mus eorum. fugerunt. Et consurgentes ui
ri israhel et iuda. uociferati sunt. et persecuti sunt
philisteos. usque dum uenirent in uallem. et
usque ad portas accaron. Cecideruntque uulne
rati de philistiim in uia sarim. et usque ad
geth. et usque ad accharon. Et reuertentes fi
lii israhel postquam percusserant philisteos. in
uaserunt castra eorum. Assumens autem
dauid caput philistei attulit illud in ierusalem.
arma uero eius posuit in tabernaculo suo. Eo au
tem tempore quo uiderat saul dauid egre
dientem contra philisteum. ait ad abner
principem militie. De qua stirpe descendit
hic adolescens abner? Dixitque abner. Viuit

anima tua rex si noui. Et ait rex. Interroga tu
cuius filius sit iste puer. Cumque egressus esset
dauid percusso philisteo. tulit eum abner et
introduxit coram saul caput philistei ha
bentem in manu. Et ait ad eum saul. De qua
progenie es o adolescens? Dixitque dauid. Filius
XVIII serui tui ysai bethleemite ego sum. Et factum
est cum complesset loqui ad saul. anima io
nathan colligata est anime dauid. et dilexit
eum ionathan uti animam suam. Tulitque
eum saul in die illa. et non concessit ei ut
reuerteretur in domum patris sui. Inierunt
autem ionathan et dauid fedus. diligebat
enim eum quasi animam suam. Nam et
spoliauit se ionathan tunica qua erat uestitus
et dedit eam dauid. et reliqua uestimenta
sua usque ad gladium suum. et arcum et us
que ad balteum. Egrediebatur quoque dauid
ad omnia ad quecumque misisset eum saul. et pru
denter se agebat. Posuitque eum saul super
uiros belli. et acceptus erat in oculis uniuersi
populi. maximeque in conspectu famulorum
saul. Porro cum reuerteretur percusso phili
steo dauid.
egresse sunt mulieres de uniuersis urbibus
israhel. cantantes chorosque ducentes in occur
sum saul regis in tympanis leticie et sistris.
et precinebant mulieres ludentes atque di
cebant. Percussit saul mille. et dauid decem
milia. Iratus est autem saul nimis. et displi
cuit in oculis eius iste sermo. Dixitque. Dede
runt dauid decem milia. et michi dederunt
mille. Quid ei superest nisi solum regnum?
Non rectis ergo oculis saul aspiciebat dauid.
ex illa die et deinceps.
Post diem autem alteram inuasit spiritus
dei malus saul. et prophetabat in medio
domus sue. Dauid autem psallebat ma
nu sua sicut per singulos dies. tenebatque
saul lanceam. et misit eam putans quod

configere possit dauid cum pariete. Et de
clinauit dauid a facie eius secundo. Et timuit
saul dauid eo quod esset dominus cum eo: et a se re
cessisset. Amouit ergo eum saul a se et fecit
eum tribunum super mille uiros: et egredi
ebatur et intrabat in conspectu populi. In
omnibus quoque uiis suis dauid se prudenter
agebat: et dominus erat cum eo. Vidensitaque saul
quod prudens erat nimis: cepit cauere eum.
Omnis autem israel et iuda diligebat dauid:
ipse enim egrediebatur et ingrediebatur
ante eos. Dixit autem saul ad dauid. Ecce fi
lia mea maior merob ipsam dabo tibi uxorem:
tantummodo esto uir fortis et preliare bel
la domini. Saul autem reputabat dicens. Non
sit manus mea in eo: sed sit super eum manus
philistinorum. Ait autem dauid ad saul.
Quis ego sum aut que est uita mea. aut cog
natio patris mei in israel: ut fiam gener regis.
Factum est autem tempus cum deberet dari merob
filia saul dauid: data est adriel molathithe
uxor. Dilexit autem michol filiam saul alte
ram dauid: et nuntiatum est saul et placuit ei.
Dixitque saul. dabo eam illi ut fiat ei in scan
dalum: et sit super eum manus philistinorum.
Dixit ergo saul ad dauid. In duabus rebus gener
meus eris hodie. Et mandauit saul seruis su
is. Loquimini ad dauid clam me dicentes. Ecce
places regi: et omnes serui eius diligunt te.
Nunc ergo esto gener regis. Et locuti sunt
serui saul in auribus dauid omnia uerba hec.
Et ait dauid. Num parum uobis uidetur esse
generum regis? Ego autem sum uir pauper
et tenuis. Et renuntiauerunt serui sauli di
centes. Huiuscemodi uerba locutus est dauid.
Dixit autem saul. Sic loquimini ad dauid. Non
habet necesse rex sponsalia. nisi tantum cen
tum preputia philistinorum: ut fiat ultio de
inimicis regis. Porro saul cogitabat tradere
dauid in manibus philistinorum. Cumque renun

tiassent saul serui eius uerba dauid que dix
erat: placuit sermo in oculis dauid. ut fi
eret gener regis. Et post dies paucos sur
gens dauid abiit   cum uiris
qui cum eo erant: et percussit de philistiim
ducentis uiris: attulit preputia eorum et an
numerauit ea regi ut esset gener regis. De
dit itaque ei saul michol filiam suam uxorem.
Et uidit saul et intellexit: quia dominus esset
cum dauid. Michol autem filia saul dilige
bat eum: et saul magis cepit timere dauid.
Factusque est saul inimicus dauid cunctis di
ebus. Et egressi sunt principes philistinorum.
A principio autem egressionis eorum pru
dentius se agebat dauid quam omnes ser
ui saul: et celebre factum est nomen eius nimis.
Locutus est autem saul ad ionathan filium suum XIX
et ad omnes seruos suos: ut occiderent da
uid. Porro ionathan filius saul diligebat
dauid ualde. Et indicauit ionathan dauid
dicens. Querit pater meus occidere te; quapp
ropter obserua te queso mane: et manebis clam
et absconderis. Ego autem ingrediens sta
bo iuxta patrem meum in agro ubicumque
fueris: et ego loquar de te ad patrem meum:
et quodcumque uidero nuntiabo tibi. Locutus
est autem ionathan de dauid bona ad saul
patrem suum. Dixitque ad eum. Ne pecces
rex in seruum tuum dauid. quia non pec
cauit tibi: et opera eius bona sunt tibi ualde.
et posuit animam suam in manu sua et
percussit philisteum: et fecit dominus salutem
magnam uniuerso israeli. Vidisti: et letatus
es. Quare ergo peccas in sanguine innocentium:
interficiens dauid qui est absque culpa? Quod
cum audisset saul placatus est uoce ionathe
et iurauit. Viuit dominus quia non occidetur.
Vocauit itaque ionathan dauid: et indicauit
ei omnia uerba hec. Et introduxit ionathan
dauid ad saul: et fuit ante eum sicut heri

et nudius tercius.
Motum autem est rursum bellum. et egres
sus dauid pugnauit aduersum phili
stiym. percussitque eos plaga magna et fu
gerunt a facie eius. Et factus est spiritus dei
malus in saul. Sedebat autem in domo
sua. et tenebat lanceam. Porro dauid psal
lebat manu sua. nisusque est saul confige
re lancea dauid in pariete. Et declinauit
dauid a facie saul. lancea autem casso
uulnere perlata est in pariete. Et dauid fu
git et saluatus est nocte illa. Misit ergo saul
satellites suos in domum dauid ut cu
stodirent eum. et interficeretur mane.
Quod cum annunciasset dauid michol
uxor sua dicens. nisi salueris nocte hac
mane morieris. deposuit eum per fenestram.
Porro ille abiit et aufugit. atque saluatus est.
Tulit autem michol statuam et posuit
eam super lectum. et pellem pilosam capra
rum posuit ad caput eius. et operuit
eam uestimentis. Misitque saul apparitores.
qui raperent dauid. Et responsum est quod
egrotaret. Rursumque misit saul nuncios.
ut uiderent dauid dicens. Afferte eum
ad me in lecto. ut occidatur. Cumque uenis
sent nuncii. inuentum est simulachrum super lectum.
et pellis caprarum ad caput eius. Dixitque sa
ul ad michol. Quare sic illusisti michi.
et dimisisti inimicum meum ut fugeret.
Respondit michol ad saul. Quia ipse lo
cutus est michi. Dimitte me. alioquin inter
ficiam te. Dauid autem fugiens saluatus
est. et uenit ad samuel in ramatha. et nun
ciauit ei omnia que fecit sibi saul. Et abi
erunt ipse et samuel. et morati sunt in
naioth. Nunciatum que est saul a dicentibus. Ecce
dauid in ahioth in rama. Misit ergo saul
lictores ut raperent eum. Qui cum uidissent
cuneum prophetarum uaticinantium. et samuel
stantem super eos. factus est etiam in illis spiritus domini.
et prophetare ceperunt etiam ipsi. Quod cum nun
ciatum esset sauli. misit alios nuncios. Pro
phetauerunt autem et illi. Et rursum saul
misit tercios nuncios. qui et ipsi propheta
uerunt. Abiit autem etiam ipse in ramatha.
et uenit usque ad cisternam magnam que est
in socoth. et interrogauit et dixit. In quo
loco sunt samuel et dauid. Dictumque est ei.
Ecce in naioth sunt in rama. Et abiit
in naioth in rama. Et factus est super eum
spiritus domini. et ambulabat ingrediens et prophetabat.
usque dum ueniret in naioth in rama. Et ex
spoliauit etiam se ipse uestimentis suis. et
prophetauit cum ceteris coram samuel. et ce
cidit nudus tota die illa et nocte. Unde et
exiuit prouerbium. Num et saul inter prophetas.
XX fugit autem dauid de ahioth que est in ra
ma. ueniensque locutus est coram ionathan.
Quid feci. Que est iniquitas mea et quod pec
catum meum in patrem tuum. quia querit
animam meam. Qui dixit ei. Absit. Non
morieris. Neque enim faciet pater meus quicquam
grande uel paruum. nisi prius indicauerit michi.
Hunc ergo celauit a me pater meus sermonem
tantummodo. Nequaquam erit istud. Et iu
rauit rursum dauid. Et ille ait. Scit profecto
pater tuus quia inueni gratiam in oculis tuis.
et dicet. Nesciat hoc ionathan. ne forte tri
stetur. Quinimmo uiuit dominus et uiuit anima
tua. quia uno tantum ut ita dicam gradu
ego morsque diuidimur. Et ait ionathan ad
dauid. Quodcumque dixerit michi anima tua.
faciam tibi. Dixit autem dauid ad ionathan.
Ecce kalende sunt crastino. et ego ex more
sedere soleo iuxta regem ad uescendum. dimitte
te ergo me ut abscondar in agro. usque ad uesperam
diei tercie. Si requisierit me pater tuus. respon
debis ei. Rogauit me dauid ut iret celeriter
in bethleem ciuitatem suam. quia uictime

sollempnes ibi sunt uniuersis contribulibus eius.
Si dixerit bene. pax erit seruo tuo. Si autem
fuerit iratus. scito quia completa est malicia
eius. Fac ergo misericordiam in seruum tuum. quia
fedus domini me famulum tuum tecum inire fe
cisti. Si autem est in me aliqua iniquitas tu
me interfice. et ad patrem tuum ne introdu
cas me. Et ait ionathan. Absit hoc a me. Neque
enim fieri potest ut si certe cognouero com
pletam esse patris mei maliciam contra te. non
annunciem tibi. Responditque dauid ad iona
than. Quis annunciabit michi. si quid forte
responderit tibi pater tuus dure. Et ait io
nathan ad dauid. Veni egrediamur in agrum.
Cumque exissent ambo in agrum. ait ionathan
ad dauid. Domine deus si inuestigauero senten
tiam patris mei crastino uel perendie. et ali
quid boni fuerit super dauid et non statim
misero ad te et notum tibi fecero. hec faciat
dominus ionathe et hec addat. Si autem perseue
rauerit patris mei malicia aduersum te. re
uelabo aurem tuam et dimittam te ut ua
das in pace. et sit dominus tecum sicut fuit cum
patre meo. Et si uixero facies michi misericordiam
domini. Si uero mortuus fuero non auferes misericordiam
tuam a domo mea usque in sempiternum. quan
do eradicauerit dominus inimicos dauid unumquemque
que de terra. Pepigit ergo fedus ionathan cum
domo dauid. et requisiuit dominus de manu ini
micorum dauid. Et addidit ionathan dauid
deierare eo quod diligeret illum. Sicut ani
mam enim suam ita diligebat eum. Dixitque
ad eum ionathan. Cras kalende sunt et re
quireris. Requiretur enim sessio tua usque
perendie. Descendes ergo festinus et uenies
in locum ubi celandus es. in die qua operari
licet. et sedebis iuxta lapidem cui nomen est
ezel. Et ego tres sagittas mittam iuxta eum. et
iaciam quasi exercens me ad signum. Mit
tam quoque puerum. dicens ei. Vade et affer

michi sagittas. Si dixero puero ecce sagitte
intra te sunt tolle eas. tu ueni ad me quia
pax tibi est et nichil mali. uiuit dominus. Si autem
sic locutus fuero puero. ecce sagitte ultra te
sunt. uade quia dimisit te dominus. De uerbo
autem quod locuti sumus ego et tu. sit
dominus inter me et te usque in sempiternum.
Absconditus est ergo dauid in agro. et uenerunt
kalende. et sedit rex ad comedendum panem.
Cumque sedisset rex super cathedram suam se
cundum consuetudinem que erat iuxta
parietem. surrexit ionathan et sedit abner
ex latere saul. uacuusque apparuit locus dauid.
Et non est locutus saul quicquam in die il
lo. Cogitabat enim quod forte euenisset ei.
quod non esset mundus nec purificatus. Cumque
illuxisset dies secunda post kalendas. rursum
uacuus apparuit locus dauid. Dixitque saul
ad ionathan filium suum. Cur non uenit
filius ysai nec heri nec hodie ad uescendum.
Et respondit ionathan sauli. Rogauit me
obnixe ut iret in bethleem et ait. Dimitte
me quoniam sacrificium sollempne est in ciuitate.
unus de fratribus meis accersiuit me. Nunc ergo
si inueni gratiam in oculis tuis. uadam cito et
uidebo fratres meos. Ob hanc causam non uenit
ad mensam regis. Iratus autem saul aduersus
ionatham dixit ei. Fili mulieris uirum ultro
rapientis. numquid ignoro quia diligis
filium ysai in confusionem tuam et in
confusionem ignominiose matris tue. Om
nibus enim diebus quibus filius ysai uixe
rit super terram. non stabilieris tu neque reg
num tuum. Itaque iam nunc mitte et adduc
eum ad me. quia filius mortis est. Respon
dens autem ionathan sauli patri suo ait.
Quare moritur. Quid fecit. Et arripuit
saul lanceam. ut percuteret eum. Et intelle
xit ionathan quod definitum esset patri
suo ut interficeret dauid. Surrexit ergo io

nathan a mensa in ira furoris: et n̄ comedit
in die kalendarum secũda panem. Contristatus
est enim sup dauid: eo quod confudisset eũ
pater suus. Cumq; illuxisset mane: uenit
ionathan in agrum iuxta placitũ dauid.
et puer paruulus cum eo. Et ait ad puerũ
suum. Vade et affer michi sagittas quas
ego iacio. Cumq; puer cucurrisset: iecit
aliam sagittam trans puerum. Venit itaq;
puer ad locum iacli quod miserat ionathas:
et clamauit ionathan post tergum pueri
et ait. Ecce ibi ẽ sagitta porro ultra te. Cla
mauitq; ionathan post tergum pueri; fe
stina uelociter: ne steteris. Collegit autem
puer ionathe sagittas. et attulit ad dñm su
um: et quid ageretur penitus ignorabat.
Tantummodo enim ionathan et dauid rẽ
nouerant. Dedit ḡ ionathan arma sua pue
ro: et dixit ei. Vade defer in ciuitatem. Cũ
q; abisset puer: surrexit dauid de loco qui
uergebat ad austrum. et cadens pnus in ter
ram adorauit tercio. Et osculantes se alteru
trum fleuerunt pariter: dauid autem amplius.
Dixit ḡ ionathan ad dauid. Vade in pace;
Quecumq; iurauimus ambo in nomine dñi
dicentes. dñs sit inter me et te: et int̃ sem
meum et semen tuum usq; in sempitnũ.
Et surrexit et abiit: sed et ionathan ingres
sus est ciuitatem. XXI

Venit autem dauid in nobe ad achime
lech sacerdotẽ: et obstupuit achimelec
eo quod uenisset dauid. et dixit. Quare tu
solus. et nullus tecum: Et ait dauid ad
achimelech sacerdotem. Rex precepit m̃
sermonem: et dixit. Nemo sciat rem pp̃t
quam a me missus es: et cuiusmodi tibi
precepta dederim. Nam et pueris condixi
in illum et illum locũ. Nunc ḡ si quid ha
bes ad manum uel quinq; panes da m̃:
aut quicquid inueneris. Et respondens
sacerdos dauid: ait ei. Non habeo panes lai
cos ad manum: sed tantum panem scm̃. Si
mundi sunt pueri maxime a mulieribus:
Et respondit dauid sacerdoti: et dixit ei. Et
quidem si de mulieribus agit: continuimus
nos ab heri et nudiustertius quando egre
diebamur: et fuerunt uasa puerorũ scã. Por
ro uia hec polluta est: sed et ipsa hodie sc̃i
ficabitur in uasis. Dedit ḡ ei sanctificatũ
panẽ sacerdos. neq; enim erant ibi panis
nisi tantum panes ppositionis: qui subla
ti fuerant a facie dñi ut ponerentur panes
calidi. Erat autem ibi uir quidam de seruis sa
ul in die illa intus in tabnaculo dñi: et nom̃
eius doech ydumeus potentissimus pastorũ
saul. Dixit autem dauid ad achimelech. Si ha
bes hic ad manũ hastam aut gladium. quia
gladium meũ et arma mea non tuli mecum:
sermo enim regis urgebat. Et dixit sacerdos.
Gladius goliath philistei quem pcussisti in
ualle therebinthi: est inuolutus pallio post
ephod. Si istum uis tollere tolle. neq; enim ẽ
alius hic absq; eo. Et ait dauid. Non ẽ huic
alter similis: da michi eum.

Surrexit itaq; dauid et fugit in die illa a fa
cie saul: et uenit ad achis regem geth. Dix
eruntq; ei serui achis. Numquid non iste est
dauid rex terre: Nonne huic cantabant pcho
ros dicentes: pcussit saul mille. et dauid de
cem milia: Posuit autem dauid sermones
istos in corde suo: et extimuit ualde a facie
achis regis geth; Et immutauit os suum co
ram eis: et collabebatur inter manus eorũ
et impingebat in ostia porte: defluebantq;
saliue eius in barbam. Et ait achis ad seruos
suos. Vidistis hominem insanum: quare
adduxistis eum ad me: An desunt nobis furi
osi: quod introduxistis istum ut fureret me
psente: Hicne ingredietur domũ meã:

Abiit ḡ inde dauid et fugit XXII.

in speluncam odollam. Quod cum audissent
frs eius et omnis domus patris eius: descen
derunt ad eum illuc. Et conuenerunt ad eū
omnes qui erant in angustia constituti. et
oppressi ere alieno. et amaro animo. et factus
est eorum princeps. fueruntque cum eo quasi
quadringenti uiri. Et profectus est inde dauid
in masphat que est moab. et dixit ad regem
moab. Maneat oro pater meus et mater mea
uobiscum: donec sciam quid faciat michi deus.
Et reliquit eos ante faciem regis moab. Man
seruntque apud eum cunctis diebus quibus
dauid fuit in presidio. Dixitque gad propheta ad
dauid. Noli manere in presidio: proficiscere et
uade in terram iuda. Et profectus dauid: ue
nit in saltum areth. Et audiuit saul quod
apparuisset dauid: et uiri qui erant cum eo.
Saul autem cum maneret in gabaa et esset
in nemore quod est in rama. hastam manu
tenens: cunctique serui eius circumstarent
eum: ait ad seruos suos qui assistebant ei.
Audite me filii gemini. Numquid omnibus
uobis dabit filius ysai. agros et uineas.
et uniuersos uos faciet tribunos et centuri
ones: quoniam coniurastis omnes aduersum me.
et non est qui michi renuntiet. maxime
cum et filius meus fedus inierit cum filio
ysai? Non est qui uicem meam doleat ex uo
bis. nec qui annuntiet michi: eo quod sus
citauerit filius meus seruum meum aduer
sum me insidiantem michi usque hodie.
Respondit autem doech ydumeus
qui assistebat. et erat primus inter ser
uos saul. Vidi inquit filium ysai in nobe
apud achimelech filium achitob. Qui consu
luit pro eo dominum: et cibaria dedit ei. sed et gla
dium goliath philistei dedit illi. Misit ergo
rex ad accersiendum achimelech filium achi
tob sacerdotem: et omnem domum patris eius
sacerdotum qui erant in nobe; qui uenerunt

uniuersi ad regem. Et ait saul. Audi fili achitob.
Qui respondit. Presto sum domine. Dixitque ad
eum saul. Quare coniurastis aduersum me tu
et filius ysai. et dedisti ei panes et gladium.
et consuluisti pro eo dominum. ut consurgeret ad
uersum me insidiator usque hodie permanens?
Respondensque achimelech regi ait. Et quis
in omnibus seruis tuis sicut dauid fidelis.
et gener regis. et pergens ad imperium tuum
et gloriosus in domo tua? Num hodie cepi
pro eo consulere dominum? Absit hoc a me. Ne sus
picetur rex aduersus seruum suum rem
huiuscemodi in uniuersa domo patris mei.
Non enim sciuit seruus tuus quicquam super
hoc negocio: uel modicum uel grande. Dixit
que rex. Morte morieris achimelech: tu et om
nis domus patris tui. Et ait rex emissariis
qui circumstabant eum. Conuertimini et inter
ficite sacerdotes domini. Nam manus eorum cum dauid
est: scientes quod fugisset et non indicaue
runt michi. Noluerunt autem serui regis
extendere manum suam in sacerdotes domini.
Et ait rex ad doech. Conuertere tu: et irrue
in sacerdotes. Conuersusque doech ydumeus
irruit in sacerdotes: et trucidauit in die il
la octoginta quinque uiros uestitos ephod
lineo. Nobe autem ciuitatem sacerdotum percus
sit in ore gladii: uiros et mulieres. paruu
los et lactentes. bouem et asinum et ouem
in ore gladii. Euadens autem unus filius
achimelech filii achitob. cuius nomen erat
abiathar: fugit ad dauid: et annunciauit
ei quod occidisset saul sacerdotes domini. Et
ait dauid ad abiathar. Sciebam in illa die
quod cum ibi esset doech ydumeus: procul du
bio annunciaret sauli. Ego sum reus omni
um animarum domus patris tui. Mane mecum: ne
timeas. Si quis quesierit animam meam.
queret et animam tuam: mecumque seruabis.
Et nunciauerunt dauid dicentes. XXIII

ceilam

Ecce philistijm expugnant ceila: et diripi
unt areas. Consuluit ergo dauid dominum dicens.
Num uadam et percutiam philisteos istos?
Et ait dominus ad dauid. Vade et percuties phi
listeos: et saluabis ceila. Et dixerunt uiri
qui erant cum dauid ad eum. Ecce nos
hic in iudea consistentes timemus: quan
to magis si ierimus in ceila aduersum ag
mina philistinorum. Rursum ergo dauid con
suluit dominum; Qui respondens ei ait: Surge
et uade in ceyla: ego enim tradam philiste
os in manu tua. Abiit dauid et uiri eius
in ceyla et pugnauit aduersum philisteos:
et abegit iumenta eorum: et percussit eos
plaga magna: et saluauit dauid habita
tores ceyle. Porro eo tempore quo fugie
bat abyathar filius achimelech ad dauid
in ceyla: ephod secum habens descenderat.
Nunciatum est autem saul quod uenisset
dauid in ceyla. Et ait saul. Tradidit eum dominus
in manus meas: conclususque est. intro
gressus, urbem in qua porta et sere sunt.
Et precepit saul omni populo ut ad
pugnam descenderet in ceyla: et obside
ret dauid et uiros eius. Quod cum rescis
set dauid quod prepararet ei saul clam ma
lum: dixit ad abiathar sacerdotem. Appli
ca ephod. Et ait dauid. Domine deus israel audi
uit famam seruus tuus quod disponat
saul uenire ad ceyla: ut euertat urbem propter
me. Si tradent me uiri ceyle in manus eius?
et si descendet saul sicut audiuit seruus
tuus: domine deus israel indica seruo tuo. Et ait
dominus. Descendet. Dixitque dauid. Si tradent
uiri ceyle me et uiros meos qui mecum sunt
in manus saul? Et dixit dominus. Tradent. Sur
rexit ergo dauid et uiri eius quasi sexcenti:
et egressi de ceyla. huc atque illuc uagaban
tur incerti. Nunciatumque est saul quod fu
gisset dauid de ceyla. Quamobrem dissimu
lauit exire. Morabatur autem dauid in deser
to in locis firmissimis: mansitque in monte
solitudinis ziph. Querebat tamen eum saul
cunctis diebus: et non tradidit eum deus in
manus eius. Et uidit dauid quod egressus
esset saul ut quereret animam eius.
Porro dauid erat in deserto ziph in silua.
Et surrexit ionathas filius saul et abiit
ad dauid in silua: et confortauit manus eius
in deo. Dixitque ei. Ne timeas. Neque enim in
ueniet te manus saul patris mei; et tu reg
nabis super israel: et ego ero tibi secundus: sed et sa
ul pater meus scit hoc. Percussit ergo uterque fe
dus coram domino. Mansit dauid in silua: io
nathas autem reuersus est in domum suam.
Ascenderunt autem ziphei ad saul in gabaa
dicentes. Nonne ecce dauid latitat apud nos
in locis tutissimis silue in colle achile qui
est ad dexteram deserti: Nunc ergo sicut desi
derauit anima tua ut descenderes descende:
nostrum autem erit ut tradamus eum in manus
regis. Dixitque saul. Benedicti uos domino: quia
doluistis uicem meam. Abite ergo et diligentius
preparate et curiosius agite: et considerate lo
cum ubi sit pes eius: uel quis uiderit eum
ibi. Recogitat enim de me: quod callide insi
dier ei. Considerate et uidete omnia latibu
la eius in quibus absconditur: et reuertimini ad
me ad rem certam ut uadam uobiscum. Quod
si etiam in terra se abstruxerit: perscruta
bor eum in cunctis milibus iuda. At illi sur
gentes abierunt in ziph ante saul. Dauid
autem et uiri eius erant in deserto maon
in campestribus: ad dexteram iesimuth.
Iuit ergo saul et socii eius ad querendum eum:
et nunciatum est dauid. Statimque descendit
ad petram: et uersabatur in deserto maon.
Quod cum audisset saul: persecutus est dauid in deserto maon.
Et ibat saul ad latus montis ex parte una:
dauid autem et uiri eius erant in latere montis

tis ex parte altera. Porro dauid desperabat se
posse euadere a facie saul. Itaque saul et uiri
eius in modum corone cingebant dauid. et
uiros eius ut caperent eum. Et nuntius uenit
ad saul dicens. festina et ueni quoniam infude
runt se philistiim super terram. Reuersus est
ergo saul desistens persequi dauid. et perrexit in
occursum philistinorum. Propter hoc uoca
uerunt locum illum petram diuidentem.
Ascendit ergo dauid inde. et habi
tauit in locis tutissimis engaddi. Cumque
reuersus esset saul postquam persecutus est
philisteos. nunciauerunt ei dicentes. Ecce
dauid in deserto est engaddi. Assumens ergo sa xxiiii
ul tria milia electorum uirorum ex omni israhel
perrexit ad inuestigandum dauid et uiros eius.
etiam super abruptissimas petras que solis
ibicibus peruie sunt. et uenit ad caulas oui
um que se offerebant uianti. Eratque ibi
spelunca quam ingressus est saul ut pur
garet uentrem. Porro dauid et uiri eius.
in interiori parte spelunce latebant. Et dix
erunt serui dauid. Ecce dies de qua locutus
est dominus ad te. ego tradam tibi inimicum tuum.
ut facias ei quod placuerit in oculis tuis.
Surrexit ergo dauid. et precidit oram clamidis
saul silenter. Post hec percussit cor suum dauid.
eo quod abscidisset oram clamidis saul. dix
itque ad uiros suos. Propicius sit michi dominus
ne faciam hanc rem domino meo christo domini. ut
mittam manum meam in eum quoniam christus domini est.
Viuit dominus quia nisi dominus percusserit eum. aut
dies uenerit ut moriatur. aut descendens
in prelio perierit. propicius sit michi dominus ne
mittam manum meam in christum domini. Et
confregit dauid uiros suos sermonibus.
et non permisit eos ut consurgerent in saul.
Porro saul exsurgens de spelunca. pergebat
cepto itinere. Surrexit autem et dauid post
eum. et egressus de spelunca clamauit post

tergum saul dicens. Domine mi rex. Et respexit
saul post se. et inclinans se dauid pronus in
terram adorauit. Dixitque ad saul. Quare au
dis uerba hominum loquentium. dauid querit
malum aduersum te. Ecce hodie uiderunt
oculi tui quod tradiderit te dominus in manu
mea in spelunca ut occiderem
te. sed pepercit tibi oculus meus. Dixi enim. Non
extendam manum meam in domino meo. quia
christus domini est. Quin potius pater mi uide et
cognosce oram clamidis tue in manu mea.
quoniam cum preciderem summitatem clamidis
tue. nolui extendere manum meam in te.
Animaduerte et uide quoniam non est in manu
mea malum neque iniquitas. neque pecca
ui in te. Tu autem insidiaris anime mee.
ut auferas eam. Iudicet dominus inter me et te.
et ulciscatur me dominus ex te. Manus autem mea non sit
in te. sicut et in prouerbio antiquo dicitur.
Ab impiis egredietur impietas. Manus ergo
mea non sit in te. Quem persequeris rex israhel
quem persequeris. Canem mortuum perseque
ris et pulicem unum. Sit iudex dominus et iudicet
inter me et te. et uideat et iudicet causam
meam et eruat me de manu tua. Cum autem
complesset dauid loqui sermones huius
cemodi ad saul. dixit saul. Numquid uox
tua hec est fili mi dauid. Et leuauit uocem
suam et fleuit. Dixitque ad dauid. Iustior tu
es quam ego. Tu enim tribuisti michi bo
na. ego autem reddidi tibi mala. Et tu in
dicasti michi hodie que feceris michi bona.
quomodo tradiderit me dominus in manu tua.
et non occideris me. Quis enim cum inue
nerit inimicum suum. dimittet eum in uia
bona. Sed dominus reddat tibi uicissitudinem hanc.
pro eo quod hodie operatus es in me. Et nunc
quia scio quod certissime regnaturus sis.
et habiturus in manu tua regnum israhel. iu
ra michi in domino ne deleas semen meum post me.

neq; auferas nomen meum de domo patris
mei. Et iuravit david sauli. Abiit ergo saul
in domum suam: et david et viri eius as
cenderunt ad tutiora loca. xxv.

Mortuus est autem samuel: et congregatus
est universus israel et planxerunt eum.
et sepelierunt eum in domo sua in rama
tha. Consurgens q; david: descendit in de
sertum pharan. Erat autem vir quispiam
in solitudine maon: et possessio eius in
carmelo: et homo ille magnus nimis.
Erantq; ei oves tria milia: et mille capre.
Et accidit ut tonderetur grex eius in car
melo. Nomen autem viri illius erat nabal: et
nomen uxoris eius abigail; Eratq; mulier
illa prudentissima et speciosa. Porro vir
eius durus et pessimus: et maliciosus.
Erat autem de genere caleph. Cum ergo au
disset david in deserto quod tonderet na
bal gregem suum: misit decem iuvenes
et dixit eis. Ascendite in carmelum et ve
nietis ad nabal et salutabitis eum ex no
mine meo pacifice. et dicetis sic. Sit fratribus
meis et tibi pax. et domui tue: et omnibus
quecumq; habes sit pax. Audivi quod ton
derent pastores tui gregem: qui erant nobis
cum in deserto. Numquam eis molesti fu
imus: nec aliquando defuit eis quicquam
de grege omni tempore quo fuerunt nobis
cum in carmelo. Interroga pueros tuos:
et indicabunt tibi. Nunc ergo inveniant
pueri tui gratiam in oculis tuis: in die enim
bona venimus. Quodcumq; invenerit
manus tua da servis tuis: et filio tuo david.
Cumq; venissent pueri david locuti sunt
ad nabal omnia verba hec ex nomine david:
et siluerunt. Respondens autem nabal
pueris david ait. Quis est david. et quis
est filius ysai: Hodie increverunt servi
qui fugiunt dominos suos. Tollam ergo panes

meos et aquas meas et carnes pecorum que occidi tonsori
bus meis: et dabo viris quos nescio unde
sunt: Regressi sunt itaq; pueri david ad
eum per viam suam: et reversi venerunt et
nunciaverunt ei omnia verba que dixerat.
Tunc david ait viris suis. Accingatur unus
quisq; gladio suo. Et accincti sunt singuli
gladio suo. Accinctusq; est et david ense suo:
et secuti sunt david quasi quadringenti
viri. Porro ducenti remanserunt ad sarcinas.
Abigail autem uxori nabal nunciavit unus
de pueris dicens. Ecce misit david nuncios
de deserto ut benedicerent domino nostro: et aver
satus est eos. Homines isti boni satis fuerunt
nobis et non molesti: nec quicquam omnino
periit aliquando omni tempore quo sumus
conversati cum eis in deserto. Pro muro erant
nobis tam in nocte quam in die: omnibus
diebus quibus pavimus apud ipsos greges.
Quamobrem considera et recogita quid fa
cias: quoniam completa est malicia adversum virum
tuum et adversus domum tuam: et ipse filius
est belial: ita ut nemo ei possit loqui.

Festinavit ergo abygail et tulit ducentos pa
nes. et duos utres vini. et quinq; arietes
coctos. et quinq; sata polente. et centum liga
turas uve passe. et ducentas massas cari
carum: et imposuit super asinos, dixitq; pue
ris suis. Precedite me: ecce ego post tergum
sequar vos. Viro autem suo nabal non in
dicavit. Cum ergo ascendisset asinum. et de
scenderet ad radicem montis: david et viri
eius descendebant in occursum eius. Quibus
et illa occurrit; Et ait david. Vere frustra
servavi omnia que huius erant in deserto:
et non periit quicquam de cunctis que ad
eum pertinebant: et reddidit michi malum
pro bono. Hec faciat deus inimicis david et
hec addat: si reliquero de omnibus que ad
eum pertinent usq; mane mingentem ad parietem

Cum autem uidisset abygail dauid! festina
uit et descendit de asino; Et procidit corā dd
sup faciem suam et adorauit sup terram! et
cecidit ad pedes eius et dixit. In me sit dne
mi hęc iniquitas. Loquatur obsecro ancilla
tua in aurib; tuis! et audi uerba famulę tuę.
Ne ponat obsecro dns ms rex cor suum sup
uirum istū iniquū nabal! qui secundū nomē
suum stultus ē et ē stulticia cum eo. Ego
autē ancilla tua non uidi pueros tuos dne mi!
quos misisti. Nunc g dne mi uiuit dns et
uiuit anima tua. qui phibuit te ne uenires
in sanguinem. et saluauit manum tuā tibi!
et nunc fiant sicut nabal inimici tui et qui
querunt dno meo malum. Quapropter sus
cipe benedictionē hanc quam attulit ancil
la tua tibi dno meo! et da pueris tuis qui se
cuntur te dnm meū; Aufer iniquitatē famu
lę tuę! faciens enim faciet dns tibi dno meo
domum fidelē! quia pla dni tu dne mi pla
tis. Malicia g non inueniatur in te! omib;
dieb; uitę tuę. Si enim surrexerit aliquando
homo psequens te et querens animā tuā!
erit anima dni mei custodita quasi in fasci
culo uiuentium apud dnm deū tuū. Porro
anima inimicorū tuorū rotabitur quasi in
impetu et circulo funde. Cū g fecerit tibi
dominus domino meo omnia que lo
cutus ē bona de te! et constituerit te regem
sup isrl! non erit tibi hoc in singultum et
in scrupulum cordis dno meo. quod effude
ris sanguinē innoxiū. aut ipse te ultus fueris.
Et cū bene fecerit dns domino meo! recorda
beris ancillę tuę. Et ait dauid ad abygail. Be
nedictus dns ds isrl qui misit te hodie in
occursum meū. et benedictum eloquiū tuū!
et benedicta tu que phibuisti ne irem ad san
guinem. et ulciscerer me mea manu. Alio
quin uiuit dns ds isrl qui phibuit me
malum facere tibi! nisi cito uenisses in oc
cursum michi. non remansisset nabal usq;
ad lucem matutinam mingens ad pariete.
Suscepit g dauid de manu eius omia que
attulerat dixitq; ei. Vade pacifice in domū
tuam. Ecce audiui uocem tuam! et honora
ui faciem tuam. Venit autem abigail ad
nabal! et ecce erat ei conuiuiū in domo eius
quasi conuiuium regis! et cor nabal iocun
dum; Erat enim ebrius nimis. Et non indi
cauit ei ūbum pusillum aut grande! usq;
mane. Diluculo autem cum digessisset uinū
nabal. indicauit ei uxor sua ūba hec! et e
mortuum ē cor eius intrinsecus! et factus ē
quasi lapis. Cumq; ptransissent decē dies!
percussit dns nabal et mortuus est. Quod cū
audisset dauid mortuū nabal! ait. Benedi
ctus dns qui iudicauit causam obprobrii
mei de manu nabal! et seruum suum custo
diuit a malo! et maliciam nabal reddidit do
minus in caput suū. XXVI.

Misit g dauid et locutus ē ad abygail! ut
sumeret eam sibi in uxorem. Et uenerūt
pueri dauid ad abigail in carmelum! et locu
ti sunt ad eam dicentes. Dauid misit nos ad
te! ut accipiat te sibi in uxorem. Que con
surgens adorauit pna in terra! et ait. Ecce
famula tua sit in ancillam! ut lauet pedes
seruorum dni mei. Et festinauit et surrexit
abigail et ascendit sup asinum! et quinq;
puellę ierunt cum ea pedissequę eius! et secu
ta est nuncios dauid! et facta est illi uxor. Sz
et achinoen accepit dauid de iezrael! et fuit
utraq; uxor eius. Saul autem dedit michol
filiam suam uxorem dauid phalti filio lais!
qui erat de gallim.

Et uenerunt ziphei ad saul in gabaa dicen
tes. Ecce dauid absconditus est in colle
achila ē que est ex aduerso solitudinis. Et sur
rexit saul et descendit in desertum ziph. et cū
eo tria milia uirorum de electis isrl! ut quere

uit David in desertum Ziph. Et castrametatus
est Saul in Gabaa Achila, que est ex adverso
solitudinis in via. David autem habitabat
in deserto. Videns autem quod venisset Saul
post se in desertum, misit exploratores et di-
dicit quod huc venisset certissime. Et surrexit
David clam; venit ad locum ubi erat Saul. Cumque
vidisset locum in quo dormiebat Saul et
Abner filius Ner princeps militie eius, et Saul
dormientem in tentorio, et reliquum vulgus
in circuitu eius, ait David ad Achimelech
Etheum et Abysai filium Sarvie fratrem Ioab
dicens: Quis descendet mecum ad Saul in
castra? Dixitque Abysai: Ego descendam tecum.
Venerunt ergo David et Abysai ad populum
nocte, et invenerunt Saul iacentem et
dormientem in tentorio, et hastam fixam
in terra ad caput eius; Abner autem et populum dormientem in
circuitu eius. Dixitque Abysai ad David: Conclusit Deus
hodie inimicum tuum in manus tuas. Nunc ergo perfodiam eum
lancea in terra semel, et secundo opus
non erit. Et dixit David ad Abysai: Ne in-
terficias eum. Quis enim extendet manum
suam in christum Domini et innocens erit? Et dixit
David: Vivit Dominus quia nisi Dominus percusserit
eum, aut dies eius venerit ut moriatur,
aut in prelium descendens perierit, propitius
sit michi Dominus ne extendam manum meam
in christum Domini. Nunc ergo tolle hastam que est
ad caput eius et sciphum aque, et abeamus.
Tulit ergo David hastam et sciphum aque
qui erat ad caput eius, et abierunt; et non
erat quisquam qui videret et intelligeret
et evigilaret, sed omnes dormiebant, quia
sopor Domini irruerat super eos. Cumque transis-
set David ex adverso et stetisset in vertice
montis de longe, et esset grande intervallum
inter eos, clamavit David ad populum et ad
Abner filium Ner dicens: Nonne respon-
debis Abner? Et respondens Abner ait: Quis

es tu qui clamas et inquietas regem? Et ait
David ad Abner: Numquid non vir tu es? et
quis est alius similis tui in Israel? Quare ergo non
custodisti dominum tuum regem? Ingressus est
enim unus de turba ut interficeret regem
dominum tuum. Non est bonum hoc quod fecisti.
Vivit Dominus quoniam filii mortis estis vos, qui non
custodistis dominum vestrum christum Domini. Nunc ergo vide
ubi sit hasta regis, et ubi sciphus aque qui erat
ad caput eius. Cognovit autem Saul vocem David
et dixit: Numquid vox tua hec est fili mi David? Et
ait David: Vox mea, domine mi rex. Et ait: Quam ob
causam dominus meus persequitur servum suum?
Quid feci? aut quod est in manu mea malum?
Nunc ergo oro audi domine mi rex verba ser-
vi tui. Si Dominus incitat te adversum me, odoretur
sacrificium. Si autem filii hominum, ma-
ledicti sint in conspectu Domini, qui eiecerunt
me ne habitem in hereditate Domini dicentes:
Vade servi diis alienis. Et nunc non effun-
datur sanguis meus in terram coram Domino,
quia egressus est rex Israel ut quereret pulicem
unum, sicut persequitur perdix in montibus.
Et ait Saul: Peccavi, revertere fili mi David;
nequaquam enim ultra tibi male faciam,
eo quod preciosa fuerit anima mea in con-
spectu tuo hodie. Apparet quod stulte ege-
rim, et ignoraverim multa nimis. Et respon-
dens David ait: Ecce hasta regis; transeat
unus de pueris eius et tollat eam. Dominus autem
retribuat unicuique secundum iustitiam suam
et fidem. Tradidit enim te Dominus hodie in ma-
nu mea, et nolui levare manum meam in
christum Domini. Et sicut magnificata est anima
tua in oculis meis hodie, sic magnificetur a-
nima mea in oculis Domini, et liberet me de
xxvii omni angustia. Ait ergo Saul ad David:
Benedictus tu fili mi David; et quidem
faciens facies, et potens poteris. Abiit autem
David in viam suam, et Saul reversus est

in locū suum. Et ait dauid in corde suo. Ali
quando incidam in uno die in manus saul. Nō
ne melius ē ut fugiam et saluer in terra phi
listinoꝝ. ut desperet saul cessetq; me querere
in cunctis finibus isrl'. Fugiam ergo manus eius.
Et surrexit dauid et abiit ipse
et sexcenti uiri cum eo ad achis filium
maog regem geth. Et habitauit dauid cū
achis in geth. ipse et uiri eius et domus eī.
dauid et due uxores eius achinoen iezrahe
litis. et abigail uxor nabal carmeli. Et nun
ciatum ē saul quod fugisset dauid in geth.
et non addidit ultra querere eum. Dixit
autem dauid ad achis. Si inueni grām in
oculis tuis. detur michi locus in una urbiū
regionis huius ut habitem ibi. Cur enim ma
net seruus tuus in ciuitate regis tecum. De
dit itaq; ei achis in die illa siceleg. Propter
quam causam facta est siceleg regum iuda
usq; in diem hanc. Fuit autem numerus
dierum quibus habitauit dauid in regio
ne philistinorum. quatuor mensiū. Et ascen
dit dauid et uiri eius. et agebant pdas
de gethsuri. et de gedri. et de amalechitis.
Hi enim pagi habitabantur in terra antiquitus
euntibus sur usq; ad terram egypti. Et pcu
tiebat dauid omnem terram illoꝝ. nec re
linquebat uiuentem uirum et mulierem.
tollensq; oues et boues et asinos et came
los. et uestes. reuertebatur et ueniebat ad
achis. Dicebat autem ei achis. In quē irru
isti hodie. Respondebatq; dauid. Contra
meridiem iude. et contra meridiem iera
mel. et contra meridiem ceni. Virum et
mulierem non uiuificabat dauid. nec addu
cebat in geth. dicens. ne forte loquantur aduersū
nos. Hec fecit dauid. et hoc erat decretū eī
cunctis diebus quibus habitauit in regio
ne philistinorum. Credidit ergo achis dauid di
cens. Multa mala operatus ē contra poplm

suum isrl. Erit ergo michi seruus sempiternus.
Factum est autem in diebus illis. xxviij
congregauerunt philistiim agmina sua
ut pparentur ad bellum contra isrl. Dixitq;
achis ad dauid. Sciens nunc scito qm mecum
egredieris in castris tu et uiri tui. Dixitq;
dauid ad achis. Nunc scies que facturus est
seruus tuus. Et ait achis ad dauid. Et ego
custodem capitis mei ponam te cunctis die
bus. Samuel autem mortuus ē. et planx
erunt omnis isrl. et sepelierunt eum in ra
ma urbe sua. Et saul abstulit magos
et ariolos de terra. et interfecit eos qui phi
tones in uentre habebant. Congregati sunt
philistei. et uenerunt et castra metati sunt
in sunam. Congregauit autem et saul uni
uersum isrl. et uenit in gelboe. Et uidit sa
ul castra philistinorum. et timuit. et expa
uit cor eius nimis. Consuluitq; dnm. et
non respondit ei. neq; p somnia neq; p sa
cerdotes. neq; p pphas. Dixitq; saul seruis
suis. Querite michi mulierem habentem
phitonem. et uadam ad eam et sciscitabor
p illam. Et dixerunt serui eius ad eū. Est
mulier habens phitonem in endor. Muta
uit ergo habitum suum. uestitusq; aliis
uestimentis. abiit ipse et duo uiri cum
eo. Veneruntq; ad mulierem nocte. et ait.
Diuina michi in phitone. et suscita michi
quem dixero tibi. Et ait mulier ad eum.
Ecce tu nosti quanta fecerit saul. et quomodo
erasarit magos et ariolos de terra. Quare ergo
insidiaris anime mee ut occidar. Et iura
uit ei saul in domino dicens. Viuit dns quia
non eueniet tibi quicquam mali propter
hanc rem. Dixitq; ei mulier. Quem suscita
bo tibi. Qui ait. Samuelem suscita michi.
Cum autem uidisset mulier samuelem. excla
mauit uoce magna et dixit ad saul. Quare
imposuisti michi. Tu es enim saul. Dixitq;

circe. Noli timere. Quid uidisti? Et ait mu
lier ad saul. deos uidi ascendentes de terra.
Dixitque ei. Qualis est forma eius? Que ait.
Vir senex ascendit. et ipse amictus ē pallio.
Et intellexit saul quod samuel eēt. et in
clinauit se sup faciem suam in terrā et ado
rauit. Dixit autem samuel ad saul. Quare
inquietasti me ut suscitarer? Et ait saul.
Coartor nimis. Siquidē philistiym pugnāt
adūsum me. et dš recessit a me et exaudire
me noluit neq; in manu pphārum neq;
p somnia. Vocaui ḡ te ut ostenderes mi
chi quid faciam. Et ait samuel. Quid in
rogas me cum dn̄s recesserit a te. et transi
erit ad emulum tuum? Faciet enim dn̄s
tibi sicut locutus est in manu mea. et scin
det regnum de manu tua. et dabit illud
proximo tuo dauid. quia non obedisti uo
ci dn̄i nec fecisti iram furoris eius in ama
lech. Idcirco quod pateris fecit tibi dn̄s ho
die. et dabit dn̄s etiam isrł tecum in manu
philistiym. Cras autem tu et filii tui mecū
eritis. sed et castra isrł tradet dn̄s in manu
philistinorū. Statimq; saul cecidit porrectus
in terram. Extimuerat enim uba samuelis.
et robur non erat in eo. quia n̄ comederat
panem tota die illa. Ingressa est itaq; mu
lier illa ad saul. Conturbatus enim erat ual
de. Dixitq; ad eum. Ecce obediuit ancilla
tua uoci tue. et posui animam meam in
manu mea. et audiui sermones tuos quos
locutus es ad me. Nunc ḡ audi et tu uoce
ancille tue. et ponam coram te buccellam
panis ut comedens conualescas et possis
iter facere. Qui renuit et ait. Non come
dam. Coegerunt autem eum serui sui et
mulier. et tandem audita uoce eorum sur
rexit de terra et sedit sup lectum. Mulier
autem illa habebat uitulum pascualem ī
domo. et festinauit et occidit eū. tollensq;
farinam miscuit eam et coxit azima. et po
suit ante saul et ante seruos eius. Qui cum
comedissent surrexerunt. et ambulauerunt
p totam noctem illam. XXIX.

Congregata sunt ḡ philistinorū agmina
uniuersa in affech. sed et isrł castra metat
est sup montem qui erat in iezrael. Et satra
pe quidem philistiym incedebant in centuriis
et milibus. Dauid autem et uiri eius erant in
nouissimo agmine cum achis. Dixeruntq; prin
cipes philistinorum ad achis. Quid sibi uolt
hebrei isti? Et achis ad principes philistinorū.
Num ignoratis dauid qui fuit seruus saul re
gis isrł. et est apud me multis diebz uł ānis. et n̄
inueni in eo quicquam ex die qua transfugit ad me
usq; in diem hanc? Irati sunt autem adūsus
eum principes philistiym. et dixerunt ei. Re
uertatur uir iste. et sedeat in loco suo in quo cstituisti eū.
et n̄ descendat nobiscū in plium. ne fiat nobis
aduersarius cum preliari ceperimus.
Quomodo aliter placare poterit dnm su
um. nisi in capitibz nrīs? Nonne iste ē dauid
cui cantabant in choro dicentes? pcussit saul
in milibz suis et dauid in decem milibz suis?
Vocauit autē achis dauid et ait ei. Viuit dn̄s
quia rectus es tu et bonus in conspectu meo.
et exitus tuus et introitus tuus mecū est
in castris. et non inueni in te quicquam ma
li ex die qua uenisti ad me usq; ad diem hanc.
sed satrapis non places. Reuertere ḡ et ua
de in pace. et non offendas oclos satraparū
philistiim. Dixitq; dauid ad achis. Quid
enī feci. aut qd inuenisti in me seruo tuo a die qua
fui in conspectu tuo usq; ad diem hanc ut n̄
ueniam et pugnem contra inimicos dn̄i mei
regis? Respondens autem achis. loquutus ē
ad dauid. Scio quia bonus es tu in oclis
meis sicut angls dei. sed principes philistino
rum dixerunt. Non ascendet nobiscum in
plium. Igitur consurge mane tu et serui tui

qui uenerunt tecum. et cum de nocte surrex
eritis et ceperit dilucescere pgite. Sur
rexit itaq; de nocte dauid ipse et uiri eius
ut pficiscerentur mane. et reuerterentur ad ter
ram philistym. Philistei autem ascenderūt
in iezrael.
Cumq; uenissent dauid et uiri eius in sice
leg die tertia. amalechite impetum fe
cerant ex parte australi in siceleg. et pcusse
rant siceleg et succenderant eam igni. et cap
tiuas duxerant mulieres ex ea a minimo us
q; ad magnum. et n interfecerant quemquā
s; secum duxerant et pgebant itinere suo.
Cum g uenisset dauid et uiri eius
ad ciuitatem et inuenissent eam succensā
igni. et uxores suas et filios suos et filias
ductas ee captiuas. leuauerunt dauid et ppls
qui erat cum eo uoces suas et plaxerunt
donec deficerent in eis lacrime. Siquidem
et due uxores dauid captiue ducte fuerāt.
achinoen iezraelites. et abigail uxor nabal
carmeli. Et contristatus ē dauid ualde. Vole
bat enim eum popls lapidare. quia amara
erat anima uniuscuiusq; uiri sup filiis su
is et filiabus. Confortatus est aūt dauid in
domino deo suo. et ait ad abiathar sacerdo
tem filium achimelech. Applica ad me ephod.
Et applicuit abiathar ephod ad dauid. Et
consuluit dauid dnm dicens. Psequar —
— latrunculos istos et comphendam eos.
Dixitq; ei dns. Psequere. absq; dubio enim
comprehendes eos. et excuties pdam. Abiit
g dauid ipse et sexcenti uiri qui erant cū
eo. et uenerunt usq; ad torrentem b sor. et
lassi quidā substiterunt. Psecutus est dauid
ipse et quadringenti uiri. Substiterant enī
ducenti qui lassi transire non poterant tor
rentem b sor. Et inuenerunt uirū egyptiū
in agro. et adduxerunt eum ad dauid. Dede
runtq; ei panem ut comederet et biberet aquā.
sed et fragm masse caricarum. et duas ligatu
ras uue passe. Que cum comedisset. reuersus
ē sps eius et refocillatus ē. Non enim co
mederat panem neq; biberat aquā tribus
diebus et tribus noctibus. Dixit itaq; ei DD.
Cuius es tu et unde. et quo pgis. Qui ait.
Puer egyptius ego sum seruus uiri amale
chite. Dereliquit autem me dns ms. quia
egrotare cepi nudius tertius. Siquidem
nos erupimus ad australem partem cerethi.
et contra iudam. et ad meridiem caleph. et
siceleg succendimus igni. Dixitq; ei dauid.
Potes me ducere ad istum cuneum. Qui ait.
Iura m p deum quod non occidas me. et
non tradas me in manus dni mei. et ego
ducam te ad cuneum istum. Et iurauit ei
dauid. Qui cum duxisset eum. ecce illi dis
cumbebant sup faciem uniuse terre come
dentes et bibentes et quasi festum cele
brantes diem. pro cuncta pda et spoliis que
ceperant de terra philistym et de terra iuda.
Et pcussit eos dauid a uespa usq; ad uespā
alterius diei. et non euasit ex eis quisq̄.
n quadringenti uiri adolescentes. qui as
cenderant camelos et fugerant. Eruit g
dauid omnia que tulerant amalechite. et
duas uxores suas eruit. nec defuit quisq̄
a paruo usq; ad magnum tam de filiis quā
de filiab; et de spoliis. et quecumq; rapue
rant omnia reduxit dauid. Et tulit uniuersos
greges et armenta. et minauit ante faciem
suam. Dixeruntq;. Hec ē preda dauid. Venit
autem dauid ad ducentos uiros qui lassi
substiterant nec sequi potuerant dauid. et
residere eos iusserat in torrente b sor. Qui
egressi sunt obuiam dauid. et populo qui
erat cum eo. Accedens autem ad populum.
salutauit eum pacifice. Respondensq; ois
pessimus et iniquus de uiris qui erant
cum dauid. dixit. Quia non uenerūt nobiscū.

non dabimus eis quicquam de p̄da quam
eruimus: sed sufficiat unicuiq; uxor sua et
filij: quos cum acceperint recedant. Dix̄ aut̄
dauid. Non sic facietis fr̄s mei de his que
tradidit nobis dn̄s. et custodiuit nos et de
dit latrunculos qui eruperant adu̍sum nos
in manus nr̄as: nec audiet uos quisquam
sup̄ sermone hoc. Equa enim pars erit de
scendentis ad p̄lium et remanentis ad sar
cinas: et similiter diuident. Et factum est
hoc ex die illa et deinceps constitutum et
p̄finitum quasi lex in isrł: usq; ad die̅ hac̄.
Uenit ergo dauid in siceleg: et misit dona
de p̄da senioribus iuda p̄ximis suis di
cens. Accipite benedictionem de p̄da hosti
um dn̄i, his qui erant in bethel. et qui in
ramoth ad meridiem. et qui in iether. et
qui in aroer. et qui in sephamoth. et qui
in esthama. et qui in rachal. et qui in ur
bibus ieramehi. et qui in urbibus ceni. et
qui in arama. et qui in lachusan. et qui in
athac. et qui in hebron: et reliquis qui erant
in his locis in quibus commoratus fuerat
dauid ipse et uiri eius. XXXI

Philistij aut̄ pugnabant adu̍sum isrł.
Et fugerunt uiri isrł ante faciem phi
listiim: et ceciderunt interfecti in
monte gelboe. Irrueruntq; philistīi in sa
ul et in filios eius: et p̄cusserunt ionathan
et aminadab. et melchisue tres filios saul.
Totumq; pondus p̄lij u̍sum ē in saul: et
consecuti sunt eum uiri sagittarij. et uul
neratus ē uehementer a sagittariys. Dixitq;
saul ad armigerum suum. Euagina gladi
um tuum et percute me: ne forte ueniant in
circumcisi isti et interficiant me illudentes
michi. Et noluit armiger eius: fuerat e
nim nimio timore perterritus. Arripuit ita
q; saul gladiū suum: et irruit sup̄ eum.
Quod cum uidisset armiger eius uidelicet
quod mortuus esset saul: irruit et ipse sup̄ gla
dium suum et mortuus ē cum eo. Mortuus ē
ergo saul. et tres filij eius. et armiger illius:
et uniu̍si uiri illius in die illa pariter. Uidentes
autem filij isrł qui trans uallem et trans ior
danen erant quod fugissent uiri isrłite. et quod
mortuus esset saul et filij eius: reliquerunt
ciuitates suas et fugerunt. Ueneruntq; phi
listiim et habitauerunt ibi. Facta autem die
altera uenerunt philistij. uenerunt phili
stei ut expoliarent interfectos: et inuenerunt
saul et tres filios eius iacentes in monte gel
boe. Et preciderunt caput saul. et expoliaue
runt eum armis. et miserunt in terrā phi
listinorum p̄ circuitum: ut annunciarent
in templo ydolorum. et in populis. Et po
suerunt arma eius in templo astaroth: cor
pus u̍o eius suspenderunt in muro bethsan.
Quod cum audissent habitatores iabes ga
laad. quecumq; fecerant philistīi saulī:
surrexerunt omnes uiri fortissimi et am
bulauerunt tota nocte. et tulerunt cadauer
saul et cadauera filiorum eius de muro
bethsan, Ueneruntq; iabes galaad et com
busserunt ea ibi. Et tulerunt ossa eorum
et sepelierunt in nemore iabes: et ieiunauerunt
septem diebus. Explicit liber regum p̄mus.

Incipit lib regum sc̄dus. I

Factum est autē p̄ quā
mortuus est saul ut
dauid reuerteretur
a cede amalech: et
maneret in siceleg dies duos.
In die autē tercia apparuit ho
mo ueniēs de castr̄s saul ueste
conscissa: et puluere aspersus capite. Et ut
uenit ad dauid: cecidit sup̄ faciē suā
et adorauit. Dixitq; ad eū dauid. Unde
uenis: Qui ait ad eū. De castr̄s isrł fugi.
Et dixit ad eū dauid. Quod ē uerbū quod

factum est? Indica michi. Qui ait. Fugit
populus ex prelio. et multi corruentes ex populo
mortui sunt. Sed et saul et ionathas filius eius
interierunt. Dixitque dauid ad adolescentem
qui nunciabat ei. Unde scis quia mortuus
est saul et ionathas filius eius? Et ait ado
lescens qui narrabat ei. Casu ueni in montem
gelboe. et saul incumbebat super hastam suam.
Porro currus et equites appropinquabant
ei. Et conuersus post tergum suum uidensque
me uocauit. Cui cum respondissem assum.
dixit michi. Quisnam es tu? Et aio ad eum.
Amalechites sum. Et locutus est michi. Sta
super me et interfice me. quoniam tenent me an
gustie et adhuc tota anima mea in me est.
Stansque super eum occidi illum. sciebam enim
quod uiuere non poterat post ruinam. Et
tuli diadema quod erat in capite eius. et ar
millam de brachio illius. et attuli ad te dominum
meum huc. Apprehendens autem dauid uesti
menta sua scidit. omnesque uiri qui erant
cum eo. et planxerunt et fleuerunt et ieiu
nauerunt usque ad uesperam super saul et super
ionathan filium eius. et super populum domini.
et super domum israel quod corruissent gladio.
Dixit dauid ad iuuenem qui nunciauerat
ei. Unde es tu? Qui respondit. Filius homi
nis aduene amalechite ego sum. Et ait ad eum
dauid. Quare non timuisti mittere manum
tuam ut occideres christum domini? Uocansque dauid
unum de pueris suis ait. Accedens irrue
in eum. Qui percussit illum et mortuus est.
Et ait ad eum dauid. Sanguis tuus super
caput tuum. Os enim tuum locutum est
aduersum te dicens. Ego interfeci christum domini.
Planxit autem dauid planctum
huiuscemodi super saul et super ionathan
filium eius. et precepit ut docerent filios
iuda arcum sicut scriptum est in libro
iustorum. Considera israel pro his qui
mortui sunt super excelsa tua uulnerati. Inclyti
israel super montes tuos interfecti sunt. Quo
modo ceciderunt fortes? Nolite annunciare
in geth. neque annunciaueritis in compitis asca
lonis. ne forte letentur filie philistiim. ne
exultent filie incircumcisorum. Montes gelboe
nec ros nec pluuia ueniant super uos. neque sint
agri primiciarum. quia ibi abiectus est clipeus
fortium. clipeus saul. quasi non esset unctus
oleo. A sanguine interfectorum ab adipe for
tium. Sagitta ionathe nunquam rediit retrorsum.
et gladius saul non est reuersus inanis. Saul
et ionathas amabiles et decori in uita sua.
in morte quoque non sunt diuisi. Aquilis ue
lociores. leonibus fortiores. Filie israel super saul
flete. qui uestiebat uos coccino in deliciis. qui
prebebat ornamenta aurea cultui uestro. Quomodo
ceciderunt fortes in prelio? Ionathan in ex
celsis tuis occisus est. Doleo super te frater mi
ionatha. decore nimis et amabilis super amo
rem mulierum. Sicut mater unicum amat
filium. ita te diligebam. Quomodo ceciderunt
robusti. et perierunt arma bellica? II.
Igitur post hec consuluit dauid dominum dicens.
Num ascendam in unam de ciuitatibus iuda?
Et ait dominus ad eum. Ascende. Dixitque dauid.
Quo ascendam? Respondit ei. In hebron.
Ascendit ergo dauid et due uxores eius achinoem
iezraelites et abigail uxor nabal carmeli.
Sed et uiros qui erant cum eo duxit dauid sin
gulos cum domo sua. et manserunt in oppi
dis hebron. Ueneruntque uiri iuda et unxe
runt ibi dauid ut regnaret super domum iuda.
Et nunciatum est dauid quod uiri iabes ga
laad sepelissent saul. Misit ergo dauid nun
cios ad uiros iabes galaad. dixitque ad eos.
Benedicti uos domino qui fecistis misericordiam
hanc cum domino uestro saul et sepelistis eum.
Et nunc retribuet quidem uobis dominus misericordiam
et ueritatem. sed et ego reddam gratiam eo quod

fecistis uerbum istud. Confortentur manus
uestre. et estote uiri fortitudinis. licet enim
mortuus sit dominus uester saul. tamen me unxit
domus iuda regem sibi.
Abner autem filius ner princeps exercitus
saul tulit hisboseth filium saul. et
circumduxit eum per castra. regemque con
stituit super galaad. et super iethsuri. et super
iezrael. et super effraim. et super beniamin.
et super israhel uniuersum. Quadraginta annorum
erat hisboseth filius saul cum regnare cepis
set. et duobus annis regnauit. Sola autem do
mus iuda sequebatur dauid. Et fuit nume
rus dierum quos commoratus est dauid im
perans in hebron super domum iuda. septem
annorum et sex mensium. Egressus est autem
abner filius ner. et pueri hisboseth filii
saul de castris in gabaon. Porro ioab filius
saruie et pueri dauid egressi sunt. et oc
currerunt ei iuxta piscinam in gabaon.
Et cum in unum conuenissent. e regio
ne sederunt. hi ex una parte piscine et
illi ex altera. Dixitque abner ad ioab. Surgant
pueri et ludant coram nobis. Et respondit
ioab. Surgant. Surrexerunt et transierunt
numero duodecim de beniamin ex parte
hisboseth filii saul. et duodecim de pueris
dauid. Apprehensoque unusquisque capite com
paris sui. defixit gladium in latus aduersa
rii. et ceciderunt simul. Vocatumque est
nomen loci illius. ager robustorum in gaba
on. Et ortum est bellum durum satis in die
illa. fugatusque abner et uiri israhel a pueris
dauid. Erant autem ibi tres filii saruie. io
ab et abysai. et asael. Porro asael cursor pe
dum uelocissimus fuit. quasi unus ex capre
is que morantur in siluis. Persequebatur autem
asael abner. et non declinauit ad dexteram
neque ad sinistram. omittens persequi abner.
Respexit itaque abner post tergum suum.
et ait. Tu ne es asael? Qui respondit. Ego
sum. Dixitque ei abner. Vade ad dexteram si
ue ad sinistram. et apprehende unum de ado
lescentibus et tolle tibi spolia eius. Noluit
autem asael omittere quin urgeret eum. Rur
sumque locutus est abner ad asael. Recede no
li me sequi. ne compellar confodere te in ter
ram. et leuare non potero faciem meam ad
ioab fratrem tuum. Qui audire contempsit.
et noluit declinare. Percussit eum abner auersa
hasta in inguine et transfodit. et mortuus
est in eodem loco. Omnesque qui transibant
per locum in quo ceciderat asael et mortuus
erat. subsistebant. Persequentibus autem ioab
et abysai fugientem abner. sol occubuit. Et
uenerunt usque ad collem aqueductus qui ex
aduerso uallis est et itineris deserti in gaba
on. Congregatique sunt filii beniamin ad
abner. et conglobati in unum cuneum stete
runt in summitate tumuli unius. Et excla
mauit abner ad ioab. et ait. Num usque ad in
ternitionem tuus mucro deseuiet? An igno
ras quod periculosa sit desperatio? Usquequo
non dicis populo ut omittat persequi fratres suos?
Et ait ioab. Viuit dominus deus si locutus fuisses
mane. recessisset populus persequens fratrem
suum. Insonuit ergo ioab bucina et stetit omnis
exercitus. nec persecuti sunt ultra israhel neque
inierunt certamen. Abner autem et uiri eius abie
runt per campestria tota nocte illa et transi
erunt iordanem. et lustrata omni bethoron
uenerunt ad castra. Porro ioab reuersus
omisso abner congregauit omnem populum.
et defuerunt de pueris dauid decem et no
uem uiri excepto asael. Serui autem dauid
percusserunt de beniamin et de uiris qui erant
cum abner trecentos sexaginta qui et mor
tui sunt. Tuleruntque asael et sepelierunt
eum in sepulchro patris sui in bethleem. et
ambulauerunt tota nocte ioab et uiri qui

erant cum eo et in ipso crepusculo uenerunt
in hebron. Facta e longa concertatio inter iij
domum dauid et domum saul. Dauid pfici
ens et semp seipso robustior. domus autem
saul decrescens cotidie. Natiq; sunt filii da
uid in hebron. Fuitq; pmogenitus eius amnon
de achinoen iezrahelite. et post eum cheliab
de abygail uxore nabal charmeli. Porro ter
cius absalon filius maacha filie tholmai re
gis iessur. Quartus autem adonias filius ag
gith. et quintus saphacias filius abital.
sextus quoq; iethraam de egla uxore dauid.
Hi nati sunt dauid in hebron.
Cum g esset plium inter domu saul et do
mum dauid. abner filius ner regebat
domu saul. Fuerat autem sauli concubina
nomine ressa. filia achia. Dixitq; isboseth
ad abner. Quare ingressus es ad concubinam
patris mei. Qui iratus nimis propter uerba
hisboseth ait. Numquid caput canis ego
sum aduersum iudam hodie qui fecerim mi
sericordiam sup domum saul patris tui. et sup
fres et pximos eius. et non tradidi te in manus
dauid. et requisisti in me quod argueres pro
muliere hodie. Hec faciat ds abner et hec addat
ei. nisi quomodo iurauit dns dauid sic faciam
cum eo. ut transferatur regnum de domo saul
et eleuetur thronus dauid sup isrl et sup iu
dam a dan usq; bersabee. Et non potuit ei re
spondere quicquam. quia metuebat illum.
Misit g abner nuncios ad dauid i ebron
p se dicentes. Cuius e terra. Et ut loque
rentur. fac mecum amicicias. et erit manus
mea tecum et reducam ad te uniusum isrl.
Qui ait. Optime faciam tecum amicicias. Sz
unam rem peto a te dicens. Non uidebis fa
ciem meam antequam adduxeris michol fi
liam saul. et sic uenies et uidebis me. Misit
autem dauid nuncios ad hisboseth filiu saul
dicens. Redde michi uxorem meam michol.

quam despondi michi centum pputiis phi
listhym. Misit g hisboseth et tulit eam a ui
ro suo faltiel filio lais. sequebaturq; eam
uir suus plorans usq; baurim. Et dixit ad eu
abner. Vade et reuertere. Qui reuersus est.
Sermonem quoq; intulit abner ad seniores
isrl dicens. Tam heri quam nudius tercius
querebatis dauid. ut regnaret sup uos. Nc
g facite. qm dns locutus est ad dauid dicens.
In manu dauid serui mei saluabo populu
meum isrl de manu philistinorum. et omniu
inimicorum eius. Locutus est autem abner
etiam ad beniamin. et abiit ut loqueretur
ad dauid omnia que placuerant isrl et uniuso
beniamin. Venitq; ad dauid in hebron cum
uiginti uiris. Et fecit dauid abner et uiris
eius qui uenerant cum eo conuiuiu. Et dix
abner ad dauid. Surgam ut congregem ad
te dnm meum regem omne isrl. et ineam
tecum fedus. et impleas omnibus sicut desi
derat anima tua. Cum g deduxisset dauid
abner et ille isset in pace. statim pueri da
uid et ioab uenerunt cesis latronibus cum
preda magna nimis. Abner autem no erat
cu dauid i hebron. qm dimiserat eu. et pfectus
fuerat i pace. et ioab et oms exercitus q erat cu eo
postea uenerat. Nuntiatu e itaq; ioab a narrantibus.
Venit abner filius ner ad rege. et dimisit eu. et abiit
i pace. Et ingressus e ioab ad regem. et ait.
Quid fecisti. Ecce uenit abner ad te. quare
dimisisti eum et abiit. et recessit. Ignoras
abner filium ner qm ad hoc uenit ut de
ciperet te. et sciret exitum tuum et introitu
tuum. et nosset omnia que agis. Egressus
itaq; ioab a dauid misit nuntios post abner. et reduxit
eum a cisterna syra. ignorante dauid. Cumq;
redisset abner in hebron. seorsum adduxit
eum ioab ad medium porte ut loqueretur
ei in dolo. et pcussit illum ibi in inguine.
et mortuus est in ultionem sanguinis asael

fusū. i. hoc uentilabru ad repellendas muscas. sed hec de solis p[illegible] mulieribus et degeneres imitantur.

fris sui. Quod cum audisset dauid rex iam
gestam ait. Mundus ego sum et regnum
meū apud dnm usq; in sempiternum a san
guine abner filii ner. et ueniat sup caput
ioab et sup omnem domum patris eius.
nec deficiat de domo ioab fluxum seminis
sustinens. et leprosus. tenens fusum. et
cadens gladio. et indigens pane. Igitur ioab
et abysai frater eius interfecerunt abner.
eo quod occidisset asael fratrem eorum in ga
baon in prelio.

Dixit autem dauid ad ioab. et ad omnem
populum qui erat cum eo. Scindite
uestimenta ura et accingimini saccis. et
plangite ante exequias abner. Porro rex da
uid sequebatur feretrum. Cumq; sepelis
sent abner in hebron. leuauit rex dauid uo
cem suam et fleuit sup tumulum abner;
fleuit autem et omnis popls. Plangensq;
rex et lugens abner ait. Nequaquam ut
mori solent ignaui mortuus es abner.
Manus tue non sunt ligate. et pedes tui
non sunt compedibus aggrauati. sed sicut
solent cadere coram filiis iniquitatis cor
ruisti. Congeminansq; omnis popls fleuit
sup eum. Cumq; uenisset uniuersa multitu
do cibum cape cum dauid adhuc clara die.
iurauit dauid dicens. Hec faciat michi ds
et hec addat. si ante occasum solis gustaue
ro panem ul aliud quicquam. Omnisq;
populus audiuit et placuerunt eis cunc
ta que fecit rex in conspectu totius ppli;
Et cognouit omne uulgus et uniuersus
isrl in die illa quia non actu fuisset a rege
ut occideretur abner filius ner. Dixit qq;
rex ad seruos suos. Num ignoratis qm prin
ceps et maximus cecidit hodie in isrl. Ego
autem adhuc delicatus et unctus rex. Porro
uiri isti filii saruie duri sunt michi. Retri
buat dns facienti malum iuxta maliciā

IIII

suam. Audiuit autem filius saul quod cecidis
set abner in hebron. et dissolute sunt manus
eius. et omnis isrl pturbatus ē.

Duo autem uiri principes latronū erant
filio saul. nomen uni banaa. et nomen
alteri rechab filii remmon berothite de fi
liis beniamin. Siquidē et beroth reputata
est in beniamin. et fugerunt berothite in
gethaim. fueruntq; ibi aduene usq; ad tps
illud. Erat autem filio saul ionathe filius
debilis pedibus. quinquennis enim fuit
quando uenit nuncius de saul et ionathan
ex iezrael. Tollens itaq; eum nutrix sua fu
git. Cumq; festinaret ut fugeret cecidit
puer et claudus effectus est. habuitq; uo
cabulum miphiboseth. Uenientes g filii
remmon berothite rechab et banaa ingres
si sunt feruente die domum hisboseth. q
dormiebat sup stratum suum meridie. et
ostiaria domus purgans triticum obdor
miuit. Ingressi sunt autem domum late
ter. assumentes spicas tritici. et percusserunt
eum in inguine rechab et banaa frater eius
et fugerunt. Cum autem ingressi fuissent
domum ille dormiebat sup lectum suum
in conclaui. et percutientes interfecerunt eū.
sublatoq; capite eius abierunt p uiam de
serti tota nocte. et attulerunt caput hisbo
seth ad dauid in hebron. Dixeruntq; ad regē.
Ecce caput hisboseth filii saul inimici tui
qui querebat animam tuam. et dedit dns
dno nro regi ultionē hodie de saul et de
semine eius. Respondens autem dauid
rechab et banaa fratri eius filiis remmon
berothei. dixit ad eos. Uiuit dns qui eruit
animam meam de omni angustia. quoniam eū
qui annunciauerat michi et dixerat mortu
us ē saul qui putabat se prospera nuntiare te
nui et occidi eum in siceleg. cui oportebat
me dare mercedem p nuntio. quanto mag

nunc cum homines impii interfecerunt uirum
innoxium in domo sua super lectum suum. non
queram sanguinem eius de manu uestra et aufe
ram uos de terra. Precepit itaque dauid pue
ris suis et interfecerunt eos. precidentesque
manus et pedes eorum suspenderunt eos su
per piscinam in hebron. Caput autem hisboseth
tulerunt et sepelierunt in sepulchro abner
in hebron.

Et uenerunt uniuerse tribus israel ad dauid
in hebron dicentes. Ecce nos os tuum
et caro tua sumus. Sed et heri et nudiustertius
cum esset saul rex super nos. tu eras educens
et reducens israel. Dixit autem dominus ad te. Tu
pasces populum meum israel. et tu eris super
israel. Venerunt quoque et seniores de israel
ad regem in hebron. et percussit cum eis fedus
rex dauid in hebron coram domino. unxeruntque
dauid in regem super israel. Filius triginta an
norum erat dauid cum regnare cepisset. et
quadraginta annis regnauit. In hebron
regnauit super iudam septem annis et sex men
sibus. In ierusalem autem regnauit triginta
tribus annis super omnem populum israel et iu
dam. Et abiit rex et omnes uiri qui erant
cum eo in ierusalem ad iebuseum habitatorem
terre. Dictumque est dauid ab eis. Non ingre
dieris huc. nisi abstuleris cecos et claudos
dicentes. Non ingredietur dauid huc. Cepit
autem dauid arcem syon. hec est ciuitas dauid.
Proposuerat enim dauid in die illa premium
ei qui percussisset iebuseum. et tetigisset do
matum fistulas. et abstulisset claudos et
cecos odientes animam dauid. Idcirco dicitur
in prouerbio. Cecus et claudus non introibunt
in templum. Habitauit autem dauid in ar
ce syon et uocauit eam ciuitatem dauid.
et edificauit per gyrum a mello et intrinsecus.
Et ingrediebatur proficiens atque succrescens.
et dominus deus exercituum erat cum eo.

Misit quoque yram rex tyri nuncios ad dauid
et ligna cedrina. et artifices lignorum
lapidumque ad parietes. et edificauerunt do
mum dauid. Et cognouit dauid quoniam confir
masset eum dominus super regnum israel. et quoniam
exaltasset regnum eius super populum suum
israel. Accepit ergo dauid adhuc concubinas et
uxores de ierusalem. postquam uenerat de he
bron. Natique sunt dauid et alii filii et filie.
Et hec nomina eorum qui nati sunt ei in
ierusalem. Samua et sabab. et nathan. et salo
mon. et iabaar. et helysua. et nepheg. et
iaphia. et helysama. et helida. et heliphe
leg. Audierunt ergo philistei quod unxisset
dauid regem super israel. et ascenderunt uni
uersi ut quererent dauid. Quod cum audisset
dauid. descendit in presidium. Philistiim au
tem uenientes. diffusi sunt in ualle rapha
im. Et consuluit dauid dominum dicens. Si as
cendam ad philisteos. et si dabis eos in
manu mea. Et dixit dominus ad dauid. Ascen
de. quia tradens dabo tibi philistiim in
manu tua. Venit ergo dauid in baalphara
sim. et percussit eos ibi. et dixit. Diuisit do
minus inimicos meos coram me. sicut di
uiduntur aque. Propterea uocatum est no
men loci illius baalpharasim. Et relique
runt ibi sculptilia sua. que tulit dauid
et uiri eius. Et addiderunt adhuc philisti
im ut ascenderent. et diffusi sunt in ual
le raphaim. Consuluit autem dauid dominum.
Si ascendam contra philisteos. et trades eos
in manus meas. Qui respondit. Non as
cendas sed gyra post tergum
eorum. et uenies ad eos ex aduerso pyrorum.
Et cum audieris sonitum gradientis in
cacumine pirorum. tunc inibis prelium.
quia tunc egredietur dominus ante faciem tuam.
ut percutiat castra philistinorum. Fecit
itaque dauid sicut preceperat ei dominus. et per

Domatum fistulas. id est tectorum canales per quos defluunt stillicidia. Alii autem dicunt fistulas [illegible] ad tecta.

vi. cussit philistijm de gabee usq; dum uenias
gazer. Congregauit autem dauid rursum
omnes electos ex isrl. triginta milia. Surrex
itq; et abijt et uniu̾sus populus qui erat cū
eo de uiris iuda ut adducerent archam dej
sup quam inuocatum est nom̄ dn̄i exercituū
sedentis in cherubin. sup eam. Et imposuert
archam dn̄i sup plaustrum nouum. tulerūq;
eam de domo aminadab que erat in gabaa.
Oza autem et haio filij aminadab minabant
plaustrū nouum. Cumq; tulissent eam de do
mo aminadab qui erat in gabaa custodiens
archam dei. haio precedebat archam. dauid
autem et omnis isrl ludebant coram dn̄o in
omnib; lignis fabrefactis. et cytharis. et lyris.
et tympanis. et sistris. et cimbalis. Postquā
autem uenerunt ad aream nachor. extendit
oza manum ad archam dei et tenuit eam.
qm̄ calcitrabant boues et declinauerant eā.
Iratusq; ē dn̄s indignatione contra ozam. et
pcussit eum sup temeritate. Qui mortuus
est ibi iuxta archam dn̄i. Contristatus est
autem dauid. eo quod pcussisset dn̄s ozam.
Et uocatū est nomen loci illius pcussio oza.
usq; in diem hanc. Et extimuit dauid dn̄m
in die illa. dicens. Quomodo ingredietur
ad me archa dn̄i. Et noluit diuertere ad se
archam dn̄i in ciuitatem dauid. sed diuertit
eam in domum obed edom gethej. et fuit
archa in domo obed edom gethei tribus
mensibus. Et benedixit dn̄s obed edom. et
omnem domum eius. Nuntiatumq; est
regi dauid quia benedixisset dn̄s obed edom
et omnia eius propter archam dej. Dixitq;
dauid. Ibo et reducam archam cum bn̄dicti
one in domum meam. Abijt g̊ dauid. et ad
duxit archam dei de domo obed edom ge
thei in ciuitatem dauid cum gaudio. Et
erant cum dauid septem chori. et uictima
uituli. Cumq; transcendissent qui portabāt
archam dn̄i sex passus. immolabant bouē
et arietem. et dauid
saltabat totis ui
ribus ante dn̄m. Porro dauid accinctus
erat ephod lineo. et dauid et omnis dom̄
isrl ducebant archam testamenti dn̄i in iu
bilo et in clangore bucine. Cumq; intrass;
archa domini in ciuitatem dauid. michol
filia saul pspiciens p fenestram uidit regē
dauid subsilientem atq; saltantem coram
dn̄o. et despexit eum in corde suo. Et intro
duxerunt archam dn̄i et posuerunt eam in
loco suo. in medio tabnaculi quod tetende
rat ei dauid. Et optulit dauid holocausta co
ram dn̄o et pacifica. Cumq; complesset of
ferens holocausta et pacifica. benedixit po
pulo in nomine dn̄i exercituum. et partit̾
est multitudini uniu̾se isrl tam uiro quā
mulieri singlis collirida̅m panis unam. et
assaturam bubale carnis unam. et simulā
frixam oleo. et omnis populus abijt unus
quisq; in domum suam. Reuersusq; est
dauid. ut benediceret domui sue. Et egres
sa michol filia saul in occursum dauid
ait. Quam glo̾sus fuit hodie rex isrl. disco
operiens se ante ancillas seruorum suorum.
et nudatus est quasi si nudetur unus de
scurris. Dixitq; dauid ad michol.
ante dn̄m qui elegit me poti
quam patrem tuum. et quam omnē domū
eius. et precepit michi ut eēm dux super
poplm dn̄i isrl. ludam et uilior fiam
plusquam factus sum. et ero humilis in
oc̄lis meis. et cum ancillis de quib; locuta
es glo̾sior apparebo. Igitur michol filie saul
non est natus filius usq; ad diem mortis sue.
Factum ē autem cum sedisset vii
rex in domo sua. et dominus dedisset ei
requiem undiq; ab uniu̾sis inimicis suis.
dixit ad nathan prophām. Vides ne q̄d ego

habitē in domo cedrina? et arca dei posita sit
in medio pellium. Dixitq; nathan ad regem.
Omñe qđ ē in corde tuo uade fac. qm dñs est tecū.
Factū est autē in nocte illa: et ecce sermo dñi ad na
than dicēs. Uade et loquere ad seruum
meum dauid. Hec dic dñs. Numqđ tu edificabis
michi domū ad habitādū? Neq; enī habitaui i do
mo ex die q̄ eduxi filios isrl de tra egypti usq; ad
diē hāc. sed ambulaui in tabernaculo et in tento
rio p cuncta loca que transiui cum omnib;
filiis isrl. Numquid loquens locutus sū
ad unam de tribub; isrl. cui p̄cepi ut pasce
ret populum meum isrl dicens. quare nō
edificasti michi domum cedrinā? Et nunc
hec dices seruo meo dauid. Hec dicit dñs
exercituum. Ego tuli te de pascuis sequētē
gregem ut eēs dux sup populum meū isrl.
et fui tecum in omnib; ubicumq; ambula
sti. et interfeci uniūsos inimicos tuos a fa
cie tua. Fecīq; tibi nomen grande iuxta no
men magnorum qui sunt in terra. et po
nam locum populo meo isrl. et plantabo
eum et habitabit in eo et non turbabit
amplius. nec addent filii iniquitatis ut
affligant eum sicut prius ex die qua constitui
iudices sup populum meum isrl. et reqē
dabo tibi ab omnib; inimicis tuis. Pdi
citq; dñs t quod domum faciat t dñs.
Cumq; completi fuerint dies tui et dor
mieris cum patrib; tuis. suscitabo semen
tuum post te quod egredietur de utero tuo.
et firmabo regnum eius. Ipse edificabit do
mum nomini meo. et stabiliam thronum
regni eius usq; in sempiternum. Ego ero
ei in patrem. et ipse erit michi in filiū. Qui
si inique aliquid gesserit. arguam eum in
uirga uirorum. et in plagis filiorū hominū.
Misericordiam autem meam non auferam ab
eo. sicut abstuli a saul quem amoui a facie
mea. Et fidelis erit domus tua et regnū

tuum usq; in eternum ante faciem meam. et
thronus tuus erit firmus iugiter. Secđm oīa
uerba hec et iuxta uniūsam uisionē istam.
sic locutus est nathan ad dauid.
Ingressus ē autem rex dauid et sedit coram
dño. et dixit. Quis ego sum dñe dš meus
et que domus mea. quia adduxisti me huc
usq;. Sz et hoc parum uisum ē in conspectu
tuo domine deus meus. nisi loque
reris etiam de domo serui tui in longin
quum. Ista ē enim lex adam. dñe dš. Quid
ḡ addere poterit adhuc dauid ut loquatur
ad te. Tu enim scis seruum tuū dñe dš. Propt
uerbum tuum et secđm cor tuum fecisti
omnia magnalia hec. ita ut notum faceres
seruo tuo. Idcirco magnificatus es dñe dš.
quia non est similis tui. neq; ē dš extra te
in omnib; que audiuim᷒ auribus nostris.
Que ē autem gens ut populus tuus isrl in
terra propter quam iuit dš ut redimeret
eam sibi in poplm. et poneret sibi nomen
faceretq; eis magnalia et horribilia super
terram. a facie populi tui quem redemisti
tibi ex egipto gentē et deo ei᷒. et firmasti
tibi populum tuum isrl in populum sem
piternum. Et tu dñe factus es eis in deū.
Nunc ḡ dñe dš ūbum quod locutus es
sup seruum tuum et sup domum eius sus
cita in sempiternum. et fac sicut locutus es.
et magnificetur nomen tuum usq; in sem
piternum atq; dicatur. dñs exercituū dñs
sup isrl. et domus serui tui dauid erit sta
bilita coram dño. quia tu dñe exercituum
dš isrl reuelasti aurē͡ᵃ serui tui dicens. do
mum edificabo tibi; Propterea inuenit ser
uus tuus cor suum. ut oraret te oratiōe hac.
Nunc ḡ dñe dš tu es deus. et uerba
tua erunt uera. Locutus es enim ad seruū
tuum bona hec. Incipe ḡ et benedic domū
serui tui ut sit in sempiternum coram te.

quia tu dne deus locutus es hec. et bene
dictione tua benedicetur domus serui tui
in sempiternum. viij.

Factum est autem post hec pcussit dauid
philisteos. et humiliauit eos, et tulit dd
frenu tributi de manu philistinorum. et
pcussit moab et mensus e eos funiculo coe
quans terre. Mensus est autem duos funi
culos. unum ad occidendum. et unum ad
uiuificandum. factusq; e moab seruiens
sub tributo. Et pcussit dauid adra ezer fi
lium roob regem soba. quando pfectus e
ut dominaretur sup flumen eufraten. et
captis ex parte eius mille septingentis eq
tibus et uiginti milib; peditu. subner
uauit omnes iugales curruu. Reliquit
autem ex eis centu currus. Venit quoq;
syria damasci ut psidium ferret adra ezer
regi soba. et pcussit dauid de syria uiginti
duo milia uirorum. Et posuit dauid psi
dium in syria damasci. facta q; est syria
dauid seruiens sub tributo. Seruauitq; do
minus dauid in omnib; ad quecumq; pro
fectus e. Et tulit dauid arma aurea
que habebant serui adra ezer. et detulit
ierusalem. Et de bethe. et de beroth ciuitatib
adra ezer. tulit rex dauid es multu nimis.
de quo fecit salomo omnia uasa enea in
templo et mare eneum. et columpnas et
altare. Audiuit autem thou rex emath
quod percussisset dauid omne robur
adra ezer. et misit thou ioram filium suum
ad regem dauid ut salutaret eum. congra
tulans. et gras ageret. eo quod expugnass;
adra ezer et pcussisset eum. hostis quippe
erat thou adra ezer. et in manu eius erant
uasa argentea. et uasa erea. que et ipsa
scificauit rex dauid dno cum argento et
auro que scificauerat de uniuersis genti
bus quas subegerat de syria et moab. et
filijs ammon. et philistijm. et amalech. de
manubijs adra ezer filij roob regis soba.
Fecit quoq; sibi dauid nomen. cum reuer
teretur capta syria in ualle salinarum cesis
duodecim milib;. et in gebelem ad uiginti
tria milia. Et posuit in ydumea custodes.
statuitq; psidium, et facta est ydumea
seruiens dauid. Et seruauit dns dauid in
omnibus ad quecumq; pfectus e. et reg
nauit sup omnem isrl. Faciebat quoq; da
uid iudicium et iusticiam. in omni poplo
suo. Joab autem filius saruie erat sup ex
ercitum. Porro iosaphat filius ahilud erat
a commentarijs. et sadoch filius achitob
et achimelech filius abiathar erant sacer
dotes. et saraias scriba. banaias autem filius
ioiade sup cerethi et phelethi. filij autem
dauid sacerdotes erant. ix. Et dixit dauid. Pu
tasne est aliquis qui remanserit de domo
saul ut faciam cum eo misericordiam propter
ionathan. Erat autem de domo saul seruus
nomine siba. Quem cum uocasset ad rege
ait ei. Tune es siba. Et ille respondit. Ego
sum seruus tuus. Et ait rex. Num supest
aliqs de domo saul ut faciã cũ eo mi͞am di. Dixitq;
siba regi. Supe filius ionathe debilis pedib. Ubi
inqt e. Et siba ad rege. Ecce au e in domo machir
filij amiel i lodobar. Misit g rex dauid et tu
lit eu de domo machir filij amiel d lodobar. Cu au
uenisset miphiboseth filius ionathan filij
saul ad dauid. corruit in faciem suam. et
adorauit. Dixitq; dauid. Miphiboseth. Q
respondit. Assum seruus tuus. Et ait ei
dauid. Ne timeas quia faciens faciam in
te misericordiam propter ionathan patrem
tuum. et restituam tibi omnes agros sa
ul patris tui. et tu comedes panem in m
sa mea semp. Qui adorans eum dixit. Qs
ego sum seruus tuus. qm respexisti sup
canem mortuum similem mei. Vocauit itaq;

rex sibam puerum saul. et dixit ei. Omnia
quecumque fuerunt saul et universam domum
eius dedi filio domini tui. Operare ergo ei terram tu
et filii tui et servi tui. et inferes filio domini tui
cibos ut alatur. Miphiboseth autem filius
domini tui comedet semper panem super mensam
meam. Erant autem sibe quindecim filii. et
uiginti servi. Dixitque siba ad regem. Sicut
iussisti domine mi rex servo tuo. sic faciet servus
tuus. et miphiboseth comedet super mensam
tuam quasi unus de filiis regis. Habebat
autem miphiboseth filium parvum nomine
micha. Omnis vero cognatio domus sibe ser-
viebat miphiboseth. Porro miphiboseth
habitabat in ierusalem. quia de mensa regis iu-
giter vescebatur. et erat claudus utroque pe-
de. Factum est autem post hec ut moreretur rex x.
filiorum ammon. et regnaret anon filius
eius pro eo. Dixitque david. Faciam misericordiam
cum anon filio naas. sicut fecit pater eius
mecum misericordiam. Misit ergo david consolans
eum per servos suos super patris interitu. Cum
autem venissent servi david in terram filio-
rum ammon. dixerunt principes filiorum
ammon ad anon dominum suum. Putas quod
propter honorem patris tui david misit ad
te consolatores. et non ideo ut investigaret
et exploraret civitatem et everteret eam. mi-
sit david servos suos ad te. Tulit itaque anon
servos david. rasitque dimidiam partem bar-
be eorum. et precidit vestes eorum medias
usque ad nates. et dimisit eos. Quod cum nun-
ciatum esset david. misit in occursum eorum.
Erant enim viri confusi turpiter valde.
Et mandavit eis david dicens. Manete in
iericho donec crescat barba vestra. et tunc
revertimini. Videntes autem filii ammon
quod iniuriam fecissent david. miserunt
et conduxerunt mercede syrum roob. et
syrum soba. viginti milia peditum. et

a rege maacha mille viros. et ab istob. xii
milia virorum. Quod cum audisset david.
misit ioab et omnem exercitum bellatorum.
Egressi sunt ergo filii ammon. et direxerunt
aciem ante ipsum introitum porte. Syrus
autem soba. et roob. et istob. et maacha se-
orsum erant in campo. Videns ergo ioab quod
preparatum esset adversus se prelium. et ex ad-
verso et post tergum. elegit sibi ex omnibus
electis israel. et instruxit aciem contra syrum.
Reliquam autem partem populi tradidit ab-
ysai fratri suo. Qui direxit aciem adversum
filios ammon. Et ait ioab. Si prevaluerint
adversum me syri. eris michi in adiutorium.
Si autem filii ammon prevaluerint adversum
te. auxiliabor tibi. Esto vir fortis. et pugne-
mus pro populo nostro et civitate dei nostri. Dominus
autem faciet quod bonum est in conspe-
ctu suo. Iniit itaque ioab et populus eius qui
erat cum eo certamen contra syros. qui
statim fugerunt a facie eius. Filii autem
ammon videntes quod fugissent syri.
fugerunt et ipsi a facie abysai. et ingres-
si sunt civitatem. Reversusque est ioab a filiis
ammon. et venit in ierusalem. Videntes igitur
syri quoniam corruissent coram israel. congrega-
ti sunt pariter. Misitque adarezer et eduxit
syros qui erant trans fluvium. et adduxit
exercitum eorum. Sobach autem magister mi-
licie adarezer erat princeps eorum. Quod
cum nunciatum esset david. contraxit om-
nem israel et transivit iordanem. venitque in
helema. Et direxerunt aciem syri ex adverso
david. et pugnaverunt contra eum. Fugerunt-
que syri a facie israel. Et occidit david de syris
septingentos currus. et quadraginta mi-
lia equitum. et sobach principem milicie
percussit. qui statim mortuus est. Videntes
autem universi reges qui erant in presidio
adarezer. victos se esse ab israel.

fecerunt pacem cum isrl' et serui
runt eis. Timueruntq; syri auxiliū prebere
filijs ammon. xi.

Factum est autem uertente anno eo tempore
quo solent reges ad bella procedere: misit
dauid ioab et seruos suos qui erant cum eo et
uniuersum isrl'. et uastauerunt filios ammon
et obsederunt rabbath. Dauid autem reman
sit in ihrlm. Cum hec agerentur: accidit quā
dam die ut surgeret dauid de strato suo post
meridiem et deambularet in solario domꝰ
regie; Viditq; mulierem se lauantem ex aduer
so sup solarium suum. Erat autem mulier
pulchra ualde. Misit ergo rex: et requisiuit que
eēt mulier. Nunciatumq; est ei qđ eēt beth
sabee filia heliam uxor urie ethei. Missis itaq;
dauid nuncijs: tulit eam. Que cū ingressa
eēt ad illum dormiuit cum ea: statimq;
sanctificata est ab immundicia sua. Et reuer
sa ē illa domum suam concepto fetu: mittensq;
nuntiauit dauid et ait. Concepi. Misitq; dd
ad ioab dicēs. Mitte ad me uriā ethei. Misitq;
ioab uriā ad dauid. Et uenit urias ad dauid. Et quesiuit
q; dauid quō recte ageret ioab et populus: et quom
amministraretur bellum. Et dixit ad uriam
dauid. Vade in domum tuam: et laua pedes
tuos. Egressus ē urias de domo regis: secu
tusq; ē eum cibus regius. Dormiuit autem
urias ante portā domꝰ regie cū alijs seruis dñi
sui: et n̄ descendit ī domū suā. Nuntiatumq; ē dauid
a dicentibꝰ. Nō iuit urias ad domū suā. Et ait da
uid ad uriā. Nunquid n̄ de uia uenisti: Quare n̄ des
cendisti ī domū tuā: Et ait urias ad dauid. Ar
ca dī et isrl' et iuda habitant ī papilionibꝰ: et dñs meꝰ
ioab et serui dñi mei sup faciem terre manent:
et ego ingrediar domum meā ut comedam
et bibam. et dormiam cum uxore mea: Per sa
lutem tuam et p salutem anime tue: quod
non faciam rem hanc. Ait ergo dauid ad uriam.

Mane hic etiam hodie: et cras dimittam te.
Mansit urias in ihrlm die illa et altera: et uo
cauit eum dauid ut comederet coram se et
biberet. et inebriauit eum. Qui egressus ues
pere dormiuit in strato suo cum seruis
dñi sui: et in domū suam non descendit. Fac
tum ē ergo mane et scripsit dauid eplam ad ioab:
Misitq; p manum urie scribens in eplā. Po
nite uriam ex aduerso belli ubi fortissimū ē
prelium: et derelinquite eum ut pcussus inte
reat. Igitur cum ioab obsideret urbē: posuit
uriam in loco in quo sciebat uiros eē fortissi
mos. Egressiq; uiri de ciuitate bellabant ad
uersum ioab: et ceciderunt de populo seruorum
dauid. et mortuus est etiam urias etheus.
Misit itaq; ioab et nunciauit dauid oīa uba
prelij. Precepitq; nuncio dicens. Cum com
pleueris uniuersos sermones belli ad regem: si
eū uideris indignari et dixerit quare accessi
stis ad murum ut preliaremini. an ignorabatis
quod multa desup ex muro tela mittantur:
quis pcussit abimelech filiū ieroboal. nnē
mulier misit sup eum fragmen mole
de muro et interfecit eum in thebes. quare
iuxta murum accessistis: dices. Etiam seruus
tuus urias etheus occubuit. Abijt ergo nuncius
et uenit et narrauit dauid omnia que prece
pat ei ioab. Et dixit nuncius ad dauid. Pre
ualuerunt aduersum nos uiri: et egressi
sunt ad nos in agrum. Nos autem facto im
petu psecuti eos sumus usq; ad portam ci
uitatis: et direxerunt iacula sagittarij ad ser
uos tuos ex muro desup: mortuiq; sunt de
seruis regis: quin etiam seruus tuus urias e
theus mortuus ē. Et dixit dauid ad nunciū.
Hec dices ioab. Non te frangat ista res. Uariꝰ
enim ē euentus prelij: et nunc hunc nunc
illum consumit gladius. Conforta bellato
res tuos aduersum urbem ut destruas eam:
et exhortare eos. Audiuit autem uxor urie

quod mortuus eet urias uir suus: et planxit eu.
Transactoque luctu misit dauid et introduxit
eam in domum suam et facta est ei uxor: peper
itque ei filium. Et displicuit uerbum hoc quod
fecerat dauid coram domino. Misit ergo dominus nathan xii.
ad dauid. Qui cum uenisset ad eum: dixit ei.
Responde michi iudicium. Duo uiri erant in
ciuitate una: unus diues et alter pauper. Diues
habebat oues et boues plurimos ualde. Pau
per autem nichil habebat omnino preter unam
ouem paruulam quam emerat et nutrierat.
et que creuerat apud eum cum filiis eius. simul
de pane illius comedens. et de calice eius bibens.
et in sinu illius dormiens: eratque illi sicut filia.
Cum autem peregrinus quidam uenisset ad di
uitem: parcens ille sumere de ouibus et de
bobus suis ut exhiberet conuiuium peregrino
illi qui uenerat ad se: tulit ouem uiri pauperis
et preparauit cibos homini qui uenerat ad se.
Iratus autem indignatione dauid aduersum
hominem illum nimis: dixit ad nathan. Vi
uit dominus: quoniam filius mortis est uir qui fecit hoc.
Ouem reddet in quadruplum: eo quod fecerit
uerbum istud et non pepercerit. Dixit autem nathan
ad dauid. Tu es ille uir qui fecisti rem hanc.
Hec dicit dominus deus israhel. Ego unxi te in regem super
israhel: et ego erui te de manu saul. et dedi tibi do
mum domini tui. et uxores domini tui in sinu tuo:
dedique tibi domum israhel et iuda. Et si parua sunt
ista: adiciam tibi multo maiora. Quare ergo con
tempsisti uerbum domini ut faceres malum in
conspectu meo? Vriam ethеum percussisti gla
dio: et uxorem eius accepisti tibi uxorem. et inter
fecisti eum gladio filiorum ammon. Quamob
rem non recedet gladius de domo tua usque in
sempiternum: eo quod despexeris me et tuleris
uxorem urie ethei ut uxor tua eet. Itaque hec
dicit dominus. Ecce ego suscitabo super te malum
de domo tua: et tollam uxores tuas in oculis
tuis et dabo proximo tuo: et dormiet cum

uxoribus tuis. Tu autem fecisti abscondite: ego
uero faciam uerbum istud in conspectu omnis
israhel et in conspectu solis huius. Et dixit dauid ad
nathan. Peccaui domino. Dixitque nathan ad dauid.
Dominus quoque transtulit peccatum tuum: non mori
eris. Verumtamen quoniam blasphemare fecisti ini
micos nomen domini propter uerbum hoc: filius
qui natus est tibi morte morietur. Et reuersus
est nathan in domum suam. Percussitque dominus par
uulum quem pepererat uxor urie dauid: et
desperatus est. Deprecatusque est dauid dominum pro
paruulo. et ieiunauit dauid ieiunio: et ingressus
sus seorsum iacuit super terram. Venerunt
autem seniores domus eius: cogentes eum
ut surgeret de terra. Qui noluit: neque come
dit cum eis cibum. Accidit autem die septima
ut moreretur infans: timueruntque serui dauid
nunciare ei quod mortuus eet paruulus.
Dixerunt enim. Ecce cum paruulus adhuc
uiueret loquebamur ad eum et non audi
ebat uocem nostram: quantomagis si dixeri
mus mortuus est puer se affliget? Cum ergo
audisset dauid seruos suos mussitantes: in
tellexit quod mortuus eet paruulus. dixitque
ad seruos suos. Numquid mortuus est puer?
Qui responderunt ei. Mortuus est. Surrexit
ergo dauid de terra: et lotus unctusque est. Cumque
mutasset uestem ingressus est domum domini
et adorauit: et uenit in domum suam: peti
uitque ut ponerent ei panem et comedit.
Dixerunt autem ei serui sui. Quis est sermo
quem fecisti? Propter infantem cum adhuc
uiueret ieiunasti et flebas: mortuo autem
puero surrexisti et comedisti panem? Qui
ait. Propter infantem cum adhuc uiueret
ieiunaui et fleui. dicebam enim. Quis scit
si forte donet eum michi deus. et uiuat infans?
Nunc autem quia mortuus est quare ieiuno?
Numquid potero reuocare eum amplius?
Ego uadam magis ad eum: ille uero non reuertet

ad me. Et consolatus est dauid bethsabee uxo
rem suam. Ingressusq; ad eam dormiuit cu
ea. Que genuit filium uocauitq; nomen ei
salomon. et dns dilexit eum. Misitq; in ma
nu nathan pphe. et uocauit eum amabilis
dno. eo quod diligeret eum dns. Igit pug
nabat ioab contra rabbath filiorum ammon.
et expugnabat urbem regiam. Misitq; ioab
nuntios ad dauid dicens. Dimicaui aduersum
rabbath. et capienda est urbs aquarum. Nc
g congrega reliquam partem popli et ob
side ciuitatem et cape eam. ne cum a me ua
stata fuerit urbs. nomini meo ascribatur
uictoria.
Congregauit itaq; dauid omne poplm.
et pfectus est aduersum rabbath. Cumq;
dimicasset cepit eam. et tulit diadema regis
eorum de capite eius. pondo auri talentu.
habens gemmas preciosissimas. et im
positum e sup caput dauid. Sz et predam
ciuitatis asportauit multam ualde. Popu
lum quoq; eius adducens serrauit. et circu
egit sup eos ferrata carpenta. Diuisitq;
cultris. et transduxit in typo laterum. Sic
fecit uniuersis ciuitatib; filiorum ammon. Et
reuersus e dauid et omnis exercitus in ihrlm.
Factum e autem post hec. XIII.
ut absalon filii dauid sororem nomine
thamar speciosissimam adamaret ammon
filius dauid et deperiret in ea. ita ut egrota
ret propter amorem eius. quia cum esset uir
go difficile ei uidebatur ut quicquam in
honeste ageret cum ea. Erat autem ammon
amicus nomine ionadab filius sammaa
fris dauid. uir prudens ualde. Qui dixit ad
eum. Quare sic attenuaris macie fili regis
p singlos dies. Cur non indicas michi. Dix
q; ei ammon. Thamar sororem absalonis fris
mei amo. Cui respondit ionadab. Cuba sup
lectum tuum. et languorem simula. Cumq; pa
ter tuus uenerit ut uisitet te. dic ei. Veniat oro
thamar soror mea ut det michi cibum. et fa
ciat pulmentum ut comedam de manu eius.
Accubuit itaq; ammon. et quasi egrotare cep.
Cumq; uenisset rex ad uisitandum eum. ait am
mon ad regem. Veniat obsecro thamar soror
mea ut faciat in oculis meis duas sorbiciunculas.
et cibum capiam de manu ei. Misit g dauid
ad thamar domum dicens. Veni in domum
ammon fratris tui. et fac ei pulmentum.
Venitq; thamar in domum ammon fris sui.
ille autem iacebat. Que tollens farinam com
miscuit. et liquefaciens eam in oculis eius coxit
sorbiciunculas. Tollensq; quod coxerat effudit.
et posuit coram eo. et noluit comedere. Dix
q; ammon. Eicite uniuersos a me. Cumq; eiecis
sent omnes. dixit ammon ad thamar. Infer ci
bum in conclaui. ut uescar de manu tua. Tu
lit g thamar sorbiciunculas quas fecerat. et
intulit ad ammon frem suum in conclaui.
Cumq; obtulisset ei cibum. apprehendit ea
et ait. Veni cuba mecum soror mea. Que re
spondit ei. Noli frater mi. noli opprimere
me. Neq; enim hoc fas e in isrl. Noli facere
stulticiam hanc. Ego enim ferre non potero
obprobrium meum. et tu eris quasi unus
de insipientibus in isrl. Quin potius loque
re ad rege. et non negabit me tibi. Noluit
aut acquiescere pcibus ei. sz preualens uirib;
oppssit eam et cubauit cum illa. Et exosam ea
habuit ammon odio magno nimis. ita ut ma
ius esset odium quo oderat eam amore quo
ante dilexerat. Dixitq; ei ammon. Surge et
uade. Que respondit ei. Maius est hoc malu
quod nunc agis aduersum me. quam quod
ante fecisti expellens me. Et noluit audire ea.
sed uocato puero qui ministrabat ei dixit.
Eice hanc foras et claude ostium post eam.
Que induta erat talari tunica. huiuscemodi
enim filie regis uirgines uestib; utebantur.

Eiecit itaq; eam minister illius foras: clausit
q; fores post eam. Que aspgens cinerem capiti
suo scissa talari tunica impositisq; manib⁹
sup caput suum: ibat ingrediens et clamans.
Dixit autem ei absalon frater suus. Num am
non frater tuus concubuit tecum? Sz nunc
soror tace frater tuus ē: neq; affligas cor tu
um p re hac. Mansit itaq; thamar contabes
cens in domo absalon fris sui. Cum autem
audisset rex dauid uerba hec: contristatus ē
ualde; Et noluit contristare spiritū filij sui
qm̄ diligebat eum: quia primogenit⁹
erat ej. Porro non est locutus absalon ad am
non: nec malum nec bonum. Oderat enim ab
salon amnon: eo quod uiolasset thamar
sororem suam.

Factum ē autem p⁹ biennij temp⁹: ut tonde
rentur oues absalon in baalasor que est
iuxta effraim. Et uocauit absalon omnes
filios regis. Venitq; ad regem: et ait ad eū.
Ecce tondentur oues serui tui: ueniat oro
rex cum seruis suis ad seruum suū. Dixitq; rex
ad absalon. Noli fili mi noli rogare: ut ueni
amus omnes et grauemus te. Cum autem
cogeret eum et noluisset ire: benedixit ei.
Et ait absalon. Si n̄ uis uenire: ueniat obsecro
nobiscum amnon frater meus. Dixitq; ad eū
rex. Non ē necesse ut uadat tecum. Coegit
itaq; eum absalon: et dimisit cum eo amnō
et uniūsos filios regis. Fecerat q; absalon
conuiuiū: quasi conuiuium regis. Precepe
rat autem absalon pueris suis dicens. Ob
seruate cum temulentus fuerit amnon
uino: et dixero uobis percutite eum et inter
ficite: nolite timere. Ego enim sum q̄ pcipio
uobis. Roboramini: et estote uiri fortes. Fe
cerunt g⁹ pueri absalon aduersus amnon:
sicut preceperat eis absalon. Surgentes q; om
nes filij regis: ascenderunt singli mulas su
as et fugerunt. Cumq; adhuc pgerent in

itinere: fama puenit ad dauid dicens. Percus
sit absalon omnes filios regis: et n̄ reman
sit ex eis saltem unus. Surrexit itaq; rex
et scidit uestimenta sua et cecidit super
terram: et omnes serui ipsius qui assiste
bant ei sciderunt uestimenta sua. Respon
dens autem ionadab filius semmaa fris
dauid ait. Ne estimet dn̄s meus rex quod
omnes filij regis occisi sint. Ammon sol⁹
mortuus ē: qm̄ in odio erat absalon posi
tus ex die qua oppressit thamar sororē
eius. Nunc g⁹ ne ponat dn̄s meus rex
sup cor suum uerbum istud dicens: om̄s
filij regis occisi sunt: qm̄ ammon solus
mortuus ē. Fugit autem absalon; Et ele
uauit puer speculator oclos suos et aspexit:
et ecce populus multus ueniebat p iter de
uium ex latere montis. Dixit autem iona
dab ad regem. Ecce filij regis assunt: iuxta
u̇bum tuum sic factum ē. Cumq; cessasset
loqui. apparuerunt et filij regis: et intran
tes leuauerunt uocem suam et fleuerunt.
Sz et rex et omnes serui eius fleuerunt plo
ratu magno nimis. Porro absalon fugiens
abiit ad tholomai filium amiur regem
gessur. Luxit quoq; dauid filiū suū am
non multis diebus. Absalon autē cum
fugisset et uenisset in gethsur: fuit ibi
tribus annis. Cessauitq; rex dauid psequi
absalon: eo quod consolatus eēt sup am
non interitu. Intelligens autem ioab fili⁹ XIIII.
saruie quod cor regis uersum eēt ad absa
lon: misit theciam et tulit inde mulierē
sapientem. dixitq; ad eam. Lugere te simu
la. et induere ueste lugubri. et ne unga
ris oleo. ut sis quasi mulier plurimo iā
tempore lugens mortuum: et ingredieris
ad regem et loqueris ad eum sermones
huiuscemodi. Posuit autem ioab uerba
in ore eius. Itaq; cum ingressa fuisset mu

lier thecuites ad regem. cecidit coram eo super
terram et adorauit. et dixit. Serua me rex.
Et ait ad eam rex. Quid cause habes? Que
respondit. Heu mulier uidua ego sum. Mor
tuus est enim uir meus. et ancille tue erant
duo filii. qui rixati sunt aduersum se in agro.
nullusque erat qui eos prohibere posset. et per
cussit alter alterum et interfecit eum. Et
ecce consurgens uniuersa cognatio aduersus
ancillam tuam dicit. Trade eum qui percussit
fratrem suum ut occidamus illum pro anima fratris
sui quem interfecit et deleamus heredem. et que
runt extinguere scintillam meam que relicta
est ut non supersit uiro meo nomen et reliquie
super terram. Et ait rex ad mulierem. Vade in
domum tuam. et ego iubebo pro te. Dixitque
mulier thecuites ad regem. In me domine mi
rex iniquitas et in domum patris mei. rex
autem et thronus eius sit innocens. Et ait
rex. Qui contradixerit tibi adduc eum ad me.
et ultra non addet ut tangat te. Que ait. Re
cordetur rex domini dei sui. et non multiplicen
tur proximi sanguinis ad ulciscendum. et
nequaquam interficient filium meum. Qui
ait. Viuit dominus. quia non cadet de capillis fi
lii tui super terram. Dixit ergo mulier. Loquatur
ancilla tua ad dominum meum regem uerbum. Et ait.
Loquere. Dixitque mulier. Quare cogitasti hu
iusmodi rem contra populum dei? et locutus
est rex uerbum istud ut peccet et non reducat
eiectum suum? Omnes morimur. et quasi
aque dilabimur in terram que non reuertuntur.
nec uult animam perire deus. sed retractat co
gitans ne penitus pereat qui abiectus est.
Nunc igitur ueni ut loquar ad dominum meum regem
uerbum hoc presente populo. Et dixit an
cilla tua. Loquar ad regem. si quomodo rex fa
ciat uerbum ancille sue. Et audiuit rex uerba
ut liberaret ancillam suam de manu om
nium qui uolebant de hereditate domini de

lere me. et filium meum simul. Dicat ergo ancilla
tua. ut fiat uerbum domini mei regis quasi sacri
ficium. Sicut enim angelus domini sic est dominus meus
rex. ut nec benedictione nec maledictione
moueatur. Vnde et dominus deus tuus tecum est.
Et respondens rex dixit ad mulierem. Ne ab
scondas a me uerbum quod interrogo te. Dixitque
mulier. Loquere domine mi rex. Et ait rex. Num
quid manus ioab tecum est in omnibus istis?
Respondit mulier et ait. Per salutem anime
tue domine mi rex. nec ad dexteram nec ad sini
stram est ex omnibus his que locutus est dominus
meus rex. Seruus enim tuus ioab ipse precepit
michi. et ipse imposuit in os ancille tue om
nia uerba hec. ut uerterem figuram sermo
nis huius. Seruus tuus ioab precepit
istud. Tu autem domine mi rex sapiens es sicut
habet sapientiam angelus dei. ut intelligas omnia
super terram. Et ait rex ad ioab. Ecce placatus
feci uerbum tuum. Vade ergo et reuoca puerum ab
salom. Cadensque ioab super faciem suam in ter
ram. adorauit et benedixit regem. Et dixit io
ab. Hodie intellexit seruus tuus quia inueni
gratiam in oculis tuis domine mi rex. fecisti enim ser
monem serui tui.

Surrexit ergo ioab et abiit in gethsur. et ad
duxit absalon in ierusalem. Dixit autem rex.
Reuertatur in domum suam. et faciem meam
non uideat. Reuersus est itaque absalon in
domum suam. et faciem regis non uidit.
Porro sicut absalon uir non erat pulcher in
omni israel et decorus nimis. a uestigio pedis
usque ad uerticem non erat in eo ulla macula.
Et quando tondebat capillos semel autem
in anno tondebatur. quia grauabat eum ce
saries. ponderabat capillos capitis sui ducen
tis siclis pondere publico. Nati sunt autem
absalon filii tres. et filia una nomine thamar
elegantis forme. Mansitque absalon in ierusalem
duobus annis. et faciem regis non uidit. Mi

sit itaq; ad ioab ut mitteret eum ad regem. q̄
noluit uenire ad eum. Cumq; sc̄do misisset
et ille noluisset uenire ad eum: dixit seruis
suis. Scitis agrum ioab iuxta agrū meum
habentē messem ordei. Ite ḡ et succendite
eum igni. Succenderunt ḡ serui absalon se
getem igni. Et uenientes serui ioab scissis
uestibus suis: dixerunt. Succenderunt serui
absalon partem agri igni. Surrexitq; ioab et
uenit ad absalon in domum eius et dixit.
Quare succenderunt serui tui segetem igni?
Et respondit absalon ad ioab. Misi ad te obse
crans ut uenires ad me. et mitterem te ad regē.
et diceres ei. Quare ueni de gethsur? Melius
michi erat ibi eē. Obsecro ḡ ut uideam faci
em regis. Quod si memor ē iniquitatis meę:
interficiat me. Ingressus ioab ad regē: nuncia
uit ei. Vocatusq; absalon intrauit ad regem.
et adorauit sup faciem terre coram eo. Oscula
tusq; rex absalon. XV
Igitur post hęc fecit sibi absalon currus et e
quites. et quinquaginta uiros qui pcederent
eum. Et mane consurgens absalon stabat iux
ta introitum portę in uia. et omnem uirū
qui habebat negocium ut ueniret ad regis
iudicium. uocabat absalon ad se et dicebat.
De qua ciuitate es tu? Qui respondens aie
bat. Ex una tribu isrl' ego sum seruus tuus.
Respondebatq; ei absalon. Videntur michi
sermones tui boni et iusti. s; non ē qui te au
diat constitutus a rege. Dicebatq; absalon.
Quis me constituat iudicem sup terram? ut
ad me ueniant omnes qui habent negociū
et iuste iudicem. S; et cum accederet ad eū
homo ut salutaret illum. extendebat manū
suam et apprehendens osculabat. faciebatq;
hoc omni isrl' qui ueniebat ad iudicium ut
audiretur a rege. et sollicitabat corda uirorū
isrl'. Post quatuor autē annos. dixit ab
salon ad regem dauid. Vadam et reddam uo

ta mea que uoui dn̄o in hebron. Uouēs eni
uouit seruus tuus cum eēt in gessur syrie
dicens. Si reduxerit me d's in ihrlm. sacri
ficabo dn̄o. Dixitq; ei dauid. Vade in pace.
Et surrexit et abiit in hebron. Misit autem
absalon exploratores in uniu'sas tribus isrl'
dicens. Statim ut audieritis clangorē buci
ne dicite. Regnauit absalon in hebron.
Porro cum absalon ierunt ducenti uiri de
ihrlm uocati euntes simplici corde et causā
penitus ignorantes. Accersiuit quoq; absa
lon achitofel gilonitem consiliariū dauid.
de ciuitate sua gilo. Cumq; immolaret
uictimas. facta est coniuratio ualida. po
pulusq; concurrens augebatur cū absalon.
Venit ḡ nuncius ad dauid dicens. Toto cor
de uniu'sus isrl' sequitur absalon. Et ait da
uid seruis suis qui erant cum eo in ihrlm.
Surgite et fugiamus. neq; enim erit nobis
effugium a facie absalon. Festinate egredi.
ne forte ueniens occupet nos. et impellat
sup nos ruinam. et percutiat ciuitatē in ore
gladii. Dixeruntq; serui regis ad eū. Omnia
quecumq; preceperit dn̄s nr̄ rex. libenter ex
equemur serui tui. Egressus est ḡ rex et
uniu'sa domus eius pedibus suis. et dere
liquit rex decem mulieres concubinas ad
custodiendam domum. Egressusq; rex et
omnis isrl' pedibus suis stetit pcul a domo.
et uniu'si serui eius ambulabant iuxta eū.
et legiones cerethi et phelethi. et omnes
gethei pugnatores ualidi sexcenti uiri q̄
secuti eum fuerant de geth pedites prece
debant regem. Dixit autem rex ad ethai ge
theum. Cur uenis nobiscū? Reuertere et
habita cum rege quia peregrinus es. et egssus
es de loco tuo. Heri uenisti et hodie compel
leris egredi nobiscum. Ego autem uadam quo
iturus sum. reuertere et reduc tecum fr̄s tuos.
et dn̄s faciat tecum misericordiam et ueritatem

quia ostendisti grām et fidem. Et respon
dit ethai regi dicens. Viuit dns. et uiuit
dns meus rex. qm̄ in quocumq; loco fueris
dnē mi rex siue in morte siue in uita. ibi erit
seruus tuus. Et ait dauid ad ethai. Veni et
transi. Et transiuit ethai getheus et rex
et omnes uiri qui erant cum eo. et reliqua
multitudo. omnesq; flebant uoce magna.
et uniusus populus transibat. Rex quoq;
transgrediebatur torrentem cedron. et
cunctus popl's incedebat contra uiam que
respicit ad desertum. Venit autem et sadoch
sacerdos. et uniusi leuite cum eo. portantē
archam federis dnī. et deposuerunt arcā
dei. Et ascendit abiathar. donec expletus ē
omnis populus qui egressus fuerat de
ciuitate. Et dixit rex ad sadoch. Reporta ar
cam dei in urbem. Si inuenero grām in
oclis dnī. reducet me et ostendet michi
eam et tabnaclm suum. Si autem dixerit
michi non places. presto sum. faciat qd
bonum est coram se. Et dixit rex ad sadoch
sacerdotē. O uidens reuertere in ciuitatē
in pace. et achimaas filius tuus. et iona
than filius abyathar duo filii uri sint uo
biscum. Ecce ego abscondar in campestrib;
deserti. donec ueniat sermo a uob indicans
michi. Reportauerunt g sadoch et abiathar
archam dei in ihrlm. et manserunt ibi.
Porro dauid ascendebat cliuum oliuarum
scandens et flens. operto capite. et nudis pe
dibus incedens. Sz et omnis popl's q erat
cum eo. operto capite ascendebat plorans.
Nunciatum ē autem dauid. quod achitofel
eēt in coniuratione cum absalon. Dixitq;
dauid. Infatua queso consilium achitofel
dnē. Cumq; ascenderet dauid summitatē
montis. in quo adoraturus erat dnm. ecce
occurrit ei chusai arachites scissa ueste. et
terra pleno capite. Et dixit ei dauid. Si uene

ris mecum. eris michi oneri. Si autem in ci
uitatem reuertaris. et dixeris absalon ser
uus tuus sum rex. patere me uiue. sicut fui
seruus patris tui. sic ero seruus tuus. dissi
pabis consilium achitofel. Habes autem te
cum sadoch et abiathar sacerdotes. et omne
uerbum quodcumq; audieris in domo regis.
indicabis sadoch et abiathar sacerdotibus.
Sunt autem cum eis duo filii eorum achima
as filius sadoch. et ionathan filius abiathar.
et mittetis p eos ad me omne ūbum qd au
dieritis.
Veniente g chusai amico dauid in ciuita
tem. absalon quoq; ingressus ē in ihe
XVI. rlm. Cumq; transisset dauid paululum
montis uerticem. apparuit siba puer mi
phiboseth in occursum eius cum duob;
asinis qui onerati erant ducentis panib;.
et centum alligaturis uue passe. et cen
tum massis palatarum. et [illegible] utrib;
uini. Et dixit rex sibe. Quid sibi uolunt hec.
Respondit q; sibe. Domine mi rex. asini dō
mestici regis sedeant. et panes et pa
late ad uescendum pueris tuis. uinum
autem ut bibat si quis defecerit in deserto.
Et ait rex. Ubi est filius dni tui. Respondit
q; siba regi. Remansit in ihrlm dicens. Ho
die restituet michi domus isrl regnū patris
mei. Et ait rex sibe. Tua sint omnia que fu
erunt miphiboseth. Dixitq; siba. Oro ut in
ueniam grām coram te dnē mi rex. Venit g
rex dauid usq; baurim. Et ecce egrediebatur
inde uir de cognatione domus saul nomine
semei filius gera. pcedebat egrediens et ma
ledicebat. Mittebatq; lapides contra dauid.
et contra uniusos seruos regis dauid. Omis
aut popl's et uniusi bellatores. a dextro et
a sinistro latere regis dauid incedebat. Ita
aut loquebat semei. cum malediceret regi.
Egredere egredere uir sanguinum et uir beli

al. Reddidit tibi Dominus uniuersum sanguinem do-
mus Saul quia inuasisti regnum pro eo: et de-
dit Dominus in manus Absalom filii tui: et ecce pre-
munt te mala tua, quoniam uir sanguinum es.
Dixit autem Abysai filius Saruie regi: Quare
maledicit hic canis moriturus domino meo regi?
Vadam et amputabo caput eius. Et ait rex:
Quid michi et uobis filii Saruie? dimittite
eum ut maledicat. Dominus enim precepit ei ut
malediceret Dauid: et quis est qui audeat
dicere quare sic fecerit? Et ait rex Abysai et
uniuersis seruis suis: Ecce filius meus qui egres-
sus est de utero meo querit animam meam: quan-
to magis hic filius gemini maledicit michi?
Dimittite eum ut maledicat iuxta preceptum
Domini: si forte respiciat Dominus afflictionem meam
et reddat michi bonum pro maledictione hac
hodierna. Ambulabat itaque Dauid et socii
eius per uiam cum eo: Semei autem per iugum
montis ex latere contra illum gradiebatur
maledicens et mittens lapides aduersus eum
terramque spargens. Venit itaque rex Dauid
et uniuersus populus cum eo lassus: et refocilla-
ti sunt ibi.

Absalon autem et omnis populus Israel ingres-
si sunt Ierusalem: sed et Achitofel cum eo.
Cum autem uenisset Chusai Arachites amicus
Dauid ad Absalon: locutus est ad eum: Salue rex:
salue rex. Ad quem Absalom: Hec est inquit gratia
tua ad amicum tuum? Quare non iuisti cum
amico tuo? Responditque Chusai ad Absalom:
Nequaquam: quoniam illius ero quem Dominus elegit
et omnis hic populus et uniuersus Israel et
cum eo manebo. Sed et hoc inferam: Cui ego
seruiturus sum? Nonne filio regis? Sicut
parui patri tuo: sic parebo et tibi. Dixit autem
Absalon ad Achitofel: Inite consilium quid
agere debeamus. Et ait Achitofel ad Absalom:
Ingredere ad concubinas patris tui quas di-
misit ad custodiendam domum: ut cum audi-
erit omnis Israel quia fedaueris patrem tuum: ro-
borentur manus eorum tecum. Tetenderunt
ergo Absalom tabernaculum in solario: ingressusque
est ad concubinas patris sui coram uniuerso
Israel. Consilium autem Achitofel quod dabat
in diebus illis: quasi si quis consuleret Deum:
sic erat omne consilium Achitofel et cum esset
cum Dauid et cum esset cum Absalom. Dixit xvii
ergo Achitofel ad Absalom: Eligam michi duo-
decim milia uirorum: et consurgens persequar
Dauid hac nocte: et irruens super eum
quippe qui lassus est et solutis manibus, percuti-
am eum. Cumque fugerit omnis populus
qui cum eo est: percutiam regem desolatum:
et reducam uniuersum populum quomodo unus
homo reuerti solet. Vnum enim uirum tu
queris: et omnis populus erit in pace. Placu-
it sermo eius Absalom: et cunctis maioribus
natu Israel. Ait autem Absalom: Vocate et
Chusai Arachitem: et audiamus quid etiam
ipse dicat. Cum autem uenisset Chusai ad
Absalom: ait Absalon ad eum: Huiuscemo-
di sermonem locutus est Achitofel: facere de-
bemus an non? Quod das consilium? Et
dixit Chusai ad Absalom: Non bonum est
consilium quod dedit Achitofel hac uice.
Et rursum intulit Chusai: Tu nosti patrem
tuum et uiros qui cum eo sunt esse fortissi-
mos et amaro animo: ueluti si ursa raptis
catulis in saltu seuiat. Sed et pater tuus uir
bellator est nec morabitur cum populo: forsi-
tan nunc latitat in foueis, aut in uno quo
uoluerit loco. Et cum ceciderit unus quili-
bet in principio: audiet quicumque audi-
erit et dicet: Facta est plaga in populo qui
sequebatur Absalom. Et fortissimus quoque
cuius est cor quasi leonis: pauore soluetur.
Scit enim omnis populus Israel fortem esse pa-
trem tuum: et robustos omnes qui cum eo
sunt. Sed hoc michi uidetur rectum esse consilium.

Congregetur ad te universus israhel a dan usque
bersabee quasi harena maris innumerabilis
et tu eris in medio eorum. Et irruemus super
eum in quocumque loco fuerit inventus. et
operiemus eum sicut cadere solet ros super ter-
ram. et non relinquemus de viris qui cum
eo sunt ne unum quidem. Quod si urbem
aliquam fuerit ingressus, circumdabit omnis
israhel civitati illi funes. et trahemus eam in
torrentem ut non repperiatur nec calculus qui-
dem ex ea. Dixitque absalon et omnes viri israhel.
Melius est consilium chusai arachite consi-
lio achitofel. Domini autem nutu dissipatum est
consilium achitofel utile. ut induceret dominus
super absalon malum. Et ait chusai sadoch
et abiathar sacerdotibus. Hoc et hoc modo
consilium dedit achitofel absalom. et seni-
oribus israhel. et ego tale et tale dedi consilium.
Nunc ergo mittite cito et nuntiate david di-
centes. Ne moremini nocte hac in campe-
stribus deserti. sed absque dilatione transgre-
dere ne forte absorbeatur rex et omnis populus
qui cum eo est. Jonathan autem et achimaas
stabant iuxta fontem rogel. Abiit ancilla
et nuntiavit eis. et illi profecti sunt ut refer-
rent ad david regem nuntium. Non enim po-
terant videri aut introire in civitatem. Vidit
autem eos quidam puer. et indicavit absalom.
Illi vero concito gradu ingressi sunt domum
cuiusdam viri in bahurim. qui habebat pu-
teum in vestibulo suo. et descenderunt in
eum. Tulit autem mulier et expandit vela-
men super os putei. quasi siccans ptisanas.
et sic res latuit. Cumque venissent servi ab-
salon ad mulierem in domum. dixerunt. Ubi
est achimaas et ionathan. Et respondit eis
mulier. Transierunt festinanter. gustata
paululum aqua. Et hi qui quaerebant cum
non repperissent. reversi sunt ihierusalem. Cumque
abissent. ascenderunt illi de puteo. et pergen-
tes nuntiaverunt regi david atque dixerunt.
Surgite transite cito fluvium. quoniam huiusce-
modi dedit contra vos consilium achitofel.
Surrexit ergo david et omnis populus qui erat
cum eo. et transierunt iordanem donec dilu-
cesceret. et ne unus quidem residuus fuit
qui non transisset fluvium. antequam denuda-
retur verbum. Porro achitofel videns quod
non fuisset factum consilium suum. stravit
asinum suum. et surrexit. et abiit in domum suam.
et in civitatem suam. et disposita domo sua
suspendio interiit. et sepultus est in sepul-
chro patris sui. David autem venit in castra.
et absalon transivit iordanem. ipse et omnes
viri israhel cum eo. Amasam vero constituit absalom
pro ioab super exercitum. Amasa autem erat filius
viri qui vocabatur iethra. de iezrael. qui ingres-
sus est ad abigail filiam naas sororem sarviae.
quae fuit mater ioab. Et castrametatus est israhel
cum absalon in terra galaad. Cumque venisset
david in castra, madian. sobi filius naas de
rabbath filiorum ammon. et machir filius amiel
de lodabar. et berzellai galaadites de rogelim.
obtulerunt ei stratoria et tapetia. et vasa fic-
tilia. frumentum et ordeum. et farinam et polen-
tam. fabam et lentem. et frixum cicer. et mel
et butyrum. oves et pingues vitulos. et de-
derunt david et populo qui cum eo erat ad ves-
cendum. Suspicati sunt enim famem et siti po-
pulum fatigari in deserto.

XVIII

Igitur considerato david populo suo consti-
tuit super eum tribunos et centuriones. et dedit populi tertiam
partem sub manu ioab. et tertiam sub manu abisai
filii sarviae fratris ioab. et tertiam sub manu ethai qui
erat de geth. Dixitque rex ad populum. Egrediar et ego vob-
iscum. Et respondit populus. Non exibis. Sive enim
fugerimus non magnopere de nobis ad eos per-
tinebit. sive media pars ceciderit de nobis
non satis curabunt. quia tu unus pro decem
milibus computaris. Melius est ergo ut sis nobis

in urbe presidio. Ad quos rex ait. Quod uobis
rectum uidetur: hoc faciam. Stetit ergo rex iuxta
portam. Egrediebaturque populus per turmas
suas: centeni et milleni. Et precepit rex ioab
et abysai. et ethai dicens. Seruate michi pue
rum absalon. Et omnis populus precipientem
audiebat regem cunctis principibus pro absalon.
Itaque egressus est populus in campum contra
israhel. et factum est prelium in saltu effraim. Et
cesus est populus israhel ab exercitu dauid. facta
est plaga magna in die illa. xx. milium. Fuit
autem ibi prelium dispersum super faciem omnis
terre. et multo plures erant quos saltus
consumpserat de populo: quam hi quos
uorauerat gladius in die illa. Accidit autem
ut occurreret absalon seruis dauid. sedens
mulo. Cumque ingressus fuisset mulus subter
condensam quercum et magnam: adhesit ca
put eius quercui. et ipso suspenso inter ce
lum et terram mulus cui insederat pertran
siuit. Vidit autem hoc quispiam. et nuntiauit
ioab dicens. Vidi absalon pendere de quercu.
Et ait ioab uiro qui nunciauerat ei. Si ui
disti: quare non confodisti eum cum terra. et ego
dedissem tibi decem argenti siclos et unum
balteum. Qui dixit ad ioab. Si appenderes in
manibus meis mille argenteos: nequaquam
mitterem manum meam in filium regis.
Audientibus enim nobis precepit rex tibi. et aby
sai. et ethai dicens. Custodite michi puerum
absalon. Sed et si fecissem contra animam me
am audacter: nequaquam hoc regem latere
potuisset. et tu stares ex aduerso. Et ait ioab.
Non sicut tu uis. sed aggrediar eum coram te.
Tulit ergo ioab tres lanceas in manu sua. et in
fixit eas in corde absalon. Cumque adhuc palpita
ret herens quercui: cucurrerunt decem iuuenes
armigeri ioab et percutientes interfecerunt eum.
Cecinit autem ioab bucina. et retinuit populum
ne persequeretur fugientem israhel uolens parcere
multitudini. Et tulerunt absalon et proiecerunt
eum in saltum in foueam grandem. et compor
tauerunt super eum aceruum lapidum mag
num nimis. Omnis autem israhel fugit in tab
ernacula sua.

Porro absalon erexerat sibi cum adhuc ui
ueret titulum: qui est in ualle regis. Dixe
rat enim. Non habeo filium. et hoc erit mo
nimentum nominis mei. Vocauitque titulum
nomine suo. et appellatur manus absalon
usque ad diem hanc. Achimaas autem filius
sadoch ait. Curram et nuntiabo regi. quia
iudicium fecerit ei dominus de manu inimicorum
eius. Ad quem ioab ait. Non eris nuncius in
hac die. sed nunciabis in alia. hodie te nolo
nunciare. filius enim regis mortuus est. Et ait
ioab chusi. Vade et nuncia regi que uidisti.
Et adorauit chusi ioab. et cucurrit. Rursus
autem achimaas filius sadoch dixit ad io
ab. Quid impedit si etiam ego curram post
chusi. Dixit ei ioab. Quid uis currere fili mi.
~~Veni huc~~. Non eris boni nuncii baiulus.
Qui respondit. Quid enim si cucurrero. Et
ait ei. Curre. Currens ergo achimaas per uiam com
pendii: transiuit chusi. Dauid autem sede
bat inter duas portas. Speculator uero qui erat
in fastigio porte super murum eleuans oculos
uidit hominem currentem solum. et excla
mans indicauit regi. Dixitque rex. Si solus est:
bonus est nuncius in ore eius. Properante
autem illo et accedente propius: uidit specu
lator hominem alterum currentem. et uo
cifrans in culmine ait. Apparet michi homo alter
currens solus. Dixitque rex. Et iste bonus est
nuntius. Speculator autem. Contemplor ait
cursum prioris: quasi cursum achimaas fi
lii sadoch. Et ait rex. Vir bonus est. et nuncium
portans bonum uenit. Clamans autem achi
maas: dixit ad regem. Salue rex. Et adorans
regem coram eo pronus in terram ait. Be

nedictus dns ds tuus. qui conclusit homi
nes qui leuauerunt manus contra dominu
meum regem. Et ait rex. Est ne pax puero
absalon? Dixitque achimaas. Vidi tumultu
magnum cum mitteret ioab seruus tuus
o rex me seruum tuum. nescio aliud. Ad
quem rex. Transi ait et sta hic. Cum ille tran
siret et staret. apparuit chusi et ueniens
ait. Bonum apporto nuncium dne mi rex.
Iudicauit enim dns pro te hodie de manu
omnium qui surrexerunt contra te. Dixit autem
rex ad chusi. Est ne pax puero absalon? Cui
respondens chusi. fiant inquit sicut puer
inimici dni mei regis. et uniuersi qui consur
gunt aduersum eum in malum. Contristatus
itaque rex ascendit cenaculum porte et fleuit.
et sic loquebatur uadens. fili mi absalon.
absalon fili mi. Quis michi tribuat ut ego
pro te moriar. Absalon fili mi. fili mi absalon.

Nunciatum est autem ioab quod **XIX.**
rex fleret et lugeret filium suum. et uersa
est uictoria in die illa in luctum omni populo.
Audiuit enim populus in illa die dici. Do
let rex super filio suo. Et declinauit populus
in die illa ingredi ciuitatem. quomodo de
clinare solet populus uersus et fugiens
de prelio. Porro rex operuit caput suum. et
clamauit uoce magna. fili mi absalon.
absalon fili mi. Ingressus ergo ioab ad rege
in domum dixit. Confudisti hodie uultus
omnium seruorum tuorum qui saluam fece
runt animam tuam. et animam filiorum
tuorum et filiarum tuarum. et animam
uxorum tuarum. et concubinarum tuarum.
Diligis odientes te. et odio habes diligen
tes te. et ostendisti hodie quia non curas
de ducibus et de seruis tuis. et uere cog
noui modo. quia si absalon uiueret et nos
omnes occubuissemus. tunc placeret tibi.
Nunc ergo surge et procede. et alloquens sa
tisfac seruis tuis. Iuro enim tibi per dnm. quod
si non exieris. ne unus quidem remansurus
sit tecum nocte hac. et peius erit tibi hoc
quam omnia mala que uenerunt super te ab
adolescentia tua usque in presens. Surrexit ergo
rex et sedit in porta. et omni populo nun
ciatum est quod rex sederet in porta. Venitque
uniuersa multitudo coram rege. Israel autem fu
git in tabernacula sua. Omnis autem populus
certabat in cunctis tribubus israel dicens.
Rex liberauit nos de manu inimicorum nostrorum.
ipse saluauit nos de manu philistinorum.
et nunc fugit de terra propter absalon. Ab
salon autem quem unximus regem super nos.
mortuus est in bello. Usquequo siletis et non
reducitis regem? Et consilium totius israel
uenit ad regem.

Rex uero dauid misit ad sadoch et ad abiathar
sacerdotes dicens. Loquimini ad maiores
natu iuda dicentes. Cur uenitis nouissimi
ad reducendum regem in domum suam? Ser
mo autem omnis israel peruenerat ad regem
ut reducerent eum in domum eius. quia
dixerat rex. Hec dicentes apportate in iuda. fratres mei
uos. os meum et caro mea uos. Quare no
uissimi reducitis regem in domum suam? Et amase dicite.
Nonne os meum es et caro mea? Hec faciat
michi deus et hec addat. si non magister
militie fueris coram me omni tempore pro
ioab. Et inclinauit cor omnium uirorum
iuda quasi uiri unius. Miseruntque ad re
gem dicentes. Reuertere tu et omnes serui
tui. Et reuersus est rex. et uenit usque ad ior
danem. Et omnis iuda uenit usque in gal
gala ut occurreret regi. et transduceret
eum iordanem. Festinauit autem semei fi
lius gera filii gemini de baurim. et descen
dit cum uiris iuda in occursum regis da
uid cum mille uiris de beniamin. et siba
puer de domo saul. et .xv. filii eius. et .xx.

serui erant cum eo. Et irrumpentes iordanē
ante regem. transierunt uada ut transdu
cerent domum regis: et facerent iuxta uis
sionem regis. Semei autem filius gera pro
stratus coram rege cum iam transisset iorda
nem: dixit ad eum. Ne reputes dnē mi ini
quitatem. neq: memineris iniuriarū serui
tui. in die qua egressus es dnē mi rex de
ihrlm. neq: ponas rex in corde tuo. Agnos
co enim seruus tuus peccatum meū: et idcir
co hodie ueni ṗmus de omni domo ioseph.
descendiq: in occursum dnī mei regis. Re
spondens ū abysai filius saruie dixit. Nu
quid ꝓ his ūbis non occidetur semei qui ma
ledixit xpō dnī. Et ait dauid. Quid michi
et uobis filii saruie. Cur efficimini michi
hodie in sathan. Ergone hodie interficiet
uir in isrl. An ignoro hodie me factū regē
sup isrl. Et ait rex semei. Non morieris. Iu
rauitq: ei. Miphiboseph quoq: filī saul
descendit in occursum regis illotis pedibꝫ
et intonsa barba. uestesq: suas n̄ lauerat.
à die qua egressus fuerat rex. usq: ad diem
reuersionis eius in pace. Cumq: ihrlm oc
currisset regi: dixit ei rex. Quare non ue
nisti mecum miphiboseth. Qui respondēs
ait. dnē mi rex seruus meus contempsit me.
dixiq: ei ego famulus tuus ut sterneret
michi asinum. et ascendens abirem cū rege.
Claudus enim sum seruus tuus. Insuper
et accusauit me seruū tuū adte dnm me
um regem. Tu autem dnē mi rex sicut an
gls dei es. fac quod placitum ē tibi. Neq:
enim fuit domus patris mei nisi morti
obnoxia dnō meo regi. tu autem posui
sti me seruum tuum inter conuiuas mē
sę. Quid ḡ habeo iustę querelę. aut qd
possum ultra uociferari ad regem. Ait au
tem ei rex. Quid ultra loqueris. Fixum ē
quod locutus sum. Tu et siba diuidite

possessiones. Respondit miphiboseth regi.
Etiam cuncta accipiat. postquam reuersus ē
dns meus rex pacifice in domum suā. Ber
zellai quoq: galaadites senex ualde desce
dens de rogelim transduxit regem iorda
nem. paratus etiam ultra fluuium ꝓseq
eum. Erat autem berzellai galaadites se
nex ualde. id ē octogenarius. et ipse ṗbuit
alimenta regi cum moraretur in castris.
Fuit quippe uir diues nimis. Dixit rex ad
berzellai. Veni mecum ut requiescas se
curus in ihrlm. Et ait berzellai ad regem.
Quot sunt dies annorum uitę meę: ut as
cendam cum rege ihrlm. Octogenarius
sum hodie. Numquid uigent sensus mei
ad discernendum suaue aut amarum.
aut delectare potest seruum tuū cibus
aut potus. uel audire ultra possum uocē
cantorum atq: cantatricum. Quare seruus
tuus sit oneri dnō meo regi. Paululum ꝓ
cedam famulus tuus ab iordane tecum.
Nec indigeo hac uicissitudine. Sꝫ obsecro
ut reuertar seruus tuus et moriar in ciui
tate mea. et sepeliar iuxta sepulchrum
patris mei et matris meę. Est autem ser
uus tuus chamaam ipse uadat tecū dnē
mi rex. et facei quod tibi bonum uidetur.
Dixitq: rex. Mecum transeat chamaā et
faciam quicquid tibi placuerit. et omne
quod petieris a me impetrabis. Cumq: trā
sisset uniuersus populus et rex iordanem.
osculatus ē rex berzellai et be
nedixit ei. et ille reuersus ē in locū suū.
Transiuit ḡ rex in galgalā. et chamaā
cum eo. Omnis autem populus iuda trās
duxerat regem. et media tantum pars
affuerat de populo isrl. Itaq: omnes uiri
isrl concurrentes ad regem dixerunt ei.
Quare te furati sunt frs nr̄i uiri iuda.
et transduxerunt regem et domum eius.

iordanem omnes quoque uiros dauid cum eo. Et respondit omnis uir iuda ad uiros israel. Quia propior est michi rex. Cur irasceris super hac re. Numquid comedimus aliquid ex rege aut munera nobis data sunt. Et respondit uir israel ad uiros iuda et ait. Decem partibus ego maior sum apud regem magisque ad me pertinet dauid quam ad te. Cur michi fecisti iniuriam et non michi nuntiatum est prior ut reducerem regem meum. Durius autem responderunt uiri iuda uiris israel.
XX. Accidit quoque ut ibi esset uir belial nomine siba filius bochri uir gemineus et cecinit bucina et ait. Non est nobis pars in domo dauid neque hereditas in filio ysai. Reuertere in tabnacula tua uir israel. Et separatus est omnis israel a dauid secutusque est siba filium bochri. Uiri autem iuda adheserunt regi suo a iordane usque ierusalem. Cumque uenisset rex in domum suam in ierusalem tulit decem mulieres concubinas suas quas dereliquerat ad custodiendam domum et tradidit eas in custodiam alimenta eis prebens. et non est ingressus ad eas sed erant clause usque ad diem mortis sue in uiduitate uiuentes.

Dixit autem rex amase. Conuoca michi omnes uiros iuda in diem tercium et tu adesto presens. Abiit ergo amasa ut conuocaret iudam et moratus est extra placitum quod ei constituerat rex. Ait autem dauid abysai. Nunc magis afflicturus est nos syba filius bochri quam absalon. Tolle ergo seruos domini tui et persequere eum ne forte inueniat ciuitates munitas et effugiat nos. Egressi sunt ergo cum eo uiri ioab. Cerethi quoque et phelethi. et omnes robusti exierunt de ierusalem ad persequendum syba filium bochri. Cumque illi essent iuxta lapidem grandem qui est in gabaon amasa ueniens occurrit eis. Porro ioab uestitus erat tunica stricta ad mensuram habitus sui et desuper accinctus gladio dependente usque ad ilia in uagina qui fabrefactus leui motu egredi poterat et percutere. Dixit itaque ioab ad amasam. Salue mi frater. Et tenuit dextera manu mentum amase quasi osculans eum. Porro amasa non obseruauit gladium quem habebat ioab. Qui percussit eum in latere. et effudit intestina eius in terram et mortuus est nec secundum uulnus apposuit. Ioab autem et abysai frater eius persecuti sunt siba filium bochri. Interea de pueris dauid quidam uiri cum uidissent et stetissent iuxta cadauer amase de sociis ioab dixerunt. Ecce qui esse uoluit pro ioab comes dauid. Amasa autem conspersus sanguine iacebat in media uia. Uidit hoc quidam uir quod subsisteret omnis populus ad uidendum eum et amouit amasam de uia in agrum. Operuitque eum uestimento ne subsisterent transeuntes propter eum. Amoto ergo illo de uia. transiebat omnis uir sequens ioab ad persequendum sibam filium bochri. Porro ille transierat per omnes tribus israel in abel et in bethmacha omnesque uiri electi congregati fuerant ad eum. Uenerunt itaque et oppugnabant eum. in abel et in bethmacha. et circumdederunt munitionibus ciuitatem et obsessa est urbs. Omnis autem turba que erat cum ioab moliebatur destruere muros. Et exclamauit mulier sapiens de ciuitate. Audite audite dicite ioab. Appropinqua huc et loquar tecum. Qui cum accessisset ad eam ait illi. Tu es ioab? Et ille respondit. Ego. Ad quem sic locuta est. Audi sermonem ancille tue. Qui respondit. Audio. Rursumque illa. Sermo inquit dicebatur in ueteri prouerbio. Qui interrogant interrogent in abel. et sic perficiebant. Nonne ego sum que respondeo ueritatem in israel. et tu queris subuertere ciuitatem et euertere matrem

in isrl. Quare precipitas hereditatem dni? Respondensq; ioab ait. Absit ab
sit hoc a me. Non precipito. neq; demolior.
Non se sic habet res. Sz homo de monte effraim siba filius bochri cognomine leua
uit manum suam contra dauid. Tradite illu
solum. et recedemus a ciuitate. Et ait mulier
ad ioab. Ecce caput eius mittetur ad te p muru.
Ingressa est g ad omnem populu.
et locuta e eis sapienter. Qui abscisu caput
sibe filij bochri. proiecerunt ad ioab. Et ille
cecinit tuba. et recesserunt ab urbe
unusquisq; in tabnacla sua. Joab autem
reuersus est in ihrlm ad regem.
Fuit g ioab sup omnem exercitu isrl.
Banaias autem filius ioiade sup cerethi
et phelethcos. aduram u sup tributa. porro iosaphat filius ailud a commentarijs.
Siba autem scriba. sadoch u et abiathar
sacerdotes. Yra autem iairites erat sacer
dos dauid. Facta e g fames in dieb; dauid XXI
tribus annis iugiter. et consuluit dauid
oraculum dni. Dixitq; dns. Propter saul
et domum eius et sanguinem. quia occidit
gabaonitas. Vocatis g gabaonitis rex dixit
ad eos. Porro gabaonite non sunt de filijs
isrl. sed reliquie amorreorum. filij quippe
isrl iurauerant eis. ne pimerent illos et
uoluit saul pcutere eos zelo quasi p filijs
isrl et iuda. Dixit g dauid ad gabaonitas.
Quid faciam uobis. et quod erit uri piaclm
ut benedicatis hereditati dni? Dixeruntq;
ei gabaonite. Non est nobis sup argento
et auro questio. sed contra saul et contra
domum eius. Neq; uolumus ut interficiat
homo de isrl. Ad quos ait rex. Quid g uul
tis ut faciam uobis? Qui dixerunt regi.
Virum qui attriuit nos et oppressit iniq;
ta delere debemus. ut ne unus residuus
quidem sit de stirpe eius in cunctis finibus
isrl. dentur nobis septem uiri de filiis eius.
ut crucifigamus eos dno in gabaa saul quondam electi dni. Et ait rex. Ego dabo. Pepercit
q; rex miphiboseth filio ionathan filij saul.
propter iusiurandum dni quod fuerat inter dauid et inter ionathan filiu saul.
Tulit itaq; rex duos filios respha filie
ahia quos pepit saul. armon et miphiboseth. et quinq; filios michol filie saul
quos genuerat adrieli filio berzellai qui
fuit de molathi. et dedit eos in manu gabaonitarum. Qui crucifixerunt eos i monte coram dno. Et ceciderunt hi septem simul
occisi in diebus messis pme. incipiente
messione ordei. Tollens autem respha filia
ahia cilicium substrauit sibi sup petram
ab initio messis. donec stillaret aqua sup
eos de celo. et non dimisit aues lacerare eos
p diem. neq; bestias p noctem. Et nunciata
sunt dauid que fecerat respha concubina
saul filia ahia. Et abiit dauid et tulit ossa
saul. et ossa ionathan filij eius a uiris iabes
galaad. qui furati fuerant ea de platea bethsan in qua suspenderant eos philistijm cu
interfecisset saul in gelboe. et asportauit
inde ossa saul. et ossa ionathan filij eius.
Et colligentes ossa eoz qui affixi fuerant
sepelierunt ea cum ossib; saul et ionathas
filij eius in terra beniamin in latere in sepulchro cis patris eius. Fecerunt q; omnia que
pceperat eis rex. Et repropiciatus e dns terre
post hec.
Factum e autem rursum plium philistinorum adusum isrl. et descendit dauid et serui eius cum eo et pugnabant
contra philistijm. Deficiente autem dauid
iesbidenob qui fuit de genere arapha. cuius
ferrum haste trecentas uncias appendebat. et accinctus erat ense nouo nisus est
pcutere dauid. psidioq; ei fuit abysai filius

sarine. et percussum philisteum interfec.
Tunc iuraverunt viri david dicentes.
Jam non egredieris nobiscum in prelium.
ne extinguas lucernam isrl. Secundum quoq;
fuit bellum in gob contra philisteos. Tunc
percussit sobochai de usathi —— sephi
de stirpe arapha. de genere gigantu. Ter
cium quoq; fuit bellum in gob. contra
philisteos in quo percussit adeodatus fili
saltus polimitarius bethleemites goliat
getheum. cuius hastile erat quasi licia
torium texentium. Quartum bellu fuit
in geth in quo vir fuit excelsus. q senos
in manib; pedibusq; habebat digitos.
id e viginti quatuor. et erat de origine
arapha et blasphemavit isrl. Percussit au
tem eum ionathas filius samnaa fris dd.
Hi quatuor nati sunt de arapha in geth.
et ceciderunt in manu david et servorum
XXII. eius. Locutus est autem david vba car
minis huius. in die qua liberavit eu dns
de manu omnium inimicorum suoru et de
manu saul et ait.
Dns petra mea et robur meu. et salva
tor ms. ds meus fortis ms et sperabo
in eum. Scutum meum et cornu salu
tis mee. elevator meus et refugiu meum.
salvator meus de iniquitate liberabis me.
Laudabilem invocabo dnm. et ab ini
micis meis salvus ero. Quia circumde
derunt me contritiones mortis. et torren
tes belial terruerunt me. Funes infer
ni circumdederunt me. prevenerunt me
laquei mortis. In tribulatione mea in
vocabo dnm. et ad deum meum clamabo.
Et exaudiet de templo sco suo voce mea.
et clamor meus veniet ad aures eius. Co
mota est et contremuit terra. fundamta
montium concussa sunt et conquassata
sunt. qm iratus e eis ds. Ascendit fum

de naribus eius. et ignis de ore eius vorabit.
carbones incensi sunt ab eo. Et inclinavit
celos et descendit. et caligo sub pedib; eius.
Et ascendit sup cherubin et volavit. et
lapsus est sup pennas venti. Posuit tene
bras in circuitu suo latibulum. cribrans
aquas de nubibus celorum. Pre fulgore
in conspectu eius succensi sunt carbones
ignis. Tonavit de celis dns. et excelsus de
dit vocem suam. Misit sagittas suas et dis
sipavit eos. fulgura et consumpsit eos.
Et apparuerunt effusiones maris. et re
velata sunt fundamenta orbis. ab increpa
tione dni ab inspiratione spc furoris eius.
Misit de excelso et assumpsit me. et extraxit
me de aquis multis. Liberavit me ab ini
mico meo potentissimo. et ab his qui oderat
me qm robustiores me erant. Prevenit
me in die afflictionis mee. et factus e dns
firmamentum meum. Et eduxit me in la
titudinem. liberavit me qa placui ei. Retri
buet michi dns scdm iusticiam meam. et
scdm mundiciam manuum mearum red
det michi. Quia custodivi vias dni. et n
egi impie a deo meo. Omnia enim iudicia
eius in conspectu meo. et precepta eius n
amovi a me. Et ero pfectus cum eo. et
custodiam me ab iniquitate mea. Et retri
buet michi dns scdm iusticiam meam.
et scdm mundiciam manuu mearum in
conspectu oculorum eius. Cum sco scs eris.
et cum robusto pfectus. Cum electo elect.
et cum perverso perverteris. Et populu pau
pem salvum facies. oculisq; tuis excelsos
humiliabis. Quia tu lucerna mea dne. et
tu dne illuminabis tenebras meas. In te
enim curram accinctus. et in deo meo tn
siliam murum. Deus inmaculata via ei.
eloquium dni igne examinatum. scutu
est omnium sperantium in se. Quis est ds

preter dominum? aut quis fortis preter deum nostrum?
Deus qui accinxit me fortitudine. et compla
nauit perfectam uiam meam. Coequans pe
des meos ceruis. et super excelsa statuens me
Docens manus meas ad prelium. componens
quasi arcum ereum brachia mea. Dedisti
michi clipeum salutis tue. et mansuetudo
mea me multiplicauit. Dilatabis gressus
meos subtus me. et non deficient tali mei.
Persequar inimicos meos et conteram. et
non reuertar donec consumam eos. Con
sumam et confringam ut non consurgant.
cadent sub pedibus meis. Accinxisti me for
titudine ad prelium. incuruabis resistentes
michi subtus me. Inimicos meos dedi
sti michi dorsum odientes me. et disperdam
eos. Clamabunt et non erit qui saluet.
ad dominum et non exaudiet eos. Delebo eos
ut puluerem terre. quasi lutum platearum
delebo eos atque compingam. Saluabis me
a contradictionibus populi mei. constitues
me in caput gentium. Populus quem igno
ro seruiet michi. Filii alieni resistent michi.
auditu auris obedient michi. Filii alieni
defluxerunt. et contrahentur in angustiis
suis. Viuit dominus et benedictus deus meus.
et exaltabitur deus fortis salutis mee. Deus
qui das uindictas michi. et deiecisti po
pulos sub me. qui educis me ab inimicis
meis. et a resistentibus michi eleuas me.
a uiro iniquo liberabis me. Propterea con
fitebor tibi domine in gentibus. et nomini tuo
cantabo. Magnificans salutes regis sui
et faciens misericordiam christo suo dauid. et se
mini eius usque in sempiternum. xxiii.
Hec autem sunt uerba nouissima. Dixit
dauid filius ysai. dixit uir cui constitu
tum est de christo dei iacob. egregius psaltes israel.
Spiritus domini locutus est per me. et sermo eius
per linguam meam. Dixit Deus israel michi lo

cutus est fortis israel. dominator hominum
iustus dominator in timore dei. Sicut lux
aurore oriente sole mane absque nubibus
rutilat. et sicut pluuiis germinat herba
de terra. Nec tanta est domus mea apud
deum. ut pactum eternum iniret mecum.
firmum in omnibus atque munitum. Cuncta
enim salus mea et omnis uoluntas. nec est
quicquam ex ea quod non germinet. Pre
uaricatores autem quasi spine euellentur
uniuersi. que non tolluntur manibus. Et si quis
tangere eas uoluerit armabitur ferro et
ligno lanceato. ignique succense comburentur
usque ad nichilum.
Hec nomina fortium dauid. Dauid sedens
in cathedra sapientissimus princeps
inter tres. Ipse est quasi tenerrimus ligni
uermiculus. qui octingentos interfecit impe
tu uno. Post hunc eleazar filius patrui eius
ahoy inter tres fortes qui erant cum dauid.
quando exprobrauerunt philistym. et con
gregati sunt illuc in prelium. Cumque ascendis
sent uiri israel. ipse stetit et percussit philisteos
donec deficeret manus eius. et obrigesceret
cum gladio. fecitque deus salutem magnam
in die illa. et populus qui fugerat reuersus est
ad cesorum spolia detrahenda. Et post hunc
semma filius agge de arari. Et congregati
sunt philistym in statione. Erat quippe
ibi ager plenus lente. Cumque fugisset populus
a facie philistym. stetit ille in medio agri
et tuitus est eum. percussitque philisteos. et
fecit dominus salutem magnam. Necnon et ante
descenderant tres qui erant principes inter
triginta. et uenerant tempore messis ad
dauid in speluncham odollam. Castra autem
philistym erant posita in ualle gigantum.
et dauid erat in presidio. Porro statio philisti
norum tunc erat in bethleem. Desiderauit
ergo aquam dauid de lacu et ait. Si quis michi

daret potum aque de cisterna que e in beth
leem iuxta portam. Irrupunt g tres fortes
castra philistinorum. et hauserunt aquam
de cisterna que est in bethleem iuxta portā.
et attulerunt ad dauid. At ille noluit bibe.
s; libauit illam dn̄o dicens. Propicius sit m
dn̄s. ne faciam hoc. Num sanguinē istoꝝ
hominum qui pfecti sunt. et animarꝝ pi cu
lum bibam. Noluit g bibere. Hec fecerunt
tres robustissimi. Abysaiq; frater ioab filius
saruie. princeps erat de tribus. Ipse est qui
leuauit hastam suam contra trecentos q̄s
interfecit. nominatus in tribus. et int tres
nobilior. eratq; eorum princeps. sed usq;
ad tres pmos non puenerat. Et banaias
filius ioiade uiri fortissimi. magnoꝝ opū
de capseel. ipse pcussit duos leones moab.
et ipse descendit et pcussit leonem in media
cisterna in diebus niuis. Ipse quoq; interfe
cit uirum egiptiū. uirū dignū spectaculo.
habentem in manu hastam. Itaq; cum de
scendisset ad eum in uirga. ui extorsit ha
stam de manu egiptij. et interfecit eum
hasta sua. Hec fecit banaias filius ioiade.
et ipse nominatus inter tres robustos.
qui erant inter triginta nobiliores. Ve
rumtamen usq; ad tres primos n̄ puene
rat. Fecitq; eum sibi dauid auricularium
a secreto. Asael frater ioab. inter triginta.
Eleanan filius patrui eius de bethleem.
Semma de arari. Licha de arodi. Helas
de pheltí. Hyra filius acces de thecuā. Abi
ezer de anathot. Mobonnai de usathi. Sel
mon ahoites. Macharai neophatites. Eleth
filius baana. et ipse neophatites. Ithai
filius rabai. de gebeeth filiorum beniam
in. Banai affratonites. Heddai de torrente
gaas. Abialbon arbathites. Azmath
de berromi. Heliaba de salboni. filij asen
ionathan et aran. Semma de horodi. Haia

filius saar arothites. Heliphelech filius aas
bai filij maachati. Heliam filius achitofel gi
lonites. Esrai de carmelo. Ferai de arabi. Iga
al filius nathan de soboa. Bonni de gaddi.
Selech de āmoni. Naarai berothites. armiger
ioab filij saruie. Hyra iethrites. Gareb et ip
se iethrites. Urias ethęus. Omnes. xxx. vii.
Et addidit furor dn̄i irasci contra XXIIII
Israel. Commouitq; in eis dauid dicentem.
Vade numera isrl̄ et iudam. Dixitq; rex ad
ioab principem exercitus sui. Perambula om
nes tribus isrl̄ a dan usq; bersabee. et nume
ra populum ut sciam numerum eius. Dixitq;
ioab regi. Adaugeat dn̄s deus tuus ad popu
lum tuū quantus nunc ē. iterumq; centupli
cet in conspectu dn̄i mei regis. Sz quid sibi
dn̄s meus rex uult in re huiuscemodi. Obti
nuit autem sermo regis uerba ioab. et pn̄
cipum exercitus. Egressusq; ē ioab et prin
cipes militum a facie regis. ut numerarent
populum isrl̄. Cumq; ptransissent iordanē
uenerunt in aroer ad dexteram urbis que
est in ualle gad. et p gazer transierunt in
galaad. et in terram inferiorem hodsi. et
uenerunt in dan siluestria. Circueuntesq;
iuxta sydonem. transierunt propt menia
tyri. et omnem terram euchi et chananei.
Ueneruntq; ad meridiem iuda in bersabee.
et lustrata uniūsa terra affuerunt post
nouem menses. et. xx. dies in ihrlm. De
dit g ioab numerum descriptionis populi
regi. Et inuenta sunt de isrl̄ octingenta mi
lia uirorum fortium qui educerent gla
dium. et de iuda quingenta milia
pugnatorum. Percussit autem cor dauid eū.
postquam numeratus est popl̄s. Et dixit
dauid ad dn̄m. Peccaui ualde in hoc facto.
Sz precor dn̄e ut transferas iniquitatem
serui tui. quia stulte egi nimis. Surrexit
itaq; dauid mane. et sermo dn̄i factus est

ad gad pphen et uidentem dicens: Vade et
loquere ad dauid. Hec dicit dn̄s. Trium t̄
datur optio, elige unū quod uolueris ex his!
ut faciam tibi. Cumq; uenisset gad ad dd̄!
nuntiauit ei dicens: Aut septem annis ue
niet tibi fames in terra tua: aut trib; mensib; fugies
aduersarios tuos, illi te psequent̄: aut certe trib;
diebus erit pestilentia in terra tua. Nunc ergo
delibera et uide quem respondeam ei qui
me misit sermonem. Dixit autem dauid ad
gad. Coartor undiq; nimis: sed melius ē ut
incidam in manus dn̄i multe enī misericordie
eius sunt! quam in manus hominis. Inmisitq; dn̄s pestilentiam in isrl̄ de mane
usq; ad temp' constitutum! et mortui sunt
de poplo a dan usq; bersabee septuaginta
milia uirorum. Cūq; extendisset manū suā
angls dn̄i sup ihrlm ut disperderet eā: misertus dn̄s sup afflictionem! ait anglo p
cutienti poplm. Sufficit nunc: contine manum tuam. Erat autē angls dn̄i iuxta are
am areuna iebusei. Dixitq; dauid ad dnm!
cum uidisset anglm cedentem poplm. Ego
sum qui peccaui: et ego inique egi. Isti qui
oues sunt quid fecerunt? Vertatur obsecro
manus tua contra me: et contra domū patris
mei. Venit aūt gad ad dauid in die illa et
dixit ei. Ascende constitue dn̄o altare in area
areuna iebusei. Et ascendit dauid iuxta ser
monem gad: quem preceperat ei dn̄s. Conspiciensq;
areuna animaduertit regem et seruos suos
transire ad se. et egressus adorauit regē pno
uultu in terram et ait. Quid cause ē ut ueni
at dn̄s meus rex ad seruum suum? Cui da
uid ait. Ut emam aream et edificē altare
dn̄o! et cesset interfectio que grassatur i poplo.
Et ait areuna ad dauid. Accipiat et offerat
dn̄s m̄s rex sicut ei placet. Habes boues in
holocaustum et plaustrum et iuga boum
in usum lignorum. Omnia dedit areuna regi.
Dixitq; areuna ad regem. Dn̄s ds̄ tuus susci
piat uotum tuum. Cui respondens rex ait.
Nequaquam ut uis sed emam p̄cio a te! et
tunc offeram dn̄o deo meo holocausta gra
tuita. Emit g° dauid aream et boues ar
genti siclis quinquaginta, et edificauit ibi
dauid altare dn̄o! et obtulit holocausta et
pacifica! et repropiciatus ē dn̄s terre. et co
hibita est plaga ab isrl̄. Explicit liber ii.

Incipiunt capla lib. iii.

I Senectus dauid. et de adonia et unctio salomonis.
II Iussa mandatis dat dauid salomoni que custodiat.
et moriens demandat restitui aduersariis mala
a filio suo. salomon regnauit xl. annis.
Allegat adonias matrē regis ad salomonē. pe
tens abysag sunamitem in coniugiū. Vnde irat'
salomon iussit occidi frēm suū adoniam. et
abiathar sacerdotem puauit honore parcens
sanguini eius.
Iubente salomone interficit' ioab ad cornu alta
ris propter reatum occisor. Semei occiditur
iussu regis. q̄a n̄ seruauit ɔcessū sibi ppositū.
Affinitate coniunctus est pharaoni regi salo
mon accipiens filiam eius uxorem.
In gabaon apparuit dn̄s salomoni dicens
postula quod uis ut dem tibi. et petiit cor docē.
VII Iudicium salomonis de meretricibz.
VIII Cogitatio salomonis de edificando templo.
IX Mensura templi.
X Sermo dn̄i ad salomonem. et dn̄s in templo.
XI Perfecto templo imposita ē archa et apparuit
XII Oratio salomonis. et benedictio plebis.
XIII Apparuit scdo dn̄s salomoni prestando eum.
XIIII Terra in qua aurum ophir.
XV Regina saba uenit temptare salomonem.
XVI Redditus anni salomonis.
XVII Excessus salomonis p mulieres alienigenas.
et quod coluit ydola.
XVIII Iratus ds̄ salomonem increpat.
XIX Suscitatur a dn̄o aduersari' salomoni.

.xx. Spreto salomone ieroboam elegit dns.
.xxi. Obitus salomonis. et successit roboam filius eius.
.xxii. Iheroboam post mortem salomonis redit de egipto
.xxiii. Spreto roboam electus est iheroboam.
.xxiiii. Mittit roboam bellare contra iheroboam.
.xxv. Excogitauit iheroboam scelus ut faceret uitulos.
.xxvi. Vir dni increpat iheroboam stantem ad altare.
.xxvii. Completa increpatione ab alio propheta decipitur.
.xxviii. Sepelitur a propheta a quo seductus est ut comederet.
.xxix. Percutit dns filium iheroboam pro malo matris.
.xxx. Quinto anno roboam ascendit sesach in ihrlm.
.xxxi. Regnauit abia post eius mortem regnauit asa.
.xxxii. Fecit asa rectum. et in senecta doluit pedes.
.xxxiii. Regnauit nadab et fecit malum. insidie baasa
.xxxiiii. Regnum baasa qui offendit dnm.
.xxxv. Regnum hela quem occidit zambri et regnum pro eo.
.xxxvi. Regnum zambri . vii . diebus qui se succendit in palatio.
.xxxvii. Diuisio populi pro electione regum.
.xxxviii. Regnum ambri qui emit montem samarie.
.xxxix. Regnum achab qui duxit uxorem ihezabel.
.xl. Primum uerbum helye in contradicendo ros et pluuia.
.xli. Transfert se helyas in sarepta ad uiduam.
.xlii. Turbatur mulier pro infirmitate filii.
.xliii. Iubetur helyas redire ad achab pro danda pluuia.
.xliiii. Helyas in sacrificio apprehendit prophetas baal.
.xlv. Angelus dni ministrat helye sub iunipro panem et aquam.
.xlvi. Sermo dni ad helyam.
.xlvii. Electio helisei qui secutus est helyam.
.xlviii. Bellum benadab syri contra achab
.xlix. Clementia dei ammonet prophetam de futuro anno.
l. Iniit bellum rex assyriorum contra regem isrl.
li. Virum rogat propheta socium ut percutiat se.
lii. Renuntiat regi propheta malum dimittens regem syrie.
liii. Ambit rex uineam naboth cum noluit cedere.
liiii. Consuluunt reges micheo ut ascendant in ramoth.
lv. Cadit in bello achab et regnat ochozias pro eo.
lvi. Regnum iosaphat qui cum deo ambulauit.
Regnum ochozie praui qui cecidit per cancellos domus.
ii Assumptio helye qui percussit aquas ut transiret.
Miraculum helysei in ihericho . ii inuocat dm.

lx. Pueri clamant helyseo. qui maledixit eis.
lxi. Bellum regum in quo laborant siti.
lxii. Liberat heliseus mulierem a creditoribus.
lxiii. Susceptio helysei a muliere sunamite.
lxiiii. De pulmento colloquintidarum.
lxv. De panibus primitiarum heliseo oblatis.
lxvi. Heliseus naaman syrum curat a lepra.
lxvii. Heliseus puero securem restituit lapsam in aquam.
lxviii. Insidiatur rex syrie helyseo ut capiat eum.
lxviiii. Facta est fames in samaria.
lxx. Rex syrie in obsessione isrl territus est.
lxxi. Helyseus predicit mulieri discedere propter famem.
lxxii. Predicit helyseus regem syrie moriturum.
lxxiii. Heliseus iussit ungi in regem iosaphat.
lxxiiii. Mors ihezabel pessima sicut predixit helyas.
lxxv. Ieu rex percussit omnes filios abab . lxx . uiros.
lxxvi. Ammonet dns yeu quod studiose egerit.
lxxvii. Mors athalie regine.
lxxviii. Azael oppugnat ihrlm et accipit munera.
lxxix. Infirmitas helysei.
lxxx. Obitus helisei et miraculum eiusdem anni.
lxxxi. Rex achaz filium suum transtulit per ignem.
lxxxii. Quanta mala fecerit populus isrl sacrificando.
lxxxiii. Rex assiriorum transtulit omnem isrl captiuum.
lxxxiiii. Rex ezechias dissipauit eccl'am.
lxxxv. Humiliatur ezechias a dno per prophetam.
lxxxvi. Prolongauit ds finem uite regis. sed prolongauit.
lxxxvi. Ioachim ductus est captiuus et cunctus populus.
lxxxvii. Secunda cladis in ihrlm post famem et fugam.
lxxxviii. Nabuzardan subuertit muros ihrlm.
lxxxix. Post mortem nabuchodonosor successit alius
rex nomine euilmerodach qui bene egit cum
ioachim rege iuda. quem eiecit de carcere.

Incipit liber malachim. id est Regum.
T E R T I V S.

Et rex dauid
senuerat:
habebatq;
etatis plu
rimos dies.
Cumq; ope
riretur ue
stib;: non
calefiebat.
Dixerunt
g̃ ei serui sui. Queramus dño nr̃o regi ado
lescentulam uirginem. et stet coram rege et
foueat eum: dormiatq; in sinu eius et cale
faciat dñm nr̃m regem. Quesierunt g̃ ad
olescentulam uirginem speciosam in omib;
finib; isrl: et inuenerunt abisag sunami
tem. et adduxerunt eam ad regem. Erat
autem puella pulchra nimis: dormiebat
q; cum rege et ministrabat ei. Rex ů non
cognouit eam. Adonias ů filius aggith
eleuabatur dicens. Ego regnabo. fecitq; s̃
currum et equites: et quinquaginta ui
ros qui ante eum currerent: nec corripu
it eum pat̃ suus aliquando dicens. Quare
hoc fecisti: Erat autem et ipse pulcher ual
de secd̃s natu post absalom: et sermo ei cũ
ioab filio saruie. et cum abiathar sacer
dote. qui adiuuabant partes adonie. Sa
doch ů sacerdos et banaias filius ioiade.
et nathan propħa. et semei. et cerethi. et
phelethi. et robur exercitus dauid: ñ erat
cum adonia. Immolatis g̃ adonias arie
tibus et uitulis et uniůsis pinguib; iuxta
lapidem zoeleth qui erat uicinus fonti ro
gel: uocauit uniůsos fr̃s suos filios regis.
et omnes uiros iuda seruos regis. nathan
autẽ pp̄ham. et banaiam et robustos q̃sq;
et salomonem frẽm suum non uocauit.

Dixit itaq; nathan ad bethsabee matrem
salomonis. Num audisti quod regnauit
adonias filius aggith. et dñs nr̃ dauid
hoc ignorat: Nunc g̃ ueni accipe consili
um a me: et salua animam tuam filijq;
tui salomonis. Vade et ingredere ad regẽ
dauid: et dic ei. Nonne tu dñe mi rex iura
sti michi ancille tue dicens: quod salomon
filius tuus regnabit post me. et ipse sede
bit in solio meo: Quare g̃ regnauit adoni
as: Adhuc ibi te loquente cum rege: ego ue
niam post te. et complebo sermones tuos.
Ingressa ẽ itaq; bethsabee ad regem in cubi
culo. Rex autem senuerat nimis: et abi
sag sunamitis ministrabat ei. Inclinauitq;
se bethsabee: et adorauit regem. Ad quam
rex. Quid tibi inquit uis: Que respondẽs
ait. dñe mi tu iurasti p dñm dm̃ tuum
ancille tue. salomon filius tuus regnabit
post me. et ipse sedebit in solio meo: et
ecce nunc regnauit adonias te dñe mi rex
ignorante. Mactauit boues et pinguia
queq; et arietes plurimos: et uocauit om
nes filios regis. abiathar quoq; sacerdo
tem. et ioab principem milicie: salomo
nem autem seruum tuũ non uocauit.
Verumtamẽ dñe mi rex in te oculi respici
unt totius isrl: ut indices eis quis sede
re debeat in solio tuo dñe mi rex post te.
Eritq; cum dormierit dñs meus rex cum
patribus suis: erimus ego et filius meus
salomon peccatores. Adhuc illa loquente
cum rege: nathan pp̄hes uenit. Et nun
ciauerunt regi dicentes. Adest nathan pp̄ha.
Cumq; introisset ante conspectum regis.
et adorasset eum pronus in terram: dix̃
nathan. dñe mi rex tu dixisti adonias re
gnet post me. et ipse sedeat sup thronũ
meum: quia descendit hodie et immola
uit boues et pinguia et arietes plimos

et uocauit uniuersos filios regis. et principes
exercitus. abiathar quoque sacerdotem. Illisque
uescentibus et bibentibus coram eo et dicentibus
uiuat rex adonias. me seruum tuum et sadoch
sacerdotem. et banaiam filium ioiade. et
salomonem famulum tuum non uocauit. Numquid
quid a domino meo rege exiuit hoc uerbum. et
michi non indicasti seruo tuo quis sessurus
esset super thronum domini mei regis post eum.
Et respondit rex dauid dicens. Vocate mi
chi bethsabee. Que cum fuisset ingressa
coram rege et stetisset ante eum. iurauit rex
et ait. Viuit dominus qui eruit animam meam
de omni angustia. quia sicut iuraui tibi
per dominum deum israel dicens. salomon filius tuus
regnabit post me. et ipse sedebit super solium
meum post me. sic faciam hodie. Summis
soque bethsabee in terram uultu. adorauit
regem dicens. Viuat dominus meus rex dauid
in eternum. Dixit quoque rex dauid. Vocate
michi sadoch sacerdotem et nathan prophetam.
et banaiam filium ioiade. Qui cum ingres
si fuissent coram rege. dixit ad eos. Tollite
uobiscum seruos domini uestri. et imponite salo
monem filium meum super mulam meam et ducite
eum in gyon. et ungat eum ibi sadoch sa
cerdos et nathan propheta in regem super israel.
et canetis bucina atque dicetis. Viuat rex
salomon. Et ascendetis post eum et uenietis.
et sedebit super solium meum et ipse regna
bit pro me. Illique precipiam ut sit dux super israel
et iudam. Et respondit banaias filius ioiade
regi dicens. Amen. Sic loquatur dominus deus domini
mei regis. Quomodo fuit dominus cum domino meo
rege sic sit cum salomone. et sublimius fa
ciat solium eius a solio domini mei regis dauid.
Descendit ergo sadoch sacerdos. et nathan propheta.
et banaias filius ioiade. et cerethi. et phelethi
et imposuerunt salomonem super mulam regis
dauid. et adduxerunt eum in gyon. Sumpsitque

sadoch sacerdos cornu olei de tabernaculo. et unxit
salomonem. Et cecinerunt bucina. et dixit
omnis populus. Viuat rex salomon. Et ascendit
uniuersa multitudo post eum. et populus ca
nentium tibiis et letantium gaudio magno.
et insonuit terra a clamore eorum. Audiuit
autem adonias et omnes qui inuitati fuerant
ab eo. Iamque conuiuium finitum fuerat. Sed
et ioab audita uoce tube ait. Quid sibi uult
clamor ciuitatis tumultuantis. Adhuc illo
loquente. ionathan filius abiathar sacerdotis
uenit. Cui dixit adonias. Ingredere quia uir
fortis es. et bona nuncians. Responditque io
nathan adonie. Nequaquam. Dominus enim rex
noster dauid regem constituit salomonem.
misitque cum eo sadoch sacerdotem. et natham
prophetam. et banaiam filium ioiade. et cerethi.
et phelethi. et imposuerunt eum super mulam
regis. unxeruntque eum sadoch sacerdos et na
than propheta regem in gyon. Et ascenderunt in
de letantes. et insonuit ciuitas. Hec est uox
quam audistis. Sed et salomon sedet super soli
um regni. et ingressi serui regis benedixerunt
domino nostro regi dauid dicentes. Amplificet deus
nomen salomonis super nomen tuum. et magnificet
thronum eius super thronum tuum. Et adora
uit rex in lectulo suo. insuper et hec locutus est.
Benedictus dominus deus israel qui dedit hodie se
dentem in solio meo uidentibus oculis meis. Ter
riti sunt ergo et surrexerunt omnes qui inuita
ti fuerant ab adonia. et iuit unusquisque in
uiam suam. Adonias autem timens salomo
nem surrexit et abiit in tabernaculum domini.
et tenuit cornu altaris. Et nunciauerunt
salomoni dicentes. Ecce adonias timens
regem salomonem. tenuit cornu altaris di
cens. Iuret michi hodie rex salomon quod non
interficiat me seruum suum gladio. Dixitque salo
mon. Si fuerit uir bonus. non cadet nec unus
quidem capillus eius in terram. Si malum

inventum fuerit in eo: morietur. Misit ergo rex sa
lomon et eduxit eum ab altari. Et ingressus
adoravit regem salomonem. Dixitque ei salomon:
vade in domum tuam. II.

Appropinquaverunt autem dies david ut mo
reretur. precepitque salomoni filio suo dicens.
Ego ingredior viam universe terre. Confortare et
esto vir. et observa custodias domini dei tui. ut
ambules in viis eius. et custodias cerimonias
eius. et precepta eius et iudicia. et testimonia
sicut scriptum est in lege moysi. ut intelligas uni
versa que facis. et quocumque te verteris. ut con
firmet dominus sermones suos quos locutus est
de me dicens. Si custodierint filii tui viam su
am. et ambulaverint coram me in veritate.
et in omni corde suo et in omni anima sua. non
auferetur tibi vir de solio israel. Tu quoque nosti que
fecerit michi ioab filius sarvie. et que fecerit duobus
principibus exercitus israel. abner filio ner et ama
se filio iether. quos occidit et effudit sanguinem
belli in pace. et posuit cruorem prelii in balteo
suo qui erat circa lumbos eius. et calciamento
suo quod erat in pedibus eius. Facies ergo iuxta
sapientiam tuam. et non deduces caniciem eius
pacifice ad inferos. Sed et filiis berzellai galaadi
tis reddes gratiam. eruntque comedentes in mensa
tua. Occurrerunt enim michi quando fugie
bam a facie absalon fratris tui. Habes quoque apud
te semei filium gera filii gemini de baurim. qui
maledixit michi maledictione pessima. quan
do ibam ad castra. Sed quia descendit michi in
occursum cum transirem iordanem. et iuravi
ei per dominum dicens. non te interficiam gladio. tu
noli pati eum esse innoxium. Vir autem sapiens
es et scies que facias ei. deduces que canos eius
cum sanguine ad infernum. Dormivit ergo david
cum patribus suis. et sepultus est in civitate david.
Dies autem quibus regnavit david super israel. xl.
anni sunt. In hebron regnavit septem annis.
in ierusalem. xxxiii. Salomon autem sedit super
thronum david patris sui. et firmatum est reg
num eius nimis.

Et ingressus est adonias filius aggith ad
bethsabee matrem salomonis. Que dixit
ei. Pacificusne est ingressus tuus. Qui re
spondit. Pacificus. Addiditque. Sermo michi
ad te est. Cui ait. Loquere. Et ille. Tu inquit
nosti quia meum erat regnum. et me pro
posuerat omnis israel sibi in regem. sed translatum
est regnum et factum est fratris mei. a domino enim
constitutum est ei. Nunc ergo petitionem unam
deprecor a te. ne confundas faciem meam. Que
dixit ad eum. Loquere. Et ille ait. Precor
ut dicas salomoni regi. neque enim tibi nega
re quicquam potest. ut det michi abysag
sunamitem uxorem. Et ait bethsabee. Be
ne ego loquar pro te regi. Venit ergo bethsa
bee ad regem salomonem ut loqueretur ei
pro adonia. Et surrexit rex in occursum eius.
adoravitque eam et sedit super thronum suum.
Positusque est thronus matris regis. que
sedebat ad dexteram eius. Dixitque ei. Petitionem
unam parvulam ego deprecor a te. ne confun
das faciem meam. Dixitque ei rex. Pete mater mi.
neque enim fas est ut avertam faciem tuam.
Que ait. Detur abisag sunamitis adonie fra
tri tuo uxor. Responditque rex salomon et dixit
matri sue. Quare postulas abysag sunamitem
adonie. Postula ei et regnum. Ipse est enim fra
ter meus maior me. et habet abyathar sacerdotem.
et ioab filium sarvie. Iuravit itaque rex salo
mon per dominum dicens. Hec faciat michi deus et hec
addat. quia contra animam suam locutus
est adonias verbum hoc. Et nunc vivit dominus
qui firmavit me. et collocavit me super solium
david patris mei. et qui fecit michi domum
sicut locutus est. quia hodie occidetur adoni
as. Misitque rex salomon per manum banaie
filii ioiade. qui interfecit eum et mortuus est.
Abiathar quoque sacerdoti dixit rex. Vade in

Et effud sanguinem belli in pace …

anatoth ad agrum tuū. Es quidē uir mortis:
sed hodie te non interficiam. quia portasti
archam dñi dei coram dauid patre meo: et
sustinuisti laborem in omnibꝫ in quibus
laborauit pater meus. Eiecit ergo salomon abi
athar ut non esset sacerdos dñi: ut imple
retur sermo dñi quem locutus est sup domū
hely in sylo.
Venit autem nuntius ad salomonē quod
ioab declinasset post adoniam: et post
salomonem non declinasset. fugit ergo ioab
in tabnaculum dñi: et apphendit cornu
altaris. Nuntiatumq; regi salomoni quod
fugisset in tabnaclm dñi: et esset iux
ta altare. Misitq; salamon banaiam filiū
ioiade dicens: Vade interfice eum. Et ue
nit banaias ad tabnaculum dñi: et dixit
ei. Hec dicit rex. Egredere. Qui ait. Non
egrediar: sed hic moriar. Renunciauit ba
naias regi sermonem dicens. Hec locutus
est ioab: et hec respondit michi. Dixitq; ei rex.
fac sicut locutus est: et interfice eū et sepe
li: et amouebis sanguinem innocentem
qui effusus est a ioab a me et a domo patris
mei: et reddat dñs sanguinem eius super
caput eius: quia interfecit duos uiros iu
stos melioresq; se: et occidit eos gladio pa
tre meo dauid ignorante. abner filiū ner
principem milicie isrł. et amasam filium
iether principem exercitus iuda: et reuer
tetur sanguis illorum in caput ioab: et
in caput seminis eius in sempiternū. Da
uid autem et semini eius et domui et thro
no illius sit pax: usq; in eternū a dño. Ascen
dit itaq; banaias filius ioiade et aggressus
eum interfecit: sepultusq; est in domo sua
in deserto. Et constituit rex banaiam filiū
ioiade pro eo sup exercitum: et sadoch sacer
dotem posuit pro abiathar.
Misit quoq; rex et uocauit semei: dixitq; ei.
Edifica tibi domum in ihrlm et habita ibi:
et non egredieris inde huc atq; illuc. Qua
cumq; autem die egressus fueris et transieris
torrentem cedron. scito te interficiendum:
Sanguis tuus erit sup caput tuum. Dixitq;
semei regi. Bonus sermo regis. Sicut locutus
est dñs meus rex: sic faciet seruus tuus. Ha
bitauit itaq; semei in ihrlm: diebus multis.
Factum est autem post annos tres: ut fuge
rent serui semei ad achis filium maacha
regem geth. Nuntiatumq; est semei quod serui
eius issent in geth. Et surrexit semei et stra
uit asinum suum. iuitq; in geth ad achis ad
requirendos seruos suos: et adduxit eos de
geth. Nuntiatum est autem salomoni quod
isset semei in geth de ihrlm et redisset. Et
mittens uocauit eum: dixitq; illi. Nonne
testificatus sum tibi per dnm. et predixi tibi: quo
cumq; die egressus fueris huc et illuc. scito te
esse moriturū: Et respondisti michi. Bonus
sermo quem audiui. Quare ergo nō custodisti
iusiurandum dñi: et preceptum quod pre
ceperam tibi: Dixitq; rex ad semei. Tu nosti
omne malum cuius tibi conscium est cor tu
um: quod fecisti dauid patri meo. Reddidit
dñs maliciam tuam in caput tuū. Et rex
salomon benedictus: et thronus dauid erit
stabilis coram dño usq; in sempiternū. Ius
sit itaq; rex banaie filio ioiade: qui aggres
sus percussit eum et mortuus est. iii.
Confirmatum est ergo regnum in manu
salomonis: et affinitate coniunctus
est pharaoni regi egipti. Accepit namq;
filiam eius et adduxit in ciuitatē dauid:
donec compleret edificans domū suam
et domum dñi. et murum ihrlm per circuitū.
Attamen populus immolabat in excelsis.
Non enim edificatum erat templū nomi
ni dñi usq; in diem illum. Dilexit autem
salomon dnm: ambulans in preceptis da

uiud patris sui · excepto quod in excelsis im
molabat et accendebat thimiamata.
Abiit itaq; in gabaon ut immolaret ibi·
illud quippe erat excelsum maximum.
Mille hostias in holocaustum obtulit salo
mon sup altare illud in gabaon. Apparuit
autem dns salomoni p somnium nocte di
cens. Postula quod uis: ut dem tibi. Et ait
salomon. Tu fecisti cum seruo tuo dauid pa
tre meo misericordiam magnam. sicut ambula
uit in conspectu tuo in ueritate et iusticia
et recto corde tecum. Custodisti ei misericordiam
tuam grandem. et dedisti ei filium sedentem
sup thronum eius: sicut est hodie. Et nunc
dne deus: tu regnare fecisti seruum tuum
p dauid patre meo. Ego autem sum puer
paruulus et ignorans egressum et introi
tum meum. et seruus tuus in medio est ppli
quem elegisti. populi infiniti qui numera
ri et supputari non potest p multitudine.
Dabis g seruo tuo cor docibile: ut possit iu
dicare populum tuum. et discernere inter
malum et bonum. Quis enim potest iudica
re poplm istum poplm tuum hunc multum?
Placuit g sermo coram dno. qd salomon
rem huiuscemodi postulasset. Et dixit ds
salomoni. Quia postulasti uerbum hoc et
non petisti tibi dies multos. nec diuicias.
aut animas inimicorum tuorum. s; postula
sti tibi sapientiam ad discernendum iudicium.
ecce feci tibi sedm sermones tuos. et dedi tibi
cor sapiens et intelligens. intantum ut nul
lus ante te similis tui fuerit. nec post te
surrecturus sit. s; et hec que non postulasti
dedi tibi. diuicias scilicet et gloriam. ut nemo
fuerit similis tui in regibus cunctis retro diebus.
Si autem ambulaueris in uiis meis. et custo
dieris precepta mea. et mandata mea sicut
ambulauit dauid pater tuus. longos faciam
dies tuos. Igitur euigilauit salomon. et intel

lexit quod esset somnium. Cumq; uenisset ihrlm
stetit coram arca federis dni. et obtulit holocau
sta et uictimas pacificas. et fecit grande con
uiuium uniuersis famulis suis.
Tunc uenerunt due mulieres meretrices
ad regem. steteruntq; coram eo. Quarum una
ait. Obsecro mi dne. ego et mulier hec habi
tabamus in domo una. et peperi apud eam in
cubiculo. Tercia uero die postquam ego peperi.
peperit et hec. Et eramus simul. nullusq; alius
in domo nobiscum exceptis nobis duabus.
Mortuus est autem filius mulieris huius no
cte. dormiens quippe oppressit eum. Et con
surgens intempesta nocte silencio. tulit fi
lium meum de latere meo ancille tue dormi
entis et collocauit in sinu suo. Suum autem
filium qui erat mortuus posuit in sinu meo.
Cum surrexissem mane ut darem lac filio meo.
apparuit mortuus. Quem diligentius intu
ens clara luce. deprehendi non esse meum quem
genueram. Respondit q; altera mulier. Non
est ita. sed filius tuus mortuus est. meus autem
uiuit. E contrario illa dicebat. Mentiris.
filius quippe meus uiuit. et filius tuus
mortuus est. Atq; in hunc modum contende
bant coram rege. Tunc rex ait. Hec dicit. filius
meus uiuit et filius tuus mortuus est. et
ista respondet non. sed filius tuus mortu
us est. et filius meus uiuit. Dixit g rex. Af
ferte michi gladium. Cumq; attulissent gla
dium coram rege. ait. Diuidite inquit infan
tem uiuum in duas partes. et date dimidiam
partem uni. et dimidiam partem alteri. Dixit
autem mulier cuius filius erat uiuus ad re
gem. commota sunt autem uiscera eius sup
filio suo. Obsecro dne. date illi infantem ui
uum. et nolite interficere eum. E contrario
illa dicebat. Nec michi nec tibi sit. sed diui
datur. Respondens rex ait. Date huic infan
tem uiuum et non occidatur. Hec est enim

mater eius. Audiuit itaq; omnis isrl iudiciu
quod iudicasset rex et timuerunt regem
uidentes sapientiam dei ee in eo ad facien
dum iudiciu.

.IIII.

Erat quoq; rex salomon regnans sup
omnem isrl. et hi principes quos
habebat. Azarias filius sadoch sacerdos.
Helioreb et haia filii sesa scribe. Josafath
filius haylud a commentariis. Banaias
filius ioiade sup exercitum. Sadoch et
abiathar sacerdotes. Azarias filius nathan
sup eos qui assistebant regi. Zabud filius
nathan sacerdos amicus regis. et ahisa
sar ppositus domus. et adoniram filius
abda sup tributa. Habebat aut salomon
duodecim pfectos sup omnem isrl. qui
pbebant annonam regi et domui eius.
P singlos enim menses in anno singli ne
cessaria ministrabant. Et hec nomina eo.
Benhur in monte effraim. Bendecar in mac
ces. et in salebbim. et in bethsames. et in
helon et in bethanan. Beneseð in arabod.
ipsius erat socho et omnis terra epher. Be
nabinadab. cuius omnis nepthat. dorta
phet filiam salomonis habebat uxorem.
Bena filius achilud regebat thanech. et
mageddo. et uniusam bethsan. que e iuxta
serthana subter iezrael. a bethsan usq; ad
abelmeula e regione iecmaan. Bengaber
in ramoth galaath. habebat auothiair fi
lii manasse in galaad. Ipse preerat in omi
regione argob que est in basan. sexaginta
ciuitatib; magnis atq; muratis que habe
bant seras ereas. Achinadab filius addo p
erat in manaim. achimaas in nepthalim.
sed et ipse habebat basemath filiam salo
monis in coniugium. Banaa filius husi
in aser. et in balod. Josaphat filius phar
ue in ysachar. Semei filius hela in benia
m. Gaber filius suri in galaad. et in terra
seon regis amorrei. et og regis basan. super
omnia que erant in illa terra. Juda et isrl
innumerabiles sicut harena maris in mul
titudine. comedentes et bibentes atq; le
tantes. Salomon autem erat in ditio
ne sua habens omnia regna a flumi
ne terre philistym usq; ad terminu egypti.
offerentium sibi munera. et seruientium
ei cunctis dieb; uite eius. Erat aute cibus
salomonis p dies singlos. xxx. chori simile.
et. lx. chori farine. decem boues pingues.
et. xx. boues pascuales. et centu arietes.
excepta uenatione. ceruorum. caprearum
atq; bubalorum. et auium altiliu. Ipse eni
optinebat omnem regionem que erat trans
flumen. quasi a taphsa usq; gazam. et
cunctos reges illarum regionum. et habe
bat pacem ex omni parte in circuitu. habi
tabatq; iuda et isrl absq; timore ullo. unus
quisq; sub uite sua. et sub ficu sua. a dan
usq; bersabee cunctis diebus salomonis.
Et habebat salomon. xl. milia presepia
equorum currilium. et duodecim milia
equestrium. nutriebantq; eos supradicti re
gis prefecti. sed et necessaria mense regis sa
lomonis cum ingenti cura prebebant in
tempore suo. Ordeum quoq; et paleas equo
et iumentorum deferebant in locu ubi erat
rex iuxta constitutum sibi. Dedit quoq; ds
sapientiam salomoni et prudentia multa
nimis. et latitudinem cordis quasi harena
que e in litore maris. et precedebat salo
monis sapientia sapientiam omniu orien
talium. et egyptiorum. et erat sapientior
cunctis hominib;. sapientior ethan ezraite.
et eman. et calchal. et darda. filiis maol. et
erat nominatus in uniusis gentib;. Locut
est quoq; salomon tria milia parabolarum.
et fuerunt carmina eius quinq; milia. et
disputauit sup lignis. a cedro que est in ly

bano usq; ad ysopũ que egredit̃ de pariete.
et disseruit de iumentis et uolucrib; et rep
tilibus et piscibus. et ueniebant de cunctis
poplis ad audiendam sapientiam salomonis.
et ab uniũsis regibus terre qui audiebant
sapientiam eius. v.

Misit quoq; hyram rex tyri seruos suos ad
salomonem. Audiuit enim quod ipsum
unxissent regem p patre suo. quia amic' fuit
hyram dauid omni tempore. Misit autem et
salomon ad yram dicens. Tu scis uoluntatẽ
dauid patris mei. et quia non potuit edifica
re domum nomini dñi dei sui propter bel
la imminentia p circuitũ. donec daret dñs
eos sub uestigio pedum eius. Nunc autem
requiem dedit dñs ds̃ michi p circuitũ. et ñ
ẽ sathan neq; occursus malus. Quamobrẽ
cogito edificare templum nomini dñi dei
mei. sicut locutus ẽ dñs dauid patri meo di
cens. filius tuus quem dabo p te sup solium
tuũ. ipse edificabit domũ nomini meo. Pre
cipe g̃ ut p̃cidant michi cedros de lybano.
et serui mei sint cũ seruis tuis. Mercedẽ aũt
seruorum tuorum dabo tibi. quamcumq;
preceperis. Scis enim q̃m ñ ẽ in pplo meo uir q̃ no
uerit ligna cedere sic̃ sydonii. Cũ g̃ audisset yram
uerba salomonis letatus est ualde. et ait.
Benedictus dñs hodie. qui dedit dauid filiũ
sapientissimum sup poplm hunc plurimũ.
Et misit yram ad salomonem dicens. Audi
ui quecumq; mandasti michi. Ego faciã om
nem uoluntatem tuam. in lignis cedrinis.
et abiegnis. Serui mei deponent ea in lyba
no ad mare. et ego componam ea in ratibus
in mari. usq; ad locum quem signaueris m̃.
et applicabo ea ibi et tu tolles ea. prebebisq;
necessaria michi ut detur cibus domui mee.
Itaq; yram dabat salomoni ligna cedrina
et ligna abiegna. iuxta omnem uoluntatẽ
eius. Salomon autem p̃bebat yram. xx. milia
choros tritici in cibũ domui sue. et. xx. cho
ros purissimi olei. Hec tribuebat salomon
yram p annos singlos. Deditq; dñs sapien
tiam salomoni sicut locutus est. Et erat
pax inter yram et salomonẽ. et percusserunt
fedus ambo. Elegit q; salomon operarios de oĩ
isrl. et erat indictio triginta milia uirorũ.
mittebatq; eos in lybanum decem milia p
menses singlos uicissim. ita ut duob; men
sib; essent in domib; suis. et adoniram erat
sup huiuscemodi indictionẽ. Fuerunt itaq;
salomoni septuaginta milia eorum qui
onera portabant. et octoginta milia latho
morum in monte. absq; prepositis q̃ p̃erant
singlis opibus numero trium milium et
trecentorum p̃cipientium populo. et his
qui faciebant opus. Precepit rex ut tolle
rent lapides grandes. lapides preciosos.
in fundamentum templi et quadrarent
eos. quos dolauerunt cementarii salomo
nis et cementarii yram. Porro biblii p̃pa
rauerant ligna et lapides ad edificandã
domum. vi.

Factum ẽ g̃ quadringentesimo et octo
gesimo anno egressionis filiorũ isrl
de terra egipti. in anno quarto mense zio
ipse ẽ mensis scds regis salomonis sup
isrl. edificare cepit domũ dñi. Dom' autẽ
quam edificauit rex salomon dño habebat
sexaginta cubitos in longitudine. et. xx.
cubitos in latitudine. et triginta cubitos
in altitudine. Et porticus erat ante tẽplum
uiginti cubitorum longitudinis. iuxta m̃
suram latitudinis templi. et habebat decem
cubitos latitudinis ante faciem templi. Fe
citq; in templo fenestras obliquas. et edifi
cauit sup parietes templi tabulata p gyrũ.
in parietib; domus p circuitũ templi et o
raculi. et fecit latera in circuitu. Tabulatum
quod subt̃ erat quinq; cubitos habebat latitu

dinis et medium tabulatum sex cubi
torum latitudinis et tertium tabulatum
septem habens cubitos latitudinis. Trabes
autem posuit in domo per circuitum foris
secus ut non hererent muris templi. Do
mus autem cum edificaretur lapidibus
dedolatis atque perfectis edificata est et malleus
et securis et omne ferramentum non sunt au
dita in domo cum edificaretur. Ostium lateris
medii in parte erat domus dextre et per
cocleam ascendebant in medium cenaculum
et a medio in tertium. Et edificauit do
mum et consummauit eam. Texit quoque
domum laquearibus cedrinis et edifica
uit tabulatum super omnem domum quinque
cubitorum altitudinis et operuit domum lignis
cedrinis.

Et factus est sermo domini ad salomonem
dicens. Domus hec quam edificas. si
ambulaueris in preceptis meis. et iudicia
mea feceris. et custodieris omnia manda
ta mea gradiens per ea firmabo sermonem
meum tibi. quem locutus sum ad dauid
patrem tuum. et habitabo in medio filiorum
israel et non derelinquam populum meum
israel.

Igitur edificauit salomon domum et con
summauit eam. Et edificauit parietes do
mus intrinsecus tabulatis cedrinis. a paui
mento domus usque ad summitatem parietum
et usque ad laquearia operuit lignis intrinsecus
et texit pauimentum domus tabulis
abiegnis. Edificauitque uiginti cubitorum
ad posteriorem partem templi tabulata
cedrina a pauimento usque ad superiora et
fecit interiorem domum oraculi sanctum sanctorum. Porro
quadraginta cubitorum erat ipsum templum
pro foribus oraculi et cedro omnis domus in
trinsecus uestiebatur habens tornaturas
et iuncturas suas fabrefactas et celaturas

eminentes. Omnia cedrinis tabulis uestie
bantur nec omnino lapis apparere pote
rat in pariete. Oraculum autem in medio
domus in interiori parte fecerat ut pone
ret ibi archam federis domini. Porro oraculum
habebat xx cubitos longitudinis et xx cubitos latitudinis
et xx cubitos altitudinis et operuit illud atque ues
tiuit auro purissimo. et altare uestiuit ce
dro. Domumque ante oraculum uestiuit auro pu
rissimo. et affixit laminas clauis aureis.
Nichilque erat in templo quod non auro tege
retur. Sed et totum altare oraculi texit auro.
Et fecit in oraculo duo cherubin de lignis
oliuarum decem cubitorum altitudinis.
Quinque cubitorum ala cherub una et quinque
cubitorum ala cherub altera id est decem cu
bitos habentes a summitate ale usque ad
ale alterius summitatem. Decem quoque cu
bitorum erat cherub secundus mensura pari.
Et opus unum erat in duobus cherubin idem
altitudinem habebat unus cherub decem cu
bitorum et similiter secundus. Posuitque cheru
bin in medio templi interioris. Extende
bant autem alas cherubin et tangebat ala
una parietem et ala cherub secundi tangebat
parietem alterum. Ale autem altere in me
dia parte templi se inuicem contingebant.
Texit quoque cherubin auro et omnes pa
rietes templi per circuitum sculpsit uariis
celaturis et torno. Et fecit in eis cherubin
et palmas. et picturas uarias quasi prom
inentes de pariete et egredientes. Sed et pa
uimentum domus texit auro intrinsecus et extrin
secus. Et in ingressu oraculi fecit ostiola de lig
nis oliuarum. postesque angulorum quinque
et duo ostia de lignis oliuarum [illegible]
[illegible] et sculpsit in eis picturam
cherubin et palmarum species. et anagli
pha ualde prominentia et texit ea auro. Et
operuit tam cherubin quam palmas et cetera

auro. Fecit et in introitu templi postes de
lignis oliuarum quadrangulatos. et duo
hostia de lignis abiegnis. altrinsecus utrumque.
ostium duplex erat. et se inuicem tenens
aperiebatur. Et sculpsit cherubin et palmas
et celaturas ualde eminentes. operuitque omnia
laminis aureis. opere quadro ad regulam. Et edi
ficauit atrium interius tribus ordinibus lapi
dum politorum. et uno ordine lignorum cedri.
Anno quarto fundata est domus
domini in mense zio. et in anno undecimo
mense bul. ipse est mensis octauus. perfecta
est domus in omni opere suo. et in uniuersis
utensilibus. Edificauitque eam annis septem.
Domum autem suam edificauit salomon tre vij
decim annis. et ad perfectum usque perduxit.
Edificauit quoque domum saltus libani. c.
cubitorum longitudinis. et l. cubitorum
latitudinis. et xxx. cubitorum altitudinis.
et quatuor deambulacra inter columpnas
cedrinas. Ligna quippe cedrina exciderat in
columpnas. et tabulatis cedrinis uestiuit to
tam cameram. que xlv. columpnis susten
tabatur. Vnus autem ordo habebat colum
nas quindecim. contra se inuicem positas.
et e regione se respicientes. equali spacio in
ter columpnas. Et super columpnas quadran
gulata ligna in cunctis equalia. Et porticum
columpnarum fecit l. cubitorum longitudinis
et xxx. cubitorum latitudinis. Et alteram por
ticum in faciem maioris porticus. et columpnas.
et epistilia super columpnas fecit. Porticum
quoque solii in qua tribunal est fecit. et texit
lignis cedrinis a pauimento usque ad sum
mitatem. et domuncula in qua sedebatur ad
iudicandum. erat in media porticu simili
opere. Domum quoque fecit filie pharaonis quam
uxorem duxerat salomon. tali opere quali et
hanc porticum. Omnia lapidibus preciosis que
ad normam quandam atque mensuram tam
intrinsecus quam extrinsecus. serrati erant.
a fundamento usque ad summitatem parietum.
et intrinsecus usque ad atrium maius. Funda
menta autem de lapidibus preciosis. lapi
dibus magnis decem siue octo cubitorum.
et desuper lapides preciosi equalis mensure.
secti erant. Similiterque de cedro. Et atrium maius
rotundum trium ordinum de lapidibus sectis.
et unius ordinis dolata cedro. necnon et in
atrio domus domini interioris. et in porticu do
mus.
Misit quoque rex salomon. et tulit yram
de tyro filium mulieris uidue de tribu
neptalim patre tyrio. artificem erarium et
plenum sapientia. et intelligentia et doc
trina. ad faciendum omne opus ex ere.
Qui cum uenisset ad regem salomonem. fecit
omne opus eius. et finxit duas columnas
ereas. Decem et octo cubitorum altitudinis
columpnam unam. et linea duodecim cu
bitorum ambiebat columnam utramque. Duo
quoque capitella fecit. que ponerentur super ca
pita columpnarum fusilia ex ere. Quinque
cubitorum altitudinis capitellum unum.
et v. cubitorum altitudinis capitellum alterum. et
quasi in modum retis et catenarum sibique
inuicem miro opere contextarum. Vtrumque capitellum co
lumnarum fusile erat. Septena uersuum retiacula in ca
pitello uno. et septena retiacula in capitello altero. Et
perfecit columpnas. et duos ordines per cir
cuitum retiaculorum singulorum. ut tegeret
capitella que erant super summitatem malo
granatorum. Eodem modo fecit et capitello
secundo. Capitella autem que erant super capi
ta columpnarum. quasi opere lilii fabricata
erant. in porticu quatuor cubitorum. Et rur
sum alia capitella in summitate columna
rum desuper iuxta mensuram columpne con
tra retiacula. Malorum granatorum autem du
centi ordines erant in circuitu capitelli secundi.

Non plus est in hebreo nec in latinis antiquis

Et statuit duas columpnas in porticu te
pli. Cumque statuisset columnam dexteram:
uocauit eam nomine iachim id est firmitas.
Similiter erexit columpnam secundam: et
uocauit nomen eius booz. Et super capita
columnarum opus in modum lilii posuit.
Perfectumque est opus columpnarum. Fecit quoque
mare fusile decem cubitorum a labio usque
ad labium: rotundum in circuitu. Quinque
cubitorum altitudo eius. et resticula .xxx.
cubitorum cingebat illud per circuitum: et scul
ptura subter labium circuibat illud decem
cubitorum ambiens mare. Duo ordines scul
pturarum histriatarum erant fusiles: et sta
bat super duodecim boues: e quibus tres
respiciebant ad aquilonem. et tres ad oc
cidentem. et tres ad meridiem. et tres ad
orientem. et mare super eos desuper erat.
Quorum posteriora uniuersa intrinsecus latita
bant. Grossitudo autem luteris trium unciarum
erat: labiumque eius quasi labium calicis et folium
repandi lilii. Duo milia batos capiebat: et tria milia
metretas. Et fecit bases decem eneas; Qua
tuor cubitorum longitudinis bases sin
gulas. et quatuor cubitorum latitudinis. et
trium cubitorum altitudinis. et ipsum
opus basium interrasile erat. et sculpture
inter iuncturas. et inter coronulas et ple
ctas. leones et boues et cherubin: et in
iuncturis similiter desuper et subter leones.
et boues quasi lora ex ere dependentia;
et quatuor rote per bases singulas. et axes
erei. Et per quatuor partes quasi humeru
li subter luterem. fusiles contra se inuicem
respicientes. Os quoque luteris intrinsecus
erat in capitis summitate: et quod foris
secus apparebat unius cubiti erat totum
rotundum: pariterque habebat unum cubitum
et dimidium. In angulis autem columnarum
uarie celature erant: et media inter columnas

quadrata non rotunda. Quatuor quoque ro
te que per quatuor basis angulos erant co
herebant … subter basim. Una rota habe
bat altitudinis cubitum unum et semis.
Tales autem rote erant: quales solent in cur
ru fieri; Axes earum et radii. et canti. et
modioli: omnia fusilia. Nam et humeruli
illi quatuor per singulos angulos basis uni
ex ipsa basi fusiles et coniuncti erant. In
summitate autem basis erat quedam rotun
ditas. unius et dimidii cubiti: ita fabrefa
cta ut luter desuper posset imponi: habens
celaturas suas et sculpturas uarias ex se
metipso. Sculpsit quoque in tabulis illis
que erant ex ere et in angulis. cherubin
et leones et palmas quasi in similitudinem
hominis stantis: ut non celata sed apposi
ta per circuitum uiderentur. In hunc modum fecit decem
bases fusura una et mensura. sculpturaque
consimili. Fecit quoque decem luteres eneos;
Quadraginta batos capiebat luter unus:
eratque quatuor cubitorum. Singulos quoque
luteres per singulas id est decem bases posuit: et con
stituit decem bases. quinque ad dexteram
partem templi et quinque ad sinistram.
Mare autem posuit ad dexteram partem
templi contra orientem ad meridiem; Fe
cit quoque hyram lebetas et scutras. et amu
las et perfecit omne opus salomonis in templo
domini; Columpnas duas et funiculos capitel
lorum. super capitella … columpnarum
duos: et retiacula duo. ut operirent duos
funiculos qui erant super capita columnarum:
et malogranata .xl. in duobus retiaculis;
duos uersus malogranatorum in retiaculis
singulis ad operiendos funiculos capitellorum
qui erant super capita columpnarum: et ba
ses decem. et luteres decem super bases: et
mare unum et boues duodecim subter ma
re. et lebetas. et scutras. et amulas. Omnia

uasa que fecit yram regi salomoni in domo
dñi: de auricalco erant. In campestri regio
ne iordanis fudit ea rex in argillosa terra.
inter socho et sarthan. Et posuit salomon
omnia uasa. Propter multitudinem autẽ
nimiam non erat pondus eris. Fecitq; salo
mon omnia uasa in domo dñi. Altare autẽ
aureum. et mensam sup quam ponerent panẽ
ppositionis auream. et candelabra aurea quin
que ad dexteram et quinq; ad sinistrã contra
oraclm ex auro puro. et quasi lilii flores et
lucernas desup aureas. et forcipẽ
aureos et hydrias et fuscinulas et fialas et
mortariola. et thuribula de auro purissimo.
Et cardines ostii domus interioris scĩ scõrũ.
et hostiorum domus templi ex auro erant. Et
pfecit omne opus qđ faciebat salomon in
domo dñi. Et intulit que scificauerat dauid
pater suus. argentum et aurum. et uasa.
reposuitq; ea in thesauris domus dñi. ·viii·

Tunc congregati sunt omnes maiores na
tu isrł cum principib; tribuũ et du
ces familiarum filiorum isrł ad regem salo
monẽ in ihrłm. ut afferrent archam federis
dñi de ciuitate dauid. id ẽ de syon. Conue
nitq; ad regem salomonem uniũsus isrł.
in mense bethanim in sollemni die. ipse ẽ
mensis septimus. Veneruntq; cuncti se
nes ex isrł. et tulerũt sacdotes archã. & portauer
rt archã dñi 7 tabnaclm federis & oĩa uasa sctuarii
que erant in tabnaclo. et ferebant ea sa
cerdotes et leuite. Rex autem salomon et
omnis multitudo isrł que conuenerat ad
eũ gradiebatur cum illo ante archam. et
immolabant oues et boues absq; estimati
one et numero. Et intulerunt sacerdotes ar
cham federis dñi in locum suũ in oraclm
templi in scm scorum. subter alas cherubin.
Siquidẽ cherubin expandebant alas sup lo
cum arche. et ptegebant archam et uectes
eius desup. Cumq; eminerent uectes. et ap
parerent summitates eorum foris scuarii
ante oraculum. non apparebant ultra extra
secus. Qui et fuerunt ibi usq; in presentẽ
diem. In archa autem non est aliud nisi
due tabule lapidee. quas posuerat moy
ses in oreb in ea. quando pepigit fedus
dñs cum filiis isrł cum egrederentur de
terra egypti. Factum ẽ autẽ cum exissent sa
cerdotes de sctuario. nebula impleuit do
mum dñi. et non poterant sacerdotes sta
re et ministrare propter nebulam. Imple
uerat enim glã dñi domum dñi. Tunc ait
salomon. Dñs dixit ut habitaret in nebula.
Edificans edificaui domũ in habitaculum
tuum. firmissimũ. soliũ tuũ in sempiternũ.
Conuertitq; rex salomon faciem suam. et be
nedixit omĩ eccłe isrł. Omnis enim eccła isrł
stabat. Et ait salomon. Benedictus dñs ds
isrł. qui locutus est ore suo ad dauid patrẽ
meum. et in manib; eius pfecit dicens. A
die qua eduxi populum meum isrł de egi
pto non elegi ciuitatem de uniũsis tribub;
isrł ut edificaretur domus. et esset nomẽ me
um ibi. s; elegi dauid ut eet sup populum
meum isrł. Voluitq; dauid pater meus edi
ficare domũ nomini dñi dei isrł. et ait dñs
ad dauid patrẽ meũ. Quod cogitasti in corde
de tuo edificare domũ nomini meo. bene
fecisti hoc ipsum mente tractans. Verũ
tamẽ non tu edificabis michi domũ. s; filius
tuus qui egredietur de renibus tuis. ipse
edificabit domũ nomini meo. Confirmauit
dñs sermonem suum quem locutus ẽ. Stetiq;
p dauid patre meo. et sedi sup thronũ isrł.
sicut locutus ẽ dñs. Et edificaui domũ nomi
ni dñi dei isrł. et constitui ibi locum arche
in qua fedus est dñi. quod pcussit cũ patri
bus nris quando egressi sunt de terra egypti.

Stetit autẽ salomon ante altare

dn̄i in conspectu eccl̄e isrl̄. et expandit ma
nus suas in celum et ait. Dn̄e d̄s isrl̄ non
est similis tui in celo desup. et sup̄ terram
deorsum. qui custodis pactum et misericordiā
seruis tuis qui ambulant coram te in toto
corde suo. qui custodisti seruo tuo dauid
patri meo que locutus es ei. Ore locutus
es et manibus pfecisti. ut hec dies pbat.
Nunc ergo dn̄e d̄s isrl̄ conserua famulo tuo
dauid patri meo que loquutus es ei dicens.
Non auferetur de te uir coram me qui sede
at sup thronum isrl̄. ita tam̄ si custodierint
filii tui uiam suam. ut ambulent coram
me sicut tu ambulasti in conspectu meo.
Et nunc dn̄e d̄s isrl̄ firmentur uerba tua.
que locutus es seruo tuo dauid patri meo.
Ergone putandum est quod uere d̄s habi
tet sup terram. Si enim celum et celi celorum
capere non possunt. quanto magis dom⁹
hec quam edificaui. Sed respice ad oratio
nem serui tui. et ad preces eius dn̄e d̄s m̄s.
Audi dn̄e ymnum et orationem quam ser
uus tuus orat coram te hodie. ut sint ocli
tui apti sup domum istam nocte ac die.
sup domū de qua dixisti erit nom̄ meum
ibi. ut exaudias orationē quā orat
ad te seruus tuus in loco isto. ut exaudi
as orationē serui tui et populi tui isrl̄ quod
cumq; orauerint in loco isto. et exaudias in
loco habitaculi tui in celo. et cum exaudi
eris, ppicius eris. Si peccauerit homo in pro
ximum suum. et habuerit aliquod iuram̄
tum quo teneatur astrictus. et uenerit
propter iuramentum coram altari tuo in
domum tuam. tu exaudies in celo et facies
et iudicabis seruos tuos condempnans im
pium. et reddens uiam suam sup caput
eius. iustificansq; iustum et retribuens ei
secd̄m iusticiam suam. Si fugerit populus
tuus isrl̄ inimicos suos qui peccaturus ē

tibi. et agentes penitentiam et confiten
tes nomini tuo uenerint et adorauerint
et deprecati te fuerint in domo hac. exaudi
in celo. et dimitte peccatum popli tui isrl̄.
et reduces eos in terram quam dedisti patri
bus eorum. Si clausū fuerit celum et non
pluerit propt̄ peccatū eorum. et orantes in
loco isto penitentiam egerint nomini tuo.
et a peccatis suis conuersi fuerint propter
afflictionem suam. exaudi eos in celo. et di
mitte peccatum seruorum tuorum et ppli tui
israhel. et ostende eis uiam bonam p quā
ambulent. et da pluuiam sup terram tuam
quam dedisti poplo in possessionē. Fames
si oborta fuerit in terra. aut pestilentia.
aut corruptus aer. aut erugo. locusta. rubi
go et afflixerit eum. et inimicus portas
eius obsidens. omnis plaga. uniuersa infirmi
tas. cuncta deuo tio. et imprecatio que ac
ciderit omni homini de populo tuo. si quis
cognouerit plagam cordis sui. et expanderit
manus suas in domo hac. tu exaudies in ce
lo in loco habitationis tue. et repropiciabis
et facies. ut des unicuiq; secd̄m om̄s uias su
as sicut uideris cor eius. quia tu sol⁹ nosti cor
filiorum hominum. ut timeant te cunctis
diebus quib; uiuunt sup faciem terre
quam dedisti patrib
nr̄is. Insup et alienigena qui non ē de pplo
tuo isrl̄ cū uenerit de terra longinqua. Audi
etur enim nomen tuum magnum. et ma
nus tua fortis. et brachium tuū extentum
ubiq;. cum uenerit ergo et orauerit in loco hoc
tu exaudies in celo in firmamento habita
culi tui. et facies omnia p quib; inuocauerit
te alienigena. ut discant uniuersi popli terra
rum nomen tuum timere sicut popls tu
us isrl̄. et probent quia nom̄ tuū inuocatū
est sup domum istam quam edificaui. Si
egressus fuerit popls tuus ad bellū contra

inimicos suos per uiam quocumque miseris eos.
orabunt te contra uiam ciuitatis quam ele
gisti. et contra domum quam edificaui no
mini tuo: et exaudies in celo orationes eorum
et preces eorum et facies iudicium eorum. Quod si pec
cauerint tibi. non est enim homo qui non peccet.
et iratus tradideris eos inimicis suis. et cap
tiui ducti fuerint in terram inimicorum longe
uel prope: et egerint penitentiam in corde suo
in loco captiuitatis. et conuersi deprecati fuerint
te in captiuitate sua dicentes. peccauimus.
inique egimus impie gessimus: et reuersi fuerint
ad te in uniuerso corde suo. et tota anima sua
in terra inimicorum suorum. ad quam captiui
ducti fuerint. et orauerint te contra uiam
terre sue quam dedisti patribus eorum. et
ciuitatis quam elegisti. et templi quod edi
ficaui nomini tuo: exaudies in celo in firma
mento solii tui orationes eorum et preces
eorum: et facies iudicium eorum. et propitiaberis
populo tuo qui peccauit tibi et omnibus iniqui
tatibus eorum. quibus preuaricati sunt in te: et
dabis misericordiam coram eis qui eos captiuos
habuerint ut misereantur eis. Populus enim
tuus est et hereditas tua. quos eduxisti de
terra egipti de medio fornacis ferree: ut sint
oculi tui aperti ad deprecationem serui tui. et po
puli tui israel: et exaudies eos in uniuersis per quibus
inuocauerint te. Tu enim separasti eos tibi
in hereditatem de uniuersis populis terre: si
cut locutus es per moysen seruum tuum: quando
eduxisti patres nostros de egipto domine deus. Factum
est autem cum complesset salomon orans
dominum omnem orationem et deprecationem hanc:
surrexit de conspectu altaris domini; Utrumque
enim genu in terram fixerat: et manus ex
panderat ad celum. Stetit ergo et benedixit
omni ecclesie israel dicens. Benedictus dominus deus
qui dedit requiem populo suo israel: iuxta
omnia que locutus est. Non cecidit ne unus

quidem sermo ex omnibus bonis que locu
tus est per moysen. seruum suum. Sit dominus deus
noster nobiscum. sicut fuit cum patribus
nostris. non derelinquens nos neque proiciens:
sed inclinet corda nostra ad se. ut ambulemus
in uniuersis uiis eius. et custodiamus man
data eius. et cerimonias et iudicia. que
cumque mandauit patribus nostris: et sint ser
mones mei isti quibus deprecatus sum coram
domino appropinquantes domino deo nostro die
ac nocte. ut faciat iudicium seruo suo
et populo suo israel per singulos dies: et sci
ant omnes populi terre quia dominus ipse est
deus: et non est ultra absque eo. Sit quoque cor
nostrum perfectum cum domino deo nostro ut ambu
lemus in decretis eius: et custodiamus man
data eius sicut et hodie. Igitur rex et omnis
israel. cum eo immolabant uictimas coram
domino. Mactauitque salomon hostias pacifi
cas quas immolauit domino: boum. xx. duo
milia. et ouium. c. xx. milia; Et dedicaue
runt templum domini rex et filii israel. In die
illa sanctificauit rex medium atrii: quod erat
ante domum domini. Fecit quippe ibi holocau
stum et sacrificium. et adipem pacificorum:
quia altare eneum quod erat coram domino mi
nus erat: et capere non poterat holocaustum
et sacrificium. et adipem pacificorum. Fecit ergo
salomon in tempore illo festiuitatem celebrem
et omnis israel cum eo. multitudo magna ab
introitu emath. usque ad riuum egipti coram
domino deo nostro septem diebus. et septem diebus
id est. xiiii. diebus: et in die octauo dimisit
populos. Qui benedicentes regi profecti sunt
in tabernacula sua: letantes et alacri corde super
omnibus bonis que fecerat deus dauid seruo
suo. et israel populo suo. ix.

Factum est autem cum perfecisset salomon
edificium domus domini. et edificium regis.
et omne quod optauerat et uoluerat facere.

apparuitq; ei dns scdo sicut apparuerat ei
in gabaon. Dixitq; dns ad eum. Exaudiui
orationem tuam et deprecatione tuam quã
deprecatus es coram me hodie. Scificaui do
mu hanc quam edificasti ut ponerē nom
meum ibi in sempiternum. et erunt oculi
mei et cor meum ibi cunctis diebus. Tu quoq;
si ambulaueris coram me sicut ambulauit
pater tuus in simplicitate cordis et equitate.
et feceris omnia que precepi tibi. et legiti
ma mea et iudicia mea seruaueris. ponam
thronum regni tui sup isrł in sempiter
num sicut locutus sum dauid patri tuo
dicens. non auferetur de genere tuo uir de
solio isrł. Si autem auersione auersi fueritis
uos et filii uri. non sequentes me nec custo
dientes mandata mea. et cerimonias quas
proposui uob. sed abieritis et colueritis deos
alienos. et adoraueritis eos. auferam isrł de
sup facie terre quam dedi eis. et templum qđ
scificaui nomini meo piciam a conspectu
meo. eritq; isrł in puerbium et in fabulam
cunctis populis. et domus hec erit in exem
plum. Omnis qui transierit p eam stupebit.
et sibilabit et dicet. Quare fecit sic terre
huic. et domui huic. Et respondebunt.
Quia dereliquerunt dnm deum suum qui
eduxit patres eorum de terra egipti. et secu
ti sunt deos alienos et adorauerunt eos et
coluerunt. idcirco induxit dns sup eos om
ne malum hoc. Expletis autem annis xx.
postquam edificauerat salomon duas do
mos. id ē domum dni et domum regis. hy
ram rege tyri pbente regi salomoni ligna
cedrina et abiegna. et aurum iuxta omne
quod opus habuerat. tunc dedit salomon
yram xx oppida in terra galilee. Et egressus
ē hyram de tyro ut uideret oppida que de
derat ei salomon. et non placuerunt ei et
ait. Eccine sunt ciuitates quas dedisti m

fr. Et appellauit eas terram chabul usq; in die
hanc. Misit quoq; hyram ad regem cxx
talenta auri. Hec ē summa expensarū quā
optulit rex salomon ad edificandam domum
dni. et domum suam. et mello et murū ihrlm.
et eser. et mageddo. et gazer. Pharao rex egip
ti ascendit et cepit gazer. succenditq; eā igni.
et chananeū qui habitabat in ciuitate interfec.
et dedit eam in dotem filie sue uxori salomo
nis. Edificauit g salomon gazer. et betho
ron inferiorem. et baalath. et palmiram in
terra solitudinis. et omnes uicos qui ad se
ptinebant et erant absq; muro muniuit.
et ciuitates curruum. et ciuitates equitum.
et quodcumq; ei placuit ut edificaret in ihe
rlm. et in libano et in omi terra potestatis
sue. Uniuersum populum qui remanserat de
amorreis. et etheis. et phereseis. et eueis.
et iebuseis qui non sunt de filiis isrł. hos
filios qui remanserant in terra. quos scilicet
non potuerant filii isrł exterminare. fecit salo
mon tributarios usq; ad diem hanc. De filiis
autem isrł non constituit salomon seruire
quemquam. sed erant uiri bellatores et mi
nistri eius. et principes. et duces. et pfecti
curruum et equorum. Erant autē principes
sup omnia opa salomonis ppositi quingenti
quinquaginta. qui habebant subiectū po
pulum. et statutis opibus inperabant.
Filia autem pharaonis ascendit de ciuitate
dauid in domum suam quam edificauerat
ei salomon. Tunc edificauit mello. Offerebat
quoq; salomon tribus uicibus p annos
singlos holocausta et pacificas uictimas
sup altare quod edificauerat dno. et ado
lebat thimiama coram dno. Pfectumq; est
templum. Classem quoq; fecit rex salomon
in asiongaber que est iuxta haialam in litto
re maris rubri. in terra ydumea. Misitq; yrā
in classe illa seruos suos nauticos et gnaros

maris cum servis salomonis. Qui cum venis
sent in ophyr: sumptum inde aurum quadri
gentorum .xx. talentorum: detulerunt ad regem
salomonem. x.
Sed et regina saba audita fama salomonis
in nomine dni venit temptare eum
in enigmatibus. Et ingressa ihrlm cum multo
comitatu et diviciis. et camelis portantibus
aromata. et aurum infinitum nimis. et
gemmas preciosas. venit ad regem salomo
nem. et locuta est ei universa que habebat
in corde suo. Et docuit eam salomon omnia
verba que proposuerat ei. Non fuit sermo qui
regem posset latere. et non responderet
ei. Videns autem regina saba omnem sa
pientiam salomonis et domum quam
edificaverat et cibos mense eius.
et habitacula servorum et ordinem ministran
tium. vestesque eorum. et pincernas. et holo
causta que offerebat in domo dni. non ha
bebat ultra spm. Dixitque ad regem. Verus
est sermo quem audivi in terra mea. super
sermonibus tuis. et super sapientia tua. et non
credebam narrantibus michi. donec ipsa venissem
et vidissem oculis meis. et probavi quod media pars
michi nunciata non fuerit. Maior est sapien
tia tua et opera tua. quam rumor quem audivi.
Beati viri tui. et beati servi tui. hi qui stant
coram te semper. et audiunt sapientiam tuam.
Sit dns ds tuus benedictus. cui complacui
sti. et posuit te super thronum isrl. eo quod di
lexerit dns isrl in sempiternum. et constitu
it te regem ut faceres iudicium et iusticiam.
Dedit ergo .c.xx. talenta auri regi. et aromata
multa nimis. et gemmas preciosas. Non
sunt allata ultra aromata tam multa quam
ea que dedit regina saba regi salomoni.
Sed et classis hyram que portabat aurum de
ophir. attulit ex ophir ligna thina multa
nimis. et gemmas preciosas. Fecitque rex de
lignis thinis fulchra domus dni. et domus
regie. et cytharas liras que cantoribus. Non sunt
allata huiuscemodi ligna thina. neque visa
usque in presentem diem. Rex autem salomon
dedit regine saba omnia que voluit et pe
tivit ab eo. exceptis his que obtulerat
ei in munere regio. Que reversa est et abiit in
terram suam cum servis suis.
Erat autem pondus auri quod afferebat
salomoni per annos singulos. sexcentorum
sexaginta sex talentorum auri. excepto eo
quod afferebant viri qui super vectigalia erant.
et negociatores universique scuta vendentes.
et omnes reges arabie ducesque terre. Fecitque
rex salomon ducenta scuta de auro puro.
Sexcentos auri siclos dedit in laminas
scuti unius. et trecentas peltas. ex auro proba
to. Trecente mine auri unam peltam vestie
bant. Posuitque eas rex in domo saltus lybani.
Fecit etiam rex salomon thronum de ebore grandem.
et vestivit eum auro fulvo nimis. qui ha
bebat sex gradus. Et summitas throni ro
tunda erat in parte posteriori. et due manus
hinc atque inde tenentes sedile. et duo leones
stabant iuxta manus singulas. et duodecim
leunculi stantes super sex gradus hinc atque inde.
Non est factum tale opus in universis regnis.
Sed et omnia vasa de quibus potabat rex
salomon erant aurea. et universa supellex
domus saltus lybani de auro purissimo.
Non erat argentum nec alicuius precii pu
tabatur in diebus salomonis. quia classis
regis per mare cum classe hyram semel per tres
annos ibat in tharsis. deferens inde aurum
et argentum. et dentes elefantorum et simias
et pavos. Et magnificatus est rex salomon
super omnes reges terre diviciis et sapientia.
et universa terra desiderabat videre vultum
salomonis ut audiret sapientiam eius
quam dederat dns in corde eius. Et singuli

deferebant ei munera. uasa argentea. et
aurea. et uestes. et arma bellica. aromata
quoque et equos et mulos per annos singulos.
Congregauitque currus et equites. et facti
sunt ei mille quadringenti currus. et du
odecim milia equitum. et disposuit eos per
ciuitates munitas. et cum rege in ihrlm.
Fecitque ut tanta esset habundantia argenti
in ihrlm quanta et lapidum. et cedrorum
prebuit multitudinem quasi sicomoros que
nascuntur in campestribus. Et educeban
tur equi salomoni de egipto. et de choa.
negociatores enim regis emebant. et sta
tuto precio perducebant. Egrediebatur autem
ex egipto quadriga sexcentis siclis argen
ti. et equus. c.l. atque in hunc modum
cuncti reges ethteorum et syrie equos ue
nundabant. xi.

Rex autem salomon amauit mulieres
alienigenas multas. filiam quoque
pharaonis et moabitidas. et ammonitidas.
ydumeas et sydonias. et ethéas. de gen
tibus super quibus dixit dominus filiis israel non
ingrediemini ad eas. neque de illis ingredi
entur ad uestras. Certissime enim auertent
corda uestra ut sequamini deos earum. His
itaque copulatus est salomon ardentissimo
amore. Fueruntque ei uxores quasi regine
septingente. et concubine trecente. et auer
terunt mulieres cor eius. Cumque iam esset senex.
depravatum est per mulieres cor eius ut
sequeretur deos alienos. nec erat perfectum
cor eius cum domino deo suo sicut cor dauid
patris eius. sed colebat salomon astarten
deam sydoniorum. et chamos deum moabi
tarum. et moloch ydolum ammonitarum.
Fecitque salomon quod non placuerat coram
domino. et non adimpleuit ut sequeretur do
minum sicut dauid pater eius. Tunc edifica
uit salomon phanum chamos ydolo mo
ab qui est contra ihrlm. et moloch ydolo
filiorum ammon. atque in hunc modum
fecit uniuersis uxoribus suis alienigenis. que
adolebant thura et immolabant diis suis.
Igitur iratus est dominus salomoni
quod auersa esset mens eius a domino deo israel
qui apparuerat ei secundo et preceperat de uerbo
hoc ne sequeretur deos alienos. et non cu
stodiuit que mandauit ei dominus. Dixit itaque
dominus salomoni. Quia habuisti hoc apud te
et non custodisti pactum meum et precepta
mea que mandaui tibi. dirumpens scin
dam regnum tuum. et dabo illud seruo
tuo. Verumtamen in diebus tuis non faciam.
propter dauid patrem tuum. de manu fi
lii tui scindam illud. nec totum reg
num auferam. sed tribum unam dabo
filio tuo. propter dauid seruum meum et ihe
rlm quam elegi. Suscitauit autem dominus aduer
sarium salomoni adad ydumeum de semine
regio. qui erat in edom. Cum enim esset da
uid in ydumea. et ascendisset ioab princeps
milicie ad sepeliendum eos qui fuerant
interfecti. et occidisset omne masculinum
in ydumea. sex enim mensibus ibi moratus
est ioab. et omnis israel donec interimerent
omne masculinum in ydumea. fugit adad
ipse et uiri eius ydumei de seruis patris
eius cum eo ut ingrederetur egiptum.
Erat autem adad puer paruulus. Cumque
surrexissent de madian uenerunt in pharan. Tu
leruntque secum uiros de pharan. et introierunt egyptum ad
pharaonem regem egypti. Qui dedit ei domum et cibos
constituit. et terram delegauit. Et inue
nit adad gratiam coram pharaone ualde. in
tantum ut daret ei uxorem sororem uxoris
sue. germanam tafnes regine. Genuitque
ei soror taphnes genebath filium. et nutriuit
eum taphnes in domo pharaonis. Eratque
genebath habitans apud pharaonem cum

filius suus. Cumq; audisset adad in egypto
dormisse dauid cum patrib; suis. et mortu
um ee ioab principem milicie: dixit phara
oni. Dimitte me ut uadam in terrã meam.
Dixitq; ei pharao. Qua enim re apud me
indiges ut queras ire ad terram tuam?
At ille respondit. Nulla. S; obsecro te ut
dimittas me.

Suscitauit quoq; ei dñs aduersariũ raa
zon filiũ eliadam qui fugerat ad adezer
regem soba dñm suũ. et congregauit cont
eum uiros. et factus ẽ princeps latronum
cum interficeret eos dauid. Abieruntq; da
mascum et habitauerunt ibi. et constituert
eum regem in damasco. Eratq; aduersarius
isrl cunctis dieb; salomonis. Et hoc ẽ malũ
adad et odium isrl. regnauitq; in syria. Ihe
roboam quoq; filius nabath effrateus de
sareda seruus salomonis. cuius mater erat
nomine sarua mulier uidua. leuauit manũ
contra regem. Et hec causa rebellionis adũ
sus eum. quia salomon edificauit mel
lo. et coequauĩ uoraginẽ ciuitati dauid pat̃s sui.
Erat autem iheroboam uir fortis et potẽs.
Videns q; salomon adolescentẽ bone indo
lis et industrium. constituit eum pfectum
sup tributa uniũse domus ioseph.

Factũ ẽ autem in tempore illo ut iherobo
am egrederetur de ihrlm. et inueniret
eum haias sylonites pphã in uia opt̃ pallio
nouo. Erant autem duo tantum in agro.
Apphendensq; haia pallium suũ nouum
quo coopertus erat. scidit in duodeci partes.
Et ait iheroboam. Tolle tibi decem scissuras.
Hec enim dicit dñs ds̃ isrl. Ecce ego scindã
regnum de manu salomonis. et dabo tibi
decem tribus. Porro una trib; remanebit ei.
pp̃ter seruum meum dauid. et ihrlm ciui
tatem quam elegi. ex omnib; tribubus isrl.
eo quod dereliq̃rit me et adorauerit astar
ten deam sydoniorũ. et chamos dm̃ moab.
et moloch dm̃ filiorum ammon. et ñ ambulauerit
in uiis meis. ut faceret iusticiã corã me. et p
cepta mea et iudicia. sicut dauid pat̃ eius.
Nec auferam omne regnum de manu eius.
s; ducem ponam eum cunctis dieb; uite
sue propt̃ dauid seruum meũ quẽ elegi.
qui custodiuit mandata mea. et precepta
mea. Auferam autem regnum de manu
filii eius. et dabo tibi decem tribus. filio
autem eius dabo tribum unam. ut remane
at lucerna dauid seruo meo cunctis diebus
coram me in ihrlm ciuitate quam elegi. ut
esset nomen meum ibi. Te autem assumam
et regnabis sup omnia que desiderat aiã
tua. erisq; rex sup isrl. Si g̃ audieris omĩa
que pcepo tibi. et ambulaueris in uiis meis.
et feceris quod rectum ẽ coram me. custo
diens mandata mea et precepta mea sicut
fecit dauid seruus meus. ero tecum. et edi
ficabo tibi domum fidelem. quomodo
edificaui domum dauid. et tradam tibi isrl.
et affligã semen dauid sup hoc. uerumtamẽ non
cunctis diebus.

Voluit ergo salomon interficere iheroboam.
Qui surrexit et aufugit in egyptum
ad sesach regem egypti. et fuit in egypto
usq; ad mortem salomonis. Reliquũ autẽ
uerborum salomonis. et omnia que fecit.
et sapientia eius. ecce uniũsa scripta sunt in
libro uerborum salomonis. Dies autem
quos regnauit salomon in ihrlm super
omnem isrl. xl. anni sunt. Dormiuitq;
salomon cum patribus suis. et sepultus
est in ciuitate dauid patris sui. regnauit
q; roboam filius eius p eo. Venit autem xij.
roboam in sichem. illuc enim congregat
erat omnis isrl ad constituendum eũ re
gem. At uero iheroboam filius nabath
cum adhuc esset in egypto pfugus a facie

regis salomonis audita morte eius. reuersus est
de egipto. Miseruntque et uocauerunt eum. Ve
nitque iheroboam et omnis multitudo israhel
et locuti sunt ad roboam dicentes. Pater
tuus durissimum iugum imposuit nobis.
Tu itaque nunc imminue paululum de impe
rio patris tui durissimo. et de iugo gra
uissimo quod imposuit nobis. et serui
mus tibi. Qui ait. Ite usque in tercium diem.
et reuertimini ad me. Cumque abisset populus.
iniit consilium rex roboam cum senioribus
qui assistebant coram salomone patre eius.
dum adhuc uiueret. et ait. Quod michi
datis consilium ut respondeam populo
huic. Qui dixerunt ei. Si hodie obedieris
populo huic. et seruieris. et peticioni
eorum cesseris. locutusque fueris ad eos
uerba lenia. erunt tibi serui cunctis di
ebus. Qui dereliquit consilium senum
quod dederant ei. et adhibuit adolescen
tes qui nutriti fuerant cum eo. et assiste
bant illi. dixitque ad eos. Quod michi datis
consilium ut respondeam populo huic.
qui dixerunt michi. leuius fac iugum quod impo
suit pater tuus super nos. Et dixerunt ei
iuuenes qui nutriti fuerant cum eo. Sic lo
quere populo huic qui locuti sunt ad te
dicentes. pater tuus aggrauauit iugum
nostrum tu releuanos. sic loqueris ad eos. Mi
nimus digitus meus grossior est dorso
patris mei. Et nunc pater meus posuit su
per uos iugum graue. ego autem addam
super iugum uestrum. Pater meus cecidit uos
flagellis. ego autem cedam uos scorpio
nibus. Venit ergo iheroboam et omnis po
pulus ad roboam die tercia. sicut fuerat
locutus rex dicens. reuertimini ad me
die tercia. Responditque rex populo dura
derelicto consilio seniorum quod ei dede
rant. et locutus est eis secundum consilium

iuuenum dicens. Pater meus aggrauauit iu
gum uestrum. ego autem addam iugo uestro. Pater
meus cecidit uos flagellis et ego cedam uos
scorpionibus. Et non acquieuit rex populo.
quoniam auersatus eum fuerat dominus ut suscitaret
uerbum suum quod locutus fuerat in manu
ahie silonitis. ad iheroboam filium nabath.
Videns ergo populus quod noluisset eos au
dire rex. respondit ei dicens. Que nobis
pars in dauid uel que hereditas in filio ysai.
Vade in tabernacula tua israhel. Nunc uide
domum tuam dauid. Et abiit israhel in taber
nacula sua. Super filios autem israhel quicumque
habitabant in ciuitatibus iuda. regnauit
roboam. Misit itaque rex roboam aduram
qui erat super tributa. et lapidauit eum omnis
israhel et mortuus est. Porro rex roboam festi
nus ascendit currum. et fugit in ierusalem.
Recessitque israhel a domo dauid. usque in pre
sentem diem.

Factum est autem cum audisset omnis
israhel quod reuersus esset iheroboam. mi
serunt et uocauerunt eum congregato cetu.
et constituerunt regem super omnem israhel.
nec secutus est quisquam domum dauid
preter tribum iuda solam. Venit autem
roboam in ierusalem. et congregauit uniuer
sam domum iuda. et tribum beniamin
centum. octo quinta lxxx. milia uirorum electorum. et
bellatorum. ut pugnaret contra domum
israhel. et reduceret regnum roboam filio salo
monis.

Factum est autem uerbum domini ad semeiam ui
rum dei dicens. Loquere ad roboam fi
lium salomonis regem iuda. et beniamin et
reliquos de populo dicens. Hec dicit dominus
Non ascendetis nec bellabitis contra fratres uestros
filios israhel. Reuertatur uir in domum suam.
A me enim factum est uerbum hoc. Audierunt
sermonem domini et reuersi sunt de itinere sic

eis precepat dns.

Edificauit g̃ ieroboam sychem in mon
te effraim. et habitauit ibi. Et egressus
inde: edificauit phanuel. Dixitq; ierobo
am in corde suo. Nunc reuertetur regnū ad
domum dauid: si ascenderit populus iste
ut faciat sacrificium in domo dnī in ihrlm.
et conuertetur cor popli huius ad dnm suū
roboam regem iuda. interficientq; me et
reuertentur ad eum. Et excogitato consilio
fecit duos uitulos aureos: et dixit eis.
Nolite ultra ascendere ihrlm. Ecce dii tui
isrl: qui eduxerunt te de terra egipti. Po
suitq; unum in bethel. et alterum in dan.
Et factum est ūbum hoc in peccatū. Ibat
enim popls ad adorandum uitulū usq; in
dan. Et fecit phana in excelsis. et sacerdotes
de extremis populi qui non erant de filiis
leui. Constituitq; diem sollempnem in m̄
se octauo quintadecima die mensis. in si
militudinem sollempnitatis que celebra
tur in iuda. Et ascendens ad altare similiter
fecit in bethel. ut immolaret uitulis qs
fabricatus fuerat. Constituitq; in bethel
sacerdotes excelsorum que fecerat. Et ascen
dit sup altare quod extruxerat in bethel
quintadecima die mensis octaui quē finxe
rat de corde suo. et fecit sollempnitatē
filiis isrl. et ascendit sup altare ut adoleret
incensū. Et ecce uenit uir dei de iuda in xiij.
sermone dnī in bethel: ieroboam stante
sup altare et thus iaciente. Et exclamauit
contra altare dnī. et ait. Altare. altare. hec
dicit dns. Ecce filius nascetur domui da
uid iosias nomine. et immolabit sup te
sacerdotes excelsorum qui nunc in te thu
ra succendunt. et ossa hominum incendet
sup te. Deditq; in die illa signum dicens.
Hoc erit signum quod locutus est dns. Ecce
altare scindetur. et effundetur cinis qui in
eo ē.

Cumq; audisset rex sermonē hominis di
qui inclamauerat contra altare in
bethel: extendit manum suam de altari
dicens. Apprehendite eum. Et exaruit
manus eius quam extenderat contra eū.
nec ualuit eam retrahere ad se. Altare quoq;
scissum ē. et effusus est cinis de altari iux
ta signum quod predixerat uir dei in ser
mone dnī. Et ait rex ad uirum dei. Dep
care faciem dnī dei tui et ora p me. ut re
stituatur manus mea michi. Orauit uir dei
faciem dnī. et reuersa est manus eius ad eū.
et facta est sicut prius fuerat. Locutus est
autem rex ad uirum dei. Veni mecū domū
ut prandeas. et dabo tibi munera. Respon
dit q; uir dei ad regem. Si dederis michi
mediam partem domus tue. non ueniam
tecum nec comedam panē. neq; bibam aquā
in loco isto. Sic enim mandatum est m̄.
in sermone dnī precipientis. Non come
des panem neq; bibes aquam. neq; reuer
teris p uiam qua uenisti. Abiit g̃ p aliam
uiam. et non est reuersus p iter quo uene
rat in bethel.

Prophes autem quidam senex habita
uit in bethel. Ad quem uenerunt filii sui
et narrauerunt ei omnia opa que fecerat
uir dei in bethel illa die. et uerba que lo
cutus fuerat ad regem et narraue
runt patri suo. Et dixit eis pat eorū.
P̄. quam uiam abiit. Ostenderunt ei fi
lii sui uiam p quam abierat uir dei. q
uenerat de iuda. Et ait filiis suis. Sterni
te michi asinum. Qui cum strauissent.
ascendit et abiit post uirum dei. et in
uenit eum sedentem subtus therebin
thum. Et ait illi. Tune es uir dei qui
uenisti de iuda. Respondit ille. Ego
sum. Dixit q; ad eū. Veni mecū domum.

ut comedas panem. Qui ait. Non possu͂
reuerti neq; uenire tecum: nec comedam
panem. nec bibam aquam in loco isto: q͂a
locutus est dn̄s ad me in sermone dn̄i di
cens. Non comedes panem. et n̄ bibes ibi
aquam: nec reuerteris p̄ uiam p̄ quam
ieris. Qui ait illi. Et ego pp̄ha sum similis
tibi: et angl̄s locutus est michi in sermo
ne dn̄i dicens. Reduc eum tecu͂ in domu͂
tuam: et comedat panem et bibat aquam.
Fefellit eum: et reduxit secum. Comedit
g̊ panem in domo eius: et bibit aquam.
Cumq; sederent ad mensam factus est
sermo dn̄i ad pp̄ham qui reduxerat eu͂:
et exclamauit ad uirum dei qui uenerat
de iuda dicens. Hec dicit dn̄s. Quia in
obediens fuisti ori dn̄i et non custodisti
mandatum quod p̄cepit tibi dn̄s deus
tuus: sed reuersus es et comedisti panem
et bibisti aquam in loco in quo p̄cepit tibi
ne comederes panem neq; biberes aqua͂:
non inferetur cadauer tuum in sepulchr͂
patrum tuorum. Cumq; comedisset et bi xciiij
bisset strauit asinum suum pp̄ha quem
reduxerat. Qui cum abisset inuenit eu͂
leo in uia: et occidit. Et erat cadauer eius pro
iectum in itinere. Asinus autem stabat
iuxta illum: et leo stabat iuxta cadauer.
Et ecce uiri transeuntes uiderunt cadau͂
proiectum in uia et leonem stantem
iuxta cadauer: et uenerunt et diuul
gauerunt in ciuitate in qua pp̄hes
ille senex habitabat. Quod cum audisset
pp̄ha ille qui reduxerat eum de uia: ait.
Vir dei est qui inobediens fuit ori dn̄i:
et tradidit eum dn̄s leoni et confregit eu͂.
et occidit eum iuxta u͂bum dn̄i quod lo
cutus est ei.
Dixitq; ad filios suos. Sternite michi
asinum. Qui cum strauissent et ille
abisset: inuenit cadauer eius proiectu͂ in
uia. et asinum et leonem stantes iuxta ca
dauer. Non comedit leo de cadaue͂: nec le
sit asinu͂. Tulit g̊ pp̄hes cadauer uiri dei et
posuit illud sup̄ asinum: et reuersus intro
iit in ciuitatem pp̄he senis ut plangeret eu͂.
Et posuit cadauer eius in sepulchro suo: et
planxerunt eum. Heu heu mi frater. Cumq;
planxissent eum: dixit ad filios suos. Cum
mortuus fuero sepelite me in sepulchro in
quo uir dei sepultus ē. Iuxta ossa eius po
nite ossa mea. Profecto enim ueniet ser
mo quem predixit in sermone dn̄i contra
altare quod ē in bethel: et contra omnia
phana excelsorum que sunt in urbibus
samarie.
Post uerba hec non est reuersus ieroboa͂
de uia sua pessima: sed e contrario fecit
de nouissimis populi sacerdotes excelsorum.
Quicumq; uolebat implebat manu͂ suam:
et fiebat sacerdos excelsorum. Et propter
hanc causam peccauit domus ieroboam:
et euersa est et deleta de sup̄ficie terre. In
tempore illo egrotabat abia filius ierobo
am. Dixitq; ieroboam uxori sue. Surge et
commuta habitum ne cognoscaris q͂d sis
uxor ieroboam: et uade in sylo ubi ē haia
qui locutus est michi quod regnaturus
essem sup̄ populum hunc. Tolle quoq; in
manu tua decem panes. et crustulam. et
uas mellis: et uade ad illum. Ipse indicabit
tibi quid euenturum sit huic puero. Fecit
ut dixerat uxor ieroboam. Et consurgens
abiit in sylo. et uenit ad domum haye.
At ille non poterat uidere: quia caliga
uerant oculi eius p̄ senectute. Dixit autē
dn̄s ad hayam. Ecce uxor ieroboam in
greditur ut consulat te sup̄ filio suo: q͂a
egrotat. Hec et hec loqueris ei. Cum g̊ illa
intrasset et dissimularet se ē͂ que erat:

audiuit haias sonitum pedum eius. introe
untis p ostium. et ait. Ingredere uxor ihero
boam; Quare aliam te esse simulas? Ego autem
missus sum ad te durus nuntius. Vade et dic
iheroboam. Hec dicit dns ds isrl. Quia ex
altaui te de medio populi. et dedi te ducem
sup poplm meum isrl. et scidi regnu domus
dauid et dedi illud tibi. et non fuisti sicut
seruus ms dauid qui custodiuit mandata
mea et secutus est me. in toto corde suo fa
ciens quod placitum esset in conspectu meo.
sed operatus es mala sup omnes qui fuerunt
ante te. et fecisti tibi deos alienos et confla
tiles. ut me ad iracundiam prouocares.
me autem proiecisti post corpus tuu. Idcirco
ecce ego inducam mala sup domum iherobo
am. et percutiam de iheroboam mingentem ad
parietem. et clausum et nouissimum in isrl.
Et mundabo reliquias domus iheroboam.
sicut mundari solet fimus usq; ad purum.
Qui mortui fuerint de iheroboam in ciuita
te comedent eos canes. qui autem mortui
fuerint in agro uorabunt eos aues celi. quia
dns locutus est. Tu igitur surge et uade in domu
tuam. et in ipso introitu pedum tuorum
in urbem morietur puer. et planget eum
omnis isrl et sepeliet. Iste enim solus infe
retur de iheroboam in sepulchrum. quia
inuentus est sup eum sermo bonus a domi
no deo in domo iheroboam. Constituet
autem sibi dns regem sup isrl. qui percutiat
domum iheroboam in hac die et in hoc tem
pore. Et percutiet dns deus isrl sicut solet
moueri harundo in aqua. et euellet de ter
ra hac bona isrl quam dedit patribz eorum
et uentilabit eos trans flumen. quia fece
runt sibi lucos ut irritarent dnm. Et tra
det dns isrl propter peccata iheroboam q
peccauit et peccare fecit isrl. Surrexit itaq;
uxor iheroboam et abiit. et uenit in thersa.

Cumq; illa ingrederetur limen domus. puer
mortuus est. et sepelierunt eum. Et planxit
illum omnis isrl iuxta sermonem dni quem
locutus est in manu serui sui haye pphe.
Reliqua autem uerborum iheroboam quomodo
pugnauerit et quomodo regnauerit. ecce
scripta sunt in libro uerborum dierum regum
isrl. Dies autem quibus regnauit ierobo
uiginti duo
am. xxii. anni sunt. et dormiuit cum patribz
suis. regnauitq; nadab filius eius pro eo.

Porro roboam filius salomonis
regnauit in iuda. Quadraginta et uni
annorum erat roboam cum regnare cepisset. et
decem et septem annis regnauit in ihrlm
ciuitate quam elegit dns ut poneret nomen
suum ibi ex omnibz tribubus isrl. Nomen
autem matris eius naama ammanitis. Et
fecit iudas malum coram dno. et irritauerunt
eum sup omnibz que fecerant patres eorum
in peccatis suis que peccauerant. Edificaue
runt enim et ipsi sibi aras. et statuas et lu
cos sup omnem collem excelsum. et subter
omnem arborem frondosam. Sed et effemi
nati fuerunt in terra. feceruntq; omnes ab
hominationes quas attriuit dns ante faciem
filiorum isrl. In quinto autem anno regni
roboam ascendit sesac rex egipti in ihrlm.
et tulit thesauros domus dni et
thesauros regios et uniuersa diripuit. scuta
quoq; aurea que fecerat salomon. Pro quibz
fecit rex roboam scuta erea. et tradidit ea
in manu ducum scutariorum. et eorum qui
excubabant ante ostium domus regis. Cumq;
ingrederetur rex in domum dni. portabant
ea qui preeundi habebant officium. et postea
reportabant ea ad armamentarium scutari
orum. Reliqua autem sermonum roboam et
omnia que fecit. ecce scripta sunt in libro
uerborum dierum regum iuda. Fuitq; bel
lum inter roboam et iheroboam cunctis di

bus. Dormivitque roboam cum patribus suis:
et sepultus est cum eis in civitate david.
Nomen autem matris eius naama amma
nitis. Et regnavit abia filius eius pro eo. XV.
Igitur in octavodecimo anno regni hiero
boam filii nabath: regnavit abia super iudam.
Tribus annis regnavit in ierusalem. Nomen
matris eius maacha filia ab salom. Ambu
lavitque in omnibus peccatis patris sui que fe
cerat ante eum: nec erat cor eius perfectum cum
domino deo suo sicut cor david patris eius. Sed
propter david dedit ei dominus deus suus lucernam in
ierusalem ut suscitaret filium eius post eum et staret ierusalem
eo quod fecisset david rectum in oculis domini et non declina
set ab omnibus que preceperat ei cunctis diebus vite sue, excep
to sermone urie ethei. Attamen bellum fuit inter abiam
et inter roboam et inter hieroboam omni tempore
vite eius. Reliqua autem sermonum abia
et omnia que fecit: nonne hec scripta sunt
in libro verborum dierum regum iuda? Fu
itque prelium inter abiam et hieroboam. Et dor
mivit abia cum patribus suis: et sepelierunt
eum in civitate david: regnavitque asa filius
eius pro eo.
In anno igitur vicesimo hieroboam regis israel
regnavit asa rex iuda: et XLI anno reg
navit in ierusalem. Nomen matris eius maacha
filia absalom. Et fecit asa rectum ante con
spectum domini sicut david pater eius. et ab
stulit effeminatos de terra: purgavitque
universas sordes que fecerant patres eius.
Insuper et maacham matrem suam amovit
ne esset princeps in sacris priapi: et in lu
co eius quem consecraverat. Subvertitque
specum eius et confregit simulachrum
turpissimum: et combussit in torrente ce
dron. Excelsa autem non abstulit. Verum
tamen cor asa perfectum erat cum domino deo
suo cunctis diebus suis. Et intulit ea que sancti
ficaverat pater eius et voverat in domum
domini: argentum et aurum et vasa. Bellum
autem erat inter asa et baasa regem israel
cunctis diebus eorum. Ascendit quoque baasa
rex israel in iudam. et edificavit rama: ut non
posset quispiam egredi et ingredi de parte
asa regis iude. Tollens itaque asa omne argentum et
aurum quod remanserat in thesauris domus
domini. et in thesauris domus regie. dedit illud
in manus servorum suorum: et misit ad bena
dab filium tabremon filii ezion. regem syrie.
qui habitabat in damasco. dicens; Fedus est
inter me et te: et inter patrem meum et pa
trem tuum. Ideo tibi misi munera argentum
et aurum: et peto ut venias et irritum facias
fedus quod cum baasa rege israel habes: et rece
dat a me. Acquiescens benadab regi asa. misit
principes exercitus sui in civitates israel: et per
cusserunt haion et dan. et abel domum maa
cha. et universam ceneroth. omnem scilicet ter
ram neptalim. Quod cum audisset baasa
intermisit edificare rama: et reversus est in
thersa. Rex autem asa nuncium misit in
omnem iudam: ut nemo sit excusatus.
Et tulerunt lapides rama et ligna eius quibus
edificaverat baasa: et extruxit de eisdem rex
asa gabaa beniamin. et maspha. Reliqua
autem omnium sermonum asa et universe fortitudi
nes eius et cuncta que fecit. et civitates quas
extruxit: nonne hec scripta sunt in libro verborum
dierum regum iuda? Veruntamen in tempo
re senectutis sue doluit pedes. Et dormivit
cum patribus suis: et sepultus est cum eis
in civitate david patris sui: regnavitque iosa
phat filius eius pro eo.
Nadab vero filius hieroboam regnavit super
israel anno secundo asa regis iuda: regnavitque super
israel duobus annis. Et fecit quod malum est in conspectu domini: et
ambulavit in viis patris sui et in peccatis eius quibus peccare fecit
israel. Insidiatus est autem ei baasa filius abia de domo ysachar:
et percussit eum in gebethon que est urbs

philistinorum.
Siquidem nabath et omnis isrl' obsidebant
gebethon. Interfecit ergo illum baasa in anno ter
tio asa regis iuda. et regnauit pro eo. Cumque reg
nasset percussit omnem domum iheroboam.
Non dimisit ne unam quidem animam de
semine eius. donec deleret eum iuxta uerbum
domini quod locutus fuerat in manu serui sui
ahie silonitis. Propter peccata ieroboam
que peccauerat. et quibus peccare fecerat isrl'.
et propter delictum quo irritauerat dominum deum
isrl'. Reliqua autem sermonum nadab et
omnia que operatus est. nonne hec scripta sunt
in libro uerborum dierum regum isrl'. Fu
itque bellum inter asa et baasa regem isrl' cun
ctis diebus eorum.
Anno tertio asa regis iuda. regnauit baasa
filius ahia super omnem isrl' in thersa.
.xxiiij. annis. et fecit malum coram domino.
ambulauitque in uiis iheroboam et in pecca
tis eius quibus peccare fecit isrl'. Factus est xvi.
sermo domini ad hyeu filium anani contra baa
sa dicens. Pro eo quod exaltaui te de puluere.
et posui ducem super populum meum isrl'.
tu autem ambulasti in uia iheroboam. et pec
care fecisti populum meum isrl'. ut me irri
tares in peccatis eorum. ecce ego demetam
posteriora baasa. et posteriora domus eius.
et faciam sicut domum iheroboam filii
nabath. Qui mortuus fuerit de baasa in ci
uitate comedent eum canes. et qui mortuus
fuerit ex eo in regione. comedent eum uolu
cres celi. Reliqua autem sermonum baasa
et quecumque fecit et prelia eius. nonne hec
scripta sunt in libro uerborum dierum regum
isrl'. Dormiuit ergo baasa cum patribus suis.
sepultusque est in tersa. et regnauit hela filius
eius pro eo.
Cum autem in manu hyeu filii anani pro
phete uerbum domini factum esset contra
baasa et contra domum eius. et contra omne
malum quod fecerat coram domino ad irritan
dum eum in operibus manuum suarum ut fieret
sicut domus iheroboam. ob hanc causam
occidit eum id est hyeu filium anani prophetam.
Anno uicesimo sexto asa regis iuda. regna
uit hela filius baasa super isrl' in thersa du
obus annis. et rebellauit eum seruus suus
zamri dux medie partis equitum. Erat
autem hela in thersa bibens et temulentus
in domo in domo arsa prefecti thersa. Irru
ens ergo zamri percussit et occidit eum. anno
.xxvii. asa regis iuda. et regnauit pro eo.
Cumque regnasset et sedisset super solium eius.
percussit omnem domum baasa. et non de
reliquit ex ea mingentem ad parietem. et pro
pinquos et amicos eius. Deleuitque zamri
omnem domum baasa iuxta uerbum domini quod
locutus fuerat ad baasa in manu hyeu pro
phete. propter uniuersa peccata baasa. et pec
cata hela filii eius. qui peccauerunt et pec
care fecerunt isrl'. prouocantes dominum deum isrl'
in uanitatibus suis. Reliqua autem ser
monum hela et omnia que fecit. nonne
hec scripta sunt in libro uerborum dierum re
gum isrl'.
Anno .xxvii. asa regis iuda. regnauit zam
ri septem diebus in thersa. Porro ex
ercitus obsidebat gebethon urbem philisti
norum. Cumque audisset rebellasse zamri
et occidisse regem. fecit sibi regem omnis
isrl' amri qui erat princeps milicie super
isrl' in die illa in castris. Ascendit ergo amri
et omnis isrl' cum eo de gebethon. et obside
bat thersa. Uidens autem zamri quod ex
pugnanda esset ciuitas. ingressus est palatium
et succendit secum domum regiam. et mor
tuus est in peccatis suis. que peccauerat faci
ens malum coram domino. et ambulans in uia
iheroboam et in peccato eius quo fecit pecca

re isrl. Reliqua autem sermonum zam ri
et insidiarum eius. et tyrannidis: nonne
hec scripta sunt in libro uerborum dierum regum
isrl:

Tunc diuisus est populus isrl in duas par
tes. Media pars populi sequebatur thebni
filium gineth ut constitueret eum regem.
et media pars amri. Preualuitque populus qui
erat cum amri populo qui sequebatur thebni
filium gineth. Mortuus est autem thebni.
et regnauit am ri.

Anno xxxi. asa regis iuda regnauit am
ri super isrl xii. annis. in thersa
regnauit sex annis. Emitque montem sama
rie a somer duobus talentis argenti. et edi
ficauit eam. et uocauit nomen ciuitatis quam
extruxerat nomine somer domini montis sa
marie. uel montem samarie. Fecit autem
am ri malum coram domino. et operatus est nequiter
super omnes qui fuerunt ante eum. Ambula
uitque in omni uia iheroboam filii nabath
et in peccatis eius quibus peccare fecerat
isrl. ut irritaret dominum deum isrl in uanita
tibus suis. Reliqua autem sermonum
ambri et prelia eius que gessit: nonne hec
scripta sunt in libro uerborum dierum regum
isrl: Et dormiuit am ri cum patribus
suis. et sepultus est cum eis in samaria. reg
nauitque achab filius eius pro eo.

Achab uero filius amri regnauit super isrl an
no xxxviii. asa regis iuda. Et regna
uit achab filius am ri super isrl in samaria.
xxii. annis. et fecit achab filius amri ma
lum in conspectu domini super omnes qui fue
runt ante eum. nec suffecit ei ut ambula
ret in peccatis iheroboam filii nabath. in
super et duxit uxorem iezabel filiam meth
baal regis sydoniorum. et abiit et seruiuit
baal et adorauit eum. Et posuit aram baal in templo
baal quod edificauerat in samaria. et plantauit lucum.
Et addidit achab in opere suo irritans dominum deum
isrl super omnes reges isrl qui fuerunt ante
eum. In diebus eius edificauit ahyel
de bethel iericho. In abiram primitiuo suo
fundauit eam. et in segub nouissimo suo po
suit portas eius. iuxta uerbum domini quod lo
cutus fuerat in manu iosue filii nun.

Et dixit helyas thesbites xvii.
de habitatoribus galaad ad achab. Vi
uit dominus deus isrl ante cuius conspectum sto.
si erit annis his ros et pluuia. nisi iuxta oris
mei uerba. Et factum est uerbum domini ad eum
dicens. Recede hinc et uade contra orientem
et abscondere in torrente carith. qui est contra
iordanem et ibi de torrente bibes. coruisque pre
cepi ut pascant te ibi. Abiit ergo et fecit iuxta
uerbum domini. Cumque abisset sedit in torrente
carith. qui est contra iordanem Corui quoque defe
rebant ei panem et carnes mane. similiter
panem et carnes uespere. et bibebat de torren
te. Post dies autem siccatus est torrens. Non
enim pluerat super terram.

Factus est ergo sermo domini ad eum dicens. Sur
ge et uade in sarepta sydoniorum. et ma
nebis ibi. Precepi enim ibi mulieri uidue ut
pascat te. Surrexit et abiit in sarepta. Cumque
uenisset ad portam ciuitatis. apparuit ei
mulier uidua colligens ligna. Et uocauit
eam. dixitque ei. Da michi paululum aque in
uase ut bibam. Cumque illa pergeret ut afferret:
clamauit post tergum eius dicens. Affer michi
obsecro et buccellam panis in manu tua. Que
respondit. Viuit dominus deus tuus quia non habeo
panem. nisi quantum pugillus capere potest
farine in ydria. et paululum olei in lechito.
En colligo duo ligna ut ingrediar et faciam
illud michi et filio meo. ut comedamus et
moriamur. Ad quam helyas ait. Noli timere.
sed uade et fac sicut dixisti. Verumtamen michi
primum fac de ipsa farinula subcinericium panem

parvulum et affer ad me. tibi autem et filio
tuo facies postea. Hec autem dicit dns ds
isrl. hydria farine non deficiet nec lechitus
olei minuetur. usq; in diem in qua datu
rus est dns pluuiam sup faciem terre. Que
abiit et fecit iuxta ūbum helye. et comedit
ipse et illa et domus eius. Et ex illa die hy
dria farine non defecit. et lechitus olei non
est imminutus. iuxta ūbum dni quod lo
cutus fuerat in manu helye.

Factum est autem post uerba hec egrota
uit filius mulieris matris familie. et
erat langor fortissimus ita ut non remane
ret in eo halitus. Dixit g̃ ad helyam. Quid
michi et tibi uir dei. Ingressus es ad me
ut rememorarentur iniquitates mee. et in
terficeres filium meum. Et ait ad eam hely
as. Da michi filium tuum. Tulitq; eū de si
nu eius et portauit eū in cenaculum ubi ipse
manebat. et posuit sup lectum suū. Et clama
uit et dixit. Dne ds ms etiā ne uiduā apud
quam utcumq; sustentor afflixisti ut inter
ficeres filium eius. Et expandit se atq; mensus
est sup puerum tribus uicibus. et clamauit
ad dnm et ait. Dne ds meus reuertatur oro
anima pueri huius in uiscera eius. Exaudi
uit dns uocem helye. et reuersa est anima
pueri intra eum et reuixit. Tulitq; helyas
puerū et deposuit eum de cenaculo in inferiore
domum. et tradidit matri sue. Et ait illi. En
uiuit filius tuus. Dixitq; mulier ad helyā.
Nunc in isto cognoui qm uir dei es tu. et
ūbū dni in ore tuo uerum est. xviii

Post dies multos uerbū dni factū ē ad
helyam in anno tercio dicens. Vade et
ostende te achab. ut dem pluuiam sup facie
terre. Iuit g̃ helyas ut ostenderet se achab.
Erat autem fames uehemens in samaria. Vo
cauitq; achab abdiam dispensatorē domus
sue. Abdias autem timebat dnm dm ualde.
Nam cum interficeret iezabel pphas dni. tu
lit ille centum pphas. et abscondit eos qui
quagenos in speluncis. et pauit eos pane
et aqua. Dixit autem achab ad abdiā. Va
de in terrā ad uniuersos fontes aquarum
et in cūctas ualles. si forte inuenire
re possimus herbam et saluare equos
et mulos. et non penitus iumenta interi
ant. Diuiseruntq; sibi regiones. ut circuirent
eas. Achab ibat p uiam unam. et abdias p
uiam alteram seorsum. Cumq; esset abdias
in uia. helyas occurrit ei. Qui cū cogno
uisset eum. cecidit sup faciem suam et ait.
Num tu es dne mi helyas. Cui ille respondit.
Ego. Et dixit. Vade dic dno tuo. Adē helias.
Et ille, Quid peccaui inquit qm tradis me
seruum tuum in manu achab ut interficiat
me. Viuit dns ds tuus non ē gens aut re
gnum quo non miserit dns meus te requirens.
et respondentib; cunctis non ē hic. adiura
uit regna singla et gentes eo quod minime
me repperieris. et nunc dicis michi uade
et dic dno tuo adē helyas. Cumq; recessero
a te sps dni asportabit te in locum quem
ego ignoro. et ingressus nunciabo achab.
et non inueniens te interficiet me. Ser
uus autem tuus timet dnm ab infantia
sua. Numquid non indicatum est tibi dno
meo quid fecerim cum interficeret ihezabel
pphas dni. quod absconderim de pphis
dni centum uiros. quinquagenos et qinq
genos in speluncis. et pauerim eos pane
et aqua. et nunc tu dicis uade et dic dnō
tuo adē helyas ut interficiat me.
Et dixit helyas. Viuit dns exercituū
ante cuius uultum sto. quia hodie appare
bo ei. Abiit g̃ abdias in occursum achab. et
indicauit ei. Venitq; achab in occursū he
lye. Et cum uidisset eum ait. Tu ne es ille
qui conturbas isrl. Et ille ait. Non ego tur

baum isrl. Sed tu et domus patris tui qui dere-
liquistis mandata domini et secuti estis baa-
lim. Verumtamen nunc mitte et congrega
ad me universum isrl in monte carmeli. et
prophetas baal quadringentos quinquaginta.
prophetasque lucorum quadringentos
qui comedunt de mensa iezabel. Mi-
sit achab ad omnes filios isrl et congrega-
vit prophetas in monte carmeli. Accedens au-
tem helyas ad omnem populum ait. Usque quo
claudicatis in duas partes? Si dominus est deus.
sequimini eum. Si autem baal. sequimini
illum. Et non respondit ei populus verbum.
Et ait rursum helyas ad populum. Ego reman-
si propheta domini solus. prophete autem baal quadringenti et
quinquaginta viri sunt. Dentur nobis duo bo-
ves. et illi eligant bovem unum. et in frusta
cedentes super ligna ponant. ignem autem
non supponant. et ego faciam bovem alterum
et imponam super ligna. ignemque non suppo-
nam. Invocate nomina deorum vestrorum. et
ego invocabo nomen domini. et deus
qui exaudierit per ignem. ipse sit deus. Re-
spondens omnis populus ait. Optima propo-
sitio. quam locutus est helyas. Dixit ergo hely-
as prophetis baal. Eligite vobis bovem unum
et facite primi quia plures estis vos. et
invocate nomina deorum vestrorum ignemque
non supponatis. Qui cum tulissent bo-
vem quem dederat eis fecerunt. et invo-
cabant nomen baal de mane usque ad me-
ridiem dicentes. Baal exaudi nos. Et non
erat vox neque qui responderet. Transilie-
bantque altare quod fecerant. Cumque esset
iam meridies. illudebat eis helyas di-
cens. Clamate voce maiore. deus enim est. et
forsitan loquitur. aut in diversorio est. aut in
itinere. aut certe dormit ut excitetur. Cla-
mabant ergo voce magna. et incidebant se
iuxta ritum suum cultris et lanceolis. do-

nec perfunderentur sanguine. Postquam autem
transiit meridies. et illis prophetantibus ve-
nerat tempus quo sacrificium offerri solet.
nec audiebatur vox neque aliquis responde-
bat. nec attendebat orantes. dixit helyas
omni populo. Venite ad me. Et acceden-
te ad se populo curavit altare domini quod
destructum fuerat. et tulit. xii. lapides
iuxta numerum tribuum filiorum iacob.
ad quem factus est sermo domini dicens.
isrl erit nomen tuum. et edificavit de la-
pidibus altare in nomine domini. fecitque aque-
ductum quasi per duas aratiunculas in
circuitu altaris. et composuit ligna divi-
sitque per membra bovem. et posuit super lig-
na et ait. Implete quatuor ydrias aqua
et effundite super holocaustum. et super
ligna. Rursumque dixit. Etiam secundo hoc fa-
cite. Qui cum fecissent secundo ait. Etiam ter-
cio idipsum facite. feceruntque tercio. et cur-
rebant aque circa altare. et fossa aquedu-
ctus repleta est.

Cumque iam tempus esset ut offerretur
holocaustum. accedens helyas propheta
ait. Domine deus abraham et ysaac et isrl. ho-
die ostende quia tu es deus isrl et ego servus
tuus. et iuxta preceptum tuum feci omnia
verba hec. Exaudi me domine exaudi me. ut
discat populus iste. quia tu es dominus deus. et tu
convertisti corda eorum iterum. Cecidit autem
ignis domini de celo et voravit holocaustum.
et ligna et lapides. pulverem quoque et
aquam que erat in aqueductu lambens.
Quod cum vidisset omnis populus. cecidit in
faciem suam et ait. Dominus ipse est deus. dominus ipse
est deus. Dixitque helyas ad eos. Apprehendite
prophetas baal. et ne unus quidem fugiat ex eis.
Quos cum comprehendissent. duxit eos helyas
ad torrentem cyson. et interfecit eos ibi. Et
ait helyas ad achab. Ascende comede et bi-

be: quia sonus multe pluuie est. Ascendit achab. ut comederet et biberet. Helyas autem ascendit in uerticem carmeli. et pronus in terram posuit faciem suam inter genua sua. et dixit ad puerum suum. Ascende. et prospice contra mare. Qui cum ascendisset et contemplatus esset ait. Non est quicquam. Et rursum ait illi. Reuertere septem uicibus. In septima autem uice. ecce nubecula parua quasi uestigium hominis ascendebat de mari. Qui ait. Ascende et dic achab. Junge currum tuum et descende. ne occupet te pluuia. Cumque se uerteret huc atque illuc. ecce celi contenebrati sunt. et nubes et uentus. et facta est pluuia grandis. Ascendens itaque achab abiit in iezrael. Et manus domini facta est super helyam. accinctisque lumbis currebat ante achab. donec ueniret in iezrael.

xix.

Nunciauit autem achab iezabel omnia que fecerat helyas. et quomodo occidisset uniuersos prophetas gladio. Misitque iezabel nuncium ad helyam dicens. Hec faciant michi dii et hec addant. nisi hac hora cras posuero animam tuam. sicut animam unius ex illis. Timuit ergo helyas et surgens abiit quocumque eum ferebat uoluntas.

Venitque in bersabee iuda. et dimisit ibi puerum suum. et perrexit in deserti uiam unius diei. Cumque uenisset et sederet subter unam iuniperum. petiuit anime sue ut moreretur et ait. Sufficit michi domine. tolle animam meam. Neque enim melior sum quam patres mei. Proiecitque se. et obdormiuit in umbra iuniperi. Et ecce angelus domini tetigit eum. et dixit illi. Surge comede. Et respexit. et ecce ad caput suum subcinericius panis et uas aque. Comedit ergo et bibit. et rursum obdormiuit. Reuersusque est angelus domini secundo et tetigit eum. dixitque illi. Surge comede. grandis enim tibi restat uia. Qui cum surrexisset comedit et bibit. et ambulauit in fortitudine cibi illius quadraginta diebus et quadraginta noctibus usque ad montem dei oreb.

Cumque uenisset illuc. mansit in spelunca. Et ecce sermo domini ad eum. dixitque illi. Quid hic agis helya. At ille respondit. Zelo zelatus sum pro domino deo exercituum. quia dereliquerunt pactum domini filii israel. Altaria tua destruxerunt. et prophetas tuos occiderunt gladio. et relictus sum ego solus. et querunt animam meam ut auferant eam. Et ait ei. Egredere et sta in monte. coram domino. Et ecce dominus transit. et spiritus grandis et fortis. subuertens montes. et conterens petras ante dominum. Non in spiritu dominus. Et post spiritum commotio. Non in commotione dominus. Et post commotionem ignis. Non in igne dominus. Et post ignem sibilus aure tenuis. Quod cum audisset helyas operuit uultum suum pallio. et egressus stetit in ostio spelunce. Et ecce uox ad eum dicens. Quid hic agis helya. Et ille respondit. Zelo zelatus sum pro domino deo exercituum. quia dereliquerunt pactum suum filii israel. Altaria tua destruxerunt. et prophetas tuos occiderunt gladio. et derelictus sum ego solus. et querunt animam meam ut auferant eam. Et ait dominus ad eum. Vade et reuertere in uiam tuam per desertum in damascum. Cumque perueneris illuc. unges azael regem super syriam. et yeu filium namsi unges regem super israel. Heliseum autem filium saphat qui est de abelmaula. unges prophetam pro te. Et erit quicumque fugerit gladium azael. occidet eum yeu. Et qui fugerit gladium yeu. interficiet eum heliseus. Et derelinquam michi in israel septem milia uirorum. quorum genua non sunt curuata baal. et omne os quod non adorauit eum osculans manum.

Profectus ergo inde helyas repperit heliseum filium saphat arantem in .xii. iugis boum.

et ipse in duodecim arantibus unus erat.
Cumque uenisset helyas ad eum. misit pal
lium suum sup illum. Qui statim relictis bu
bus cucurrit post heliam: et ait. Osculer
oro te patrem meum et matrem meam: et sic
sequar te. Dixitque ei. Vade et reuertere. Quod
enim meum est feci tibi. Reuersus autem
ab eo tulit par boum et mactauit illud:
et in aratro boum coxit carnes. et dedit
populo et comederunt. Consurgensque
abijt et secutus est heliam: et ministra
bat ei. XX.

Porro benadab rex syrie congregauit
omnem exercitum suum. et XXX et
duos reges secum. et equos et currus:
et ascendens pugnabat contra samari
am et obsidebat eam. Mittensque nuncios
ad achab regem isrl in ciuitatem ait. Hec
dicit benadab. Argentum tuum et aurum
tuum meum est: et uxores tue et filij tui op
timi mei sunt. Responditque rex isrl. Iuxta
uerbum tuum domine mi rex: tuus sum ego
et omnia mea. Reuertentesque nuncij dix
erunt. Hec dicit benadab qui misit nos
ad te. Argentum tuum. et aurum tuum et ux
ores tuas et filios tuos dabis michi. Cras igitur
hac eadem hora mittam seruos meos ad te:
et scrutabuntur domum tuam et domum
seruorum tuorum: et omne quod eis pla
cuerit ponent in manibus suis et aufe
rent. Vocauit autem rex isrl omnes se
niores terre: et ait. Animaduertite et ui
dete: quoniam insidietur nobis. Misit enim
ad me pro uxoribus meis et filijs. pro argento
et auro: et non abnui. Dixeruntque omnes
maiores natu: et uniuersus populus ad eum.
Non audias: neque acquiescas ei. Respon
dit itaque nuncijs benadab. Dicite domino meo
regi. Omnia propter que misisti ad me
seruum tuum in initio faciam: hanc autem
rem facere non possum. Reuersique nuncij re
tulerunt ei. Qui remisit et ait. Hec faciant
michi dij et hec addant: si suffecerit puluis
samarie pugillis omnis populi qui sequitur
me. Et respondens rex isrl ait. Dicite ei. Ne
glorietur accinctus: eque ut discinctus. Factum
est autem cum audisset benadab uerbum istud
bibebat ipse et reges in umbraculis: et ait
seruis suis. Circumdate ciuitatem. Et circum
dederunt eam. Et ecce propheta unus accedens
ad achab regem isrl: ait ei. Hec dicit dominus deus.
Certe uidisti omnem multitudinem hanc
nimiam. Ecce ego tradam eam in manu tua
hodie: ut scias quia ego sum dominus. Et ait achab.
Per quem: Dixitque ei. Hec dicit dominus. Per pedisse
quos principum prouinciarum. Et ait. Quis
incipiet preliari: Et ille dixit. Tu. Recensu
it ergo pueros principum prouinciarum: et reperit
numerum ducentorum XXX duorum. Et recen
suit post eos populum omnes filios isrl:
septem milia. Et egressi sunt meridie. Be
nadab autem bibebat temulentus in um
braculo suo: et reges XXXII cum eo qui ad
auxilium eius uenerant. Egressi sunt autem
pueri prouinciarum in prima fronte. Misit ita
que benadab. Qui nunciauerunt ei dicentes.
Viri egressi sunt de samaria. At ille. Siue [illegible]
pro pace ueniunt apprehendite eos uiuos: siue
ut prelientur uiuos eos capite. Egressi sunt
ergo pueri principum prouinciarum. ac reliquus
exercitus sequebatur: et percussit unusquisque
uirum qui contra se ueniebat; fugeruntque
syri: et persecutus est eos isrl. Fugitque benadab
rex syrie in equo cum equitibus. Necnon
egressus rex isrl percussit equos et currus:
et percussit syriam plaga magna.

Accedens autem propheta ad regem isrl dixit
ei. Vade et confortare et scito et uide quod
facias. Sequenti autem anno rex syrie ascen
det contra te. Serui uero regis syrorum dixerunt ei.

dii montium sunt dii eorum: ideo superaue
runt nos. Sed melius est ut pugnemus contra
eos in campestribus: et optinebimus eos.
Tu ergo uerbum hoc fac. Amoue reges singulos
ab exercitu suo. et pone principes pro eis.
et instaura numerum militum qui ceciderunt de tuis:
et equos secundum equos pristinos: et currus
secundum currus quos ante habuisti. et pug
nabimus contra eos in campestribus: et ui
debis quod optinebimus eos. Credidit consi
lio eorum: et fecit ita.
Igitur postquam annus transierat. recensu
it benadab syros: et ascendit in affech.
ut pugnaret contra israel. Porro filii israel
recensiti sunt: et acceptis cibariis profecti
ex aduerso castraque metati sunt contra
eos quasi duo parui greges caprarum.
Syri autem repleuerunt terram. Et accedens
unus uir dei dixit ad regem israel. Hec dicit
dominus deus. Quia dixerunt syri. deus montium
est dominus. et non est deus uallium: dabo omnem
multitudinem grandem hanc in manu
tua: et scietis quia ego sum dominus. Dirige
bant septem diebus ex aduerso hi atque illi
acies. Septima autem die commissum est
bellum. Percusseruntque filii israel de syris cen
tum milia peditum in die una. Fugerunt
autem qui remanserant in affech in ciuitatem:
et cecidit murus super .xxvii. milia hominum
qui remanserant. Porro benadab fugiens
ingressus est ciuitatem in cubiculum quod erat
intra cubiculum. Dixeruntque ei serui sui.
Ecce audiuimus quod reges domus israel
clementes sint. Ponamus itaque saccos in lum
bis nostris. et funiculos in capitibus nostris. et egre
diamur ad regem israel: et forsitan saluabit a
nimas nostras. Accinxerunt saccis lumbos suos.
et posuerunt funiculos in capitibus suis: ue
neruntque ad regem israel et dixerunt ei. Ser
uus tuus benadab dicit. Viuat oro te anima mea.
Et ille ait. Si adhuc uiuit: frater meus est. Quod
acceperunt uiri pro omine: et festinantes ra
puerunt uerbum ex ore eius. atque dixerunt.
Frater tuus benadab uiuit. Et dixit eis. Ite et
adducite eum. Egressus est ergo ad eum benadab.
Et leuauit eum in currum suum. Qui dixit ei.
Ciuitates quas tulit pater meus a patre tuo
reddam: et plateas fac tibi in damasco sicut
fecit pater meus in samaria: et ego federatus
recedam a te. Pepigit ergo fedus et dimisit
eum.
Tunc uir quidam de filiis prophetarum dixit
ad socium suum in sermone domini. Percute me.
At ille noluit percutere eum. Cui ait. Quia
noluisti audire uerbum domini: ecce recedes a
me et percutiet te leo. Cumque paululum re
cessisset ab eo: inuenit eum leo atque percussit.
Sed et alterum inueniens uirum: dixit ad eum.
Percute me. Qui percussit eum: et uulnerauit.
Abiit ergo propheta et occurrit regi in uia: et
mutauit aspersione pulueris os et oculos suos.
Cumque rex transiret: clamauit ad regem et
ait. Seruus tuus egressus est ad preliandum
cominus. Cumque fugisset uir unus:
adduxit eum uir quidam ad me. et ait.
Custodi uirum istum. Qui si lapsus fuerit:
erit anima tua pro anima eius. aut talentum
argenti appendes. Cum autem ego turbatus
huc atque illuc me uerterem: subito non compa
ruit. Et ait rex israel ad eum. Hoc est iudicium
tuum quod ipse decreuisti. At ille statim
abstersit puluerem de facie sua: et cogno
uit eum rex quod esset de prophetis. Qui ait ad
eum. Hec dicit dominus. Quia dimisisti uirum
dignum morte de manu tua: erit anima
tua pro anima eius. et populus tuus pro po
pulo eius. Reuersus est igitur rex israel in domum
suam audire contempnens: et furibundus
uenit samariam. XXI.
Post uerba autem hec tempore illo uinea

erat naboth iezrahelite qui erat in iezra
hel. iuxta palacium achab regis samarie.
Locutus est ergo achab ad naboth dicens. Da
michi vineam tuam ut faciam michi ortum
holerum quia vicina est et prope domum
meam. daboque tibi pro ea vineam melio
rem. aut si tibi melius putas argenti pre
cium quantum digna est. Cui respondit
naboth. Propicius sit michi dominus ne dem
hereditatem patrum meorum tibi. Venit ergo
achab in domum suam indignans et fren
dens super verbum quod locutus fuerat ad eum
naboth iezrahelites dicens. non dabo tibi
hereditatem patrum meorum. Et proiciens se
in lectulum suum avertit faciem suam ad pa
rietem. et non comedit panem. Ingressa est
autem ad eum iezabel uxor sua. dixitque ei.
Quid est hoc unde anima tua conturbata est.
et quare non comedis panem. Qui respon
dit ei. Locutus sum naboth iezrahelite. et
dixi ei. Da michi vineam tuam accepta pe
cunia. aut si placet dabo tibi meliorem
vineam pro ea. Et ille ait. Non dabo tibi vine
am meam. Dixit ergo ad eum iezabel uxor sua.
Grandis auctoritatis es. et bene regis regnum
israel. Surge et comede panem. et equo esto
animo. Ego dabo tibi vineam naboth iezra
helite. Scripsit itaque litteras ex nomine achab.
et signavit eas anulo eius. et misit ad ma
iores natu et optimates qui erant in civita
te eius. et habitabant cum naboth. Litte
rarum autem erat ista sententia. Predicate ie
iunium. et sedere facite naboth inter primos
populi. et submittite duos viros filios be
lial contra eum. et falsum testimonium
dicant. Benedixit naboth deum et regem. Et e
ducite eum et lapidate. sicque moriatur. Fecerunt
ergo maiores natu et cives qui habitabant cum
eo in urbe sicut preceperat eis iezabel. et sicut
scriptum est in litteris quas miserat ad eos.

Predicaverunt ieiunium. et sedere fecerunt
naboth inter primos populi. et adductis
duobus viris filiis diaboli fecerunt eos se
dere contra eum. At illi scilicet ut viri dia
bolici. dixerunt contra eum falsum testimonium.
coram multitudine. Benedixit naboth de
um et regem. Quamobrem eduxerunt eum
extra civitatem. et lapidibus interfecerunt.
Miseruntque ad iezabel dicentes. Lapidatus est
naboth. et mortuus est.

Factum est autem cum audisset iezabel
lapidatum naboth et mortuum. locuta est ad
achab. Surge possidе vineam naboth ie
zrahelite. qui noluit acquiescere et dare
eam accepta pecunia. Non enim vivit na
both. sed mortuus est. Quod cum audisset
achab mortuum videlicet naboth. surrexit
et descendebat in vineam naboth iezraeli
te ut possideret eam. Factus est ergo sermo domini
ad heliam thesbiten dicens. Surge et de
scende in occursum achab regis israel qui est
in samaria. ecce ad vineam noboth descen
dit ut possideat eam. et loqueris ad eum dicens.
Hec dicit dominus deus. Occidisti. insuper et posse
disti. Et post hec addes. Hec dicit dominus. In lo
co hoc in quo linxerunt canes sanguinem
naboth. lambent quoque tuum sanguinem.
Et ait achab ad heliam. Num invenisti me
inimicum tibi. Qui dixit. Inveni eo quod
venundatus sis ut faceres malum in con
spectu domini. Propterea hec dicit dominus. Ecce
ego inducam super te malum. et demetam
posteriora tua. et interficiam de achab min
gentem ad parietem. et clausum et ulti
mum de israel. et dabo domum tuam sicut do
mum ieroboam filii nabath. et sicut do
mum baasa filii achia. quia egisti ut me
ad iracundiam provocares et peccare feci
sti israel. Sed et de iezabel locutus est dominus di
cens. Canes comedent iezabel in campo

iezabel. Si mortuus fuerit achab in ciuita
te· comedent eum canes· si autẽ mortuus
fuerit in agro. comedent eum uolucres celi.
Igitur non fuit alter talis sicut achab. qui
uenundatus ẽ ut faceret malũ in conspectu
dñi. Concitauit enim eũ iezabel uxor sua.
et abhominabilis factus ẽ intantũ ut seque
retur ydola que fecerant amorrei. qs consũp
sit dñs a facie filiorum isrl. Itaq; cum audiss&
achab sermones istos scidit uestimenta sua.
et operuit cilicio carnem suam. ieiunauitq;
et dormiuit in sacco. et ambulauit demisso
capite. Factus est autem sermo dñi ad hely
am thesbiten dicens. Nonne uidisti humi
liatum achab coram me? Quia g̃ humili
atus est mei causa. non inducam malum in
dieb; eius. s; in dieb; filii sui inferam malũ
domui eius. xxii.

Transierunt g̃ tres anni absq; bello inter sy
riam et isrl. In anno autem tercio descendit
iosaphat rex iuda ad regem isrl. dixitq; rex
~~iuda~~ ad seruos suos. Num ignoratis qđ mã
sit ramoth galaath. et negligimus tollere
eam de manu regis syrie? Et ait ad iosaphat
Uenies ne mecum ad p̃liandum in ramoth
galaath? Dixitq; iosaphat ad regem isrl. Si
cut ego sum ita et tu. popls meus et popls
tuus unum sunt. et equites mei et equites
tui. Dixitq; iosaphat ad regem isrl. Quere
oro te hodie sermonem dñi. Congregauit g̃
rex isrl pphas quadringentos circit̃ uiros.
et ait ad eos. Ire debeo in ramoth galaad ad
bellandum an quiescere? Qui responderũt.
Ascende. et dabit eam dñs in manu regis.
Dixit autem iosaphat. Non ẽ hic ppha dñi
quispiam ut interrogemus p eum? Et ait rex
isrl ad iosaphat. Remansit uir unus p quẽ
possumus interrogare dñm. sed ego odi
eum quia non pphat michi bonũ s; malũ.
micheas filius hiemla. Cui iosaphat ait. Ne
loquaris ita rex. Vocauit g̃ rex isrl eunuchũ
quendam. et dixit ei. Festina adducere michẽ
am filium hiemla. Rex autem isrl et iosa
phat rex iuda sedebant unusquisq; in so
lio suo uestiti cultu regio in area iuxta osti
um porte samarie. et uniusi pphe pphabãt
in conspectu eorum. Fecit quoq; sibi sede
chias filius chanaan cornua ferrea. et ait.
Hec dicit dñs. His uentilabis syriam donec
deleas eam. Omnesq; pphe similiter pphã
bant dicentes. Ascende in ramoth galaad.
et uade pspe. et tradet dñs in manu regis
inimicos tuos. Nuncius ũ qui ierat ut uo
caret micheam locutus ẽ ad eum dicens.
Ecce sermones pphārum uno ore bona re
gi p̃dicant. Sit g̃ sermo tuus similis eorũ.
et loquere bona. Cui micheas ait. Viuit dñs.
quia quodcumq; dixerit michi dñs hoc lo
quar. Venit g̃ ad regem. et ait illi rex. Michea
ire debemus in ramoth galaad ad p̃liandum
an cessare? Cui ille respondit. Ascende et ua
de pspe. et tradet eos dñs in manu regis.
Dixit autem rex ad eum. Iterum atq; iterum
adiuro te ut non loquaris michi nisi quod
uerum est in nomine dñi. Et ait illi. Vidi
cunctum isrl dispsum in montibus. quasi
oues non habentes pastorẽ. Et ait dñs. Nõ
habent dñm isti. reuertatur unusquisq; in
domum suam in pace. Dixit g̃ rex isrl ad io
saphat. Numquid non dixi tibi. quia ñ pro
phat michi bonum sed semp malum? Ille
ũ addens ait. Propterea audi sermonẽ dñi.
Vidi dñm sedentem sup solium suum. et
omnem exercitum celi assistentem ei a dex
tris et a sinistris. Et ait dñs. Quis decipiet
achab regem isrl ut ascendat et cadat in ra
moth galaad? Et dixit unus a sinistris
uerba huiuscemodi. et alius aliter. Egres
sus est autem sps et stetit coram dño et ait.
Ego decipiam illum. Cui locutus est dñs.

In quo? At ille ait. Egrediar et ero sp̄c mdax
in ore omnium pphetarum eius. Et dix dn̄s.
Decipies et preualebis. Egredere et fac ita.
Nunc g̃ ecce dedit dn̄s spm̄ mendacii in ore
omnium pphetarum tuorum qui hic sunt.
et dn̄s locutus ē contra te malū. Accessit
autem sedechias filius chanaan. et pcussit
micheam in maxillam. et dixit. Me ne g̃
dimisit spc̄ dn̄i et locutus est tibi? Et ait
micheas. Visurus es in die illa quando in
gredieris cubiclm̄ intra cubiclm̄ ut abscon
daris. Et ait rex isrl̄. Tollite micheam et
maneat apud āmon principē ciuitatis. et
apud ioas filium amalech. et dicite eis. Hec
dicit rex. Mittite uirum istum in carcerē.
et sustentate eum pane tribulationis. et
aqua angustie. donec reuertar in pace.
Dixitq; micheas. Si reuersus fueris in pace.
non est locutus dn̄s in me. Et ait. Audite
populi omnes.

Ascendit itaq; rex isrl̄. et iosaphat rex iuda.
in ramoth galaad. Dixitq; rex isrl̄ ad io
saphat. Sume arma et ingredere plium.
et induere uestib; tuis. Porro rex isrl̄ mutta
uit habitum suū. et ingressus ē bellum.
Rex autem syrie pceperat principib; curruum
xxxii. dicens. Non pugnabitis contra mino
rem et maiorem quempiam. nisi contra re
gem isrl̄ solum. Cum g̃ uidissent pncipes
curruū iosaphat. suspicati sunt quod ipse
eēt rex isrl̄. et impetu facto pugnabant con
tra eum. Et exclamauit iosaphat. Intellexe
runtq; principes curruum quod non eēt
rex isrl̄. et cessauerunt ab eo. Vnus autem q̃
dam tetendit arcum in incertum sagittam
dirigens. et casu pcussit regem isrl̄ inter
pulmonem et stomachū. At ille dixit auri
ge suo. Verte manum tuam et eice me de
exercitu. quia grauit̄ uulneratus sum.
Commissum ē g̃ prelium in die illa. et rex
isrl̄ stabat in curru suo 9t̄ syros. et mortuus ē uespe.
fluebat autē sanguis plage in sinū currus.
et pco psonuit in uniūso exercitu antequā
sol occumberet dicens. Vnusquisq; reuerta
tur in terram et in ciuitatē suam. Mortuus
est autem rex isrl̄. et platus est samariam.
Sepelieruntq; regem in samaria. et lauerunt
currum in piscina samarie. et linxerunt ca
nes sanguinem eius. et habenas lauerunt
iuxta ūbum dn̄i quod locutus fuerat. Re
liqua aut̄ sermonum achab et uniūsa que
fecit. et domus eburnea quam edificauit
cunctarumq; urbium quas extruxit. nonne
hec scpta sunt in libro sermonum dierū re
gum isrl̄. Dormiuitq; achab cum patribus
suis. et regnauit ochozias filius eius p eo.

IN anno quarto achab regis isrl̄
iosaphat filius asa regnare cepat sup iudā.
Triginta quinq; annorum erat cum regnare
cepisset. et xxv. annis regnauit in ihrlm̄. Nō
mē matris eius azuba filia salai. Et ambula
uit in omni uia asa patris sui. et non declina
uit ex ea. Fecitq; quod rectum erat in conspe
ctu dn̄i. uerum tamen excelsa non abstulit.
Adhuc enim populus sacrificabat. et adole
bat incensum in excelsis. Pacemq; habuit io
saphat cum rege isrl̄. Reliqua autem sermo
num iosaphat. et opa eius que gessit et plia.
nonne hec scpta sunt in libro ūborum dierū
regum iuda. Sz et reliquias effeminatorum
qui remanserant in dieb; asa patris eius. ab
stulit de terra. Nec erat tunc rex constitutus
in edom. Rex ū iosaphat fecerat classes in
mari que nauigarent in sophir propt̄ aurū.
et ire non potuerunt quia confracte sunt in
asion gaber. Tunc ait ochozias filius achab
ad iosaphat. Vadant serui mei cum seruis
tuis in nauibus. Et noluit iosaphat. Dor
miuitq; cum patribus suis. et sepultus ē
cum eis in ciuitate dauid patris sui. regna

utque: ioram filius eius pro eo.

Ochozias autem filius achab regnare cepit super israel in samaria. Anno septimo decimo iosaphat regis iuda regnauitque super israel duobus annis. et fecit malum in conspectu domini. et ambulauit in uia patris sui et matris sue. et in uia ieroboam filii nabath qui peccare fecit israel. Seruiuit quoque baal et adorauit eum. et irritauit dominum deum israel. iuxta omnia que fecerat pater eius.

Explicit malachim. id est regum liber iii. Incipit liber Regum. quartus.

1. Preuaricatus est autem moab in israel. postquam mortuus est achab. Ceciditque ochozias per cancellos cenaculi sui. quod habebat in samaria. et egrotauit. Misitque nuntios dicens ad eos. Ite consulite beelzebub deum accaron. utrum uiuere queam de infirmitate mea hac. Angelus autem domini locutus est ad heliam thesbiten. Surge ascende in occursum nuntiorum regis samarie. et dices ad eos. Numquid non est deus in israel ut eatis ad consulendum beelzebub deum accharon? Quamobrem hec dicit dominus. De lectulo super quem ascendisti non descendes: sed morte morieris. Et abiit helyas. Reuersique sunt nuntii ad ochoziam. Qui dixit eis. Quare reuersi estis? At illi responderunt ei. Vir occurrit nobis. et dixit ad nos. Ite reuertimini ad regem qui misit uos. et dicetis ei. Hec dicit dominus. Numquid quia non erat deus in israel mittis ut consulatur beelzebub deus accaron? Idcirco de lectulo super quem ascendisti non descendes. sed morte morieris. Qui dixit eis. Cuius figure et habitus est uir ille qui occurrit uobis et locutus est uerba hec? At illi dixerunt. Vir pilosus. et zona pellicea accinctus renibus. Qui ait. Helyas thesbites est. Misitque ad eum quinquagenarium principem. et quinquaginta qui erant sub eo. Qui ascendit ad eum. sedentique in uertice montis ait. Homo dei. rex precepit ut descendas. Respondensque helyas dixit quinquagenario. Si homo dei sum. descendat ignis de celo et deuoret te et quinquaginta tuos. Descendit itaque de celo ignis et deuorauit eum. et l. qui erant cum eo. Rursum misit ad eum principem quinquagenarium alterum. et l. cum eo. Qui locutus est ei. Homo dei: hec dicit rex. Festina descende. Respondens helyas ait. Si homo dei ego sum. descendat ignis de celo et deuoret te et quinquaginta tuos. Descendit ergo ignis de celo. et deuorauit eum et quinquaginta eius. Iterum misit principem quinquagenarium tertium. et quinquaginta qui erant cum eo. Qui cum uenisset curuauit genua contra helyam. et precatus est eum et ait. Homo dei noli despicere animam meam. et animam seruorum tuorum qui mecum sunt. Ecce ignis descendit de celo et deuorauit duos principes quinquagenarios primos. et quinquagenos qui cum eis erant. Sed nunc obsecro ut miserearis anime mee. Locutus est autem angelus domini ad helyam dicens. Descende cum eo ne timeas. Surrexit ergo et descendit cum eo ad regem. et locutus

est ei. Hec dicit dns. Quia misisti nuncios
ad consulendum deum accaron beelzebub
quasi non esset ds in isrl a quo posses inter
rogare sermonem. ideo de lectulo super
quem ascendisti non descendes. sed morte
morieris. Mortuus e autem iuxta sermo
nem dni que locut e helyas. et regnauit io
ram frater eius p eo anno secdo ioram filij
iosaphat regis iude. Non enim habebat fi
lium. Reliqua autem uerborum ochozie
que operatus est. nonne hec scripta sunt in li
bro sermonum dierum regum isrl. II
Factum est autem cum leuare uellet dns
helyam p turbinem in celu. ibant hely
as et helyseus in galgalis. Dixitq helyas
ad helyseum. Sede hic. quia dns misit me
usq in bethel. Cui ait helyseus. Viuit dns
et uiuit anima tua. quia non derelinqua te.
Cumq descendissent bethel. egressi sunt filij
pphetarum qui erant in bethel ad heliseum.
et dixerunt ei. Numquid nosti quia dns
hodie tollet dnm tuum a te. Qui respon
dit. Et ego noui. silete. Dixit autem helyas ad
helyseum. Sede hic. quia dns misit me in ihe
richo. Et ille ait. Viuit dns et uiuit anima
tua. quia non derelinquam te. Cumq ue
nissent ihericho. accesserunt filij pphetaru
qui erant in ihericho ad helyseum et dixe
runt ei. Numquid nosti quia dns hodie
tollet dnm tuum a te. Et ait. Et ego noui.
silete. Dixit autem ei helyas. Sede hic. quia
dns misit me usq ad iordanem. Qui ait.
Viuit dns et uiuit anima tua. quia non de
relinquam te. Ierunt g ambo pariter. et. L.
uiri de filijs pphetarum secuti sunt. qui ste
terunt e contra longe. Illi autem ambo sta
bant supra iordanem. Tulitq helyas palliu
suum et inuoluit illud. et pcussit aquas
Que diuise sunt in utramq partem. et tran
sierunt ambo p siccum. Cumq transissent.
helyas dixit ad helyseum. Postula quod uis.
ut faciam tibi antequam tollar a te. Dixitq
helyseus. Obsecro ut fiat sps tuus duplex in
me. Qui respondit. Rem difficilem postula
sti. Attamen si uideris me quando tollar a te.
erit quod petisti. Si autem non uideris. non erit.
Cumq pgerent et incedentes sermocinaren
tur. ecce currus igneus et equi ignei diuise
runt utrumq. Et ascendit helyas p turbi
nem in celum. Helyseus autem uidebat et
clamabat. Pater mi pater mi. currus isrl et
auriga eius. Et non uidit eum amplius. Et ap
phenditq uestimenta sua et scidit illa in duas
partes. Et leuauit palliu helye. qd ceciderat ei. Reuer
susq stetit sup ripa iordanis. et pallio helye qd ce
ciderat ei pcussit aqs. Et dix. Ubi e ds helye e nunc.
Percussitq aqs et diuise st huc atq illuc et transijt hely
seus. Videntes autem filij pphetarum qui erant
in ihericho de contra dixerunt. Requieuit
sps helye sup heliseum. Et uenientes in oc
cursum eius. adorauerunt eum proni in terra.
dixeruntq illi. Ecce serui tui sunt. L. uiri fortes
qui possunt ire et querere dnm tuu. ne forte
tulerit eum sps dni. et piecerit in uno
montium. aut in una uallium. Qui ait. No
lite mittere. Coegeruntq eum donec acquies
ceret. et diceret. Mittite. Et miserunt. L. uiros.
Qui cum quesissent trib
diebus non inuenerunt. et reuersi sunt ad
eum. At ille habitabat in ihericho. Dixitq
eis. Numquid non dixi uobis nolite mittere.
Dixerunt quoq uiri ciuitatis
ad helyseu. Ecce habitatio ciuitatis hu
ius optima e. sicut tu ipse dne pspicis. s aq
pessime sunt et terra sterilis. At ille ait. Affer
te mihi uas nouum. et mittite in illud sal. Cumq
attulissent. egressus ad fontem aquarum mi
sit in eum sal. et ait. Hec dicit dns. Sanaui a
quas has. et non erit in ei ultra mors neq
sterilitas. Sanate sunt g aque usq in diem

LANDES UND STADT BIBLIOTHEK DUSSELDORF

hanc· iuxta u(er)bum helysei quod locutus est·
Ascendit autem inde bethel.
Cumq(ue) ascenderet p(er) uiam· pueri paruuli
egressi sunt de ciuitate· et illudebant ei di
centes. Ascende calue· ascende calue· Q(ui) cu(m)
respexisset uidit eos· et maledixit eis i(n) no(m)i(n)e
d(omi)ni. Egressiq(ue) sunt duo ursi de saltu· et la
cerauerunt ex eis quadraginta et duos pue
ros. Abiit (er)g(o) inde in montem carmeli· et inde
reuersus e(st) samariam. Ioram u(er)o filius achab III.
regnauit sup(er) isr(ae)l in samaria anno octauode
cimo iosaphat regis iude. Regnauitq(ue) xii.
annis· et fecit malum coram d(omi)no· s(ed) non sic(ut)
pater suus et mater. Tulit enim statuas ba
al· quas fecerat pater eius. Verumtamen
peccatis ieroboam filii nabath adhesit· qui
peccare fecit isr(ae)l nec recessit ab eis.
Porro mesa rex moab nutriebat pecora mul
ta· et soluebat regi isr(ae)l centum milia ag
norum. et centum milia arietum cum uelle
ribus suis. Cumq(ue) mortuus fuisset achab p(re)
uaricatus e(st) fedus quod habebat cum rege isr(ae)l.
Egressus e(st) (er)g(o) rex ioram in die illa de samaria·
et recensuit uniu(er)sum isr(ae)l. misitq(ue) ad iosaphat
regem iuda dicens. Rex moab recessit a me·
ueni mecu(m) c(on)t(ra) moab ad p(ro)eliu(m). Q(ui) respondit. Ascenda(m).
Q(ui) meus e(st). tuus e(st). P(o)p(u)l(u)s meus p(o)p(u)l(u)s tuus.
equi mei equi tui. Dixitq(ue). Per quam
uiam ascendemus? Qui respondit. P(er)
desertum ydumee. P(er)rexerunt (er)g(o) rex isr(ae)l et
rex iuda. et rex edom. et circuierunt p(er) uiam
septem dierum· nec erat aq(ua) exercitui (et) iumentis
que sequebantur eos. Dixitq(ue) rex isr(ae)l. Heu.
heu. heu. congregauit nos d(omi)n(u)s tres reges·
ut traderet in manu moab. Et ait iosaphat.
Estne hic p(ro)ph(et)a d(omi)ni ut dep(re)cemur d(omi)n(u)m p(er) eum?
Et respondit unus de seruis regis isr(ae)l. Est hic
helyseus filius saphat· qui fundebat aquam
sup(er) manus helye. Et ait iosaphat. Est apud
eum sermo d(omi)ni. Descenditq(ue) ad eum rex isr(ae)l

et iosaphat rex iuda. et rex edom. Dixit aute(m)
helyseus ad regem isr(ae)l. Quid michi et tibi
est? Vade ad p(ro)ph(et)as patris tui et matris
tue. Et ait illi rex isr(ae)l. Quare congregauit
d(omi)n(u)s tres reges hos ut traderet eos in manu
moab? Dixitq(ue) ad eum helyseus. Viuit d(omi)n(u)s
exercituum in cuius conspectu sto· quod si
non uultum iosaphat regis iude erubescere(m)·
nec attendissem quidem te nec respexissem.
Nunc autem adducite michi psalte(m). Cumq(ue)
caneret psaltes· facta est sup(er) eum manus
d(omi)ni et ait. Hec dicit d(omi)n(u)s. Facite alueu(m) tor
rentis huius fossas et fossas. Hec dic(it) d(omi)n(u)s.
Non uidebitis uentum neq(ue) pluuiam. et al
ueus iste replebitur aquis. et bibetis uos et
familie u(est)re et iumenta u(est)ra. Paru(m)q(ue) est
hoc in conspectu d(omi)ni. Insup(er) tradet (et)ia(m) moab
in manus u(est)ras· et p(er)cutietis omnem ciuita
tem munitam. et omnem urbem electam.
et uniu(er)sum lignum fructiferu(m) succidetis·
cunctosq(ue) fontes aquarum obturabitis· et
omnem agrum egregiu(m) op(er)ietis lapidibus.
Factum e(st) (er)g(o) mane quando sacrificiu(m) offerri
solet· et ecce aque ueniebant p(er) uiam edom.
et repleta e(st) terra aquis. Vniu(er)si aute(m) moa
bite audientes quod ascendissent reges ut
pugnarent adu(er)sus eos· conuocauerunt om(ne)s
qui accincti erant balteo desup(er). et steteru(n)t
in terminis. Primoq(ue) mane surgentes· et orto ia(m)
sole ex adu(er)so aquarum· uiderunt moabite
e contra aquas rubras quasi sanguinem.
Dixeruntq(ue). Sanguis gladii e(st). Pugnauerunt
reges contra se· et cesi sunt mutuo. Nunc p(er)ge
ad p(re)dam moab. P(er)rexeruntq(ue) in castra isr(ae)l.
Porro consurgens isr(ae)l· p(er)cussit moab. At il
li fugerunt coram eis. Venerunt (er)g(o) qui ui
cerant et p(er)cusserunt moab. et ciuitates de
struxerunt· et omnem agrum optimu(m) mit
tentes singli lapides repleuerunt. et uni
u(er)sos fontes aquarum obturauerunt· et omnia

ligna fructifera succiderunt. ita ut muri
tantum fictiles remanerent. Et circumdata
est civitas a fundibalariis. et magna ex parte
percussa. Quod cum vidisset rex moab prevaluisse
scilicet hostes. tulit secum septingentos
viros educentes gladium ut irrumperent
ad regem edom. et non potuerunt. Arripiensque
filium suum primogenitum qui regnaturus
erat pro eo. obtulit holocaustum super
murum. Et facta est indignatio magna in
israel. Statimque recesserunt ab eo. et reversi
sunt in terram suam. IIII.

Mulier autem quedam de uxoribus prophetarum
clamabat ad helyseum dicens. Servus
tuus vir meus mortuus est. et tu nosti quia
servus tuus fuit timens dominum. Et ecce creditor
venit. ut tollat duos filios meos ad
serviendum sibi. Cui dixit helyseus. Quid
vis ut faciam tibi. Dic michi quid habes
in domo tua. At illa respondit. Non habeo
ancilla tua quicquam in domo mea. nisi parum
olei quo ungar. Cui ait. Vade et pete
mutuo ab omnibus vicinis tuis vasa vacua
non pauca. et ingredere et claude hostium
cum intrinsecus fueris tu et filii tui. et mitte
inde in omnia vasa hec. et cum plena fuerint
tolles. Iivit itaque mulier. et clausit ostium
super se et super filios suos. Illi offerebant
vasa. et illa infundebat. Cumque plena fuissent
vasa. dixit ad filium suum. Affer mihi adhuc vas.
Et ille respondit. Non habeo. Stetitque oleum.
Venitque illa et indicavit homini dei. Et ille.
Vade inquit vende oleum. et redde creditori
tuo. Tu autem et filii tui vivite de
reliquo.

Facta est autem quedam dies. et transiebat
helyseus per sunam. Erat autem ibi mulier
magna. que tenuit eum ut comederet
panem. Cumque frequenter inde transiret. divertebat
ad eam ut comederet panem. Que
dixit ad virum suum. Animadverto quod vir
dei sanctus est iste. qui transit per nos frequenter.
Faciamus ergo cenaculum parvum. et ponamus in
eo lectulum. et mensam. et candelabrum et
sellam. ut cum venerit ad nos maneat ibi.
Facta est ergo dies quedam. et veniens divertit
in cenaculum et requievit ibi. Dixitque ad
hyezi puerum suum. Voca sunamitem istam.
Qui cum vocasset eam et illa stetisset coram
eo. dixit ad puerum suum. Loquere ad eam.
Ecce sedule in omnibus ministrasti nobis.
Quid vis ut faciam tibi. Numquid habes
negocium. et vis ut loquar regi. sive principi
milicie. Que respondit. In medio populi mei
habito. Et ait. Quid ergo vult ut faciam ei.
Dixit hyezi. Ne queras, filium enim non habet.
et vir eius senex est. Precepit itaque ut vocaret
eam. Que cum vocata esset et stetisset
ad ostium. dixit ad eam. In tempore isto. et
in hac eadem hora si vita comes fuerit. habebis
in utero filium. At illa respondit.
Noli queso domine mi vir dei. noli mentiri ancille
tue. Et concepit mulier et peperit
filium in tempore et in eadem hora qua dixerat
helyseus. Crevit autem puer. Et cum
esset quedam dies. et egressus esset ad patrem
suum ad messores. ait patri suo. Caput meum
doleo. caput meum doleo. At ille dixit puero. Tolle
et duc eum ad matrem suam. Qui cum tulisset et adduxisset
ad matrem suam. posuit eum illa super genua sua usque ad meridiem.
et mortuus est. Ascendit autem et collocavit
eum super lectum hominis dei. et clausit
ostium. et egressa vocavit virum suum et
ait. Mitte mecum obsecro unum de pueris.
et asinam. ut excurram usque ad hominem dei
et revertar. Qui ait illi. Quam ob causam
vadis ad eum. Hodie non sunt kalende neque sabbatum.
Que respondit. Vadam. Stravitque
asinam. et precepit puero. Mina et propera
ne michi moram facias in eundo. et hoc

agi quod precipio tibi. Profecta igitur est ad uirum dei: et uenit in montem carmeli. Cumque uidisset eam uir dei econtra: ait ad giezi puerum suum. Ecce sunamitis illa. Vade ergo in occursum eius: et dic ei. Recte ne agitur circa te: et circa uirum tuum: et circa filium tuum? Que respondit Recte. Cumque uenisset ad uirum dei in montem: apprehendit pedes eius, et accessit giezi ut amoueret eam. Et ait homo dei. Dimitte illam, anima enim eius in amaritudine est: et dominus celauit a me et non indicauit mihi. Que dixit illi. Numquid petiui filium a domino meo? Numquid non dixi tibi ne illudas me? Et ille ait ad giezi. Accinge lumbos tuos. et tolle baculum meum in manu tua et uade. Si occurrerit tibi homo non salutes eum, et si salutauerit te quispiam non respondeas ei, et pones baculum meum super faciem pueri. Porro mater pueri ait. Viuit dominus et uiuit anima tua: non dimittam te. Surrexit ergo: et secutus est eam. Giezi autem precesserat eos et posuerat baculum super faciem pueri: et non erat uox neque sensus. Reuersusque est in occursum eius et nuntiauit ei dicens. Non surrexit puer. Ingressus est ergo heliseus domum: et ecce puer mortuus iacebat in lectulo eius. Ingressusque clausit ostium super se et super puerum: et orauit ad dominum, et ascendit et incubuit super puerum: posuitque os suum super os eius. et oculos suos super oculos eius: et manus suas super manus eius; Et incuruauit se super eum: et calefacta est caro pueri. At ille reuersus deambulauit in domo semel huc atque illuc, Et ascendit et incubuit super eum: et oscitauit puer septies. aperuitque oculos. At ille uocauit giezi et dixit ei. Voca sunamitem hanc. Que uocata: ingressa est ad eum. Qui ait. Tolle filium tuum. Venit illa et corruit ad pedes eius: et adorauit super terram. Tulitque filium suum: et egressa est, Et heliseus reuersus est in galgala.

Erat autem fames in terra: et filii prophetarum habitabant cum eo. Dixitque uni de pueris suis. Pone ollam grandem: et coque pulmentum filiis prophetarum. Et egressus est unus in agrum ut colligeret herbas agrestes: inuenitque quasi uitem siluestrem. et collegit ex ea coloquintidas agri: et impleuit pallium suum: et reuersus concidit in ollam pulmenti, Nesciebat enim quid esset. Infuderunt ergo sociis ut comederent. Cumque gustassent de coctione: exclamauerunt dicentes. Mors in olla uir dei. Et non potuerunt comedere. At ille, Afferte inquit farinam. Cumque tulissent: misit in ollam: et ait. Infunde turbe ut comedat, Et non fuit amplius quicquam amaritudinis in olla.

[Margin gloss: Coloquintide sunt agrestes cucurbite amare [illegible]]

Vir autem quidam uenit de balsalisa. deferens uiro dei panes primitiarum. et .xx. [uiginti] panes ordeaceos: et frumentum nouum in pera sua. At ille dixit. Da populo ut comedat. Responditque ei minister eius. Quantum est hoc ut apponam coram centum uiris? Rursum ille. Da ait populo ut comedat. Hec enim dicit dominus. Comedent et superent. Posuit itaque coram eis. Qui comederunt et superfuit iuxta uerbum domini. V.

Naaman princeps milicie regis syrie: erat uir magnus apud dominum suum et honoratus. Per illum enim dedit dominus salutem syrie. Erat autem uir fortis et diues: sed leprosus. Porro de siria exierant egressi latrunculi: et captiuam duxerant de terra israhel puellam paruulam. que erat in obsequio uxoris naaman. Que ait ad dominam suam. Vtinam fuisset dominus meus ad prophetam qui est in samaria: profecto curasset eum a lepra quam habet. Ingressus itaque est naa-

man ad dnm suu. et nunciauit ei dicens.
Sic et sic loquuta est puella de terra isrl.
Dixitq; ei rex syrie. Vade et mittam litteras
ad regem isrl. Qui cum pfectus eet et tulisset
secum decem talenta argenti. et sex milia
aureos. et decem mutatoria uestimentoz.
detulit litteras ad regem isrl in hec uerba.
Cum acceperis eplam hanc. scito quod miseri
ad te naaman seruum meum ut cures eu
a lepra sua. Cumq; legisset rex isrl litteras.
scidit uestimenta sua et ait. Numquid ds
ego sum ut occidere possim et uiuificare.
quia iste misit ad me ut curem hominem
a lepra sua. Animaduertite et uidete quod
occasiones querat aduersum me. Quod cum
audisset helyseus uir dei. scidisse uidelicet
regem isrl uestimenta sua. misit ad eum
dicens. Quare scidisti uestimenta tua. Ve
niat ad me. et sciat pphetam ee in isrl. Ve
nit g naaman cum equis et curribus. et
stetit ad ostium domus helysei. Misitq;
ad eum heliseus nuncium dicens. Vade
et lauare septies in iordane. et recipiet
sanitatem caro tua atq; mundaberis. Ira
tus naaman recedebat dicens. Putabam
quod egrederetur ad me. et stans inuoca
ret nomen dni dei sui. et tangeret manu
sua locum lepre et curaret me. Numquid
non meliores sunt abana et farfar fluuii
damasci omnibus aquis isrl ut lauer in eis
et munder. Cum g uertisset se et abiret in
dignans. accesserunt ad eum serui sui et lo
cuti sunt ei. Pater et si rem grandem dixisset
tibi ppheta. certe facere debueras. Quanto ma
gis quia nunc dixit tibi lauare et mundaberis.
Descendit et lauit in iordane septies. iuxta
sermonem uiri dei. et restituta est caro eius
sicut caro pueri paruuli. et mundatus est.
Reuersusq; est ad uirum dei cum uniuerso co
mitatu suo. uenit et stetit coram eo et ait.
Vere scio quod non sit ds alius in uniuersa ter
ra. nisi tantum in isrl. Obsecro g ut accipi
as benedictionem a seruo tuo. At ille respon
dit. Viuit dns ante quem sto. quia non acci
piam. Cumq; uim faceret. penitus non acqui
euit. Dixitq; naaman. Vt uis. Sed obsecro
concede mihi seruo tuo. ut tollam onus duo
rum burdonum de terra. Non enim faciet
et ultra seruus tuus holocaustum aut ui
ctimam diis alienis. nisi dno. Hoc autem so
lum est de quo depceris dnm p seruo tuo.
Quando ingreditur dns meus templum
remmon ut adoret et illo innitente sup
manum meam. si adorauero in templo rem
mon adorante eo in eodem loco. ut ignoscat
dns michi seruo tuo p hac re. Qui dixit ei.
Vade in pace. Abiit g ab eo electo terre tem
pore. Dixitq; gyezi puer uiri di. Pepercit dns
meus naaman syro isti. ut non acciperet
ab eo que attulit. Viuit dns quia curram
post eum et accipiam ab eo aliquid. Et se
cutus est gyezi post tergum naaman. Quem
cum uidisset ille currentem ad se. desiliuit
de curru in occursum eius et ait. Recte ne
sunt omnia. Et ait ille. Recte. Dns meus
misit me dicens. Modo uenerunt ad me
duo adolescentes de monte effraim. ex fili
is pphetarum. Da eis talentum argenti. et
uestes mutatorias duplices. Dixitq; naa
man. Melius est ut accipias duo talenta. Et
coegit eum. Ligauitq; duo talenta argen
ti in duobus saccis. et duplicia uestimenta.
et imposuit duobus pueris suis. Qui et por
tauerunt coram eo. Cumq; uenisset iam uespi
tulit de manu eorum. et reposuit in do
mo. Dimisitq; uiros. et abierunt. Ipse au
tem ingressus stetit coram dno suo. Et dixit
helyseus. Vnde uenis gyezi. Qui respondit.
Non iuit seruus tuus quoquam. At ille
ait. Nonne cor meum in psenti erat quando

reuersus ē homo de curru suo in occursum
tuū. Nunc ḡ accepisti argentum et accepi
sti uestes ut emas oliueta et uineas et o
ues et boues et seruos et ancillas. Sȝ et lepra
naaman adherebit tibi et semini tuo in
sempiternū. Et egressus ē ab eo leprosus q̄si
nix.

VI.

Dixerunt autem filii pphetarum ad helise
um. Ecce locus in quo habitamus coram
te angustus ē nobis. Eamus usq; ad iordanē
et tollant singli de silua materias singlas
ut edificemus ibi nobis locum ad habitan
dum. Qui dixit. Ite. Et ait unus ex illis. Ve
ni ḡ et tu cum seruis tuis. Respondit. Ego
ueniam. Et abiit cum eis. Cumq; uenisset
ad iordanem: cedebant ligna. Accidit autē
ut cum unus materiā succidisset: caderet
ferrum securis in aquam. Et clamauit ille
et ait. Heu heu heu dn̄e mi: et hoc ipsum
mutuo acceperam. Dixit autem homo dei. Vbi
cecidit? At ille monstrauit ei locū. Precidit
ḡ lignum et misit illuc, natauitq; ferrum.
Et ait. Tolle. Qui extendit manum et tulit
illud.

Rex autem syrie pugnabat contra isrl.
consiliumq; iniit cum seruis suis dicēs.
In loco illo et illo ponamus insidias.
Misit itaq; uir dei ad regem isrl dicens.
Caue ne transeas in loco illo: quia ibi
syri in insidiis sunt. Misit itaq; rex isrl ad
locum quem dixerat ei uir dei et p̄occupa
uit eum et obseruauit se ibi non semel ne
q; bis. Conturbatumq; ē cor regis syrie pro
hac re. et conuocatis seruis suis ait. Quare n̄
indicatis michi quis proditor mei sit apud
regem isrl? Dixitq; unus seruorum eius. Ne
quaquam dn̄e mi rex: sed heliseus ppha q̄
est in isrl indicat regi isrl omnia uerba que
cumq; locutus fueris in conclaui tuo. Dixit
eis. Ite et uidete ubi sit: ut mittā et capiā

eum. Annunciaueruntq; ei dicentes. Ecce
in dotha in. Misit ḡ illuc equos et currus
et robur exercitus. Qui cum uenissent no
cte: circumdederunt ciuitatem. Consur
gens autem diluculo minister uiri dei eḡss
est: uiditq; exercitum in circuitu ciuitatis
et equos et currus, nunciauitq; ei dicens.
Heu heu heu dn̄e mi, quid faciem? At ille
respondit. Noli timere, plures enim nob
cum sunt quam cum illis. Cumq; orasset he
lyseus ait. Dn̄e aperi oclos huius ut uideat.
Et aperuit dn̄s oclos pueri et uidit. et ecce
mons plenus equorum et curruū igneorū
in circuitu helysei. hostes ū descenderunt
ad eum. Porro helyseus orauit dn̄m dicēs.
Percute obsecro gentem hanc cecitate. Percus
sitq; eos dn̄s ne uiderent iuxta uerbum he
lisei. Dixit autem ad eos helyseus. Non est
hec uia neq; ista est ciuitas. Sequimini me
et ostendam uobis uirum quem queritis.
Duxit ḡ eos in samariam. Cumq; ingressi
fuissent in samariam: dixit helyseus. Dn̄e
aperi oclos istorum ut uideant. Aperuitq; dn̄s
oclos eorum et uiderunt se ēē in medio
samarie. Dixitq; rex isrl ad heliseum cum uidis
set eos. Numquid percutiam eos pater mi?
At ille ait. Non percuties. Neq; enim cepisti
eos gladio et arcu tuo ut percutias, pone
panem et aquam coram eis ut comedant
et bibant et uadant ad dn̄m suum. Appo
sitaq; eis ciborum magna p̄paratio et come
derunt et biberunt et dimisit eos. Abieruntq;
ad dn̄m suum et ultra non uenerunt latro
nes syrie in terram isrl.

Factum est autem post hec congregauit
benadab rex syrie uniuersum exercitum
suum et ascendit et obsidebat samariam.
Facta ē ḡ fames magna in samaria. et tam
diu obsessa ē donec uenundaretur caput
asini octoginta argenteis. et quarta pars

chabi stercoris columbarum quinque argente-
is. Cumque rex israel transiret per murum: mu-
lier quedam exclamauit ad eum Salua me
domine mi rex. Qui ait. Non te saluet dominus. Vn-
de te possum saluare? De area an de torcu-
lari? Dixitque ad eam rex. Quid tibi uis? Que
respondit. Mulier ista dixit michi. Da filium
tuum ut comedamus hodie eum: et filium
meum comedemus cras. Coximus ergo filium meum
et comedimus. Dixi que ei altera die. Da fili-
um tuum ut comedamus eum. Que abscondit
filium suum. Quod cum audisset rex scidit ue-
stimenta sua: et transiebat per murum. Viditque
omnis populus cilicium quo uestitus erat ad
carnem intrinsecus: et ait. Hec faciat
michi deus et hec addat: si steterit caput he-
lysei filii saphat super ipsum hodie. Helise-
us autem sedebat in domo sua: et senes
ciuitatis sedebant cum eo. Premisit itaque
uirum: et antequam ueniret nuncius ille dixit
ad senes. Numquid scitis quod miserit fi-
lius homicide hic ut precidatur caput me-
um? Videte ergo cum uenerit nuncius clau-
dite ostium: et non sinatis eum introire.
Ecce enim sonitus pedum domini eius post eum est.
Et adhuc illo loquente eis: apparuit nun-
cius qui ueniebat ad eum: et ait. Ecce
tantum malum a domino est. Quid amplius ex-
vii pectabo a domino? Dixit autem heliseus. Audi-
te uerbum domini. Hec dicit dominus. In tempore
hoc cras modius simile uno statere erit:
et duo modii ordei statere uno in porta sa-
marie. Respondens unus de ducibus super
cuius manum rex incumbebat homini dei:
dixit. Si dominus fecerit etiam catharactas in
celo: numquid poterit esse quod loque-
ris? Qui ait. Videbis oculis tuis: et inde non
comedes.

Quatuor ergo uiri erant leprosi iuxta in-
troitum porte. Qui dixerunt ad inuicem.
Quid hic esse uolumus donec moriamur?
Siue ingredi uoluerimus ciuitatem fame
moriemur: siue manserimus hic morien-
dum nobis est. Venite ergo et transfugiamus
ad castra syrie. Si pepercerint nobis uiuemus:
si autem occidere uoluerint. nichilominus
moriemur. Surrexerunt ergo uespere ut ueni-
rent ad castra syrie. Cumque uenirent ad prin-
cipium castrorum syrie: nullum ibidem
repperunt. Siquidem dominus sonitum audi-
ri fecerat in castris syrie. curruum et equorum:
et exercitus plurimi. Dixeruntque ad inuicem.
Ecce mercede conduxit aduersum nos rex
israel reges ethcorum et egyptiorum: et ue-
nerunt super nos. Surrexerunt ergo et fuge-
runt in tenebris: et dereliquerunt tento-
ria sua et equos et asinos in castris. fuge-
runtque animas suas tantum saluare cu-
pientes. Igitur cum uenissent leprosi illi ad
principium castrorum: ingressi sunt
unum tabernaculum. et comederunt et bibe-
runt. Tuleruntque inde argentum et aurum et uestes et abi-
erunt et absconderunt. Et rursum reuersi sunt ad aliud taber-
naculum: et inde similiter auferentes absconderunt. Dixerunt-
que ad inuicem. Non recte facimus. Hec enim dies boni
nuncii est. Si tacuerimus et noluerimus nuntiare usque mane
sceleris arguemur. Venite eamus: et nun-
tiemus in aula regis. Cumque uenissent ad
portam ciuitatis: narrauerunt eis dicentes.
Iuimus ad castra syrie: et nullum ibi reppe-
rimus hominem: nisi equos et asinos alli-
gatos et fixa tentoria. Ierunt ergo portarii et
nuntiauerunt in palacio regis intrinsecus.
Qui surrexit nocte: et ait ad seruos suos.
Dico uobis quid fecerint nobis syri. Sciunt quia fa-
me laboramus: et idcirco egressi sunt de
castris et latitant in agris dicentes. Cum e-
gressi fuerint de ciuitate capiemus eos ui-
uentes: et tunc ciuitatem ingredi poterimus.
Respondit autem unus seruorum eius.

ollamus quinque equos qui remanserunt
in urbe. ipsi enim sunt in uniuersa multi
tudine isrl. alii enim consumpti sunt. et
mittentes explorare poterimus. Adduxe
runt ergo duos equos. misitque rex ad castra
syrorum dicens. Ite uidete. Qui abierunt
post eos usque ad iordanem. ecce omnis uia
plena erat uestibus et uasis que proiecerant
syri cum turbarentur. Reuersique nuncii in
dicauerunt regi. et egressus populus diri
puit castra syrie. factus est autem modius
simile statere uno. et duo modii ordei sta
tere uno. iuxta uerbum dni. Porro rex ducem
illum in cuius manu incumbebat consti
tuit ad portam. quem conculcauit turba in
introitu. et mortuus est iuxta quod locu
tus fuerat uir dei quando descenderat rex
ad eum. factumque est iuxta sermonem uiri
dei quem dixerat regi quando ait. duo
modii ordei statere uno erunt. et modius
simile statere uno hoc eodem tempore cras
in porta samarie. quando responderat dux
ille uiro dei et dixerat. etiam si dns fece
rit cathara ctas in celo. numquid fieri po
terit quod loqueris. et dixit ei. uidebis o
culis tuis et inde non comedes. Euenit ergo
sicut predictum fuerat. et conculcauit eum
populus in porta et mortuus est. VIII.

Heliseus autem locutus est ad mulierem
cuius uiuere fecerat filium dicens. Sur
ge uade tu et domus tua. et peregrinare ubi
cumque reppereris. Vocabit enim dns fa
mem. et ueniet super terram septem annis.
Que surrexit. et fecit iuxta uerbum homi
nis dei. Et uadens cum domo sua peregri
nata est in terra philistiim diebus multis.
Cumque finiti essent septem anni. reuersa est
mulier de terra philistiim. Et egressa est
ut interpellaret regem pro domo sua. et agris
suis. Rex autem loquebatur cum giezi

puero uiri dei dicens. Narra michi omnia ma
gnalia que fecit heliseus. Cumque ille narraret
regi quomodo mortuum suscitasset. apparu
it mulier cuius uiuificauerat filium clamans
ad regem pro domo sua et agris suis. Dixitque
giezi. Dne mi rex hec est mulier et hic est filius
eius quem suscitauit helyseus. Et interro
gauit rex mulierem. Que narrauit ei uera esse.
Deditque ei rex eunuchum unum dicens. Resti
tue ei omnia que sua sunt. et uniuersos reditus agrorum
a die qua reliquit terram usque ad presens.

Venit quoque helyseus damascum.
et benadab rex syrie egrotabat. Nunci
aueruntque ei dicentes. Venit uir dei huc. Et
ait rex ad azael. Tolle tecum munera et uade
in occursum uiri dei. et consule dnm per eum
dicens. Si euadere potero de infirmitate me
a hac. Iuit ergo azael in occursum eius habens
secum munera. et omnia bona damasci o
nera quadraginta camelorum. Cumque ste
tisset coram eo ait. filius tuus benadab rex
syrie misit me ad te dicens. Si sanari potero
de infirmitate mea hac. Dixitque ei heliseus.
Vade dic ei. Sanaberis. Porro ostendit michi
dns quia morte morietur. Stetitque cum eo.
et conturbatus est usque ad suffusionem uultus.
Fleuitque uir dei. Cui azael ait. Quare dns meus
flet. At ille respondit. Quia scio que fac
turus sis filiis isrl mala. Ciuitates eorum
munitas igne succendes. et iuuenes eorum
interficies gladio. et paruulos eorum elides
ad petram. et pregnantes diuides. Dixitque
azael. Quid enim sum seruus tuus canis
ut faciam rem istam magnam. Et ait he
lyseus. Ostendit michi dns te regem syrie
fore. Qui cum recessisset ab helyseo. uenit
ad dnm suum. Qui ait ei. Quid tibi dixit
helyseus. At ille respondit. Dixit michi.
Recipies sanitatem. Cumque uenisset dies
altera. tulit stragulum et infudit aqua

et expandit sup faciem eius. Quo mortuo:
regnauit azael p eo.
Anno quinto ioram filij achab regis isrl.
et iosaphat regis iuda: regnauit ioram
filius iosaphat rex iuda. Triginta duorum
annorum erat cum regnare cepisset: et oc
to annis regnauit in ihrlm. Ambulauit
q; in uijs regum isrl: sicut ambulauerat
domus achab. filia enim achab erat uxor
eius. Et fecit quod malum est coram dno.
Noluit aut dns disperdere iudam ppt dd
seruu suum: sicut pmiserat ei ut daret il
li lucernam et filijs eius cunctis diebus.
In diebus eius recessit edom ne eet sub iu
da: et constituit sibi regem. Venitq; ioram
seira: et omnis currus cum eo. Et surrexit
nocte pcussitq; ydumeos qui eum circum
dederant. et principes curruum: popls
autem fugit in tabnacla sua. Recessit g e
dom ne eet sub iuda: usq; in diem hanc.
Tunc recessit et lobna: in tempore illo. Re
liqua autem sermonum ioram et uniusa
que fecit: nonne hec scripta sunt in libro
uerborum dierum regum iuda: Et dor
miuit ioram cum patribus suis: sepult
q; e cum eis in ciuitate dauid: et regna
uit ochozias filius eius p eo. Anno duo
decimo ioram filij abab regis isrl: regna
uit ochozias filius ioram regis iude. Vi
ginti duorum annorum erat cum regna
re cepisset: et uno anno regnauit in ihrl.
Nomen matris eius athalia filia amrj
regis isrl. Et ambulauit in uijs achab: et
fecit quod malum est coram dno sicut do
mus achab. Gener enim domus achab fuit.
Abiit quoq; cum ioram filio achab ad
pliandum contra azael regem syrie in ra
moth galaad. Et uulnerauerunt syri ioram
qui reuersus est ut curaretur in iezrael:
quia uulnerauerant eum syri in ramoth
pliantem contra azael regem syrie. Porro
ochozias filius ioram rex iuda descendit
inuisere filium achab in iezrael qui egro
tabat. IX.
Heliseus autem propheta uocauit unu
de filijs prophetarum: et ait illi. Accin
ge lumbos tuos et tolle lenticulam olej
hanc in manu tua: et uade in ramoth ga
laad. Cumq; ueneris illuc: uidebis hyeu
filium iosaphat filij namsi. Et ingressus
suscitabis eum de medio fratrum suorum. et in
troduces in interius cubiculum: tenensq; len
ticlam olei fundes sup caput eius: et dices.
Hec dicit dns. Vnxi te regem sup isrl. Api
esq; ostium et fugies: et non ibi subsistes.
Abijt g adolescens puer prophe in ramoth
galaad: et ingressus est ciuitatem. Ecce aut
principes exercitus sedebant. Et ait. Verbum
michi ad te o princeps. Dixitq; hyeu. Ad
quem ex omnibus nobis: At ille dixit. Ad te
o princeps. Et surrexit: et ingressus e cubi
culum. At ille fudit oleum sup caput eius.
et ait. Hec dicit dns ds isrl. Vnxi te regem
sup poplm dni dei isrl: et percuties domum
achab dni tui: ut ulciscar sanguinem seruorum
meorum pphatarum et sanguinem omnium
seruorum dni de manu iezabel: pdamq; omne
domum achab. et interficiam de domo achab
mingentem ad parietem. et clausum et no
uissimum in isrl. Et dabo domu achab sicut
domu ieroboam filij nabath: et sicut do
mum baasa filij ahia. Iezabel quoq; come
dent canes in agro iezrael: nec erit qui
sepeliat eam. Aperuitq; ostium et fugit.
Hyeu autem egressus est ad seruos dni sui.
Qui dixerunt ei. Recte ne sunt omnia: Qd
uenit insanus iste ad te: Qui ait eis. Vos scitis
hominem et quid locutus sit. At illi respo
derunt. falsum e; sed magis narra nobis. Qui
ait eis. Hec et hec locutus e michi: et ait.

hec dicit dns. Vnxi te regem sup isrl. Festi
nauerunt itaq; et unusquisq; tollens palliu
suum posuerunt sub pedibus eius in simi
litudinem tribunalis. Et cecinerunt
tuba. atq; dixerunt. Regnabit hyeu. Con
iurauit g hyeu filius iosaphat filij namsi
contra ioram. Porro ioram obsederat ramoth
galaad ipse et omnis isrl contra azael regem
syrie. et reuersus fuerat ut curaretur in ieza
el propter uulnera. quia pcusserant eu syrj
pliantem contra azael regem syrie. Dixitq;
hyeu. Si placet uobis nemo egrediatur pfug
de ciuitate. ne uadat et nunciet in iezrael.
Et ascendit et pfectus est in iezrael. Joram
g egrotabat ibi. et ochozias rex iuda descen
derat ad uisitandum eum. Igit speculator
qui stabat sup turrem iezrael uidit globu
hyeu uenientis. et ait. Video ego globu. Dix
q; ioram. Tolle currum. et mitte in occursum
eorum. Et dicat uadens. Recte ne sunt omnia.
Abijt g qui ascenderat currum in occursum
eius. et ait. Hec dicit rex. Pacata sunt omnia.
Dixitq; hyeu. Quid tibi et paci. Transi et se
quere me. Nunciauit quoq; speculator dicens.
Venit nuncius ad eos. et non reuertitur. Mi
sit etiam currum equorum scdm. uenitq; ad
eos et ait. Hec dicit rex. Num pax est. Et ait
hyeu. Quid tibi et paci. Transi et sequere me.
Nunciauit autem speculator dicens. Venit
usq; ad eos et n reuertitur. Est autem incessus eius q
si incessus hyeu filij namsi. preceps enim g
ditur. Et ait ioram. Junge currum. Junxeruntq;
currum eius. Et egressus est ioram rex isrl et
ochozias rex iuda singli in curribus suis. Egs
siq; sunt in occursum hyeu. et inuenerunt
eum in agro naboth iezrahelite. Cumq; ui
disset ioram hyeu dixit. Pax est hyeu. At ille
respondit. Que pax. Adhuc fornicationes ie
zabel matris tue et ueneficia eius multa ui
gent. Conuertit autem ioram manu suam. et

fugiens ait ad o. Insidie ochozia. Porro
hyeu tetendit arcum manu. et pcussit ioram
inter scapulas. et egressa e sagitta p cor eius.
statimq; corruit in curru suo. Dixitq; hyeu
ad badacer ducem. Tolle et proice eum in agro
naboth iezrahelite. Memini enim quan
do ego et tu sedentes in curru sequebamur
achab patrem huius. quod dns onus hoc le
uauit sup eum dicens. Si non p sanguine
naboth et p sanguine filiorum eius quem
uidi heri. ait dns. reddam tibi in agro isto.
dicit dns. Nunc g tolle eum et proice in agro.
iuxta ubum dni. Ochozias autem rex iuda ui
dens hoc fugit p uiam domus orti. Psecut
q; est eum yeu. et ait. Etiam hunc pcutite in
curru suo. Et pcusserunt eum in ascensu ga
ber. qui est iuxta leblaam. Qui fugit in ma
geddo. et mortuus est ibi. Et imposuerunt
eum serui eius sup currum suum. et tulert
ihrlm. sepelieruntq; in sepulchro cum patrib;
suis in ciuitate dauid.

Anno g undecimo ioram filij achab. et
regis ochozie sup iudam. uenit hyeu in
iezrahel. Porro iezabel introitu eius audito.
depinxit oculos suos stibio. et ornauit caput
suum. et respexit yeu p fenestram ingredi
entem p portam. et ait. Numquid pax potuit
ee zambri qui interfecit dnm suum. Leuauit
q; yeu faciem suam ad fenestram. et ait. Que
est ista. Et inclinauerunt se ad eum duo uel
tres eunuchi. At ille dixit eis. Precipitate ea
deorsum. Et pcipitauerunt eam. Aspsusq; e
sanguine paries. et equorum ungule qui con
culcauerunt eam. Cumq; ingressus eet ut co
mederet biberetq; ait. Jte et uidete maledi
ctam illam et sepelite eam. quia filia regis
est. Cumq; issent ut sepelirent eam. n inue
nerunt nisi caluariam et pedes. et summas
manus. Reuersiq; nuntiauerunt ei. Et ait
hyeu. Sermo dni est qui locutus e p seruum

suũ helyam thesbiten dicens. In agro iezra
el comedent canes carnes iezabel. et erunt
carnes iezabel sicut stercus sup faciem terre
in agro iezrael. ita ut ptereuntes dicant.
Heccine est illa iezabel? Erant autẽ achab
septuaginta filii in samaria. X.
Scripsit ergo hyeu litteras. et misit in sama
riam ad optimates ciuitatis. et ad ma
iores natu et ad nutricios filiorum achab
dicens. Statim ut acceperitis litteras has qui
habetis filios dñi uři. et currus et equos.
et ciuitates firmas. et arma. eligite meli
orem. et eum qui uobis placuerit de fili
is dñi uři. eum ponite sup solium patris
sui. et pugnate p domo dñi uři. Timuerũt
illi uehementer et dixerunt. Ecce duo re
ges non potuerunt stare coram eo. et quo
modo nos ualebimus resistere? Miserũt
ergo ppositi domus et pfectus ciuitatis. et
maiores natu et nutricii ad hieu dicentes.
Serui tui sumus quecumq; iusseris faci
emus. nec constituemus regem. quodcũq;
tibi placuerit fac. Rescripsit autem eis
litteras scdo dicens. Si mei estis et obedi
tis michi. tollite capita filiorũ dñi uři
et uenite ad me hac eadem hora cras in ie
zrael. Porro filii regis. (septuaginta) lxx. uiri apud optima
tes ciuitatis nutriebantur. Cumq; uenissent
littere ad eos tulerunt filios regis. et occi
derunt septuaginta uiros. et posuerunt ca
pita eorum in cophinis. et miserunt ad eũ
in iezrael. Venit autem nuntius et indica
uit ei dicens. Attulerunt capita filiorum
regis. Qui respondit. Ponite ea (ad) duos aceruos
iuxta introitum porte usq; mane. Cumq;
diluxisset egressus est. et stans dixit ad om
nem poplm. Iusti estis. Si ego coniuraui contra dñm
meum. et interfeci eum. quis pcussit oms
hos? Videte ergo nunc qm non cecidit de ser
monib; dñi in terram quos locutus est

sup domum achab. et dñs fecit quod locutus
est in manu serui sui helye. Percussit ergo hyeu
omnes qui reliqui erant de domo achab in
iezrael. et uniuersos optimates eius. et no
tos et sacerdotes donec non remanerent ex
eo reliquię. Et surrexit et uenit in samariã.
Cumq; uenisset ad cameram pastorum in uia.
inuenit fřs ochozie regis iuda. dixitq; ad eos.
Qui nam estis uos? At illi responderunt.
Fřs ochozie sumus. et descendimus ad salu
tandos filios regis et filios regine. Qui ait.
Comphendite eos uiuos. Quos cum comp
hendissent uiuos. iugulauerunt eos uiuos
in cisterna iuxta cameram. quadraginta du
os uiros. et non reliquit ex eis quemquam.
Cumq; abisset inde inuenit ionadab filium
rechab in occursum sibi. et benedixit ei. et ait
ad eum. Numquid est cor tuum rectum sicut
est cor meum cum corde tuo? Et ait ionadab.
Est. Si est inquit. da manum tuam. Qui de
dit manũ suam. At ille leuauit eum in cur
rum ad se. dixitq; ad eum. Veni mecũ et uide
zelum meum p dño. Et impositum curru
suo duxit in samariam. et pcussit omš qui
reliqui fuerant de achab in samaria usq; ad
unum. iuxta uerbum dñi quod locutus est
p helyam. Congregauit ergo (hieu) omnem poplm.
et dixit ad eum. Achab coluit baal parum.
ego autem colam eum amplius. Nunc ergo
omnes pphas baal. et uniuersos seruos eius
uocate ad me et cunctos sacerdotes ipsius.
nullus sit qui non ueniat. Sacrificiũ enim
grande michi est baal. quicumq; defuerit nõ
uiuet. Porro hyeu faciebat hoc insidiose. ut
pderet cultores baal. dixitq;. Sanctificate diem sol
lempnem baal. Vocauitq; et misit in uniuer
sos terminos isrl. et uenerunt cuncti serui
baal. Non fuit residuus ne unus quidem. qui
non ueniret. Et ingressi sunt templũ baal.
et repleta est domus baal a summo usq; ad

summū. Dixitq; eis qui erant sup uestes. Pro
ferte uestimenta uniuersis seruis baal. Et p
tulerunt eis uestes. Ingressusq; ē hyeu et
ionadab filius rechab templum baal. Et ait
cultorib; baal. Pquirite et uidete ne quis for
te uobcum sit de seruis dnī. s; ut sint
soli serui baal. Ingressi sunt g̃ ut facerent
uictimas et holocausta. Hyeu autem ppara
uerat sibi foris octoginta uiros. et dixerat
eis. Quicumq; fugerit de hominib; his
quos ego adduxero in manus uras. anima
eius erit p anima illius. Factū ē g̃ cum com
pletum eēt holocaustum. precepit yeu mi
litib; et ducib; suis. Ingredimini et percutite
eos. nullus euadat. Percusseruntq; eos in ore
gladÿ. et proiecerunt milites et duces. et ierunt
in ciuitatem templi baal. et tulerunt statuam
de fano baal. et combusserunt et comminu
erunt eam. Destruxerunt quoq; edem baal.
et fecerunt p ea latrinas usq; in diem hanc.
Deleuit itaq; yeu baal de isrl̄. uerumtamē
a peccatis ieroboam filÿ nabath qui peccare
fecerat isrl̄ non recessit. nec dereliquit uitu
los aureos qui erant in bethel et in dan. Dix
autem dn̄s ad ieu. Quia studiose fecisti qđ
rectum erat et placebat in oculis meis. et
omnia que erant in corde meo fecisti contra
domū achab. filÿ quoq; tui usq; ad quartā
generationem sedebunt sup thronum isrl̄.
Porro yeu n̄ custodiuit ut ambularet in
lege domini dei isrl̄ in toto corde suo. Non eni
recessit a peccatis ieroboam qui peccare fe
cit isrl̄. In dieb; illis cepit dn̄s tedere sup isrl̄.
percussitq; eos azael in uniuersis finib; isrl̄. a
iordane contra orientalem plagam omnem
terram galaad, et gad et ruben et manasse ab aro
er que est sup torrentem arnon. et galaad et
basan. Reliqua autem uborum yeu. et uni
uersa que fecit. et fortitudo eius. nōne hec
scpta sunt in libro uborum dierum regum

isrl̄. Et dormiuit yeu cum patribus suis. et
sepelierunt eum in samaria. et regnauit io
achaz filius eius pro eo. Dies autem quos reg
nauit yeu sup isrl̄ uiginti et nouem anni
sunt in samaria. xi.

Athalia u° mater ochozie uidens mortuum
filium suum. surrexit et interfecit omne
semen regium. Tollens autem iosaba filia re
gis ioram soror ochozie ioas filium ochozie.
furata ē eum de medio filiorum regis qui
interficiebantur. et nutricem eius de triclinio.
et abscondit eum a facie athalie ut non in
terficeretur. Eratq; cum ea in domo dnī clam
sex annis. Porro athalia regnauit sup terrā.
Anno autem septimo misit ioiada. et assu
mens centuriones et milites. introduxit ad
se in templum dnī. pepigitq; cum eis fedus.
et adiurans eos in domum dnī ostendit eis
filium regis. et precepit illis dicens. Iste est
sermo quem facere debetis. Tertia pars urm
introeat sabbato. et obseruet excubitū dom
regis. tertia autem pars sit ad portam seyr.
et tercia pars ad portā que ē post habitaculum scutari
orum. et custodietis excubitum domus mes
sa. Due u° partes e uob omnes egredientes
sabbato. custodiant excubias domus dnī cir
ca regem. et uallabitis eum. habentes arma
in manibus uris. Si quis autem ingressus
fuerit septa templi. interficiatur. eritisq;
cum rege introeunte et egrediente. Et fece
runt centuriones iuxta omnia que pceperat
eis ioiada sacerdos. Et assumentes singli ui
ros suos q̄ ingrediebantur sabbatum cū his
qui egrediebantur e sabbato. uenerunt
ad ioiada sacerdotem. qui dedit eis hastas
et arma regis dauid que erant in domo dnī.
Et steterunt singli habentes arma in ma
nu sua. a parte templi dextra usq; ad par
tem sinistram altaris et edis circum regē.
Et duxit filium regis. et posuit sup eum

diadema et testimonium. feceruntque eum
regem. et unxerunt. et plaudentes manu
dixerunt. Vivat rex. Audivit autem athalia
vocem populi currentis. et ingressa ad
turbas in templum domini vidit regem stantem
super tribunal iuxta morem. et cantores et
turbas prope eum. omnemque populum
terre letantem et canentem tubis. et sci
dit vestimenta sua. clamavitque. Coniura
tio coniuratio. Precepit autem ioiada
centurionibus qui erant super exercitum.
et ait eis. Educite eam extra consepta tem
pli. et quicumque eam secutus fuerit feria
tur gladio. Dixerat autem sacerdos. Non
occidatur in templo domini. Imposuerunt
que ei manus et impegerunt eam per viam
introitus equorum iuxta palacium. et
interfecta est ibi. Pepigit ergo ioiada fedus
inter dominum et regem. et inter populum.
ut esset populus domini. et inter regem et po
pulum. Ingressusque est omnis populus
terre templum baal. et destruxerunt
aras eius. et imagines contriverunt
valide. Mathan quoque sacerdotem baal
occiderunt coram altari. Et posuit sacer
dos custodias in domo domini. tulitque cen
turiones et phelethi et cerethi legio
nes et omnem populum terre. dedux
eruntque regem de domo domini. et vene
runt per viam porte scutariorum in pala
cium. et sedit super thronum regum.
Letatusque est omnis populus terre. et civi
tas conquievit. Athalia autem occisa
est gladio in domo regis. Septemque an
norum erat ioas cum regnare cepisset.
xii Anno septimo iehu regnavit ioas.
Quadraginta annis regnavit in iherusalem.
nomen matris eius sebias de bersabee.
Fecitque ioas rectum coram domino cunctis
diebus quibus docuit eum ioiada sacer

dos. Verumtamen excelsa non abstulit. adhuc
populus immolabat et adolebat in ex
celsis incensum. Dixitque ioas ad sacerdotes.
Omnem pecuniam sanctorum que illata fu
erit a pretereuntibus que offertur pro precio anime.
et quam sponte et arbitrio cordis sui in
ferunt in templum domini. accipiant illam
sacerdotes iuxta ordinem suum. et instau
rent sartatecta domus. si quid necessari
um viderint instauratione. Igitur usque
ad vicesimum tercium annum regis ioas. non in
stauraverunt sacerdotes sartatecta templi.
Vocavitque rex ioas ioiada pontificem
et sacerdotes. dicens eis. Quare sar
thatecta non instauratis templi. Nolite
ergo amplius accipere pecuniam iuxta ordinem
vestrum. sed ad instaurationem templi reddi
te eam. Prohibitique sunt sacerdotes ultra
accipere pecuniam a populo. et instaurare sar
thatecta domus. Et tulit ioiada pontifex
gazophilacium unum. aperuitque foramen
desuper et posuit illud iuxta altare. ad dex
teram ingredientium domum domini. Mitte
bantque in eo sacerdotes qui custodiebant
ostia omnem pecuniam que deferebatur
ad templum domini. Cumque viderent nimiam
pecuniam esse in gazophilacio. ascendebat
scriba regis et pontifex. effundebantque et
numerabant pecuniam. que inveniebatur
in domo domini. et dabant eam iuxta numerum
atque mensuram in manu eorum qui preerant
cementariis domus domini. Qui impende
bant eam in fabris lignorum. et in cemen
tariis his qui operabantur in domo domini. et
sarthatecta faciebant. et in his qui cede
bant saxa et ut emerent ligna et lapides
qui excidebantur. ita ut impleretur instau
ratio domus domini in universis que indige
bant expensa ad muniendam domum.
Veruntamen non fiebant ex eadem pecunia

ydrie templi dni. et fuscinulę. et thuribula
et tube. omne uas aureum et argenteum
de pecunia que inferebatur in templo dni.
his enim qui faciebant opus dabatur. ut in
staurarętur templum dni. et non fiebat ra
tio his hominibus qui accipiebant pecuniā.
ut distribuerent eam artificibus. sed in fi
de tractabant eam. Pecuniam uero p delicto.
et pecuniam p peccatis. non inferebant
in templum dni. quia sacerdotum erat.
Tunc ascendit azael rex syrie
et pugnabat contra geth. cepitque eam. et di
rexit faciem suam ut ascenderet in ihrlm.
Quamobrem tulit ioas rex iuda omīa sci
ficata que consecrauerant iosaphat et ioraū.
et ochozias patres eius reges iuda. et que
ipse obtulerat. et uniuersum argentum et
aurum quod inueniri potuit in thesauris
templi dni. et in palacio regis. misitque aza
heli regi syrie. et recessit ab ihrlm. Reliqua
autem sermonū ioas et omnia que fecit.
nonne hec scripta sunt in libro uerborum di
erum regum iuda. Surrexerunt autē serui
eius et coniurauerunt inter se. percusseruntque
ioas in domo mello in descensu sela. Jozachar
namque filius semath. et iozabab filius somer
serui eius percusserunt eum et mortuus ē.
et sepelierunt eum cum patribus suis in
ciuitate dauid. regnauitque amasias filius
eius p eo. XIII.

Anno. xxiii. ioas filii ochozię regis iude.
regnauit ioachaz filius hyeu sup isrl
in samaria decem et septem annis. et fecit
malum coram dno. secutusque est peccata
ihe roboam filii nabath qui peccare fecit
isrl. non declinauit ab eis. Iratusque ē furor
dni contra isrl. et tradidit eos in manu aza
elis regis syrie. et in manu benadab filii azahel cunc
tis diebus. Deprecatus est autem ioachaz
faciem dni. et audiuit eum dns. Vidit

isrl quia attriuerat eos rex syrie. et dedit
dns saluatorem isrl. et liberatus ē de ma
nu regis syrie. habitaueruntque filii isrl in
tabnaculis sicut heri et nudiustertius.
Verumtamen non recesserunt a peccatis
domus iheroboam. qui peccare fecit isrl.
in ipsis ambulauerunt. siquidem et lucus
remansit in samaria. Et non sunt dereli
cti ioachaz de populo nisi quinquaginta
equites. et decem currus. et decem milia
peditum. Interfecerat enim eos rex syrie.
et redegerat eos quasi in puluerem in tri
tura aree. Reliqua autem sermonū ioachaz.
et uniuersa que fecit sed et fortitudo eius.
nonne hec scripta sunt in libro sermonum
dierum regum isrl. Dormiuitque ioachaz
cum patribus suis. et sepelierunt eum in
samaria. regnauitque ioas filius eius p eo.

Anno. xxxvii. ioas regis iuda. regnauit
ioas filius ioachaz sup isrl in samaria
sedecim annis. et fecit quod malum est in
conspectu dni. non declinauit ab omnibus
peccatis ihero boam filii nabath qui pec
care fecit isrl. in ipsis ambulauit. Reliqua
autem sermonum ioas et uniuersa que fecit.
sed et fortitudo eius quomodo pugnauerit
contra amasiam regem iuda. nonne hęc
scripta sunt in libro uerborum dierum re
gum isrl. Et dormiuit ioas cum patribus
suis. ieroboam autem sedit sup soliū eius.
Porro ioas sepultus est in samaria cum
regibus isrl.

Helyseus autem egrotabat infirmitate.
qua et mortuus ē. descenditque ad eū
rex isrl ioas. et flebat coram eo. dicebatque.
Pater mi. pater mi. currus isrl et auriga
eius. Et ait illi helyseus. Affer arcum
et sagittas. Cumque attulisset ad eum ar
cum et sagittas. dixit ad regem isrl. Pone
manum tuam sup arcū. Et cum posuisset

ille manū suam. sup̄posuit helyseus ma
nus suas manibus regis. Et ait. Apri fene
stram orientalem. Cumq; aperuisset. dix
helyseus. Iace sagittam. Et iecit. Et ait
helyseus. Sagitta salutis dn̄i. et sagitta
salutis contra syriam. percuties q; syriam
in affech donec consumas eam. Et ait.
Tolle sagittas. Qui cum tulisset. dixit ei rursū.
Percute iaculo terram. Et cum percussisset
tribus uicibus et stetisset. iratus ē contra
eum uir dei. et ait. Si percussisses quinquies
aut sexies. siue septies. percussisses syri
am usq; ad consummationē. nunc autē
tribus uicibus percuties eam. Mortuus ē
ergo helyseus. et sepelierunt eum.
Latrunculi quoq; de moab uenerunt
in terram in ipso anno. Quidam autē
sepelientes hominem uiderunt latrun
culos. et proiecerunt cadauer in sepul
chro helysei. Quod cum tetigisset os
sa helysei. reuixit homo. et stetit super
pedes suos. Igitur azael rex syrie afflixit
isrl̄ cunctis diebus ioachaz. et misertus
ē dn̄s eorum et reuersus est ad eos propter
pactum suū quod habebat cum abrahā
et ysaac et iacob. et noluit disperdere eos
neq; proicere penitus usq; in presens
tempus. Mortuus est autem azael rex
syrie. et regnauit benadab filius eius
pro eo. Porro ioas filius ioachaz tulit
urbes munitas de manu benadab
filii azael quas tulerat de manu ioa
chaz patris sui iure prelii. tribus uicibus
percussit eum ioas. et reddidit ciuitates
xiiij. isrl̄. Anno scd̄o ioas filii ioachaz regis
isrl̄. regnauit amasias filius ioas regis
iuda. Uiginti quinq; annorum erat
cum regnare cepisset. uiginti autē
et nouem annis regnauit in ihrl̄m.
nomen matris eius ioaden de ihrl̄m.

Et fecit rectum corā dn̄o. uerumtamen
non ut dauid pater eius. Iuxta omnia
que fecit ioas pat̄ suus fecit. nisi hoc
tantum quod excelsa non abstulit. ad
huc populus immolabat et adolebat in
censum in excelsis. Cumq; optinuisset
regnum. percussit seruos suos qui inter
fecerant regem patrem suum. filios autē
eorum qui occiderant non occidit. iux
ta quod scriptum ē in libro legis moysi sic
precepit dn̄s dicens. Non morientur pa
tres pro filiis. neq; filii morientur pro pa
tribus. sed unusquisq; in peccatis suis
morietur. Ipse percussit edom in ualle sa
linarum decem milia. et apprehendit
petram in prelio. uocauitq; nomen eius
iecthel usq; in presentem diem. Tunc misit
amasias nuncios ad ioas filium ioachaz
filii hieu regis isrl̄ dicens. Ueni et uide
amus nos. Remisitq; ioas rex isrl̄ ad ama
siam regem iuda dicens. Carduus lyba
ni misit ad cedrum que ē in lybano dicēs.
Da filiam tuam filio meo uxorem. Tran
sieruntq; bestie saltus que sunt in lyba
no. et conculcauerunt carduum. Percu
tiens inualuisti sup edom. et subleuauit
te cor tuum. contentus esto gl'a. et sede
in domo tua. Quare prouocas malum.
ut cadas tu et iuda tecum. Et non acq
euit amasias. Ascenditq; ioas rex isrl̄ et
uiderunt se ipse et amasias rex iuda.
in bethsames oppido iude. percussusq;
est iuda coram isrl̄. et fugerunt unus
quisq; in tabernacula sua. Amasiam uero re
gem iuda filium ioas filii ochozie cep
ioas rex isrl̄ in bethsames. et adduxit
eum in ihrl̄m. et interrupit murum
ihrl̄m a porta effraim usq; ad portam
anguli quadringentis cubitis. Tulit
q; omne aurum et argentū et uniuersa

uasa que inuenta sunt in dom
thesauris regis et obsides. et reuersus e
riam. Reliqua autem uerborum ioas que fecit
et fortitudo eius qua pugnauit contra ama
siam regem iuda. nonne hec scripta sunt in libro
sermonum dierum regum israel. Dormiuitque
ioas cum patribus suis. et sepultus est in sama
ria cum regibus israel. et regnauit ierobo
am filius eius pro eo. Uixit autem amasias
filius ioas regis iuda. postquam
mortuus est ioas filius ioachaz regis israel. ui
ginti quinque annis. Reliqua autem sermo
num amasie. nonne hec scripta sunt in libro
sermonum dierum regum israel. Factaque est
contra eum coniuratio in ierusalem. At ille fugit
in lachis. miseruntque post eum in lachis.
et interfecerunt eum ibi. et asportauerunt
eum in equis. et sepultus est in ierusalem cum
patribus suis in ciuitate dauid. Tulit autem
uniuersus populus iuda azariam annos
natum sedecim. et constituerunt eum
regem pro patre suo amasia. Ipse edificauit
bailam et restituit eam iude. postquam
dormiuit rex cum patribus suis. Anno
quintodecimo amasie filii ioas regis iuda.
regnauit ieroboam filius ioas regis israel.
in samaria quadraginta et uno anno. et
fecit quod malum est coram domino. non reces
sit ab omnibus peccatis ieroboam filii nabath qui
peccare fecit israel. Ipse restituit terminos israel
ab introitu emath usque ad mare solitudinis.
iuxta sermonem domini dei israel. quem locutus
est per seruum suum ionam filium amathi
prophetam qui erat de geth que est in ophir.
Uidit enim dominus afflictionem israel amaram
nimis. et quod consumpti erant usque ad
clausos carcere. et extremos et non esset
qui auxiliaretur israel. nec locutus est dominus
ut deleret nomen israel sub celo. sed saluauit
eos in manu ieroboam filii ioas. Reliqua

et uniuersa
a preliatus
est. et quomodo restituit damascum et e
math iude in israel. nonne hec scripta sunt
in libro sermonum dierum regum israel.
Dormiuitque ieroboam cum patribus suis
regibus israel. et regnauit zacharias filius
eius pro eo.

Anno uicesimo septimo ieroboam regis
israel regnauit azarias filius amasie re
gis iude. Sedecim annorum erat cum reg
nare cepisset. et quinquaginta duobus
annis regnauit in ierusalem. nomen matris
eius iechelia de ierusalem. fecitque quod erat pla
citum coram domino iuxta omnia que fecit
amasias pater eius. Uerumtamen excelsa
non est demolitus. adhuc populus sacrifica
bat et adolebat incensum in excelsis. Percus
sit autem dominus regem. et fuit leprosus usque
in diem mortis sue. et habitabat in domo
libera seorsum. Joatham uero filius regis gu
bernabat palacium. et iudicabat populum
terre. Reliqua autem sermonum azarie
et uniuersa que fecit. nonne hec scripta sunt
in libro uerborum dierum regum iuda.
Et dormiuit azarias cum patribus suis.
sepelieruntque eum cum maioribus suis in ci
uitate dauid. et regnauit ioatham filius
eius pro eo. Anno tricesimo octauo azarie re
gis iuda regnauit zacharias filius ihe
roboam super israel in samaria sex mensibus
et fecit quod malum erat coram domino sicut
fecerant patres eius. non recessit a pecca
tis ieroboam filii nabath qui peccare fecit
israel. Coniurauit autem contra eum sellum
filius iabes percussitque eum palam. et
interfecit. regnauitque pro eo. Reliqua autem
uerborum zacharie. nonne hec scripta sunt
in libro sermonum dierum regum israel.
Ipse est sermo domini quem locutus est ad ieu

dicens. Filii [illegible] generati-
onem sedebunt super thronum isr̄l. de te. Fac-
tumque est ita. Sellum filius iabes regna-
uit. xxxviiii. anno azarie regis iude. Reg-
nauit autem uno mense in samaria. Et ascen-
dit manaen filius gaddi de thersa in sa-
mariam. et percussit sellum filium iabes
in samaria et interfecit eum. regnauitque
pro eo. Reliqua autem uerborum sellum. et
coniuratio eius per quam tetendit insidias.
nonne hec scripta sunt in libro sermonum die-
rum regum isr̄l. Tunc percussit manahen
tapsam et omnes qui erant in ea. et terminos
eius de thersa. noluerant enim aperire ei. et
interfecit omnes pregnantes et scidit eas.
XV. Anno. xxxviiii. azarie regis iuda. regna-
uit manahen filius gaddi super isr̄l decem
annis in samaria. fecitque quod malum erat
coram dn̄o. non recessit a peccatis ierobo-
am filii nabath qui peccare fecit isr̄l. cunctis
diebus uite eius. ueniebat ful rex assyriorum
in thersa. et dabat manaen phul mille ta-
lenta argenti ut esset ei in auxilium. et fir-
maret regnum eius. Indixitque manaen ar-
gentum super isr̄l cunctis potentibus et diuitibus
regi assyriorum. quinquaginta siclos argen-
ti per singulos. Reuersusque est rex assyriorum.
et non est moratus in thersa. Reliqua autem
sermonum manaen et uniuersa que fecit non-
ne hec scripta sunt in libro sermonum dierum
regum isr̄l. Et dormiuit manaen cum pa-
tribus suis. regnauitque phaceia filius eius
pro eo. Anno quinquagesimo azarie regis iu-
de regnauit phaceia filius manaen super isr̄l
in samaria biennio. et fecit quod erat malum
coram dn̄o. non recessit a peccatis ieroboam
filii nabath qui peccare fecit isr̄l. Coniurauit
autem aduersus eum phacee filius romelie dux
eius. et percussit eum in samaria in turre do-
mus regie iuxta argob. et iuxta arib.
et cum eo quinquaginta uiros
de filiis galaaditarum. et interfecit eum.
regnauitque pro eo. Reliqua autem sermonum
phacee et uniuersa que fecit. nonne hec scrip-
ta sunt in libro sermonum dierum regum
isr̄l. Anno quinquagesimo secundo azarie re-
gis iude regnauit phacee filius romelie su-
per isr̄l in samaria. xx. annis. et fecit quod
malum erat coram dn̄o. non recessit a pecca-
tis ieroboam filii nabath qui peccare fecit
isr̄l. In diebus phacee regis isr̄l. uenit teglafa-
lasar rex assur. et cepit aion. et abel domum
maacha. et ianoe. et cedes. et asor. et galaad.
et galileam uniuersam terram nepthalim.
et transtulit eos in assyrios. Coniurauit au-
tem et tetendit insidias contra phacee fili-
um romelie osee filius hela. et percussit eum
et interfecit. regnauitque pro eo uicesimo an-
no ioathan filii ozie. Reliqua autem sermo-
num phacee. et uniuersa que fecit. nonne hec
scripta sunt in libro sermonum dierum regum
isr̄l. Anno secundo phacee filii romelie regis
isr̄l. regnauit ioathan filius ozie rex iuda.
Viginti quinque annorum erat cum regna-
re cepisset. et sedecim annos regnauit in
ierusalem. nomen matris eius ierusa filia sa-
doch. fecitque quod placitum est coram dn̄o.
iuxta omnia que fecerat ozias pater eius
operatus est. Uerumtamen excelsa non abstulit.
Adhuc populus immolabat et adolebat in-
censum in excelsis. Ipse edificauit portam do-
mus dn̄i sublimissimam. Reliqua autem
sermonum ioatham et uniuersa que fecit.
nonne hec scripta sunt in libro sermonum di-
erum regum iuda. In diebus illis cepit dn̄s
mittere in iuda rasim regem syrie. et phacee
filium romelie. Et dormiuit ioathan cum pa-
tribus suis. sepultusque est cum eis in ciuitate
dauid patris sui. et regnauit achaz filius
eius pro eo. XVI.
Anno decimoseptimo phacee filii romelie

regnauit achaz filius ioathan regis [illegible]
ti annorum erat achaz cum regnare c[illegible]
et sedecim annis regnauit in ihrlm. Non fec[it]
quod erat placitum in conspectu dni dei sui si
cut dauid pater eius. sed ambulauit in uia re
gum isrl. Insuper filium suum consecrauit trans
ferens per ignem. secundum ydola gentium que dis
sipauit dns coram filiis isrl. Immolabat quoque
uictimas et adolebat incensum in excelsis.
et in collibus. et sub omni ligno frondoso. Tunc
ascendit rasin rex syrie. et phacee filius romelie
rex isrl in ierlm ad preliandum. Cumque obsiderent achaz.
non ualuerunt superare eum. In tempore illo re
stituit rasin rex syrie ahylam syrie. et eiecit iu
deos de ahyla. et ydumei et syri uenerunt
in aylam. et habitauerunt ibi usque in diem hanc.
Misit autem achaz nuntios ad teglatphala
sar regem assyriorum dicens. Seruus tuus
et filius tuus ego sum. ascende et saluum me
fac de manu regis syrie. et de manu regis isrl
qui consurrexerunt aduersum me. Et cum col
legisset argentum et aurum quod inueniri
potuit in domum dni et in thesauris regis.
misit regi assyriorum munera qui et acquie
uit uoluntati eius. Ascendit enim rex assyrio
rum in damascum et uastauit eam. et transtu
lit habitatores eius cyrenen. rasin autem interfecit.
Perrexit autem rex achaz in occursum teglath
phalasar regi assyriorum in damascum. Cumque
uidisset altare damasci. misit rex achaz ad uri
am sacerdotem exemplar altaris et similitu
dinem iuxta omne opus eius. Extruxitque
urias sacerdos altare iuxta omnia que prece
pat rex achaz de damasco. ita fecit urias sacerdos do
nec ueniret rex achaz de damasco. Cumque uenisset rex
de damasco. uidit altare et ueneratus est illud.
Ascenditque et immolauit holocausta et sac
ficium suum et libauit libamina. et fudit
sanguinem pacificorum que obtulerat super
altare. Porro altare ereum quod erat coram
dno transtulit de facie templi. et de loco al

rex ad[illegible]
maius offer holocaustum matutinum. et sa
crificium uespertinum. et holocaustum re
gis et sacrificium eius. et holocaustum uni
uersi populi terre et sacrificia eorum et liba
mina eorum. et omnem sanguinem holocausti
et uniuersum sanguinem uictime super illud effundes.
altare uero ereum erit paratum ad uoluntatem meam. Fecit
igitur urias sacerdos iuxta
omnia que preceperat rex achaz. Tulit autem rex
achaz celatas bases. et luterem qui erat de
super. et mare deposuit de bobus eneis qui su
stentabant illud. et posuit super fundamentum
stratum lapide. Musach quoque sabbati quod
edificauerat in templo. et ingressum regis
exterius conuertit in templo dni propter
regem assyriorum. Reliqua autem uerborum
achaz que fecit. nonne hec scripta sunt in li
bro uerborum dierum regum iuda. Dormi
uitque achaz cum patribus suis. et sepultus est
cum eis in ciuitate dauid. et regnauit eze
chias filius eius pro eo. Anno xii. achaz regis XVII
iuda. regnauit osee filius hela in samaria
super isrl nouem annis. Fecitque malum coram
dno. sed non sicut reges isrl qui ante eum
fuerunt. Contra hunc ascendit salmana
sar rex assyriorum. et factus est ei osee ser
uus. reddebatque illi tributa.
Cumque deprehendisset rex assiriorum
osee quod rebellare nitens misisset nun
tios ad sua regem egypti ne prestaret tri
buta regi assyriorum. sicut singulis an
nis solitus erat. obsedit eum et uinctum
misit in carcerem. peruagatusque est omnem
terram. et ascendens samariam obsedit
eam tribus annis. Anno autem nono
osee cepit rex assyriorum samariam. et tran
stulit isrl in assyrios. posuitque eos in
alá. et in abor iuxta fluuium gozam

in ciuitatib; [illegible]
actum est enim [illegible] filij
isrl' dn̄o deo suo qui eduxit eos de ter
ra egipti. de manu pharaonis regis egip
ti. coluerunt deos alienos. et ambula
uerunt iuxta ritum gentium quas con
sumpserat dn̄s in conspectu filiorum isrl'
et regum isrl' quia similiter fecerant.
Et offenderunt filij isrl' uerbis n̄ rectis
dn̄m deum suum. et edificauerunt sibi
excelsa in cunctis urbibus suis a tur
re custodum usq; ad ciuitatem munitā.
Feceruntq; sibi statuas et lucos. in omī
colle sublimi. et subter omne lignum
nemorosum. et adolebant ibi incensū.
sup aras in morem gentium. quas tran
stulerat dn̄s a facie eorum. feceruntq;
uba pessima irritantes dn̄m. et coluert
inmunditias de quib; preceperat dn̄s eis
ne facerent uerbum hoc. Et testificatus
est dn̄s in isrl' et iudam p manū omīū
pphārum et uidentium dicens. Reuer
timini a uijs ur̄is pessimis. et custodi
te precepta mea et cerimonias iuxta
omnem legem quam precepi patrib;
ur̄is. et sicut misi ad uos in manu ser
uorū meorum pphārum. Qui non audierūt
sed indurauerunt ceruicem suam iuxta cer
uicem patrū suorū qui noluerunt obedi
re dn̄o deo suo. et abiecerunt legitima eius
et pactum quod pepigit cum patrib; eorum
et testificationes quibus testificatus ē eos.
secutiq; sunt uanitates et uane egerunt.
et secuti sunt gentes que erant p circuitū
eorum. sup quib; preceperat dn̄s eis ut n̄ face
rent sicut et illi faciebant. Et dereliquerūt
omnia precepta dn̄i dī sui. feceruntq; s
conflatiles duos uitulos. et lucos et ado
rauerunt uniūsam militiam celi. serui
eruntq; baal et consecrabant ei filios suos.

[illegible]s p ignem. et diuinationibus in
[illegible]bant. et augurijs. et tradiderunt se
ut facerent malum coram dn̄o ut irritaret
eum. Iratusq; ē dn̄s uehementer isrl'i. et ab
stulit eos de conspectu suo. et non reman
sit nisi tribus iuda tantummō. Sed nec ipse
iuda custodiuit mandata dei sui. uerūtamē
ambulauit in erroribus isrl'. quos operatus fu
erat. Proiecitq; dn̄s omne semen isrl'. et afflix
eos. et tradidit in manu diripientium donec
pproiceret eos a facie sua. ex eo iam tempore
quo scissus est isrl' a domo dauid. et constitu
erunt sibi regem ieroboam filium nabath.
Separauit enim ieroboam isrl' a dn̄o. et pec
care eos fecit peccatum magnum. Et ambula
uerunt filij isrl' in uniūsis peccatis ierobo
am que fecerat. Non recesserunt ab eis usq;
quo auferret isrl' a facie sua sicut locutus fue
rat in manu omnīū seruorum suorū pphārum.
translatusq; est isrl' de terra sua in assirios
usq; in diem hanc.
Adduxit autem rex assiriorum de babylo
ne et de cutha. et de hauath. et de emath.
et de sepharuaim. et collocauit eos in ciuita
tibus samarie p filijs isrl'. qui possederunt
samariam et habitauerunt in urbibus eius.
Cumq; ibi habitare cepissent. non timebant
dn̄m. et inmisit eis dn̄s leones qui interfi
ciebant eos. Nuntiatumq; est regi assiriorum
et dictum. Gentes quas transtulisti et ha
bitare fecisti in ciuitatib; samarie. ignorāt
legitima dei terre. et inmisit eis dn̄s leones
et ecce interficiunt eos. eo quod ignorent
ritum dei terre. Precepit autem rex assiriorum
dicens. Ducite illuc unum de sacerdotibus
quos inde captiuos adduxistis. et uadat et
habitet cum eis. et doceat eos legitima dī terre.
Igitur cum uenisset unus de sacerdotibus
his qui captiui ducti fuerant de samaria. ha
bitauit in bethel. et docebat eos quomodo

coleret dnm. et ui[illegible]
dm suu. posuer[illegible]
fecerant samarite. gens et gens in urbib;
suis in quibus habitabant. Viri enim ba
bilonii fecerunt socothbenoth. uiri autem
cuthei fecerunt nergel. et uiri de emath fe
cerunt asima. porro eucei fecerunt nebaaz
et tharthac. hii autem qui erant de sephar
uaim comburebant filios suos igni. adre
melech. et amalalech. diis sepharuaim. et ni
chilominus colebant dnm. fecerunt autem
sibi de nobilissimis sacerdotes excelsorum
et ponebant eos in fanis sublimib;. et cu
dnm colerent diis quoq; suis seruiebant.
iuxta consuetudinem gentium de quibus
translati fuerant samariam. usq; in psente
diem morem sequuntur antiquu. non timent
dnm. neq; custodiunt cerimonias eius. et iu
dicia et legem et mandatum. quod preceperat
dns filiis iacob quem cognominauit isrl. et
pcusserat cum eis pactum. et mandauerat eis
dicens. Nolite timere deos alienos. et non
adoretis eos neq; colatis. et n immoletis eis.
s; dnm dm nrm qui eduxit uos de terra egi
pti in fortitudine magna. et in brachio exten
to ipsum timete. illum adorate. et ipsi immo
late. Cerimonias quoq; et iudicia et legem
et mandatum quod scripsi uobis custodite
ut faciatis cunctis diebus et non timeatis de
os alienos. et pactum quod pcussi uobiscum.
nolite obliuisci. nec colatis deos alienos. sed
deum timete. et ipse eruet uos de manu
omnium inimicorum uestrorum. Illi uero n audierunt. s;
iuxta consuetudinem suam pristinam ppe
trabant. Fuerunt igitur gentes iste timentes
quidem dnm. s; nichilominus et ydolis suis
seruientes. Nam filii eorum et nepotes. sic
fecerunt patres sui ita faciunt usq; in psen
tem diem. XVIII.
Anno tercio osee filii hela regis isrl.
[illegible]gnare cepiss[illegible] et nouem annis
regnauit in ihrlm. nomen matris eius abi,
filia zacharie. fecitq; quod erat bonu coram
dno. iuxta omnia que fecerat dauid pat eius.
Ipse dissipauit excelsa. et contriuit statuas
et succidit lucos. confregitq; serpentem ene
um quem fecerat moyses. siquidem usq;
ad illud tempus filii isrl adolebant ei incen
sum. uocauitq; nomen eius nesthan. et in
dno deo isrl sperauit. Itaq; post eu n fuit
similis ei de cunctis regibus iuda. s; neq;
in his qui ante eum fuerant. et adhesit
dno et non recessit a uestigiis eius. fecitq;
mandata eius que pceperat dns moysi. unde
et erat dns cum eo. et in cunctis ad que pce
debat sapienter se agebat. Rebellauit quoq;
contra regem assyriorum. et non seruiuit ei.
Ipse pcussit philisteos usq; gazam. et omnes
terminos eorum a turre custodum. usq; ad ci
uitatem munitam. Anno quarto regis eze
chie. qui erat septimus annus osee filii hela
regis isrl. ascendit salmanassar rex assyriorum.
in samariam. et oppugnauit eam et cepit.
Nam post annos tres. anno sexto ezechie.
id est nono anno osee regis isrl. capta e sa
maria. et transtulit rex assyriorum isrl in
assyrios. collocauitq; eos in ala. et in abor
fluuiis gozam in ciuitatibus medorum. quia
non audierunt uocem dni dei sui. s; preterg'ssi
sunt pactum eius. omnia que preceperat
moyses seruus dni non audierunt neq; fe
cerunt. Anno quartodecimo regis ezechie
ascendit sennacherib rex assyriorum ad u
niuersas ciuitates iuda munitas. et cepit eas.
Tunc misit ezechias rex iuda nuncios ad re
gem assyriorum lachis dicens. Peccaui rece
de a me. et omne quod imposueris m feram.
Indixit itaq; rex assyriorum ezechie regi iude

·ccc· talenta ar[illegible]
dedit[que] ei a[illegible] quod in-
ventum fuerat in domo [illegible] et in thesauris re-
gis. In tempore illo confregit ezechias valvas
templi domini. et laminas auri quas ipse affixe-
rat. et dedit eas regi assyriorum. Misit autem
rex assyriorum tharthan. et rapsaris. et rap-
sacem de lachis. ad ezechiam regem cum ma-
nu valida ihrlm. Qui cum ascendissent ve-
nerunt ihrlm. et steterunt iuxta aquedu-
ctum piscine superioris que est in via agri
fullonis. vocaverunt[que] regem. Egressus
est autem ad eos eliachim filius helchie
prepositus domus. et sobna scriba. et ioa-
he filius asaph a commentariis. Dixit[que]
ad eos rapsaces. Hec dicit rex magnus rex
assyriorum. Que est ista fiducia qua niteris.
forsitan inisti consilium. ut preparares te ad
prelium. In quo confidis ut audeas rebella-
re. An speras in baculo harundineo atque confra-
cto egypto. Super quem si incubuerit homo
comminutus ingredietur manum eius et per-
forabit eam. Sic est pharao rex egypti omnibus
qui confidunt in eo. Quod si dixeritis mi-
chi in domino deo nostro habemus fiduciam. nonne
iste est cuius abstulit ezechias excelsa. et alta-
ria. et precepit iude et ihrlm. ante altare
hoc adorabitis in ihrlm. Nunc igitur transite ad
dominum meum regem assyriorum. et dabo vobis
duo milia equorum. et videte an habere valea-
tis ascensores eorum. Et quomodo potestis resi-
stere ante unum satrapam de servis domini mei
minimis. An fiduciam habetis in egyptum
propter currus et equites. Numquid sine
domini voluntate ascendi ad locum istum. ut
demolirer eum. Dominus dixit michi. ascende
ad terram hanc. et demolire eam. Dixerunt
autem eliachim filius helchie et sobna.
et ioahe rapsaci. Precamur ut loquaris no-
bis servis tuis syriace. siquidem intelligimus. xix

[illegible]am. et non loquaris nobis iudaice.
[au]diente populo qui est super murum. Respon-
dit[que] ei rapsaces. dicens. Numquid ad dominum
tuum et ad te misit me dominus meus. ut non lo-
querer sermones hos et non ad viros qui se-
dent super murum. ut comedant stercora
sua et bibant urinam suam vobiscum. Stetit
itaque rapsaces. et clamavit voce magna
iudaice et ait. Audite verba regis magni
regis assiriorum. Hec dicit rex. Non vos
seducat rex ezechias. non enim poterit
eruere vos de manu mea. neque fiduciam
vobis tribuat super dominum dicens. eruens
liberabit vos dominus. et non tradetur civi-
tas hec in manu regis assyriorum. Nolite
audire ezechiam. Hec enim dicit rex assy-
riorum. Facite mecum quod vobis est uti-
le; Egredimini ad me. et comedet unus-
quisque de vinea sua. et de ficu sua. et bi-
betis aquas de cisternis vestris donec veniam et
transferam vos in terram que similis est ter-
re vestre. in terram fructiferam. et fertilem
vini. terram panis et vinearum. terram
olivarum. olei ac mellis. et vivetis et non
moriemini. Nolite audire ezechiam qui vos
decipit dicens. Dominus liberabit nos. Numquid
liberaverunt dii gentium terram suam de
manu regis assyriorum. Ubi est deus emath
et deus arphat. Ubi est deus sepharvaim. ana
et ava. Numquid liberaverunt samariam
de manu mea. Qui nam sunt in univer-
sis diis gentium qui eruerunt regionem
suam de manu mea. Tacuit itaque populus
et non respondit ei quicquam. Siquidem
preceptum regis acceperant ut non respon-
derent ei. Venit[que] eliachim filius hel-
chie prepositus domus et sobna scriba
et ioahe filius asaph a commentariis ad
ezechiam scissis vestibus. et nunciave-
runt ei verba rapsacis. Que cum audisset

ezechias scidit uestimenta
co. Ingressusq; domum
achim ppositum domus
et senes de sacerdotibus opertos saccis ad y
saiam pphã filium amos. qui dixerunt
Hec dicit ezechias. dies tribulationis et in
crepationis et blasphemie dies ista. venerũt
q; filii ad partum. et uires ñ habet partu
riens. Si forte audiat dñs ds tuus uniũsa
uerba rapsacis. quem misit rex assyrio℞
dñs suus ut exprobraret dm̃ uiuentem. et
argueret uerba que audiuit dñs ds tuus.
et fac orationem p reliquiis que reperte sũt.
Venerunt g̃ serui regis ezechie ad ysaiã.
Dixitq; eis ysaias. Hec dicetis dño ũro.
Hec dicit dñs ds. Noli timere a facie sermo
num que audisti . quibus blasphemaue
runt pueri assyriorum me. Ecce ego im
mittam ei spm̃ et audiet nuncium et reũ
tetur in terram suam. et deiciam eum gla
dio in terra sua. Reũsus ẽ g̃ rapsaces. et
inuenit regem assyriorum expugnantẽ
lobnam. audierat enim quod recessisset
de lachis. Cumq; audisset de tharacha re
ge ethiopie dicentes. egressus ẽ ut pug
net adũsum te. et iret contra eum. misit
nuncios ad ezechiam dicens. Hec dicite
ezechie regi iude. Non te seducat ds tu
us in quo habes fiduciam. neq; dicas nõ
tradetur ihrlm in manu regis assiriorũ.
Tu enim ipse audisti que fecerint reges
assyrio℞ uniũsis terris. quomodo uasta
uerint eas. Num g̃ solus poteris liberari.
Numquid liberauerunt dii gentium sin
gulos quos uastauerunt patres mei. gozan
uidelicet et aran. et reseph. et filios eden
qui erant in thelasar. Ubi est rex emath
et rex arphat. et rex ciuitatis seph[ar]uaim
ana et aua. Itaq; cum accepisset rex eze
chias litteras de manu nuncio℞ et legisset

es ds solus regum omnium terre. tu fe
cisti celum et terram. Inclina aurem tuã
et audi. aperi oclos tuos et uide. et audi
omnia ũba sennacherib que misit ut ex
pbraret nobis deum uiuentẽ. Vere dñe
dissipauerunt re[...] gentes.
et terras omni[...]t deos
eorum in ignẽ. Non enim erant dii. sed
opa manuum hominũ. ex ligno et lapi
de et pdiderunt eos. Nunc g̃ dñe ds nr̃
saluos nos fac de manu eo℞. ut sciant
omnia regna terre quia tu es dñs ds so
lus. Misit itaq; ysaias filius amos ad
ezechiam dicens. Hec dicit dñs ds isrl.
Que deprecatus es me sup sennache
rib rege assiriorum audiui. Iste ẽ sermo
quem locutus ẽ dñs de eo. Spreuit te et
subsannauit te uirgo filia syon. p[ost] tergũ
tuũ caput mouit filia ihrlm. Cui expro
brasti. et quem blasphemasti. Contra
quem exaltasti uocem tuam. et eleuasti
in celo oclos tuos. contra scm̃ isrl. Per
manus seruorum tuorum exprobrasti
dño et dixisti. In multitudine curruũ
meorum ascendi excelsa montiũ. et in
summitate libani. et succidi sublimes
cedros eius. electas abietes eius. et in
gressus sum usq; ad terminos eius. et
saltum carmeli eius ego succidi. et bibi
aquas alienas. et siccaui uestigiis pe
dum meorum omnes aquas clausas.
Numquid non audisti quid ab initio
fecerim. Ex diebus antiquis plas
maui illud. et nunc adduxi. Eruntq;
in ruinam collium pugnantiũ ciuita
tes munite. et qui sedent in eis humi
les manu contremuerunt et confusi

sunt. facti s...
tenus herb...
tequam ueniret ad maturitatem. Habi
taculum tuum et ingressum tuum et intro
itum tuum et uiam tuam ego presciui. et fu
rorem tuum contra me. Insanisti in me. et
superbia tua ascendit in aures meas. Po
nam itaque circulum in naribus tuis. et cha
mum in labiis tuis. et reducam te in uiam
per quam uenisti. Tibi autem ezechia hoc
erit signum. Comede hoc anno quod reppe
reris. in secundo autem anno que sponte
nascuntur. Porro anno tercio seminate
et metite. plantate uineas et comedite
fructum earum. et quod cumque reliquum
fuerit de domo iuda mittet radicem deor
sum. et faciet fructum sursum. De ihe
rusalem quippe egredientur reliquie. et
quod saluetur de monte syon. Zelus
domini exercituum faciet hoc. Quamobrem
hec dicit dominus de rege assyriorum. Non
ingredietur urbem hanc. nec mittet in
ea sagittam. nec occupabit eam clipeus.
nec circumdabit eam munitio. Per uiam
qua uenit reuertetur. et ciuitatem hanc
non ingredietur dicit dominus. protegamque ur
bem hanc et saluabo eam. propter me et
propter dauid seruum meum.
Factum est ergo in nocte illa uenit angelus do
mini. et percussit castra assyriorum. cen
tum octoginta quinque milia. Cumque diluculo
surrexisset. uidit omnia corpora mortuo
rum et recedens abiit et reuersus est sen
nacherib rex assyriorum. et mansit in
niniue. Cumque adoraret in templo nesr
rach deum suum. adramelech et sarasar
filij eius percusserunt eum gladio. fuge
runtque in terram armeniorum. et regnauit
asseradon filius eius pro eo. XX.
In diebus illis egrotauit ezechias usque ad
...et uenit ad eum ysaias filius amos
propheta. dixitque ei. Hec dicit dominus deus. Precipe
domui tue. morieris enim tu et non uiues.
Qui conuertit faciem suam ad parietem.
et orauit dominum dicens. Obsecro domine memento
quomodo ambulauerim coram te in ueritate
et in corde perfecto. et quod placitum est in oculis
tuis fecerim. Fleuit itaque ezechias fletu ma
gno. et antequam egrederetur ysaias mediam
partem atrij. factus est sermo domini ad eum
dicens. Reuertere et dic ezechie duci populi
mei. Hec dicit dominus deus dauid patris tui. Au
diui orationem tuam. et uidi lacrimas tuas.
et ecce sanaui te. die tercio ascendes templum
domini. et addam diebus tuis quindecim annos.
Sed et de manu regis assiriorum liberabo te
et ciuitatem hanc. et protegam urbem istam
propter me. et propter dauid seruum meum.
Et dixit ysaias. Afferte massam ficorum. Quam
cum attulissent et posuissent super ulcus eius.
curatus est. Dixit autem ezechias ad ysaiam.
Quod erit signum quia dominus me sanabit.
et quia ascensurus sim die tercio templum
domini. Cui ait ysaias. Hoc erit signum a domino
quod facturus sit dominus sermonem quem locu
tus est. Vis ascendat umbra decem lineis.
an ut reuertatur totidem gradibus. Et ait
ezechias. Facile est umbram crescere decem li
neis. nec hoc uolo ut fiat. sed ut reuertatur
retrorsum decem gradibus. Inuocauit itaque
ysaias propheta dominum. et reduxit umbram per
lineas quibus iam descenderat in orologio
achaz retrorsum decem gradibus.
In tempore illo misit merodach baladan filius
baladan rex babyloniorum litteras et mu
nera ad ezechiam. audierat enim quod egro
tasset ezechias. Letatus est autem in aduen
tu eorum ezechias. et ostendit eis domum
aromatum. et aurum et argentum et pig
menta uaria. unguenta quoque et domum uasorum

[illegible]iorum. et omnia que habere potuit [illegible]
ris suis. Non fuit quod non monstraret [illegible]
ezechias in domo sua. et in omni potestate
sua. Venit autem ysaias propheta ad regem eze
chiam. dixitque ei. Quid dixerunt uiri isti. aut
unde uenerunt ad te. Cui ait ezechias. de ter
ra longinqua uenerunt. de babylone.
At ille respondit. Quid uiderunt in domo
tua. Ait ezechias. Omnia quecumque sunt
in domo mea uiderunt. nichil est quod non
monstrauerim eis in thesauris meis. Dixit
itaque ysaias ezechie. Audi sermonem domini.
Ecce dies uenient et auferentur omnia
que sunt in domo tua. et que condiderunt
patres tui usque in diem hanc in babylonem.
non remanebit quicquam ait dominus. Sed et de
filiis tuis qui egredientur ex te quos gene
rabis. tollentur. et erunt eunuchi in pala
cio regis babylonie. Dixitque ezechias ad ysa
iam. Bonus sermo quem locutus est. fiat pax
et ueritas in diebus meis. Reliqua autem ser
monum ezechie. et omnis fortitudo eius. et
quomodo fecerit piscinam et aqueductum
et introduxerit aquas in ciuitatem. nonne
hec scripta sunt in libro sermonum dierum
regum iuda. Dormiuitque ezechias cum pa XXI
tribus suis. et regnauit manasses filius
eius pro eo. Duodecim annorum erat manas
ses cum regnare cepisset. et .LV. (quinquaginta quinque) annis reg
nauit in ierusalem. nomen quoque matris eius ab
sida. Fecitque malum in conspectu domini iuxta
ydola gentium que deleuit dominus a facie fi
liorum israel. Conuersusque est et edificauit
excelsa. que dissipauerat ezechias pater eius.
et erexit aras baal. et fecit lucos sicut fecerat
ahab rex israel. et adorauit omnem miliciam
celi. et coluit eam. Extruxitque aras in do
mo domini. de qua dixit dominus. in ierusalem ponam
nomen meum. et extruxit altaria uniuerse
milicie celi. in duobus atriis templi domini.

[illegible] [ar]ıgnem et ari[olatus est] [et obseruauit som]nia. et fecit
pythones et aruspices multiplicauit. ut fa
ceret malum coram domino et irritaret eum. Po
suit quoque ydolum luci quem fecerat in
templo domini. super quo locutus est dominus ad
dauid et ad salom[onem filium eius.] In templo
hoc et in ierusalem [illegible] [quam elegi] de cunctis tri
bubus israel ponam [nomen me]um in sempi
ternum. et ultra [no]n commouebo
pedem israel de ter[ra quam de]di patribus eorum.
sic tamen si custodierint opere omnia que pre
cepi eis. et uniuersam legem quam mandauit
eis seruus meus moyses. Illi uero non audie
runt. sed seducti sunt a manasse ut facerent
malum super gentes quas contriuit dominus a
facie filiorum israel. [illegible] dominus in ma
nu seruorum suorum [illegible] dicens. Quia
fecit manasses rex iuda abhominationes
istas pessimas super omnia que fecerunt amor
rei ante eum. et peccare fecit etiam iudam
in immundiciis suis. Propterea hec dicit
dominus deus israel. Ecce ego [illegible] inducam
mala super ierusalem et [illegible] iudam. ut quicumque
audierit tinniant ambe aures eius.
Et extendam super ierusalem funiculum samarie.
et pondus domus ahab. et delebo ierusalem
sicut deleri solent tabule. delens uertam
et reducam crebrius stilum super faciem
eius. Dimittam uero reliquias hereditatis
mee. et tradam eos in manu inimicorum eius.
eruntque in uastitate et in rapina cunctis
aduersariis suis. eo quod fecerint malum
coram me. et perseuerauerint irritantes me.
ex die qua egressi sunt patres eorum ex
egypto. usque in diem hanc. Insuper et san
guinem innoxium fudit manasses mul
tum nimis. donec impleret ierusalem usque
ad os. absque peccatis suis quibus peccare
fecit iudam ut faceret malum coram domino.

num dierum regum iuda. Dormiuitque
manasses cum patribus suis. et sepultus est
in orto domus sue in orto ozam. et regna
uit ammon filius eius pro eo. Viginti duorum
annorum erat ammon cum regnare cepisset. du
obus quoque annis regnauit in ierusalem. nomen
quoque matris eius messalemech filia arus
de iecheba. fecitque malum in conspectu domini.
sicut fecerat manasses pater eius. et ambulauit in
omni uia per quam ambulauerat pater eius. seruiuitque im
mundiciis quibus seruierat pater suus
et adorauit eas. et dereliquit dominum deum pa
trum suorum. et non ambulauit in uia do
mini. Tetenderuntque ei insidias serui sui. et interfecerunt
regem in domo sua. Percussit autem populus terre omnes
qui coniurauerant contra regem ammon. et con
stituerunt sibi regem iosiam filium eius
pro eo. Reliqua autem sermonum ammon
que fecit. nonne hec scripta sunt in libro ser
monum dierum regum iuda. Sepelierunt
que eum in sepulchro suo in orto ozam. et
regnauit iosias filius eius pro eo.
Octo annorum erat iosias cum reg
nare cepisset. et xxxi. anno regnauit
in ierusalem. Nomen matris eius ydida filia
phadaia de bethsecath. fecitque quod placi
tum erat coram domino. et ambulauit per omnes
uias dauid patris sui. non declinauit ad de
xteram siue ad sinistram. Anno autem octa
uodecimo regis iosie misit rex saphan fili
um aslia filii messulam scribam templi domini
dicens ei. Vade ad helchiam sacerdotem mag
num ut confletur pecunia que illata est
in domo domini quam collegerunt ianitores
a populo. deturque fabris per prepositos dom
us domini. qui et distribuant eam his qui operantur
in templo domini ad instauranda sarthatecta
templi domini. tignariis uidelicet et cementari
is. et his qui interrupta componunt. et ut
emantur ligna et lapides de lapidicinis ad instaurandum templum domini. Veruntamen non supputetur eis argentum quod accipiunt. sed in potestate habeant et in fide. Dixit
autem helchias pontifex ad saphan scribam.
Librum legis repperi in domo domini. Deditque hel
chias pontifex uolumen saphan. qui et
legit illud. Venit quoque saphan scriba ad re
gem. et renuntiauit ei quod preceperat et ait
ei. Conflauerunt serui tui pecuniam que re
perta est in domo domini et dederunt ut distribu
eretur fabris a prefectis operum templi domini. Nar
rauitque saphan scriba regi dicens. Librum
dedit michi helchias sacerdos. Quem cum
legisset saphan coram rege. et audisset rex
uerba libri legis domini scidit uestimenta
sua. et precepit helchie sacerdoti et ahy
cham filio saphan. et achabor filio micha
et saphan scribe. et asie seruo regis dicens.
Ite et consulite dominum super me et super populo.
et super omnem iudam de uerbis uoluminis
huius quod inuentum est. Magna enim
ira domini succensa est contra nos. quia non
audierunt patres nostri uerba libri huius
ut facerent omne quod scriptum est nobis.
Ierunt itaque helchias sacerdos et ahicam
et achobor et saphan et asaia ad holdam
prophetem uxorem sellum. filii thecue, filii araas
custodis uestium. qui habitabat in ierusalem.
in secunda. locutique sunt ad eam. Et illa re
spondit eis. Hec dicit dominus deus. dicite uiro
qui misit uos ad me. Hec dicit dominus. Ecce
ego adducam mala super locum hunc. et
super habitatores eius omnia uerba legis
que legit rex iuda. Quia dereliquerunt
me et sacrificauerunt diis alienis. irritan
tes me in cunctis operibus manuum suarum.
et succendetur indignatio mea in loco
hoc et non extinguetur. Regi autem iuda
qui misit uos ut consulatis dominum sic di

rem et in maledictum. et scidisti uestimenta
tua et fleuisti coram me. et ego audiui te
dicit dominus. Idcirco colligam te ad patres
tuos. et colligeris ad sepulchrum tuum
in pace. ut non uideant oculi tui omne malum
quod introducturus sum super locum istum. Et XXIII.
renuntiauerunt regi quod dixerat. Qui misit
et congregati sunt ad eum omnes seniores
iuda et ierusalem. Ascenditque rex templum domini
et omnes uiri iuda. uniuersique qui habitabant
in ierusalem cum eo. sacerdotes et prophete et omnis
populus a paruo usque ad magnum. Legitque
cunctis audientibus omnia uerba libri federis.
qui inuentus est in domo domini. Stetitque rex
super gradum. et percussit fedus coram domino ut
ambularent post dominum. et custodirent precep
ta eius et testimonia et cerimonias in omni
corde et in tota anima. et suscitarent uerba
federis huius que scripta erant in libro illo.
Acquieuitque populus pacto. et precepit rex helchie
pontifici. et sacerdotibus secundi ordinis et
ianitoribus ut eicerent de templo domini omnia
uasa que sanctificata fuerant baal. et in luco
et uniuerse milicie celi. et combussit ea foris
ierusalem in conualle cedron. et tulit puluerem
eorum in bethel. et deleuit aruspices. quos
posuerant reges iuda ad sacrificandum in
excelsis. per ciuitates iuda et in circuitu ierusalem.
et eos qui adolebant incensum baal. et soli
et lune. et .xii. signis et omni milicie celi. Et
efferri fecit lucum de domo domini. foris ierusalem
in conualle cedron. et combussit eum ibi. et re
degit in puluerem. et proiecit super sepulchra
uulgi. Destruxeruntque ediculas effeminatorum
que erant in domo domini. pro quibus mulieres

erat ad sinist[...]
tamen non a[...]
ad altare domini[...]
bant azima [...]
minauit quo[...]
nom. ut nem[...]
liam per ignem moloch. Abstulit quoque equos
quos dederant reges iude soli in introitu tem
pli domini. iuxta exedram nathan melech eunu
chi qui erat in pharurim. currus autem solis
combussit igni[...]ant su
per tecta cenacul[...]eges iu
de. et altaria que fecerat ma[n]asses in duobus
atriis templi domini destruxit rex. et cucurrit
inde et dispersit cinerem eorum in torrente cedron.
Excelsa quoque que erant in ierusalem ad dexteram
partem montis offensionis que edificauerat
salomon rex israel. et astaroth ydolum sydoni
orum. et chamos offensionem moab. et mel
chom abhominationem filiorum ammon. pol
luit rex. et contriuit statuas. et succidit lu
cos. et repleuit loca eorum ossibus mortuorum.
Insuper et altare quod erat in bethel. et excel
sum quod fecerat ieroboam filius nabath
qui peccare fecit israel. et altare illud excel
sum destruxit atque combussit. et commi
nuit. in puluerem. succenditque etiam lucum.
Et conuersus iosias uidit ibi sepulchra que
erant in monte. misitque et tulit ossa de
sepulchris et combussit ea super altare. et pol
luit illud iuxta uerbum domini quod locutus
fuerat uir dei qui predixerat uerba hec et ait.
Quis est titulus ille quem uideo. Responde
runtque ei ciues illius urbis. Sepulchrum est
hominis dei qui uenit de iuda et predixit

.. inuicte eum [illegible] [illegible]
Et uidit ea [illegible] [illegible]t ossa illius [illegible]
pphe qui ue[illegible] de samaria. Insuper et
omnia fana [illegible]lorum que erant in ciui
tatibus samarie que fecerant reges isrl̄.
ad irritandum dn̄m. abstulit iosias et fecit
eis scdm omnia opa que fecerat in bethel.
et occidit uniu[illegible]s sa[illegible]rdotes excelsorū
que erant ibi sup[illegible] altaria. et combussit os
sa humana sup ea. Reuersusq; est ihrlm̄ et
precepit omni poplo dicens. facite phase
dn̄o deo uro scdm quod scriptum est in libro
federis huius. Nec enim factum est phase
tale a diebus iudicum qui iudicauerunt
isrl̄. et omnium [illegible]rum regum isrl̄ et regū
iuda. sicut in oc[illegible]todecimo anno regis
iosie factum est phase istud dn̄o in ihrlm̄.
Sed et phitones et ariolos et figuras ydo
lorum. et immundicias. abhominatio
nesq; que fuerunt in terra iuda et ihrlm̄
abstulit iosias. ut statueret uerba legis
que scripta st̄ in libro quem inuenit hel
chias sacerdos in templo dn̄i. Similis
illi non fuit ante eum rex qui reuerteret
ad dn̄m in omni corde suo. et in tota aīā
sua et in uniuersa uirtute sua. iuxta om
nem legem moysi. neq; post eum sur
rexit similis illi. Verumtamen non ē auer
sus dn̄s ab ira furoris sui magni quo ira
tus ē furor eius contra iudam. propter
irritationes quib; puocauerat eum ma
nasses. Dixit itaq; dn̄s. Etiam iudam
auferam a facie mea. sicut abstuli isrl̄.
et piciam ciuitatem hanc quam elegi
ihrlm̄. et domum de qua dixi. erit no
men meum ibi. Reliqua autē uerba iosie
et uniuersa que fecit. nonne hec scripta
sunt in libro uerbor dierum regū iuda.
In diebus eius ascendit pharao nechao
[illegible] regem assyriorum ad flu
men eufraten; et abiit iosyas rex in occ
[illegible] eius. et occisus est in mageddo cum
uidisset eum. et portauerunt eum serui sui
mortuū de mageddo. et ptulerunt in ihrlm̄
et sepelierunt in sepulchro suo. Tulitq;
populus terre ioaz filium iosie et unxerūt
regem. et constituerunt eum regem p pa
tre suo. Viginti triū annorum erat ioaz cū
regnare cepisset. et tribus mensib; regna
uit in ihrlm̄. nom̄ matris eius amital filia
ieremie de lobna. Fecitq; malum corā dn̄o.
iuxta omnia que fecerāt patres eius.
Vinxitq; eum pharao nechao in reblatha
que est in terra emath ne regnaret ī ihrl̄.
et imposuit multam terre centum talen
tis argenti. et talento auri. Regemq; con
stituit pharao nechao elyachim filiū iosie
p iosia patre eius. uertitq; nom̄ eius ioachī.
Porro ioaz tulit et duxit in egiptū. Argen
tum autem et aurum dedit ioachim phara
oni. cum indixisset terre p singlos ut con
ferretur iuxta preceptum pharaonis. et
unumquemq; scdm uires suas exegit tā
argentum quam aurum de poplo terre
ut daret pharaoni nechao. Viginti qnq;
annorum erat ioachim cum regnare cepis
set. et undecim annis regnauit in ihrlm̄.
nomen matris eius zebida filia phadaia
de ruma. Et fecit malū coram dn̄o. iuxta
omnia que fecerant patres eius. XXIIII
In diebus illius ascendit nabuchodonosor
rex babylonis. et factus est ei ioachim ser
uus tribus annis. et rursum rebellauit
contra eum. Inmisitq; dn̄s latrunculos
chaldeorum. et latrunclos syrie. latrūclos
moab. et latrunclos filiorum ammon.
et inmisit eos in iudam ut disperderet
eum iuxta ūbum dn̄i. quod locutus
erat p seruos suos pphas. factum est

sanguinē innoxium quē effudit. et in
pleuit ihrl'm cruore innocentiū. et ob
hanc causam noluit dn̄s propiciari. Re
liqua autē sermonum ioachim et uniu'sa
que fecit. nonne hec scp̄ta sunt in libro
sermonū dierum regum iuda. Et dormi
uit ioachim cū patrib; suis. regnauitq; ioa
chim filius eius p eo. Et ultra n̄ addidit rex
egypti ut egrederet de terra sua. tulerat
enim rex babilonis a riuo egypti usq; ad
flumen eufraten omnia que fuerant regis
Decem et octo annorum egypti
erat ioachin cū regnare cepisset. et
trib; mensib; regnauit in ihrl'm. nomen
matris eius nesta filia helnathan de ihrl'm.
et fecit malū coram dn̄o iuxta omnia que
fecerat pater eius. In tempore illo ascende
runt serui nabuchodonosor regis babilo
nis in ihrl'm. et circumdata est urbs
munitionib;. Venitq; nabuchodonosor
rex babilonis ad ciuitatem cum seruis suis.
ut obpugnarent eam. egressusq; est ioa
chin rex iuda ad regem babilonis ipse et
mater eius et serui et principes ei' et eunuchi
ei'. et suscepit eum rex babilonis anno oc
tauo regni sui. Et protulit inde omnes
thesauros domus dn̄i. et thesauros dom'
regie. et concidit uniu'sa uasa aurea et
argentea que fecerat salomon in templo
dn̄i iuxta uerbum dn̄i. et transtulit
omnē ihrl'm. et uniu'sos principes. et om̄s
fortes exercitus decem milia in captiuita
tem et omnē artificem et clusorem. nichil
relictum est exceptis paupib; pp'li terre.
Transtulit quoq; ioachin in babilonem
matrem regis. et uxores regis. et eunu
chos regis. et iudices terre duxit in capti

[illegible]
p̄mum anni etatis habebat sedechias
cum regnare cepisset. et undecim annis
regnauit in ih[illegible] nomen matris eius
erat amital filia [illegible] de lobna.
Et fecit malum co[illegible]xta omnia
que fecerat ioachi[illegible]batur enim
dominus contra ihe[illegible] contra iudam.
donec proiceret eos a facie sua. recessitq;
sedechias a rege babilonis.
Factum est autē nono anno regni
eius mense decimo. decima die
mensis. uenit nabuchodonosor rex ba
bilonis et omnis exercitus eius in ihe
rusalem. et circūdederunt eam. et extru
xerunt in circuitu eius munitiones. et
clausa est ciuitas atq; uallata usq; ad un
decimū annum regni sedechie. nona
die mensis. preualuitq; fames in ciui
tate. nec erat panis pp'lo terre. Et inter
rupta est ciuitas. et om̄s uiri bellatores
nocte fugerunt p uiam porte que est in
ter duplicem murū ad ortum regis. fugit
itaq; sedechias p uiam que ducit ad campes
tria solitudinis. Et psecutus est exercitus
chaldeorum regem. comprehenditq; eum in
planicie ihericho. et om̄s bellatores q̄ erāt
cum eo dispsi sunt et reliquerūt eum. Ap
prehensum g° regem duxerunt ad regē ba
bilonis in reblatha que est in terra [illegible]
Qui locutus est cum eo iudi[illegible]
sedechie occidit coram [illegible]
effodit. uinxit[illegible]
xit eum [illegible]
tima d[illegible]
deci[illegible]
zar[illegible]
babi[illegible]

e.
itores
eras
es. et ma
diu con
tulerunt es
quoque ereas
scyfos et mor
ea in quibus minis
non et thuribula
[illegible] et que argen
princeps milicie. Colu
et mare unum. et bases
lomon in templo domini.
aris eris omnium vasorum. Decem
altitudinis habebat columpna
capitellum ereum super se altitu
cubitorum. et retiaculum et malogra
super capitellum columpne omnia erea.
tem et columpna secunda habebat orna
[illegible] Tulit quoque princeps milicie saraiam
sacerdotem primum. et sophoniam sacerdotem
[illegible] et tres ianitores. et de civitate eu
num unum qui erat prefectus super viros
[illegible] viros de his qui steterant
[illegible] in civitate. et
[illegible] probabat
[illegible] vul
[illegible]es
[illegible]e
[illegible]a.
[illegible]ecit

[illegible] qui
[illegible]
[illegible] babilonis prefecerat
godoliam filium ahicam filii saphan. Quod
cum audissent omnes duces militum ipsi
et viri qui erant cum eis. videlicet quod
constituisset rex babilonis godoliam
venerunt ad godoliam in masphat. ysma
hel filius nathanie. et iohanna filius
caree. et saraia filius thenameth neopha
tites. et iezonias filius maachati. ipsi
et socii eorum. Iuravitque eis godolias et
sociis eorum dicens. Nolite timere (fugere) chaldeos
manete in terra et servite regi babilo
nis et bene erit vobis. Factum est autem
in mense septimo venit ysmahel filius
nathanie filii elisama de semine regio
et decem viri cum eo. percusseruntque god
liam qui et mortuus est. sed et iudeos et
chaldeos qui erant cum eo in masphat.
Consurgensque omnis populus a parvo usque
ad magnum et principes militum venerunt
in egyptum timentes chaldeos.
Factum est vero in anno septimo
tricesimo transmigrationis ioachin regis iu
de. mense duodecimo. vicesima septima
die mensis. sublevavit evilmerodach
rex babilonis anno quo regnare ceperat
caput ioachim regis iuda de carcere. et locu
tus est ei benigne. et posuit thronum eius
super thronum regum qui erant cum eo
in babilone. Et mutavit vestes eius quas
habuerat in carcere. et comedebat panem
in conspectu eius semper cunctis diebus
vite sue. Annonam quoque constituit ei absque
intermissione. que et dabatur ei a rege
per singulos dies omnibus diebus vite sue.
Explicit liber regum quartus

TIFFEN Gray Scale
TIFFEN Color Control Patches
Blue
Cyan
Green
Yellow
Red
Magenta
White
3/Color
Black
© The Tiffen Company, 2007